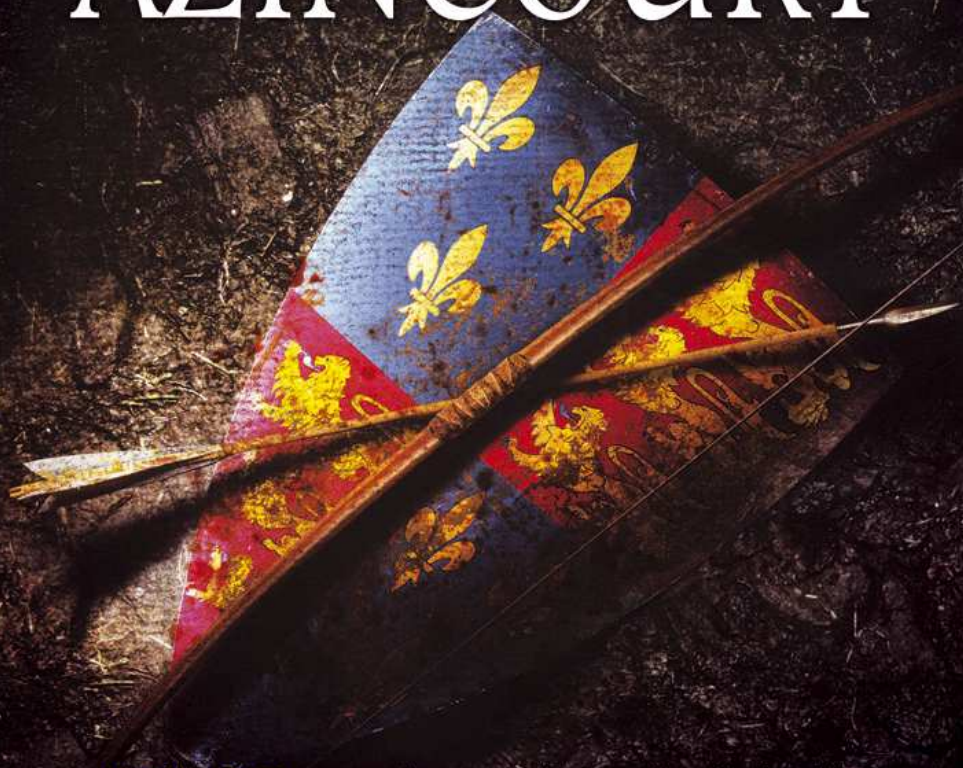

Bernard Cornwell

AZINCOURT

Jindřich V. v nejkrvavější bitvě středověku

Bernard
Cornwell
AZINCOURT

Přeložil Jiří Beněš

Vydalo nakladatelství BB/art s.r.o.
ve spolupráci s nakladatelstvím Jiří Buchal – BB/art v roce 2009 Bořivojova 75,
Praha 3

Copyright © 2008 by Bernard Cornwell
Mapy copyright © 2008 by John Gilkes
All rights reserved.

Z anglického originálu *Azincourt*
(Published by HarperCollins *Publishers* 2008)
přeložil © 2009 Jiří Beneš
Redakce textu: Růžena Steklačová
Jazyková korektura: Ludmila Bohmová
Grafická úprava obálky: Bohumil Fencel

Tisk: CENTA, spol. s r. o., Vídeňská 113, Brno

První vydání v českém jazyce

ISBN 978-80-7381-575-2

Azincourt
věnuji s láskou své vnučce
Esme Cornwellové

OBSAH

Prolog		8
Část první	Svatý Kryšpín a svatý Kryšpinián	34
Část druhá	Normandie	113
Část třetí	Řeka mečů	237
Část čtvrtá	Den svatého Kryšpína	287
Epilog		367
Historická poznámka		368

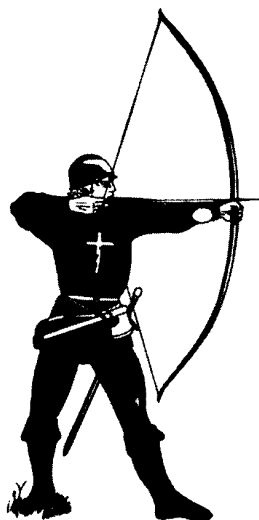
„Azincourt patří k nejsuggestivnějším úsekům celé impozantní šíře anglických dějin... Je to symbol triumfu slabého nad silným, prostého bojovníka nad rytířem na válečném koni, odhodlanosti nad zpupností... A je to také příběh o věčném sklonu lidstva páchat nelidské ukrutnosti.“

sir John Keegan, *The Face of Battle*

„... přemnoho skolených, hromady mrtvých těl, bezpočet mrtvol, až přes ně klopýtají!“

Nahum 3.3

Prolog

Jednoho zimního dne těsně před Vánocemi roku 1413 se Nicholas Hook rozhodl zabít svého úhlavního nepřítele.

Bylo chladno. V noci vydatně mrzlo a ani polední slunce nestačilo rozpustit bílou námrazu na trávě. Vzduch v bezvětrí stál a celý svět se zdál bledý, strnulý a ztichlý. A právě v tu dobu uviděl Hook na úzké úvozové cestě, jež vystupovala z lesa, Toma Perrilla.

Nick Hook se kradl jako duch. Byl lesník, a přestože každému jinému křupala pod botami námraza, jako by šlapal po skleněných střepech, on se vždy uměl pohybovat tiše. A stejně tiše se nyní kradl lesem k cestě, po které Perrill táhl jedním z koní lorda Slaytona kmen poraženého jilmu, aby z jeho dřeva udělal ve mlýně nové lopatky pro vodní kolo. Kupodivu s sebou nikoho neměl. To bylo neobvyklé, neboť Tom Perrill zřídka kdy odcházel z domu bez svého bratra či někoho jiného ze mlýna, a Hook ho také nikdy neviděl takhle daleko mimo vesnici bez luku.

Nick Hook se zastavil na kraji lesa, kde mohl zůstat skrytý za keři. Byl od cesty asi sto kroků a slyšel, jak Perrill nadává, protože kmen se na nerovné cestě o něco zadrhl a kůň se zastavil. Perrill ho vztekle šlehal bičem, ale nebylo to nic platné, a tak zůstal chvíli bezradně stát a jenom klel.

Hook vytáhl z plátěného vaku šíp a podíval se, jestli má hrot používaný pro lov vysoké zvěře – široký hrot tvarovaný tak, aby způsobil co největší zranění a zvíře vykrvácelo, když se lovci nepodaří zasáh-

nout srdce. To se však Hookovi stávalo zřídka. V osmnácti letech vyhrál tři střelecké soutěže pořádané v jejich hrabstvích, když v nich porazil mnohem starší lučištníky proslavené málem po celé Anglii, a na sto kroků nikdy cíl neminul.

Položil šíp napříč přes lučiště, ale pořád pozoroval Perrilla. Střílel lukem od dětství a všechny pohyby měl tak zažit, že je nemusel kontrolovat pohledem. Palcem levé ruky přidržel dřív šípů u lučiště, pravou rukou lehce napnul tětivu, aby ji mohl nasadit do malého zářezu v patce šípů, a potom s pohledem stále upřeným na nejstaršího mlynářova syna luk zvedl.

Pomalou a bez zjevné námahy napjal tětivu až k pravému uchu, i když většina mužů, kteří neprošli dlouholetým lučištnickým výcvikem, by ji nedokázala napnout ani do poloviny.

Perrill se otočil a díval se přes louky k řece, jež se vinula krajem, skrytá za hustou řadou vrbiček. Měl na sobě vysoké boty, těsné kalhoty, koženou vestu a jelenicový kabátec a ani v nejmenším netušil, že ho v příští chvíli čeká smrt.

Hook vypustil šíp. Udělal to klidně, jako by o nic nešlo, a konopná tětiva mu vyklouzla z prstů bez nejmenšího zachvění.

Šíp letěl přesně tam, kam letět měl. Hook sledoval dráhu šedého opeření zasazeného v patce štíhlého dřívku z jasanového dřeva – dráhu šípů se smrtícím kovovým hrotem, který nyní směřoval k Perrillovu srdci. Včera klínový hrot ještě naostřil a nepochyboval, že pronikne jelenicovým kabátcem, jako by to byla pavučina.

Nick Hook nenáviděl celou Perrillovu rodinu, stejně jako všichni Perrillové nenáviděli rodinu jeho. Bylo to nepřátelství, jehož počátek sahá o dvě generace zpátky do doby, kdy dědeček Torna Perrilla bodl ve vesnické krčmě Hookova dědečka do oka pohrabáčem a tak ho zabil. Starý lord Slayton potom prohlásil, že to byl poctivý boj, a odmítl mlynáře potrestat. Proto se od té doby mužští členové Hookova rodu snažili vzít spravedlnost do svých rukou a smrt svého předka pomstít.

Avšak nikdy se jim to nepodařilo. Hookův otec byl ukopán k smrti při výročním fotbalovém zápase, ale nikdo nedokázal říct, kdo to udělal, i když všichni museli vědět, že to byl někdo z Perrillů. Během hry zapadl balon do rákosí za ovocným sadem lordova sídla a dvanáct

mužů se ho vydalo hledat. Vrátilo se jich však jen jedenáct. Jenže nový lord Slayton se vysmál všem, kteří žádali, aby prohlásil smrt Hookova otce za vraždu. „Jestli chcete někoho pověsit za to, že hrál s někým fotbal, pak musíte pověsit polovinu Anglie,“ nechal se slyšet.

Hookův otec byl pastevec. Zůstala po něm těhotná žena a dva synové, a k dovršení všeho vdova zemřela dva měsíce po manželově smrti, když porodila mrtvou dceru. Došlo k tomu před šesti lety na svatého Nicholase, v den třináctých narozenin Nicka Hooka, a jeho babička to prohlásila za důkaz, že Nick je prokletý. Později se snažila zrušit tuto kletbu vlastním kouzlem. Zabodla mu hluboko do stehna hrot šípů a řekla, že když stejným šípem zabije nějakou vysokou zvěř, kletba pomine. Hook tedy zastřelil jednu z laní lorda Slaytona, ale nic se nestalo. Byl stále prokletý, Perrillové žili a krevní msta pokračovala. V zahradě uschla pěkná jablona a Hookova babička si byla jistá, že ji zahubila Perrillova matka. „Odjakživa byli pakáž smradlavá, tihle Perrillové!“ řekla a pokusila se Toma Perrilla a jeho mladšího bratra uhranout. Jenže jejich matka musela použít nějaké ochranné kouzlo, protože ani jeden z nich neonemocněl. Pak zmizely dvě Hookovy kozy, které se pásly na obecní louce, a vesničané byli přesvědčeni, že je odvěkli vlci. Hook však věděl, že to udělali Perrillové, a zabil jejich krávu, i když ho to mohlo sotva uspokojit tak, jako kdyby zabil některého z nich. „Je to tvůj úkol,“ říkávala mu babička, ale Nick k tomu stále nenacházel příležitost. „Jsi d'áblův parchant,“ prohlásila jednou, a když mu bylo šestnáct, vyhnala ho z domu. „Táhni a zdechni někde hlady!“ vykřikla za ním. Tehdy už ji nenávisť k Perrillovým začínala připravovat o rozum a nemělo smysl se s ní přít, a tak Hook odešel z domova a možná by opravdu zemřel hlady, nebýt toho, že právě v tom roce vyhrál závod ve střelbě lukem, v němž soutěžili muži ze šesti vesnic. Zasahoval vzdálený terč jedním šípem za druhým a nikdo se mu nevyrovnal.

Proto udělal lord Slayton Nicka lesníkem s povinností starat se o to, aby byl jeho stůl neustále plný čerstvé zvěřiny. „Lepší, když ji budeš střílet s mým vědomím, než kdybych tě musel dát pověsit za pytláctví,“ prohlásil.

A nyní tedy, v den svatého Winebalda, těsně před Vánocemi, sledoval Nick Hook šíp, který letěl, vypuštěný z tětiny jeho luku, směrem k Tomu Perrillovi.

Sledoval ho pohledem a věděl, že nese Perrillovi smrt.

Šíp letěl přesně k cíli a Tom Perrill o tom neměl tušení. Nick Hook se usmál.

A pak se šíp podivně zatřepetal.

Jedna péřová letka na konci se uvolnila a šíp se odchýlil doleva, takže sklouzl po boku koně a pak se mu zabodl do hřbetu. Kůň bolestně zaržál, vzepjal se a vyrazil vpřed tak prudce, že jediným trhnutím uvízlý kmen uvolnil.

Tom Perrill se otočil a chvíli civěl k lesu, ale pak mu došlo, že po prvním šípu by mohl následovat další, a rozběhl se pryč. Nick Hook tedy znovu selhal. Byl prokletý.

Lord Slayton ztěžka klesl do křesla. Byl to mrzoutský čtyřicátník, jenž utřil u Shrewsbury tak nešťastnou ránu mečem do páteře, že pro něj všechny boje a bitvy navždy skončily, a to ještě mohl být rád, že je vůbec schopen se pohybovat. „Kdes byl v den svatého Winebalda?“ vyštěkl na Hooka.

„Kdy to bylo, pane?“ zeptal se Hook s nevinností člověka, který nikdy neudělal nic špatného.

„Ty víš dobře, bastarde!“ zavrčel lord Slayton a jeho správce udeřil Hooka kostěným držadlem jezdeckého bičíku.

„Opravdu nevím kdy, pane,“ lhal Hook zatvrzele.

„Před dvěma dny, mizero,“ řekl sir Martin, švagr lorda Slaytona a kněz panského sídla i vesnice. Nebyl o nic víc rytíř než Hook, ale lord Slayton trval na tom, že ho musí všichni oslovovat titulem sir, aby bylo zřejmé, že je něco víc než oni.

„Aha!“ ozval se Hook, jako by mu náhle svítlo. „Prosekával jsem mlází pod Žebrákovým kopcem, pane.“

„Lžeš!“ zahřměl lord Slayton. William Snoball, správce a vrchní lučištník panství, znovu udeřil Hooka přes hlavu, až se mu ve vlasech objevila krev.

„Na mou čest, pane,“ bránil se Hook.

„Na čest rodiny Hooků, co?“ poznamenal pohrdlivě lord a pohlédl na Nickova mladšího bratra Michaela, teprve sedmnáctiletého mladíka. „A kde jsi byl v ten den ty?“

„Pokrýval jsem došky stříšku nad vchodem do kostela,“ odpověděl Michael.

„Ano,“ potvrdil sir Martin, vytáhlý hubený muž v černém kněžském hábitu, a v chabém pokusu o úsměv se na Nickova mladšího bratra zašklebil. Michaela měl každý rád, dokonce i Perrillové ho vyjímali z nenávisti, kterou chovali k ostatním členům rodiny Hookových. Michael měl světlé vlasy a veselou povahu, zatímco jeho bratr byl snědý a věčně zachmuřený.

Bratři Perrillové stáli vedle bratrů Hooků. Oba, Thomas a Robert, byli vysocí, hubení, měli zapadlé oči, dlouhý nos a vystouplou bradu a tím vším se nápadně podobali siru Martinovi. Celá vesnice předstírala z povinné úcty k urozenému duchovnímu, že je považuje za mlynářovy syny, ale chovala se k nim s větším respektem, než jaký jim příslušel. K členům rodiny Perrillových se vůbec lidé chovali jinak než k ostatním, neboť všem bylo jasné, že vždy, když se bratři budou cítit jakkoli ohroženi, mohou požádat o pomoc sira Martina.

A Tom Perrill nebyl v den svatého Winebalda pouze ohrožen, ale téměř zabit. Šíp s šedým opeřením ho minul o šířku dlaně, a právě tento šíp nyní ležel na stole v síni panského sídla. Lord Slayton na něj ukázal a kývl na správce. William Snoball přistoupil ke stolu. „Ten není od nás, pane,“ řekl, když si šíp prohlédl.

„To soudíš podle šedého opeření?“ zeptal se lord.

„Nikdo v okolí šedé husí perí nepoužívá,“ řekl Snoball a vrhl na Nicka Hooka tvrdý pohled, „aspoň ne na opeření šípů.“

Také lord Slayton se podíval na Nicka. Znal pravdu. Všichni, co tam stáli, ji znali – možná až na naivního a důvěřivého Michaela. „Dej ho bičovat, pane,“ navrhl sir Martin.

Hook hleděl na goblén, jenž visel pod horním ochozem síně. Zobrazoval lovce v bederní zástěrce s přilbou na hlavě, který za přihlížení ženy oděné průsvitnými závoji vrážel oštěp do boku divokého kance. Stropní dubové trámy byly zčernalé věkem a kouřem.

„Bičovat, nebo mu uříznout uši,“ dodal kněz.

Hook sklonil pohled k lordu Slaytonovi a snad potisící uvažoval, jestli se nedívá na svého otce. Měl stejné vystouplé lícní kosti, stejné vysoké čelo, stejná široká ústa a stejně tmavé vlasy a oči a byl také stejně vysoký a stejně silný, jako býval lord, než ho navždy poznamenal meč jednoho z králových odpůrců a odsoudil ho k tomu, že mohl chodit pouze o berlích. Jeho lordstvo Hookovi pohled vrátilo, ale Hook z něj opět žádnou pravdu o svém původu nevyčetl. „To vaše věčné nepřátelství musí skončit!“ prohlásil lord, aniž se přestal na Hooka upřeně dívat. „Rozumíš? Žádné zabíjení už nebude! Jestli někdo z Perrillových zemře, Hooku,“ ukázal na něho prstem, „pak zabiju já tebe a tvého bratra. Rozuměls mi?“

„Ano, pane.“

„A jestli zemře Hook,“ obrátilo se jeho lordstvo na Toma Perrilla, „potom ty a tvůj bratr budete viset na dubu!“

„Ano, pane.“

„Ale vraždu bude třeba dokázat!“ ozval se náhle sir Martin pobouřeně, jako by někdo obvinil bratry Perrillovy už teď. Nebylo to poprvé, co se zdálo, že vyčouhlý kněz je duchem někde v jiném světě. Zřejmě si to sám uvědomil, trhl sebou a vyhrkl pár slov, jako by chtěl chytit zpátky čas, který mu unikl. „Nezvratně dokázat!“ dodal.

„Ne!“ prohlásil tvrdě lord Slayton a k zdůraznění svého nesmlouvavého stanoviska plácl dlaní do opěradla křesla. „Pokud jeden z vás čtyř zemře, zbývající bez milosti pověsím! Vinen, nevinen, to je mi jedno! Kdyby někdo z vás spadl do mlýnského náhonu a utopil se, prohlásím to za vraždu. Rozuměli jste mi? Rozhodl jsem se, že už to vaše nepřátelství nebudu dál trpět!“

„Žádná vražda nebude, pane,“ řekl Tom Perrill pokorně.

Lord Slayton znovu pohlédl na Hooka a zjevně čekal podobné ujištění i od něho. Nick Hook však mlčel. „Bičování, pane, to ho naučí poslušnosti!“ ozval se znovu Snoball.

„Už dostal bičem,“ řekl lord Slayton. „Kdy to bylo naposledy, Hooku?“

„Na svatého Michaela, pane.“

„A jaké poučení sis z toho vzal?“

„Že panu Snoballovi slábne ruka, pane,“ odpověděl Hook.

Shora se ozvalo přidušené zachichotání. Hook se tam podíval a uviděl, že je zpoza jednoho sloupu galerie pozoruje lordova manželka. Byla to bezdětná žena. Její bratr, kněz, plodil jednoho bastarda za druhým, zatímco lady Slaytonová zůstávala neplodná a zatrpklá. Hook věděl, že tajně navštívila jeho babičku, ale ani její kouzla jí k dítěti nepomohla.

Snoball něco vztekle zavrčel, ale úšklebek na tváři lorda Slaytona prozradil, že i jeho Hookova drzost pobavila. „Ven!“ vyštěkl, aby to zakryl. „Všichni! Vlastně ne, kromě tebe,“ ukázal na Hooka. „Ty tu zůstaneš!“

Lady Slaytonová ještě chvíli sledovala, jak ostatní odcházejí, a pak zmizela z galerie i ona. Její manžel hleděl dlouho na Nicka Hooka mlčky, až nakonec ukázal na šíp s šedým opeřením, který stále ležel na stole. „Kdes ho vzal, Hooku?“ zeptal se.

„V životě jsem ho neviděl, pane.“

„Lžeš,“ řekl klidně lord. „Jsi lhář, zloděj, darebák, mizerný bastard a bezpochyby i vrah. Snoball má pravdu, měl bych tě dát zbičovat, až by ti lezly kosti z těla, anebo tě rovnou pověsit. Svět by přišel o jednoho nenapravitelného mizeru a zase by byl o něco lepší.“

Hook mlčel a jen na lorda hleděl. V krbu zapraskalo poleno.

„Ale taky jsi nejlepší lučištník, jakého jsem kdy viděl,“ pokračoval lord Slayton. „Podej mi ten šíp.“

Hook vzal šíp a podal mu ho. „Jedna letka odpadla, co?“ poznamenal lord.

„Vypadá to tak, pane.“

„Ty si přece neděláš šípy sám, Hooku, nebo ano?“

„Zkoušel jsem to, ale nedaří se mi vytvarovat správně zúžení dřívku.“

„Na to musíš mít pořádný poříz,“ řekl lord Slayton a zatahal za zbylé letky. „Tak kdes k tomu šípu přišel?“ zeptal se znovu. „Vzals ho nějakému pytlákovi?“

„Jednoho jsem minulý týden zabil, pane,“ odpověděl Hook opatrně.

„Ty je nemáš co zabíjet! Tvou povinností je přivést je sem a já o nich rozhodnu.“

„Ten bastard zastřelil v Drozdovém lese laň a utíkal přede mnou,“ řekl Hook. „Tak jsem ho sejmul a pohřbil pod Cassellovým kopcem.“

„Kdo to byl?“

„Nějaký tulák, pane. Myslím, že tudy jen procházel. Neměl u sebe nic než luk.“

„Luk a vak s šípy s šedým opeřením,“ dodal lord. „Máš štěstí, že ten kůň nezdechl. Za to bych tě musel pověsit.“

„Caesar? Vždyť ho to jen škráblo, pane. Trochu mu to proseklo kůži, nic víc.“

„Jak to můžeš vědět, když jsi tam nebyl?“

„Poslouchám, co se mluví po vesnici, pane.“

„Já taky, Hooku, já taky,“ pokýval hlavou lord Slayton. „A znovu ti říkám, že necháš Perrillovy na pokoji. Slyšíš? Necháš je na pokoji!“

Hook moc nevěřil, že stačí, když zabije bratry Perrillovy, aby ze sebe sňal kletbu, která na něm leží, ale protože jiný způsob neznal, nakonec sám sebe přesvědčil, že to tak bude. Nevěděl jistě, v čem jeho prokletí spočívá, cítil jen znepokojivé tušení, že život nabízí mnohem víc než to, co ho čeká na panství lorda Slaytona. Kdykoliv však začal uvažovat o útěku, vždy se ho zmocnila tísnivá předtucha, že ho potká nějaké neznámé a nepochopitelné neštěstí. V tom spočívala záhada jeho kletby a on nevěděl, jak jinak se jí zbavit než vraždou. Přesto nyní poslušně přikývl. „Ano, pane, slyším.“

„Slyšíš a poslechněš mě!“ prohlásil lord nekompromisně a hodil šíp do ohně. Škoda dobrého hrotu, pomyslel si Hook. Šíp v ohni chvíli ležel a pak vzplál. „Ale sir Martin tě nemá rád, Hooku,“ řekl lord Slayton už klidnějším hlasem. Pohlédl nahoru a Hook pochopil, že jeho lordstvo zkoumá, zda tam někde stále ještě neposlouchá jeho žena. „A víš proč?“ zeptal se lord.

„Myslím, že sir Martin má rád málokoho,“ odpověděl Hook vyhýbavě.

Lord Slayton se na něj zamyšleně díval. „A to o Willu Snobalovi je pravda,“ pokračoval po chvíli, „už není, co býval. Všichni stárneme, Hooku, a já budu potřebovat nového centenara. Víš, co tím myslím?“

Centenar byl velitel oddílu lučištníků, a kam až Hookova paměť sahala, vždy tuto funkci zastával William Snoball. Zároveň byl i

správcem panství a tyto dva úřady z něj činily nejbohatšího služebníka lorda Slaytona. Hook přikývl. „Ano, pane,“ zamumlal.

„Sir Martin si myslí, že mým příštím centenarem by měl být Tom Perrill, a bojí se, že bych jím mohl jmenovat tebe. Nevím, jak na to přišel. Ty to víš?“

Hook pohlédl lordovi do očí. Měl sto chutí zeptat se ho na svou matku a na to, jak dobře ji jeho lordstvo znalo, ale odolal pokušení. „Nevím,“ řekl místo toho.

„Tak až pojedíš do Londýna, Hooku, buď opatrný. Sir Martin pojede s tebou.“

„Do Londýna?“

„Dostal jsem výzvu, abych tam poslal své lučištníky. Byls někdy v Londýně?“

„Ne, pane.“

„Tak teď tam pojedíš. Netuším proč, to se v té výzvě nepíše, ale mí lučištníci tam pojedou, protože to poroučí král. Možná se chystá válka, nevím. Ale pokud má být válka, Hooku, nechci, aby se mí lidé zabíjeli navzájem. Proboha nenuť mě k tomu, abych tě musel pověsit!“

„Budu se snažit, pane.“

„A teď jdi. A řekni Snoballovi, aby za mnou přišel. Běž.“ A Hook šel.

Byla zima, chladný lednový den. Po obloze táhly nízké mraky, a třebaže se chýlilo k poledni, stále panovalo šero. Za úsvitu se sice zvedla náhlá metelice, ale netrvala dlouho. Na doškových střechách se držela bílá námraza a pár kaluží, které ještě nikdo nestačil rozdupat, bylo potaženo tenkou skořepinou ledu. Nick Hook, mladík s dlouhýma nohama, širokou hrudí a věčně zamračenou tváří, seděl před krčmou. Bylo tam s ním ještě sedm dalších mládenců včetně jeho bratra Michaela a obou bratrů Perrillových. Hook byl ve vysokých botách s ostruhami, na sobě měl dvoje kalhoty, aby mu nebyla zima, vlněnou košili, podšitou koženou vestu a tabard, krátkou plátěnou tuniku se znakem lorda Slaytona, který tvořily zlatý srpek měsíce a tři zlaté hvězdy. Všech osm mladíků mělo kožený opasek s váčkem, dlouhou dýkou a mečem a blůzu s lordovým znakem, i když kdokoliv cizí, kdo znak

neznal, se musel pozorně podívat, aby v něm viděl měsíc a hvězdy, neboť barvy byly vybledlé a plátno zašlé špínou.

Avšak nikdo si jich nevšímal, protože s ozbrojenými muži s panským znakem nejsou žerty. Navíc tihle muži byli lučištníci. Neměli sice luky ani šípy, ale z jejich širokých hrudí bylo zřejmé, že patří k mužům, kteří dokáží napnout tětivu válečného luku až k uchu, a ještě to udělat tak, jako by nebylo nic snadnějšího. Byli to bojovníci s luky a šel z nich strach. A ten se teď šířil ulicemi Londýna jako zlá zpráva; strach pronikavý jako puch smrduté stoky a přetrvávající jako čpění spaleniště. Dveře domů byly zavřené, dokonce i žebráci zmizeli, a pokud se někdo z obyvatel objevil v ulicích, dalo se s jistotou říct, že patří k těm, co onu náказu strachu rozpoutali. Přesto i oni se před osmi lučištníky raději odklidili na druhou stranu ulice.

„Panebože...,“ povzdechl otráveně Nick Hook.

„Běž do kostela, jestli se chceš modlit, troubo,“ zavrčel Tom Perrill.

„To bych předtím nasral tvój matce do ksichtu,“ odsekl Hook.

„Držte zobák, vy dva!“ okřikl je William Snoball.

„Tady nemáme co dělat,“ brblal Hook. „Co je nám po Londýnu?“

„Tos měl říct dřív, že sem nechceš. Ted' jsi tady, tak přestaň žvanit!“ usadil ho Snoball.

Krčma stála na rohu úzké ulice ústící do rozlehlého tržiště. Její vývěsní štít tvořil býk vyřezaný ze dřeva, vymalovaný barvami a zavěšený na mohutném trámu, který vyčníval ze štítové zdi a mířil k silnému kůlu uprostřed tržiště. Na tržišti bylo vidět i jiné lučištníky z různých panství. Všechny přivedli do Londýna jejich páni, i když nikdo nevěděl, kde ti páni teď jsou. Po protější straně uličky spěchali dva kněží s rolemi pergamenů pod paží. Někde dál začaly vyzvánět zvony. Jeden z kněží se po mužích s měsícem a hvězdami na tabardu ohlédl a málem leknutím zakopl, když po něm Tom Perrill plívl.

„Taky si říkám, co tady, panebože, děláme,“ ozval se Robert Perrill.

„Nevím jak tobě, ale mně to pánbůh neřekl,“ zabručel Snoball mrzutě. „Ale určitě konáme jeho dílo, co jiného?“

Jejich Boží dílo spočívalo v tom, že střežili roh, kde ulička ústila do tržiště, a měli příkaz nedovolit nikomu, aby prošel kolem, ať už tím nebo oním směrem. Příkaz se nevztahoval na kněží a na nižší šlechtu na koních, platil pouze pro obyčejné lidi a ti měli dost rozumu, aby zůstali doma. Uličkou projelo sedm ručních kár naložených klestím, sudy, kameny a prkny, ale otrhance, kteří je táhli, doprovázeli vojáci v královských barvách. Snoballovi lučištníci se ani nepohnuli a nikdo neřekl jediné slovo, když je míjeli.

Z krčmy vyšla buclatá holka se zjizvenou tváří a nalila všem ze džbánu pivo. Ani nepípla, když jí Snoball sáhl pod sukni, jenom čekala, až skončí, a pak natáhla ruku.

„Ne, ne, zlatíčko,“ zavrtěl Snoball hlavou. „Udělal jsem ti jen laskavost, takže bys měla zaplatit ty mně.“ Holka se otočila a vrátila se dovnitř. Hookův mladší bratr Michael zíral do stolu. Tom Perrill se jeho rozpakům usklíbl, ale neřekl nic. Věděl, že nemá smysl si Michaela dobírat, protože je příliš dobrosrdečný, aby se urazil.

Hook sledoval, jak královští zbrojenci zastavili muže s kárami uprostřed tržiště, kde byly ve dvou sudech, zatížených kameny a šterkem, vztyčeny dva dlouhé kůly. Jeden z vojáků vylezl na sud, a když se přesvědčil, že kůl stojí pevně, dal pokyn dělníkům, kteří začali oba sudy obkládat otepmi klestí.

„Královské dřevo hoří jasnějším plamenem,“ poznamenal Snoball.

„Opravdu?“ zeptal se Michael Hook a rozhlédl se po ostatních. Byl ochotný věřit všemu, co mu kdo řekl, a dychtivě čekal na odpověď. Nikdo z lučištníků však na něj nedbal.

„Konečně,“ ozval se po další chvíli Tom Perrill a Hook uviděl, že z kostela na protější straně tržiště vyšel velký houf mužů a žen. Vypadali jako obyčejní lidé, ale doprovázeli je vojáci, mniši a kněží a jeden z kněží zamířil ke krčmě U býka.

„To je sir Martin,“ řekl Snoball, jako by si myslel, že ostatní kněze nepoznají. Sir Martin se blížil k nim. Usmíval se, a když Hook na hubeného kněze s klátivou chůzí, krivým obličejem a podivným svitem v očích pohlédl, pocítil záchvěv nenávisti. Byly to oči, které jako by se dívaly kamsi do jiného světa, i když podle mínění mnohých to bylo spíš do pekel než do nebe. A Hookova babička o tom vůbec nepochy-

bovala. „Kousl ho d'áblův pes,“ říkala s oblibou, „a kdyby se nenarodil jako pán, už by dávno visel.“

Lučištníci neochotně vstali, když se kněz blížil. „Ceká vás dílo Boží, mládenci,“ zahlaholil sir Martin. Splihlé tmavé vlasy měl na skráních prošedivělé a na temeni prořídlé. Už několik dní se neholil a dlouhou bradu měl porostlou bílým strništěm, které Hookovi připomínalo jinovatku. „Budeme potřebovat žebřík,“ řekl kněz, „a sir Edward opatří provazy. Není na škodu vidět šlechtu pracovat, že? Ten žebřík je třeba dlouhý, někde tu takový musí mít.“

„Žebřík?“ opakoval Will Snoball nechápavě.

„No ano,“ přikývl sir Martin, „a dlouhý. Aspoň tak, aby dosáhl na ten trám,“ ukázal na znak býka nad jejich hlavami. „Pořádně dlouhý,“ dodal roztržitě, jako by už byl opět duchem někde jinde.

„Podívejte se po tom žebříku,“ řekl Will Snoball dvěma mužům. „A aby byl dlouhý.“

„Krátký žebřík není k ničemu, když jde o Boží dílo,“ vrátil se sir Martin z dálav k lučištníkům. Zamnul si ruce a pohlédl na Hooka. „Nevypadáš dobře, Hooku,“ dodal zvesela, jako by doufal, že Nicka Hooka co nevidět zkosí nějaká nemoc.

„To pivo má divnou chuť,“ zabručel Hook.

„Protože je pátek,“ řekl kněz. „Ve středu a v pátek bys žádné pivo pít neměl. Tvůj patron svatý Nicholas odmítal ve středu a v pátek i matčin prs. To je pro nás ponaučení. Ve středu a v pátek se musíme vystříhat veškerých požitků, Hooku, takže žádné pivo, žádné radosti, žádné ženské cecíky. To bude navždy tvým osudem. A víš proč? Víš proč, Hooku?“ Sir Martin se odmlčel a jeho protáhlá tvář se zkrivila zlým úšklebkem. „Protože ses napájel ze svěřených struků špatnosti. Ani nad jejími syny se neslituji, neboť jsou to synové smilstva, praví se v Písmu.“

Tom Perrill se zachichotal.

„A co budeme dělat, otče?“ zeptal se Snoball otráveně. „Řekl jsem dílo Boží, pane Snoballe, svaté dílo Boží. Tak se do toho dejte!“

Lučištníci přinesli žebřík a přes tržiště už přicházel sir Edward Derwent s čtyřmi svazky provazů, které měl zavěšené na širokých ramenech. Sir Edward – podsaditý muž s medvědí hrudí a tváří pozna-

menanou bojem u Shrewsbury, kde mu nepřátelská sekera rozpoltila přilbu, rozdrtila lícní kost a usekla ucho – byl zbrojenec a měl stejnou livrej jako lučištníci, i když jeho tabard byl čistší a barvy znaku na něm jasnější. „Táhla zvonů,“ řekl na vysvětlenou a hodil těžká kola provazů na zem. „Musíme je přivázat k trámu a já na žádný žebřík nepolezu.“ Sir Edward velel zbrojencům lorda Slaytona a všichni ho nejen respektovali, ale také se ho báli. „Ty tam vylezeš, Hooku,“ řekl.

Hook tedy vylezl na žebřík a uvázal táhla zvonů k trámu. Použil přitom uzel, kterým byl zvyklý zavěšovat konopnou tětivu na zářez v končiku lučiště, i když s tlustým provazem to šlo mnohem těž. Když byl hotov, sjel dolů po posledním provaze, aby ukázal, že je přivázaný pevně. „Dejme se do toho, ať to máme za sebou,“ řekl sir Edward. „Možná pak budeme moci tady z toho zatraceného města odejít. Čí je to pivo?“

„Moje, sire Edwarde,“ ozval se Robert Perrill.

„Ted' je moje,“ prohlásil sir Edward a obrátil džbáněk do sebe. Na koženém kabátci měl navlečenou drátěnou košili, na ní tabard s hvězdami a měsícem a u pasu se mu houpal meč. Byla to prostá zbraň bez zdobení, s železným jílcem, jehož úchop byl obložen dvěma kusy ořechového dřeva; nástroj řemesla sira Edwarda, kterým srážel vzbouřence proti králi, jejichž sekera ho málem připravila o půlku obličeje.

Vojáci dovedli houf lidí do středu tržiště, kde mnozí z mužů a žen poklekli a modlili se. Mohlo jich být asi šedesát, starých i mladých. „Všechny upálit nejde,“ řekl sir Martin, jako by toho litoval, „takže většinu musíme poslat do pekel provazem.“

„Ale jestli to jsou kacíři, měli by se upálit všichni,“ zabručel sir Edward.

„Kdyby si to Bůh přál, poskytl by nám dost dřeva,“ odpověděl sir Martin hrubě.

Na tržiště začínali přicházet další lidé. Město stále svíral strach, ale obyvatelé cítili, že největší nebezpečí už pominulo, a tak se začali shlukovat v uličce a sir Martin poručil lučištníkům, aby je pustili dál. „Jen ať to vidí na vlastní oči,“ řekl. Nad davem se vznášelo pochmurné ticho. Bylo zřejmé, že všichni s odsouzcením soucítí a jejich strážce nenávidí, ale několik kněží k občanům promlouvalo a snažilo se chys-

tanou popravu ospravedlnit. Vysvětlovali lidem, že odsouzení jsou nepřátelé Krista, plevel v obilí bohabojných lidí. Byla jim dána příležitost kát se, říkali, ale oni ji odmítli, a tak musí předstoupit před Boží soud.

„Co jsou to vlastně zač?“ zeptal se Hook.

„Lolardi,“ odpověděl mu sir Edward.

„Co to je?“

„Kacíři, ty troubo,“ řekl vesele Snoball. „Chtěli tu začít rebelii proti dobrotivému králi, ale místo toho půjdou do pekel.“

„Moc na rebely nevypadají,“ poznamenal Hook. Většina odsouzců byla středního věku, ale viděl mezi nimi i staré muže a také několik velmi mladých. A pak zahlédl i ženy, a dokonce dívky.

„Na tom nezáleží, jak vypadají,“ prohlásil Snoball. „Jsou to kacíři a musejí zemřít.“

„Je to Boží vůle,“ dodal sir Martin.

„Ale čím jsou kacíři?“ ptal se dál Hook.

„Někdo je tady dnes moc zvědavý,“ zabručel sir Martin.

„Já bych to taky chtěl vědět,“ ozval se Michael.

„Církev řekla, že to jsou kacíři, tak to jsou kacíři!“ vyštěkl kněz. „Věříš, Michaeli Hooku, že když pozvednu hostii, promění se v svaté tělo našeho milovaného Pána Ježíše Krista?“ zeptal se už mírnějším tónem.

„Samozřejmě, otče.“

„Vidíš, a oni tomu nevěří,“ řekl kněz a ukázal hlavou k lolardům, klečícím v blátě. „Tvrdí, že chléb zůstane pořád chlebem, a tím otravují mozky hlupáků a šíří nákazu svých bludů. A věříš, že náš Svatý otec papež je zástupce Boha na zemi?“

„Ano, otče,“ přikývl Michael.

„Děkuj Bohu, protože jinak bych musel poslat na hranici i tebe. Já jsem myslel, že byli dva papežové,“ poznamenal Snoball. Sir Martin na to nereagoval. „Už jsi někdy viděl hořet hříšníky, Michaeli Hooku?“ zeptal se. „Ne, otče.“

Kněz se usmál, pokud se jeho šklebu dalo říkat úsměv. „Budou jet, jako když se kastruje kanec, Hooku. Tos ještě neslyšel, chlapče.“ Náhle se otočil a bodl dlouhým kostnatým prstem do hrudi Nicka

Hooka. „A ty zvlášť bys měl jejich křik slyšet, Nicholasi Hooku, protože je to liturgie pekla, místa, kam ty spěješ!“ Otočil se zpátky a roztáhl paže a Hooka napadlo, že vypadá jako nestvůrný pták s černými křídly. „Střež se toho, chlapče, střež se pekla, nebo v něm opravdu skončíš. Vyvaruj se cecek ve středu a v pátek a každý den horlivě konej Boží dílo.“

Ted' už visely provazy z mnohých dalších vývěsních štítů po celém tržišti. Vojáci dělili odsouzence do skupin a hrubě je k těmto provizorním šibenicím strkali. Jeden z lolardů začal volat k ostatním, aby si uchovali víru v Boha a těšili se, že než dnešní den skončí, shledají se všichni v nebi. A snažil se v tom pokračovat i potom, co mu jeden z vojáků přerazil pěstí v železné rukavici čelist. Odsouzenec byl jedním ze dvou mužů vybraných pro smrt na hranici a Hook, který stál stranou od svých druhů, sledoval, jak ho zbrojenci zvedli na sud zatížený kamením a přivázali ke kůlu. Jiní vojáci vršili kolem sudu další dřevo.

„No tak, Hooku, prober se,“ zabručel Snoball.

Dav přihlížejících se rozrůstal. Na některých bylo vidět, že schvalují, co se na tržišti děje, a těší se na vzrušující divadlo, ale většina tomu přihlížela nasupeně, nedbala na řeči kněží a ke skupině mnichů v hnědých kutnách, kteří vyzpěvovali chválu na dnešní šťastný den, se otáčeli zády.

„Zvedni toho staříka nahoru, ať s tím pohnem,“ poručil Snoball Hookovi. „Máme jich tu deset.“

Hook měl zvednout starce na prázdnou káru, která stála pod trámem. Zbývajících šest odsouzců, čtyři muži a dvě ženy, na svůj osud teprve čekalo. Jedna z žen se tiskla k svému manželovi, zatímco druhá, obrácená k Hookovi zády, klečela a modlila se. Všichni čtyři na káře byli muži, z nichž ten nejstarší mohl být Hookovým dědečkem. „Odpouštím ti, synu,“ řekl stařec, když mu Hook přetahoval smyčku přes hlavu. „Jsi lučištník, že?“ zeptal se. Hook neodpověděl. „Taky jsem byl lučištník,“ pokračoval odsouzenec a zvedl pohled vzhůru k šedivým oblakům, aby mu mohl Hook smyčku utáhnout. „Stál jsem na kopci u Homildonu a bojoval za svého krále. Střílel jsem na Skoty jeden šíp za druhým, chlapče, a Bůh mi odpusť, ten den jsem byl skvělý bojovník.“ Pohlédl Hookovi do očí. „Byl jsem lučištník.“

Hook neměl moc toho, co mu bylo drahé, pokud nepočítal bratra nebo každý prchavý cit, jež nazýval láskou, když se mu ocitlo v náručí nějaké děvče, ale lučištníci zaujímali v jeho srdci zvláštní místo. Lučištníci pro něj byli hrdinové. V jeho očích nechránili Anglii vojáci v lesklé zbroji na vyparáděných koních, ale ti, co nosili stejnou zbraň jako on – obyčejní muži, kteří orali a seli, káceli stromy nebo stavěli, ale navíc uměli natáhnout dlouhý válečný luk, vypustit šíp a na sto kroků jím trefit terč velikosti dlaně. Pohlédl do očí starého muže a neviděl za nimi kacíře, ale sílu a hrdost lučištníka. Viděl sám sebe. A náhle si uvědomil, že má toho muže rád, a ruce na smrtícím provazu se mu zastavily.

„Ty už s tím nemůžeš nic dělat, chlapče,“ řekl stařec vlídně. „Bojoval jsem za starého krále a jeho syn si přeje, abych zemřel, tak mi tu smyčku utáhni pevně. Jenom až zemřu..., něco pro mě udělej.“

Hook téměř neznatelně kývl hlavu. Mohlo to být jen potvrzení, že starcovu žádost slyšel, ale možná i souhlas s tím, že je ochoten jeho přání splnit.

„Vidíš tu dívku, která se tamhle modlí?“ ukázal stařec. „Je to má vnučka. Jmenuje se Sára. Osvobod’ ji. Je mladá a ještě si nezaslouží nebe. I ty jsi mladý a silný, dokážeš ji osvobodit. Udělej to pro mě.“

Ale jak? Jak ji mám osvobodit? uvažoval Hook a škulb provazem, až se smyčka stáhla kolem starcova krku. Pak seskočil z káry a málem sebou plácl do bláta, protože se smekl. Také Snoball a Robert Perrill, kteří natahovali smyčky dalším odsouzencům, už byli dole.

„Hloupí lidé,“ řekl sir Martin, „obyčejní hloupí lidé, ale myslí si, že jsou chytřejší než matka církev. Proto je třeba dát všem podobným pošetilcům lekci, aby neupadli do stejného bludu. Není třeba je litovat, neboť na nich vykonáváme Boží milost. Bezmeznou Boží milost!“

Bezmezná Boží milost byla vykonána tak, že čtyři muži prudce trhli kárami a poodjeli s nimi. Těla odsouzenců klesla a šhubala sebou. Hook se díval na starce a věděl, že muž nelhal, neboť viděl širokou hrud’ lučištníka. Umírající se dusil, házel sebou, nohy mu kopaly do vzduchu, ale i v smrtelné agónii zíral vypoulenýma očima na Hooka, jako by čekal, že ještě uvidí, jak mladý muž prchá s jeho Sárou pryč. „Budeme čekat, až umřou sami, nebo jim máme zatahat za nohy a po-

mocht jim?“ zeptal se Will Snoball sira Martina. Ten ho nevnímal. Zíral kamsi do dálky a zřejmě byl opět duchem kdesi jinde, i když se zdálo, že civí na nejbližšího muže přivázaného ke kůlu. Jakýsi jiný kněz tam kázal lolardovi se zlomenou čelistí, vedle něhož stál voják s připravenou planoucí pochodní. „Já bych je nechal tak,“ řekl Snoball, ale ani teď se nedočkal odpovědi.

„Bože můj!“ vydechl náhle sir Martin, jako by se právě probral. „Bože můj, jen se podívejte na tu krásu,“ řekl tónem nejvyšší úcty, jakým byl zvyklý vést mši ve svém kostele, a díval se na Sárú, která se zvedla z kolenou a s hrůzou v očích sledovala smrtelný zápas svého dědečka. „Bože můj, to je krása,“ opakoval kněz, jako by se mu zjevila všechna nádhera nebeská.

Nicholas Hook často přemýšlel, jak asi vypadají andělé. Samozřejmě je viděl zobrazené na zdi vesnického kostela, ale byly to neumělé a nehezke malby s nezřetelnými tvářemi, navíc bílá roucha a křídla kazily žlutavé skvrny od prosakující vlhkosti. Přesto byl přesvědčen, že andělé jsou tvorové nadpozemské krásy. Představoval si, že mají křídla podobná křidlům volavek, jenom jsou mnohem větší a jejich peří září jako slunce v ranní mlze. A také, že andělé mají zlaté vlasy a dlouhá roucha z nejbělejšího a nejjemnějšího plátna. Věděl, že to jsou zvláštní, svaté bytosti, ale ve svých snech je také viděl jako krásné dívky, které vzbuzují chlapecké touhy. Byly pro něj tou nejvyšší, andělskou krásou se zářivými křídly.

A tahle dívka byla právě tak krásná, jak si Hook představoval anděly. Samozřejmě jí chyběla křídla, halenu měla špinavou a tvář jí křivila hrůza, na kterou nyní vytřeštěnýma očima zírala – hrůza z toho, že i ona bude takhle umírat. A přesto byla krásná. Měla modré oči, plavé vlasy, výrazné rysy a pleť nepoznamenanou nemocemi. Byla to dívka, která vzbuzuje chlapecké touhy a zřejmě i touhy kněží. „Vidíš tu bránu, Michaeli Hooku?“ zeptal se sir Martin a ukázal na vjezd do dvora krčmy. Chtěl se obrátit na bratry Perrillovy, ale ti byli v tu chvíli o kus dál, tak si vybral toho nejbližšího. „Odved’ ji do stáje a buď tam s ní.“

Nickův mladší bratr se zatvářil zmateně. „Já s ní mám být?“

„Myslím, abys ji tam hlídal, ty hlavo skopová, cos myslel? Chci se s ní pomodlit.“

„Aha, pomodlit,“ rozzářil se Michael.

„Teď se tomu říká modlení, otče?“ ušklíbl se Snoball.

„A jestli bude svolná se kát, mohla by zůstat naživu,“ řekl sir Martin s tím nejsvatějším výrazem. Celý se chvěl, i když Hookovi se nezdálo, že by byla zima. „Kristus to ve své milosti umožňuje,“ dodal kněz s pohledem upřeným na dívku, „takže uvidíme, jestli se dá přimět k pokání. Sire Edwarde?“

„Ano, otče?“

„Budu se s tou dívkou modlit,“ zavolal sir Martin. Sir Edward neodpověděl, neboť se stále díval na nejbližší připravenou hranici s vůdcem lolardů, který stál na sudu, a aniž poslouchal kněze, upíral pohled k nebesům.

„Odved’ ji, Hooku,“ poručil sir Martin Michaelovi.

Nick Hook sledoval bratra. Michael přistoupil k dívce a vzal ji za loket. Byl skoro stejně silný jako Nick, ale vyzařovala z něho téměř dětská naivita a upřímnost a tím dokázal překonat dívčinu hrůzu. „Pojď, děvče,“ řekl tiše, „otec Martin se s tebou chce pomodlit. Pojď, odvedu tě, nikdo ti neublíží.“

Snoball se tiše zasmál. Dívka se nebránila a Michael ji zavedl bránou do dvora, kde měli lučištníci uvázané koně. Dvůr byl špinavý a pustý a páchlo to v něm po slámě a koňském trusu. Nick Hook se vydal za nimi. Namlouval si, že to dělá, aby chránil bratra před případným nebezpečím, ale ve skutečnosti ho za Michaelem a dívkou hnala poslední prosba starého lučištníka. A když došel ke dveřím stáje a uviděl v štítové zdi na druhé straně okno, náhle mu zazněla v hlavě slova. „Odved’ ji pryč,“ řekl jakýsi hlas. Byl mužský, ale nepatřil nikomu z těch, které Nick Hook znal. „Odved’ ji pryč,“ opakoval hlas v Hookově hlavě. „Zachraň ji a dostaneš se do nebe.“

„Do nebe?“

Michael se ohlédl, ale jeho bratr se díval na jasné okno ve vzdálené zdi.

„Zachraň to děvče,“ ozval se hlas znovu. Hook věděl, že ve stáji s ním jsou jen Michael a Sára, ale hlas zněl tak skutečně, že se zachvěl.

Náhle ho napadlo, že kdyby dívku opravdu odvedl pryč, kdyby ji zachránil, možná by zachránil i sebe. Ten hlas... Bylo to tak překvapivé. Nikdy nic podobného nezažil. Vždy se považoval za prokletého, dokonce byl přesvědčen, že ho jeho svatý patron nenávidí, a teď náhle cítil, že kdyby se mu podařilo udělat, co od něj tajemný hlas žádá, Bůh by ho miloval a odpustil mu vše, kvůli čemu ho nemá svatý Nicholas rád. Ta naděje byla tam za oknem a slibovala mu nový život. Věděl to, nevěděl jen, jak to provést.

„Co tady děláš?“ zavrčel na něho sir Martin.

Hook neodpověděl, jenom upřeně hleděl na oblaka za oknem. Uvažoval, čím hlas to mohl být. Jeho sedák hrábl kopytem po zemi.

Sir Martin prošel kolem něho, ale pak se zastavil a zíral na dívku. Usmál se na ni. „Svlékni ji,“ poručil Michaelovi.

„Já?“ zeptal se zmateně Michael.

„Před Boha musí předstoupit nahý,“ řekl kněz. „Náš Pán a Spasitel ji chce soudit takovou, jaká je. V nahotě je pravda, tak se praví v Písmu.“ Nic takového se v Písmu nepravilo, ale sir Martin s oblibou užíval vymyšlené citáty z bible, jak se mu právě hodilo.

„Ale...“ hlesl Michael. Každý věděl, že Nickovu mladšímu bratru dlouho trvá, než něco pochopí, ale teď chápal moc dobře, že se v téhle studené stáji děje něco špatného.

„Udělej, co jsem ti řekl!“ vyštěkl kněz.

„Ale... to přece není správné,“ vzepřel se Michael.

„Proboha,“ zakroutil sir Martin hlavou, vztekle ho odstrčil a chytil dívku za límec. Krátce vyjekla – vlastně to ani nebyl výkřik, spíš zoufalý povzdech – a pokusila se mu vytrhnout. Michael stál a jen se zděšeně díval, ale v Nickově hlavě pořád zněl ten záhadný hlas a před očima měl vidinu nebe, a tak přiskočil k siru Martinovi a udeřil ho pěstí do břicha. Kněz hekl a zapotácel se.

„Panebože, Nicku!“ zvolal Michael zděšeně.

Hook vzal dívku za paži a obrátil ji k oknu. „Pomoc!“ vyrazil ze sebe sir Martin, pořád ještě předkloněný. Hook se otočil, aby ho umlčel, ale Michael rychle skočil mezi ně.

„Nicku, ne!“ A právě v tu chvíli se ve vratech objevili bratři Perrilovi.

„Udeřil mě!“ řekl otec Martin užasle, jako by nevěřil, že se něco takového mohlo stát. „Dal mi pěstí.“ Tom Perrill se zazubil, zatímco jeho bratr Robert se tvářil stejně zmateně jako Michael. „Chytněte ho!“ zaskuhral kněz a s bolestnou grimasou se ztěžka narovnal. „Chytněte ho a držte ho, bastarda!“ sípal chraptivě, neboť stále nemohl pořádně popadnout dech. „Vyvedte ho ven a držte ho!“

Hook se nechal vyvést na dvůr. Jeho bratr vyšel za ním a úzkostně pohlédl na oběšence, jejichž těla visela hned za otevřenou bránou. Spustil se drobný studený déšť. Nick Hook náhle vystřízlivěl. Udeřil kněze, navíc urozeného kněze, muže šlechtického původu spřízněného s rodem lorda Slaytona. Bratři Perrillovi se na něj posměšně šklebili, ale Hook si jich nevšímal. Ze stáje zazněl dívčín zdušený křik, šustot slámy a po chvíli hekání kněze a dívčino kvílení. Hook pohlédl k nebi, po němž pluly nízké šedivé mraky a táhl se kouř, který ležel nad městem jako příkrov. Věděl, že zklamal Boha. Po celý život mu všichni říkali, že je prokletý, a teď dostal příležitost se té kletby zbavit. Bůh ho požádal o jednu jedinou věc, ale on zklamal. Z tržiště se ozval mohutný povzdech a Hook si pomyslel, že už asi zapálili první hranici, která bude pro některého z kacířů vstupní branou do ještě většího a věčného ohně pekelného. Náhle se ho zmocnil strach, že bude do pekla následovat lolardy i on, když nedokázal zachránit modrookého anděla před knězem s černou duší, ale pak si připomněl, že je to kacířka, a uvažoval, jestli to nebyl ďábel, kdo mu promluvil v hlavě. Slyšel, jak dívka bolestně vzdychá. Po chvíli se vzdechy změnilly ve vzlyky a Hook nastavil tvář větru a studeným sprškám deště.

Ve vratech stáje se objevil sir Martin. Teprve teď pustil dolů vykasanou kutnu, kterou si držel u pasu, a na tváři mu pohrával spokojený úsměv. „Ani to netrvalo dlouho,“ řekl. „Chceš ji, Tome?“ obrátil se na staršího z bratrů Perrillových. „Je tvoje, jestli máš chuť. Je skvělá, jako zralá broskvička. A až budeš hotov, podřízni jí krk.“

„Takže ji nepověsíme, otče?“ zeptal se Tom Perrill.

„To je jedno, prostě tu čubku zabij,“ řekl kněz. „Udělal bych to sám, ale církev nesmí zabíjet. Předáváme je světské moci, a tou jsi teď ty, Tome, takže si s tou kacířskou děvkou užij a pak ji podřízni. A ty,

Roberte, drž Hooka. Michaeli, koukej zmizet! Ty s tím nemáš nic společného.“

Michael se nehýbal. „Běž,“ řekl Nick Hook bratrovi. „Seber se a běž.“

Robert Perrill mu držel ruce zkroucené za zády. Hook by se mu snadno vytrhl, kdyby chtěl, ale stále se nemohl vzpamatovat z toho, co se stalo – z hlasu, který se mu ozval v hlavě, i z vlastní hlouposti. Udeřil sira Martina a to byl zločin – těžký zločin, za nějž mohl čekat oprátku. Jenže sir Martin chtěl víc než jen jeho smrt, a tak ho Robert Perrill držel a kněz ho začal bít. Nebyl silný, neměl vycvičené svaly lučištníka, ale měl dost slin na plivance a ostré kostnaté klouby, kterými divoce tloukl Hooka do obličeje. „Ty parchante mizernej,“ syčel a znovu a znovu ho bil, „rozluč se se životem. Skončíš stejně jako tamti,“ trhl hlavou k nejbližší hranici. Ta byla hustě zahalená kouřem, ale u její paty už vyrážely jasné plameny a v nich se na chvíli objevila postava vypnutá jako natažený luk. „Bastarde mizernej!“ zasípal sir Martin a opět Hooka udeřil. „Tvoje matka byla děvka, která roztahovala nohy před každým mužským, a tebe neporadila, ale vysrala jako kus hovna!“ Znovu Hooka udeřil a pak z šedého kouře na hranici prudce vyšlehl plamen a celým tržištěm zazněl děsivý výkřik, nebo spíš zaječení, jako když se kastruje kanec.

Náhle se ve vratech do dvora objevil sir Edward. „Co se tady, k čertu, děje?“ zvolal. Zřejmě zaslechl vzteklé výkřiky sira Martina a přišel se podívat, co ho tak rozběsnilo.

Kněz se celý chvěl. Rozbil Hookovi ret a zkrvavil mu nos, ale to bylo všechno, přitom sám měl klouby celé od krve. Oči mu divoce plály hněvem a rozhořčením a Hookovi se zdálo, že v nich blýská d'ábelské šílenství. „Hook mě udeřil a musí zemřít!“ odpověděl sir Martin.

Sir Edward pohlédl na zkrvaveného lučištníka. „O tom rozhodne lord Slayton,“ prohlásil.

„Jak by mohl rozhodnout jinak, než že ten bastard bude viset?“ vyštěkl kněz.

„Udeřils sira Martina?“ zeptal se sir Edward Hooka. Ten pouze přikývl. Uvažoval, jestli k němu ve stáji promluvil Bůh, nebo d'ábel.

„Samozřejmě že mě udeřil!“ zasyčel kněz, znovu k Hookovi přiskočil a v novém návalu hněvu mu roztrhl tabard, takže na jedné straně zůstal měsíc a na druhé hvězdy. „Není hoden nosit tenhle znak!“ vykřikl a hodil roztržený tabard do bláta. „Sežeň provaz!“ poručil Robertu Perrillovi. „Provaz nebo třetivu k luku. A svažte mu ruce! A taky mu vezměte meč!“

„Já mu ho vezmu,“ řekl sir Edward a vytáhl Hookovi z pochvy meč, který patřil lordu Slaytonovi. „Nech ho mně, Perrille,“ řekl pak a odvedl Hooka ze dvora. „Co se stalo?“ zeptal se ho.

„Chtěl znásilnit tu holku, sire Edwarde,“ řekl Hook, „a pak to taky udělal.“

„Samozřejmě,“ zabručel sir Edward. „Co jiného by s ní mohl cti-hodný sir Martin udělat? Snad jsi nevěřil, že se s ní bude modlit.“

„A ke mně promluvil Bůh,“ vyhrkl Hook.

„Cože?“ Sir Edward na něho zíral, jako by řekl, že se nebe proměnilo v podmáslí.

„Promluvil ke mně Bůh,“ opakoval Hook nepřesvědčivě.

Sir Edward na to nic neřekl. Ještě chvíli na Hooka hleděl a pak se otočil do tržiště, kde už utichl křik upalovaného, jehož tělo nyní viselo zcela bezvládně na kůlu. Náhle vzplály nešťastníkovi *jasným* plamenem vlasy, po další chvíli přehořely provazy, které ho poutaly ke kůlu, a tělo se zhroutilo dolů. Okamžitě přiskočili dva zbrojenci a vidlemi strkali kouřící a syčící mrtvolu zpátky do středu ohně.

„Slyšel jsem hlas,“ trval Hook na svém.

Sir Edward roztržitě přikývl, že to bere na vědomí, ale víc o tom vědět nechtěl. „Kde máš luk?“ zeptal se místo toho, stále s pohledem upřeným k hořícímu tělu v plamenech a kouři.

„Tam, kde ostatní, sire Edwarde, v krčmě ve výčepu.“

Sir Edward se obrátil zpátky k vratům do dvora, kde se právě objevil Tom Perrill. Zubil se a pravou ruku měl celou zalitou krví. „Poslouchej, co teď uděláš,“ řekl sir Edward tiše Hookovi. „Půjdeš do výčepu a počkáš tam. Budeš tam čekat, dokud nepřijdeme a nespou-táme tě. Potom tě pošleme zpátky domů, kde tě postavíme před soud, a pak pověsíme na dubu před kovárnou.“

„Ano, sire Edwarde,“ řekl Hook rezignovaně, jako by s tím souhlasil.

„A ještě ti řeknu, co neuděláš,“ pokračoval sir Edward tišeji, ale o to důrazněji. „Nevyjdeš předními dveřmi krčmy ven, Hooku, nepůjdeš do středu města a nevyhledáš ulici Cheapside ani hospodu U dvou jeřábů, která v ní je. A samozřejmě nevejdeš dovnitř a nebudeš se ptát po muži jménem Henry z Calais. Rozuměls mi, Hooku?“

„Ano, sire Edwarde.“

„Henry z Calais verbuje lučištníky.“ Jeden z vojáků v královských barvách vzal hořící kus dřeva a přenesl ho k druhé hranici, kde byl ke kůlu připoután další vůdce lolardů. „Potřebují je v Pikardii,“ dodal sir Edward, „a platí slušné peníze.“

„V Pikardii,“ opakoval Hook mdle. Soudil, že to musí být nějaké anglické město, o kterém nikdy neslyšel.

„Tam si vyděláš nějaké peníze, Hooku,“ pokračoval sir Edward, „protože je budeš potřebovat, chlapče, to mi věř.“

Hook zaváhal. „Takže jsem psanec?“ zeptal se neklidně.

„Jsi mrtvý, Hooku,“ řekl sir Edward, „a mrtví stojí mimo zákon. Jsi mrtvý, protože jsem ti poručil, abys počkal v krčmě a pak se nechal odvést k panskému soudu lorda Slaytona, který nebude mít jinou možnost, než tě nechat pověsit. Tak běž a udělej, co jsem ti řekl.“

Jenže než mohl Hook poslechnout, ozvaly se od nejbližšího rohu výkřiky. „Klobouky dolů!“ volali lidé, „klobouky dolů!“ Klapání kopyt oznamovalo, že přijíždí množství jezdců. Bylo jich asi dvacet, a jakmile vjeli na tržiště, roztáhli se po celé jeho šíři a zastavili. Koně, kterým šla od nozder pára, se vzpínali a podupávali. Shromáždění lidé smekali klobouky a klekali do bláta.

„Poklekni, chlapče,“ řekl sir Edward Hookovi.

Jezdec v čele skupiny byl mladík, ne o moc starší než Hook, ale z jeho chladného pohledu, jímž se rozhlédl po tržišti, vyzařovala klidná sebejistota. Měl hladce oholenou hubenou tvář, dlouhý nos, tmavé oči a tenké rty semknuté do nelítostného výrazu. Jel na černém koni s uzdou z lesklé kůže, na které se třpytily stříbrné ozdoby. Byl ve vysokých černých botách, černých kalhotách, černé přepásané blůze a v plášti temně purpurové barvy podšitým beránkem. Na hlavě měl klo-

bouk z černého sametu s černým perem a u boku se mu houpal meč v černé pochvě. Rozhlédl se po tržišti, pak pobídl koně, aby si prohlédl ženu a tři muže, kteří sebou škubali a kroutili se, pověšeni na trámu krčmy vedle dřevěného býka. Náhlý rozmar větru zavál kouř s jiskrami až k jezdcově hřebci a ten zařičel a uhnul stranou. Jezdec ho pohladil po krku, aby ho uklidnil, a Hook uviděl, že má na černé rukavici navlečené prsteny s drahokamy. „Poskytli jste jim příležitost k pokání?“ zeptal se jezdec.

„Mnohokrát, pane,“ odpověděl sir Martin, který přispěchal ze dvora krčmy a poklekl před jezdcem na koleno. Udělal znamení kříže a jeho vyzáblá tvář vypadala téměř svatě, jako by ani na okamžik nepřestával trpět pro svého Boha, takže se mohlo zdát, že v jeho ďábelských očích je náhle plno bolesti a soucitu.

„Jejich smrt tedy uspokojí Boha a uspokojuje i mě,“ řekl jezdec v černém. „Musíme tu nákazu kacírství v Anglii za každou cenu vymýtit!“ dodal tvrdým nesmlouvavým tónem. Jeho tmavě hnědé bystré oči krátce spočinuly na Nicku Hookovi. Ten okamžitě sklonil hlavu a zůstal tak, dokud jezdec nepobídl koně k druhé hranici, kterou právě zbrojenci zapálili. Ale ještě předtím, než Hook odvrátil pohled, stačil zahlédnout, že přes tvář mladého jezdce na černém koni se táhne jizva. Poznal, že je to jizva po zranění utrženém v boji, zřejmě po zásahu šípem, jehož hrot rozsekl jezdcovi v černém kůži pod okem. Mohla to být smrtelná rána, ale Bůh dopustil, aby zůstal naživu.

„Víš, kdo to je, Hooku?“ zeptal se sir Edward tiše.

Hook si nebyl jistý, ale nemusel moc přemýšlet, aby přišel na to, že poprvé v životě viděl hraběte z Chesteru, vévodu akvitánského a pána Irska, Jindřicha, z boží milosti krále Anglie.

A podle všech, kteří tvrdili, že se vyznají v spletitých předivech královských předků, také krále Francie.

Plameny na druhé hranici vyšlehly a z hrdla muže připoutaného ke kůlu se vydral strašlivý výkřik. Jindřich, pátý anglický král toho jména, klidně přihlížel, jak duše lolarda odchází do pekla.

„Běž,“ řekl sir Edward tiše.

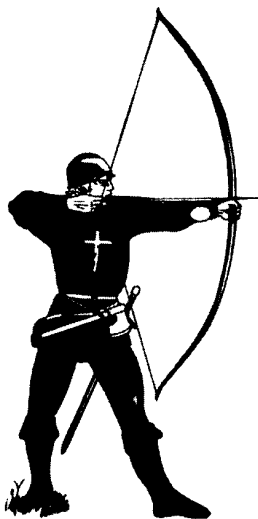
„Proč, sire Edwarde?“ zeptal se Hook.

„Protože lord Slayton nechce, abys zemřel,“ odpověděl sir Edward, „a možná k tobě opravdu promluvil Bůh. Všichni jeho milost potřebujeme, zvláště dnes. Tak jen běž.“

A Nicholas Hook, lučištník a psanec, šel.

ČÁST PRVNÍ

Svatý Kryšpín a svatý Kryšpinián

Řeka Aisne pomalu plynula širokým údolím, lemovaným nízkými zalesněnými kopci. Bylo jaro, kraj zářil svěží zelení nové trávy a čerstvě vypučených lístků na stromech a v zátočinách řeky, jež obtékala Soissons, se vlnila dlouhá tráva.

Město mělo opevnění, katedrálu a hrad. Byla to pevnost, která střežila flanderskou cestu z Paříže na sever, a nyní ji ovládali nepřátelé Francie. Posádka nosila znak s ježatým burgundským křížem a nad hradem vlála pestrobarevná vlajka vévody burgundského, rozdělená modrými a žlutými pruhy na čtyři díly, s erby čtyř francouzských královských rodů, přičemž na všech z nich byl lev vztyčený na zadních nohou.

Tento lev válčil s francouzskou lilií a Nicholas Hook ničemu z toho nerozuměl. „Ty tomu nepotřebuješ rozumět, protože to není tvoje věc,“ řekl mu Henry z Calais v Londýně. „To je věc Francouzů. Dali se do sebe a jedna strana nám platí, abychom za ni bojovali. Já jen najímám lučištníky a posílám je, aby zabíjeli toho, na koho oni ukáží. Umíš střílet lukem?“

„Ano, pane.“

„Tak mi to předvedeš.“

Nicholas Hook uměl střílet lukem, a tak se ocitl v Soissonsu pod vlajkou s pruhy, lvem a liliemi. Neměl tušení, kde leží Burgundsko, věděl jen, že tam vládne vévoda Jan, kterému říkají Smělý, a je to první bratranec francouzského krále.

„A francouzský král je cvok,“ řekl Hookovi Henry z Calais v Anglii. „Totální cvok, protože si myslí, že je ze skla, a má strach, že když o něj někdo nešetrně zavadí, rozpadne se na tisíc kousků. Takže tenhle cvok, co má místo mozku otruby, bojuje proti vévodovi, který není cvok ani trochu.“

„A proč spolu bojují?“ zeptal se Hook.

„Jak to mám proboha vědět? A taky proč bych se o to měl starat? Já se, chlapče, starám o to, aby vévodovy peníze putovaly od bankéřů ke mně. Tady, podívej,“ řekl a hodil na hospodský stůl něco stříbrňáků. Předtím ten den odešel Hook na Spitals Fields za londýnskou Bishop's Gate a tam vystřelil šestnáct šípů na pytel nacpaný slámou, který visel na uschlém stromě ve vzdálenosti sto padesáti kroků. Střílel tak rychle, že by mezi jednotlivými šípy sotva napočítal do pěti, a dvanáct z šestnácti šípů se zaseklo do pytle, zatímco zbývající čtyři o něj jen zavádily. „To by šlo,“ zabručel Henry, když se dozvěděl výsledek zkoušky.

Ještě v Londýně dostal Hook stříbro. Nikdy nebyl takhle sám a takhle daleko od své vesnice, a tak utratil peníze za pivo, za hospodské děvky a také za vysoké boty, které se mu však rozpadly dávno předtím, než dorazil do Soissons. Během cesty spatřil poprvé v životě moře a pohled na jeho nesmírnost mu téměř vyrazil dech. Byl stěží schopen uvěřit, že to není sen. Představoval si moře jako jezero, ale tohle jezero nemělo konce a bylo bouřlivější než všechna jezera, jež kdy viděl. Cestoval s dvanácti jinými lučištníky a v Calais se setkali s tuctem zbrojenců, kteří nosili barvy vévody burgundského. Zprvu je považoval za Angličany, protože žluté lilie na jejich tabardech byly podobné těm, které vídal u králových mužů v Londýně, jenže tihle zbrojenci mluvili podivným jazykem, jemuž on ani jeho druhové nerozuměli. Z Calais se potom všichni vydali pěšky do Soissons, jen náhradní lučiště a tlusté svazky šípů měli naložené na dvou kárách tažených koňmi; nikdo z nich samozřejmě neměl dost peněz na to, aby si koupil koně, které jim měl správně poskytnout jejich pán v Anglii.

Byla to podivná skupina lučištníků. Někteří byli staří, někteří kulhali po dřívějších zraněních a většina z nich byli opilci.

„Nemohl jsem si vybírat, chlapče,“ řekl Henry z Calais Hookovi, než odpluli z Anglie, „ale ty vypadáš vcelku slušně. Jakou špatnost jsi tedy udělal?“

„Špatnost?“

„Proč bys tady jinak byl? Jsi na útěku, ne?“ Hook přikývl. „Myslím, že ano.“

„Myslíš? Buď to jsi, nebo nejsi. Tak cos provedl?“

„Udeřil jsem kněze.“

„Vážně?“ Henry, podsaditý muž s tvrdým výrazem a lysou hlavou, se v první chvíli zatvářil, jako by ho to zaujalo, ale pak pokrčil rameny. „Myslím, že by sis měl dát na církve pozor, chlapče. Ty krkavci v černých kutnách jsou teď jako podráždění sršni a každého by hned upalovali. A král drží s nimi. Je to tvrdý chlap, ten náš Jindřich, to ti řeknu. Viděls ho někdy?“

„Jednou,“ odpověděl Hook.

„A všiml sis té jizvy pod okem? To má od šípu. Zasáhl ho do oblčeje a nezabil ho. Od té doby je přesvědčený, že Bůh je jeho přítel, a posílá všechny nepřátele pravé víry na hranici. Takže teď, chlapče, půjdeš do Toweru, kde pomůžeš nakládat šípy, a potom vyplujete do Calais.“

A tak se Nicholas Hook, lučištník a psanec, dostal do Soissonsu, kde si oblékl tabard s burgundským ostnatým křížem a vystoupil na ochoz vysokých městských hradeb. Stal se součástí anglického oddílu bojovníků najatých vévodou burgundským, jimž velel pyšný a zpupný rytíř sir Roger Pallaire. Hook s ním skoro nepřicházel do styku, protože přijímal rozkazy od centenara Smithsona, muže, který trávil dny i noci v krčmě *L'Oie*, tedy U husy. „Všichni nás tady nenáviděj,“ přivítal Smithson nové bojovníky, „takže nechodte po městě v noci sami..., tedy pokud si nechcete vykoledovat nůž v zádech.“

Posádku tvořili Burgundané, ale obyvatelé Soissonsu zůstávali věrni svému šílenému králi Karlu VI. Francouzskému. Ani po třech měsících v opevněném městě Hook stále nechápal, proč se Burgundané a Francouzi navzájem tak nenávidí, když on mezi nimi neviděl žádný rozdíl. Mluvili tímž jazykem, a jak se dozvěděl, vévoda burgundský byl nejen bratranec šíleného krále, ale také tchán francouzského

dauphina. „Je to rodinný svár nejhoršího druhu,“ prohlásil John Wilkinson.

Wilkinson byl už starší, nejméně čtyřicetiletý muž, který opravoval luky a šípy pro anglické lučištníky najaté posádkou. Žil ve stáji krčmy U husy, kde měl na zdi pečlivě rozvěšené veškeré nástroje potřebné pro své řemeslo. Požádal Smithsona o pomocníka a ten vybral jako nejmladšího z nových mužů Hooka. „Aspoň někdo, kdo o luku něco ví a umí střílet,“ pochválil Hooka Wilkinson. „Jinak sem většinou chodí samý šmejda. Říkají si lučištníci, ale polovina z nich netrefí na padesát kroků sud. A pokud jde o sira Rogera...“ Odmlčel se a odplivl si. „Ten je tady jen kvůli penězům. Slyšel jsem, že doma přišel o všechno. Prý má dluh přes pět set liber. Pět set liber! Dovedeš si to představit?“ Wilkinson vzal do ruky šíp a zakroutil šedivou hlavou. „Tak se podívej, s tímhle brakem máme bojovat proti siru Richardovi.“

„To jsou šípy z královských zásob,“ řekl Hook. Musel to vědět, když je pomáhal vynášet ze sklepení Toweru.

Wilkinson se ušklíbl. Jindřich vystrachal nějaké šípy z doby panování starého krále Eduarda a řekl si, že se skvěle hodí k tomu, aby je poslal sem. Když křivé šípy, tak do Burgundska... Zřejmě věděl, co dělá. „Podívej se na to,“ prohlásil rozhořčeně Wilkinson a hodil jeden Hookovi.

Šíp z jasanového dřeva, delší než Hookova paže, byl ohnutý. „Je křivý,“ řekl Hook.

„To se ví, že je křivý, a jak! Takovým se přece nedá střílet! Nebo možná leda za roh.“

Ve stáji bylo teplo, neboť pod velkým kotlem s vodou, z něhož se pářilo, hořel v kruhové cihlové peci oheň. Wilkinson vzal od Hooka křivý šíp, spolu s tuctem dalších ho položil na víko kotle, pak na ně rozprostřel silnou vrstvu složeného plátna a na ni položil plochý kámen. „Tohle s nimi dělám, chlapče,“ řekl Hookovi. „Napařím je a zatím a s trochou štěstí se mi možná podaří je narovnat. Přitom sice odpadne opeření, ale polovina z nich stejně žádné nemá, takže je to jedno.“

Na koši s dřevěným uhlím stál další, menší kotel, z něhož se šířil pach klišu uvařeného z kopyt, kterým Wilkinson upevňoval na šípy

nová husí pera. „Nemám hedvábí, tak musím používat šlachy,“ řekl. Vlákny ze šlach svázel rozříznuté konce šípů, do nichž předtím zastrčil pera namočená v kličku. „Ale šlachy na to nejsou vhodné,“ stěžoval si. „Vysychají, přitom se stahují a často prasknou. Říkal jsem siru Roge- rovi, že potřebuju hedvábí, ale on tomu nechce rozumět. Myslí si, že šíp je jen šíp, ale to je omyl.“ Utáhl uzel ze šlach a pak šíp otočil, aby si prohlédl drážku, kterou se nasazuje na tětívu. Byla vyztužená kous- kem rohoviny, aby tětíva při napnutí dřív šípů nerozštěpila. Wilkinson se pokusil rohovinu stáhnout, ale držela pevně. Spokojeně zamručel a vytáhl ze zásobníku další šíp. Jako zásobník na šípy sloužily dva tuhé kotouče opatřené po obvodu zářezy, do nichž se šípy zasouvaly, aby se nemačkaly na sebe a při dopravě se nepoškodily křehké letky z husího peří. V každém takovém zásobníku byly uloženy dva tucty šípů. „Peří a rohovina, jasanové dřevo a hedvábí, železo a lak,“ zamumlal Wilkin- son. „Můžeš mít dobrý luk a dobrého lučištníka, ale když nemáš peří a rohovinu, jasanové dřevo a hedvábí, železo a lak, můžeš na nepřítele tak akorát plivat. Už jsi někdy zabil člověka, Hooku?“

„Ano, zabil.“

Wilkinson se na něho podíval a usmál se. „Někoho jsi zavraždil, co? Nebo to bylo v boji? Zabíls vůbec někdy někoho v boji?“

„Ne,“ přiznal Hook.

„A zabíls někoho lukem?“

„Jednou, pytláka.“

„Vystřelil na tebe?“

„Ne.“

„Tak nejsi lučištník. Nejdřív musíš zabít muže v boji a pak se mů- žeš považovat za lučištníka, Hooku. Jak jsi zabil posledního člověka, kterého máš na svědomí?“

„Pověsil jsem ho.“

„Proč?“

„Protože to byl kacír,“ odpověděl Hook.

Wilkinson si prohrábl řídnoucí šedivé vlasy. Byl hubený kost a ků- že, skoro pořád se mračil, ale měl bystré oči, které nyní tvrdě upřel na Hooka. „Takže tys pověsil kacíře? Hm, to dnes nemají v Anglii dost dřeva na pořádnou hranici? A kdys tenhle statečný čin vykonal?“

„V zimě.“

„Byl to lolard, co?“ zeptal se Wilkinson a ušklíbl se, když Hook při kývl. „Takže jsi ho pověsil, protože měl jiný názor na kousek chleba než církev, co? Já jsem ten chléb živý, který sestoupil z nebe,“ řekl Ježíš. Živý chléb, ne ten mrtvý v misce, který ti nabízí kněz. Ježíš neřekl, že je plesnivá skýva, nebo snad ano? Samozřejmě že ne. Řekl, že je živý chléb, synu, ale ty jistě víš líp než on, co je třeba.“

Hook poznal, že Wilkinsonova slova míří proti církvi, ale necítil se na to, aby mu oponoval. Nikdy se o náboženství ani o Boha příliš nestaral, aspoň ne do té doby, než se mu v hlavě ozval onen záhadný hlas. A teď přemýšlel, jestli ten hlas opravdu slyšel. Vzpomněl si na dívku ve stáji londýnské krčmy, na to, jak ho její oči prosily a jak zklamal, a také na strašlivý puch ze spálených těl a na kouř, jenž se válel nízko nad tržištěm, když ho slabý vítr vířil kolem lilí a levhartů anglického znaku. A nakonec si vzpomněl na mladého krále s tváří poznamenanou jizvou, který neměl s odsouzcenci sebemenší soucit.

„Tenhle dokážeme opravit,“ řekl Wilkinson a vzal do ruky šíp s ohnutým hrotem. „Znovu z něj uděláme nástroj vhodný k zabíjení, aby jím mohl náš lučištník poslat duši nějakého francouzského uroence do pekel.“ Položil šíp na dřevěný špalek, vybral si nůž a zkusil jeho ostří palcem. Pak jediným rychlým řezem zkrátil šíp asi o píd' a uříznutý konec hodil Hookovi. „Udělej taky něco ty, chlapče. Stáhni z toho hrot.“

Byl to úzký trojhranný hrot, o trochu delší než Hookův prostředník, zakončený ostrou hladkou špičkou a těžší než většina běžných hrotů, aby dokázal prorazit i plátovou zbroj. Hook dobře věděl, že šíp s takovým hrotem, vystřelený na krátkou vzdálenost z dlouhého luku, jaký je schopen natáhnout jen skutečný silák, prorazí i ten nej kvalitnější plát. Byl to šíp k zabíjení rytířů a Hook hrotem kroutil tak dlouho, až lep v jeho dutině povolil a ostrý kousek kovu mu zůstal v ruce.

„Víš, jak se takové hroty vytvrzují?“ zeptal se Wilkinson.

„Ne.“

Wilkinson se skláněl nad pahýlem šípu a jemnou pilkou, ne delší než malíček, vyřezával do zkráceného konce dřívku hluboký klínovitý zárez. „Dělá se to tak, že se do výhně, v níž se taví železo, hodí kosti,“

vysvětloval, aniž zvedl hlavu od práce. „Kosti, chlapče, obyčejné kosti. A teď mi pověz, proč kosti, spálené v žhnoucím dřevěném uhlí, železo vytvrdí?“

„Nevím,“ pokrčil Hook rameny.

„Já taky ne, ale je to tak. Kosti a dřevěné uhlí,“ opakoval Wilkinson. Zvedl konec se zářezem, sfoukl jemné piliny a spokojeně pokýval hlavou. „Znal jsem v Kentu chlapíka, který k tomu používal lidské kosti. Dokonce tvrdil, že nejlepší železo se dělá pomocí dětských lebek, a možná měl pravdu. Představ si, že je vykopával na hřbitově, pak je lámal na kousky a páčil ve své peci. Kosti z dětských lebek a dřevěné uhlí! Byl to bastard všech bastardů, ale jeho šípy byly opravdové zabijáky. A také zabíjely! Neprorážely pláty zbroje, ale proletěly jimi, jako by to byl pergamen.“ Během řeči vybral šestipalcovou dubovou tyčku s jedním koncem seříznutým do klínu, který dokonale zapadl do zářezu v dřívku šípu. „Podívej,“ zvedl spoj a ukázal ho Hookovi, „dokonale sedí.“ Natáhl se po sejmutém hrotu a nasadil ho na druhý konec dubové tyčky. „A teď to celé slepím dohromady a máš šíp, kterým budeš moci zabíjet.“ Znovu chvíli obdivoval svou práci. Konec šípu, nastavený dubovým dřívkem, ztěžkl, takže se jeho průraznost ještě zvětšila. „A věř mi, že jím budeš zabíjet brzy,“ dodal temně.

„Jak to?“

Wilkinson se krátce zasmál. „Francouzský král je možná šílený, ale ani tak nedovolí, aby si vévoda burgundský udržel Soissons. Jsme příliš blízko Paříže. Královo vojsko tu bude co nevidět, a pokud se dostane do města, zaútočí na hrad. A jestli ti bastardi proniknou i do něj, chlapče, raději se zabij sám. Francouzi Angličany nenávidí a anglické lučištníky nenávidí dvojnásob, takže kdyby tě zajali, čekala by tě hrozná smrt.“ Zvedl hlavu a pohlédl na Hooka. „Mluvím vážně, chlapče. Je lepší proříznout si sám hrdlo, než se nechat chytit Francouzi.“

„Když přijdou, zaženeme je zpátky,“ řekl Hook.

„Myslíš?“ Wilkinson se chraptivě zasmál. „Modli se, aby sem dřív dorazilo vévodovo vojsko, protože když přijdou Francouzi, budeš v Soissonsu v pasti jako krysa v máselnici.“

A tak Hook vystupoval denně na ochoz nad bránou a upíral pohled k místu, kde v dálce mizela cesta, jež se táhla podél Aisne ke Com-

piègne. A ještě víc času trávil tím, že se díval do dvora jednoho z domů přilepených k vnější straně hradeb. Byl to dům barvíře, stál vedle městské stoky a každý den tam všela dívka s rusými vlasy na dlouhou šňůru čerstvě nabarvené plátno, aby se vysušilo. Občas i ona pohlédla k ochozu hradby a zamávala Hookovi nebo jinému lučištníkovi, který na ni právě hvízdal. Jednou ji přitom uviděla nějaká starší žena a plácla ji přes záda, aby jí to flirtování s nenáviděnými cizími vojáky zakázala. Jenže druhý den už zrzka opět kroutila zadkem pro potěšení mužských srdcí na hradbách. Ale vždy, když nebyla na dvoře, pozoroval Hook cestu, zda se na ní v slunci nezaleskne zbroj či se tam neobjeví barevné praporce oznamující příchod vévodova vojska, nebo co horšího, vojska nepřatel. Avšak jediní vojáci, které viděl, byli Burgundané z městské posádky, kteří se vraceli do města s potravinami. Někdy s těmito skupinami vyjížděli i angličtí lučištníci, ale ani pak nikde nezahlédli žádné nepřátele, pokud mezi ně nepočítali obyvatele vesnic, v nichž loupili obilí a dobytek. Vesničané se před Burgundany uchylovali do lesů, ale obyvatelé Soissonsu se neměli kde skrýt, když muži ve zbroji prohledávali jejich domy a brali jim jídlo. Velitel Burgundanů Enguerrand de Bournonville očekával, že jeho francouzští nepřátele přitáhnou už zkraje léta a dojde k dlouhému obléhání města. Proto shromažďoval v katedrále zásoby obilí, nasoleného masa a dalších potravin pro posádku i městské obyvatelstvo.

Nick Hook občas pomáhal při ukládání potravin do katedrály, kde to záhy vonělo víc obilím než kadidlem, i když k těmto vůním se vždy přidávaly pachy vyčíněné kůže, neboť Soissons bylo známé svými ševci, sedláři a koželuhy. Jirchářské jámy se nacházely jižně od města, a kdykoliv odtud zavál vítr, zahltit město štiplavým pachem moči, v níž se kůže máčejí. Hook také často zašel do katedrály jen tak, podívat se, a pak užasle hleděl na nástěnné malby nebo na oltář bohatě zdobený zlatem, stříbrem, glazurou a jemně vyšívanými tkaninami. Nikdy předtím v žádné katedrále nebyl a její obrovský prostor, šero pod vysokým klenutým stropem a ticho, které dýchalo z kamenů, to vše v něm vyvolávalo znepokojivý pocit, že život člověka může být ještě něco víc než jen luk, šípy a svaly, jež napínají tětívu. Nevěděl co, ale poprvé si to uvědomil už tehdy v Londýně, když ho oslovil starý lu-

čištník odsouzený k smrti, a pak když mu zazněl v hlavě onen záhadný hlas. Jednou dokonce poklekl před sochou Panny Marie, a třebaže se cítil hloupě, prosil ji, aby mu odpustila, že selhal a nedokázal dívku Sáru zachránit. Vzhlížel vzhůru k posmutnělé tváři Panny a zdálo se mu, že v jejích očích, vymalovaných modrou a bílou barvou, vidí výčitku. Promluv ke mně, modlil se, ale žádný hlas se mu v hlavě neozval. Žádné odpuštění za Sárinu smrt nepřicházelo. Zklamal Boha. Byl prokletý.

„Myslíš, že ti pomůže?“ vyrušil ho z modlitby rozmrzelý hlas. Otočil se a uviděl Johna Wilkinsona.

„Když ne ona, tak kdo jiný?“ zeptal se Hook.

„Třeba její syn,“ nadhodil Wilkinson sarkasticky a kradmo se rozhlédl kolem. V temném prostoru u bočních oltářů se modlilo půl tuctu kněží a kromě nich bylo v katedrále už jen několik řadových sester, které kamsi spěchaly širokou hlavní lodí, vedeny a hlídány dalšími kněžími. „Ubohé dívky,“ řekl Wilkinson.

„Proč ubohé?“

„Myslíš, že chtějí vést takový život? Jejich rodiče je sem dali, aby je uchránili od problémů. Jsou to nemanželské dcery bohatých, chlapče, a zavřeli je sem, aby nemohly mít své vlastní bastardy. Pojď, chci ti něco ukázat.“ Nečekal na odpověď a vykročil k hlavnímu oltáři katedrály, který se tyčil ve svém zlatém jasu mezi oblouky, jež se klenu-ly v polokruhu na východním konci celého prostoru. Tam Wilkinson poklekl vedle oltáře a v pokoře sklonil hlavu. „Podívej se na ty skříňky, chlapče,“ řekl.

Hook vystoupil k oltáři, na němž stály nalevo a napravo od krucifixu zlaté a stříbrné skříňky. Relikviáře. Většina z nich měla na čelní straně křišťálové sklo a za těmito okénky uviděl Hook uvnitř cosi z kůže. „Co je to?“ zeptal se.

„Boty, chlapče,“ odpověděl Wilkinson, aniž zvedl skloněnou hlavu.

„Jaké boty?“

„Takové, které si obouváš, abys neměl nohy od bláta.“

Kůže v relikviářích byly tmavé, svrasklé a zdály se velmi staré. V jednom byla tak malá bota, že musela patřit nějakému dítěti. „A proč tam ty boty jsou?“ nechápal Hook.

„Už jsi někdy slyšel o svatém Kryšpínovi a svatém Kryšpiniánovi?“

„Ne.“

„Jsou to patroni ševcovského řemesla, chlapče. Oni tyhle boty udělali, aspoň se to říká, a v tomhle městě žili a také tu zřejmě byli zabiti. Umučení, jako ten starý lučištník, kterého jsi oběsil v Londýně.“

„Ale ten byl...“

„Já vím, kacír, to už jsi říkal. Ale všichni mučedníci zemřeli kvůli tomu, že někdo silnější nesouhlasil s tím, v co věřili oni. I samotného Krista ukřižovali jako kacíře, chlapče! Proč myslíš, že ho přibili ke kříži? Zabils taky nějakou ženu?“

„Ne,“ odpověděl Hook nejistě.

„Ale tenkrát v tom Londýně... byly tam i ženy, že?“ zeptal se Wilkinson a upřel na něho tvrdý pohled. Vyčetl odpověď z jeho tváře a znechuceně zakroutil hlavou. „Bůh byl jistě dílem toho dne velmi potěšen,“ řekl. Sáhł do měšce u pasu, vytáhl z něj hrst mincí – aspoň Hook si myslel, že to jsou mince – a vysypal je do velké měděné nádoby vedle oltáře, připravené pro dary poutníků. Už chvíli je sledoval podezíravým pohledem jeden z kněží, ale jakmile zaslechl cinkání kovu na dně nádoby, hned se jeho výraz uvolnil. „Hroty šípů,“ řekl Wilkinson s úšklebkem. „Staré rezavé, které už nejsou k ničemu. Ale co kdybys teď, chlapče, poklekl a pomodlil se k svatým Kryšpínovi a Kryšpiniánovi?“

Hook na něho nejistě pohlédl. Napadlo ho, že Bůh musel vidět, jak Wilkinson vkládá do nádoby místo mincí bezcenné hroty šípů, a náhle dostal strach, že by ho mohl stihnout boží hněv. A aby unikl hrozbě pekelných ohňů, rychle vytáhl ze svého váčku minci a vhodil ji do nádoby. „Tak je to správné,“ pochválil ho ironicky Wilkinson, „biskup bude mít radost. Právě jsi mu zaplatil pěkný doušek piva.“

„A proč bych se měl modlit k tomu Kryšpínovi a Kryšpiniánovi?“ zeptal se Hook.

„Protože to jsou místní svatí, chlapče, a je jejich povinností naslouchat prosebníkům ze Soissonsu. Takže ke komu jinému by ses měl tady modlit než k nim?“

Hook tedy poklekl a modlil se k svatému Kryšpínovi a svatému Kryšpiniánovi, aby mu vyprosili u Boha odpuštění za hříchy, kterého se dopustil v Londýně, a také aby ho ochraňovali v městě, v němž oni skončili mučednickou smrtí, a pomohli mu vrátit se živý a zdravý do Anglie.

Nebyla to tak vroucná modlitba, s jakou se obracel k Panně Marii, ale přesto měl pocit, že dělá dobře, neboť tihle dva svatí byli odsud a prosebníkům, kteří se k nim modlí v Soissonsu, jistě věnují větší pozornost.

„Já jsem hotov, chlapče,“ řekl náhle Wilkinson. Hook uviděl, že cosi strká do kapsy, a pak si všiml, že v oltární příkrývce, která visela na bocích téměř až k podlaze, je velký kus vyříznutý. Wilkinson se zazubil. „Hedvábí, chlapče, hedvábí. Potřebuju ho na šípy, tak jsem ho tady kousek ukradl.“

„Ukradl? Bohu?“

„Pokud chceš říct, že Bůh nemůže oželeť trochu hedvábí, pak je na tom opravdu špatně, chlapče. A ty bys měl mít radost z toho, co jsem udělal. Chceš přece zabíjet Francouze, až přitáhnou, ne? Tak se každý den modli, abych měl dost hedvábných nití a mohl jimi pro tebe dělat dobré šípy.“

Avšak Hook neměl příležitost modlit se za Wilkinsonovo hedvábí, neboť následujícího dne se za východu slunce objevili Francouzi.

Posádka města věděla, že přijdou. Do Soissonsu už dorazila zpráva o tom, že se jim vzdalo Compiègne, další město, kterého se předtím zmocnili Burgundané, takže Soissons nyní zůstal jedinou pevností, jež bránila Francouzům v postupu do Flander, kde se nacházela hlavní část burgundského vojska. Zpráva říkala, že Francouzi postupují podél Aisne na východ.

A pak náhle za jasného letního rána stáli před Soissonsem.

Hook je uviděl z ochozu západní hradby. Nejdřív se objevili jezdci. Měli zbroj a tabardy v jasných barvách a někteří cválali až k městu,

jako by chtěli lučištníky na hradbách vyprovokovat. Pár mužů s kušemi po nich skutečně vystřelilo, ale žádného z jezdců ani koní nezasáhli. „Neplýtvejte zbytečně šípy,“ poručil svým anglickým lučištníkům centenar Smithson a brkl nedbale prstem o třetivu Hookova luku. „Nestřílej, chlapče. Šetři si šípy!“ řekl mu. Přišel přímo z krčmy U husy a mžoural na provokující jezdce, kteří pokřikovali směrem k hradbám, ověšeným burgundskými praporce a korouhví velitele posádky, pána z Bournonvillu. Také mnozí obyvatelé města vystoupili na ochoz hradeb a pozorovali hemžení nepřátelských jezdců dole na pláni. „Podívejte na ty bastardy,“ zamumlal Smithson a ukázal hlavou na lidi z města, „nejraději by nás zradili. Měli jsme je pozabíjet, všem do jednoho jsme měli podřezat ty jejich francouzské krky.“ Rozhořčeně si odplívl. „Během dne se nic nestane,“ dodal. „Klidně si můžeme dát nějaké to pivo, jestli ještě bude.“ Pak odešel a nechal Hooka a půl tuctu anglických lučištníků na hradbách.

Po celý den přicházeli další Francouzi. Většina jich byla pěšmo, a když obklíčili Soissons ze všech stran, začali kácet na nízkých kopcích jižně od města stromy. Brzy také vyrostly první stany a vedle nich zavlály korouhve francouzských šlechticů v červených, modrých, zlatých a stříbrných barvách. Po řece rovněž připluly velké říční čluny, na nichž byly naložené čtyři mohutné katapulty na metání kamenů proti hradbám. Ten den vyložili Francouzi na břeh pouze jeden válečný stroj a Enguerrand de Bournonville, kterého napadlo, že by tu monstrózní věc mohli svrhnout do řeky, vytáhl se stovkou zbrojenců na koních ze západní brány na krátký výpad. Jenže Francouzi takový útok čekali a poslali proti nim dvakrát tolik jezdců, takže Burgundánům nezbylo, než se otočit a za posměchu nepřátel se vrátit do města. To odpoledne kouř nad Soissonsem zhoustl, protože Francouzi zapálili domy postavené vně hradeb, a Hook z ochozu sledoval, jak rusovlasá dívka odchází s rancem do nového francouzského tábora. Nikdo z uprchlíků nepožádal, aby byl vpuštěn do města, a raději se vydali k nepřátelům. Zrzka se ještě otočila a zamávala lučištníkům na pozdrav a pak už zmizela za clonou kouře, který se válel nízko nad zemí. Potom se však z kouře vynořili nepřátelští střelci s kušemi a s každým ještě zbrojenec s pavézou, velkým štítem, za nějž se mohl střelec skrýt, když pracně

natahoval svou zbraň k dalšímu výstřelu. Naštěstí těžké šipky z kuší narážely do zdi opevnění nebo prosvištěly nad hlavami obránců a zapadly někam ve městě.

Později, když se začalo slunce sklánět směrem k monstróznímu kapultu na břehu řeky, zazněly tři jasné ostré tóny trubky, a jakmile dozněl poslední, přestali muži s kušemi střílet. Náhle vytryskl vzhůru gejzír jisker, jak se zřítila došková střecha jednoho z hořících domů, a když se čerstvě zvržený oblak kouře rozplynul, uviděl Hook, že se na cestě od Compiègne objevili dva jezdci.

Ani jeden z nich nebyl ve zbroji, oba měli tabardy jasných barev a místo zbraní drželi nad hlavou bílé heroldské hole. De Bournonville je musel očekávat, protože nechal otevřít západní bránu a vyjel jim v doprovodu jediného muže vstříc.

„Heroldi,“ poznamenal Jack Dancy, chlapík původem z Herefordshiru, o pár let starší než Hook, který vstoupil dobrovolně do služby pod burgundskou vlajkou, protože ho doma chytily při krádeži. „Mohl jsem si vybrat, buď viset doma, nebo se nechat zabít tady,“ řekl, když o tom jednou večer Hookovi vyprávěl. „Ti dva nám přijeli říct, že nám nezbyvá než se vzdát, a já doufám, že to uděláme.“

„A necháme se Francouzi odvést do zajetí?“ zeptal se Hook.

„Ne, ne,“ zavrtěl hlavou Dancy. „Náš velitel je správněj chlap, určitě nám zajistí bezpečí,“ ukázal na Bournonvilla. „Když se vzdáme, dovolěj nám odtáhnout.“

„Kam?“

„Tam, kde nás chtěj mít,“ odpověděl Dancy neurčitě.

Heroldi, za nimiž jeli s odstupem dva praporečníci a trubač, se s Bournonvillem setkali nedaleko brány. Hook sledoval, jak se vzájemně v sedlech uklánějí. Nikdy předtím žádného herolda neviděl, ale věděl, že je nikdo nesmí ohrozit a že k heroldovi nepříteli je třeba chovat se s respektem. Herold je pozorovatel, muž, jehož úkolem je obhlížet situaci a hlásit svému pánovi, co viděl. Herold zastupuje svého pána a tihle dva mluvili jménem francouzského krále, neboť jedna z vlajek, kterou nesli, byla francouzská královská korouhev z modrého hedvábí, na níž se skvěly tři zlaté lilie. Druhá vlajka byla purpurová s bílým křížem a Dancy řekl, že to je korouhev svatého Diviše, patrona Fran-

cie. Hook uvažoval, jestli má svatý Diviš v nebi větší vliv než Kryšpín a Kryšpinián. Přemýšlel také, jestli se svatí dohadují před Bohem jako dva odpůrci u panského soudu, a přitom se dotkl dřevěného kříže, který měl pověšený na krku.

Muži před bránou spolu krátce promluvili, pak se opět vzájemně uklonili, nato královští heroldi otočili koně a odjížděli. Pan z Bournonvillu se za nimi chvíli díval, potom se i on obrátil a cvalem se vracel k bráně. Vedle hořícího domu barvíře však zastavil a zvolal cosi nahoru na hradby. Bylo to francouzsky, takže mu Hook nerozuměl, ale Bournonville přidal ještě pár anglických slov. „Čeká nás boj, ale my se nevzdáme! Soissons Francouzům nenecháme! Budeme bojovat a porazíme je!“

Nastalo ticho. Burgundané i Angličané nechali zvukná slova svého vůdce doznít, aniž na jeho výzvu k odporu jakkoli odpověděli. Dancy povzdechl, ale ani on nic neřekl. A pak jim nad hlavou znovu zasvištěla šipka z kuše a zachrastila na dlažbě blízké uličky. Bournonville ještě chvíli čekal, ale když se od svých mužů ničeho nedočkal, pobídl koně a projel bránou. Hned nato zaslechl Hook skřípění závěsů, pak bouchla křídla vrat o sebe a poslední rána ohlásila, že stráž zasunula břevno závory.

Slunce slabě prosvítalo mlžnou clonou rozptýleného kouře, který stále visel nad městem, a v jeho mdlém podvečerním světle bylo vidět, jak podél hradeb projíždějí houfy nepřátelských jezdců. Byli v plné zbroji, s přilbami na hlavách a jeden z nich, na velkém černém koni, nesl zvláštní korouhev s třemi dlouhými cípy, které vlály daleko za ním. Byl to prostý praporec jasně červené barvy bez jakéhokoliv znaku, z téměř průsvitné látky, ale pohled na něj přiměl většinu mužů na hradbách, aby se pokřižovali.

„Oriflama,“ řekl Dancy tiše.

„Co to je?“

„Francouzská válečná korouhev,“ odpověděl Dancy. Dotkl se prostředníkem jazyka a znovu se pokřižoval. „Když s ní vytáhnou, neberou žádný zajatce. To znamená, že nás všechny pobijou. Všechny do jednoho!“ řekl a zvrátil se dozadu.

Hook v první chvíli nevěděl, co se stalo, pak si pomyslel, že Dancy zakopl, a bezděčně natáhl ruku, aby mu pomohl vstát. Teprve potom uviděl, že jeho druhovi trčí z čela šipka z kuše. Kolem rány nebyla skoro žádná krev. Nebýt pár kapek, které Dancymu skanuly po tváři, vypadal by, jako by jen na chvíli usnul. Hook poklekl na koleno a zíral na silný dřík šipky. Vyčníval méně než na šířku dlaně, zbytek vězel hluboko v mozku. Dancy zemřel tiše, bez výkřiku, a jediným zvukem, který provázel jeho odchod ze světa, bylo zvláštní mlasknutí podobné úderu řeznické sekery do kusu masa, když šipka zasáhla cíl. „Jacku?“ řekl nejisté Hook, třebaže teď už věděl, co se stalo.

„Ten už ti neodpoví, Nicku,“ ozval se jeden z dalších lučištníků. „Jack si už povídá s ďáblem.“

Hook vstal a otočil se. Později si dokázal vzpomenout jen na málo z toho, co se stalo a proč se to stalo. Věděl jen, že ho v tu chvíli ovládl hněv. Ne že by byl Dancy jeho blízký přítel, vlastně v Soissonsu žádného přítele neměl, snad s výjimkou Johna Wilkinsona, ale Dancy byl Angličan a Angličané se v Soissonsu cítili ohroženi nejen nepřáteli, ale i těmi, za něž bojovali. A teď byl Dancy mrtev a Hook vytáhl z plátěného vaku lakovaný šíp.

Sklonil luk, aby ho měl vodorovně před sebou, položil šíp napříč přes lučiště, levým palcem přidržel jeho dřík a nasadil zářez na tětivu. Pak zvedl luk nahoru, zachytil prsty pravé ruky opeřený konec šípu a začal tětivu táhnout zpátky.

„Nemáme střílet,“ řekl jeden z lučištníků.

„Zbytečně plýtváš šípem,“ přidal se jiný.

Hook už měl tětivu u pravého ucha. Očima pátral v kouři, jenž halil pláň před městem, až uviděl střelce s kuší, který vystoupil z úkrytu za pavézou se znakem dvou zkřížených seker.

„Tak daleko jako oni nedostřelíš,“ varoval ho znovu první lučištník, jako by ho považoval za začátečníka.

Jenže Hook se učil střílet lukem od dětství. Cvičil sílu, až dokázal natáhnout tětivu i toho největšího válečného luku, a naučil se, že mířit se musí myslí, ne očima. Správný lučištník si vybere očima cíl a pak už se ruce samy zvednou, jak je třeba, napnou tětivu, pustí ji a šíp letí. A tak to udělal i teď. Bylo to, jako když se v lese na okamžik mezi

listím objeví srnec a vzápětí k němu letí šíp, aniž si lučištník uvědomil, že napnul tětivu. „Celé umění střílet lukem je uložené mezi ušima, chlapče,“ řekl mu jeden chlapík v jejich vesnici před lety. „Jenom tam, nikde jinde. Nesnaž se mířit. Mysli na to, kam má šíp letět, a on tam poletí.“ A Hook pustil tětivu a šíp letěl.

„Hlupáku!“ řekl kdosi vedle, ale Hook ho neslyšel. Sledoval, jak bílá pera letek sviští vzduchem, a viděl, že šíp klesá rychleji než útočící sokol – smrt s ostrým kovovým hrotem a jemným opeřením na konci, která letěla večerním tichem.

„Panebože!“ vydechl vedle lučištník.

Střelec z kuše nezemřel tak lehce jako Dancy. Hookův šíp mu proklál hrdlo a muž se otočil dokola, jeho kuše sama spustila, takže šípka vyletěla nazdařbůh vzhůru, ale to už zasažený padal k zemi, kde sebou zmítal a tloukl nohama a rukama si dráсал hrdlo, z něhož mu do celého těla vystřelovala bolest palčivá jako tekutý oheň. A nebe nad ním bylo rudé – krvavě rudá obloha zamlžená kouřem, jež plála září ohňů a zapadajícího slunce.

Tohle byl dobrý šíp, pomyslel si Hook. Šíp s rovným dřikem a správně zasazenými letkami z per vytržených z téhož husího křídla. Šíp, jenž letěl tam, kam letět měl, kam ho poslala Hookova vůle a kterým zabil svého prvního muže v boji. Konečně si mohl říkat lučištník.

A pak večer, druhý den obléhání, se Hookovi zdálo, že nastal konec světa.

Byl to teplý večer, v němž řeka tiše plynula mezi břehy porostlými vrbičkami a olšemi a nad stany v táboře obléhatelů splihle visely francouzské korouhve a praporce. Ze spálených domů se stále táhl závoj kouře a stoupal do večerního vzduchu, až se rozplynul kdesi ve výšinách bezmračného nebe. Těsně nad ochozy hradeb se honily jiříčky a vlaštovky.

Nicholas Hook stál na ochozu hradby opřený zády o parapet a luk se svěšenou tětivou měl opřený vedle sebe. Myšlenky se mu vracely zpátky do Anglie, na panství, kde se na louce za stodolou skrývají v dlouhé trávě zajíci, kde se v potoku prohánějí pstruzi a na jasné obloze švitoří skřivani. Myslel na starý přístřešek pro krávy v místě, kterému

se říkalo Malá loučka – na boudu s propadlou střechou zarostlou zimolezem, kde se scházival s Nelly, mladou ženou Willa Snoballa, a pak se tiše, ale vášnivě milovali. Uvažoval, kdo asi vysekává mlází v lese Tři knoflíky, ale také, možná už potisící, přemýšlel, jak ten les vlastně přišel k svému jménu. Krčma ve vesnici se jmenovala U tří knoflíků a nikdo nevěděl proč, dokonce ani lord Slayton, který se tam občas dobelhal o berlich, položil na pult stříbrňák a poručil všem přítomným pivo. Myslel také na zlovolné a všudypřítomné bratry Perrillovy, kvůli nimž se teď nemůže vrátit domů. Vlastně se tam nebude moct vrátit nikdy, protože je psanec. Perrillové by ho klidně mohli zabít a nepovažovalo by se to za vraždu, dokonce ani za zabití, neboť psance žádné zákony nechrání. A vzpomněl si také na okno v stáji londýnské krčmy a věděl, že mu Bůh řekl, aby tudy uprchl s lolardskou dívkou a zachránil ji. Jenže on zklamal a nyní měl strach, že je mu to nebeské světlo, které za oním oknem viděl, navždy zapovězené. Sára. Často její jméno nahlas zamumlal, jako by věřil, že mu to přinese odpuštění. Večerní mír náhle zanikl v hluku.

Ale ještě předtím uviděl světlo – záblesk temného světla, vybavoval si později. Vyšlehlo, podobné jazyku pekelného hada, ze zákopu, který Francouzi vykopali v blízkosti jednoho ze svých obřích katapultů. Zazářilo zlověstně na krátký okamžik, než ho zahalil mrak černého kouře, a pak se ozval strašlivý hluk, děsivá rána, jež rozechvěla nebe, a hned po ní další, skoro stejně silná, když cosi narazilo do hradební zdi.

Celé opevnění se otřásl. Hookův opřený luk spadl a vyplašení ptáci, kteří se rozlétli od ohně a kouře na všechny strany, křičeli jako pominutí. Slunce zakryl černý mrak a Hook na to vše zíral a chvíli byl přesvědčen, že se otevřela země a průrvou vyšlehl na povrch pekelný oheň.

„Panebože, panebože,“ opakoval pořád dokola jeden z lučištníků.

„Už jsem si říkal, kdy s tím začnou,“ poznamenal znechuceně jiný. „Dělo,“ obrátil se k tomu zděšenému, který nic nechápal. „Vystřelilo dělo. Tos nikdy neviděl?“

„Ne.“

„Tak teď to uvidíš ještě víckrát.“

Ani Hook nikdy neviděl vystřelit dělo a trhl sebou, když se děšivá rána ozvala znovu a k letní obloze opět vyšlehl ohnivý jazyk. Následující den se přidala další čtyři děla a všechna dohromady nadělala na hradbě mnohem větší škody než čtyři obrovské dřevěné katapulty. Metací stroje byly nepřesné a kameny, které vrhaly, často hradbu přelétávaly a dopadaly do města, kde prorážely střechy, bořily domy a způsobovaly požáry od rozbořených kuchyňských ohnišť. Naopak kamenné dělové koule zasahovaly hradbu téměř vždy a každá další z ní vyrážela kusy chatrného zdiva, takže za pouhé dva dny se vnější strana valu zřítila do širokého páchnoucího příkopu a dělostřelci pak průlom ránu za ranou rozšiřovali, zatímco Burgundané se snažili stavět za ním polokruhovitou barikádu.

Každé dělo vystřelilo během dne třikrát a docházelo k tomu s pravidelností, s jakou klášterní zvony svolávají k modlitbám. Také Burgundané měli dělo, které postavili na jižní baště, neboť čekali, že Francouzi budou útočit po pařížské cestě. Trvalo dva dny, než těžkou zbraň přetáhli na západní část hradeb, kde ji pak spustili na střechu věže nad bránou. Hook žasl nad mohutnou hlavní děla. Byla dvakrát delší než jeho luk, stažená obručemi jako pivní sud, a ležela na masivním dřevěném podvozku. Holanští dělostřelci strávili spoustu času pozorováním nepřátelských děl, potom konečně namířili na jedno z nich a začali se zdoluhavým a pracným nabíjením. Dlouhou naběračkou nasypali do hlavně střelný prach, udusali ho pýchovadlem obaleným hadry a navrch nakladli mazaninu z jílové hlíny. Tu předtím v dřevěném vědru prohnětli, aby byla tvárná, a když ji napěchovali na prachovou nálož, sesedli se do kruhu, pustili se do hry v kostky a nechali zátku schnout. Vedle děla ležela hrubě otesaná kamenná koule a poté, co hlavní dělostřelec, statný chlap s vousem rozděleným do dvou pramenů, usoudil, že hliněná zátka je už dostatečně suchá, vložili kouli do hlavně a natloukli na ni dřevěný klín, aby pevně držela. Pak přistoupil k dělu kněz, postříkal ho svěcenou vodou a zamumlal modlitbu, zatímco Holanďané pomocí dlouhých tyčí upravili konečný náměr hlavně na vybraný cíl.

„Ustup, chlapče,“ řekl seržant Smithson Hookovi, který sledoval přípravu k výstřelu. Centenar se uráčil opustit krčmu U husy, aby se

podíval, jak Holand'ané vystřelí. Samozřejmě tam bylo víc zvědavců, mezi nimi i pan z Bournonvillu, ale všichni přihlížející se drželi od děla dál, jako by ten černý válec byla divoká šelma, které není radno věřit. „Dobré ráno, sire Rogere,“ řekl Smithson a kývl hlavou směrem k vysokému muži, tenkému jako tyčka. Sir Roger Pallaire, velitel anglického kontingentu, však na jeho pozdrav nereagoval. Sir Roger měl hubenou tvář s velkým zahnutým nosem a dlouhou úzkou čelistí a ve společnosti lučištníků se tvářil, jako by přemáhal zápach z latrín.

Velitel dělostřelců počkal, až kněz skončí s modlitbou, potom strčil do malého otvoru v zadní části hlavně brk zbavený peří, pomocí tenkého měděného trychtýře ho naplnil střelným prachem, pak pohlédl podél hlavně, aby ještě jednou zkontroloval náměr, nakonec ustoupil stranou a natáhl ruku, aby mu podali dlouhý hořící knot. Kněz, jediný, kdo zůstal stát blízko děla, i když nepatřil k dělostřelcům, udělal znamení kříže, krátce zamumlal požehnání a potom už velitel dělostřelců přiložil hořící knot k brku naplněnému prachem. A dělo vybuchlo.

Místo aby vystřelilo kamennou kouli na cíl v nepřátelských zákopech, zmizelo ve vířící zvěti ohně, kouře a létajících kusů železa a lidských těl. Pět dělostřelců a kněz byli okamžitě mrtvi, roztrhaní na kusy. Jeden voják vykřikl a zhroutil se zasažený do břicha rozžhaveným kusem kovu. Sir Roger, který stál hned vedle něho, ustoupil stranou a zašklebil se odporem, když viděl, že mu na tabard se znakem s třemi jestřáby na zeleném poli stříkla krev. „Dnes po západu slunce se shromáždíte v kostele Saint Antoine-le-Petit,“ řekl pak uprostřed převalujícího se kouře pouhých pár kroků od krvavé spouště. „Ty a všichni tví lučištníci.“

„Ano, pane,“ zamumlal Smithson mdle, „samozřejmě, sire Rogere.“ Seržant zíral na zničené dělo. Roztržená přední část hlavně se válela kus od místa, kde dělo stálo, zatímco zadní část skončila rozmetaná na kusy do všech stran. U Hookových nohou ležel kus obruče a utržená lidská ruka. Z dělostřelců, najatých za drahé peníze, zůstaly jen zkrvavené kusy těl. Pan z Bournonvillu, s tabardem postříkaným krví a kousky lidské tkáně, se pokřičoval. Z francouzského tábora dolehl posměšný řev.

„Musíme se připravit na útok,“ řekl sir Roger, aniž si všímal roztrhaných lidských pozůstatků, které se válely pár kroků od něho.

„Ano, sire Rogere, samozřejmě,“ přikývl Smithson a setřel si z opasku cákanec zkrvavené rosolovité hmoty. „Mozek jednoho z těch zatracených Holanďanů,“ dodal s odporem. Sir Roger se otočil a zamířil pryč.

Hned po setmění pak přišel v doprovodu tří zbrojenců do kostela Saint Antoine-le-Petit, kde čekali angličtí a waleští lučištníci. Tabard už měl vypraný, ale pozůstatky krvavých skvrn byly na zeleném plátně stále patrné. Postavil se před oltář, osvětlený dvěma svíčkami, které poblikávaly ve svíčkách zavěšených na žebrových sloupech kostela, a opět se tvářil jako někdo, kdo se musí přemáhat, aby snesl společnost, v níž se ocitl. „Vaším úkolem je bránit průlom,“ řekl bez jakéhokoliv úvodu, když se osmdesát devět lučištníků usadilo na podlaze hlavní lodi. „Neřeknu vám, kdy nepřítel zaútočí, ale ujišťuji vás, že to bude brzy. A věřím, že až k tomu dojde, odrazíte statečným bojem jakýkoliv jeho pokus proniknout do města.“

„Samozřejmě, sire Rogere,“ ozval se rychle Smithson, „spolehni se na nás.“

Svaly v hubené tváři sira Rogera sebou nervózně zacukaly. Proslýchalo se, že si od italských bankéřů půjčil velké peníze, neboť čekal, že zdědí po strýci panství. V tom se však přepočítal, protože panství připadlo jeho bratranci a jemu tak zůstal dluh, který musel neúprosným Lombarděm splatit. A jediná jeho naděje, jak si peníze opatřit, spočívala v tom, že se mu podaří zajmout nějakého bohatého francouzského rytíře a získat za něj výkupné. Ostatně to byl zřejmě důvod, proč vstoupil do služeb vévody burgundského. „Ale kdyby se vám nepodařilo nepřítele zadržet,“ pokračoval sir Roger, „shromáždíte se tady, v tomto kostele.“ Mezi lučištníky nastal šum a mnozí se zamračili a hleděli zmateně jeden na druhého. Počítali s tím, že pokud nebudou schopni ubránit průlom, ustoupí do hradu.

„Sire Rogere...,“ ozval se váhavě Smithson.

„Nikoho jsem k otázkám nevybídl,“ přerušil ho stroze velitel anglického kontingentu.

„Ale sire Rogere,“ nedal se odbýt Smithson, „nebylo by bezpečnější stáhnout se do hradu?“

„Řekl jsem sem, do kostela!“ trval na svém sir Roger Pallaire.

„Ale proč ne do hradu?“ zvolal jeden z lučištníků, který stál kousek od Hooka.

Sir Roger chvíli pátral pohledem v přítmí, aby zjistil, kdo to byl. Nenašel tazatele, ale přesto se uvolil odpovědět. „Místní lidé nás nenávidí,“ řekl. „Kdybyste se pokusili ustoupit do hradu, začali by vás v ulicích napadat. Kostel je mnohem blíž průlomů, takže se stáhnete sem. Budu se snažit vyjednat pro vás příměří,“ dodal po krátké odmlce.

Nastalo napjaté ticho. Vysvětlení sira Rogera mělo do určité míry smysl. Lučištníci věděli, že je obyvatelé města nemají rádi. Byli to Francouzi, podporovali svého krále a nenáviděli Burgundány, ale ještě víc nenáviděli Angličany, a dalo se tedy čekat, že by na ně mohli při ústupu na hrad zaútočit. „Příměří?“ opakoval Smithson pochybovačně.

„Tohle je spor Francouzů s Burgundány, ne s námi,“ prohlásil sir Roger.

„A ty tady budeš s námi, sire Rogere?“ zvolal znovu lučištník, který se ptal předtím.

„Samozřejmě,“ odpověděl sir Roger Pallaire. Odmlčel se, ale nikdo se už neozval. „Bojujte, jak nejlíp umíte, a nezapomínejte, že jste Angličané,“ řekl pak, jako by chtěl setkání ukončit.

„A Walesani,“ dodal kdosi.

Sir Roger se zarazil, ale potom bez dalšího slova v doprovodu tří zbrojenců odešel. Z kostela se za ním nesl nespokojený šum a výkřiky protestu. Kostel Saint Antoine-le-Petit byl kamenný a bylo možné se v něm bránit, ale nebylo to zdaleka tak bezpečné útočiště jako hrad, i když sir Roger měl pravdu v tom, že do hradu by museli ustupovat přes celé město. Hook uvažoval, jak těžké by bylo dostat se tam, kdyby obyvatelé Soissonsů zatarasili ulice a francouzští zbrojenci se hrnuli průlomem do města. Pohlédl na zeď, kde na nástěnné malbě padali muži, ženy a děti do hlubin pekla. Mezi těmi, kteří se v kaskádě těl řítily do ohnivého jezera, kde na ně čekali šklebící se černí ďábli s trojzubci, byli i kněží, a dokonce biskupové. „Pokud nás Francouzi za-

jmou, ještě si budeš přát, aby tě odnesl ďábel,“ řekl Smithson, když si všiml, kam se Hook dívá. „Všichni budeme prosit o milosrdenství pekla, jestli nás ti francouzští bastardi dostanou, to si pamatuj! Budeme se snažit barikádu udržet, ale když začne být jasné, že je to v háji, stáhneme se sem.“

„Ale proč sem?“ zvolal znovu kdosi.

„Protože sir Roger ví, co dělá,“ odpověděl Smithson, i když v jeho odpovědi zaznělo všechno možné, jen ne jistota. „A jestli tady máte nějakou holku, zaříd'te si, aby šla s vámi,“ dodal. „Přece nechcete, aby se na vašem miláčkovi vystřídal polovina francouzského vojska.“

Stejně jako každé ráno předtím vystoupil Hook následující den na ochoz a zahleděl se přes Aisne k severu, k nízkým zalesněným kopcům, odkud obležená posádka očekávala burgundské posily. Žádné se však neobjevily. A přes spálené domy před hradbami začaly znovu létat dělové koule a vyrážet z drolicí se zdi celé kamenné bloky. Pokaždé se přitom zvedl oblak šedivého prachu, který vítr unášel k Aisne a dál za ni. Hook vstával každé ráno ještě před rozedněním a odcházel do katedrály, aby tam poklekl a modlil se. Smithson je varoval, aby nechodili ulicemi sami, ale on zatím žádné problémy neměl a obyvatelé Soissonsu si ho nevšimli. Možná je odrazovala jeho výška a široká ramena, anebo věděli, že se chodí modlit pravidelně, a už ho nebrali jako cizího. V tu dobu se Hook přestal obracet k svatým Kryšpínovi a Kryšpiniánovi, neboť viděl, že se starají málo i o obyvatele města, tedy ty, kteří by jim měli být nejbliž. Opět se tedy vrátil ke Kristově matce, protože jeho matka se jmenovala stejně jako ona, a tak prosil blahoslavenou Pannu Marii, aby mu odpustila, že nechal tu dívku v Londýně zemřít. Jedno takové ráno vedle něho poklekl kněz. Hook si ho nevšímal.

„Tak ty jsi ten Angličan, který se chodí modlit,“ oslovil ho kněz špatnou angličtinou. Hook neodpověděl. „Tamty ženy chtějí vědět, proč se modlíš,“ pokračoval kněz a ukázal hlavou k ženám, které klečely a modlily se před jinými sochami a oltáři.

Něco Hooka varovalo, aby mu ani teď neodpovídal, ale kněz se tvářil přátelsky a mluvil vlídně. „Jenom se modlím,“ řekl tedy.

„A modlíš se za sebe?“

„Ano,“ připustil Hook. Modlil se, aby mu Bůh odpustil a sejmul z něho kletbu, která, jak byl přesvědčen, mu ničí život.

„Pak se modli i za jiné,“ navrhl mu kněz mírným hlasem. „Myslím, že takovým modlitbám naslouchá Bůh ochotněji, a když se modlíš za někoho jiného, vyhoví pak i tvým vlastním prosbám.“ Usmál se, vstal a lehce se dotkl Hookova ramene. „A modli se k našim svatým, Kryšpínovi a Kryšpiniánovi, ti jsou méně zavaleni prosbami než blahoslavená Panna. Bůh tě opatruj, Angličane.“

Kněz odešel. Hook se rozhodl, že ho poslechne a znovu se začne modlit k oběma místním svatým, a tak přešel k oltáři pod obrazem těchto mučedníků a modlil se tam za duši ubohé Sary, které nedokázal v Londýně zachránit život. Modlil se s pohledem upřeným na obraz.

Svatí Kryšpín a Kryšpinián stáli na zelené pláni položené vysoko v horách, na niž zářily roztroušené zlaté hvězdy, a dole pod nimi bylo město obehnané bílými hradbami. Svatí hleděli vážně a trochu smutně přímo na Hooka. Vůbec nevypadali jako ševci. Měli na sobě bílé tuniky a Kryšpín nesl pastýřskou hůl, zatímco Kryšpinián pletenou plochou mísu s jablky a hruškami. Jejich jména byla napsaná pod každou postavou, a i když Hook neuměl číst, poznal, který je který z toho, že jedno jméno bylo delší. Kryšpinián vypadal přátelštěji. Měl kulatou tvář a modré oči a usmíval se jako někdo, komu je vlastní vlídnost a laskavost. Svatý Kryšpín se tvářil mnohem přísněji a nepřístupněji a stál zpola otočený pryč, jako by neměl na diváka čas a chystal se sejít dolů do města, takže si Hook zvykl modlit se každé ráno ke Kryšpiniánovi, i když se vždy obrátil také ke Kryšpínovi. Každý den také hodil do nádoby na dary dvě pence.

„Nikdy bych do tebe neřekl, že patříš k těm, co se chodí denně modlit,“ prohlásil jednou večer John Wilkinson.

„Nechodíval jsem do kostela, to teprve teď.“

„Máš strach o svou duši?“ zeptal se starý lučištník.

Hook chvíli přemýšlel, co odpovédět. Držel v ruce šíp, na který vázal opeření hedvábím, ukradeným z oltářní pokrývky v katedrále. „Uslyšel jsem hlas,“ vyhrkl náhle.

„Jaký hlas?“ pohlédl na něho Wilkinson. Hook mlčel. „Boží hlas?“ naléhal Wilkinson.

„To bylo ještě v Londýně,“ řekl Hook.

Připadal si hloupě, že to přiznal, ale Wilkinson se mu nesmál. Naopak, dlouho se na něho díval a potom přikývl. „Jsi šťastný člověk, Nicholasi Hooku.“

„Proč šťastný?“

„Jestli k tobě promluvil Bůh, musí s tebou mít nějaký úmysl. A to může znamenat, že tohle obléhání přežiješ.“

„Pokud to opravdu byl Boží hlas,“ řekl rozpačitě Hook.

„A proč by neměl být? Bůh potřebuje mluvit k lidem, protože církev mu nenaslouchá.“

„Myslíš?“

Wilkinson si odplívl. „Církvi jde jen o peníze, chlapče, o nic jiného. Kněží by měli být pastýři, měli by se starat o své stádo, ale všichni se drží v panských sídlech a nacpávají se dobrotami, takže se ovečky o sebe musí starat samy.“ Ukázal šípem na Hooka. „A jestli se dostanou Francouzi do města, chlapče, nechod' k svatému Antonínovi,“ řekl náhle. „Jdi do hradu!“

„Ale sir Roger...“

„Sir Roger chce, aby nás všechny pobili,“ přerušil ho Wilkinson. „A proč?“

„Protože má horu dluhů a nemá peníze, chlapče, takže ten, kdo peníze má, si ho koupil. A taky není opravdový Angličan. Jeho rod přišel do Anglie s Normany a tebe a mě nenávidí, protože jsme Sašové. Proto nás chce vidět mrtvé! Říkám ti, chlapče, jdi do hradu.“

Několik příštích nocí bylo temných a z ubývajícího měsíce zůstal pouhý srpek podobný hrdlořezově noži. Pan z Bournonvillu se obával nočního útoku a poručil, aby byli před hradbami, v místě spálených domů, uvázáni psi. Kdyby začali štěkat, měla stráž na věži západní brány vyhlásit zvonem poplach. A psi skutečně štěkali a zvon zvonil, jenže žádní Francouzi na průlom v hradbách nezaútočili a místo toho katapultovali za úsvitu do města psí mrtvolu. Zvířata byla vykastrována a měla proříznutá hrdla. To byl jasný vzkaz pro posádku, jaký osud ji čeká, když se město nevzdá.

Uběhl svátek svatého Abduse a pak i svatého Possidia a následující den byl věnován svátku Sedmi svatých panen a Hook se modlil ke

všem těm světcům a další ráno se obrátil k svatému Dunstanovi, anglickému světcu, a den poté k svatému Ethelbertovi, který byl králem Anglie, a po celou tu dobu se také modlil k svatému Kryšpiniánovi i jeho bratru Kryšpínovi a prosil je o ochranu. A v další den, ve svátek svatého Hospitia, přišla odpověď.

Francouzi, kteří se modlili k svatému Divišovi, zaútočili na Soissons.

Hooka probudily zvony. Byla ještě tma a v první chvíli si nemohl uvědomit, co se děje, i když to tušil, neboť zvony zněly, jako by i na ně padla hrůza. Spal na slámě v zadní části Wilkinsonovy dílny, a sotva otevřel oči, spatřil plameny, protože Wilkinson přiložil na oheň, aby bylo vidět. „Nelež tu jako špalek, člověče!“ křikl na něho. „Už jsou tady.“

„Marie, matko Boží!“ vyhrkl Hook. Cítil, že se ho zmocňuje panika.

„Ta nám nepomůže. Vypadá to, že se stará o jiné,“ řekl starý lučištník, který si už pracně přetahoval přes hlavu těžkou kroužkovou košili. „Vedle dveří je vak s šípy,“ pokračoval stále s hlavou pod košilí. „Všechny jsou pěkně rovné. Schovával jsem je pro tebe, tak si je vem, chlapče, a pár těch bastardů jimi zabij.“

„A co ty?“ zeptal se Hook a natahoval si nové boty, které mu ušil místní švec.

„Přijdu za tebou. Navěs tětivu a běž, chlapče!“

Hook si připnul opasek s mečem, navěsil tětivu na lučiště, vzal svůj vak s šípy i ten u dveří, který mu připravil Wilkinson, a vyběhl na hospodský dvůr. Slyšel hluk a výkřiky, ale nepoznal, odkud přicházejí. Pak uviděl další lučištníky a následoval je k hradbě vybudované za průlomem. Kostelní zvony stále divoce vyzváněly na poplach, psi štěkali a vyli.

Hook neměl kroužkovou košili, pouze prošívanci, vycpaný kabátec, jenž by snad stačil ztlumit lehkou ránu mečem, ale nic víc, a na hlavě měl starou přilbu od Wilkinsona, která mu na ní seděla jako hrnec. Jiní lučištníci měli krátké kroužkové košile a úzké přilby, ale všichni bez rozdílu ještě krátký tabard s jezatým burgundským křížem. A právě tyto livreje uviděl Hook na novém valu z proutěných košů

naplněných hlínou. Žádný z lučištníků ještě nenapnul tětívu, všichni jen pohlíželi k průlomu, a ten náhle ozářilo světlo smolných pochodní, které tam začali házet burgundští zbrojenci.

Těch bylo na novém valu asi padesát. V průlomu se zatím žádný Francouz neobjevil, přesto zvony stále divoce vyzváněly, jako by se už nepřítel hrnul do města. Hook se otočil a uviděl, že nad střechami domů v jižní části Soissonsu se objevila zář, která zlověstně šlehala až nad věž katedrály jako důkaz, že někde kolem Pařížské brány plane velký požár. Že by Francouzi útočili odtud? Posádku Pařížské brány tvořili angličtí zbrojenci, jimž velel sir Roger Pallaire, a Hooka znovu jako už mnohokrát napadlo, proč tam sir Roger nechtěl také anglické lučištníky.

Místo toho lučištníci čekali u západního průlomu, kde se stále žádný nepřítel neobjevoval. Centenar Smithson byl neklidný. Neustále si pohrával se stříbrným řetězem, odznakem své funkce, a střídavě vrhal pohledy na zář na jižní straně města a pak zase na průlom. „Zatracenej parchant!“ zamumlal v jednu chvíli.

„Co se děje?“ zeptal se jeden z lučištníků.

„Jak to mám, k čertu, vědět?“ odsekl vztekle Smithson.

„Myslím, že už jsou ve městě,“ poznamenal klidně John Wilkinson. Přinesl tucet svazků šípů a položil je na zem za lučištníky, aby si je mohli podle potřeby brát. Odněkud z města k nim doléhaly výkřiky a kolem proběhla skupina burgundských střelců s kušemi, kteří opouštěli průlom a mířili k Pařížské bráně. Někteří ze zbrojenců je následovali.

„Jestli už jsou ve městě..., možná bychom měli jít do kostela,“ řekl Smithson nejistě.

„Ne do hradu?“ zeptal se kdosi.

„Sir Roger řekl do kostela, tak do kostela!“ vyštěkl Smithson. „Je to šlechtic, musí vědět, co dělá.“

„Jo, to musí, a papež snáší vejce,“ zabručel Wilkinson.

„Už teď?“ ptal se dál nervózní lučištník. „Máme tam jít už teď?“ Ale Smithson mlčel, jenom pošukával za stříbrný řetěz a nejistě se rozhlížel kolem.

Hook se upřeně díval do průlomu. Srdce mu bušilo, dýchal vzrušeně a v pravé noze mu škubalo. „Bože, chraň mě, chraň mě od všeho zlého,“ modlil se v duchu, ale žádnou útěchu mu to nepřinášelo. Nebyl schopen myslet na nic jiného než na to, že nepřítel je už v Soissonsu, nebo na město útočí a on neví, co se děje. To v něm vyvolávalo pocit naprostého zmatku a bezmoci. Široký průlom v hradbě byl temný, až na slabá světélka dohasínajících pochodní, ale Hook si začal uvědomovat jiná světla, tam, ve tmě za průlomem – pomalu se sunoucí šedostříbrná světla podobná kouři v měsíčním jasu nebo duchům, kteří přicházejí na zemi ve svátek Všech svatých. Zíral na ně a uvažoval, co to může být, a pak se šedostříbrné přízraky změnilly v rudé a on si náhle s hrůzou uvědomil, že ta matná světla, ty pomalu se sunoucí tvary jsou těžkooděnci a že se dívá na odlesky záře pochodní od plátů jejich zbroje. „Seržante!“ zvolal.

„Co je?“ ozval se podrážděně Smithson.

„Tamhle jsou!“ ukázal Hook. A byli tam. Francouzští zbrojenci šli do průlomu. Měli tak vycíděné krunýře, že v nich zářila světla plamenů, a postupovali vpřed pod modrou vlajkou se zlatými liliovými květy. Hledí přileb měli sklopená a v rukou třímali tasené lesknoucí se meče. Už to nebyly mlhavé přízraky, teď spíš připomínali muže vycházející z výhně, fantomy ze snů o pekle, smrt blížící se tmou k Soissonsu. A bylo jich tolik...

„Zatraceně!“ vydechl Smithson. „Zatraceně... Zastavte je!“ zařval náhle v panice.

Hook dělal, co mu velitel poručil. Ustoupil zpátky za val z proutěných košů, vytáhl z plátěného vaku šíp a položil ho na lučiště. Cítil, že z něj spadl strach, který nahradila jistota toho, co je třeba udělat. Bylo třeba napnout luk a vypustit šíp.

Většina mužů v největším rozkvětu sil nedokáže natáhnout tětívu válečného luku ani do poloviny vzdálenosti k uchu, dokonce ani většína zbrojenců, zocelených neustálým cvičením boje s mečem, toho není schopna, ale Hook to dokázal snadno a téměř bez námahy. Zachytil dvěma prsty tětívu, stáhl ohnutý loket pravé ruky dozadu, očima našel lesklý hrot šípu a bez přemýšlení tětívu pustil. A když sahal do vaku pro další šíp, hrot toho, který před okamžikem vystřelil, pronikl kyry-

sem zbroje těžkooděnce a srazil ho dozadu na francouzského korouhevníka.

A Hook vypustil další šíp. Nemyslel na nic jiného než na to, že musí útok nepřátel zastavit, a střílel jeden šíp za druhým – natahoval tětivu až k uchu, aniž si uvědomoval nepatrné pohyby levé ruky při výběru cíle, k němuž vzápětí vyslal opeřenou střelu. Nevěděl, jestli zabíjí nebo zraňuje, nebo šíp sklouzl po zbroji a zabodl se do země, i když takhle končila jen menšina z těch, které vypustil. Na tak krátkou vzdálenost dokázaly dlouhé tenké hroty snadno prorazit plát každé zbroje, přitom Hook byl silnější než většina lučištníků, a ti zase byli silnější než většina mužů ve zbroji. Navíc Hookův luk byl dlouhý, velmi dlouhý. Když se John Wilkinson setkal s Hookem poprvé, zkusil jeho luk natáhnout, ale napnul tětivu jen k bradě a pak vrhl na Hooka uznalý pohled. A nyní ten dlouhý luk se silným mádlem, vyřezaný z kmene tisu odněkud z dalekého Savojska, vysílal smrt do tmy, v níž stále zněly na poplach zvony. Hook však viděl pouze nepřátele v průlomu, kde plály čadící pochodně, a nevnímal temnou záplavu mužů, kteří se hrnuli po obou stranách průvalu až k proutěným košům. Teprve když se jim podařilo část bariéry strhnout, přiměl hluk Hooka, aby se rozhlédl, a náhle viděl, že je sám, že zůstal za provizorní hradbou poslední. Průlomem se valila do města masa řvoucích zbrojenců a hnala se přes mrtvé a raněné, kteří se marně snažili odplazit stranou. Tma se rozzářila ohni, v jejichž světle se převaloval kouř. Teprve teď si Hook vzpomněl, že na něj předtím John Wilkinson vykřikl, aby prchal pryč, ale v návalu vzrušení při střelbě to nebral na vědomí.

Až teď. Chytil vak s šípy a obrátil se na útěk.

Řev za ním zesílil, když padl i zbytek bariéry z proutěných košů, a Francouzi se nezadržitelně hnali přes její trosky do města.

Ted' už Hook chápal, jak je šťvanému srnci nebo jelenovi, když lovci tlučou do křoví a mezi listím sviští šípy. Často uvažoval, jestli zvíře ví, co je smrt. Zvěř zná strach a hnaná pudem sebezáchovy snaží se hrozbě uniknout, ale ve chvíli, když už neví kudy kam, nastupuje panika. Tak probíhají poslední okamžiky života, chvíle, kdy se lovci blíží, srdce divoce tluče a myslí víří chaos. A podobné okamžiky zažíval nyní Hook, tu děsivou paniku posledních chvil v zoufalém úprku

před pronásledovateli. Zpočátku jen utíkal. Městem zněl hlahol kostelních zvonů, štěkot psů, řev mužů a troubení rohů. Hook běžel na malé náměstí, kde obvykle měli stánky obchodníci s kůžemi, ale pak zaslechl bouchání závor a uvědomil si, že lidé zavírají domy, aby se uchránili před drancíři. A také se už ozývalo mnohem silnější bouchání, jak se první dobyvatelé města pokoušeli zavřené dveře vyrazit. Hook prchal k hradu, ale když zahrnul za nejbližší roh, uviděl, že široký prostor před katedrálou je plný mužů v neznámých barvách. Rychle se tedy otočil a utíkal jiným směrem jako srnec, který kličkuje před smečkou loveckých psů. V běhu se rozhodl, že přece jen půjde do kostela Saint Antoine-le-Petit, a hnál se jednou uličkou, zahrnul do jiné, proběhl přes otevřené prostranství před největším klášterem jeptišek ve městě a pokračoval ulicí, v níž se nacházela krčma U husy. Vtom znovu uviděl zbrojence v neznámých barvách a uvědomil si, že se do kostela nedostane. Už ho také zahlédli a několik z nich se s řevem pustilo za ním. V zoufalství se vrhl do boční uličky, na jejím konci vylezl na zeď, seskočil do páchnoucího dvorku, pak se vyškrábal na další zeď a za ní se bez dechu a roztrfesený strachem skrčil do temného kouta a čekal na svůj konec.

Uvědomil si, že i tohle dělá štvaná zvěř. Když pozná, že nemá šanci uniknout, někde se skrčí, ztuhne, chvěje se a čeká na smrt. A on čekal a chvěl se. Je lepší se zabít sám, než se nechat chytit Francouzi, řekl John Wilkinson a Hook sáhl po noži. Sáhl, ale nevytáhl ho. Neměl odvahu se zabít, a tak čekal, až ho zabijí pronásledovatelé.

Jenže žádní nepřicházeli a po chvíli si Hook uvědomil, že ho zřejmě nechali být. Měli v dobytém městě dost jiné kořisti a jiných obětí a prchající muž je přestal zajímat. Hook se trochu uklidnil, a když se rozhlédl kolem sebe, zjistil, že se ocitl v jednom ze zadních dvorů krčmy U husy, kde se vymývají a opravují pивní sudy. Náhle uviděl, že se otevřely zadní dveře krčmy a na sudy a kádě padlo světlo zapálené pochodně. Muž cosi zamumlal, obrátil se a opět dveře zavřel. Po chvíli se zevnitř ozval ženský křik.

Hook zůstal tam, kde byl. Neodvažoval se ani pohnout. Teď už bylo město plné křičících žen, chechtajících se mužů a plačících dětí. Kolem přeběhla kočka. Kostelní zvony už dávno utichly. Hook věděl,

že tady nemůže zůstat, protože by ho po rozednění objevili. Ach Bože, Bože, pomoz mi, opakoval v duchu stále dokola, aniž si uvědomoval, že se modlí. Bud' se mnou v hodině mé smrti. Pořád se chvěl. Přes srpek měsíce pluly mraky. Náhle si z nějakého důvodu vzpomněl na jezevce na Žebrákově kopci a pomyšlení na domov ho uklidnilo.

Opatrně vstal. Třeba se mu teď podaří dostat se do kostela za ostatními lučištníky. Bylo to odtud mnohem blíž než do hradu a sir Roger slíbil, že se pokusí zachránit jejich životy. Hook věděl, že je to jeho jediná naděje, i když chabá, a tak se znovu vytáhl na zeď a nakoukl přes ni. Hned vedle byla stáj krčmy. Zdálo se, že tam nikdo není, a tak vylezl na zeď a z ní přešel na střechu stáje. Cítil, že se pod ním prohýbá, vylezl tedy na hřeben, kde byl silný trám, a po něm dolezl ke vzdálené štítové zdi. Tam seskočil do temné uličky. Opět se celý chvěl strachem, že ho někdo uvidí. Opatrně došel na roh a vykoukl směrem ke kostelu.

A naděje, že se dostane ke svým druhům, byla ta tam.

Kostel Saint Antoine-le-Petit sřežili francouzští zbrojenci. V prostoru před čelními schody jich bylo víc než třicet a k tomu tucet střelců z kuší, všichni v barvách, které Hook viděl už předtím. Jestli se Smithson a ostatní lučištníci dostali dovnitř, jsou v bezpečí, protože dveře budou schopni ubránit. Bylo jasné, že Francouzi kostel hlídají, aby z něj nikdo z Angličanů neunikl – a také aby se tam už žádný zbloudilý lučištník nedostal, uvědomil si Hook. Možná by se mu podařilo doběhnout ke dveřím, ale proč by mu měli ti uvnitř otvírat? Ostatně než by odsunuli těžkou závoru, střelci z kuší by si z něj udělali terč.

Jenže nepřátelští zbrojenci tam nebyli jen proto, aby sřežili kostel. Z nějaké krčmy přivlekli pár sudů a teď kolem nich popíjeli, dokonce odněkud přivlekli jakési dvě dívky, svlékli je donaha, přivázali s roztaženými nohama k dvěma sudům a pak k nim jeden po druhém přistupovali, zvedali si kroužkové košile a střídali se na nich. Dívky se nebránily ani nekřičely, jako by už neměly sílu k odporu; ostatně v celém městě teď zněl křik žen a nic jim to nebylo platné. Hookovi jejich křik dráсал nervy, jako když skřípe hrot šípů po břidlicové tašce, a zřejmě proto se k ničemu neodhodlal a jenom stál na rohu jako štvaný tvor, který nemá kam uniknout ani kde se skrýt. Uvažoval, jestli už ty

dívky nejsou mrtvé, když leží bez hnutí, ale pak ta bližší pohnula hlavou a on si vzpomněl na Sárú a sevřel ho palčivý pocit viny. Děvče, jemuž nemohlo být víc než dvanáct třináct let, hledělo tupě před sebe a nad ním hekali a škubali sebou muži ve zbroji.

Potom se otevřely dveře jednoho z domů v uličce a na Hooka padl pruh světla. Otočil se a uviděl, že se z domu vypotácel muž, další ze zbrojenců. Měl na sobě tabard se znakem v podobě stříbrného pšeničného snopu a v opilosti klesl na kolena a zvracel. Po chvíli se ve dveřích objevil jiný muž ve stejné livreji a smál se mu. A právě ten Hooka uviděl, a když podle velkého luku poznal, o koho jde, sáhl po meči.

Hook se bez uvažování vrhl proti němu a dřív, než muž stačil vytáhnout meč, bodl ho vši silou kostěným končíkem lučiště do hrdla. V panice vedl ránu tak zběsilou silou, že hrot pronikl hrdlem a narazil do dveří. Kolem se rozstříkla krev. To už druhý muž stačil vstát a také on sáhl po meči, ale Hook, stále ještě hnán panickým strachem, pustil luk, vrhl se na nového soka holýma rukama a vrazil mu prsty do očí. Muž zařval bolestí a řval dál jako pominutý. Vtom Hook zahlédl, že se k němu žene několik dalších Francouzů ze skupiny, která znásilňovala před kostelem dívky, a v zoufalství, protože neměl kam jinam uniknout, přeskočil probodnutého zbrojence a vrazil do domu. Proběhl chodbou, vletěl do dveří na protější straně a znovu se ocitl venku na zadním dvoře domu. Neměl čas rozmýšlet, co dál, protože se za ním ozývaly výkřiky, a tak přešel jednu zeď a potom další, ale za ním a kolem něj se stále ozýval křik pronásledovatelů. Odhodil vak s šípy, neboť o luk už stejně přišel, ale pořád měl aspoň meč, i když jím nikdy nebojoval. Vtom si uvědomil, že má na sobě tabard s burgundským znakem, a rychle ho ze sebe strhl. Zoufale se rozhlédl, kam by mohl uniknout, pak přešel další kamennou zeď, seskočil do úzké uličky, a když uviděl otevřené dveře jednoho z domů, vběhl do nich.

Ocitl se ve velké místnosti osvětlené blikající lampou. Na dřevěné lavici ležel mrtvý muž a pod ním se na plochých dlažebních kamenech rozlévala kaluž krve. V místnosti bylo několik polkových skříní a dlouhý stůl s počítadlem a vysokým bodcem s napíchnutým archem pergamenu, takže mrtvý byl zřejmě obchodník. Hook si všiml, že v jednom rohu stojí žebřík, který vede do otvoru ve stropě. Rychle po

něm vylezl a dostal se do místnosti, v níž byla dřevěná postel se slámníkem a příkrývkami a další žebřík. Vystoupil i po něm, a když viděl, že se ocitl na půdě, napadlo ho, že by mohl žebřík vytáhnout za sebou. Proklínal se, že to neudělal i s tím spodním. Teď už na to bylo pozdě. Slézt znovu dolů se neodvažoval, a tak se jen skrčil do kouta těsně pod doškovou střechou a mezi netopýřím trusem čekal, co bude dál. Stále se chvěl. Zdola se ozývaly hlasy a Hook měl svíravý pocit, že ho jeho pronásledovatelé musí objevit. A vzápětí se to zdálo téměř jisté, když zaslechl, že někdo stoupá po spodním žebříku do místnosti s postelí. Naštěstí se spokojil s tím, že do ní jen nakoukl, a znovu začal slézat dolů. Po chvíli vzrušené mužské hlasy dole utichly, ale křik venku pokračoval, dokonce ještě sílil a Hook měl dojem, že před domem, v němž se ukryl, je celá skupina naříkajících žen. Znovu si vzpomněl na Londýn, na Sárú a na sira Martina a pak i na zbrojence, které viděl před chvílí znásilňovat dvě tiché a zoufalstvím rezignované dívky.

Některé z žen dole začaly plakat a do toho zazníval chechtot mužů. Hook se chvěl, i když ne zimou, ale strachem a pocitem viny. A pak sebou vyděšeně trhl a stáhl se ještě dál za trám krovu, když ve škvírách mezi prkny podlahy zablikalo světlo. Po žebříku znovu někdo lezl. Vystoupil do místnosti s postelí, zavolal cosi dolů na ostatní a potom se ozval ženský křik a plesknutí, jako když někdo někoho udeří přes tvář.

„Přestaň dělat drahoty, děvče!“ vyštěkl mužský hlas a Hookovi ve strachu ani nepřipadlo divné, že mluví anglicky.

„Non, non...“ vzlykala dívka.

„Jsi moc pěkná na to, abych se o tebe s někým dělil. Tady jsi jen moje, holka.“

Hook se opatrně sklonil nad jednou ze škvír mezi prkny a podíval se dolů. Uviděl přilbu s širokým okrajem, která zakrývala mužova ramena, a pak i dívku v bílé tunice, jaké nosí jeptišky. Krčila se v rohu místnosti a plakala. „Jesus,“ naříkala mezi vzlyky, „Marie mère de Dieu!“ Vzápětí vykřikla, protože muž vytáhl nůž. „Non!“ křičela zoufale, „non! Non! Non!“ Muž v přilbě ji znovu udeřil, a třebaže zmlkla a pouze vzlykala, prudkým trhnutím ji postavil na nohy, nožem jí rozřízl tuniku, a i když se snažila bránit, neurvale ji z ní strhl a serval

všechno, co měla pod ní, až zůstala úplně nahá. Pak jí smýkl na postel. Dívka se stočila do klubka a dál vzlykala, až se celá třásla.

„Bůh byl jistě dílem toho dne velmi potěšen,“ ozvalo se náhle, i když nikdo nepromluvil, neboť to byl hlas v Hookově hlavě. Hook si uvědomil, že to jsou slova Johna Wilkinsona, která starý lučištník řekl v katedrále v den, kdy ukradl z oltáře hedvábí, ale hlas nepatřil jemu. Byl mnohem hlubší a sytější, plný laskavosti, a Hook náhle viděl usmívajícího se muže v bílé tunice s širokou mísou s hruškami a jablky. Byl to svatý Kryšpinián, k němuž se Hook obracel ve většině svých modliteb v Soissonsu, a světec na ně nyní odpověděl hlasem v jeho hlavě. A také na něho smutně hleděl a Hook pochopil, že mu nebesa dávají příležitost, aby napravil své selhání. Mladá jeptiška dole pod ním prosila o pomoc Kristovu matku, která zřejmě promluvila se světci ze Soissonsu, a ti zase nyní promluví k Hookovi. A Hook se chvěl bázní, protože opět slyšel hlas. Teď už klečel, i když si to neuvědomoval, a nebylo divu, neboť prostřednictvím svatého Kryšpiniána k němu mluvil Bůh.

Nicholas Hook, lučištník a psanec, nevěděl, co má dělat, když k němu mluví Bůh, a tak klečel, sevřený posvátnou bázní.

Muž v místnosti pod ním sundal přilbu, odepnul opasek s mečem, cosi na dívku zabručel a pak si začal stahovat přes hlavu tabard a kroužkovou košili. Hook se opět díval škvírou mezi prkny a viděl, že na tabardu jsou tři jestřábi na zeleném poli, znak sira Rogera Pallaira. Uvažoval, co to má znamenat. Jak se tady ten muž ocitl? V Soissonsu přece drancují, loupí a znásilňují vítězní obléhatelé, ne obránci, a přesto jasně viděl, že tenhle zbrojenec má livrej se znakem sira Rogera.

„Běž,“ řekl mu svatý Kryšpinián.

Hook se nehýbal.

„Běž!“ poručil ostře svatý Kryšpín v Hookově hlavě. Svatý Kryšpín nebyl tak laskavý jako jeho bratr a Hook sebou trhl, když na něj to slovo vyštěkl. Muž dole pod ním – Hook nevěděl, jestli je to sám sir Roger nebo někdo z jeho zbrojenců – se stále ještě pachtil s těžkou kroužkovou košilí podšitou kůží, v které měl nyní uvězněnou hlavu i obě ruce.

„Tak už, proboha, běž,“ naléhal svatý Kryšpinián.

„Udělej to, chlapče!“ řekl svatý Kryšpín.

„Zachraň svou duši, Nicholasi,“ přidal se Kryšpinián laskavým hlasem. A Hook to udělal a zachránil svou duši.

Spustil se otvorem a seskočil dolů. Zapomněl na meč a místo něj vytáhl nůž, který naposledy použil doma k vyvrhnutí uloveného srnce. Dopadl hned vedle muže. Ten ho neviděl, protože měl stále hlavu v kroužkové košili, ale uslyšel ho a otočil se a Hook máchl rukou a vši silou lučištníka mu vrazil nůž do těla. Vedl ránu zdola nahoru a čepel zajela hluboko do břicha a rozpárala ho, až střeva vyhřezla ven, jako když se vyhrnou slizcí úhoři z rozříznutého pytle. Muž vyrazil přiškrčený výkřik, který navíc ztlumila těžká kroužková košile, a znovu vykřikl, když ho Hook bodl podruhé, tentokrát výš, pod hrudní koš, aby zasáhl násilníkovu srdce.

Muž byl mrtvý dřív, než padl jako žok na postel.

A Hook, s rukou až po loket od teplé krve, stál a zíral na svou oběť.

Teprve později si uvědomil, že mu ten slavník na posteli zachránil život, protože do něj vsákla krev, jež by jinak protekla mezi prkny a způsobila poplach mezi muži dole. Byli tam dva, oba v livreji sira Rogera, ale Hook viděl, že muž, kterého zabil, má tabard z jemnějšího plátna, mnohem jemnějšího než obyčejní zbrojenci. Konečně se pohnul a odstoupil dál od otvoru v podlaze. Oba muži dole rabovali v polkových skříních obchodu a zdálo se, že nemají tušení, co se právě nad jejich hlavami odehrálo.

Mrtvý měl hustou kroužkovou košili s přínýtovanými přezkami k připnutí plátů zbroje. Hook se sklonil, stáhl ji mrtvému z hlavy a uviděl, že skutečně zabil sira Rogera Pallaira – toho sira Rogera, který se stavěl jako spojenec Burgundánů. Jenže Francouzi ho nezabili ani nezajali, naopak mu dovolili znásilňovat a loupit, což nemohlo znamenat nic jiného, než že byl sir Roger tajně spolčen s nepřítelem. Hook na něho hleděl a snažil se jeho zradu pochopit, ale pak si uvědomil, že na něj zírá vytřeštěnýma očima nahá dívka. Zdála se k smrti vyděšená a Hook se bál, že by mohla začít křičet, a tak si přiložil prst ke rtům, aby byla tiše.

Dívka však zavrtěla hlavou a začala naříkat a vzdychat. Hook se na ni v první chvíli zamračil, ale potom pochopil, že úplné ticho by bylo podezřelé. Chytré děvče, pomyslel si, a kývl na ni, že rozumí. Znovu se sklonil k mrtvému, uřízl zakrvácený váček, který měl pověšený na opasku, strhl z kroužkové košile tabard a obojí hodil otvorem na půdu. Pak se chytil trámu, vytáhl se nahoru a podal dívce dolů ruku.

Otočila se a Hook na ni zasyčel, aby vylezla za ním. Věděla, co chce, ale nejdřív se obrátila k mrtvole sira Rogera, plivla na ni a teprve pak se chopila Hookovy ruky. Vytáhl ji nahoru stejně lehce, jako napínal tětivu luku. Ukázal jí na tabard a váček a ona obojí vzala a šla za ním. Hook se prodral chatrnou proutěnou přepážkou a vedl dívku na půdu sousedního domu. Musel tápat v temnotě, protože sem už nedosahovalo světlo ze spodní místnosti, a takhle došli až na půdu o tři domy dál. Tam ukázal dívce, aby se skrčila u štítové zdi, a sám začal strhávat došky.

Trvalo mu to dlouho, neboť se snažil vylomit také pár krokví přibitých k hřebenovému trámu, a když byl konečně hotov, vypadalo to, jako by se v tom místě zbortila část zpuchřelé střechy. Pak se s dívkou zahrabal pod poházené došky. Konečně měli skryš.

Teď jim nezbývalo než čekat. Dívka občas něco řekla, ale Hook se během pobytu v Soissonsu naučil jen pár francouzských slov a nerozuměl jí. Pokaždé jí tedy ukázal, aby byla zticha, takže se o něj nakonec opřela a usnula, i když sebou co chvíli trhla a zakňourala. Stále měla na sobě jenom zkrvavený tabard sira Rogera. Hook rozvázal měšec a zjistil, že jsou v něm zlaté a stříbrné mince – peníze, kterými Francouzi zaplatili jeho zradu, pomyslel si.

Nastalo kalné ráno. Mrtvolu sira Rogera našli ještě před východem slunce. Hook to poznal podle toho, že se dole zvedl ruch a křik, a později slyšel, jak prohledávají sousední domy. Jejich skryš však byla důmyslná a nikoho nenapadlo hrabat ve změti polámaných prken a došků. Dívka se probudila a Hook jí položil prst na rty, aby byla tiše. Cítil, že se chvěje, když se k němu tiskla. I jeho stále svíral strach, ale už ne tak panický jako předtím, navíc ho uklidňovalo, že má někoho vedle sebe. Také se v něm pomalu začala vznášet naděje. Možná mě ti dva soissonští svatí opravdu chránit, pomyslel si, rychle se pokřižo-

val a vyslal ke Kryšpínovi a Kryšpiniánovi děkovnou modlitbu. Teď mlčeli, zřejmě proto, že udělal, co mu řekli, a Hook znovu přemýšlel, zda to byl Kryšpinián, kdo k němu tehdy v Londýně promluvil. Nezdálo se mu, že to mohl být on, ale kdo jiný? Bůh? I když teď už to nebylo důležité, neboť věděl, že dnes dokázal své londýnské selhání napravit. A to v něm také posilovalo naději, že přežije a zachrání se. Stále to byla jen chabá naděje, která blikala jako plamen svíčky ve větru, ale nic jiného mu nezbývalo, než se jí držet.

S příchodem svítání město ztichlo, ale jakmile vyšlo nad katedrálou slunce, znovu se začal ozývat křik, nárek a pláč. V místě, kde Hook strhal došky, se objevil otvor, jímž bylo vidět na malé náměstí před kostelem Saint Antoine-le-Petit. Dívky přivázané k sudům už byly pryč, ale zbrojenci a střelci z kuší tam zůstali. Jakýsi pes očichával mrtvolu jeptišky s hábitem vyhrnutým nad pás, která ležela s hlavou v kaluži tmavé krve. Přes náměstí projížděl zbrojenec a před sebou měl přes sedlo přehozenou nahou dívku. Jezdec ji oběma rukama plácal přes zadek a přihlížející muži se chechtali.

Hook čekal. Hrozně se mu chtělo močit, ale neodvážil se pohnout, a tak se nakonec pomočil do kalhot. Dívka to ucítila a ušklíbla se, ale za chvíli udělala totéž i ona. Začala tiše plakat a Hook si ji přivinul k sobě, až se uklidnila. Něco mu zašeptala a on jí odpověděl, a přestože si nerozuměli ani slovo, oba cítili, že jsou jeden druhému útěchou.

Pak se ozval dusot kopyt. Hook se natáhl a uviděl, že před kostel přijelo asi dvacet jezdců. Jeden z nich nesl vlajku se zlatými liliemi na modrém poli, které ohraničoval červený lem s bílými tečkami. Jezdci byli v plné zbroji, i když žádný z nich neměl přílbu, a za nimi vstoupili na náměstí pěší zbrojenci.

Jeden z jezdců měl tabard se znakem s třemi jestřáby na zeleném poli a Hook si uvědomil, že to musí být Angličan v službách sira Rogera. A právě tento jezdec pobídl koně, přijel až ke dveřím kostela a zabušil na ně zkráceným kopím. Něco přitom zvolal, ale byl příliš daleko a Hook mu nerozuměl. Zřejmě však ujistil ty, co byli uvnitř, že se jim nic nestane, neboť dveře kostela se po chvíli otevřely a vykoukl z nich centenar Smithson.

Oba muži si vyměnili pár slov, pak se Smithson vrátil do kostela a dlouho se nic nedělo. Hook uvažoval, co to má znamenat. Náhle se dveře znovu otevřely a ven začali váhavě vycházet angličtí lučištníci. Zdálo se, že sir Roger dodržel slovo, a Hook horečně přemýšlel, jestli má šanci nějak se k svým druhům připojit. Vypadalo to, že Francouzi opravdu přistoupili na požadavek sira Rogera, aby byli lučištníci ušetřeni, protože se netvářili nijak nepřátelsky. Smithsonovi muži skládali luky, vaky s šípy a meče vedle vchodu do kostela a pak jeden po druhém poklekali před jezdcem, jehož hřebec byl ověšen modrou přikrývkou se zlatými liliemi. Jezdec – měl zářivě lesklou zbroj a na hlavě šlechtickou korunku – držel zvednutou ruku, jako by kapitulující lučištníky shovívavě zdravil. Jediný John Wilkinson zůstával blízko dveří kostela.

Hook znovu uvažoval, zda by se mohl dostat na ulici a přeběhnout ke svým krajanům. „Ne,“ ozval se mu náhle v hlavě hlas svatého Kryšpiniána. Hook sebou trhl a dívka se k němu ještě těsněji přimkla.

„Ne?“ zašeptal Hook udiveně.

„Ne!“ opakoval svatý Kryšpinián pevně.

Dívka se něco zeptala, ale Hook sykl, aby byla tiše. „To neříkám tobě, holka,“ špitl jí do ucha.

Jezdec v modrých a zlatých barvách držel ještě chvíli ruku vztyčenou, ale pak ji náhle nechal klesnout.

A tím začal masakr.

Pěší zbrojenci tasili meče a vrhli se na klečící lučištníky. První zemřeli rychle, protože nebyli připraveni na odpor, ale ostatní měli čas vytáhnout krátké nože a začali se zoufale bránit. Proti Francouzům v těžké plátové zbroji a s dlouhými meči, kteří na ně útočili ze všech stran, však neměli nejmenší šanci. A zbrojenci sira Rogera tomu přihlíželi. John Wilkinson ještě stačil přiskočit ke dveřím kostela a zvednout jeden z odložených mečů, ale vzápětí ho francouzský zbrojenec proklál zkráceným kopím, a když mu další Francouz sekl do krku, vystříkla vysoko na kamenný portál dveří s vytesanými anděly a rybami Wilkinsonova krev. Některé lučištníky však nechali francouzští kati naživu, pouze je odvěkli stranou, kde je střežili šklebící se zbrojenci.

Jezdec se zlatou šlechtickou korunkou obrátil koně a následován svým korouhevníkem, panošem, pážetem a svou družinou odjel. Po něm odjeli i Angličané s třemi jestřáby na livreji, aniž jakkoli reagovali na volání svých krajanů o milost. Protože lučištníky žádná milost nečekala.

Francouzi nezapomněli na všechny porážky, o něž se především zasloužili angličtí lučištníci, a proto je nenáviděli ze všech nejvíc. U Kresčaku měli mnohem početnější vojsko než Angličané, navíc je dostali do pasti, ale pak zahájili bitvu útokem těžké jízdy přes mělké údolí, a tím dali jedinečnou příležitost nepřátelským lučištníkům, kteří zasypali skvělé francouzské rytíře opeřenými šípky a bitva byla rozhodnuta dřív, než pořádně začala. Podobně rozvrátili lučištníci francouzské rytířstvo u Poitiersu a přispěli k tomu, že toho dne se stal francouzský král vězněm. Všechny tyto porážky a ponížení Francouze stále pálily jako zanícená rána, a proto neměli pro lučištníky milost.

A Hook tomu spolu s francouzskou dívkou přihlížel. Třicet nebo čtyřicet lučištníků stále zůstávalo naživu a Francouzi nejdřív každému z nich usekli dva prsty na pravé ruce, aby už nikdy nemohli napnout třetivou luku. Dělal to břichatý muž pomocí dláta a paličky a někteří lučištníci snesli mučení mlčky a odevzdaně, zatímco jiné museli k sudu, který sloužil jako špalek, přivléct násilím a držet je tam. Hook doufal, že takhle Francouzi svou touhu po pomstě uspokojí, ale tím všechno teprve začínalo. Vítězové chtěli víc než dva prsty. Chtěli nesnesitelná muka a smrt.

A obojímu přihlížel vysoký muž na mohutném koni. Měl dlouhé černé vlasy, které mu splývaly přes ramenní pláty, a hezkou opálenou tvář, v níž dominovaly ostrý nos, široká ústa a protáhlá čelist porostlá strništěm vousů. Přes zbroj měl přetažený tabard se znakem se sokolí hlavou a zlatým sluncem, z něhož se na všechny strany rozbíhaly paprsky. Hook to všechno viděl, ale dívka vedle něj neviděla nic. Skryla si obličej na jeho rameni, a kdykoliv někdo z mučených vykřikl, vyděšeně sebou trhla.

Hook doufal, že vysoký jezdec mučení a zabíjení zastaví, ale opět se mýlil. Jezdec seděl na koni a lhostejně sledoval, jak Francouzi svlékají zbývající lučištníky donaha, dlouhými noži jim vypichují oči a

vysmívají se jim. Jeden z Francouzů nabodl oko špičkou nože a předstíral, že se ho chystá spolknout, a ostatní se bujaře rozchechtali. Jezdec s dlouhými vlasy se nesmál, pouze přihlížel a v jeho tváři se nehnul jediný sval ani tehdy, když zbrojenci pokládali oslepené lučištníky na dlažbu a kasírovali je. Městem, v němž nárek mučených a znásilňovaných téměř neustával, zazněly strašlivé výkřiky. Teprve když byl poslední z oslepených a zkrvavených Angličanů připraven o mužství, krásný muž na krásném koni opustil náměstí a zmrzačení lučištníci byli ponecháni na zemi, aby vykrváceli. Jejich umírání trvalo dlouho a Hook, přestože bylo teplo, se chvěl. A svatý Kryšpinián mlčel. Mezi lučištníky se vpotácela zkrvavená nahá žena s uříznutými prsy, klesla k zemi a křičela bolestí a zoufalstvím, až jednoho z Francouzů znechutil její nárek natolik, že jí téměř lhostejně rozpoltil hlavu sekerou.

Drancování a zabíjení pokračovalo celý zbytek dne. Katedrála, farní kostely, klášter jeptišek a převorství, všechno bylo vypleněno a vykradeno. Ženy a děti byly znásilňovány, muži zabíjeni a Bůh odvrátil od Soissonsu svou tvář. Pan z Bournonvillu byl popraven, ale měl štěstí, že zemřel bez mučení. Hrad, jež mnozí považovali za nejbezpečnější útočiště, padl bez boje, když Francouzi, kteří se dostali do města zásluhou zrady sira Rogera, našli jeho bránu otevřenou a padací mříž zdviženou. Burgundané byli pobiti a pouze zbrojenci sira Rogera, již se podíleli na zradě svého mrtvého vůdce, směli odejít živí, zatímco město bylo sraženo na kolena a popraveno. Jeho obyvatelé nenáviděli burgundskou posádku a nikdy nepřestali být věrni francouzskému králi, ale Francouzi odměnili jejich věrnost drancováním a masakrem.

„*Je suis Melisande*,“ řekla dívka a ještě několikrát to opakovala. Hook jí zprvu nerozuměl, ale pak pochopil, že se mu snaží říct, jak se jmenuje.

„Takže jsi Melisanda?“ zeptal se jí.

„*Oui*,“ přikývla.

„A já Nicholas.“

„Nicholas,“ opakovala.

„Nebo jenom Nick,“ dodal.

„Jenonick?“

„Nick.“

„Nick.“ Mluvili spolu šepem a stále se neodvažovali vylézt z úkrytu. Čekali, poslouchali křik a nárek a cítili pach piva a krve. „Nevím, jak se odsud dostaneme,“ řekl Hook Melisande. Nerozuměla mu, ale přesto přikývla a pak znovu usnula přikrytá došky s hlavou na jeho rameni. Hook zavřel oči a modlil se k svatému Kryšpiniánovi. Pomoz nám dostat se z města a mně pomoz dostat se domů, prosil světce. Ale kam, když psanec žádný domov nemá, pomyslel si zoufale. „Vrátíš se domů,“ řekl mu svatý Kryšpinián.

Hook strnul a uvažoval, jak k němu může mrtvý světec mluvit. Že by to byla jen halucinace? Něco, co ve skutečnosti neexistuje? Přesto se mu ten hlas zdál stejně skutečný jako výkřiky mučených lučištníků. Pak ale znovu přemýšlel, jak uniknout z města, ale nepřišel na to, neboť mu bylo jasné, že Francouzi postaví ke všem branám stráž.

„Tak uteč průlomem,“ navrhl mu svatý Kryšpinián.

„To je ono, dostaneme se ven průlomem,“ zašeptal Melisandě, ale ta stále spala.

Po setmění uviděl Hook, že na mrtvolách lučištníků hodují vepři – zřejmě kvůli tomu je Francouzi pustili z chlívků a nahnali před kostel. Teď už bylo v Soissonsu klidněji. Vítězové ukojili své choutky ženami, pivem a vínem. Vyšel měsíc, ale Bůh postupně zatáhl nebe mraky a schoval ho za nimi. Za tmy pak sestoupili Hook s Melisandou dolů a vyšli na ulici. Bylo uprostřed noci a dobyvatelé chrápali v pobořených domech. Průlom nikdo nestřežil. Melisanda, stále zahalená ve zkrvačeném tabardu sira Rogera, se držela Hookovy ruky a takhle spolu přelezli suť ze zborcené zdi, přešli pláň s páchnoucími jirchářskými jámami, minuli opuštěný tábor obléhatelů a začali stoupat do zalesněných kopců, kde nepáchla krev a neválely se mrtvolky.

Město Soissons bylo mrtvé.

Ale Hook a Melisanda žili.

„Mluví ke mně svatí,“ řekl jí, když začalo svítat. „Aspoň Kryšpinián určitě. Ten druhý je větší morous. Někdy taky promluví, ale moc toho neřekne.“

„Kryšpinián,“ opakovala Melisanda. Zřejmě ji potěšilo, že mu přece jen něco rozumí.

„Ano, ten se zdá příjemný,“ pokračoval Hook, „a stará se o mě. A teď se bude, doufám, starat i o tebe.“ Podíval se na ni a zasmál se. „Musím ti najít nějaké pořádné oblečení, holka. V tomhle vypadáš jako strašidlo.“

Možná teď vypadala jako strašidlo, ale jinak byla moc hezká. Hook si toho všiml až ráno v lese, když vyšli na mýtinu a na její úzkou tvář, lemovanou tmavými vlasy, padlo světlo. Měla světle šedé oči, protáhlý nos, široká výrazná ústa a vzdorně vystouplou bradu, která, jak měl Hook poznat, vyjadřovala věrně její povahu. Byla hrozně hubená, ale zřejmě dost odolná a houževnatá, protože si na nic nestěžovala. Později se Hook dozvěděl, že byla novickou v klášteře jeptišek, kde nesměla mluvit, a v prvních dnech jejich útěku ze Soissonsu si dlouhé měsíce vynuceného mlčení bohatě vynahrazovala. Hook ničemu z toho nerozuměl, ale přesto její brebentění téměř uchváceně poslouchal.

První den se drželi v lesích. Dole v údolí se občas objevili jezdcí, ale zřejmě to nebyli vítězové ze Soissonsu, neboť neměli zbroj. Někteří nesli dravé ptáky, takže šlo zřejmě o skupinu lovců, jiní zase vypadali, jako by si jen vyjeli na projížďku. V každém případě nikoho z nich nezajímali dva uprchlíci, kteří unikli z dobytého Soissonsu a mířili k jihu. Přesto Hook neměl chuť riskovat jakékoliv setkání s Francouzi, a tak zůstávali až do tmy ukryti v lesích. Později se obrátili k západu, směrem k Anglii, i když pro Hooka coby psance byla Anglie stejně nebezpečná jako Francie. Kam jinam však mohli jít? Šli většinou v noci, kdy jim na cestu svítil měsíc, a jedli to, co se jim podařilo ukrást, třeba jehně, které Hook unesl z nějakého stáda. Báł se přitom psů, ale zřejmě ho chránil svatý Kryšpín se svou pastýřskou holí, protože se nikde žádní psi nevzbudili, když podřezával jehněti hrdlo. Pak si někde hluboko v lese rozdělali oheň a jehně upekli. „Nemusíš se držet se mnou,“ řekl jednou ráno Melisandě. „Můžeš jít, kam se ti zachce.“

„Jít?“ zeptala se, protože mu nerozuměla.

„Ano. Můžeš jít, kam chceš,“ opakoval a mávl neurčitě rukou k jihu.“ Zamračila se a začala brebentit francouzsky a on z toho usoudil,

že chce zůstat s ním, a také s ním zůstala. Na jednu stranu byl rád, ale na druhou mu to působilo starost. Nebyl si jistý, jestli má opustit Francii, a pokud ano, nevěděl, co dál. Modlil se k svatému Kryšpiniánovi a doufal, že mu mučedník nějak v Anglii pomůže, když mu slíbil, že se tam vrátí. Jenže svatý Kryšpinián mlčel.

I když světec nepromluvil, musel to být on, kdo jim poslal do cesty kněze, faráře z vesnice nedaleko řeky Oise. Našel je, jak spí v koruně vyvrácené vrby v hustém olšovém lesíku, a vzal je k sobě domů, kde jim jeho hospodyně dala najíst. Otec Michel byl nevrlý a plný hořkosti, přesto se nad nimi slitoval. Řekl jim, že byl svého času kaplanem francouzského šlechtice, který držel ve svém sídle anglického vězně, a od něj se naučil trochu anglicky. Zkušenost ze služby kaplana v něm ovšem také zanechala odpor ke všem mocným, ať už to byl král, biskup, nebo venkovský šlechtic, a to stačilo, aby se snažil anglickému lučištníkovi pomoci. „Musíte jít do Calais,“ řekl Hookovi. „Ale já jsem psanec, otče.“

„Psanec?“ Kněz v první chvíli nevěděl, co to slovo znamená, ale pak pochopil a nijak ho to nevyděsilo. „*Proscript*, co? Jenže Anglie je tvůj domov, kam jinam bys šel? Vrať se tam, ale raději se drž dál od místa, kde ses něčím provinil. Jaký zločin jsi vlastně spáchal?“

„Udeřil jsem kněze.“

Otec Michel se zasmál a poplácal Hooka po zádech. „Tos udělal dobře. Doufám, že to byl biskup.“

„Jenom obyčejný kněz.“

„Tak příště udeř biskupa.“

Hook se mu snažil pohostinství splatit. Nasekal dříví na topení, vyčistil potok a pomohl otci Michelovi opravit střechu chléva. Melisanda zase přísluhovala hospodyni, vařila, prala a spravovala prádlo. „Zdejší lidé vás neprozradí,“ ujišťoval otec Michel Hooka.

„Proč myslíte, otče?“

„Protože se mě bojí,“ odpověděl kněz. „Jsem ten, kdo je může poslat do pekla.“ Rád s Hookem hovořil, neboť se tak cvičil v angličtině, a jednou, když spolu byli na zahradě za domem, se mu Hook váhavě přiznal, že občas slyší v hlavě hlasy. Mluvil k němu z koruny hrušky,

kteřou prořezával. Otec Michel se pokřičoval. „Nemůže to být ďáblov
našeptávání?“ zeptal se polekaně.

„Nevím, taky mě to znepokojuje,“ připustil Hook.

„Ale spíš si myslím, že ne,“ uvažoval otec Michel. „Nebereš toho
trochu moc?“

„Tomuhle stromu to neuškodí, je hustý jako křoví, otče. Měl jsi ho
prořezat už v zimě. Jestli chceš hrušky, nemůžeš ho nechat růst, jak se
mu zachce. Řezat a řezat, to mu prospěje. Když se ti zdá, žeš už ho
prořezal moc, tak vyřež ještě jednou tolik.“

„Řezat a řezat, říkáš? Jestli se mi příští rok neurodí ani jedna hruš-
ka, budu vědět, že ti opravdu našeptával ďábel.“

„Žádný ďábel, ale svatý Kryšpinián,“ odpověděl Hook.

„To může, jen když mu to dovolí Bůh,“ řekl kněz a pokřičoval se.
„A to znamená, že k tobě vlastně promlouvá Bůh. Jsem rád, že mně se
v hlavě žádný svatý neozývá.“

„Proč jsi rád?“

„Protože ti, co slyší hlasy, jsou buď sami svatí, nebo spějí k tomu,
aby skončili na hranici.“

„Já žádný svatý nejsem,“ řekl Hook.

„Ale Bůh si tě vybral..., i když se mi to zdá jako velmi podivná
volba,“ zasmál se.

Otec Michel rovněž hovořil s Melisandou, a tak se Hook konečně o
dívce něco dozvěděl. Kněz mu řekl, že jejím otcem je šlechtic zvaný *le
Seigneur d'Enfer* a matkou jeho služka. „Takže je další z mnoha šlech-
tických levobočků,“ dodal, „další dítě zrozené k životu v trápení.“ Její
šlechtický otec zařídil, aby byla přijata jako novicka do kláštera jepti-
šek v Soissonsu a dělala tam služku v kuchyni. „Takhle páni skrývají
své hříchy, že strkají své bastardy do vězení,“ řekl otec Michel trpce.

„Jak to, do vězení?“

„Ona se nechtěla stát jeptiškou. Víš vůbec, jak se jmenuje?“

„Melisanda.“

„Melisanda byla královna v Jeruzalémě,“ poučil ho otec Michel s
úsměvem. „A tahle Melisanda se do tebe zamilovala,“ dodal. Hook na
to nic neřekl. „Starej se o ni,“ přikázal mu kněz v den, kdy od něho
odcházel.

Vyrazili dál v převlečení. Bylo těžké zamaskovat Hookovu urostlou postavu, ale otec Michel mu dal bílé roucho kajícího mnicha a řehačku, s jakou musí chodit malomocní, a Melisanda, také v bílém rouchu, s vlasy ostříhanými nakrátko, ho vedla na severozápad. Každý si musel myslet, že jsou poutníci a hledají místo, kde by Hook vyléčil svou nemoc. Živili se almužnami, které jim házeli lidé – skutečně házeli, neboť k malomocnému se nikdo neodvažoval přiblížit. Stále však byli velmi opatrní, obcházel velké vesnice a širokým obloukem se vyhnuli městu Amiensu, jež poznali podle kouře z množství kuchyňských ohnišť. Spali v lese, v kupkách sena nebo přístřešcích pro dobytek, smáčel je déšť a ohřívalo je slunce a jednoho dne se poblíž řeky Canche stali milenci. Melisanda potom dlouho mlčela, ale tiskla se k Hookovi a on se zase modlil k svatému Kryšpiniánovi. Ten však neodpovídal.

Následující den pokračovali k severu cestou, která vedla napříč širokým polem mezi dvěma lesy. Hook si všiml, že nad vrcholky stromů lesa vlevo vykukuje cimbuří menšího hradu. V poledne si odpočinuli na kraji lesa na východní straně, kde našli polorozpadlou chatrč s doškovou střechou porostlou mechem. Chvilí pozorovali, jak teplý větřík vlní klasy ječmene, a poslouchali švitoření skřivanů vysoko na obloze, až je nakonec přemohla únava a oba v letním horku usnuli.

„Co tu děláte?“ probudil je drsný hlas. Z kraje lesa se na ně díval bohatě oblečený jezdec, jemuž na ruce seděl sokol s kápí přetaženou přes hlavu.

Melisanda poklekla a sklonila hlavu. „Vedu svého bratra do Saint-Omeru, pane,“ řekla.

Teprve teď si jezdec všiml Hookovy řehačky a o několik kroků s koněm couvl. „A proč tam jdete?“ ptal se dál.

„Za blahoslaveným svatým Audomarem, pane,“ odpověděla Melisanda. Otec Michel jim řekl, že Saint-Omer je blízko Calais a že k Audomarově svatyni ve městě putuje mnoho nemocných, aby se vyléčili. A také jim poradil, aby říkali, že jdou do Saint-Omeru, protože to pro ně bude mnohem bezpečnější, než kdyby přiznali, že míří do anglické enklávy kolem Calais.

„Ať vás na vaší pouti chrání Bůh,“ řekl jezdec po chvíli, hodil jim minci a chystal se odjet.

„Pane!“ zavolala za ním Melisanda.

Jezdec znovu otočil koně.

„Kde teď jsme, pane?“ zeptala se. „A jak daleko je do Saint-Omeru?“

„Pěšky celý dlouhý den,“ odpověděl jezdec. „A proč tě zajímá, jak se tohle místo jmenuje? Už jsi o něm někdy slyšela?“

„Ne, pane,“ zavrtěla hlavou.

Chvíli si ji zkoumavě měřil a pak pokrčil rameny. „Tamten hrad,“ ukázal na cimbuří, jež vyčnívalo nad vrcholky stromů lesa na západní straně cesty, „se jmenuje Azincourt. Doufám, že se tvůj bratr vyléčí,“ dodal, trhl uzdou a vjel s koněm do ječmene.

Teprve o čtyři dny později došli do kraje v okolí Calais. Tady se už museli vyhýbat francouzským hlídkám, které kroužily kolem města obsazeného Angličany. Za noční tmy došli k nieulayskému mostu, za nímž se táhla zvýšená cesta mokřinami k městu. Tam je zastavila stráž.

„Jsem Angličan!“ křikl Hook, vzal Melisandu za ruku a váhavě s ní vstoupil do světla pochodní na mostní bráně.

„Odkud jdeš, mladíku?“ zeptal se muž s šedivým vousem a úzkou přílbou.

„Ze Soissons,“ odpověděl Hook.

„Ze Soissons?“ opakoval strážce užasle, postoupil o pár kroků k nim a zkoumavě si oba prohlížel. „Panebože...,“ zakroutil hlavou. „Tak pojd'te, pojd'te.“

Hook prošel brankou zasazenou ve velké bráně a spolu s Melisandou vstoupil na anglické území, kde platil za psance. Ale svatý Kryšpinián dodržel slovo a dovedl ho domů.

Přestože se venku chvěl vzduch letním horkem, v síni calaiského hradu panoval chlad vystupující ze silných kamenných zdí. Proto praskal v krbu oheň. Před ním stála na široké předložce dvě křesla a kolem polehávalo a pospávalo šest psů. Na stěnách místnosti, vydlážděné plochými kameny, visely meče a na podstavcích podél stěn byla uložená kopí. Mezi trámy pod vysokým stropem štěbetali vrabci, za-

tímco otevřenými okenicemi na západní straně síně doléhalo dovnitř neustávající šumění mořského příboje.

V křeslech seděli velitel posádky a jeho půvabná žena. Vojáci Hookovi řekli, jak se jmenují, ale jemu to neuvízlo v paměti. V síni bylo přítomno ještě šest mužů ve zbroji, kteří si měřili Hooka s Melisandou podezíravými pohledy, a na okraji předložky stál kněz a díval se na oba klečící uprchlíky. „Nechápu, proč jsi musel odejít ze služby u lorda Slaytona,“ řekl kněz nepřijemným hlasem, jenž zněl, jako by měl ucpaný nos.

„Protože jsem odmítl zabít mladou dívku, otče,“ odpověděl Hook.

„A lord Slayton si přál její smrt?“

„Jeho kněz si to přál, pane.“

„Syn sira Gilese Fallowbyho,“ poznamenal muž v křesle. Z toho, jak to řekl, bylo zřejmé, že nechová k siru Martinovi příliš velkou náklonnost.

„Takže sluha Boží usoudil, že ta dívka má zemřít, ale tys došel k závěru, že víš líp, co se s ní má stát,“ pokračoval kněz bez ohledu na tón velitelské poznámky.

„Bylo to jen mladé děvče,“ bránil se Hook.

„A je ti známo, že hřích vstoupil do tohoto světa prostřednictvím ženy?“ vyštěkl kněz vztekle.

Velitelova manželka zvedla k ústům bílou ruku, jako by chtěla zakrýt zívnutí. Na klíně měla malého psíka, nebo spíš chumel bílých chlupů, z něhož vykukovala dvě agresivní očka. „Nudí mě to tady,“ prohlásila.

Nastalo dlouhé ticho. Jeden ze psů ve spánku zakňučel a velitel posádky, mohutný muž s černým vousem, se sklonil a pohladil ho po hlavě. „Zeptej se ho na Soissons, otče,“ řekl netrpělivě.

„Ano, dostanu se k tomu, sire Williame,“ odpověděl kněz.

„Tak si pospěš,“ prohlásila chladně velitelova žena.

„Byl jsi tedy postaven mimo zákon?“ zeptal se kněz místo toho, a protože Hook mlčel, zopakoval otázku hlasitěji.

„Tak odpověz!“ ozval se podrážděně sir William, když Hook stále nic neříkal.

„Myslím, že jeho mlčení je dostatečně výmluvné,“ řekla lady. „Zeptej se ho na Soissons.“

Kněz se na její panovačný tón zamračil, ale poslechl. „Pověz nám, co se stalo v Soissons.“ Hook tedy začal vyprávět, jak Francouzi vstoupili jižní bránou do města, jak potom zabíjeli, znásilňovali a drancovali a jak sir Roger Pallaire zradil anglické lučištníky a vydal je potupné smrti.

„A ty jediný jsi tomu unikl?“ zeptal se kněz, jako by mu to dával za vinu.

„Pomohl mi svatý Kryšpinián,“ odpověděl Hook.

„Svatý Kryšpinián?“ opakoval kněz se zvednutým obočím. „Čím sis zasloužil takovou laskavost?“ zeptal se. Jeden ze strážců se uchíchl, zatímco ostatní upírali na klečícího lučištníka pohrdlivé pohledy. Bylo zřejmé, že mu nikdo báhorku o svatém Kryšpiniánovi nevěří. Jiný zbrojenec, který se už delší dobu upřeně díval na Melisandu, se naklonil k svému sousedovi a něco mu pošeptal. Ten druhý se zasmál. „Anebo to bylo tak, že tě pustili sami Francouzi?“ zeptal se kněz ostře.

„Ne, pane!“

„Možná k tomu měli nějaký důvod.“

„Ne!“ zavrtěl Hook hlavou.

„I obyčejný lučištník umí odhadnout počet mužů,“ pokračoval kněz, „a jestliže anglický král shromáždí vojsko, bude jistě Francouze zajímat, jak je velké.“

„Ne, pane,“ opakoval Hook.

„Takže tě pustili a zaplatili ti děvkou?“

„Není žádná děvka!“ protestoval Hook a zbrojenci se na sebe ušklíbli.

Melisanda zatím nepromluvila. Těkala pohledem z mohutných mužů v kroužkových košilích na povýšeného kněze a znučenou ženu, která se rozvalovala v křesle obložená polštáři, a zdálo se, že má ze všech strach. Nyní však našla odvahu a ozvala se. I když nerozuměla, co kněz říká, vycítila, že mluví urážlivě o ní, napřímila se a spustila na něj francouzsky takový proud slov, že na ni Hook hleděl celý užaslý. Samozřejmě ničemu z toho nerozuměl, zato všichni ostatní francouzsky uměli a poslouchali ji. Melisanda mluvila popuzeně a plná hněvu,

ale ani velitel posádky, ani kněz ji nepřerušili. Hook pochopil, že jim i ona líčí, jak došlo k dobytí Soissonsu, a v jednu chvíli, když zvýšila hlas, se jí z očí vyhrnuly slzy. Pak zmlkla, ukázala na Hooka, hlava jí klesla a dala se do pláče.

Chvíli bylo ticho. Náhle se hřmotně otevřely dveře, dovnitř nahlédl seržant v kroužkové košili, a když uviděl přítomné, stejně hřmotně dveře zavřel. Sir William pohlédl na Hooka. „Takže tys zabil sira Rogera Pallaira?“ zeptal se.

„Ano, pane, já.“

„Na psance dobrý skutek,“ prohlásila žena sira Williama, „pokud ta dívka mluví pravdu,“ dodala.

„Pokud mluví pravdu,“ poznamenal kněz pochybovačně.

„Já jí věřím,“ řekla žena. Vstala, s psíkem pod pravou paží došla na kraj předložky a pomohla Melisandě vstát. Něco jí tiše řekla francouzsky a pak ji odvedla východem na vzdáleném konci síně, který zakrýval závěs.

Sir William počkal, až byly obě ženy pryč, a také vstal. „Věřím, že ten mladík mluví pravdu, otče,“ prohlásil pevně.

„Možná,“ připustil kněz.

„Já mu věřím,“ opakoval sir William.

„Mohli bychom ho podrobit zkoušce,“ navrhl kněz se špatně skrývanou dychtivostí.

„Chceš ho snad mučit?“ zeptal se sir William, jako by ho návrh kněze pobouřil.

„Pravda je svatá, pane,“ řekl kněz a lehce se uklonil. „*Et cognosce-
tis veritatem, et veritas liberabit vos!*“ zadeklamoval, pokřičoval se a latinský výrok přeložil. „Poznáš pravdu, a pravda tě osvobodí, pane.“

„Já jsem svobodný,“ odsekl sir William, „navíc není naší povinností dostávat z ubohého lučištníka pravdu na skřipci. To bychom měli nechat jiným.“

„Samozřejmě, pane, samozřejmě,“ souhlasil kněz, i když na něm bylo znát zjevné zklamání. „Pak víš, kam musí jít.“

„Ano, pane.“

„Tak to zaříd,“ řekl sir William, přešel k Hookovi a vybídl ho, aby vstal. „Zabil jsi někoho z Francouzů?“ zeptal se.

„Spoustu, pane,“ odpověděl Hook a vzpomněl si, kolik jeho šípů letělo do zcela osvětleného průlomu v hradbě.

„Výborně,“ pokýval hlavou sir William. „Ale taky jsi zabil sira Rogera Pallaira, což z tebe dělá zároveň hrdinu i vraha.“

„Jsem lučištník,“ řekl Hook vzdorně.

„Lučištník, jehož historku musejí vyslechnout také za Kanálem,“ poznamenal sir William a podal Hookovi stříbrnou minci. „Už se k nám donesly zprávy o hrůzách v Soissons,“ pokračoval chmurně, „ale ty jsi první, kdo tam byl a potvrzuje je.“

„Pokud tam opravdu byl,“ ozval se opět jedovatě kněz.

„Slyšel jsi, co říkala ta dívka,“ odbyl ho sir William a znovu se obrátil k Hookovi. „Musíš to povědět i v Anglii.“

„Ale tam jsem postaven mimo zákon,“ namítl Hook nejistě.

„Uděláš, co jsem řekl, a půjdeš do Anglie,“ prohlásil sir William nesmlouvavě.

A tak odvedli Hooka s Melisandou na loď, jež vyplula do Anglie. Cestovali s poslem, který nesl zprávy do Londýna a měl peníze, jimiž jim během cesty platil pivo a jídlo. Melisanda dostala od lady Bardolfové, ženy sira Williama, slušné oblečení a na pevnině jela na malé klisně, kterou si posel vyžádal ze stájí v doverském hradu. Nebyla zvyklá na jízdu na koni, a než dorazili do Londýna, byla celá rozbořená. Konečně však přešli most do Toweru a předali koně štolbům. „Počkejte tady,“ řekl jim posel a odešel. Hook s Melisandou se tedy uložili ke spánku ve stáji. Zdálo se, že nikdo v pevnosti neví, proč je sem poslali.

„Nebudeme vás hlídat, žádní vězni nejste,“ řekl jim ventenar lučištníků.

„Ale odejít nesmíme,“ namítl Hook.

„Ne, to nesmíte,“ souhlasil ventenar, „ale vězni nejste. Kdybys byl vězeň, chlapče, nemohl by ses celou noc s touhle holkou muchlat,“ dodal a zašklebil se. „Kde máš vlastně luk?“

„Přišel jsem o něj ve Francii.“

„Pak ti musíme opatřit nový,“ prohlásil ventenar. Jmenoval se Venables a pochlubil se, že bojoval proti starému králi u Shrewsbury. „Tam jsem utržil ránu šípem do nohy, takže od té doby kulhám,“ do-

dal. Zavedl Hooka do podzemních prostor velkého skladu, kde byly na širokých dřevěných policích uloženy stovky nových luků. „Vyber si,“ vybídl ho.

Panovalo tam šero a lučiště dlouhých luků, z nichž každé bylo delší než výška muže, ležela jedno vedle druhého. Žádné nemělo navěšenou tětivu, i když všechna byla opatřena kostěnými končíky, takže stačilo jen tětivu navléct. Hook vzal několik lučišť a přešel po nich prsty. Zdálo se mu, že všechna jsou udělaná dobře. Někde nechal výrobce v místě suku raději menší bouli, než by lučiště zeslabil, a většina se jevila na omak mastná, protože dřevo bylo natřené směsí vosku a loje. Některá lučiště však výrobce ponechal nenatřená, aby dřevo mohlo ještě vyschnout, ale ta nebyla připravená na navěšení tětivy a Hook je nechával ležet. „Většinou pocházejí z Kentu,“ řekl Venables, „ale jsou tu i z Londýna. Tady se sice nerodí dobří lučištníci, ale zato tu dělají dobré luky.“

„Ano, dělají,“ souhlasil Hook a vzal jedno z nejdelších lučišť, jaké na policích viděl. Uchopil je levou rukou za silné mádlo a horní konec zlehka ohnul. Pak poodešel na místo, kam dopadal pruh světla ze zamřížovaného okénka.

Krásný kousek, pomyslel si. Lučiště zhotovené z tisu, který vyrostl v jižní zemi, kde je víc slunce, a patrně vyřezané přímo z kmene stromu, protože nemělo suky a jeho dřevo bylo husté. Vypadalo, že vyšlo z dílny výrobce teprve nedávno, neboť bělové dřevo, z něhož se dělá vnější část oblouku, bylo téměř bílé. Hook věděl, že časem nabude barvy medu, ale teď mělo stejný odstín jako Melisandina ňadra, zatímco mádlo z jádrového dřeva bylo naopak tmavé jako Melisandina tvář. Zdálo se tedy, že lučiště je vyrobené ze dvou různých, dokonale spojených kusů dřeva, ale ve skutečnosti to byl jeden kus pečlivě vyřezaný z té části kmene, kde se stýká jádrové a bělové dřevo.

Luk je dílo Boží, stejně jako je jeho dílem muž a žena, řekl kdysi jeden cizí kněz v kostele v Hookově vesnici. Chtěl tím vyjádřit, že Bůh těsně spojil jádrové a bělové dřevo, jako spojil muže a ženu, a že právě tohle spojení, které přirovnal k manželství, dělá z válečného luku mocnou smrtonosnou zbraň. Tvrdé jádrové dřevo břicha lučiště je pevné a nepoddajné, takže se těžko ohýbá, zatímco světle zbarvené

bělové dřevo hřbetu je pružné a klade při ohybu mnohem menší odpor. Přesto, podobně jako jádrová část, má snahu se při ohnutí narovnat a pomáhá při uvolnění tětiny vrátit lučistiště do původního tvaru. Pružný hřbet tedy při ohnutí táhne, pevné břicho tlačí a výsledkem je, že uvolněná tětina prudce vymrští šíp a ten pak letí k cíli.

„Musel bys být hodně silný, abys takhle dlouhý luk napnul,“ řekl Venables, jako by pochyboval, že to Hook dokáže. „Bůh ví, pro koho ho jeho výrobce udělal. Možná si představoval, že ho bude nosit sám Goliáš.“

„Asi našel krásné dlouhé dřevo a bylo mu líto ho nevyužít celé,“ mínil Hook.

„Jestli si myslíš, že ho napneš, je tvůj, chlapče. Tamhle si vezmi nátepník,“ ukázal na hromádku chráničů předloktí z rohoviny, „a tam tětinu,“ kývl hlavou k menšímu soudku.

Tětiny se zdály na omak lepkavé, protože byly natřené klihem z kopyt, který chrání konopný provaz před vlhkostí. Hook si vybral dvě dlouhé tětiny, na jedné uvázal na konci oko a zavěsil ji na spodní rohovinový končík lučistiště. Pak ale musel vynaložit veškerou svou sílu na to, aby lučistiště ohnul a odhadl, jak dlouhá má tětina být. Když na ní potom uvázal i druhé oko, znovu se zaťatými zuby lučistiště ohnul a zavěsil ho do zářezu horního končíku. Střed tětiny v místě, kde má zapadnout do zářezu v patce šípu, byl ovinut dalším vláknem konopného provazu, aby se tak snadno neprodřel.

„A teď ukaž, jak umíš střílet,“ řekl Venables. Byl to muž ve středním věku a Hook v něm brzy poznal přátelského chlapíka, který rád stráví den s někým, kdo je ochotný poslouchat jeho historky z bitev. Venables vzal vak s šípy a vyšel s ním na loučku před skladem. Hook si navlékl a upevnil na levé předloktí nátepník tak, aby mu rohovinový pás chránil vnitřní stranu zápěstí před šlehnutím tětiny. Náhle zaslechl bolestný výkřik, který však vzápětí zmlkl.

„To je jen bratr Bailey,“ řekl na vysvětlenou Venables.

„A co dělá?“

„Je to benediktin a vrchní královský mučitel,“ odpověděl venenar.

„Zřejmě zase dostává pravdu z nějakého ubožáka.“

„V Calais mě taky chtěli mučit.“

„Vážně?“

„Jeden kněz to žádal.“

„To věřím. Ti jsou vždycky dychtiví natahovat někoho na skřipec. Nikdy jsem to nechápal. Nejdřív řeknou, že tě Bůh miluje, a pak jsou ochotní vytrískat z tebe duši. Radím ti, chlapče, jestli tě někdy budou vyslýchat, řekni jim pravdu.“

„Taky jsem jim ji řekl.“

„Vždycky to samozřejmě nepomůže,“ povzdechl Venables a ukázal hlavou směrem, odkud znovu zazněl zoufalý výkřik. „Vsadím se, že mu ten chudák řekl pravdu, ale bratr Bailey má rád jistotu. Ale pojďme raději vyzkoušet, jak ten luk střílí.“

Hook zabodl do měkké půdy asi dvacet šípů. Na konci loučky stál opřený o kupku sena vybledlý a mnohokrát proděravělý terč. Byla to krátká vzdálenost, ne víc než sto kroků, a terč byl dvakrát větší než mužská postava, takže kdyby měl Hook svůj luk, který znal, musel by ho pokaždé zasáhnout. Ted' však čekal, že prvními šípy chybí.

Když se dostane lučištníkovi do rukou nový luk, musí se ho nejdřív naučit ohýbat. Hook ho poprvé natáhl jen do poloviny a šíp sotva doletěl k terči. Při dalších šípech vždy trochu přidal a natahoval tětivu blíž k tváři, ale stále luk neohýbal do plného oblouku. Střílel jeden šíp za druhým a pokaždé si lépe osvojoval zvláštnosti luku a luk si zase zvykal na to, že je ohýbán. Teprve až po hodině se Hook odhodlal natáhnout tětivu až k uchu a vypustit první šíp vystřelený silou plně ohnutého lučiště.

Usmíval se, i když si to neuvědomoval, neboť cítil radost. Radost z tisového lučiště a konopné tětivy, z husího peří, jasanového dřívku šípu a kovového hrotu, radost muže ze zbraně, kterou dokonale ovládá, z její síly, z tahu tětivy, jež po uvolnění vymrští šíp, a ten pak zasviští vzduchem a zabodne se hluboko do těla zasaženého. Poslední Hookův šíp proletěl terčem a zabořil se až po opeřený konec do kupky sena. „Vidím, že jsi opravdu lučištník,“ poznamenal s úsměvem Venables.

„To jsem, ale už dlouho jsem nestřílel. Ted' mám prsty celé bolavé.“

„Brzy ti zase ztvrdnou, chlapče,“ řekl Venables, „a pokud tě nebudou mučit a nezabijí tě, můžeš pomýšlet na to, že se přidáš k nám. V

Toweru není špatný život. Máme tu hojnost dobrého jídla a málo povinností.“

„Rád bych,“ odpověděl Hook nepřítomně, neboť stále přemýšlel o novém luku a o tom, jak s ním střílel. Myslel si, že mu týdny putování po Francii ubraly sílu a že ztratil s lukem cvik, ale k svému překvapení natahoval tětivu lehce, vypouštěl šípy hladce a zasahoval cíl přesně. Cítil sice bolest v ramenou a v zádech a dva prsty, jimiž napínal tětivu, měl rozedřené do krve, ale to už znal a nic si z toho nedělal. Náhle si uvědomil, že je šťastný, a to ho tak zarazilo, že chvíli zíral v údivu na terč. Svátý Kryšpinián ho dovedl domů, navíc mu dal Melisandu – co víc si mohl přát? Pak si ale uvědomil, že je stále psanec, a pocit štěstí mu náhle zhořkl. Kdyby se sir Martin nebo lord Slayton dozvěděli, že Nicholas Hook je naživu a vrátil se do Anglie, požádali by, aby jim byl vydán, a zřejmě by ho pověsili.

„A teď mi předved', jak jsi rychlý,“ řekl Venables.

Hook zabodl do trávy další hrst šípů a vzpomněl si na noc plnou kouře a výkřiků, kdy se do Soissonsu hrnuli průlomem těžkooděnci v matně se třpytící zbroji a on střílel jeden šíp za druhým, aniž přemýšlel a aniž mířil, pouze nechal luk konat jeho dílo. Nový luk byl větší a silnější, ale stejně rychlý. Ani teď Hook nepřemýšlel, jenom zakládal šípy, napínal tětivu a pouštěl ji. Tucet šípů zasvištěl nad loučkou a jeden po druhém se zabodávaly do terče. Kdyby někdo položil na středovou značku terče roztaženou dlaň, každý šíp by ji zasáhl.

„Dvanáct,“ ozval se za nimi veselý hlas, „na každého apoštola jeden šíp.“ Hook se otočil a uviděl, že ho sleduje kněz s kulatou usměvavou tváří, korunovanou chmýřím bílých vlasů. V jedné ruce nesl velký kožený vak a druhou držel za loket Melisandu. „Předpokládám, že jsi Hook,“ řekl. „Samozřejmě že jsi. A já jsem otec Ralph. Můžu si to zkusit?“ Položil vak s šípy na zem, pustil Melisandu a natáhl se pro luk. „Jen mi ho svěř, v mládí jsem taky střílel.“

Hook mu tedy luk půjčil a pak sledoval, jak se otec Ralph pokouší napnout tětivu. Kněz měl slušnou postavu, i když dosti zaoblenou pohodlným životem, a přesto se mu podařilo natáhnout tětivu sotva o šířku dlaně, a už se mu ruka chvěla námahou. Nechal toho a zakroutil hlavou. „Už nejsem, co jsem býval,“ povzdechl, vrátil luk Hookovi a

díval se, jak ho mladík snadno ohnul, aby mohl vyvěsit tětivu. „Čas zkrátka nikdo nezastaví,“ dodal, i když se netvářil, že by z toho byl nějak zvlášť zkormoucený. „Krásný den, že? Jak se daří, seržante Venable?“

„Díky, otče, výborně,“ usmál se ventenar. „Noha nebolí víc než jindy, protože nefouká vítr od východu, takže si nestěžuju.“

„Budu tedy prosit Boha, aby ti posílal jenom západní větry. Pojď se mnou,“ obrátil se k Hookovi. „Rád bych, abys vrhl trochu světla do mé temnoty.“

Vzal kožený vak a odvedl Hooka s Melisandou k domkům přilepeným k hradební zdi Toweru. Vybral malou místnost obloženou dřevem, v níž byly dvě židle a stůl. „Posaďte se, klidně se posaďte,“ řekl a odběhl sehnat třetí židli.

Přál si, aby mu pověděli o všem, co se stalo v Soissonsu, a chtěl to slyšet anglicky i francouzsky. Hook s Melisandou mu tedy znovu vyprávěli, čeho byli svědky. Vylíčili mu útok Francouzů, popsali znásilňování a vraždy a brk otce Ralpha škrábal a ani na chvíli se nezastavil. Kněz si přinesl v koženém vaku archy pergamenu, lahvičku inkoustu a brky a teď psal a psal a jen občas jim položil nějakou otázku. Většinou mluvila Melisanda a rozhořčeným tónem líčila noční hrůzy, které se ve městě odehrály. „Pověz mi o těch jeptiškách,“ vyzval ji otec Ralph, vzápětí mávl rukou, jako by chtěl naznačit, že je hlupák, a opakoval otázku francouzsky. Melisandina slova zněla čím dál rozhořčeněji, a když jí otec Ralph dal znamení, aby se odmlčela, protože nestačil psát, zírala na něj široce rozevřenýma očima, jako by všechno viděla znovu.

Náhle zvenku zazněl dusot kopyt a řinčení mečů. Hook vyhlédl otevřeným oknem a uviděl, že na loučce, kde předtím střílel z luku, cvičí boj tři jezdcí. Všichni měli plnou plátovou zbroj, která při dopadech úderů zazněla jako puklý zvon. Jeden z jezdců, nápadný tím, že měl černou zbroj, se obratně bránil dvěma útočníkům, i když Hookovi se zdálo, že na něj nedotírají tak tvrdě, jak by mohli. Jejich boj sledovalo asi dvacet přihlížejících. „*Et gladius diaboli*,“ říkal otec Ralph pomalu, zatímco dopisoval větu, „*repletus est sanguine*. Výborně! Skvělé, opravdu skvělé!“

„To je latinsky, otče?“ zeptal se Hook.

„Ano, latinsky, jazykem Božím. Nebo snad Bůh mluvil hebrejsky? Asi ano, jenže pak budeme mít problém, abychom se v nebi domluvili, nemyslíš? To se máme všichni učit hebrejsky? Ale možná tu řeč budeme náhle umět, až vstoupíme na žírné nebeské pastviny. Říkal jsem, že ďábelské meče byly smáčeny krví.“ Usmál se nad svým vyjádřením soissonsských hrůz a pokynul Melisandě, aby pokračovala. Znovu se dal do psaní a brk mu po pergamenu letěl z jedné strany na druhou. Zvenku, kde nyní bojovali jiní soupeři, doléhalo řinčení zbraní, výkřiky a smích. „Chceš vědět, proč vaše vyprávění zapisuju latinsky?“ zeptal se otec Ralph, když popsal další arch a sklonil se, aby vytáhl z vaku nový.

„Ano, otče.“

„Proto, aby se celý křesťanský svět dozvěděl, jací jsou Francouzi krvelační zloduchové. Pak to dám stokrát opsat a rozešlu to všem biskupům, opatům, králům a vůbec vládcům křesťanstva, aby poznali pravdu o tom, co se stalo v Soissonsu. Aby věděli, jak Francouzi zacházejí s vlastními lidmi, a uvědomili si, že Francie je sídlem Satanovým!“ usmál se.

„Ano, sídlí tam Satan a musí být odtud vyhnán!“ zazněl za Hookem tvrdý hlas. Hook se otočil a uviděl, že ve dveřích stojí muž v černé zbroji, kterého předtím viděl bojovat. Rytíř si sejmul přilbu. Měl hnědé vlasy přilepené potem na čelo, byl poměrně mladý a Hookovi se zdálo, že ho už někde viděl, i když si nemohl vzpomenout kde. Ale pak si všiml hluboké jizvy vedle dlouhého nosu a málem převrátil židli, jak vyskočil a vrhl se na kolena před svým králem. Srdce mu divoce tlouklo a ovládl ho stejný strach, jako když čekal na útok Francouzů před průlomem v soissonsských hradbách. Král! Na nic jiného nebyl schopen myslet než na to, že před ním stojí král.

Jindřich mu nevrle pokynul, aby vstal, ale Hook byl příliš vylekaný a zůstal na zemi. Král přistoupil k otci Ralphovi a sklonil se nad ním. „Moje latina není nejlepší, ale podstatu jsem pochopil,“ prohlásil, když si přečetl, co kněz napsal.

„Potvrzuje to všechny pověsti, které se k nám donesly, sire,“ řekl otec Ralph.

„Myslíš to o siru Rogeru Pallairovi?“

„Zabil ho tenhle muž,“ ukázal kněz na Hooka.

„Byl to zrádce,“ prohlásil král klidně, „vím to i od našich zvěďů ve Francii.“

„A teď úpí v pekle a bude tam křičet v bolestech do skonání věků,“ dodal otec Ralph.

„Výborně,“ zamumlal král, když přeletěl pohledem několik popsáných archů. „I jeptišky? To snad ne.“

„Je to tak, sire,“ pokýval hlavou kněz. „I nevěsty Kristovy znásilňovali a vraždili. Odvlekli je přímo od modliteb. Už jsme o tom slyšeli, ale neodvažovali jsme se tomu uvěřit. Tahle dívka to však potvrdila.“

Král spočinul pohledem na Melisandě, která, podobně jako Hook, padla na kolena a chvěla se bázní. „Vstaň,“ poručil jí král a pohlédl na krucifix pověšený na zdi. Zamračil se a kousal si spodní ret. „Pověz mi, otče, proč to Bůh dopustil,“ zeptal se po chvíli tónem, v němž zazněla bolest a zmatek. „Proč jim vydal řádové sestry? Koho jiného by měl chránit? Měl jim poslat anděly, aby je střežili.“

„Možná Bůh chtěl, aby se jejich osud stal mementem,“ řekl otec Ralph.

„Jakým mementem?“

„Toho, jak jsou Francouzi bezbožní, sire, a také připomínkou oprávněnosti našeho nároku na korunu jejich nešťastného království.“

„V každém případě je nyní mým úkolem pomstít ty řádové sestry,“ prohlásil Jindřich.

„Stojí před tebou mnoho úkolů, sire, ale tenhle je jistě jeden z nich,“ řekl kněz.

Jindřich se znovu obrátil k Hookovi a k Melisandě. Prstem v železné rukavici klepal neklidně do stolu. Hook se odvážil zvednout k němu pohled a uviděl, že protáhlou královu tvář svírá téměř úzkostný výraz. To ho překvapilo. Myslel, že si král nedělá s ničím starosti a nad otázky dobra a zla je povznesený, ale nyní viděl, že zřejmě velmi touží poznat a pochopit Boží vůli. „Takže tihle dva,“ kývl Jindřich hlavou směrem k Hookovi a k Melisandě, „mluví pravdu?“

„Jsem ochoten na to přísahat, sire,“ odpověděl otec Ralph bez váhání.

Král sklouzl chladným pohledem z Melisandy na Hooka. „Jak je možné, že jsi ty jediný přežil?“

„Protože jsem se modlil, sire,“ odpověděl Hook pokorně.

„A ostatní se nemodlili?“ zeptal se král ostře.

„Někteří ano, sire.“

„Ale proč Bůh vyslyšel jen tvé modlitby?“

„Modlil jsem se k svatému Kryšpiniánovi, sire,“ řekl Hook, „a on ke mně mluvil,“ dodal po krátké odmlce.

Nastalo ticho. Venku zakrákal havran a z louky u skladu stále doléhalo řinčení mečů. Král natáhl ruku a zvedl Hookovi hlavu, aby se mu mohl podívat do očí. „K tobě mluvil svatý?“ zeptal se. „Jak?“

Hook zaváhal. Srdce mu bušilo, že ho cítil až v krku, ale pak se rozhodl povědět celou pravdu, jakkoli to bude znít hloupě. „Ano, svatý Kryšpinián ke mně mluvil,“ hlesl. „Slyšel jsem ho v hlavě.“

Král na něj beze slova hleděl. Otec Ralph otevřel ústa, jako by chtěl něco říct, ale král ho gestem umlčel a stále upřeně hleděl na Hooka. „Tady je moc horko, povíš mi to venku,“ prohlásil náhle.

Hook zprvu myslel, že to říká otci Ralphovi, ale pak si uvědomil, že se Jindřich stále dívá na něho, a tak se zvedl, vyšel ven a krácel v odpoledním slunci vedle svého krále. Řemení a kožené podšití Jindřichovy zbroje lehce při chůzi vrzaly. Sotva vyšel ven, hned k němu zamířilo několik mužů v zbroji z jeho družiny, ale on je mávnutím ruky poslal pryč. „Pověz mi,“ obrátil se k Hookovi, „jak k tobě svatý Kryšpinián mluvil.“

A Hook mu začal vyprávět, že se mu ozvali oba svatí bratři, ale Kryšpinián měl přátelštější hlas, a tak se začal modlit k němu. Rudl a tonul v rozpacích, když králi popisoval, jak hovory se světcem probíhaly, Jindřich ho však poslouchal s vážnou tváří. Byl o půl hlavy menší než Hook a musel mít lehce zvednutou hlavu, když se mu díval do tváře, ale zdálo se, že s tím, co v ní vidí, je spokojen. „Dostalo se ti velkého požehnání,“ řekl zamyšleně. „I já bych chtěl, aby ke mně promlouval světec. Byl jsi zachráněn před smrtí s nějakým úmyslem. Zdá se, že jsi vyvolený k tomu, abys něco vykonal.“

„Ale já jsem jen lesník, sire,“ vyhrkl Hook. Chvíli byl dokonce v pokušení říct celou pravdu, že je psanec postavený mimo zákon, ale neodhodlal se k tomu.

„Ne,“ zavrtěl král hlavou, „jsi lučištník a svatí ti pomohli ve Francii, v našem francouzském království. Jsi tedy Boží nástroj.“

Hook nevěděl, co odpovědět, a tak mlčel.

„Bůh mi dal anglický a francouzský trůn,“ pokračoval král, „a je-li to jeho vůle, získáme ten francouzský zpátky.“ Náhle zaťal pěst v železnou rukavici. „A jestli se k tomu opravdu rozhodneme, budu potřebovat muže, kterým jsou nakloněni francouzští svatí,“ řekl pevně. „Jsi dobrý lučištník?“

„Myslím, že ano, sire,“ hlesl Hook nesměle.

„Venables!“ zvolal král. Ventenar rychle přikulhal přes trávník a poklekl před králem. „Umí střílet z luku?“ zeptal se Jindřich.

Venables se zazubil. „Líp než kdokoli z těch, které jsem kdy viděl, sire. V každém případě stejně dobře jako ten, který tě zasáhl do tváře.“

Král měl zřejmě Venablese rád, neboť se po jeho drobné nestoudnosti pouze usmál a dotkl se železným prstem jizvy vedle nosu. „Kdyby mířil o trochu líp, měl bys teď za krále někoho jiného.“

„Pak udělal Bůh toho dne dobrý skutek, když tě zachránil, sire. A patří mu za to dík.“

„Ano, to patří,“ dodal Jindřich a usmál se na Hooka. „Šíp sklouzl po přilbě a to mu ubralo síly. Ale i tak se zaryl hluboko.“

„Měls mít sklopené hledí, sire,“ řekl Venables káravě.

„Vojáci musí během boje vidět tvář svého velitele,“ prohlásil Jindřich a znovu se obrátil k Hookovi. „Musíme ti najít nějakého pána.“

„Já jsem psanec, sire,“ vyhrkl Hook, neboť už neměl odvahu dál zamlčovat pravdu.

„Psanec?“ opakoval král zaraženě a svrástil obočí. „A jaký zločin máš na svědomí?“

Hook znovu padl na kolena. „Udeřil jsem kněze, sire.“

Král mlčel a Hook se neodvážil zvednout hlavu. Čekal, že ho král dá uvěznit nebo ho jakkoli jinak potrestá, ale k jeho úžasu se Jindřich usmál. „Zdá se, že svatý Kryšpinián ti tvé vážné provinění odpustil, takže jak bych tě mohl soudit já? Navíc v tomto království,“ pokračo-

val o poznání tvrdším hlasem, „je muž tím, čím určím já, aby byl, a já jsem řekl, že jsi lučištník a je třeba ti najít pána.“ Bez jediného dalšího slova se pak vrátil k mužům své družiny a Hook konečně mohl vydechnout úlevou.

Ventemar Venables se namáhavě zvedl. „Tak s tebou pohovořil, co?“

„Ano.“

„To on rád,“ pokýval hlavou Venables. „Jeho otec ne, ten byl morous, ale našemu Jindrovi nedělá problémy ztratit sem tam slovo s obyčejným lučištníkem, jako jsem já nebo ty. Takže ti chce najít nového pána?“

„Ano, řekl to.“

„Jenom doufej, aby to nebyl sir John.“

„A kdo je sir John?“

„Jeden zatraceně tvrdý bastard, vztekly a zlý jako pes. Když si usmyslí, klidně tě zabije, než stačíš říct švec.“ Venables se zasmál a ukázal k domkům při hradební zdi. „Otec Ralph se už po tobě shání.“

Kněz stál ve dveřích a kýval na něho, a tak Hook šel, aby dovyprávěl svůj příběh.

„Panebože, kryj tu ránu, ty kopyto!“ zavrčel sir John Cornewaille na Hooka. „Křižně! Nemávej tím jako praporem. Křižně a hned se tlač na mě!“

Sir John útok zopakoval a teď už se Hookovi podařilo nastavit čepel meče správně a krýt jí ránu vedenou do pasu. Hned se také tlačil dopředu, ale sir John ho vrhl zpět úderem pěsti v železné rukavici. „A znovu! Jdi do mě, sraz mě k zemi a skoncuji se mnou!“ křičel, ale Hook místo toho o krok couvl a zvedl meč, připravený krýt další útok svého soka. „Tak co je s tebou, k čertu?“ zařval sir John vztekle. „To tě ta tvá francouzská děvka tak vycucala, že už nemáš žádnou sílu? Takové mizerné vyžle bez cecek? Panebože, to si neumíš najít pořádnou ženskou! Goddington!“ houkl na centenara, „roztáhni té hubené děvče nohy a podívej se, jestli ji tam vůbec má.“

Hook zrudl hněvem a vrhl se vpřed, jenže sir John uskočil stranou a máchl mečem tak, že plochou čepele udeřil Hooka zezadu do hlavy.

Hook se otočil a sekl po svém soku, ale sir John jeho ránu opět snadno kryl. Byl v plné zbroji, a přesto se pohyboval lehce jako tanečník. Znovu zaútočil a tentokrát Hook poslechl jeho rady, odrazil protivníkův meč stranou a hned se vrhl vpřed a veškerou svou váhou a výškou vychýlil staršího soka z rovnováhy, až se sir John zapotácel. Hook si byl jistý, že ho v příští chvíli strhne k zemi, a znovu se na něj vrhl, jenže místo toho ucítil novou ránu zezadu do hlavy, před očima se mu ztmělo, a než se stačil zorientovat, ocitl se na zemi on.

Téměř nevnímal, co mu sir John v následujících chvílích řekl, neboť se mu točila hlava, ale pak se přece jen vzpamatoval natolik, že byl schopen vnímat závěr jeho řečnění. „Před bojem se můžeš nechat unést hněvem, chlapče. Před bojem ano, ale v boji ne, tam si musíš udržet chladnou hlavu. Hněv v boji je smrt. A teď vstaň a vyčisti si kroužkovou košili, protože na ní máš víc špíny než železa. A taky meč máš rezavý. Jestli to nebudeš do večera mít, tak tě zbičuju.“

„Ale ne, nezbičoval by tě,“ řekl Hookovi večer centenar Goddington. „Dá ti pěstí, sekne tě mečem a možná ti i zpřeráží kosti, ale všechno ve férovém boji.“

„Jednou mu zpřerážím kosti já,“ ulevil si Hook.

Goddington se zasmál. „Za posledních deset let bojoval se sirem Johnem vyrovnaný boj jen jeden jeho sok. Vyhrává všechny turnaje po celé Evropě. Toho neporazíš, chlapče, sir John je bojovník.“

„Je bastard!“ řekl Hook. Vlasy vzadu na hlavě měl slepené zaschlou krví. Melisanda mu vyčistila drátěnou košili a on sám sedřel kamenem rez z čepele meče. Obojí, meč i košili, mu dal sir John Cornewaille.

„Provokuje tě, chlapče, ale nic tím nemíní,“ vysvětloval Hookovi Goddington. „Takhle uráží každého, ale jestli se staneš jeho mužem, jako že se jím staneš, bude za tebe bojovat. A taky za tu tvou holku.“

Druhý den Hook sledoval, jak sir John sráží jednoho lučištníka po druhém. Když přišla řada na něj, podařilo se mu krýt tucet ran, než ho sir John poslal k zemi. Pak odstoupil a s úsměškem na něho pohlédl. To v Hookovi vyvolalo takový nával hněvu, že vyskočil a divoce zaútočil mečem. Zkušený bojovník však téměř pohrdlivě jeho výpad kryl a znovu ho srazil k zemi. „Říkal jsem ti, že hněv není v boji dobrý

spojenec. Jestli se ho nenaučíš ovládat, zabije tě, a mrtvý lučištník mi není k ničemu. Musíš bojovat s rozvahou, chlapče. S rozvahou, tvrdě a chytře!“ K Hookovu překvapení natáhl ruku a pomohl mu na nohy. „Ale musím uznat, že jsi rychlý, Hooku, zatraceně rychlý,“ dodal. „A to je dobré.“

Podle vzhledu neměl sir John daleko ke čtyřicítce, ale stále platil za nejobávanějšího bojovníka rytířských klání po celé Evropě. Byl to podsaditý muž s širokou hrudí a nohama křivýma po dlouhých letech strávených v sedle. Měl ty nejmodřejší oči, jaké kdy Hook viděl, ale jeho plochá zjizvená tvář se zlomeným nosem svědčila o nesčetných bitvách a bojích, které vedl proti královým odbojníkům, Francouzům, hospodským rváčům nebo svým soupeřům na turnajích. A teď, když se schylovalo k válce s Francií, dával dohromady svou družinu lučištníků a zbrojenců, i když v očích sira Johna mezi nimi nebyl žádný velký rozdíl. „Jsme bojovníci!“ hulákal na muže s lukem, „lučištníci a zbrojenci dohromady! Bojujeme jedni za druhé! Ten, kdo zraní nebo zabije některého z nás, neodejde bez trestu!“ Pak se otočil a rýpl prstem v železné rukavici do Hookovy hrudi. „Obstál jsi, Hooku. Dej mu coat, Goddington.“

Peter Goddington přinesl Hookovi bílý tabard se znakem sira Johna, na němž se vzpínal na zadních nohou červený lev se zlatou hvězdou na plecích a zlatou korunou na hlavě.

„Vítej v mé družině,“ řekl sir John. „Víš, co je teď tvou povinností, Hooku?“

„Sloužit siru Johnovi.“

„Ne! Na to mám sluhy. Tvou povinností je sprovodit ze světa každého, kdo se mi nelíbí. Opakuj to!“

„Mou povinností je sprovodit ze světa každého, kdo se ti nelíbí, sire John.“

A jak to vypadalo, vztahovalo se to téměř na celý svět. Sir John Cornewaille miloval svého krále, hluboce ctil svou ženu, královu tetu, s úctou se choval i ke všem ženám, s nimiž zplodil nemanželské děti, a byl zcela oddán svým mužům, ale téměř celý zbytek světa pro něj byla spodina a verbež, která si nezaslouží žít. Dokázal ještě tolerovat příslušníky anglického národa, ale Walesané pro něj byli trpaslíci, kteří

prdí po kapustě, Skotové zase hnusní prdelolezci a Francouzi seschlá hovna. „Víš, co budeš dělat se seschlými hovny, Hooku?“ zeptal se.

„Budu je zabíjet, sire Johne.“

„Přiblížíš se k nim a zabiješ je,“ řekl sir John. „Přiblížíš se k nim tak, aby cítili tvůj dech, když budou umírat, a aby viděli, jak se usmíváš, když jim budeš kucht střeva. Způsobíš jim bolest, aby trpěli, a pak je zabiješ. Je to tak správně, otče?“

„Mluvíš jazykem andělů, sire Johne,“ odpověděl otec Christopher. Byl zpovědníkem sira Johna a podobně jako shromáždění lučištníci měl kroužkovou košili, vysoké boty a prilbu. Nebylo na něm nic, z čeho by člověk soudil, že je kněz, ale právě to byl důvod, proč ho sir John vzal do svých služeb. Sir John chtěl mít kolem sebe vojáky.

„Jste lučištníci!“ zvolal znovu na muže před sebou. „Budete střílet, dokud ti smradlaví bastardi nebudou na dosah před vámi, a potom je budete zabíjet jako ostatní zbrojenci! Kdybyste jen stříleli, nebyli byste mi k ničemu. Musíte být nepřátelům tak blízko, abyste cítili jejich poslední prdy před smrtí. Už jsi někdy zabil muže, který byl tak blízko, žes ho mohl políbit, Hooku?“

„Ano, sire Johne.“

Sir John se radostně zašklebil. „Pověz mi o tom posledním. Jak jsi to udělal?“

„Nožem, sire Johne.“

„Ptám se jak, ne čím. Jak jsi ho sprovodil ze světa?“

„Rozpáral jsem mu břicho, sire Johne,“ odpověděl Hook. „Zdola nahoru.“

„A měls ruku mokrou, Hooku?“

„Jako bych ji strčil do vody, sire Johne.“

„Celou od francouzské krve, co?“;

„Byl to anglický rytíř, sire Johne.“

„Aby tě čert vzal, Hooku!“ zvolal sir John. „Ale stejně tě mám rád. Takhle to budete dělat!“ obrátil se k ostatním lučištníkům. „Rozpáráte svým nepřátelům břicho, vypíchnete jim oči, podříznete je jako podsvinčata, ušmíknete jim kulky, vrazíte jim meč do zadku, roztrhnete jim hubu a vykucháte jim vnitřnosti. Je mi jedno, jak to uděláte, jen když je zabijete. Říkám to správně, otče Christophere?“

„Náš Pán a Spasitel by to nevyjádřil výstižněji, sire Johne.“

„A příští rok,“ pokračoval sir John s nasupeným pohledem upřeným na lučištníky, „možná půjdeme do války! Náš král, Bůh mu žehnej, je právoplatným králem Francie, ale Francouzi mu to právo upírají, a jestli bude Bůh dělat, co by dělat měl, pak nám dovolí, abychom vtrhli do Francie. A když k tomu dojde, budeme připraveni!“

Nikdo nevěděl jistě, zda se schyluje k válce. Francouzi poslali k Jindřichovi Anglickému své vyslance, ale král je odmítl a po celé Anglii se šířily zvěsti jako studené zimní deště hnané na pevninu západními větry. Sir John však prohlašoval, že válka bude, a podobně jako to dělala spousta jiných pánů, uzavřel s králem smlouvu. Zavazovala ho k tomu, že přivede třicet mužů ve zbroji a devadesát lučištníků, aby sloužili králi po dobu jednoho roku, a král naopak slíbil, že bude siru Johnovi a jeho bojovníkům platit žold. Smlouvu sepsali v Londýně a Hook byl jedním z deseti mužů, kteří siru Johna doprovázeli, když připojil ve Westminsteru pod smlouvu svůj podpis a vtiskl do vosku pečeť se lvem. Písař počkal, až teplý vosk ztuhne, a pak smlouvu rozřízl na dva nestejně díly. Dělal to pečlivě, ale přitom vedl nůž po celé délce dokumentu klikatě, jak ho napadlo. Jednu část potom vložil do vaku z bílého plátna a ten podal siru Johnovi. Kdyby nyní někdo pochyboval o pravosti dokumentu, stačilo přiložit obě nestejně části k sobě a jakýkoliv pokus o padělání se tím vyloučil. „Pokladník ti vyplácí peníze, sire Johne,“ řekl písař.

Král si opatroval peníze výběrem daní, půjčkami a také tím, že zastavoval své klenoty. Sir John tedy přijal měšec mincí a další měšec, který obsahoval drahé kameny, zlaté brože a těžkou stříbrnou skříňku. To však nestačilo, aby mohl najmout další muže a nakoupit potřebné zbraně a koně, a tak si zbytek peněz vypůjčil od italského bankéře v Londýně.

Muže, koně, zbroj a zbraně bylo třeba koupit. Jen sir John, jeho pážata, panoši a služebnictvo potřebovali víc než padesát koní. Očekávalo se, že každý zbrojenec, který se dá najmout, bude vlastnit nejméně tři koně včetně válečného oře dobře vycvičeného k boji. Na druhé straně se sir John zavázal poskytnout každému lučištníkovi jezdeckého koně. Pro koně bylo také třeba opatřit seno a to se muselo nakupovat

do té doby, dokud se po jarních deštích nezazelenaly pastviny. Zbroj a zbraně si zbrojenci opatřovali sami, i když sir John objednal pro pěší bojovníky sto krátkých kopí. Rovněž vybavil všech svých devadesát lučištníků kroužkovými košilemi, přilbami, dobrými botami a zbraněmi pro boj zblízka, až nebudou moc střílet z luků. „Meče vám v bitvě nebudou moc platné,“ řekl jim. „Vaši nepřátelé budou v plátové zbroji a jejich krunýře ranám meče odolají. Musíte mít válečnou sekeru. Tou ty bastardy srazíte, pak na ně kleknete, zvednete jim hledí a vrazíte jim nůž do oka.“

„Pokud nebude zřejmé, že jsou bohatí,“ poznamenal klidně otec Christopher. Kněz, který byl nejstarším mužem v družině sira Johna, měl kulatou tvář, na níž mu obvykle hrál trochu pokřivený úsměv, šedivé vlasy a zvědavé oči s šelmovským výrazem.

„Ano, pokud ti zatracení bastardi nebudou bohatí,“ souhlasil sir John. „V tom případě je vezmete do zajetí, abych na nich mohl zbohatnout.“

Sir John nechal udělat pro lučištníky sto válečných seker. Hook, který uměl pracovat s dřevem, pomáhal vyřezávat dlouhá jasanová ratiště a kováři k nim vykovali hlavice. Každá byla z jedné strany tvarovaná jako palice zatížená navíc olovem, aby jí bylo možné probít plát zbroje nebo aspoň srazit těžkooděnce k zemi, zatímco opačná strana měla ostří sekery, jež by v silných rukou lučištníků dokázala snadno rozpoltit přilbu. Uprostřed hlavice trčel ostrý hrot, kterým se dalo bodnout do otvorů v hledí přilby rytíře, a horní část násady byla pobitá plátem kovu, aby ji nepřítel nemohl mečem přeseknout nebo zlomit. „Skvělé,“ prohlásil sir John, když mu přinesli první sadu těchto zbraní, a pohládl ratiště pobité plátem kovu, jako by to byl ženský bok. „Naprosto skvělé!“

Někdy koncem jara přišla zpráva, že Bůh přesvědčil krále, aby vtrhl do Francie, a tak družina sira Johna vytáhla na jih. Vydali se z Londýna po cestě lemované bílými květy keřů hlohu a sir John měl skvělou náladu, kterou v něm živila vyhlídka na válku. Jel v čele kolony, následován svým panošem, pážaty a korouhevníkem, jenž nesl korouhev s korunovaným lvem a zlatou hvězdou. Na třech kárách si vezli zásoby potravin, krátká kopí, zbroj, náhradní lučiště a svazky šípů.

Cesta na jih vedla lesy hustě pokrytými koberci modrých zvonků a loukami, na nichž se už v dlouhých řadách sušila první pokosená tráva. Jinde se zase pásly čerstvě ostříhané ovce, které vypadaly jako nahé. Postupně se na cestě objevovaly další houfy vojska. Všichni byli na koních a směřovali k jižnímu pobřeží, kde král shromažďoval družiny pánů, s nimiž uzavřel podobnou dohodu jako se sirem Johnem. Mezi jezdci převažovali lučištníci, kterých bylo zhruba třikrát víc než zbrojenců. Dlouhé luky uložené v kožených pouzdrech si nesli zavěšené na rameni.

Hook se cítil šťastný. Už nebyl sám, patřil k bojovníkům sira Johna a jeho centenar Peter Goddington byl čestný muž, tvrdý k loudalům, ale vždy ochotný pochválit ty, kteří měli stejný sen jako on, vytvořit nejlepší družinu lučištníků v celé Anglii. Jeho zástupcem byl Thomas Evelgold, podobně jako Goddington už starší, téměř třicetiletý muž. Evelgold byl zamračený a nerudný a také pomalejší v myšlení než centenar, ale snažil se pomáhat mladým lučištníkům, mezi nimiž si Hook našel dobré kamarády. Patřila k nim dvojčata Thomas a Matthew Scarletovi, oba mladší než Hook, a také Will Dale, který uměl napodobovat sira Johna tak, že se ostatní váleli smíchy. Tihle čtyři spolu pili, jedli, smáli se a vzájemně mezi sebou soutěžili, i když v celé družině platil Nicholas Hook za nejlepšího lučištníka, kterého nikdo nepředčil. Cvičili střelbu celou zimu – před nimi byla Francie a za nimi stál Bůh. To první věděli a o tom druhém je ujistil otec Christopher na mši den předtím, než vyrazili na dlouhou cestu. „Pře našeho krále s Francouzi je spravedlivá,“ prohlásil s neobvyklou vážností, „a Bůh ho proto neopustí. Půjdeme napravit křivdu, jež se stala, a síly nebeské nás budou provázet!“ Hook nechápal, v čem ta křivda spočívá. Věděl jen, že někdo z králových předků uzavřel sňatek, z kterého snad vyplýval Jindřichův nárok na francouzský trůn. Možná opravdu měl být anglický král i králem francouzským, a možná ne, ale Hookovi na tom pramálo záleželo. Byl šťastný, že má luk a nosí livrej se lvem a zlatou hvězdou.

A byl také šťastný, že Melisanda je jednou z žen, jež dostaly svolení táhnout s nimi. Jela na malé klisně, která patřila ženě sira Johna,

sestře zemřelého krále, a držela se na ní výborně. „Musíme s sebou vzít ženy,“ prohlásil sir John.

„Bůh je milosrdný,“ zamumlal otec Christopher.

„Neumíme si nic vyprat, nic zašít, nic uvařit,“ pokračoval sir John, aniž se pozastavil nad jeho poznámkou. „Musíme mít nějaké ženy. Žena je užitečný tvor. Přece nechceme být jako ti Francouzi, kteří obcují jeden s druhým, když nemají po ruce ani tu ovci. Takže nějaké ženy s sebou budeme mít!“ Byl rád, když Melisanda jela po jeho boku a mohl ji rozesmávat svou francouzštinou.

„Žádnou velkou zášť k Francouzům nechová,“ řekla Melisanda Hookovi jednou večer, když přijeli do blízkosti města s velkým opatstvím. Zvon právě svolával věřící k modlitbám, ale Hook na to nedbal. Seděl s Melisandou na břehu říčky, jejíž tok líně plynul mezi mokřinatými loukami. V dálce na druhé straně bylo vidět jinou družinu zbrojenců a lučištníků. Ohně v táboře sira Johna už hořely a halily stromy a vzdálenou věž opatství kouřem. „Jenom se o nich rád hrubě vyjadřuje,“ dodala Melisanda.

„To on o každém.“

„Uvnitř je laskavý,“ pokračovala v obhajobě sira Johna, pak se zaklonila a položila si hlavu na Hookovu hrud'. Když stáli vedle sebe, sahala mu sotva po ramena. Hookovi se líbilo, že vypadá tak křehce, i když věděl, že je to klamný dojem. Už dřív se přesvědčil, že Melisanda má v sobě sílu štíhlého lučiště, a podobně jako zůstane lučiště ohnuté, i když se tětíva vyvěsí, zachovávala si pevně své názory a svá přesvědčení. Cenil si toho, že je tak pevná, třebaže měl o ni zároveň strach.

„Nevím, jestli je dobře, že jsi s námi jela,“ řekl.

„Proč? Myslíš, že je to nebezpečné?“

„Ano.“

„Já bych řekla, že pro Francouzku je Francie bezpečnější než pro Angličanku. Když Francouzi chytanou Alici nebo Matyldu, tak je znásilní.“ Alice a Matylda byly její nejlepší přítelkyně.

„A tebe ne?“ zeptal se Hook.

Chvilí mlčela, zřejmě pomyslela na Soissons. „Chtěla jsem s vámi jít,“ řekla pak.

„Proč?“

„Abych byla s tebou,“ odpověděla, jako by to bylo samozřejmé.

„Co je to centenar?“

„Myslíš Petera Goddingtona? Muž, který velí lučištníkům.“

„A ventenar?“

„Centenar velí většímu počtu lučištníků, třeba celé stovce, ventenar jich má pod sebou tak dvacet. Ale oba jsou seržanti.“

Melisanda o tom chvíli přemýšlela. „Měl bys být ventenar, Nicku,“ řekla potom.

Usmál se, ale neřekl nic, jen pozoroval křišťálově čistou vodu v říčce, která plynula mezi břehy porostlými vlnicí se vysokou trávou. Nad hladinou poletovaly jepice a občas se ozvalo šplouchnutí, jak po nich vyskočil pstruh. Blízko protějšího břehu pluly dvě labutě a čtyři jejich mládřata, a když se na ně Hook díval, náhle zahlédl, že se pod vodou cosi mihlo. „Nehýbej se,“ řekl a pomalu sáhl po luku.

„Sir John zná mého otce,“ prohlásila zničehonic Melisanda.

„Opravdu?“ podivil se Hook. Rozvázal kožený vak a opatrně vytáhl luk.

„Jmenuje se Ghillebert,“ řekla pomalu, jako by to pro ni bylo neznámé jméno. „Seigneur de Lanferelle.“

Tehdy ve Francii řekl Hookovi otec Michel, že Melisandiným otcem je *Seigneur d'Enfer*, ale mohl se přeslechnout. „Takže je šlechtic?“ zeptal se.

„Šlechtici mají hodně dětí,“ řekla Melisanda, „*et je suis une bâtarde*.“

Hook mlčel. Opřel si luk o kmen jasanu, ohnul ho a navěsil tětivu.

„Jsem bastard, nemanželské dítě,“ povzdechla Melisanda. „Proto mě dal do kláštera.“

„Aby tě tam ukryl?“

„A asi taky aby mě chránil,“ dodala. „Zapltil za mě abatyši, zajistil mi jídlo a lůžko. Řekl, že tam budu v bezpečí.“

„V bezpečí jako služka?“

„Proč ne? Moje matka byla taky služka. A jednou bych se stala jeptiškou.“

„Ale ty jsi dcera šlechtice, ty přece nemůžeš být služka,“ namítl Hook. Vytáhl z vaku šíp s dlouhým tenkým hrotem, položil ho na lučiště a nasadil zářez opeřené patky na třetiv. Pod hladinou se znovu mihl stín. „Znáš ho vůbec? Setkala ses s ním někdy?“ zeptal se.

„Setkala, ale jen dvakrát,“ odpověděla. „Jednou, když jsem byla malá, a na to si už moc nepamatuju, a pak předtím, než jsem odešla do kláštera. Měla jsem ho ráda...“ Odmlčela se a hledala to správné anglické slovo. „Myslím ze začátku.“

„A měl on rád tebe?“ zeptal se Hook, jen aby něco řekl, protože byl soustředěný na to, k čemu se chystal. Pomalu zvedl luk a stále ve vodorovné poloze začal natahovat třetiv. Nechtěl ho zvedat víc, aby stín ve vodě nevyplašil.

„Je tak...“ znovu se odmlčela a opět hledala vhodné slovo, „*beau*. Je vysoký a má krásný erb s velkým žlutým sluncem a zlatými paprsky. A v tom slunci je hlava.“

„Orla, že?“ přerušil ji.

„*Un faucon*,“ opravila ho.

„Takže sokola,“ řekl a vzpomněl si na jezdce s dlouhými vlasy, který přihlížel vraždění anglických lučištníků před kostelem Saint Antoine-le-Petit. „Viděl jsem ho v Soissons,“ dodal tvrdším tónem. Odmlčel se a se zpola napnutým lukem čekal. Stín se pomalu posouval. Hook předpokládal, že zmizí někam směrem po proudu, ale pak krátce švihl ocasem a byl zpátky pod protějším břehem.

Melisanda na Hooka pohlédla. „On tam byl?“

„Má dlouhé černé vlasy, že?“

„Já jsem ho neviděla.“

„Protože jsi měla většinu času hlavu na mém rameni,“ řekl. „Nechtěla ses dívat. Mučili tam naše muže – vypichovali jim oči, kasírovali je.“

Nic na to neřekla a dlouho mlčela. Hook trochu pozvedl luk. Konečně Melisanda promluvila. „Mému otci říkají jinak,“ hlesla tiše, „le Seigneur d’Enfer.“

„Ano, to je jméno, které jsem slyšel.“

„Le Seigneur d’Enfer,“ opakovala. „Pán z pekla. To proto, že Lanferelle zní jako *l’enfer* a *l’enfer* je peklo. Ale možná tu přezdívkou do-

stal proto, že je tak nelítostný bojovník. Myslím, že poslal spoustu mužů do pekla... a některé taky do nebe.“

Nad říčkou se míhaly vlaštovky a Hook koutkem oka zahlédl jasně modrou šmouhu, jak přeletěl ledňáček. Stín strnul a zůstával na místě. Hook natáhl tětivu ještě o kousek, ale dál už nemohl, protože mu v tom bránilo Melisandino štíhlé tělo. I tak to ale byla smrtonosná zbraň.

„Není to zlý člověk,“ pokračovala Melisanda, jako by se o tom snažila přesvědčit sama sebe.

„Neříkáš to moc jistě.“

„Je to můj otec.“

„Který tě strčil do kláštera.“

„Nechtěla jsem tam!“ ozvala se živě. „Řekla jsem mu to.“

Hook se usmál. „Takže ses nechtěla stát jeptiškou?“

„Znám řádové sestry. Moje matka mě s sebou brávala, když jsme tam chodily na návštěvu. Nosily jsme jim...,“ opět se odmlčela a hledala správná anglická slova, „*les prunes de damas, abricots et coings*.“ Pokrčila rameny. „Nevím, jak se to říká u vás. Ovoce? Nosily jsme řádovým sestrám ovoce, ale nikdy se k nám nechovaly laskavě. Byly nerudné a zlé.“

„Ale tvůj otec tě tam přesto poslal,“ namítl Hook.

„Řekl, že se mám za něj modlit. To byla má povinnost. Ale víš, za co jsem se ve skutečnosti modlila? Aby pro mě jednoho dne přišel. Aby projel na velkém bílém koni klášterní bránou a odvezl mě pryč.“

„Proto jsi chtěla jít s námi do Francie?“

„Ne,“ zavrtěla hlavou. „Protože jsem chtěla být s tebou.“

„Tvůj otec mě nebude mít rád.“

Znovu pokrčila rameny. „Vždyť se s ním stěží setkáme.“

Hook pohnul lukem, aby šíp mířil pod stín, ale nemyslel na to. Myslel na vysokého jezdce s dlouhými černými vlasy, který neudělal nic, aby zastavil mučení a vraždění jeho druhů. Myslel na pána z pekla. „Večere,“ řekl náhle a pustil tětivu. V zapadajícím slunci se mihla bílá husí pera, vzápětí hrot šípu rozstříkl vodu a probodl tělo velké ryby. Nastal marný boj. Štika sebou házela, až voda kolem vřela, ale to už Hook vskočil do vody a brodil se k ní.

Šíp rybou projel a zasekl se do kořene stromu v břehu, takže Hoo-kovi dalo chvíli práci, než ho uvolnil. Pak šíp uchopil na obou koncích a s rybou, která se na něm stále mrskala, se vracel zpátky. Na břehu vytáhl nůž a jedinou ranou jílce přes hlavu štika zabil. Byla obrovská, skoro tak dlouhá jako jeho luk – velký vodní lovec s dravčími zuby. „*Un brochet!*“ zvolala radostně Melisanda.

„Štika,“ řekl Hook, „náramně dobrá, když se upeče.“ Vykuchal ji a vnitřnosti hodil zpátky do vody.

Nazítří vedl sir John oddíl lučištníků a zbrojenců na západ, aby nakoupil obilí, hrách a uzené maso, ale ještě než vyjeli, dal za úkol Hoo-kovi střežit pytle a bečky naložené na voze, který nechali stát před krčmou s názvem U myši a sýra ve vesnici na úpatí hřebene kopců. Hook oba tažné koně vypráhl a uvázal na louce, aby se pásli, luk s vyvěšenou tětivou si položil venku na stůl vedle korbele piva a pak vylezl na vůz a dusal mouku do bečky. Otec Christopher, pouze v košili, kalhotách a vysokých botách, chodil bezcílně po vesnici, nakukoval do chýší, hladil kočky a škádlil ženy, které praly prádlo u potoka na kraji cesty. Nakonec se vrátil ke krčmě a hodil na stůl váček se stříbrnými mincemi. To byl zase jeho úkol, zaplatit za potraviny, které jim vesničané byli ochotni prodat. „Proč tu mouku tak tlučeš, mladý Hooku?“ zeptal se.

„Pěchuju ji, otče. Nejdřív sůl, pak lískové pruty a pak mouku.“

Otec Christopher se zatvářil, jako by se zhrozil. „To chceš mít slanou mouku?“

„Na dně je vrstva soli, aby mouka nenavlhla,“ vysvětloval Hook, „a na ní lískové pruty, aby ji udržely čerstvou.“ Ukázal otci Christopherovi lískové pruty, které nalámal z nedalekého keře a otrhal z nich listí.

„A to pomůže?“ divil se kněz.

„Jistě. Tys nikdy nevezl mouku ze mlýna, otče?“

„Jak bych mohl?“ namítl kněz. „Jsem sluha Boží, mým úkolem není pracovat.“

Hook vložil do bečky další dva pruty, narovnal se a oprášil si dlaně. „A je to,“ řekl spokojeně.

Otec Christopher se usmál, opřel se zády o vůz a zahleděl se k zalesněným stráním kopců, které se zvedaly nad střechami chýší. „Bože, jak já miluju Anglii,“ prohlásil. „Bůh ví, proč mladý Jindra tak usiluje o tu Francii.“

„Protože je francouzský král,“ řekl Hook.

Otec Christopher pokrčil rameny. „Činí si na to nárok, Hooku, ale to i jiní. Kdybych byl anglickým králem, zůstal bych tady, v Anglii. To je tvoje pivo?“

„Ano, otče.“

„Buď křesťan a poděl se se mnou,“ řekl kněz, pozvedl korbel směrem k Hookovi a napil se. „Ale my jdeme do Francie a já nepochybuji, že zvítězíme.“

„Opravdu?“

„Jen Bůh zná odpověď, jak to dopadne, Hooku,“ povzdechl otec Christopher už mnohem méně optimisticky. „Francouzů je hodně, a kdyby odložili vzájemné spory a obrátili se jednotně proti nám, nevím, jak bychom dopadli. Ale my máme to, co oni nemají,“ řekl už opět veseleji a zvedl Hookův luk.

„Můžu se tě na něco zeptat, otče?“ Hook slezl z vozu a posadil se na lavici vedle kněze.

„Jen se mě, proboha, neptej, na čí straně je Bůh.“

„Už jsi nám přece řekl, že na naší.“

„To je pravda, řekl, jenže stovky francouzských kněží tvrdí totéž Francouzům,“ zazubil se otec Christopher. „Ale dám ti jednu kněžskou radu. Věř svému luku, chlapče, a nevěř řečem žádných kněží.“

Hook natáhl ruku a dotkl se hladkého dřeva lučiště natřeného lojem. „Co víš o svatém Kryšpiniánovi, otče?“ zeptal se náhle.

„Ach, takže teologický dotaz?“ Kněz dopil zbytek Hookova piva a bouchl korbelem o stůl, aby přivolal hospodského. „Nevím, jestli si ještě na něco vzpomenu, nestudoval jsem v Oxfordu tak poctivě, jak bych měl. Všude bylo moc hezkých děvčat,“ zasmál se. „Víš, Hooku, byl tam jeden nevěstinec, ve kterém se všechny holky oblékaly jako jeptišky. Proto tam chodilo tolik kněží, až byl problém, aby se tam člověk vůbec dostal. Nejméně pětkrát nebo šestkrát jsem tam viděl oxfordského biskupa. To byly krásné časy,“ povzdechl a roztouženě se

na Hooka usmál. „Takže co vím o svatém Kryšpiniánovi? Že měl bratra Kryšpína, i když ne všichni jsou přesvědčeni, že byli bratři. Říká se o nich všelicos – podle některých to byli šlechtici, podle jiných zase ševci. Nevím, ale nezdá se mi, že by se šlechtic musel živit jako švec. V každém případě to byli Římané, žili někdy před tisícem let a byli umučeni.“

„Takže svatý Kryšpinián je v nebi, že?“ řekl Hook.

„Ano,“ přikývl otec Christopher, „a sedí po pravici boží, kde dochází rychlejšího sluchu než já tady, aspoň předpokládám.“ Znovu bouchl korbelem o stůl, a když ze dveří krčmy vyšla děvečka, obdařil ji širokým kněžským úsměvem. „Ještě pivo, drahousku,“ řekl a pošoupl k ní jeden ze stříbrňáků sira Johna. „Dva korbely, ať se nemusíme dělit.“ Znovu se usmál, a když děvečka odešla, povzdechl. „Bože, jak bych si přál být znovu mladý!“

„Ale přece jsi mladý, otče.“

„Můj ty bože, vždyť mi je třiačtyřicet. Už brzy budu zralý na to, abych se odebral k Spasiteli jako Kryšpinián, i když toho bylo těžké sprovodit ze světa.“

„Jak to?“

Otec Christopher svažtil čelo. „Snažím se rozpomenout, jak to s nimi bylo. Spolu s bratrem Kryšpínem ho mučili za to, že jsou křesťané. Natahovali je na skřípec, vráželi jim hřebíky pod nehty a stahovali z nich pruhy kůže, ale nic z toho je nezabilo a celou dobu oba velebili před svými mučiteli Boha. Nejsem si jistý, jestli bych dokázal být tak statečný,“ řekl a pokřižoval se. Pak se usmál, neboť se objevila děvečka s pivem, a mávl rukou, když mu chtěla vracet drobné.

„Tak tedy svá muka snášeli,“ pokračoval, „až se nakonec mučitel rozhodl ukončit jejich životy rychle. Možná už ho přestalo bavit jejich vyzpěvování, a tak jim dal uvázat kolem krku těžké kameny a nechal je hodit do řeky. Jenže ani tak je nezabil, protože kameny pluly na hladině! Musel tedy dát oba znovu vytáhnout a hodit do ohně, ale ani to nepomohlo. Kryšpín a Kryšpinián stále zpívali a plameny se jich ani nedotkly. V tu chvíli naplnil Bůh jejich mučitele takovým zoufalstvím, že se vrhl do plamenů za nimi, jenže jeho oheň spálil, kdežto oba světci žili.“

Na konci vesnice se náhle objevila skupina jezdců. Hook na ně pohlédl, ale protože žádný z nich neměl livrej sira Johna Cornewailla, obrátil se znovu ke knězi.

„Bůh tedy zachránil oba bratry před mučením a před smrtí ve vodě i v ohni,“ pokračoval kněz, „ale z nějakého důvodu je stejně nechal zemřít. Nakonec jim dal císař srazit hlavy a tím je umlčel.“

„Stejně to byl zázrak,“ poznamenal Hook v úžasu.

„Ano, byl to zázrak, že přežili tak dlouho,“ souhlasil otec Christopher. „Ale proč se zajímáš o Kryšpiniána? Vždyť je to francouzský svatý, ne náš. Odešel s bratrem do Francie a tam provozovali svou živnost.“

Hook uvažoval, jestli má knězi říct, že k němu bezhlavý světec promlouvá, ale než se stačil rozhodnout, ozval se za ním povědomý hlas. „To se podívejme, koho to tu máme! Našeho pana Nicholase Hooka!“

Hook zvedl hlavu a uviděl, že se na něj z koně triumfálně šklebí sir Martin. Skupina čítala osm jezdců a všichni, s výjimkou sira Martina, měli tabardy s měsícem a hvězdami, znakem lorda Slaytona. Byli mezi nimi Thomas Penili a jeho bratr Robert a také centenar lorda Slaytona William Snoball. Všechny Hook znal.

„Tví přátelé?“ zeptal se otec Christopher.

„Myslel jsem, že už jsi mrtvý, Hooku,“ řekl sir Martin. Byl v kněžské kutně, kterou měl vykasanou tak, že mu z ní čouhaly hubené nohy, a i když mají kněží zakázáno nosit zbraň, houpal se mu u boku staromódní meč s širokou záštitou na jílci. „Vážně jsem myslel, že už tě vzal čert.“

„Nikdo mě nevzal a jsem živý,“ odsekl Hook.

„A navíc nosíš barvy jiného pána,“ pokračoval sir Martin, „a to není správné, Hooku. To vůbec není správné. To odporuje zákonu i Písmu a lordu Slaytonovi by se to nelíbilo, to mi věř. To je vaše?“ ukázal na vůz.

„Ano, ten vůz je náš,“ odpověděl otec Christopher přátelsky.

Zdálo se, jako by si sir Martin všiml otce Christophera teprve teď. Chvilí na šedovlasého kněze upřeně hleděl a pak zavrtěl hlavou. „Neznám tě,“ řekl, „a ani tě nepotřebuju znát. Potřebuju potraviny, a tam

jsou,“ ukázal na vůz. „Dar z nebe. Stejně jako poslal Bůh Elijáši Tišbejskému havrany, aby ho nasýtil, poslal teď nám Hooka.“ Zřejmě mu to připadlo velmi zábavné, neboť se zasmál, navíc tak, že to připomínalo smích šílence.

„Ten vůz s potravinami je náš,“ opakoval otec Christopher, jako by mluvil k malému dítěti. „Ale tady ten,“ ukázal sir Martin na Hooka, „ten, ten, ten,“ bodal s každým slovem kostnatým prstem směrem k Hookovi, „ten parchant vedle tebe je muž lorda Slaytona a psanec postavený mimo zákon.“

Otec Christopher se překvapeně obrátil k Hookovi. „Je to pravda?“ zeptal se.

Hook beze slova přikývl.

„Vida, vida,“ řekl kněz klidně.

„A psanec nemůže nic vlastnit,“ pokračoval sir Martin, „jak se taky píše v Písmu, takže všechny potraviny na voze jsou naše.“

„Já myslím, že nejsou,“ opáčil otec Christopher s úsměvem.

„Ty si můžeš myslet, co chceš, protože my si je stejně vezmeme,“ vyštěkl sir Martin. „A taky si vezmeme jeho,“ trhl hlavou směrem k Hookovi.

„Znáš tu livrej?“ zeptal se otec Christopher a ukázal na Hookův tabard.

„Psanec žádnou livrej nosit nemůže,“ prohlásil sir Martin. Tvářil se, jako by se už těšil na Hookovu smrt na konopné oprátce. „Tome!“ zvolal a otočil se v sedle k staršímu z bratrů, „strhni z něj tabard, svaž mu ruce a přiveď ho ke mně.“

William Snoball už měl nasazený šíp na těživě a zbývající lučištníci ho následovali, takže když Tom Perrill sklouzl ze sedla, mířilo na Holca půl tuctu šípů. „Na tohle jsem dlouho čekal,“ řekl Perrill a jeho tvář s dlouhým nosem a protáhlou vystouplou čelistí, tak podobná tváři sira Martina, se rozzářila zlým úsměvem. „Pověsíme ho hned tady, sire Martine?“

„Samozřejmě. Ušetříme tím lordu Slaytonovi problémy se soudem a zbavíme ho pokušení udělit tomu parchantovi milost.“

Otec Christopher zvedl varovně ruku, ale Tom Perrill na něj ani v nejmenším nedbal. Obešel stůl a právě se chystal sáhnout po Hookovi, když ho zarazilo zaskřípání meče vytahovaného z pochvy.

Sir Martin se otočil.

Celou scénu sledoval zpoza jednoho domu osamocený jezdec. Kus za ním stáli další jezdci, ale bylo zřejmé, že mají příkaz čekat.

„Opravdu vám radím, abyste ty luky odložili,“ řekl otec Christopher s příjemným úsměvem.

Žádný z lučištníků ho neposlechl, všichni se jen neklidně podívali na sira Martina. Jenže ani ten nevěděl, co udělat. A právě v tu chvíli pobídl osamocený jezdec koně.

„Sire Martine!“ ozval se William Snoball.

Kněz se však nehýbal, pouze zíral na blížícího se jezdce, který dojel k nim, v cvalu se rozmáchl a udeřil plochou čepele nejbližšího z lučištníků.

Meč dopadl na hlavu Roberta Perrilla a srazil ho ze sedla, přitom z jeho zpola napjatého luku vyletěl šíp, o šířku dlaně minul Hooka a zabodl se do roubené zdi krčmy. Tom Perrill se otočil, aby bratrovi pomohl vstát, ale vprostřed pohybu se zarazil, neboť jezdec obracel koně. To už i ostatní lučištníci pochopili situaci, rychle sklonili luky a odložili šípy. Sir John přitáhl hřebci uzdu a zastavil.

„Vrátil ses v pravý čas, sire Johne,“ řekl otec Christopher.

„Co se tu děje?“ vyštěkl sir John.

Robert Perrill se s námahou zvedl na nohy a nejisté se na nich zakolébal. Pravou stranu hlavy měl rudou od krve. Tom Perrill stál s pohledem upřeným na meč, který srazil jeho bratra z koně.

Otec Christopher se napil piva a otřel si rty. „Tito muži, sire Johne,“ ukázal na sira Martina a jeho lučištníky, „projevili přání vzít si z našeho vozu naše potraviny. Radil jsem jim, aby to nedělali, ale oni tvrdí, že patří jim, protože vůz je pod ochranou tady mladého Hooka, a jak tvrdí tento bohabojný kněz, je Hook psanec.“

„To je,“ ozval se konečně sir Martin. „Psanec, který se dopustil těžkého zločinu, a proto je podle zákona odsouzený k smrti.“

„Vím, že je psanec, a stejně tak to věděl i král, když ho ke mně poslal,“ odpověděl sir John klidně. „Chceš říct, že král neví, co dělá?“

Sir Martin pohlédł překvapeně na Hooka, ale trval na svém. „Je to psanec a muž lorda Slaytona.“

„Je to můj muž,“ řekl sir John.

„Ale on je...,“ začal znovu sir Martin, avšak pod pevným pohledem sira Johna zaváhal a zmlkl.

„Je to můj muž,“ opakoval sir John o poznání tvrdším a výhrušnějším tónem. „Nosí mou livrej a bojuje za mě, a to znamená, že já bojuju za něho. Víš, kdo jsem?“ Sir John čekal na odpověď, ale sir Martin mlčel a upíral pohled kamsi do dále k nebesům, jako by se oprostil od pozemských věcí a hovořil s anděly. „Vyříd' jeho lordstvu,“ pokračoval sir John, „aby se v té věci obrátilo na mě.“ „Řekneme mu to, pane, řekneme,“ odpověděl William Snoball, když viděl, že sir Martin je opět duchem jinde.

„Eliáš Tišbejský jedl chléb a maso u potoka Kerítu proti Jordánu,“ promluvil náhle sir Martin. „Víš to?“ zeptal se vážným hlasem sira Johna. „Tam, u potoka Kerítu, se mohl ukrýt.“

„To jsou věci,“ zakroutil sir John pobaveně hlavou.

Otec Christopher náhle zvedl Hookův luk a tvrdě jím bouchl o stůl, až sebou koně trhli. „Zapomněl jsem říct, že jsem taky kněz,“ prohlásil a andělsky se na sira Martina usmál. „Dovolte mi tedy, abych vám udělil požehnání.“ Vytáhl zlatý krucifix, který měl skrytý pod košilí, a namířil ho směrem k mužům lorda Slaytona. „Jděte v pokoji,“ řekl. „Láska Boží ať přebývá s vámi a je vám posilou na vašich cestách, pokud zavřete svá nevymáchaná ústa a nebudete nás dál obtěžovat svou páchnoucí přítomností.“ Udělal směrem k jezdcům kříž. „Sbohem.“

Tom Perrill stále zíral na Hooka. Chvilí se zdálo, že jeho nenávisť zvítězí nad opatrností, ale pak se otočil a pomohl otřesenému bratrovi do sedla. Sir Martin, znovu s pohledem upřeným do dále, dovolil Williamu Snoballovi, aby vzal uzdu jeho koně a vedl ho pryč. Ostatní je následovali.

Sir John seskočil ze sedla, vzal Hookův korbek a obrátil ho do sebe. „Připomeň mi, Hooku, za jaký zločin ses stal psancem,“ řekl.

„Za to, že jsem udeřil kněze, sire Johne.“

„Tamtoho?“ kývl sir John hlavou za odjíždějícími jezdci.

„Ano.“

„To byla chyba, Hooku, velká chyba. Neměls ho udeřit.“

„Já vím, sire John, neměl,“ připustil zahanbeně Hook.

„Měls tomu bastardovi zatracenému rozpárat břicho a vyrvat mu skrz jeho páchnoucí zadek srdce z těla,“ řekl sir John s pohledem upřeným na otce Christophera, jako by doufal, že se urážky cizího kněze dotknou i jeho. Otec Christopher se však pouze usmál. „A není ten bastard pomatenec?“ zeptal se sir John.

„Naprostý,“ souhlasil otec Christopher. „Ale dobrá polovina svatých a většina proroků byli pomatenci. Pochybují, sire John, že by sis chtěl vyjet na lov třeba s takovým Jeremiášem.“

„K čertu s Jeremiášem!“ zavrčel sir John, „a k čertu s Londýnem! Znovu mě tam povolali. Král to poručil.“

„Necht' Bůh žehná tvé cestě tam i návratu zpět, sire John.“

„Ano, brzy se vrátím, pokud král neuzavře mír,“ řekl sir John. „Velmi brzy.“

„Žádný mír nebude,“ prohlásil otec Christopher s jistotou. „Luk je natažený a šíp se touží rozletět.“

„Doufejme, že máš pravdu. Potřebuju peníze a pěkná válka mi je vynese.“

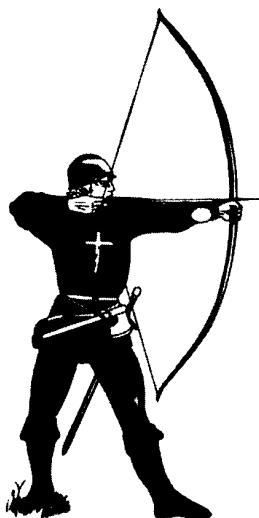
„Budu se za to modlit,“ slíbil otec Christopher.

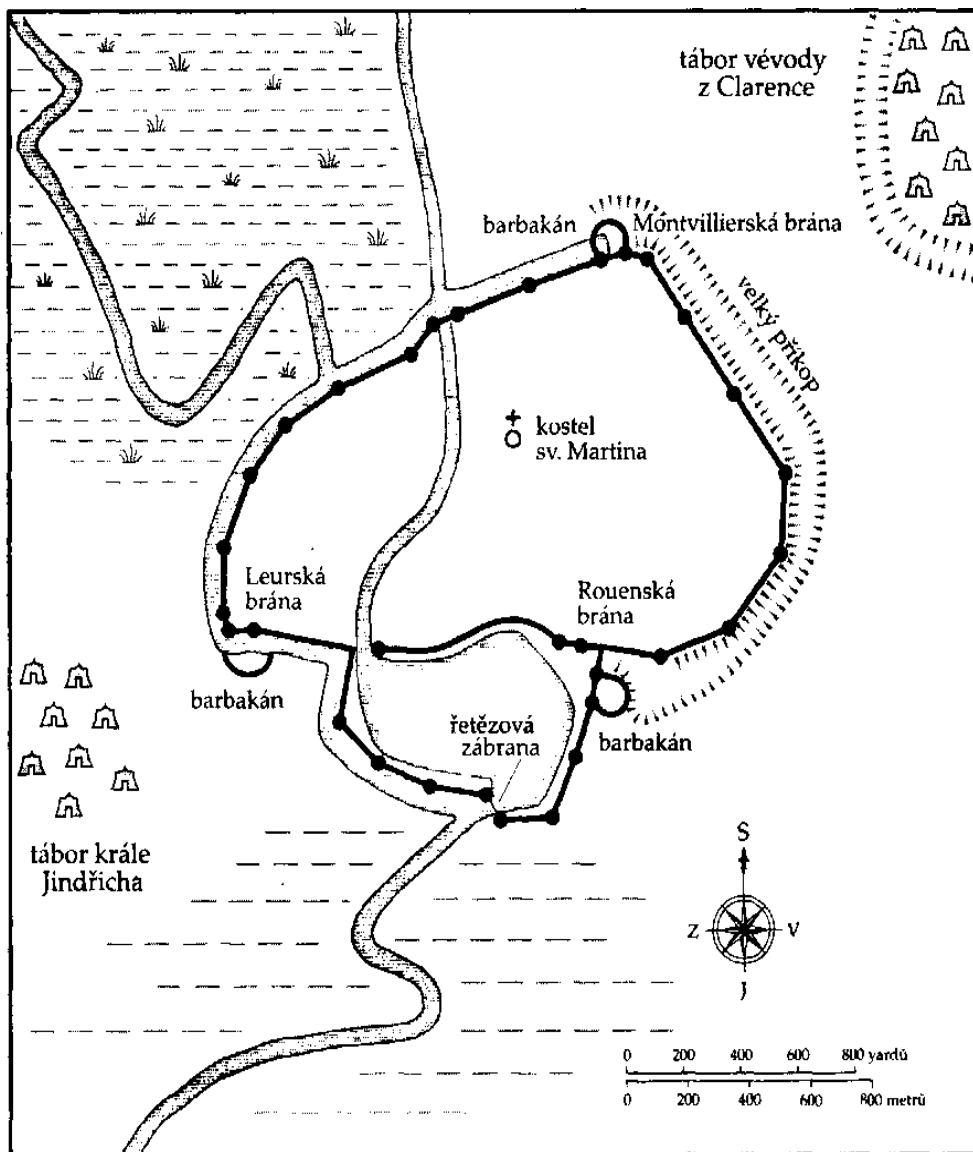
„Já se nemodlím za nic jiného už celé měsíce,“ řekl sir John.

A nyní budou modlitby sira Johna vyslyšeny, pomyslel si Hook. Protože brzy, velmi brzy vyplují do války, aby hráli hru s ďáblem. Poplují do Francie, aby bojovali.

ČÁST DRUHÁ

Normandie

Harfleur

Nicku Hookovi se nechtělo věřit, že je na světě tolik lodí. Poprvé uviděl celou flotilu, když na pobřeží Southampton Water nastoupili muži sira Johna, aby mohli královi úředníci jeho družinu spočítat. Sir John se smlouvou zavázal přivést devadesát lučištníků a třicet zbrojenců a král se uvolil zaplatit mu zůstatek dlužné částky těsně předtím, než se vojsko nalodí. Nejdřív však bylo třeba zkontrolovat počet mužů a stav družiny a právě přitom, když stál v řadě se svými druhy, zíral Hook v úžasu na královskou flotilu. Kam jen dohlédl, všude se houpa-ly zakotvené lodě, až pro ně téměř nebylo vidět hladinu moře. Centenar Peter Goddington tvrdil, že pro převoz vojska je připraveno na patnáct set plavidel, a Hook nevěřil, že tolik lodí vůbec existuje. A přesto tam byly.

Královův inspektor, starší mnich s kulatým obličejem a rukama potřísněnými inkoustem, přecházel podél řady, aby se přesvědčil, že sir John nenajal mrzáky, nedospělé chlapce nebo příliš staré muže. Doprovázel ho zamračený rytíř s královským erbem, jehož úkolem bylo zkontrolovat zbraně. Neshledal žádné nedostatky, ale ani nečekal, že by se v družině sira Johna Cornewailla mohlo něco takového vyskytnout. „Dohoda uzavřená se sirem Johnem uvádí devadesát lučištníků,“ řekl mnich vyčítavě, když došel na konec řady.

„Ano, to je pravda,“ souhlasil otec Christopher s úsměvem. Sir John byl právě v Londýně u krále a otec Christopher ho během jeho nepřítomnosti v těchto záležitostech zastupoval.

„Ale já jsem jich napočítal dvaadvadesát,“ prohlásil mnich s předstíranou přísností.

„Až vyplujeme, shodí sir John dva nejslabší do moře,“ odpověděl otec Christopher.

„Pak je to v pořádku,“ řekl mnich a pohlédl na zamračeného rytíře, který přikývl na znamení, že on je se svou inspekci spokojen. „Peníze vám budou předány dnes odpoledne,“ ujistil mnich otce Christophera. „Bůh vám všem žehnej,“ dodal, když se vyškrábal do sedla svého koně, aby provedl inspekci družin dalších pánů. Jeho písar pospíchal s plátěným vakem plným pergamenů za ním.

Hook se měl plavit na zavalitém obchodním korábu jménem *Heron*, lodi s oblým dnem, širokou zkosenou přídí a tlustým stěžněm, na němž vlála korouhev se lvem sira Johna Cornewailla. Hned vedle *Heronu* se na hladině houpala mnohem větší loď, královská *Trinity Royal*, velká jako opatský chrám, a dojem mohutnosti ještě umocňovaly nástavby na přídi a na zádi. S těmito nástavbami, natřenými červeně, modře a zlatě, na nichž vlály královské korouhve, vypadala *Trinity Royal* jako farmářský vůz naložený příliš vysoko snopy obilí, jemuž hrozí, že se každou chvíli převrátí. Na zábradlí viselo množství bílých štítů s červenými svatojiřskými kříži a v lanoví vlály tři velké vlajky. Na přídi na krátkém stěžni, jenž vyčníval z jejího elegantního čelenu, vlála červená vlajka ozdobená čtyřmi bílými kruhy propojenými pásy z černých písmen. „Ta vlajka na přídi, Hooku,“ ukázal otec Christopher a pokřížoval se, „je vlajka Nejsvětější Trojice.“

Hook se na ni podíval, ale neřekl nic.

„Možná si myslíš, že Nejsvětější Trojice by měla mít vlajky tři, ale v nebi vládne skromnost, takže jí stačí jedna. A víš, co ty symboly znamenají, Hooku?“

„Ne, otče.“

„Pak musím temnotu tvé nevědomosti osvětlit. Ty vnější kruhy jsou Otec, Syn a Duch svatý a na pruhu, který je spojuje, je napsáno *non est*. Víš, co to je *non est*, Hooku?“

„Není,“ řekla rychle Melisanda.

„Bože, to děvče je stejně tak chytré jako hezké!“ zvolal potěšeně otec Christopher a vrhl na Melisandu pohled, jenž začínal u tváře a

končil u nohou. Měla na sobě šaty z tenkého plátna ozdobené znakem sira Johna, i když si kněz sotva prohlížel červeného lva se zlatou korunkou. „To není,“ pokračoval, „znamená, že Otec není Syn, ten není Duch svatý a ten zase není Otec, a přesto jsou všechny tři vnější kruhy spojené s vnitřním kruhem, což je Bůh, a na pruzích, které je k němu vážou, je slovo *est*. Takže Otec je Bůh a Syn je Bůh a Duch svatý je Bůh, ale vzájemně nejsou totéž. Je to vlastně velmi jednoduché.“

Hook sraštil čelo. „Mně to vůbec nepřipadá jednoduché,“ řekl.

Otec Christopher se usmál. „Samozřejmě že to není jednoduché. Dokonce si nemyslím, že by vůbec kdo podstatu svaté Trojice chápal, možná kromě papeže. Ale kterého, co? Teď zrovna máme dva, přitom správně bychom měli mít jen jednoho. Řehoř *non est* Benedikt a Benedikt *non est* Řehoř, takže nám nezbyvá než doufat, že Bůh ví, který *est* který. Bože, ty jsi krásné stvoření, Melisando! Myslím, že je tě pro Hooka škoda.“

Melisanda vyplázla na kněze jazyk a ten se zasmál, políbil si prsty a fouknutím poslal polibek směrem k ní. „Starej se o ni, Hooku,“ řekl.

„Snažím se, otče.“

Otcí Christopherovi se podařilo odtrhnout pohled od Melisandy a zahleděl se na *Trinity Royal*, kolem které se houpalo na tucet člunů, z nichž vytahovali nahoru velké balíky. Na zádi *Trinity Royal* vlála na dalším krátkém stěžni anglická vlajka s červeným křížem svatého Jiří na bílém poli. Každý muž Jindřichova vojska dostal dva tyto kříže a musel si je přišít na přední a zadní stranu tabardu, čímž překryl a vlastně zneplatnil znak svého pána. V bitvě by bylo příliš mnoho znaků, vysvětlil sir John svým mužům, příliš mnoho všelijakých lvů, dravých ptáků a barev, takže by se v tom nikdo nevyznal a Angličané by se mohli pobít navzájem.

Na nejvyšším stěžni *Trinity Royal* vlála největší, královská vlajka, složená ze čtyř čtverců, z nichž ve dvou byli zlatí angličtí levharti a v dalších dvou zlaté francouzské lilie. Král Jindřich tvrdil, že je králem obou zemí, a proto má na vlajce oba jejich symboly a velká flotila, která zcela zaplňovala Southampton Water, měla dopravit vojsko na druhou stranu Kanálu, aby tuto symboliku proměnila ve skutečnost. A bylo to vojsko, jaké ještě nikdy předtím z Anglie nevytáhlo, jak řekl

svým mužů sir John Cornewaille večer předtím, než opustili Londýn. „Jsme silní!“ prohlásil hrdě a zasmál se, jako by se už viděl v nadcházející válce vítězem. „Tentokrát sáhl Jindřich hluboko do měšce, dokonce zastavil královské klenoty a najal si nejlepší vojsko, jaké jsme kdy měli. A my jsme jeho součástí. Nenecháme našeho krále padnout! Bůh je na naší straně, není to tak, otče?“

„Samozřejmě, Bůh nenávidí Francouze,“ řekl otec Christopher s takovou jistotou, jako by byl s božskou vůlí dokonale obeznámen.

„Jak jinak, přece není žádný hlupák,“ pokračoval sir John. „Možná si uvědomil, že udělal chybu, když stvořil Francouze, a teď posílá nás, abychom ji napravili. Jsme Boží vojsko a jdeme ty zatracené bastardy vyhladit z povrchu zemského!“

Patnáct set lodí bylo schopno přepravit přes Kanál dvanáct tisíc mužů a nejméně dvakrát tolik koní. Muži byli většinou Angličané, částečně Walesané a několik desítek zbrojenců pocházelo z Jindřichových držav v Akvitánii. Hook si dovedl stěží představit, kolik to je dvanáct tisíc mužů. Věděl jen, že je to obrovský počet, a otec Christopher, opřený o zábradlí *Heronu*, mu zopakoval varovnou poznámku, kterou vyslovil u krčmy před střetem se sirem Martinem. „Francouzi jsou schopni dát dohromady třikrát tak velké vojsko, možná ještě větší,“ řekl zamyšleně. „Když dojde na boj, budeme potřebovat vaše šípy, Hooku.“

„Myslím, že se do boje s námi moc nepohrnou,“ poznamenal jeden ze zbrojenců sira Johna, který to zaslechl.

„Ano, neradi s námi bojují,“ souhlasil otec Christopher. Měl haubergeon, krátkou kroužkovou košili, která mu kryla hrud', a u pasu se mu houpal meč. „A vědí proč,“ dodal.

Mladý zbrojenec s kulatým obličejem se usmál. „Máš na mysli Kresčák a Poitiers, otče?“

„Ano,“ přikývl kněz. „Bylo by skvělé, kdybychom dosáhli stejných vítězství. Dovedete si představit, že by se nám poštěstilo něco takového jako u Poitiersu? Že bychom zajali francouzského krále? Ale to se nám tentokrát nepodaří.“

„Myslíš?“ zeptal se Hook.

„Už vědí, jakou sílu máme v lučištnících, a budou se od nás držet dál. Stáhnou se do svých opevněných měst a hradů a budou čekat, až nás to přestane bavit. Nechají nás, abychom táhli jejich zemí, ale do boje s námi se nepustí. A čeho tím dosáhneme, když budeme bloudit křížem krážem Francií?“

„A proč vlastně nemají lučištníky?“ zeptal se Hook, i když si vzápětí uvědomil, že odpovědí na tu otázku je on sám. Trvalo mu deset let, než se z něj stal lučištník. Už v sedmi letech začal střílet malým lukem a jeho otec dbal na to, aby s ním denně cvičil. A každý rok měl luk větší a pevnější, takže se ho musel naučit natahovat celým tělem, nejen rukama. „Nalehni na něj, k čertu!“ křičel na něj znovu a znovu otec a vždy ho přetáhl přes záda lučištěm svého velkého luku. A tak se Hook naučil nalehnout na luk a tím sílil, takže když otec zemřel, mohl převzít jeho luk. Cvičil s ním a střílel jeden šíp za druhým do terčů postavených na louce u kostela. Hroty šípů si ostříl na sloupku hřbitovní brány, až v něm vydřel hluboký žlábek. Někdy střílel tak dlouho do setmění, že terče skoro neviděl, a do vystřelených šípů vkládal nashromážděný hněv. „Neškubej tou tětivou!“ říkal mu pořád dokola kovář Pearce a Hook se naučil vypouštět šíp opatrně, jako když šeptá, takže se šíp za letu ani nezachvěl. A jak takhle rok za rokem tětivu natahoval a pouštěl a natahoval a pouštěl, sílily mu svaly na zádech, na hrudi i na pažích. To byl jeden předpoklad lučištníka, pevné svaly schopné natáhnout i ten největší luk, zatímco druhým, který se dal osvojit ještě tíž, byla schopnost nemířit okem.

Když začínal jako chlapec, natáhl tětivu k tváři a pak zamířil tak, že pohlédl podél šípu na cíl. To však ošidilo luk o jeho plnou sílu. Jestliže má úzký ostrý hrot prorazit plátovou zbroj těžkooděnce, musí být šíp vystřelen veškerou silou, kterou je ohnuté lučiště schopné vyvinout, a to předpokládá, že střelec natáhne tětivu až k uchu. Ale pak jde šíp šikmo přes oko a Hookovi trvalo roky, než se naučil, jak vést šíp k cíli myslí. Neuměl to vysvětlit, ale to nedovede žádný lučištník. Věděl jen, že když natahuje tětivu, dívá se na cíl a šíp pak k němu letí ne proto, že mířil okem, ale že to tak chtěl. To byl důvod, proč Francouzi neměli jiné lučištníky než pár těch, co lukem a šípky loví. Neměli muže, kteří se dlouhé roky učili podmanit si dlouhé lučiště s napnutou

konopnou třetivou tak, že se zbraň stala součástí jejich těla jako třeba paže.

Na sever od *Heronu*, kdesi mezi změtí zakotvených plavidel, začala nějaká loď hořet a vzhůru k letní obloze se odtud táhl chvost hustého kouře. Brzy se vyskytly zvěsti, že je to vzpoura proti králi a že rebelové chtěli zapálit celou flotilu. Otec Christopher sice potvrdil, že se skutečně proti králi obrátilo několik rebelů z řad pánů, ale všichni prý jsou už mrtví. „O hlavu kratší,“ řekl. Podle něj způsobila požár lodi nějaká nehoda či neopatrnost. „*Heron* nikdo nezapálí,“ ujistil lučištníky a také to nikdo neudělal. Severně od *Heronu* stála *Lady of Falmouth*, na kterou nakládali koně. K lodi je plavili a na palubu je zvedali rumpálem zavěšené na silných řemenech. Konež bezmocně hrabali nohama, kouleli očima strachem a crčela z nich voda, ale nakonec všechny bezpečně spustili do stání v podpalubí *Lady of Falmouth*, vystlaných slámou. Hook viděl, jak nakládají jeho černého valacha Rakera i Melisandinu malou strakatou klisnu Dell. Mezi koni plavali muži a obratně na ně upevňovali řemeny. Velký válečný oř sira Johna, černý hřebec Lucifer, se rozhlížel kolem, když ho zvedali na loď.

Následující den se sir John vrátil z Londýna s králem. Všechno nasvědčovalo tomu, že král odmídl i poslední návrhy Francouzů a flotila skutečně vypluje. Sira Johna přivezli na *Heron* v malém člunu, a už když vylézal po boku lodi na palubu, křičel rozkazy. O chvíli později zazněly z *Trinity Royal* trubky, když k lodi přirazil člun s bílými vesly, natřený modrou a zlatou barvou, v němž seděl král. Jindřich byl v plné plátové zbroji vycíděné a naleštěné tak, že se v ní oslnivě odrážely mihotavé odlesky slunečních paprsků na vlnách. Přesto vyšplhal po provazovém žebříku na palubu stejně hbitě jako nějaký plavčík. Trubači na zádové nástavbě zatroubili další fanfáru, po níž se z *Trinity Royal* ozval jásot posádky, a ten se vzápětí začal šířit od jedné lodi k druhé na všech patnáct set plavidel flotily.

To odpoledne proletěly nad flotilou dvě labutě a s hlasitým tlukotem křídel zamířily v teplém vzduchu na jih. Jakmile je sir John uviděl, bouchl dlaní do zábradlí a radostně vykřikl. „Labuť je králův osobní symbol,“ vysvětlil otec Christopher lučištníkům. „Ty labutě nás vedou k vítězství!“

Také král si toho znamení musel všimnout, neboť hned po tom, co labutě přeletěly nad jeho lodí, vytáhla posádka *Trinity Royal* plachtu s královským znakem v červených, zlatých a modrých barvách. Vytáhli ji do půli stěžně, ale sotva se k *Heronu* doneslo plácnutí, jak ji vítř nadul, zase ji stáhli. To byl signál k vyplutí a loď jedna po druhé začaly zvedat kotvy a napínat plachty. Vál vítr příhodný pro plavbu do Francie.

Vítr, který unášel Anglii do války.

Nikdo nevěděl, do které části Francie jdou bojovat. Jedni říkali, že plují na jih do Akvitánie, jiní zase, že se vylodí v Calais, ale většina neměla nejmenší tušení, co je čeká. A ty, co se nakláněli přes zábradlí a zvraceli, to v tuhle chvíli ani nezajímalo.

Flotila plula dva dny a dvě noci pod oblohou, po které táhly k východu malé bílé obláčky, mezi nimiž zářily hvězdy jasné jako draho-kamy. Otec Christopher vyprávěl na palubě *Heronu* staré příběhy a Hooka zaujal především ten o Jonášovi a velrybě. Dokonce potom zkoumavě obhlížel hladinu, jestli se na ní neobjeví podobná mořská obluda, ale žádnou nezahlédl. Viděl jen obrovské množství lodí rozse-tých na vzdouvající se vodní ploše jako stádo ovcí na rozlehlém pas-tvisku.

Při druhém svítání na moři stál Hook na samé úzké špici přídě a znovu napjatě pozoroval hladinu, zda nespátří rybu tak velkou, aby spolkla celého člověka. Tam se k němu tiše připojil sir John. Hook uctivě sklonil hlavu a sir John mu přátelsky pokynul. Melisanda spala na palubě zachumlaná do Hookova pláště a sir John pohlédl směrem k ní a usmál se. „Skvělé děvče, Hooku,“ řekl.

„Ano, sire Johne.“

„A určitě ještě pěkných pár takových Francouzek přivezeme, až se budeme vítězně vracet. Vidíš ty mraky?“ ukázal na tmavě modrý pás, jenž se táhl v dálce nad západním obzorem. „Tam je Normandie.“

Hook napínal oči, aby spatřil pevninu, ale viděl jen další a další lo-ď jejich obrovské flotily a žádnou zemi nezahlédl. „Sire Johne, co víš o muži, kterému říkají... Seigneur d'Enfer?“ zeptal se.

„Myslíš Lanferella, Melisandina otce?“

„Ona ti o něm řekla?“ zeptal se Hook překvapeně.

„Ano,“ usmál se sir John. „Proč to chceš vědět?“

„Jsem jen zvědavý.“

„Spíš tě znepokojuje, že je dcera šlechtice, co?“

„To taky,“ přiznal Hook.

Sir John se usmál. „Vidíš tamty plachty na obzoru?“ ukázal. Hook se tím směrem podíval a uviděl v dálce jiný shluk lodí, zřejmě menších než plavidla anglické flotily, a také jich bylo mnohem méně. „Francouzští rybáři,“ řekl sir John. „Spěchají se zprávou o nás do svých domovských přístavů. Modleme se, aby neodhadli správně, kde chceme přistát, protože to by byla pro Francouze skvělá příležitost, kdy by nás mohli napadnout při vyloďování. Teď už vědí, že se blížíme. Stačilo by jim mít na břehu dvě stovky zbrojenců, aby nám zabránili dostat se na břeh.“

Hook chvíli pozoroval vzdálené lodě, ale nezdálo se mu, že by někam spěchaly. Dokonce měl dojem, že stojí na místě. Obloha na západním obzoru byla stále temná, ale východní strana zářila jasem vycházejícího slunce. Chvíli uvažoval, jak mohou námořníci anglické flotily vědět, kam vlastně plují, a také ho napadlo, jestli k němu ještě někdy promluví svatý Kryšpinian.

„Tam,“ řekl sir John tiše. Zdálo se, že se rozhodl nechat Hookův zájem o pana z Lanferellu bez odpovědi, a znovu ukázal směrem, kterým pluli.

A teď už to uviděl i Hook. Normandské pobřeží. Zatím to byla jen nezřetelná tmavší šmouha v místě, kde se val mraků dotýkal moře.

„Hovořil jsem s lordem Slaytonem,“ řekl náhle sir John. Hook mlčel. „Samozřejmě s námi do Francie nejde, když sotva chodí, ale byl v Londýně, aby popřál králi hodně štěstí. Prohlásil, že jsi skvělý bojovník.“

Ani na to Hook nic neřekl. Jediné jeho boje, o nichž mohl lord Slayton vědět, byly hospodské rvačky – i při nich šlo někdy o život, jak dokládal osud jeho dědečka, ale s bojem v opravdové bitvě neměly nic společného.

„Lord Slayton byl taky skvělý bojovník, než utřil zranění, které z něho udělalo mrzáka,“ poznamenal sir John. „I když si vzpomínám, že

byl trochu pomalý při krytí ran vedených spodem. Pamatuj si, Hooku, že je vždycky nebezpečné zvedat meč nad ramena.“

„Ano, sire John.“

„A taky mi potvrdil, že opravdu jsi psanec,“ pokračoval sir John. „Ale na tom nezáleží. Teď jdeš do Francie a tam žádný psanec nejsi. Ať jsi v Anglii obviněn z nevímjakého zločinu, ve Francii tě za něj nikdo stíhat nebude. Navíc na tom nezáleží, protože teď jsi můj muž.“

„Ano, sire John,“ hlesl znovu Hook.

„Jsi můj muž a lord Slayton s tím souhlasí,“ prohlásil pevně sir John. „Jenže tím tvoje problémy nekončí. Ten kněz tě chce vidět na oprátce a lord Slayton řekl, že jsou ještě jiní, kteří by ti ji rádi navlékli přes hlavu.“

Hook věděl, kdo ti jiní jsou – bratři Perrillovi. „Ano, vím,“ připustil.

„Ale lord Slayton mi o tobě řekl ještě další věci,“ pokračoval sir John. „Prý jsi vrah, zloděj a lhář.“

Hook cítil, jak se v něm vzedmul starý hněv, ale okamžitě opadl jako pěna na vlnách. „Ano, to je pravda,“ zamumlal.

„Ale taky prý jsi schopný,“ dodal sir John. „A něco podobného platí i o muži, kterému se říká *le Seigneur d'Enfer*. Ghillebert, pan z Lanferellu, je nepochybně schopný – je to lotr, ale také okouzující, chytrý a prohnáný člověk. Mimochodem mluví anglicky.“ To poslední sir John řekl, jako by to bylo něco velmi neobvyklého. „Byl vězněn v Akvitánii,“ dodal na vysvětlenou. „Dřepěl v Suffolku, dokud za něho nezaplatili výkupné. Čekal na to tři roky. Ven se dostal před deseti lety a odvážím se tvrdit, že v Suffolku vyrůstá dost dětí s jeho dlouhým nosem. Je to jediný rytíř, kterého jsem na turnajích nikdy neporazil.“

„Říká se, pane, že jsi nikdy neprohrál,“ vyhrkl Hook.

„Ani on mě neporazil,“ usmál se sir John. „Bojovali jsme spolu tak dlouho, až jsme neměli sílu pokračovat. Říkal jsem ti, že je skvělý bojovník. Ale i tak jsem ho pokořil.“

„Jak?“ zeptal se Hook zvědavě.

„Myslím, že uklouzl, a já jsem ustoupil a dal mu čas, aby vstal.“

„A proč?“

Sir John se zasmál. „Na turnajích je třeba předvést rytířství, Hooku.

Na rozdíl od bitvy jsou tam patřičné způsoby stejně důležité jako bojové umění. Jestli tedy uvidíš během boje Lanferella, přenech ho mně.“

„Nebo svému šípu.“

„Je bohatý, Hooku, může si dovolit nejlepší plátovou zbroj. Určitě bude mít milánský kyrys a tvůj šíp se od něj odrazí, jako by byl tupý. Lanferelle tě pak zabije, aniž si tě pořádně všimne. Říkám, přenech ho mně.“

Z tónu sira Johna se zdálo, že chová k Francouzi obdiv.

„Že ty ho máš vlastně rád, pane?“ zeptal se Hook.

Sir John přikývl. „Mám ho rád, ale to mi nezabrání, abych ho zabil. A že je to Melisandin otec, na to se taky nebudu ohlížet. Takových bastardů musí mít roztroušených po celé Francii! Mí levobočci nemají šlechtický titul a ti jeho taky ne.“

Hook přikývl a sraštil čelo. „V Soissonsu...“, začal, ale zarazil se.

„Co v Soissonsu?“

„... přihlížel, jak mučí naše lučištníky,“ dokončil Hook.

Sir John se opřel o zábradlí. „Mluvil jsem o turnajích, Hooku. Na nich protivníky zdravíme, jejich kapitulaci přijímáme velkoryse a oblékáme své nepřátele do hedvábných rouch, zkrátka chováme se rytířsky,“ řekl ironickým tónem a upřel na Hooka modré oči. „Ale v bitvě, chlapče, jde všechna rytířskost stranou a zůstává jen hněv, krev, zběsilost a zabíjení. Během opravdového boje se Bůh odvrací, aby se na ty hrůzy nemusel dívat.“

„Ale to bylo až po boji,“ řekl Hook.

„Bojový hněv je jako opojení vínem, neopadá rychle. Otec tvého děvčete je nepřítel, možná šarmantní, ale stejně nebezpečný jako já.“ Sir John se zazubil a lehce poplácal Hooka po rameni. „Opakuju ti, přenech ho mně, Hooku. Já ho zabiju a jeho lebku si pověším doma v síni.“

Slunce se už rozzářilo do plného jasu, v němž z nezřetelné šmouhy normandského pobřeží vystoupily útesy porostlé zelení. Celý den mířila anglická flotila kjihu, hnaná svižným větrem, jenž nadouval plachty

a vytvářel na vlnách bílé hřebínky. Sir John byl netrpělivý. Stál na přídi, upřeně hleděl k vzdálenému pobřeží a křičel na kapitána, aby zamířil blíž.

„Útesy, pane, pod vodou,“ opověděl kapitán lakonicky.

„Žádné tu nejsou! Zamiřte blíž, k čertu! Blíž!“ Sir John pátravě pozoroval pobřeží, aby zjistil, jestli nepřítel nesleduje flotilu z vrcholů pobřežních útesů. Nic takového však nespatriil. Rybářské lodě někam zmizely a ty anglické obepluly jedna za druhou křídový mys a zamířily do zátoky, kde se obrátily proti větru a zakotvily.

Zátoka nebyla příliš dobře chráněná a od západu se do ní valily vlny, takže se *Heron* neustále kolébal a napínal kotevní lano. Pevnina se už nacházela docela blízko, zhruba v dvojnásobné vzdálenosti dostřelu luku, ale nebylo na ní vidět nic než ploché pobřeží, na kterém se v bílé pění rozlévaly vlny, a za ním se táhly mokřiny, z nichž se zvedaly strmé kopce hustě porostlé lesy. Kdosi řekl, že jsou v ústí řeky Seiny, jež zabíhá hluboko do francouzské země, ale Hook nikde žádnou řeku neviděl. Směrem dál k jihu se táhlo jiné ploché pobřeží, ale bylo tak daleko, že se jevílo jen jako nezřetelný pás. Kolem křídového mysu připlouvaly další, opozdlé lodě a zátoka se zcela zaplnila.

„Normandie,“ řekla Melisanda s pohledem upřeným na pobřeží.

„Francie,“ opravil ji Hook.

„Normandie,“ trvala Melisanda na svém, jako by považovala za důležité to odlišit.

Hook obhlížel lesy a uvažoval, kdy se někde v nich objeví oddíl Francouzů. Přece jim musí být jasné, že se Angličané budou chtít vylodit právě v této malé oblázkové zátoce, tak proč by se nepokusili zastavit jejich vpád už zde? Přesto se na okraji lesů žádné vojsko neobjevovalo. Nad zalesněným svahem kroužil jestřáb a nad pobřežím, kde se rozlévaly vlny, poletovali raci. A pak Hook uviděl, že od *Heronu* odrazil malý člun se sirem Johnem a zamířil k *Trinity Royal*, jejíž námořníci měli plné ruce práce zdobením zábradlí bílými štíty s červeným křížem svatého Jiří. Také z dalších lodí směřovaly k *Trinity Royal* čluny s předními vojevůdci na válečnou poradu.

„Co bude s námi?“ zeptala se Melisanda.

„Nevím,“ pokrčil Hook rameny, ale ani se o to příliš nestaral. Šel do války s družinou, kterou se naučil mít rád, a měl vedle sebe dívku, kterou miloval, i když si nebyl jistý, jestli ho neopustí, když se teď vrátila do své vlasti. „Jsi zase doma,“ řekl jí a přál si, aby odpověděla, že už má domov jinde.

Dlouho mlčela a jen se dívala na břeh, na mokřinu a lesy za ní. „Můj domov byl u *maman*“ promluvila konečně. „Teď už nevím, kam patřím.“

„Ke mně,“ vyhrkl Hook.

„Domov je tam, kde se člověk cítí bezpečný,“ řekla. Oči měla šedé jako peří volavky, která klouzala nad oblázkovým pobřežím, aby přistála o kus dál. Na palubě klečela pážata a cídila zbrojencům plátovou zbroj. Každý kus pečlivě drhli pískem a octem, aby ho zbavili i těch nejmenších skvrnek rzi, a pak ho natírali tukem z ovčí vlny. Peter Goddington poručil otevřít malý soudek s včelím voskem a lučištníci vtírali vosk do dřeva lučišť.

„Byla na tebe tvoje matka zlá?“ zeptal se náhle Hook při práci. „Zlá?“ pohlédla na něho Melisanda zmateně. „Proč by na mě měla být zlá?“

„Některé ženy takové jsou,“ řekl Hook a pomyslel na svou babičku. „Naopak, byla moc hodná.“

„Můj otec byl zlý.“

„Tak ty už zlý nesmíš být,“ odpověděla. Pohlédl na ni a viděl, že svrážila čelo a přemýšlí. „Co mi chceš říct?“

Pokrčila rameny. „Předtím, než jsem odešla do kláštera...“ Zaváhala a odmlčela se. „Co se stalo?“ pobídl ji.

„Otec... Dal si mě zavolat. Bylo mi tehdy třináct nebo možná čtrnáct.“ Znovu se na chvíli zarazila. „Řekl mi, abych se svlékla. Celá!“ Zvedla hlavu a podívala se na něj. „Stála jsem před ním *nue*. Obešel mě a řekl, že mě nebude žádný muž mít.“ Opět se odmlčela. „Myslím, že se chystal...“

„Ale neudělal to, že?“

„Ne,“ zavrtěla rychle hlavou. „Pohladil mě po *épaule*... po rameni. Byl takový..., jak se to říká u vás? *Frisonnat*...“ Zvedla ruce a zatřásla jimi.

„Chvěl se?“ zeptal se Hook.

Přikývla. „A pak mě poslal pryč, k jeptiškám. Prosila jsem, abych tam nemusela jít. Řekla jsem, že to tam nenávidím, ale on prohlásil, že se za něj musím modlit. To byla má povinnost, pracovat a modlit se za něj.“

„A dělalas to?“

„Ano,“ přikývla, „každý den. A taky jsem se modlila, aby pro mě přišel, ale... nikdy jsem se toho nedočkala.“

Sir John se vrátil, když už se slunce sklánělo k západu. Na pobřeží stále nebylo vidět jediného francouzského zbrojence, ale husté lesy mohly skrývat celé vojsko. Nad kopci, které se táhly na východ od zátoky, stoupal kouř. Byl to důkaz, že tam nějakí lidé jsou, ale jací a kolik jich je, se z toho nedalo usoudit. Sir John vystoupil na palubu, obešel ji a sem tam do některého ze zbrojenců nebo lučištníků rýpl prstem. Ukázal i na Hooka. „Ty taky,“ řekl a šel dál. „Všichni, na které jsem ukázal,“ zvolal potom, „se mnou půjdou na břeh. Večer, až se setmí! Vy ostatní budete připraveni za úsvitu – jestli budeme stále naživu, přidáte se k nám. Ti, které jsem vybral, si vezmou zbroj a zbraně. Nejdeme si s těmi bastardy zatancovat. Jdeme je zabíjet!“

Tu noc plul po nebi tříčtvrteční měsíc, stříbřil mořskou hladinu a na souši vytvářel temné stíny. Hook se oblékl do boje. Vzal si vysoké boty, kožené kalhoty, kožený kabátec, kroužkovou košili a přilbu. Na levou ruku si navlékl rohovinový nátepník, který měl spíš chránit tětívu, aby se neprodřela třením o ostré drátěné kroužky, než ruku před šlehnutím tětivy, protože tu už chránil rukáv kroužkové košile. U pasu se mu houpal krátký meč, na zádech měl zavěšenou bitevní sekeru a na pravém boku plátěný vak, z něhož vyčnívalo opeření čtyřiadvaceti šípů. Jakmile byli připraveni, sestoupilo pět vybraných zbrojenců a dvanáct lučištníků do velkého člunu a námořníci začali veslovat ke břehu. Nebyli sami, také z ostatních lodí směřovaly čluny s bojovníky ke břehu. Všichni mlčeli, jen na zakotvených lodích občas někdo tiše zavolal a popřál jim hodně štěstí. Hook uvažoval, že pokud jsou v lesích na svazích kopců Francouzi, určitě mají hlídky, jež je sledují a vědí o nich. Možná už teď tam někde čekají muži s tasenými meči nebo střelci, kteří natahují silné tětivy kuší.

Blízko břehu se začal člun na ostrých vzdutých vlnách prudce houpat a hukot příboje byl čím dál hlasitější a zlověstnější. Námořníci se opírali do vesel ze všech sil, aby překonali lámající se vlny příboje, a člun se divoce kolébal, jak se všude kolem vzdouvalo a vřelo moře postříbřené měsíčním svitem. Hook se křečovitě držel okraje, a pak sebou člun prudce škubl a konečně zadrhl kýlem o oblázkové dno. „Ven!“ sykl sir John. „Všichni na břeh!“

Také další čluny postupně přirážely, muži vyskakovali a s tasenými meči se brodili ke břehu. Shromáždili se za náplavou chaluh a vyplavených dřev, označující linii vrcholu přílivu. Pobřeží bylo poseté velkými balvany, které vrhaly v měsíčním svědě temné stíny. Hook čekal, že první vlně vyloďování bude velet sir John, ale místo něho ji řídil mnohem mladší muž. Námořníci pak znovu odstrčili čluny do vln, drželi se však s nimi těsně za vzdutými vlnami příboje, aby mohli výsadek znovu odvézt, kdyby z úkrytů vyrazili Francouzi. Hook pochyboval, že by se jich v takové situaci mnoho zachránilo, spíš by oblázkové pobřeží zrudlo jejich krví. „Držte se pohromadě!“ zvolal tiše mladík, který vyloďování řídil. „Lučištníci vpravo!“

„Slyšeli jste sira Johna,“ sykl sir John Cornewaille, neboť mladík byl sir John Holland, králův synovec a nevlastní syn sira Johna Cornewaille. „Goddington!“

„Tady, sire Johne.“

„Odved' lučištníky stranou, aby nás mohli chránit z boku!“

Zdálo se, že skutečným velitelem je starší sir John, který svému levobočkovi pouze přepouštěl zdání velení. „Vpřed!“ zavelel mladší sir John a řada mužů, složená ze čtyřiceti zbrojenců na levé straně a čtyřiceti lučištníků na pravé, začala postupovat do vnitrozemí.

A hned zkraje objevili nepřátelskou obrannou linii.

Hook si zprvu myslel, že se blíží k zvýšenému břehu, kterým končí oblázková pláž, ale pak uviděl, že je to navršený hliněný val, před nímž se táhl příkop. Navíc z valu vybíhaly do oblázků bašty, zřejmě pro střelce z kuší. Val, jenž téměř nebyl narušen větrem a deštěm, se táhl po celé šíři zátoky a Hook si představil, jak těžké by bylo postupovat proti zbrojencům, kteří by shora sekali a bodali, podporováni

smrští šipek z kuší. Naštěstí mohl zůstat jen u představy, neboť val, jehož stavba musela trvat spoustu dní, byl opuštěný.

„Činili se, bastardi zatracení, co?“ poznamenal sir John Cornewaille uštěpačně a kopl do valu, když vystoupil na jeho vrchol. „Ale nechápu, jaký mělo smysl dělat se s takovým opevněním, když ho nakonec opustili?“

„Možná věděli, že se tady vylodíme,“ podotkl sir John Holland.

„Tak proč tu nejsou a nevítají nás?“ zeptal se sir John. „To vypadá, jako by podobné valy postavili podél celého normandského pobřeží. Ti bastardi mají plné gatě strachu. Lučištníci, umíte všichni hvízdát?“

Nastalo ticho, protože nikdo netušil, co se za tou otázkou skrývá.

„Tak umíte, nebo ne?“ zeptal se znovu sir John. „Výborně! A znáte všichni píseň o Robinu Hoodovi?“

Samozřejmě že ji znali, protože Robin Hood, který se postavil všem pánům a šerifům v celé Anglii, byl pro každého lučištníka tím největším hrdinou. „Tak poslouvejte,“ pokračoval sir John, „teď půjdeme na vrchol toho kopce. Jestliže někoho uslyšíte nebo uvidíte, přijďte mi to říct. Ale budete si hvízdát tu písničku, abych věděl, že přichází Angličan, a ne nějaký zatracený Francouz. Jdeme!“

Než však mohli začít stoupat do kopce, museli překonat těžký úsek mokřiny, který začínal hned za opuštěným obranným valem. Vedla jím stezka, jež se vinula bažinatou půdou, ale sir John Cornewaille trval na tom, že lučištníci budou postupovat roztaženi po obou stranách, aby v případě, že by odněkud vyrazil nepřítel, mohli střílet z boků. Peter Goddington klel jako pohan, když se brodil mezi trsy vysoké trávy. „To se tady spíš utopíme, než narazíme na nějaké pitomé Francouze,“ brumlal, zatímco před nimi vzlétali vyplašení ptáci.

Úsek mokřiny byl dlouhý asi na dostřel luku, tedy něco přes dvě stě kroků. Hook by dostřelil dál, ale to by dokázal i každý francouzský střelec z kuše, takže když se blížil k okraji temného lesa na konci bažinatého úseku, pátral očima ve tmě a napínal sluch ve strachu, že se ozve zašustění a ze tmy vylétne šipka. Francouzi věděli, že Angličané přicházejí. Museli mít zvědy, kteří v Southampton Water obhlédli a spočítali anglické loďstvo, a rybáři jim jistě dali zprávu, že velká flotila je na dohled od pobřeží. Navíc si dali tolik námahy, že i u tak malé

zátoky pracně vybudovali opevnění. Hook uvažoval, proč ho nechali opuštěné. Protože čekají v lese, usoudil nakonec. Chtějí pobít první skupiny nepřátelského vojska, až budou vystupovat z bažiny.

„Hook, Tom s Mattem a Dale, doprava!“ ukázal Goddington čtyřem lučištníkům k východní straně bažiny. „A pak přímo nahoru!“

Hook, následovaný dvojčaty a Williamem Dalem, se tedy brodil dál doprava a za nimi šli, seskupeni na cestě, zbrojenci. Každý muž, ať pán či lučištník, měl tabard se znakem svatého Jiří. Zbrojencům se v měsíčním světle leskla zbroj na nohou a tasené meče v jejich rukou vypadaly, jako by byly z čistého stříbra. Pokračovali v postupu, ale z lesa stále nezasvištěla jediná šipka z kuše. Hook uvažoval, že pokud tam Francouzi čekají, musejí být někde výš na svahu.

Vylezl na krátký břeh drolící se hlíny na severním okraji mokřiny a ohlédl se. V mdlém světle měsíce uviděl lodě anglické flotily, na nichž sem tam blikala matná červená světla lamp. Na obloze jasně zářily hvězdy. Otočil se zpátky k temnému okraji lesa. „Mezi stromy nám nebudou luky k ničemu,“ řekl svým druhům, vyvěsil třetivu a schoval lučiště do pouzdra z koňské kůže, které měl složené a zastrčené v opasku. Jako každý lučištník věděl, že není dobré nechávat třetivu na luku navěšenou, protože když je lučiště trvale ohnuté, ztrácí sílu. Kožené poutko pouzdra si pověsil na rameno a vytáhl z pochvy krátký meč. Jeho tři druhové udělali totéž a znovu vykročili za ním směrem k lesu.

Žádní Francouzi na ně nečekali. Žádný meč se nezablýskl, žádná šipka z temnoty lesa nezasvištěla. Bylo ticho, jen od moře doléhal hukot vln a ze tmy vpředu se ozývalo známé šumění nočního lesa.

Hook byl v lese jako doma, dokonce i v tomhle cizím, francouzském. Thomas a Matthew Scarletovi byli synové valcháře a William Dale zase tesař, ale Hook byl lesník a lovec a v prostředí, které důvěrně znal, se instinktivně ujal role vůdce. Slyšel, jak postupují muži nalevo od nich, a v obavě, aby je nepovažovali za Francouze, zamířil dál doprava. Náhle se mu zdálo, že ucítil nablízku kance, a vzpomněl si najedno zimní jitra doma v Anglii, kdy poslal do mohutného kňoura pět šípů, a přesto na něj divočák s šípy v boku útočil jako zběsilý. Nakonec se před ním zachránil tak, že v poslední chvíli vylezl na dub.

Kňour potom padl, ale ještě dlouho rozrýval kopyty zkrvavené listí kolem sebe, než z něj konečně vyprchal život.

„Kam vlastně jdeme?“ zeptal se Thomas Scarlet.

„Nahoru na ten kopec,“ odpověděl Hook.

„A co tam budeme dělat?“

„Čekat,“ řekl Hook. Jinou odpověď neznal. Cítil kouř z hořícího dřeva a to prozrazovalo, že někde v okolí se nacházejí lidé. Uvažoval, že by to mohli být uhlíři, ale také střelci s kušemi, kteří se ohřívají u ohně a čekají, až se nepřítel objeví na vrcholu kopce.

„Jdeme ty bastardy zabíjet!“ napodobil William Dale hlas sira Johana. Matt Scarlet se zasmál.

„Ticho!“ sykl Hook ostře, „a pohněte sebou!“ Jestliže na ně někde čekali střelci s kušemi, bylo lepší postupovat rychle a neskýtat jim snadný terč. Přesto Hook instinktivně cítil, že se v okolí žádný nepřítel neskrývá. Les byl tichý a vše nasvědčovalo tomu, že v něm nikdo není. Když honil na panství lorda Slaytona pytláky, vždy poznal, že jsou nablízku. Neviděl je, nezaslechl jejich kroky ani je necítil, ale věděl o nich. Poznal je instinktem. A stejný instinkt mu nyní říkal, že v lese nikdo není. Ale přesto tu byl ten pach kouře. I instinkt se někdy může mýlit.

Svah už nebyl tak prudký a stromy řídly. Hook stále vedl své druhy k východu, protože měl strach z nervózních anglických lučištníků. Takhle se dostali na vrchol kopce. Les skončil a z jeho okraje uviděli, že se po hřebeni táhne úvozová cesta. „Luky,“ řekl Hook ostatním třem, i když on svůj luk z pouzdra nevytáhl. Předtím zaslechl nalevo zvuky, které nemohly pocházet od nikoho z mužů sira Johana. Byl to dusot kopyt.

Čtyři lučištníci se krčili na kraji lesa nad cestou. Dusot kopyt sílil, ale nikoho nebylo vidět. Zdálo se, že je to jen jeden kůň. A pak se náhle objevil jezdec. Mířil k východu, a přestože ho halila tma, poznal Hook, že nemá žádnou zbraň. „Nestřílejte,“ sykl na své druhy, „jdu po něm.“

Čekal, až jezdec přijede na jejich úroveň, pak seskočil ze břehu a hmátl po uzdě. Kůň se otočil a vzepjal se. Hook chytil druhou rukou jezdce za plášť a strhl ho ze sedla. Kůň zařehtal, ale nesnažil se vy-

škubnout. Jezdec s výkřikem dopadl na zem. Okamžitě se pokusil vstát a utéct, ale Hook ho kopancem do břicha znovu srazil k zemi a pak už se ho chopili Thomas, Matthew a William a pevně ho drželi.

„Je to jen mnich,“ prohlásil zklamaně William Dale.

„Jel přivolat pomoc,“ řekl Hook. Nebylo těžké si to domyslet.

Mnich začal něco drmolit, ale bylo to moc rychle a Hook mu nerozuměl ani slovo. Mluvil taky příliš hlasitě. Hook na něj zasyčel, aby byl zticha, jenže mnich místo toho začal křičet, a tak ho Hook udeřil pěstí do tváře. Mnich konečně zmlkl a utíral si krev z nosu. Byl poměrně mladý a po té ráně zjevně dostal strach.

„Řekl jsem ti, abys držel klapačku,“ zamumlal Hook jakoby na omluvu. „A vy tři pískejte,“ obrátil se ke svým druhům. „Hlasitě!“

William, Matthew a Thomas tedy začali pískat melodii písně o Robinu Hoodovi a Hook je vedl spolu se zajatcem zpátky cestou, kterou lemovaly vysoké břehy porostlé stromy. Po chvíli se cesta stočila doleva a před nimi ze tmy vystoupila velká kamenná budova s věží. Vypadala jako kostel. „*Une église?*“ zeptal se mnicha.

„*Un monastère*“ odpověděl mnich nevrle.

„Pískejte, pořád pískejte,“ připomněl Hook svým druhům.

„Co to říkal?“ zajímal se Tom Scarlet.

„Že je to klášter. A pískej!“

Z komína stoupal kouř, který tak znepokojoval Hooka, když lezli do kopce. Zatím nebylo nikoho z mužů sira Johna vidět, zato se náhle otevřela vrata kláštera a v nich se ve světle lampy objevil hlouček mnichů. „Nasad'te šípy,“ řekl Hook, „a pořád pískejte, k čertu!“

Po cestě vykročil směrem k nim vysoký, hubený, šedovlasý muž v černé mnišské kutně. „*Je suis le prieur*,“ představil se, když přišel blíž.

„Co říkal?“ zeptal se znovu Tom Scarlet.

„Že je převor,“ odpověděl Hook, „a že máš pískat.“ Převor natáhl ruku, jako by se chtěl ujmout zkrvaveného mnicha, ale když se k němu Hook otočil, rychle couvl. Mnich s rozbitým nosem začal protestovat, jenže v tu chvíli se z lesa vynořili další lučištníci a za nimi sir John Holland a jeho otčím se zbrojenci.

„Výborně, Hooku!“ zvolal sir John Cornewaille, „pomohl sis ke koni!“

„A k mnichovi, sire Johnne,“ řekl Hook. „Jel pro pomoc, aspoň si to myslím.“

Sir John došel až k němu. Když převor viděl, že na cestě před klášterem je plno ozbrojených mužů, udělal znamení kříže a spustil na sira Johna proud slov prokládaných gesty směrem k Hookovi a ke krvácejícímu mnichovi. Sir John si v měsíčním světle prohlédl mnichův zlomený nos. „Museli poslat varování o našem příjezdu už včera, takže tady toho vyslali se zprávou, že jsme tady,“ řekl. „Tos ty ho tak přezehnal, Hooku?“

„Já?“ zatvářil se nechápavě Hook a rychle přemýšlel, jak nejlíp odpovědět.

„Převor říká, žes to byl ty.“

Hook se to užuž chystal popřít, jako to dělal v podobných situacích vždy, ale pak mu připadlo hloupé pokazit si službu u nového pána lží a neochotně přikývl. „Ano, udeřil jsem ho.“

Na tváři sira Johna se objevil náznak úsměvu. „To je škoda, Hooku. Král řekl, že dá pověsit každého, kdo jakkoli ublíží knězi, jeptišce nebo mnichovi. Víš, Jindřich je náramně zbožný, a tak ti radím, aby sis pečlivě rozmyslel, co odpovíš. Tak udeřils ho, nebo ne?“

„Ne, sire Johnne,“ vyhrkl rychle Hook. „To by mě ani ve snu nenapadlo.“

„Taky si myslím,“ poznamenal klidně sir John. „Mniši nebývají dobří jezdci. Spadl z koně a natloukl si nos, to je celé.“ Sděлил tohle vysvětlení převorovi a pak postrčil mnicha se zkrvaveným nosem k jeho bratrům. „Lučištníci,“ obrátil se potom ke svým mužům, „obsadíte hřeben kopce. A držte se při cestě. Toho koně vezmu, Hooku.“

Lučištníci tedy zůstali na cestě, která za klášterem nejdřív klesala a pak se opět zvedala k dalšímu zalesněnému hřebeni. Peter Goddington rozmístil hlídky a ostatním povolil, že si mohou zdřímnout. Hook se schoulil na břehu do mechu zarostlého měkkou trávou a usnul. Probudil ho až dusot kopyt. Bylo světlo a korunami stromů probleskovaly paprsky ranního slunce. Na cestě se objevilo asi deset jezdců, mezi nimi sir John Cornewaille. Koně byli neklidní a Hook usoudil, že si

ještě po dlouhé plavbě nezvykli na pevnou půdu pod nohama. „Přesuňte se na ten další kopec,“ křikl sir John na lučištníky. Hook sebral vak s šípy a luk a vydal se s ostatními na východ. Zbrojenci je pěšky a bez spechu s koňmi na uzdě následovali.

Na vrcholu dalšího kopce se jim naskytl úžasný pohled. Teprve teď Hook viděl, jak se moře zužuje směrem k ústí Seiny. Po obou březích, jižním i severním, se táhly nízké zalesněné kopce, ale před Hookem klesala cesta mezi poli a hájky k městu a jeho přístavu plnému lodí, i když neležel přímo na mořském břehu. S mořem ho propojovaly dvě řeky, které se u severních hradeb setkávaly, obtékaly obloukem městské zdi a vlévaly se do přístavních vod. Přístav tak chránily hradby, v nichž byl průchod do úzkého kanálu, jenž se stáčel k ústí Seiny a k moři. Za přístavem se rozkládalo vlastní město uzavřené vysokou kamennou zdí, kterou místy zakrývaly domy postavené na její vnější straně, i když nemohly skrýt mohutné hradební věže rozmístěné po celém obvodu zdi. Hook si dal práci a spočítal je. Věží bylo čtyřia dvacet a z každé visely praporce, stejně jako na úsecích zdi mezi nimi. Lučištníci byli příliš daleko, aby rozeznali, jaké jsou na nich znaky, ale jejich zpráva byla zřejmá: město o Angličanech vědělo a dávalo jim na vědomí, že se hodlá bránit.

„Harfleur,“ oznámil sir John Cornewaille lučištníkům. „Pirátské hnízdo, mládenci, město zatracených lotrů, lumpů a banditů, kteří přepadají naše lodě. Proto je odtud musíme vypudit jako krysy z obilnice!“

Hook sledoval pohledem řeku, jež se vinula mokřinatými loukami severně od města, spojovala se s jiným tokem a jedním svým ramenem vstupovala pod velkým mostem do města, protékala jím a nakonec se vlévala do vod přístavu. Jenže obyvatelé Harfleuru, zpraveni o příchodu Angličanů den předem, zřejmě řeku v místě mostu zahradili, takže se rozlila do šířky a svým druhým ramenem vytvořila kolem severního a západního okraje města velké jezero. Harfleur tedy nyní vypadal jako opevněný ostrov.

Náhle jim nad hlavami zasvištěla šipka z kuše. Hook zahlédl, že vylétla odněkud zdola po levé straně, střelec tedy musel být v lese se-

verně od cesty. Naštěstí je šipka přeletěla a skončila mezi stromy za nimi.

„Někdo nás nemá rád,“ poznamenal kdosi ze zbrojenců.

„Viděli jste, odkud vyletěla?“ zvolal jiný jezdec.

Hook ukázal na jedno místo hustě zarostlé podrostem a několik lučištníků to potvrdilo. Cesta před nimi sestupovala níž a pak vedla asi sto kroků po rovince k okraji svahu, který prudce klesal směrem k městu. Tam někde, na kraji svahu, musel střelec z kuše být.

„Nemyslím, že toho nechá,“ poznamenal sir John Cornewaille klidně.

„Může jich tam být víc,“ zvolal kdosi.

„Podle mě je tam jen jeden,“ řekl sir John. „Hooku, nechceš mi ho přivést?“

Hook se obrátil doleva, vběhl do lesa a pokračoval po krátkém svahu dolů na rovný úsek. Tam zvolnil a dál postupoval opatrně, aby nedělal hluk. Už si také zavěsil třetiv. V hustém lese není luk tou nejlepší zbraní, ale on si nedovedl představit, že by šel proti muži ozbrojenému kuší bez šípu na třetivě.

Byl to listnatý les složený převážně z dubů, jasanů a sem tam i javorů, hustě zarostlý keři hlohu a cesmíny. Na vyšších větvích dubů visely chuchvalce jmelí a Hook si uvědomil, že s tím se doma v Anglii setkal jen zřídka. Jeho babička si jmelí velmi cenila a používala ho v mnoha medicínách, které dělala pro vesničany, dokonce i pro lorda Slaytona, když jednou dostal zimnici. Hlavně však jmelím léčila neplodné ženy. Rozdrtila malé bobule jmelí s kořenem stromu mangle a zalila to močí nějaké matky. Ve vesnici byla jedna velmi plodná žena, Mary Carterová, která dala život patnácti zdravým dětem, a babička k ní často posílala Hooka se džbánkem, aby od ní přinesl moč. Jednou, když se vrátil s prázdnou, mu však natloukla, neboť mu nevěřila, že Mary Carterová nebyla doma. Příště Hook načural do džbánu sám a babička žádný rozdíl nepoznala.

O tomhle tedy přemýšlel, když náhle zaslechl ostré brnknutí uvolněné třetivy kuše. Zvuk se ozval někde blízko. Přikrčil se, chvíli čekal a pak se začal opatrně krást vpřed. A potom skrytého střelce uviděl. Byl to chlapec, jemuž nemohlo být víc než dvanáct nebo třináct let, a teď

namáhavě hekal, jak se snažil pomocí kliky znovu zbraň natáhnout. Na vnější straně lučiště byl upevněn kožený třmen, do něhož chlapec vstrčil nohu, přišlápl kuši k zemi a pomocí kliky a zvláštního mechanismu napínal tětivu. Bylo to obtížné a chlapec křivil tvář námahou, když pomalu posouval tlustou konopnou tětivu po dřevěném těle zbraně. Byl na to tak soustředěný, že upozoroval Hooka až potom, co ho lučištník chytil za límec. Okamžitě se začal bránit a vykřikl, když ho Hook pleskl přes hlavu.

„Bohatý synek, co?“ vyštěkl na něj Hook. Chlapec měl kabát z jemné vlněné látky a také kalhoty a boty svědčily o tom, že nepochází z chudé rodiny. Navíc kuše, kterou mu Hook vytrhl z rukou, byla krásně zdobená a mnohem menší, než jakou střílí dospělí muži, takže ji zbrojír udělal přímo pro něho. Socha, jak se tělu z ořechového dřeva říkalo, byla krásně vykládaná stříbrem a zdobená řezbami ze slonoviny s loveckými výjevy. „Myslím, že tě čeká oprátka, syčáku,“ řekl Hook. Uchopil zmítajícího se chlapce levou rukou kolem pasu, pravou vzal luk a ukořistěnou kuši a zamířil do svahu k cestě. „Tady je nepřítel, sire Johne,“ prohlásil zvesela před smějícími se lučištníky, když vystoupil nahoru a postavil chlapce vedle koně.

„Kurážný nepřítel, jen co je pravda,“ řekl obdivné jezdec. Teprve teď zvedl Hook pohled a uvědomil si, že se dívá na krále. Jindřich byl v plátové zbroji překryté tabardem s jeho královským erbem a na hlavě měl prilbu se zlatou korunou. Zdvižené hledí prilby odhalovalo tvář s dlouhým nosem a temnou jizvou pod okem. Hook padl na kolena a stáhl chlapce s sebou.

„*Votre nom?*“ zeptal se král francouzsky. Chlapec neodpověděl, jenom na krále civěl. Hook ho znovu pleskl přes hlavu. „Philippe,“ odpověděl chlapec vzdorně. „Philippe?“ opakoval Jindřich. „Jenom Philippe?“

„Philippe de Rouelles,“ řekl chlapec vyzývavě.

„Zdá se, že pan Philippe je v celé Francii jediný, kdo se nám odváží postavit!“ zvolal král, aby ho slyšeli všichni kolem. „Vystřelil na nás z kuše dvě šipky! Víš, že ses pokusil zabít svého krále?“ obrátil se znovu francouzsky k chlapci. „Jsem král Normandie, král Akvitánie, král Pikardie a král Francie. Jsem tvůj král.“ Přehodil nohu přes sedlo

a seskočil na zem. Okamžitě přispěchal panoš, aby vzal uzdu jeho koně, zatímco Jindřich přistoupil k chlapci a zůstal stát nad ním. „Chtěl jsi zabít vlastního krále,“ opakoval a tasil meč. Čepel zlověstně zaskřípala o hrdlo pochvy. „Co mám udělat s chlapcem, který se pokusil zabít svého krále?“ zvolal Jindřich hlasitě.

„Zabij ho, pane,“ odpověděl jeden z jezdců.

Král pozvedl meč. Philippe se chvěl strachem a v očích se mu leskly slzy, ale výraz vzdoru z jeho tváře nezmizel. Meč švihl dolů, ale čepel se zastavila těsně vedle chlapcovy hlavy.

Jindřich se usmál a pak dvakrát klepl čepelí po chlapcově rameni. „Jsi statečný poddaný,“ řekl pobaveným tónem. „Vstaň, sire Phillipe.“ Jezdci se zasmáli a Hook pomohl šokovanému chlapci na nohy.

Jindřich měl na krku zlatý řetěz s velkým přívěskem ze slonoviny, v němž byla zasazena řezba antilopy z gagátu, neboť antilopa byla další z jeho osobních symbolů, i když Hook neměl tušení, co je to za zvíře ani že je to králova osobní insignie. Jindřich řetěz sejmul a navlékl ho Philippovi na krk. „To je upomínka na den, kdy jsi měl zemřít, chlapče,“ řekl. Philippe mlčel, jenom těkal pohledem z bohatého daru na muže, který mu ho věnoval. „Tvůj otec je pan z Rouelles?“ zeptal se král.

„Ano, pane,“ hlesl chlapec, že to bylo sotva slyšet.

„Pak mu vyříd', že právoplatný král této země je zde a je to král milosrdný,“ řekl Jindřich a zastrčil meč do pochvy. „A teď běž, sire Philippe.“ Chlapec vrhl pohled na kuši v Hookově ruce. „Ne, ne,“ zasmál se král, „tvou zbraň si necháme. Možná tě otec potrestá za to, žeš o ni přišel, ale to už je na něm. Nech ho odejít,“ poručil Hookovi. Zřejmě poznal, že je to týž lučištník, s nímž hovořil v Toweru.

Král se chvíli díval, jak Philippe sbíhá ze svahu, a pak znovu nasedl na koně. „Poslali chlapce, aby za ně dělal, co mají za povinnost oni,“ řekl s pohrdáním.

„Až vyrostete, sire, budeme ho muset zabít,“ ozval se rozmrzele sir John.

„Je to náš poddaný a tohle je naše země!“ zvolal král hlasitě. „Proto jsou naši i její lidé!“ Obrátil se a dlouho hleděl dolů na Harfleur. Město patřilo podle práva jemu, ale jeho obyvatelé byli jiného mínění.

Všechny brány uzavřeli, hradby ověsili symboly odporu a okolí zatopili vodou. Harfleur se rozhodl vzdorovat.

„Vylodíme zbytek vojska,“ řekl Jindřich.

A boj o Francii začal.

Vylodování hlavní části anglického vojska započalo ve čtvrtek patnáctého srpna v den svatého Alipia a teprve v sobotu, v den svatého Agapeta, byli všichni muži a koně na pevnině a všechna děla a zásoby vyloženy na břeh. Koně se potáceli jako opilí, když vyplavali na oblázkovou pláž, a s vytřeštěnýma bílýma očima skákali a ržáli, dokud je štolbové neuklidnili. Lučištníci prosekali širší cestu ke klášteru, v němž se král ubytoval. Jindřich však trávil dlouhé hodiny na pobřeží, aby povzbuzoval a popoháněl všechny, kteří tam pracovali, a pak zase vyjel na hřeben, kde se ho Philippe de Rouelles pokusil zabít, a odtud dlouho pozoroval Harfleur. Cestu po hřebeni střežili muži sira Johna Cornewailla, ale žádní Francouzi se neobjevili, aby se pokusili zahnat Angličany zpátky na moře. Občas vyrazila z města skupina jezdců, ale vždy se spokojili s tím, že pozorovali nepřítele zdálky, mimo dostřel jeho luků.

Zaplavená plocha kolem města se rozšiřovala. Z některých domů, postavených vně hradeb, vyčnívala nad vodou už jen střecha, ale dvě hlavní části města zůstávaly na suchu. Ta bližší se táhla k jedné ze tří harfleurských bran a Hook z výšiny kopce viděl, že tam posádka dokončuje stavbu velké bašty, určené k ochraně brány. Bašta vypadala jako menší hrad posazený přímo na cestě, takže jakýkoliv útok na bránu by musel nejdříve dobýt toto nové mohutné opevnění.

V pátek odpoledne, v den svatého Hyacinta, vyjel Hook s tuctem mužů pro poslední koně sira Johna vyložené na břeh z *Lady of Falmouth*. Koně se potulovali po oblázkovém pobřeží a lučištníci je pochytali a svázali jim provazy uzdy k sobě. Melisanda, která Hooka doprovázela, radostně hladila po nose svou malou strakatou kobytku Dell, dar ženy sira Johna, a šeptala jí uklidňující slůvka. „Tohle je anglický kůň, Melisando, ten francouzsky nerozumí,“ křikl na ni Matthew Scarlet.

„Moje kobyłka se učí francouzsky,“ odpověděla dívka.

„Jazyku ďábla,“ napodobil William Dale hlas sira Johna a lučičníci se zasmáli. Matthew Scarlet vedl Lucifera, velkého válečného oře sira Johna, ale ten se něčeho lekl, začal střechkovat a Matthewovi musel přijít na pomoc jeden ze štolbů sira Johna. Hook měl na oprati osm koní se svázanými uzdami a chtěl k nim připojit i Melisandinu klisnu. Zavolal tedy na dívku, ale ta na něho nereagovala a dál upřeně hleděla kamsi na pobřeží. Hook se tím směrem podíval.

Na oblázcích před modlícím se knězem tam klečela skupina zbrojenců. Hook si v první chvíli myslel, že Melisandu zaujal jen tenhle výjev, ale pak si všiml, že stranou od klečících mužů stojí u velkého balvanu další kněz. Okamžitě poznal sira Martina a vedle něho bratry Perrillovy. Všichni tři se dívali na Melisandu a Hook měl dojem, že na ni dělají obscenní gesta. Znovu na ni zavolal a Melisanda se otočila.

Sir Martin se zasmál. Teď už se díval na Hooka. Pomalu zvedl pravou ruku se zavřenou pěstí, z níž trčel pouze natažený prostředník, pak, opět pomalu, zvedl levou ruku, navlékl její pěst na natažený prst a takhle, spojenýma rukama, udělal směrem k nim znamení kříže. „Bastard!“ zamumlal Hook tiše.

„Co je to za muže?“ zeptala se Melisanda.

„Mojí nepřítel,“ řekl Hook. Bratři Perrillovi se smáli.

Tom a Matthew Scarletovi přišli blíž a postavili se vedle Hooka. „Ty je znáš?“ zeptal se Tom.

„Znám,“ přikývl Hook.

Sir Martin udělal znovu znamení kříže a otočil se k směřícím se bratrům. „To je opravdu kněz?“ zeptal se Tom Scarlet, jako by tomu nemohl uvěřit.

„Kněz a násilník se šlechtickým původem, ale musel ho pokousat vzteklý pes od samotného ďábla,“ řekl Hook. „Je nebezpečný.“

„A ty ho znáš?“

„Znám,“ znovu přikývl Hook a obrátil se k dvojčatům. „Dávejte na Melisandu pozor. Všichni.“

„To víš, že budeme,“ ujistil ho Matthew Scarlet. „Spolehni se.“

„Co chce?“ zeptala se Melisanda.

„Tebe,“ odpověděl Hook. Ten večer jí dal malou kuši, kterou vzal Philippovi, a vak s šípkami. „Měla by ses s tím naučit střílet,“ řekl.

Následující den, ve svátek svatého Agapeta, dovlekli z pobřeží nahoru osm velkých děl. Najedno z nich, které dělostřelci pojmenovali Králova dcera, museli použít dva vozy, protože mělo hlaveň delší než tři lučště a jeho zející ústí bylo širší než pivní sud. Ostatní děla byla menší, ale i ta muselo táhnout spřežení nejméně dvanácti koní, aby je dostali na vrchol kopce.

Jízdní hlídky se rozjely na sever a vracely se s potravinami a zrekvírovanými farmářskými vozy, aby se mohly naložit a odvézt zásoby, stany, svazky šípů a kamenné koule do děl a také čerstvě poražené dubové kmeny, z nichž měli tesaři vyrobit katapulty na vrhání velkých kamenů. Bylo třeba značného úsilí, aby se to všechno dopravilo nahoru, ale konečně stály všechny vozy seřazené na cestě před klášterem a kolem nich se shromáždilo pod vlajícími praporce celé anglické vojsko. Sešlo se tam devět tisíc lučištníků a tři tisíce zbrojenců, všichni na koních, a kromě nich ještě panoši, pážata, ženy, kněží, podkoní a další služebnictvo, včetně množství náhradních koní. A pak se objevil král na sněhobílém valachovi, aby vojsko, shromážděné pod znakem rudého kříže, pozdravil. Jindřich, na jehož přílbě se v odpoledním slunci třpytila koruna, dojel na hřeben kopce nad městem, dlouho se díval dolů a pak pokynul siru Johnu Hollandovi, který měl tu čest vést předvoj. „S požehnáním Božím,“ zvolal král, „na Harfleur, sire Johne!“

Zazněly trubky, zaduněly bubny a záplava anglických jezdců se začala spouštět dolů. Všichni měli na tabardech kříž svatého Jiří, nad hlavami jim vlály korouhve jejich pánů v zlatých, červených, modrých, zelených a žlutých barvách a těm, kteří je pozorovali z harfleurských hradeb, se muselo zdát, že se snad otevřela hora a všechnu tu ozbrojenou spoustu vychrlila ze svého nitra.

„Kolik lidí v tom městě žije?“ zeptala se Melisanda Hooka. Jela vedle něho a na sedle měla zavěšenou kuši vykládanou stříbrem a slovinou.

„Sir John si myslí, že tam nemůže být víc než sto mužů ve zbroji,“ odpověděl.

„To je všechno?“

„Taky tam jsou samozřejmě běžní obyvatelé. Těch prý může být na dva tisíce, nebo možná až k třem tisícům.“

„Ale nás je tak moc,“ řekla Melisanda a otočila se v sedle, aby přehlédla dlouhé řady jezdců, které se táhly po obou stranách cesty. Bubeníci na koních tloukli do bubnů, jako by chtěli varovat občany Harfleuru, že jejich právoplatný král přijíždí plný spravedlivého hněvu.

Avšak Jindřich Anglický nebyl jediný, kdo se k nim se svým vojskem blížil. Současně s tím, jak Angličané sestupovali ze svahu k pruhu suché země na západ od města, přijížděla od jihu k Harfleuru jiná kavalkáda jezdců. Byli ještě daleko, ale už jasně viditelní; kolona zbrojenců a vozů, dlouhá řada posil, která se blížila k hradbám ohroženého města. „Škoda,“ řekl lakonicky sir John, když vzdálené oddíly uviděl.

„Přivázejí děla,“ poznamenal Peter Goddington.

„Říkám škoda,“ opakoval s překvapivým klidem sir John. Pobídl Lucifera do čela kolony a ostatní páni, kteří se nechtěli připravit o čest být mezi prvními před hradbami města, se rozjeli za ním. Hook sledoval, jak cválají z kopce na rovinu, a pak náhle spatřil, že nad jednou z harfleurských bašt se zvedl oblak bílého kouře. O několik okamžiků později zaduněla rána, jejíž ozvěna ještě chvíli doznívala v kodině kolem přístavu, sevřené okolními kopci. Dělová koule dopadla na louku pod svahem, odrazila se v gejzíru hlíny a vytržených trsů trávy a zmizela v lese, aniž někomu ublížila. Obléhání Harfleuru začalo.

V prvních několika dnech se Hookovi zdálo, že to kopání nikdy nepřestane. Nejdřív to byly jámy na výkaly a odpadky. „Naše matka jednou spadla do žumpy,“ pochlubil se Tom Scarlet. „Byla opilá. Spadl jí do hoven náhrdelník, tak se ho pokoušela vylovit hráběma.“

„Jo, taky si na to vzpomínám,“ přidal se Matthew. „Krásné stříbrné korále to byly, co?“

„Korále ne, staré mince,“ opravil ho Tom. „Táta je našel zakopané ve džbánu na zahradě, provrtal je a pověsil na kousek tětiny.“

„A ta se přetrhla,“ dodal Matt.

„Jo, přetrhla, právě když se máma nakláněla nad jámou, takže spadly do hoven. Máma se je pak snažila vylovit hráběma a zahučela tam taky,“ řekl Tom. „Po hlavě!“

„Ale nakonec je vylovila,“ dodal opět Matt.

„Pěkně rychle v těch hovnech vystřízlivěla,“ pokračoval Tom, „a když vylezla, smála se jako blázen. Táta ji pak vzal k rybníku a strčil ji do vody. Přinutil ji, aby se celá svlíkla, a jak to viděly kačeny, všechny odlídy pryč. Proč by se měly dívat na nahou ženskou, která se směje jako blázen, že? Vlastně se tenkrát smála celá vesnice.“

Jeden z prvních příkazů, které král vydal, bylo spálit domy vně hradeb, aby nic nestálo v cestě palbě děl. Zapálili je v noci, takže plameny jasně ozářily praporce vzdorných pánů vyvěšené na harfleurských valech a celý následující den visel nad zaplavenou kotlinou mezi kopci kouř.

Hook si chtěl nechte vzpomněl na kouř, který se válel na pláních kolem Soissons.

„Samozřejmě že kněz se mračil jako čert,“ dodal Matthew Scarlet k bratrově historce. „Ale kněží v naší farnosti byli vždycky zapšklí mizerové. Žádný z nich se snad v životě nezasmál a tenhle dokonce pohnal matku před panský soud. Obvinil ji, že rušila klid obce, ale jeho lordstvo dalo matce tři šilinky, aby si koupila nové oblečení, a ještě jí přidal pusu pro štěstí. Taky řekl, že kdykoliv bude chtít, může se vykoupat v jeho hovnech.“

„A využila toho někdy?“ zeptal se Peter Scoyle, rodák z Londýna, což byla u lučištníka velká vzácnost. Učil se hřebenařem a byl obviněn z toho, že vyvolal vražednou rvačku, ale dostal milost pod podmínkou, že bude sloužit v královském vojsku.

„Ne,“ zavrtěl hlavou Tom Scarlet, „nikdy. Vždycky pak říkala, že jedna koupel v hovnech úplně stačí na celý život.“

„Ano, jedna koupel stačí na celý život,“ potvrdil otec Christopher, který také poslouchal pohnutou příhodu, jež se stala matce bratří Scarletových. „Chraňte se před přehnanou čistotou, mládenci! Už blahoslavený svatý Jeroným říkal, že čisté tělo znamená nečistou duši, a svatá Agnes byla hrdá na to, že se ani jednou v životě nemyla.“

„S tím by Melisanda nesohlasila,“ poznamenal Hook. „Ta si potrpí na čistotu.“

„Měl bys ji varovat před takovými bludy,“ řekl otec Christopher vážně. „Všichni lékaři se shodují, že umývání ztenčuje kůži a ta pak propouští do těla nemoci.“

V době, kdy se kopaly jámy na výkaly, odjel Hook spolu se stovkou dalších lučištníků na sever údolí k řece Lézarde a znovu začali kopat. Tentokrát, aby navršili napříč údolím velkou hráz. Zbořili k tomu v blízké vesnici tucet roubených domů a trámy použili k zpevnění mohutné hliněné hráze na řece. Lézarde nebyla žádný veletok, navíc v suchém létě v ní bylo jen málo vody, ale přesto trvalo čtyři dny namáhavé dřiny, než se jim podařilo navršíť tak velkou hráz, aby odklonili většinu toku k západu. Než se Hook spolu s ostatními vrátil k Harfleuru, záplava kolem města částečně opadla, i když půda byla dál rozbahněná a řeka se stále vylévala z břehů a vytvářela na severu široké jezero.

Druhý den po návratu začali kopat okopy pro děla. Dvě děla, z nichž jedno se jmenovalo Londýňan, protože na něj dali peníze londýňští občané, už byla na místě a střílela kamenné koule na velkou baštu, kterou obránci postavili před Leurskou bránou. Králův bratr vévoda z Clarence obešel s třetinou všech mužů město, aby založil tábor, z něhož by útočil na Harfleur z východní strany. Vojsko pod jeho velením mělo vlastní děla, jež se podařilo šťastnou náhodou ukořistit zásobovacímu konvoji, který mířil do Harfleuru. Holandští dělostřelci, najatí k obraně města proti anglickým nepřátelům, ochotně přijali anglické peníze a obrátili své zbraně proti Francouzům. Nyní byl tedy Harfleur obklíčen ze všech stran a žádné další posily se do něj nemohly dostat, ledaže by se tam probjovaly nebo propluly kolem flotily královských válečných lodí, jež střežily vstup do přístavu.

V den, kdy byly dokončeny okopy pro děla, vystoupil Hook se čtyřiceti lučištníky na kopec západně od tábora, takže šli stejnou cestou, po níž anglické vojsko přitáhlo k městu. Jejich úkolem bylo porazit staré duby na blízkém hřebenu, odsekát z nich nejrovnější větve, a ty pak měli nařezat na délku lučiště a naložit na vozy. Bylo horko. Šest lučištníků zůstalo u cesty s velkou pilou s dvěma rukojeťmi, zatímco ostatní se rozešli podél hřebene. Peter Goddington označil stromy, které chtěl porazit, a ke každému přidělil dvojici lučištníků. Na Hooka

a Willa Dala vyšel dub téměř na samém jižním konci hřebenu směrem k moři, přičemž za nimi už byli jen bratři Scarletovi. Hooka opět provázela Melisanda. Měla ruce celé rozmáčené a rozedřené od neustálého praní, a to ji v táboře čekaly hory dalšího prádla, ale správce siru Johna jí dovolil, aby šla s Hookem a trochu si odpočinula. Zvykla si neopouštět tábor beze zbraně, a proto měla i teď na zádech pověšenou malou kuši. „Jestli se mě ten kněz jen dotkne, střelím mu šipku do břicha,“ prohlásila odhodlaně. „A stejně i těm dalším, co s ním jsou.“ Hook na to nic neřekl, jen přikývl na souhlas. Možná by jednoho z nich zastřelila, pomyslel si, ale kdyby jich bylo víc, neměla by naději se jim ubránit, protože natáhnout kuši trvá dlouho.

Koruny stromů tlumily občasné výstřely z děl a údery kamenných koulí do harfleurských hradeb, jež doléhaly zdola, navíc je přehlušovaly rány seker. „Proč jsme museli jít až sem, tak daleko od tábora?“ zeptala se Melisanda.

„Protože všechny velké stromy, které byly blíž, jsme už porazili,“ odpověděl Hook. Byl svlečený do pasu a zatíнал sekeru do dubového kmene takovou silou, až odletovaly třísky.

„Navíc zase tak daleko od tábora nejsme,“ poznamenal Will. Stál stranou a nechal pracovat Hooka. Ten proti tomu nic neměl, byl zvyklý vládnout sekerou.

Melisanda natahovala kuši. Šlo jí to ztěžka, ale chtěla to dokázat sama, bez cizí pomoci, a když se konečně napnutá třetiva zachytila za zobáček spouště, perlil se jí na čele pot. Potom vložila šipku do drážky a zamířila na strom vzdálený sotva deset kroků. Svrážtila čelo, skousla spodní ret, pak stiskla spouštěcí páku a sledovala, jak šipka proletěla téměř metr od stromu a zapadla do podrostu. „Nesmějte se,“ řekla dřív, než stačil Hook nebo Will otevřít ústa.

„Já se nesměju,“ řekl Hook a zašklebil se na Willa.

„A já bych se ani neodvážil zasmát,“ dodal Will.

„Však já se naučím střílet,“ prohlásila Melisanda.

„Ale naučila by ses to rychleji, kdybys nezavírala oči,“ řekl Hook.

„Když to je těžké.“

„Drž tu kuši pevně, dívej se na šipku a stiskni spoušť pomalu a s citem,“ radil jí Will. „A možná ti Bůh pomůže a povede šipku k cíli,“ napodobil hlas otce Christophera.

Přikývla a znovu kuši natáhla. Opět jí to trvalo dlouho, ale když to konečně udělala, odložila zbraň na zem a s obdivem se zadívala na Hooka. Jak tou sekerou lehce máchá, pomyslela si. Stejně lehce jako natahuje svůj velký luk.

„Podívám se, jestli nepotřebují bráškové pomoc,“ řekl Will. „Ty mě stejně k práci nepustíš, Nicku.“

„Klidně běž. Jsou to synové valcháře, takže nikdy žádnou pořádnou práci nedělali.“

Will schoval luk do pouzdra, vzal vak s šípy a sekeru a zmizel mezi stromy. Melisanda se chvíli dívala za ním, potom pohlédla na nataženou kuši, jako by ji viděla poprvé v životě. „Mluvil se mnou otec Christopher,“ řekla tiše.

„A co ti řekl?“ zeptal se Hook. Podíval se na strom a pak na zásek, který udělal do kmene. „Běž dál, za chvíli padne,“ varoval Melisandu. Obešel kmen, zasekl do něj sekeru z druhé strany a vytrhl ji. „Tak co ti otec Christopher chtěl?“

„Ptal se, jestli chceme být manželé?“

„My? Manželé?“ Hook znovu udeřil sekerou a z kmene odletěla velká klínová štěpina. Spíš cítil než slyšel tiché praskání, první známku toho, že kmen začíná povolovat. Ustoupil až k Melisandě, která už stála v bezpečné vzdálenosti. Všiml si, že má kuši stále nataženou. Už se jí chystal říct, že není dobré nechávat takhle zbraň delší dobu, ale pak si pomyslel, že to možná k něčemu dobré je. Třeba se potom bude kuše Melisandě snadněji natahovat, když se její lučiště oslabí. „Jestli chceme být manželé?“ zeptal se znovu.

„Ano, tak to řekl.“

„A cos mu na to odpověděla?“

„Že nevím,“ hlesla tiše se sklopenou hlavou. „Možná.“

„Možná,“ opakoval po ní a právě v tom okamžiku se ozval silnější praskot, kmen se začal pomalu naklánět a pak už se strom za lomozu lámaných větví řítit dolů a ztěžka padl, až se zachvěla zem. Kolem se rozkřičeli vyplašení ptáci, ale vše po chvíli doznělo a nastalo ticho, v

němž bylo slyšet pouze rány seker ostatních lučištníků. „Možná... to není špatný nápad,“ řekl Hook.

„Opravdu si to myslíš?“

„Ano.“

Hleděla na něho a dlouho mlčela. Pak se shýbla pro kuši. „Budu se dívat na šipku a držet kuši pevně,“ řekla. „Tak je to správně?“

„A klidně stiskni páku spouště,“ dodal. „Zadrž přitom dech. A nedívej se na šipku, ale na to, na co střílíš.“

Přikývla, vložila šipku do drážky a zamířila na týž strom, který před chvílí netrefila. Teď už stála o dva kroky blíž. Hook ji pozoroval. Výraz její tváře prozrazoval napjaté soustředění, ale také strach z toho, že ji kuše při výstřelu udeří. Zadržela dech, zavřela oči a stiskla páku spouště. Šipka se mihla těsně kolem kmene a opět zapadla kamsi do křoví. Melisanda se zoufale zadívala do míst, kde zmizela.

„Nemáš jich moc a tyhle jsou zvláštní,“ řekl Hook.

„Jak zvláštní?“

„Menší,“ odpověděl. „Zvlášť vyrobené pro tuhle kuši.“

„Takže bych měla ty, co jsem vystřelila, najít?“ Hook se usmál. „Samozřejmě. Běž je najít a já zatím useknu pár rovných větví.“

„Ještě mi jich zbývá devět.“

„Devět je míň než jedenáct.“

Položila kuši na zem a vydala se hledat šipky. Hook téměř bez námahy natáhl kuši, protože chtěl, aby se síla lučiště stálým napětím oslabila a Melisanda nemusela s kuší tak zápolit. Potom se znovu chopil sekery a vrátil se k padlému dubu. Přemýšlel, k čemu král potřebuje tolik rovných větví délky lučiště, ale pak si řekl, že to není jeho věc. Vybral a usekl jednu větev, pak druhou a třetí. Věděl, že mohutný kmen nakonec rozřežou, ale zatím ho nechají tam, kde padl. Usekl několik dalších menších větví a potom zaslechl pád jiného kmene. Korunami stromů proletělo několik vyplašených holubů. Chvíli uvažoval, jestli nemá jít Melisandě pomoci hledat šipky, neboť se mu zdálo, že se už dostala příliš daleko, ale sotva ho to napadlo, zaslechl, že běží zpátky. Vyběhla z křoví s očima vytřeštěnýma strachem. „Tam,“ vyhrkla udýchaně a ukázala dolů po západním svahu, „nějací jezdci!“

„A co?“ odpověděl klidně Hook a jediným máchnutím sekery utál větev silnou jako mužská paže. „Všude kolem jsou naši. Někam jedou pracovat jako my.“

„Ale tihle jsou v plné zbroji. *Chevaliers!*“

„Tak to bude naše hlídka,“ řekl Hook. Každý den projížděly okolím hlídky jezdců v zbroji, jejichž úkolem bylo upozorovat včas francouzské vojsko, které, jak všichni čekali, přitáhne Harfleuru na pomoc. A zároveň měli pátrat po nových zdrojích potravin.

„Ne,“ zavrtěla Melisanda hlavou, „jsou to Francouzi.“

Hook tomu stále nevěřil, ale zasekl sekeru do kmene a seskočil z něj. „Pojď mi je ukázat,“ řekl a vzal Melisandu za ruku.

Skutečně to byli jezdcí v zbroji. Mohlo jich být deset nebo dvanáct a projížděli roklinou hustě zarostlou kapradím, která se klikatě vinula lesem. Instinkt však Hookovi říkal, že někde za nimi jsou další. Navíc opravdu nebyli označeni svatojiřským křížem. Měli plátovou zbroj, ale znaky na jejich tabardech Hook neznal. Muž v čele zvedl ruku, a když skupina zastavila, zahleděl se pátravě do svahu, odkud se ozývaly rány seker. Po chvíli vyjeli z lesa další jezdcí.

„Francouzi,“ zašeptala Melisanda.

„Já vím,“ přikývl Hook. Většina mužů měla tasené meče.

„Co budeme dělat?“ hlesla Melisanda vyděšeně. „Schováme se někde?“

„Ne,“ řekl Hook. Věděl, co musí udělat, a neváhal ani okamžik. Vzal Melisandu za ruku, zvedl ze země její kuši a rozběhl se podél hřebene. „Francouzi!“ zvolal, aby ho všichni slyšeli. „Jsou tu Francouzi! Zpátky k vozům! Rychle!“ Utíkal a stále křičel. „Zpátky k vozům!“ Sám však nejdřív běžel doprava, dál od vozů, aby našel Torna Scarleta a Willa Dala. Oba stáli a zírali na něj. „Wille!“ křikl Hook, „napodob hlas sira Johna a poruč všem, aby se vrátili k vozům. Jsou tu Francouzi!“

Will na něj stále civěl, jako by nic nechápal.

„Dělej, k čertu!“ zařval Hook a zatřásl jím. „Jsou tu Francouzi, slyšíš? Kde je Matt?“ obrátil se na Torna Scarleta. Ten pouze ukázal k jihu.

Will se konečně vzpamatoval, rozběhl se podél hřebenu a chraptivým hlasem sira Johna křičel, aby se všichni vrátili k vozům na cestě. Zmátl tím dokonce i Petera Goddingtona, ale když se centenar začal shánět po siru Johnovi, našel místo něj Hooka, Melisandu a Torna Scarleta. „Co se, sakra, děje?“ vyštěkl vztekle, jako by si myslel, že jde o hloupý žert.

„Jsou tu Francouzi, seržante,“ řekl vzrušeně Hook a ukázal dolů pod západní svah.

„Zbláznil ses? Žádní Francouzi tu nejsou!“

„Viděl jsem je,“ odpověděl Hook. „Jezdci v plné zbroji s tasenými meči.“

„To jsou naši, hlupáku! Hlídka!“

Centenar to řekl s takovou jistotou, že Hook na chvíli zapochyboval, co vlastně viděl. Navíc si uvědomil, že jezdci museli slyšet křik, ale nic se nedělo. Čekal, že se rozjedou do svahu a každou chvíli se vyřítí proti nim, nikdo se však neobjevoval. Přesto trval na svém. „Je jich asi dvanáct,“ řekl, „dvanáct jezdců v plné zbroji v livreji, kterou neznám. Melisanda je taky viděla.“

Seržant mávl rukou, jako by nemínil brát její svědectví vážně. „Kdes říkal, žeš je viděl?“ zeptal se. „Podívám se sám.“

„Jeli roklinou tam pod svahem,“ ukázal znovu Hook dolů. „Nejsou na cestě, jedou lesem, jako by se skrývali.“

„Jestli se ti to jen zdálo...,“ zamumlal centenar a zamířil ke svahu.

„Kde je Matt?“ zeptal se znovu Hook Torna Scarleta.

Tom si přiložil ruce k ústům. „Matte!“ houkl.

Nic. Odpovědělo mu pouze ševelení větru v korunách stromů a pípání pěnkavy kdesi na jižním svahu. Pak zaduněl zdola od města výstřel z děla a rána ještě chvíli doznívala ozvěnou. Hook napínal uši, ale žádný dusot kopyt nebo cinkot postrojů neslyšel. Znovu začal pochybovat, jestli opravdu nějaké jezdce viděl. Také Willův hlas utichl, takže lučištníci se už zřejmě stáhli k vozům.

„Matt se chtěl znovu podívat na moře,“ řekl neklidně Tom Scarlet. „Předtím nikdy moře neviděl, tak se na něj chtěl podívat z těchhle kopců.“

„Matte!“ zavolal znovu Hook, ale opět se nikdo neozval.

Peter Goddington už zmizel za okrajem svahu. Hook podal kuši Melisandě, vytáhl z pouzdra luk, zavěsil třetiv a připravil si šíp. Pak došel na okraj svahu a pátravě se zadíval dolů. Žádní jezdci tam nebyli, viděl jen Goddingtona. „Nikdo tu není, hlupáku!“ zavolal nahoru centenar. V tu chvíli spařil Hook dva jezdce, kteří vyjeli z lesa vpravo.

„Za tebou!“ křikl na Goddingtona. Centenar se ohlédl a okamžitě se rozběhl do svahu. To už Hook natáhl luk a vypustil šíp, ale právě v tu chvíli jezdec, který byl Goddingtonovi blíž, náhle uhnul doleva, takže mu hrot šípu sklouzl po nárameníku. Jezdec máchl mečem. Hook vytahoval další šíp, přesto uviděl, že Goddingtonova hlava se zalila doruda krví. Centenar se zapotácel, ale už ho dostihl i druhý jezdec s mečem napřaženým dopředu jako kopí a bodl ho do zad. Goddington padl.

Hook znovu vystřelil. Bílá pera šípu se mihla pruhy slunce a dlouhý tenký hrot prorazil prsní plát druhého jezdce a srazil ho ze sedla. Z lesa už ale vyjížděli noví jezdci a hnali své koně do svahu. Tom Scarlet chytil Hooka za rameno. „Nicku, podívej!“

Byli ztraceni. Zleva se k nim blížili další jezdci a Hook v návalu paniky chytil Melisandu za rukáv a táhl ji pryč. Uvědomil si, že Francouzi zřejmě přijeli ve dvou skupinách a on předtím viděl jen jednu z nich, a tak v pudu sebezáchovy prchal a Melisandu táhl za sebou, i když věděl, že se jim těžko podaří utéct. A také neutekli. Vzápětí se kolem nich přehnal jezdec, obrátil koně, až mu od kopyt odlétly chuchvalce zetlelého listí, a zastavil před nimi. Hook se pokusil uhnout doleva a uniknout kolem velkého dutého dubu, ale už to nešlo, protože je obklopili zbrojenci ze všech stran a jezdec, který jim zastoupil cestu, se smál.

„Matt,“ vyhrkl Tom Scarlet a Hook uviděl, že Matta už zajali. Francouz v modrozelené livreji ho držel za límec a táhl ho vedle koně za sebou.

„Lučičníci,“ řekl vůdce Francouzů. Francouzsky to znělo podobně jako anglicky, takže mu Hook rozuměl, stejně jako slyšel, s jakým potěšením to jezdec vyslovil.

„Pere,“ vydechla Melisanda. „Pere.“

A pak Hook uviděl sokolí hlavu na pozadí slunce. Livrej byla nově vyšitá a zářila jasnými barvami, téměř tak jasnými jako čepel meče, která se k němu natáhla. Hrot se zastavil na šířku dlaně od jeho hrdla. Jezdec na Hooka upřeně hleděl. Na hrušce sedla mu visela zadní čtvrtka čerstvě zabitého a rozporcovaného srnce a krev zvířete stékala po jezdcově šupinové zbroji na noze. Teď už Hook věděl, koho má před sebou – byl to Ghillebert, Seigneur de Lanferelle, pán z pekla.

Čněl nad ním v plné nádheře, na krásném velkém hřebci a v plátové zbroji, jež zářila jako slunce. Jediný byl bez přilby a dlouhé černé vlasy mu splývaly téměř až k pasu. Z tváře s ostře řezanými rysy a orlím nosem, temné jako z naleštěného bronzu, svítily přivřené oči, které pohlédly pobaveně nejdřív na Hooka a pak na Melisandu. Dívka proti němu zvedla kuši. Dalo se těžko soudit, zda v ní Lanferelle poznal svou dceru. V každém případě to na sobě nedal nijak znát, pouze se na ni krátce ušklíbl a řekl něco francouzsky. Melisanda sáhla do plátěného vaku, vytáhla šipku a založila ji do drážky. Ghillebert, pán z Lanferellu, ji mohl snadno zastavit, ale když znovu pozvedla zbraň připravenou k výstřelu proti jeho tváři, opět se jen usmál a něco řekl, ale tak rychle, že Hook neporozuměl jedinému slovu. A Melisanda mu stejným způsobem, navíc s prudkou vášní, odpověděla.

Náhle se odkudsi z dálky, kde cesta klesala k anglickému táboru, ozval křik. Pan z Lanferellu vyštěkl krátký rozkaz svým mužům, a ti se okamžitě tím směrem rozjeli. Polovina z osmnácti jezdců, již přijeli s Lanferellem, měla livrej se sokolí hlavou a sluncem, zatímco zbývající, kteří přivedli Matta Scarleta, byli v modrozelených barvách. A právě ti, spolu s panošem s Lanferellovým znakem, zůstali.

„Tři angličtí lučištníci,“ promluvil Lanferelle náhle anglicky a Hook si připomněl, že se Francouz tuhle řeč naučil, když čekal jako vězeň, až za něj bude složeno výkupné, „tři zatracení angličtí lučištníci, a to jsem svým mužům slíbil zlato, když mi přinesou prsty těch proklatců.“ Teprve teď se usmál, až mu v opálené tváři zasvítily zuby. „Po celé Normandii i Pikardii je spousta bezprstých vesničanů, protože se mě mí muži pokoušeli podvést.“ Zřejmě na to byl hrdý, neboť se tomu hlasitě zasmál. „Víš, že je to má dcera?“ zeptal se náhle.

„Vím,“ přikývl Hook.

„Jedna z mých dcer,“ dodal, „ta nejhezčí. Mám jich devět, aspoň těch, o nichž vím, ale jen jednu se svou ženou. Avšak tuhle,“ pohlédl na Melisandu, která na něho stále mířila kuší, i když jí ruce klesly, „tuhle jsem chtěl uchránit před světem.“

„I to vím,“ odpověděl Hook.

„Měla se modlit za mou duši, ale zdá se, že budu muset zplodit další dcery, jestli chci, aby má duše došla spásy.“

Melisanda proti němu vychrlila pár nenávisných slov, ale Lanferelle se opět jen usmál. „Dal jsem tě do kláštera,“ pokračoval k ní anglicky, „protože jsi byla příliš pěkná na to, abys skončila v posteli nějakého upoceného venkovana, a na druhou stranu neurozená, aby si tě mohl vzít muž na úrovni. Ale teď vidím, že sis sama zvolila to první,“ vrhl na Hooka pohrdlivý pohled, „a jablko bylo zřejmě utrženo. Ale ať tak či tak, jsi stále mým vlastnictvím.“

„Je moje,“ ozval se Hook. Francouz na to nereagoval.

„Takže co mám teď udělat?“ pokračoval ke své dceři. „Poslat tě zpátky do kláštera?“ Melisanda znovu pozvedla kuší, ale Lanferelle se jen ušklíbl. „Stejně nevystřelíš.“

„Ale já ano,“ řekl Hook, i když to byla planá hrozba, protože neměl šíp na těživě a dobře věděl, že by mu nedovolili ani sáhnout do vaku.

„Komu sloužíš?“ zeptal se ho Francouz.

„Siru Johnu Cornewaillovi,“ odpověděl Hook hrdě.

Lanferelle se zatvářil, jako by ho to potěšilo. „Vida, siru Johnovi. To je správný muž. Jeho matka spala s Francouzem. Takže sir John! Musím říct, že ho mám rád. Ale co tedy s tebou, Melisando?“ obrátil se znovu k dceři. „Co s tebou, má malá novicko?“

„Nenávidím klášter!“ vyhrkla anglicky.

Lanferelle se zamračil, jako by ho její prudká odpověď zmátla. „Vždyť jsi tam byla v bezpečí,“ řekl, „stejně jako tvá duše.“

„V bezpečí?“ opakovala trpce. „V Soissonsu a v bezpečí? Všechny sestry tam znásilnili a pak zabili!“

„I tebe znásilnili?“ zeptal se ostře.

„Před tím mě zachránil Nicholas,“ ukázala na Hooka. „Zabil muže, který se to chystal udělat.“

Temné Francouzovy oči na okamžik šlehly po Hookovi, ale hned se vrátily k Melisandě. „Tak co tedy chceš?“ zeptal se jí téměř vztekle. „Manžela? Někoho, kdo se o tebe bude starat? A co tak tenhle mladík?“ ukázal hlavou na svého panoše. „Možná by ses měla provdat za něj, co říkáš? Je urozeného původu, ale zase ne tak urozeného, aby to bránilo sňatku s tebou. Jeho matka byla sedlářova dcera.“ Panoš zjevně nerozuměl jedinému slovu, neboť zíral na Melisandu zcela lhostejně. Místo přílby měl jen aventail, kroužkovou kuklu, z níž vystupoval upocený obličej podobaný uhříky se silnými vlhkými rty a zploštělým nosem, zřejmě z nějaké rvačky. Melisanda se ušklíbla a řekla něco francouzsky, ale opět tak rychle, že jí Hook nerozuměl. Poznal jen, že to bylo něco opovržlivého, a jejího otce to zjevně pobavilo. „Říká, že zůstane s tebou,“ přeložil Lanferelle Hookovi. „Ale to záleží na mně – na tom, jestli se rozhodnu nechat tě naživu.“

Hook uvažoval, že by mohl zaútočit lučištěm, bodnout Francouze rohovinovým končíkem do hrdla nebo do měkké tkáně pod bradou a s trochou štěstí mu ho vrazit až do mozku.

„Ne,“ zazněl mu náhle v hlavě hlas. Byl tichý, spíš šeptal, ale Hook okamžitě věděl, že je to hlas svatého Kryšpiniána, který tak dlouho mlčel. „Ne,“ opakoval světec.

Hook málem padl na kolena vděčností. Jeho ochránce se vrátil. Lanferelle se usmíval. „Chtěls mě napadnout, že, Angličane?“

„Ano,“ připustil Hook.

„Zabil bych tě,“ řekl Francouz, „a možná bych to měl udělat tak jako tak.“ Zahleděl se k místu, kde stály vedle cesty vozy. Byly sice skryté za hustými keři a stromy, ale Hook odtud slyšel výkřiky a ostré brnkání třetiv. „Kolik vašich tam je?“ zeptal se Lanferelle.

Hook chtěl nejdřív něco zalhat, ale pak usoudil, že by se Francouz stejně brzy dozvěděl pravdu. „Čtyřicet lučištníků,“ řekl tedy.

„Žádní zbrojenci?“

„Žádní,“ zavrtěl Hook hlavou.

Lanferelle pokrčil rameny, jako by tomu nepřikládal důležitost. „Takže se chystáte dobýt Harfleur. A co potom? Potáhnete na Paříž? Nebo na Rouen? Ty to nevíš, ale já ano. V každém případě někam potáhnete. Ten váš Jindřich nevynaložil peníze na takovou výpravu jen

proto, aby se zmocnil malého přístavu. Chce víc. A zatímco potáhnete do nitra naší země, my vás ani na okamžik neopustíme, Angličane. Budete umírat po jednom nebo po dvou, až vás zbude jen pár, a pak se na vás vrhneme jako smečka vlků na stádo ovcí. A má moje dcera zemřít, protože nebudeš mít sílu ji chránit?“

„Já jsem ji zachránil v Soissonsu, ale tys pro ni neudělal nic,“ prohlásil Hook.

Lanferelle zrudl hněvem. Hrot meče v jeho ruce se zachvěl, ale v očích se objevila nejistota. „Hledal jsem ji,“ řekl, jako by se bránil.

„Ale nenašels ji, zatímco já ano,“ odpověděl Hook.

„Bůh mě vedl k němu,“ ozvala se Melisanda anglicky.

„Bůh? To jsou věci,“ vrátil se Lanferelle k pobavenému tónu.

„Myslíš, že Nejvyšší je na vaší straně, Angličane?“

„Vím to,“ řekl pevně Hook.

„A víš taky, jak mi říkají?“

„Pán z pekla,“ odpověděl Hook.

Lanferelle přikývl. „Je to přezdívka, Angličane, pouhá přezdívka k strašení hlupáků, ale navzdory jí si přeju, aby se má duše dostala do nebe, až zemřu. A k tomu potřebuju, aby se za mě někdo modlil. Potřebuju jeptišky a kněží na kolenou.“ Kývl směrem k Melisandě. „Proč se za mě ona nemodlí?“

„Modlím se,“ hlesla Melisanda.

„Ale vyslyší Bůh její modlitby?“ zeptal se Lanferelle. „Kvůli tobě ho opustila a byla to její volba. Uvidíme, co si přeje Bůh. Zvedni ruku.“ Odmlčel se, ale Hook se nehýbal. „Chceš zůstat naživu?“ vyštěkl Lanferelle. „Zvedni ruku, říkám! Tuhle ne! Tady tu!“ ukázal na Hookovu pravou ruku, jejíž prsty byly ztvrdlé od tětiny luku.

Hook zvedl pravou ruku.

„Roztáhni prsty!“ poručil mu Lanferelle a dotkl se hrotem meče dlaně. „Mohl bych tě zabít, ale moje dcera tě miluje a já zase miluju ji. Avšak ty sis vzal bez mého svolení její krev a krev žádá krev.“ Zvedl meč a švihl jím tak rychle a takovou silou, že nedal Hookovi šanci ucuknout a utál mu malíček. Z pahýlu prstu se vyvalila krev. V prvním okamžiku Hook nic necítil, ale pak mu do paže vystřelila mučivá bolest.

„A je to,“ řekl Lanferelle pobaveně. „Jak vidíš, nechal jsem ti prsty, které potřebuješ k napínání tětiny. Kvůli ní! Ale až se na vás vrhnou vlci, Angličane, ještě svou hru dohrajeme. Když nade mnou zvítězíš, necháš si ji, ale když prohraješ, půjde do manželského lože s ním,“ ukázal znovu hlavou na svého panoše. „Je to páchnoucí lůžko a on si v něm počíná jako kanec. Souhlasíš s naší hrou?“

„Bůh nás dovede k vítězství,“ odpověděl Hook. Rukou mu škrabala prudká bolest, ale zaťal zuby a nedal na sobě nic znát.

„Bůh?“ ušklíbl se Lanferelle a naklonil se k němu ze sedla. „Něco ti povím. Bohu nezáleží ani na tvém, ani na mém králi. Nezáleží mu na žádném z nich ani za mák. Tak souhlasíš s naší hrou? Chceš se mnou bojovat o Melisandu?“

„Ano,“ přikývl Hook.

„Pak odlož šípy a odhod' luk,“ řekl Lanferelle.

Hook pochopil, že Francouz nechce mít šíp v zádech, až bude odjíždět, a tak spolu s Tomem Scarletem odhodil luk do spleti větví poraženého dubu a pustil vak s šípy na zem.

Lanferelle se usmál. „Takže jsme se dohodli, Angličane: cenou, o kterou budeme bojovat, je Melisanda. Ale tu dohodu musíme zpečetit krví, nemyslíš?“

„Už je zpečetěná,“ řekl Hook a zvedl zkrvavenou ruku.

„Hrajeme o život, ne o krev,“ řekl Lanferelle. Stiskl kolenem koně, ten se poslušně otočil a pán z pekla znovu máchl mečem. Hrot čepele proťal hrdlo Matta Scarleta a na trávu vystříkl proud rudé krve. Tom Scarlet vykřikl. Lanferelle se zasmál, pobídl koně a následován svými muži odjížděl k východu.

„Matte!“ volal zoufale Tom Scarlet, ale jeho bratr umíral stejně nezadržitelně, jako z jeho rozseknutého hrdla bublala a stříkala krev.

Dusot kopyt francouzských koní dozníval a také výkřiky u vozů utichly. Melisanda plakala.

Francouzi byli pryč. Hook si došel pro luk, pak vzal sekeru a začal jí hloubit hrob. Hrob tak široký, aby v něm mohli na kopci nad mořem vedle sebe ležet Matt Scarlet a Peter Goddington.

Hrob nad mořem a nad městem, do jehož hradeb bušily jedna za druhou dělové koule.

Byla to těžká a nekonečná práce. Hook a ostatní lučištníci poráželi stromy a štípali a řezali kmeny, aby nadělali dřevo na vyztužení okopů pro děla a zákopů. Stále se také hloubily nové okopy, blíž k městu. Drahocenné zbraně však bylo třeba před obránci Harfleuru chránit, a tak lučištníci stavěli před ústí děl pevné stěny ze silných dubových kmenů skloněné dozadu, aby dokázaly odrazit koule z nepřátelských děl vzhůru. Nejdůmyslnější na těchto záštítách ale bylo to, že se daly otáčet. Jakmile bylo dělo připraveno k výstřelu, vydal velitel dělostřelců rozkaz a muži začali pomocí velkého rumpálu stahovat horní okraj záštity a zároveň zvedat okraj spodní, aby odkryli zčernalé ústí děla. Pak dělo vystřelilo, svět zmizel v oblaku hustého kouře páchnoucího po zkažených vejcích, z něhož se obracel žaludek, a náraz kamenné koule do hradeb zanikl v dunivé ozvěně, jež se valila kotlinou mezi kopci. To už se pomocníci kolem děla znovu chopili rumpálu a spustili dřevěnou stěnu, aby znovu chránila holandské dělostřelce při složitém nabíjení.

Jenže obránci se naučili čekat na okamžik, kdy se masivní záštita začala zvedat, a až v tu chvíli vystřelili z děla nebo z obrovské kuše, které se říkalo springolt. Proto chránil anglická děla ještě val ze silných kmenů a z velkých proutěných košů naplněných hlínou. Někdy ale dělostřelci zvedali dřevěnou záštitu, i když dělo ještě nebylo připravené, aby vyprovokovali nepřítele k předčasné palbě, jejíž projektily obvykle končily na bariéře z košů a kmenů. Teprve když bylo dělo nabitě a připravené k výstřelu, odvalili pomocníci stranou koše, které stály bezprostředně před ústím děla, zvedli dřevěnou záštitu a celým údolím řeky Lézarde se rozletěla další dunivá rána.

Také obránci města měli děla, ale mnohem menší než Angličané, takže stříleli koule velikosti jablka, které nemohly těžké záštity prorazit, a tlusté šípky jejich springoltů měly ještě menší účinnost. Když jednou přivázel Hook další vůz s dřevem na vyztužení zákopů, zasáhla právě taková šipka předního koně spřežení do hrudi a zabodla se mu hluboko do těla. Kůň padl jako podřátý a zůstal ležet v tratolišti krve, na které se v horku okamžitě slétlo množství přemnožených much a komárů.

Zákopy chránily obléhatele před střelami z děl a springoltů, i když nebyly účinné proti balistám, jež vrhaly kameny vysokým obloukem, takže padaly k zemi téměř kolmo. Rovněž Angličané měli katapulty vyrobené z kmenů stromů poražených v kopcích nad přístavem a vrhali jimi přes hradby do města kameny, ale i páchnoucí mrtvolý zvířat. Z vrcholu svahu, kde porážel stromy, viděl Hook zborčené střechy domů a také dvě pobožené kostelní věže. Viděl však i počínající průlom v hradbě, z něhož se sypaly kameny a dřevo do příkopu, a stejně tak byla téměř v troskách velká bašta, která chránila bránu. Bašta byla postavená z bloků vyschlé hlíny a kmenů a koule, vystřelované anglickými děly, rozbíjely její dvě věže i krátkou, ale silnou zeď mezi nimi.

„Musíme něco podniknout,“ řekl sir John lučištníkům. „Král začíná být netrpělivý.“

„V hradbě už je dost velká díra, sire Johne,“ poznamenal Thomas Evelgold, který se stal po Peteru Goddingtonovi novým centenarem.

„Jenže za ní je další zeď,“ řekl sir John, „a abychom na ni mohli zaútočit, musíme strhnout barbakán.“ Barbakán byla bašta s dvojitou strážní věží, která chránila Leurskou bránu. „Chceš, aby na tebe z boku létaly šipky z těch jejich zatracených kuší? Ten barbakán musí dolů a strhneme ho tak, že k němu prokopeme chodbu. A abychom ji mohli kopat, musíme mít kryt, takže budeme dál kácet stromy a z kmenů postavíme pořádný kryt. Hooku, potřebuju s tebou mluvit.“

Sir John odvedl Hooka stranou. „Žádní francouzští zbrojenci už vás v kopcích nepřekvapí,“ řekl. „Teď tam jsou naši muži a další hlídají kolem, abychom věděli, jestli přicházejí nějaké francouzské posily. Zatím však nic nehlásili.“ To byla záhada. Srpen pomalu končil a Francouzi stále nevyslali na pomoc obleženému městu žádné vojsko. Angličtí jezdcí vyjížděli každý den do širokého okolí, sledovali cesty ze severu i východu, ale pořád nic. Občas se sice objevovaly oddíly zbrojenců, jež se snažily napadat hlídky, ale žádný oblak prachu, který by prozrazoval táhnoucí vojsko, se na obzoru nezvedal. „Pověz mi, jak to bylo tam na kopci, když zabili Petera Goddingtona,“ zeptal se sir John. „Cos tam dělal?“

„Varoval jsem ostatní,“ odpověděl Hook.

„Ne,“ zavrtěl hlavou sir John. „Prý jsi na ně křičel, aby se stáhli k vozům. Je to pravda?“

„Ano, sire Johne.“

„Proč?“ zeptal se sir John ostře.

Hook svažtil čelo. Tenkrát se mu zdálo, že je to to nejlepší, co mohou v dané situaci udělat, ale teď vlastně nevěděl proč. „Bylo to v lese a luky jsme se bránit nemohli,“ řekl váhavě. „Od vozů se dalo střílet, tam už byl volný prostor.“

„Ano,“ přikývl souhlasně sir John, „a taky jste se tak ubránili.“ Lučičníci se shromáždili u vozů a zahnali jezdce dvěma salvami šípů. „Takže jsi udělal správnou věc, Hooku. Ti bastardi přijeli jen proto, aby zabili pár mužů a zjistili, jak jsme pokročili v obléhacích pracích. A tys je zahnal.“

„Ale já jsem u vozů nebyl, sire Johne,“ ozval se Hook. „Zahnali je ti druzí.“

„Já vím, tys byl s Lanferellem. Zvláštní, že tě nechal naživu.“ Sir John na něho zkoumavě pohlédl. „Proč?“

„Chce mě zabít později,“ odpověděl Hook, i když si nebyl jistý, jestli je to pravda, „nebo možná kvůli Melisandě,“ dodal.

„Hraje si s tebou jako kočka s myší,“ řekl sir John. „Zatím ti ut'al prst,“ ukázal na jeho obvázanou ruku. „Můžeš bez něj střílet?“

„Stejně dobře jako předtím, sire Johne.“

„Pak mi nic nebrání, abych tě udělal ventenarem. To znamená, že budeš dostávat dvojnásobný žold.“

„Mě, ventenarem?“ zíral na něho užasle Hook.

Sir John se otočil a kritickým pohledem sledoval své zbrojence, kteří cvičili na silném kmenu poraženého stromu úderý mečem. Cvičit, cvičit a zase cvičit, to jim opakoval do omrzení. Tvrdil, že on sám denně udělá tisíc takových úderů, a totéž vyžadoval od svých mužů. „Dej do toho trochu síly, Ralphe!“ křikl na jednoho z nich a teprve pak se obrátil zpátky k Hookovi. „Přemýšlels o tom, co udělat, když jsi ty Francouze uviděl?“

„Ne.“

„Vidíš, a proto tě chci udělat seržantem. Nepotřebuju muže, kteří přemýšlejí, co udělat. Potřebuju ty, kteří to udělají. Teď je tvým no-

vým centenarem Tom Evelgold, takže můžeš převzít jeho muže. Já mu dám rozkaz, on řekne tobě, co máš udělat, a ty to předáš svým lučištníkům. A jestli tě neposlechnou, zabiješ je. A jestli tě ani pak neposlechnou, zabiju já tebe.“

„Ano, sire Johnne.“

Zjizvená tvář sira Johna se roztáhla do úsměvu. „Máš štěstí,“ řekl. Potom vytáhl z koženého váčku tenký stříbrný řetěz a vložil ho Hookovi do ruky. „To je odznak tvé funkce. A zítra budete dělat kryt.“

V tu noc přinesl chladný západní vítr od moře déšť. Spustil se tíše a jemně šustil na plachtách stanů obláhatelů, ale pak vítr zesílil, déšť zhoustl a země se rozmáčela v bahno. Hladina vody v zaplavených územích, která předtím postupně klesala, začala opět stoupat, ale co horšího, začaly také přetékat a vylévat se odpadní jámy. Dělostřelci kleli a zakrývali děla plachtami, zatímco lučištníci pečlivě ukrývali tětivy, aby nenasákly vodou.

Hook teď nemusel nosit luk, jeho úkolem bylo postavit kryt. Nebyla to složitá práce ani při ní člověk nemusel umět žádné řemeslo, ale vyžadovala sílu a byla nebezpečná, protože ji museli dělat před očima obránců a v dostřelu jejich děl, springoltů, katapultů a kuší.

Kryt byl obrovský štít ve tvaru špičky boty, dostatečně silný a odolný, aby chránil před nepřátelskými střelami muže, kteří pod ním budou pracovat.

Na práci dohlížel Walesan Dafydd ap Traharn. „Pocházím z Pontygwaithu a v Pontygwaithu víme o stavění takových věcí víc než vy všichni mizerní angličtí bastardi dohromady,“ řekl lučištníkům. Měl v úmyslu dovézt před místo, kde se měl kryt stavět, dva vozy naložené hlinou, aby lučištníky chránily před nepřátelskými střelami, ale déšť rozmočil půdu tak, že těžké vozy zapadly do bahna. „Takže budeme muset kopat,“ řekl se škodolibou radostí člověka, který ví, že on sám kopat nebude. „My v Pontygwaithu víme o kopání víc, než vy všichni angličtí prďolové dohromady,“ prohlásil.

„Protože v jednom kuse kopete hroby pro všechny ty Walesany, které my zabijeme,“ odsekl Will Dale.

„Kopeme hroby pro vás, vy Angláni mizerní,“ odpověděl Dafydd ap Traharn celý šťastný. Když později klábosil s Hookem, pochlubil se

mu, že patřil k těm, kteří před patnácti lety zorganizovali vzpouru proti anglickému králi. „Vedl nás Owain Glyn Dwr,“ řekl nadšeně. „To byl muž!“

„A jak skončil?“

„Nijak. Pořád je naživu, chlapče,“ odpověděl Dafydd ap Traharn. Vzpoura Glyna Dwr trvala déle než deset let a poskytla mladému Jindřichovi, princí Waleskému a nyní králi Anglie, dlouhé a užitečné vzdělávání ve vedení války. Revolta byla nakonec poražena a některé z jejích vůdců vlekli na popraviště přes celý Londýn na katru, ale Owaina Glyna Dwr nikdy nedopadli, takže tomuto osudu unikl. „Víš,“ naklonil se Dafydd ap Traharn k Hookovi a ztišil hlas, „my ve Walesu máme kouzelníky, kteří umí proměnit člověka tak, že je neviditelný.“

„To bych rád viděl,“ řekl Hook.

„To právě nejde, chlapče. Když je někdo neviditelný, tak ho nemůžeš vidět, to dá rozum. Owain Glyn Dwr by mohl stát před tebou a neviděl bys ho. Takhle skončil, chápeš? Žije si v přepychu, chlapče, s ženami a se vším, co k tomu patří, ale když se k němu na míli přiblíží Angličan, stane se neviditelným!“

„A co tedy děláš u téhle armády, když jsi rebel proti Anglii?“

„Člověk musí z něčeho žít,“ povzdechl Dafydd ap Traharn, „a jíst chléb nepřítele je přece jen lepší než civět do prázdné pece. V tomhle vojsku jsou tucty mužů Glyna Dwr, chlapče, a všichni bojujeme za Jindřicha stejně udatně, jako jsme bojovali za Owaina.“ Na chvíli se odmlčel a zazubil se. „Ale pozor, několik Owainových mužů je taky na francouzské straně a budou bojovat proti nám.“

„Lučištníci?“

„Proboha, ne! Copak si lučištník může dovolit uprchnout do Francie? Jsou to příslušníci nižší šlechty, kteří přišli o své panství, a proto odešli do Francie. Žádní lučištníci. Už jsi někdy stál v boji proti lučištníkovi?“

„Díky bohu ne,“ zavrtěl hlavou Hook.

„Není to zrovna něco, co bych nazval příjemnou zkušeností,“ řekl Dafydd ap Traharn chmurně. „Věř mi, chlapče, že my Walesané se nenecháme jen tak snadno vyděsit, ale když na nás u Shrewsbury vystřelili salvu Jindřichovi lučištníci, viděli jsme, že na nás letí z nebe

smrt. Bylo to jako krupobití, akorát že ty kroupy měly železné hroty. A krupobití neustávalo a všude kolem mě umírali stateční waleští muži. Lučištníci, to je hrůza. Strašlivá hrůza!“

„Já jsem lučištník.“

„Teď jsi kopáč, chlapče,“ řekl Dafydd ap Traharn a zazubil se, „tak kopej.“

Kopali zákop, který měl vést z dělového okopu směrem k hradbě, přičemž obránci viděli, co dělají, a zasypávali je při práci šipkami z kuší a dělovými koulemi. Také se pokoušeli vrhat do nového zákopu katapultem kameny, ale ty dopadaly daleko od něj a jenom rozstříkovaly na všechny strany bláto. Když měli zákop asi třicet kroků dlouhý, prohlásil Dafydd ap Traharn, že to stačí, a ukázal jim, že teď budou kopat širokou, hlubokou čtvercovou jámu. A tak lučištníci kopali a vyhazovali hlínu lopatami, až narazili na vrstvu křídý. Bočními stěnami jámy prosakovala voda, takže když začali na třech stranách budovat z kmenů parapet, brodili se v řídkém blátě. Nechali nechráněnou jen zadní stranu, obrácenou k anglickému táboru. Položili naplocho vedle sebe čtyři kmeny a na ně pak kladli napříč další, až se mohl muž v jámě napřímit, aniž ho nepřítel z harfleurských hradeb uviděl. „Dnes v noci uděláme střechu a kryt bude hotový,“ prohlásil Dafydd ap Traharn.

Střechu dělali v noci, protože jáma se nacházela v dosahu střelců z kuší na hradbách. Obránci zřejmě nevěděli, co se děje, a byli znepokojeni, neboť stříleli naslepo do deště a tmy a jejich krátké ostré šípky zranily tři muže. Trvalo celou noc, než lučištníci položili navrch jámy dlouhé kmeny, navršili na ně silnou vrstvu hlíny a křídové drti a na ni nakladli další kmeny. „A teď začne ta pravá práce,“ řekl Dafydd ap Traharn, „a tu musejí přijít udělat Walesané.“

„Jaká práce?“ zeptal se Hook.

„Budeme razit štolu, chlapče. Podzemní chodbu.“

K ránu přestalo pršet, i když stále foukal chladný vítr. Jakmile se rozbřeslo, začali nepřátelští dělostřelci bombardovat kryt malými kamennými koulemi, které však nemohly parapet a střechu ze silných kmenů poškodit. Hook a jeho lučištníci spali, ukryti pod provizorními přístřešky z větví, hlíny a kapradí. Když se Hook probudil, uviděl, že

Melisanda cítí jeho kroužkovou košili pískem a octem. „*Rouille*,“ řekla na vysvětlenou.

„Myslíš rez?“

„Vždyť to říkám.“

„Moji můžeš taky vyčistit, holubičko,“ řekl Will Dale, když vylezl ze svého úkrytu.

„To si udělej sám,“ odbyla ho Melisanda. „Ale Tomovu jsem vyčistila.“

„Jsi hodná,“ pochválil ji Hook. Všichni lučištníci cítili s Thomasem Scarletem, který jako by s bratrem pohřbil v jednom hrobu i svou obvyklou veselost. Buď se mračil, nebo sedával sám stranou ostatních a díval se do dálky. „Nemyslí na nic jiného, než jak se znovu potkat s tvým otcem,“ poznamenal tiše Hook.

„Ale pak zemře i on,“ odpověděla Melisanda.

„Má tě rád,“ řekl Hook.

„Kdo? Můj otec?“

„Nechal tě naživu. A dovolil ti zůstat se mnou.“

„Tebe taky nechal naživu,“ odpověděla.

„Já vím.“

Na chvíli se odmlčela a dívala se na město, nad nímž se jako mořská mlha nad útesy vznášel kouř ze střelného prachu. Hook si položil mokré boty vedle ohně, aby se mu trochu vysušily. Hořící poleno zapraskalo a kolem se rozprskly jiskry – dřevo z vrby se vždycky brání ohni. „Mou matku asi měl rád,“ ozvala se náhle Melisanda.

„Myslíš?“

„Byla krásná,“ řekla, „a milovala ho. Říkala o něm, že je krásný muž.“

„Snad hezký, ne?“

„Krásný,“ trvala na svém.

„Pověz mi, přála sis, aby si tě odvedl, když jsme se s ním setkali tam nahoře?“ zeptal se Hook.

Prudce zavrtěla hlavou. „Ne,“ řekla bez váhání. „Myslím, že je to anděl zla. Sedí mi v hlavě jako tobě ten tvůj svatý.“ Otočila se a pohlédla na něho. „Přála jsem si, aby šel pryč.“

„Že ti sedí v hlavě... Chceš říct, že na něj pořád myslíš?“

„Vždycky jsem si přála, aby mě měl rád,“ odpověděla přiškrceným hlasem a znovu se pustila do čistění kroužkové košile.

„Tak jako měl rád tvou matku?“

„Ne! *Non!*“ vyhrkla podrážděně a opět se odmlčela. „Život je těžký, Nicku, to víš sám,“ pokračovala po chvíli. „Člověk jen pracuje, bojí se, kde sežene jídlo, a zase pracuje. Tohle mohou páni změnit. Stačí, když mávnou rukou, a už nemusíš ani pracovat, ani se bát o jídlo. Pak je život *facile*.“

„Snadný?“

„Ano. A to jsem si přála.“

„Tak mu to řekni.“

„Je krásný, ale není laskavý,“ povzdechla. „Vím to. A miluju tebe. *Je t'aime*.“ Řekla to bez jakéhokoliv sentimentu, ale pevně. Hook zůstal jejím vyznáním tak ohromen, že se nezmohl na slovo a jen se díval, jak lučištníci přinášejí do tábora dřevo na oheň. Melisanda svraстила čelo a usilovně dřela kroužkovou košili pískem. „Slyšel jsi někdy o siru Robertu Knollesovi?“ zeptala se náhle.

„Samozřejmě,“ odpověděl. Každý lučištník znal sira Roberta, který zemřel jako boháč před několika lety.

„Kdysi byl pouhý lučištník,“ pokračovala.

„Ano, tak začínal,“ přikývl Hook a v duchu přemýšlel, odkud zná Melisanda legendárního sira Roberta.

„Později se stal rytířem,“ dodala. „Vedl celé vojsko! A teď tě sir John udělal ventenarem.“

„Ventenar není rytíř,“ usmál se Hook.

„Ale sir Robert byl taky nejdřív ventenar,“ řekla Melisanda. „Později se stal centenarem, pak zbrojencem a nakonec rytířem. Vím to od Alice. A jestli to dokázal on, proč by se to nemělo podařit tobě?“

Hook na ni užasle zíral. „Já že bych se měl stát rytířem?“ vyhrkl po chvíli.

„Proč ne?“

„Ale vždyť na to nejsem urozený!“

„Sir Robert taky nebyl urozený.“

„Ano, někdy se to stává,“ řekl Hook pochybovačně, přitom věděl o jiných lučištnících, kteří vedli družiny a zbohatli. Sir Robert byl z nich

nejslavnější, ale lučištníci také vzpomínali na Thomase z Hooktonu, který zemřel jako pán nad tisíci akry půdy. „Stává, ale jen zřídka,“ dodal, „a chce to mít peníze.“

„A co pro tvé muže znamená válka jiného než peníze?“ namítla Melisanda. „Pořád dokola mluví o zajatcích a o výkupném.“ Namířila na něj kartáčem a šelmovsky se usmála. „Zajmi mého otce a žádej za něj výkupné, pak budeme mít peněz dost.“

„To by se ti líbilo?“

„Ano, líbilo,“ odpověděla bez váhání.

Hook se zasníl a představil si, že by se z něj stal boháč – že by zabil nějakého šlechtice a výkupným získal víc peněz, než si většina mužů dokáže vydělat za celý život. Ale pak na sny o bohatství zapomněl, protože John Fletcher, jeden ze starších lučištníků, který projevoval nelibost nad Hookovým povýšením, náhle vyskočil a rozběhl se k latrínám. „Fletchovi něco je,“ řekl.

„Alici bylo dnes ráno taky hrozně zle,“ poznamenala Melisanda a pokrčila nos. „*La diarrhée!*“

Hook neměl nejmenší chuť poslouchat, jak bylo Alici Godewynové zle, a naštěstí ho od dalších podrobností zachránil příchod sira Johna Cornewailla. „Tak co, už je panstvo vzhůru?“ zahulákal sir John.

„Všichni do jednoho, sire Johnne,“ odpověděl Hook za lučištníky.

„Pak nástup do výkopu! Musíme s tím obléháním pohnout!“

Hook vklouzl do provlhlých bot, navlékl si zpola vycíděnou kroužkovou košili a tabard, nasadil si přilbu a zamířil k výkopu. Obléhání Harfleuru pokračovalo.

Pokaždé, když kamenná koule zasáhla šikmé čelo krytu, se celá konstrukce prudce otřásla. Kmeny čela byly otlučené a rozštípané a trčely z nich tlusté šipky ze springoltů, ale žádné nepřátelské střele se dosud nepodařilo kryt prorazit ani ho poškodit natolik, aby už nesloužil jako spolehlivá ochrana, takže waleští miněři mohli pod vrstvou dřeva a hlíny pokračovat v práci.

Další podzemní chodby se razily na východní straně města, kde měly tábor oddíly vévody z Clarence, a jak z východní, tak ze západní strany duněly výstřely z děl a jejich koule rozbíjely a nahlodávaly hradební zdi. Navíc obrovské praky vrhaly do města kameny a v úzkých

ulíčkách vybuchovaly gejzíry kouře a prachu, zatímco minéři se kousek po kousku blížili k valům. Chodby na východní straně směřovaly pod hradbu, kde měli minéři vytvořit v křídové hornině velké dutiny podepřené kmeny, a až by nastal vhodný čas, měly se dřevěné podpěry spálit, aby se spolu s dutinami zbourila i část zdi nad nimi. Podzemní chodba na západní straně, jejíž vstup chránil kryt, který pomáhal stavět Hook, zase směřovala pod barbakán před Leurskou bránou. Kdyby se podařilo tuhle baštu strhnout, mohli by Angličané podniknout útok do průlomu vedle brány bez nebezpečí, že je bude z boku ohrožovat posádka barbakánu. Walesané tedy kopali, lučištníci střežili jejich kryt a město trpělo.

Barbakán byl postaven z těžkých dubových kmenů zapuštěných do země a spojených železnými obručemi. Kmeny tvořily vnější stranu dvou zavalitých válcovitých věží spojených krátkou zdí, jejichž vnitřek byl vyplněn hlínou a drobným kamením, a to celé ještě chránil zaplavený příkop. Střely z anglických děl však rozštípalY kmeny tak, že se hlína vyhrnula ven a vznikl strmý nepevný násep, který vyplnil jednu část příkopu. Přesto bašta stále odolávala. Její ruiny byly obsazené střelci z kuší a zbrojenci a ze zbytků dřevěných valů visely vzdorně praporce. Každou noc, když anglická děla přestala střílet, se obránci snažili poškozená místa opravit a ráno se objevila nová dřevěná palisáda, takže děla musela začít svou pomalou demoliční práci znovu. Jiná děla střílela na samotné město.

Když Hook spatřil Harfleur poprvé, byl jím okouzlen. Město plné strmých střech a kostelních věží, uzavřené věncem bílých hradeb, jež zářily v srpnovém slunci, se podobalo městu na obraze se svatými Kryšpínem a Kryšpiniánem v soissonske katedrále, na který při svých modlitbách tak upřeně hleděl.

Ted' se však kouzelné město měnilo v obrovskou hromadu kamení, bláta, kouře a rozbořených domů. Dlouhé úseky hradby pořád stály a pořád se na nich provokativně třepetaly praporce se znaky velitelů posádky, s obrazy světců a prosbami k Bohu o pomoc, ale osm věží se už zhroutilo do příkopu a jeden dlouhý úsek hradby v blízkosti Leurské brány byl v troskách. Těžké kameny vrhané katapulty bořily domy a z jejich rozvalených ohnišť se šířily požáry, takže nad obleženým

městem neustále visel příkrov kouře. Pak se s rachotem a bolestnými zvuky zvonů zřítíla kostelní věž, ale kameny z obrovských praků dopadaly na rozbité město dál.

A obránci stále odpovídali střelbou. Každé ráno vedl Hook muže do okopů, které chránily anglická děla, a vždy hned uviděl, kde a na čem posádka města přes noc pracovala. Za pobořenými úseky hradby stavěli obránci novou zeď a hroutící se barbakán vyspravovali a podpírali novými kmeny. K hradbě přijížděli s bílými heroldskými holemi angličtí vyjednavací, aby městu nabídli podmínky ke kapitulaci, ale francouzští velitelé je pokaždé odmítli. „Nechápu, v co doufají,“ řekl jednoho rána z kraje září otec Christopher Hookovi. „Čekají, že jim přitáhne na pomoc jejich král s vojskem?“

„Myslel jsem, že francouzský král je blázen.“

„To je, o tom není pochyb. Myslí si, že je ze skla!“ řekl posměšně otec Christopher, který chodil do zákopů každé ráno, aby udělil lučištníkům požehnání a zažertoval si s nimi. „Opravdu. Myslí si, že je ze skla, a má strach, že by se rozbil, kdyby upadl. A taky žvýká houně a stěžuje si na své problémy měsíci.“

„Takže sem podle tebe nepřitáhne, otče?“

„On ne, ale má syny, a to jsou krvežízniví mizerové. Je jisté, že kterýkoliv z nich by nás náramně rád rozsekal na kousky a naše kosti rozdrtil na prášek.“

„A myslíš, že se o to pokusí?“

„To ví jen Bůh, chlapče, a mně o tom nic neřekl. Ale vím, že se u Rouenu shromažďuje vojsko.“

„Je to daleko?“

„Vidíš tamtu cestu?“ ukázal kněz k Leurské bráně, kde byl na rozbahněné a dělovými koulemi rozryté zemi stále ještě patrný pozůstatek cesty. „Když po ní půjdeš a v kopcích zahneš doprava, dostaneš se asi po padesáti mílích k mostu a za ním uvidíš velké město. To je Rouen, Hooku. Padesát mil, pro vojsko tři dny pochodu.“

„Tak ať přitáhnou, všechny je pobijeme,“ řekl sebevědomě Hook.

„To říkal král Harold těsně před Hastingsem taky,“ odpověděl otec Christopher s úsměvem.

„A měl lučištníky?“ zeptal se Hook.

„Myslím, že jen zbrojence.“

„Vidíš, proto prohrál,“ zazubil se Hook.

Kněz se zadíval na Harfleur. „Už bychom to tady měli skončit,“ řekl zamyšleně. „Trvá to příliš dlouho.“ Otočil se a udělal znamení kříže k procházejícímu zbrojenci, který ho vesele pozdravil. „Víš, kdo to byl?“ zeptal se pak Hooka.

Hook se za mužem v červenobílém tabardu ohlédl. „Ne,“ zavrtěl hlavou. „Nemám tušení.“

„Syn Geoffreyho Chaucera,“ řekl kněz hrdě.

„Koho?“

„Copak jsi nikdy neslyšel o Geoffreym Chaucerovi?“ podivil se otec Christopher. „O tom básníkovi?“

„O básníkovi? Já myslel, že to byl někdo užitečný,“ řekl pohrdlivě Hook a pak do kněze prudce strčil. Otec Christopher se zapotácel a zlomek vteřiny nato se do hliněné stěny výkopu, kde stál, zabodla šipka z kuše. „Tamten bastard, ten je užitečný,“ dodal Hook.

„Jaký bastard?“

„Ten na barbakánu, otče,“ řekl Hook a vykoukl mezi dvěma polo-rozbitými proutěnými koši, z nichž se sypala hlína. Zamával a postava na baště mu mávnutím odpověděla. „Vždycky mu ukazuju, že jsem pořád naživu,“ dodal.

„Tchoř,“ řekl otec Christopher zamyšleně. „Víš, že Rob Pole one-mocněl?“

„Fletch taky. A žena Dicka Godewyna taky.“

„Alice?“

„Slyšel jsem, že je jí hrozně zle.“

„Rob Pole trčí v jednom kuse na latríně a nejde z něj nic než krev a odporná voda,“ povzdechl kněz. „Panebože... Fletch to samé.“

„Myslím, že bych se měl začít modlit,“ řekl otec Christopher. „Nemůžeme si dovolit přicházet o lučištníky kvůli nemocím. Tobě nic není?“

„Ne,“ zavrtěl Hook hlavou. „Děkuj Bohu. A co tvá ruka?“

„Bolí,“ odpověděl Hook a zvedl zavázanou ruku. „A pořád mi v ní cuká.“ Melisanda mu namazala ránu medem a pak ji ovázala.

„To cukání je dobrá známka,“ prohlásil kněz. Naklonil se a přičichl k obvazu. „A taky podle čichu to vypadá dobře. Sice páchneš po bahně, po potu a po hovnech, ale to my všichni. Hlavně že není cítit hnití, to je nejdůležitější. A co moč? Máš ji zakalenou? A víc žlutou nebo mín?“

„Tak normálně, otče.“

„To je skvělé. O tebe nesmíme přijít!“

Hook cítil, že kněz říká pravdu, neboť své povinnosti ventenara zastával dobře. Zpočátku si nebyl jistý a měl strach, že ho nebudou starší muži poslouchat, ale pokud se některému z nich nezdálo, že mu poroučí takový mladík, nedal to najevo a všichni plnili jeho rozkazy vcelku ochotně, takže nosil stříbrný řetěz s pýchou.

Znovu se vrátilo teplé počasí a rozblácené stezky vysychaly, což bylo dobré. Na druhou stranu se na vyschlém blátě vytvořila tvrdá křusta, která se pod botami drolila a při každém kroku se zvedal jemný prach. Také obležené město se drolilo, přesto jeho posádka stále odmítala jednat o kapitulaci. Čtyřikrát nebo pětkrát denně přicházel za lučištníky do okopů sám král a dlouho hleděl k hradbám. Zpočátku při těchto návštěvách s lučištníky promluvil, ale teď už jen mlčel a se staženými rysy a semknutými rty se zamýšleně díval na vzdorující město. Lučištníci vždy ustoupili stranou, aby jemu a jeho malé suítě udělali místo, a pak ho po očku pozorovali. Nebylo těžké vyčíst ze zjizvené Jindřichovy tváře, že pochybuje o úspěchu případného útoku na nově postavené vnitřní opevnění. Uvědomoval si, že by útočníci museli přelézat v dešti šipek z kuší ruiny spálených domů, pak překonat široký vodní příkop a škrábat se vzhůru po troskách zborcené hradby, aby se dostali před nový vnitřní val, navršený z košů naplněných hlínou, trámů a kamení z pobořených domů uvnitř města. Hook zaslechl, jak král říká, že bude třeba strhnout další úsek hradeb a pak novým průlomem okamžitě zaútočit.

„To nepůjde, sire,“ namítl zamračený sir John Cornewaille. „Tohle je jediný suchý přístup k hradbě, který máme.“ Záplavová voda ustoupila, ale stále obklopovala většinu obvodu města a omezovala možnost útoku na dvě místa, k nimž vedly dvě hlavní podzemní chodby.

„Tak strhněte barbakán a rozstřílejte bránu na třísky,“ naléhal král. Opět dlouho hleděl na tvrdošíjně vzdorující baštu s dvěma věžemi, až si náhle uvědomil, že ho dychtivě pozorují lučištníci a zbrojenci. „Přece nás Bůh nevedl tak daleko, abychom skončili hned u první překážky!“ zvolal hlasitě, aby ho všichni slyšeli. „To město musí být naše, a brzy! Čeká tam na nás pivo a dobré jídlo, tak se do toho pusťme!“

Celý den vynášeli z hlavní chodby hlínu a křídovou drť a naopak do ní tahali kusy kmenů přiříznuté na délku lučiště jako podpěry pro nově vyhloubený úsek. Stále také pokračovaly ohlušující výstřely z děl, po nichž vždy vše zahalil dusivý kouř.

„Poslyš, jak jsi na tom s ušima?“ zeptal se sir John Hooka jedno zářijové ráno.

„S ušima?“ nechápal Hook.

„No, s těmi ošklivými výrůstky, co ti trčí po stranách hlavy. Jak ti slouží?“

„Myslím, že dobře, sire Johnne.“

„Tak pojď se mnou.“

Sir John se zbrojí a tabardem šedivými od prachu, ho vedl zákopem ke vchodu do podzemní chodby pod masivním krytem. Chodba se asi v délce patnácti kroků ostře svažovala dolů a dál už pokračovala rovně. Byla dva kroky široká a vysoká na délku lučiště. Na dřevěných trámech podpěr byly přibité malé svícny, v nichž blikaly lojové svíčky, ale Hook si všiml, že čím se dostávají hlouběji, tím jsou plameny slabší. Vždy po několika krocích se museli zastavit a přitisknout se ke stěně chodby, aby se kolem nich mohli protáhnout muži, kteří vlekli koš s nakopanou křídou. Ve vzduchu vířil prach, zatímco pod nohama jim čvachtalo mazlavé bláto. „Teď si můžete chvíli odpočinout, mládenci,“ řekl sir John minérům, když došli na konec chodby. „Nehýbejte se a buďte zticha!“

Konec tunelu osvětlovaly lampy s rohovinovými stínítky, zavěšené na posledním podpěrném trámu. Dva muži, kteří kopali v čele tunelu, ochotně odložili krumpáče. Dafydd ap Traharn kývl Hookovi na pozdrav. Sir John se skrčil vedle šedovlasého Walesana a ukázal Hookovi, aby si dřepl vedle něho. „Poslouchej,“ řekl mu.

Hook poslouchal. Jeden z minérů zakašlal a sir John na něj sykl, aby byl tiše.

Když Hook doma v Anglii procházel hvozdy, které se táhly od pastvin lorda Slaytona dolů k řece, často se zastavil a bez hnutí naslouchal zvukům lesa. Znal je všechny, ať už to bylo funění kance, klepání žluňy do kmene, troubení srnců a jelenů, klapot zobáku havrana, když si čistí peří, nebo jen prosté šumění větru v korunách stromů, a vždy poznal, když v těchto zvucích zazněl nesoulad. To byla jasná známka toho, že někde nablízku se podrostem plíží pytlák. A stejně poslouchal i teď. Nevnímal dech pŕtuctu mužů za sebou, soustředil se pouze na ticho a sledoval, zda se v něm ozve nějaký, byť sotva slyšitelný rušivý zvuk. Takhle naslouchal dlouho.

„Mně zní pořád v uších zvonění,“ zašeptal sir John. „To mám nejspíš z toho, že jsem v životě nedělal nic jiného, než bušil mečem do přileb a...“ Náhle zmlkl, protože Hook zvedl netrpělivě ruku. Neuvědomil si, že si to nemůže vůči rytíři Podvazkového řádu dovolit, ale sir John přes to poslechl. Hook se znovu zaposlouchal. Něco zaslechl a po chvíli zase. „Někdo tady nablízku kope,“ řekl. „Bastardi,“ zašeptal sir John. „Nemýlíš se?“

Hook zavrtěl hlavou. Když teď poznal, co je to za zvuky, musel se podívat, že ty slabé, ale pravidelné údery krumpáče do křídového podloží nikdo jiný kromě něho neslyší. Obránci města kopali svou vlastní chodbu a postupovali proti nim v naději, že se s nimi střetnou dřív, než waleští minéři dotáhnou chodbu až do města. „Kopou chodbu..., možná dokonce dvě,“ dodal Hook, neboť se mu zdálo, že vzdálené údery se přece jen ozývají nepravidelně, jako by pocházely od dvou kopáčů.

„Měl jsem úplně stejný dojem, ale nebyl jsem si jistý,“ řekl Dafydd ap Traharn. „Člověk si myslí, že něco slyší, ale může to být jen klam.“

„Takže taky kopou, bastardi,“ zabručel sir John a pohlédl na Walesana. „Jak daleko od nás můžou být?“

„Podle mě tak dvacet kroků, to znamená dva dny. Další dva dny na to, aby udělali komoru, a den, aby do ní natahali výbušniny.“

„Tak to jsou pořád ještě daleko,“ poznamenal sir John. „A třeba se ani nesnaží najít naši chodbu.“

„Slyší nás stejně, jako slyšíme myje, sire Johne. A čím blíží se k nám dostanou, tím nás budou slyšet líp.“

„Zatracení bastardi mizerní!“ zaklel tiše sir John a obrátil se k Hookovi. „Ale já pořád nic neslyším.“

„Já ano,“ řekl Hook. „Jsou tam, slyším je jasně.“ Mluvili šeptem, ponoření téměř do tmy, protože svíčky hořely ve špatném vzduchu jen slabými plaménky.

Jeden z minérů řekl něco walesky. Dafydd ap Traharn mu gestem ukázal, aby mlčel. „Má strach, co se bude dít, až se prokopou do našeho tunelu.“

„Udělejte tady komoru,“ řekl sir John. „Tak velkou, aby se do ní vešlo aspoň šest nebo sedm mužů, a postavíme sem na stráž lučištníky a zbrojence. Taky mějte po ruce zbraně, ale zatím pokračujte v kopání, ať dostaneme dolů ten jejich barbakán.“ Podzemní chodba mířila k severní věži bašty, aby pod ní vytvořili dutý prostor zajištěný podpěrami. Ty pak chtěli spálit, aby se dutina zhroutila, strhla s sebou i věž a její trosky vyplnily zaplavený příkop. Sir John poplácal minéry po rameni. „Dobrá práce, mládenci, dobrá práce,“ řekl uznale. „Bůh s vámi.“ Kývl na Hooka a obrátil se k východu z chodby. „Doufám, že s námi Bůh opravdu je,“ zamumlal, pak se zastavil a chvíli zamyšleně hleděl na kryt východu. „Budeme sem muset postavit pár mužů, Hooku,“ řekl. „Do krytu?“

„Ano. Jestliže se ti bastardi prokopou do našeho tunelu, nahrnou se tam jako hejno hladových krys, které cítí žrádlo. Musíme tady postavit zeď a obsadit ji lučištníky.“

Hook pozoroval, jak dva muži táhnou do podzemní chodby další kmeny na stavbu podpěr. „Ale to by zpomalilo práci, sire Johne,“ namítl.

„To vím k čertu taky,“ zabručel sir John a znovu se zamyšleně zadíval na ústí tunelu. „Potřebujeme tohle zatracené obléhání ukončit. Už se to táhne moc dlouho. Začínají se objevovat nemoci. Musíme se dostat z těchto smrdutých bažin pryč!“

„A co tak použít sudy?“ navrhl Hook.

„Jaké sudy?“

„Naplníme tři nebo čtyři sudy hlínou a kamením, a když Francouzi vniknou do chodby, vevalíme je do vchodu a postavíme je tam. Pak bude stačit pět šest lučištníků, aby vchod bezpečně uhlídali.“

Sir John se znovu zadíval na ústí tunelu a potom přikývl. „Zdá se, že tvá matka nemánila čas, když roztahovala nohy, Hooku. Dobrý nápad. Ať tady ty sudy do večera jsou.“

Večer tam sudy byly. Hook, který čekal na vystřídání, popošel k zákopu vedle krytu ústí tunelu a pozoroval pobožené hradby, osvědčené rudými paprsky zapadajícího slunce. Z tábora k němu doléhaly naříkavé tóny flétny, jež pořád dokola opakovala stejnou melodii, jako by hudebník stále nebyl spokojen a snažil se ji zahrát správně. Hook cítil únavu. Netoužil po ničem jiném, než se pořádně najíst a vyspat, a nevěnoval příliš pozornost zbrojenci, který stál kousek od něho na parapetu. Přílehavá přilba mu zpola zakrývala tvář, ale zablácené boty měl z drahé kůže a zlatý řetěz na krku potvrzoval, že to není jen tak nějaký voják. „To je mrtvý pes?“ zeptal se muž a ukázal na chlupaté tělo, které leželo v polovině vzdálenosti mezi předním anglickým zákopem a francouzským barbakánem.

„Ano,“ odpověděl Hook. „Francouzi je stílejí šipkami. Snaží se zabít všechny psy, kteří vyběhnou z našeho tábora, ale přes noc pak vždycky zmizí.“

„Ti psi?“

„Ano,“ přikývl Hook. „Myslím, že je jedí. Je to pro ně čerstvé maso.“

„Aha,“ zamumlal muž a chvíli pozoroval krkavce, kteří už na mrtvole hodovali. „Nikdy jsem psí maso nejedl,“ poznamenal.

„Chutná skoro jako ze zajíce, jenom je houževnatější,“ řekl Hook. Teprve teď se podíval na muže pořádně a uviděl hlubokou jizvu vedle nosu. „Sire,“ dodal rychle a klesl na koleno.

„Vstaň, jen klidně vstaň,“ řekl král a znovu se zahleděl na barbakán. Ten teď připomínal spíš vysokou hromadu hlíny, na jejímž drolicím se vrcholu byla hradba z kmenů a dřev. „Tu baštu musíme dobýt,“ poznamenal král, jako by mluvil sám k sobě. Hook se také díval a snažil se postřehnout sebemenší pohyb, který by ho varoval před mířícím střelcem z kuše. Příliš to však nepředpokládal, neboť Francouzi se

obvykle se západem slunce ze svých opevnění stahovali. Také dnešní večer už děla na obou stranách utichla a katapulty se zastavily. „Vzpomínám si,“ ozval se znovu král, „že první den obléhání ve městě pořád zvonily kostelní zvony. Považoval jsem to za projev vzdoru, ale pak jsem si uvědomil, že pouze pohřbívají mrtvé. Jenže teď už nezvoní.“

„Asi mají těch mrtvých moc,“ řekl Hook, „nebo už jim všechny zvony spadly.“ Vždy, když mluvil s králem, měl pocit, že se mu myšlenky v hlavě zadrhávají.

„V každém případě bychom to měli co nejrychleji ukončit,“ pokračoval král a sestoupil z krytu. „Ještě k tobě mluví ten svatý?“ zeptal se náhle. Hook zůstal celý ušaslý nad tím, že si ho král pamatuje, a zmohl se jen na to, že přikývl. „To je dobře, protože pokud je Bůh na naší straně, nemůže nad námi nikdo zvítězit, to si pamatuj!“ řekl Jindřich a usmál se na Hooka. „Zvítězíme my,“ dodal tiše, jako by už opět mluvil sám k sobě. Sestoupil z parapetu a zamířil zákopem zpátky k ústí chodby, kde na něho čekal jeho doprovod.

A Hook šel spát.

Druhý den ráno vypálilo dělo a země se zachvěla.

Hook byl na konci podzemní chodby, kam ho znovu zavedl sir John, aby poslouchal. Náhle se kolem vše zatřásl a plameny svíce zablikaly.

Všichni se přikrčili a poslouchali. Jeden z minérů se rozkašlal a Hook čekal, až ztichne. Pak opět napjal uši.

Vystřelilo další dělo. Země se znovu zachvěla, svíce zablikaly a ze stropu spadly kusy hlíny. Všem se zdálo, že dunění výstřelu doznívá nekonečně dlouho. A pak se ozvalo zvláštní skřípání, jako by dubové kmeny podpěr sténaly pod váhou země, kterou nesly.

„Co je?“ zeptal se sir John, když viděl, že Hook vraští čelo.

Skřípavé zvuky byly tak slabé, že Hook uvažoval, jestli se mu to jen nezdá, ale po nich následovalo praskání. A potom opět ticho. Po chvíli se vrzání ozvalo znovu a tentokrát si byl Hook jistý, že ho sluch nešálí. Muži v tunelu na něj napjatě hleděli. Hook přešel na druhou stranu a přiložil ucho ke křídové stěně.

Opět to skřípání. Pohlédl na Dafydd a Traharn. „Jak teď vlastně kopete, pane?“ zeptal se.

„Jako vždycky,“ odpověděl zmatený Walesan.

„Ukaž mi to.“

Walesan vzal krumpáč, přistoupil k čelu chodby, ale místo aby se rozmáchl a náradí do měkké horniny zabořil, táhl jím dolů po přirozené puklině. Zopakoval to, aby puklinu rozšířil, pak vložil ostří krumpáče do škvíry a pokusil se kus horniny vylomit. Puklina však zřejmě nebyla dost hluboká, a tak do ní znovu nasadil špici náradí a táhl dolů. Nekopal, protože se snažil pracovat tiše, aby ho Francouzi nezaslechli, když se už obě chodby k sobě přiblížily, a krumpáč o horninu skřípal. To jsou ty zvuky, uvědomil si Hook. Obě strany se snažily pracovat tiše.

„Už jsou hodně blízko,“ řekl.

„*Cymorth ni, O Arglwydd*,“ zamumlal jeden z Walesanů a pokřižoval se.

„Jak blízko?“ chtěl vědět sir John.

„To nedokážu říct,“ pokrčil Hook rameny.

„Aby je čert vzal, bastardy zatracený!“ zaklel sir John.

„Mohou tu svou chodbu vést výš nebo níž, než je naše,“ poznamenal Dafydd ap Traharn.

„To se pozná, až budou opravdu blízko,“ řekl Hook, „až to škrábání bude slyšet hlasitě.“

„Jaké škrábání?“

„To, které jsem zaslechl, pane.“

„Poslední úsek už zase budou kopat,“ řekl Walesan, „a až se propopou, vlítnou na nás jako d’asi.“

„Jen ať vlítnou, budeme pro ně mít připravené uvítání,“ ozval se sir John. „Tenhle tunel nevyklidíme, protože ho potřebujeme. Budeme s nimi bojovat pod zemí, aspoň si ušetříme práci s kopáním jejich hrobů.“

Válečné luky byly příliš dlouhé, aby je šlo v tunelu použít, a tak sir John přivedl v poledne půl tuctu střelců s kušemi. „Jestli se probourají do naší chodby, přivítejte je šipkami a pak na ně udeřte se sekerami.“

Protože se škrábání ozývalo čím dál hlasitěji, rozhodl se Dafydd ap Traharn, že nemá smysl snažit se pracovat tiše, a jeho minéři se znovu začali rozmachovat, až jim od krumpáčů odletovaly kusy křídý a vzduchem vířil dusivý prach. Občas narazil krumpáč na křemen a v temné chodbě zasvítla sprška jisker. Hookovi to připomnělo, jak se jeho babička vždycky pokřičovala, když zahlédla padat hvězdu, a pak se rychle pomodlila, neboť byla přesvědčená, že modlitby, nesené létavicemi, dojdou k Božímu sluchu snáz. Když tedy zahlédl ve tmě jiskry, zavřel oči a modlil se za Melisandu, za otce Christophera a za svého bratra Michaela, i když Michael byl v Anglii, daleko od Francouzů i od bratrů Perrillových a šíleného otce Martina. „Ještě jeden den a začneme chodbu rozšiřovat a dělat jeskyni,“ přerušil jeho myšlenky Dafydd ap Traharn. „A pak ta jejich věž spadne, jako spadly hradby Jericha!“

Zbrojenci a lučištníci seděli u vchodu do podzemní chodby a zvedali se jen tehdy, když Walesané vynášeli koš s nakopanou křídovou drtí nebo tahali do chodby další dřevo na podpěry. Snažili se také poslouchat francouzské minéry. Teď už se o jejich úsilí nedalo pochybovat a vše nasvědčovalo tomu, že zvuky přicházejí ze severu. Hook zůstával dole a v chabém světle svíček, zamlženém navíc prachem, neustále pozoroval čelo tunelu v očekávání, že se každou chvíli zhroutí a z otvoru se vyrojí jako sršni ozbrojení nepřátelé. Také sir John strávil většinu odpoledne v tunelu a s taseným mečem čekal na rozhodující okamžik. „Musíme je okamžitě zahnat zpátky a pak jejich chodbu zbortit,“ řekl. „Panebože, smrdí to tu jako v žumpě!“

„Taky to je žumpa,“ řekl Dafydd ap Traharn. Někteří minéři onemocněli a v jednom kuse káleli do rozčvachtaného bláta, v němž chodili. Později odpoledne sir John odešel a o hodinu později poslal další muže, aby vystřídali ty, co střežili minéry. „Panebože, tady se nedá dýchat,“ zamumlal jeden z nich, sotva vstoupil do páchnoucí chodby.

„Máte pro nás kuše?“ zeptal se jiný, když došli na konec.

„Máme,“ odpověděl Hook. „A pozor, jsou natažené!“

„To jsi ty, Hooku?“ zeptal se muž.

„Sire Edward,“ vydechl užasle Hook a vstal.

„Opravdu, jsi to ty,“ usmál se na něho v kalném světle sir Edward Derwent, velitel zbrojenců lorda Slaytona, který v Londýně zachránil Hooka před panským soudem a nevyhnutelným trestem. „Slyšel jsem, že jsi tady. Jak se ti daří?“

„Pořád jsem naživu,“ odpověděl Hook potěšeně.

„Děkuj Bohu, i když jen on ví, jak dlouho tady může někdo přežít.“ Sir Edward se odmlčel a chvíli poslouchal zlověstné zvuky francouzských kopáčů. „Zdá se, že už jsou blízko,“ poznamenal.

„Taky si myslíme,“ přikývl Hook.

„Odhadovat vzdálenost podle zvuku je v podzemí ošidné,“ ozval se Dafydd ap Traharn. „Klidně mohou být stále deset kroků od nás.“

„Ale stejně tak těsně před námi,“ namítl sir Edward. „I to je možné,“ připustil Walesan.

Sir Edward pohlédl na natažené kuše. „Takže naším úkolem je přivítat je šipkami a pak je pobít meči?“

„Vaším úkolem je udržet mě naživu,“ řekl Dafydd ap Traharn, „a pokud možno nepřekážet. Je vás tady moc. Ještě pořád musíme pracovat.“

Zbrojenci sira Johna už odešli a teď za nimi Hook poslal i své lučištníky, zatímco sám se ještě chvíli zdržel. „Přeju vám klidnou noc,“ řekl siru Edwardovi.

„Kéž by byla klidná,“ pokýval hlavou sir Edward a pak se usmál. „Jsem rád, že jsem tě viděl, Hooku.“

„Já tebe taky, pane. A děkuju.“

„Běž si odpočinout, chlapče.“

K tomu se Hook nenechal přemlouvat. Sebral svou sekeru, kývl na pozdrav Dafyddu ap Traharn a protáhl se kolem mužů sira Edwarda. Jeden z nich se mu pokusil nastavit nohu, aby zakopl, a když se Hook ohlédl, měl v první chvíli dojem, že se na něho z přítomí šklebí tvář sira Martina. Vzápětí si však uvědomil, že je to starší syn kněze Tom Perrill. Byli tu oba bratři, sklonění pod trámy podpěr, ale Hook si jich nevšímal. Byl si jistý, že v přítomnosti sira Edwarda se proti němu ničeho neodváží.

Postupoval tmou směrem k slabému podvečernímu světlu, které pronikalo do chodby od vchodu. Myslel na Melisandu, na jídlo, které

pro něj bude mít připravené, a na večerní písň kolem ohně, když se náhle všechno otřáslo.

A pak kolem něho proletěla vlna děsivého hluku. Začalo to burácivým rachotem těsně za jeho zády a pokračovalo duněním, jako by praskala země, a když se otočil, uviděl, že se proti němu valí vířící oblak prachu a v něm se potácejí postavy podobné duchům. To už zaslechl i třeskání zbraní o zbroj a první výkřik.

Francouzi se probourali do chodby.

Bez uvažování se rozběhl zpátky, ale pak si vzpomněl na sudy, zastavil se a uvažoval, jestli by neměl raději vyběhnout ven a zatarasit vchod. Kdosi ve tmě řval – byl to děsivý křik podobný říčení kastrovaného zvířete. Pak se znovu ozval temný rachot a Hook zahlédl muže, kteří padali ze stropu tunelu. Vzápětí se proti němu vyvalila nová vlna prachu a pohltila ho, ale přesto stačil postřehnout, že se proti němu kdosi potácí. Byl to zbrojenec s taseným mečem. Hledí přilbice měl sklopené, svíral meč oběma rukama a ve vířícím prachu a polosvětle vypadal jako obr, který se vynořil z nitra země. Zbroj měl pokrytou bílým křídovým prachem a Hook na něho zkoprněle zíral jako na zjevení, ale pak muž zařval a to Hooka probralo. Právě včas, aby v poslední chvíli uskočil před mečem, jímž ho muž chtěl bodnout do břicha, a vzápětí v pudu sebezáchovy vrazil útočníkovi sekeru do tváře kryté železem. Bodec sekery sklouzl po psím čumáku sklopeného hledí, ale horní hrana těžké hlavice bouchla do přilby a prorazila ji. Hook dal do rány všechnu sílu lučištníka a obr, povstálý ze země, se zapotácel a z otvoru v hledí se vyvalila krev. Hook si vzpomněl na cvičné boje se sirem Johnem na louce v Toweru a okamžitě k muži přiskočil, aby se nemohl rozmáchnout mečem, zasadil mu další ránu sekerou jako při boji dlouhou holí a srazil ho k zemi. Neměl dost místa, aby se mohl sekerou rozmáchnout, ale nahradil to silou a udeřil muže čepelí sekery do ruky s mečem a vzápětí mu vrazil bodec do mezery mezi přilbicí a prsním plátem. Muž měl kroužkovou kuklu se závěsem, která mu mezeru kryla, ale bodec těžké hlavice ji snadno prorazil a zaryl se do hrdla. Jenže to už se proti Hookovi hrnuli další útočníci.

Tlačili se chodbou, v níž se odehrával chaotický boj muže proti muži, takže to vypadalo, jako by bojoval každý s každým. Hook vytrhl

bodec z těla umírajícího a vrazil ho do hrudi jiného zbrojence, hrot však pouze roztrhl látku tabardu a sklouzl po pancíři. Muž se otočil a máchl po Hookovi mečem, ale čepel zachytila o dřevěný trámec podpěry. Hook znovu zaútočil sekerou, tentokrát spodem, a i když hrot opět sklouzl po plechovém plátu, přesto svému soku podrazil nohy a povalil ho na zem. Vtom uviděl, že se k němu potácí jeden z Walesanů, jemůž z rozseknutého břicha visela střeva. Hook ho bokem odstrčil, znovu přiskočil k muži na zemi a vrazil mu bodec sekery do nechráněného místa pod prsním plátem, které mu odhalil roztržený tabard. Zatlačil na dlouhou násadu zbraně a zakroutil jí, aby co nejvíc břicho rozerval, ale něco mu v tom bránilo. A pak ho vrhli dozadu muži lorda Slaytona, kteří ustupovali před útočníky, třebaže se už několik Francouzů dostalo mezi ně. Bojovali spolu ve tmě, zakopávali o mrtvé nebo raněné a klouzali v rozšlapaném blátě.

„Zadržte je!“ ozval se hlas sira Edwarda odkudsi z hloubi tunelu.

Sudy, uvědomil si znovu Hook. Je třeba zatarasit ústí chodby. Vyrazil k východu, ale ve stoupajícím úseku se smekl a roztáhl se na blátě jak široký tak dlouhý. Okamžitě se snažil vstát, ale v tu chvíli ho znovu srazil dolů kopanec do břicha. Odvalil se stranou, a když se po díval nahoru, uviděl Toma a Roberta Perrillovy.

„Rychle!“ pobídl Tom bratra.

Robert zvedl meč a namířil jím na Hookovo hrdlo.

„Vezmu si tvou ženu,“ řekl Tom Perrill, ale Hook mu pro hluk stěží rozuměl. Další křik doléhal z krytu nad ústím chodby, kde už útočníci bojovali s překvapenými strážci, ale to Hook nevnímal, neboť se v zoufalé snaze uniknout smrti vrhl proti nohám Roberta Perrilla a vrazil do nich tak, že se Robert s napřaženým mečem zapotácel a padl zády na stěnu chodby. To Hookovi stačilo, aby vstal a se sekerou v ruce se obrátil proti Thomasu Perrillovi. Tomu se však bojovat nechtělo a obrátil se na útěk.

„Zbabělče!“ křikl za ním Hook a ohlédl se po Robertovi, který máchal mečem do prázdna a řval. A Hook náhle pochopil proč. Země se znovu otřásla a v Hookových uších zazněl hlas, tenký a pronikavý jako čepel meče.

„K zemi!“ vyštěkl na něho svatý Kryšpinián.

Vzápětí zanikl tenký hlas v hromovém dunění, které však nehřmělo z nebe, ale ze země. Hook poslechl svého světce, skrčil se vedle Roberta Perrilla a pak... strop podzemní chodby začal padat.

Zdálo se, že to trvá věčně. Podpurné trámce a kmeny praskaly, křídová hornina se s rachotem lámala a vše se hroutilo dolů.

Hook zavřel oči. Znovu zaslechl v hlavě tenký hlas, i když teď už to byl křik – jeho vlastní, vnitřní křik hrůzy ze smrti. Dýchal prach. Náhle si vzpomněl, že v poslední den světa mají zemřelí vystupovat z hrobů. Země je uvolní ze svého objetí, a sotva vstanou, obrátí se k východu, k zářícímu svatému městu Jeruzalému, nad nímž bude hořet obloha jasnější než slunce. A vzkříšených mrtvých se zmocní velká bázeň, nastane křik a nárek a všichni se budou od oslňujícího světla odvracet, ale protože mrtví duchovní jsou pohřbíváni nohama k západu, ocitnou se proti svým zděšeným farníkům a budou jim moct poskytnout posilu. Hook náhle věděl, že zde, v této temné podzemní chodbě, našel svůj hrob. A pak si z nějakého důvodu vzpomněl na sira Martina a napadlo ho, jestli ten falešný zatrpklý mizera s dlouhou bradou bude první, s kým se v onen poslední den setká, až budou znít na nebesích trubky a Bůh se zjeví v celé své slávě, aby přijal svůj lid.

Tohle vše mu proletělo hlavou v několika vteřinách, kdy se strop chodby řítit dolů, zem kolem něj duněla a křik v jeho hlavě utichal a měnil se v nárek.

A pak nastalo ticho.

Náhlé, naprosté, černé ticho.

Hook dýchal.

„Ach bože!“ zaúpěl hlas Roberta Perrilla.

Hook cítil, že ho něco tlačí do zad. Bylo to těžké a nedalo se tím pohnout, ale nedrtilo ho to. Nevěděl, co to je. Nic neviděl, byla naprostá tma. „Bože, prosím...“, opět zaúpěl Perrill.

Země se znovu otřásla a ozvala se tlumená rána. Dělo, pomyslel si Hook. A také zaslechl hlasy, i když k němu doléhaly z velké dálky. Ústa měl plná prachu a kamínků. Pokusil se je vyplivnout.

UVědomil si, že pořád svírá v pravé ruce násadu sekery, ale nemohl jí pohnout. Něco ji drželo. Pustil ji a začal hmatat kolem sebe. Ležel v

nějakém těsném prostoru. Pak nahmatl hlavu. „Pomož mi,“ zakňučel Perrill.

Hook mu neodpověděl.

Hmatl za sebou a nakonec usoudil, že právě zde se trámce podpěr stropu vzpříčily a pod nimi zůstalo místo, v němž se nyní krčil a dýchal. Takže do zad ho tlačil dubový kmen. „Co mám dělat?“ řekl nahlas.

„Nejsi daleko od povrchu,“ odpověděl svatý Kryšpinián.

„Musíš mi pomoci,“ ozval se znovu Perrill.

Jestli se pohnu, zemřu, pomyslel si Hook.

„Nicku, pomoz mi, prosím tě...,“ prosil Perrill.

„Stačí, když budeš hrabat,“ řekl svatý Kryšpinián.

„Tak prokaž trochu odvahy,“ dodal světec ostřejším hlasem.

„Probóha pomoz mi!“ zaúpěl Perrill zoufale.

„Pohni se doprava,“ radil mu svatý Kryšpinián, „a neboj se.“

Hook se pomalu pohnul. Spadlo trochu hlíny.

„A teď hrabej,“ pobízel ho svatý Kryšpinián, „hrabej jako krtek.“

„Krtci taky umírají,“ řekl Hook. Chtěl světcovi vysvětlit, jak hubil krtky tím, že jim ucpal chodbičky, a pak vyděšená zvířátka vykopal, ale Kryšpinián to nechtěl poslouchat.

„Ty neumřeš,“ řekl mu netrpělivě, „pokud budeš hrabat.“

Hook tedy hrabal, oběma rukama jako krtek, a hlína mu padala do úst. Chtělo se mu křičet, ale nemohl, a tak zatlačil nohama, pak ještě jednou, vší silou a kolem znovu padala hlína, až si byl jistý, že musí zemřít. Jenže místo toho se náhle nadechl čistého vzduchu. Jeho hrob byl mělký, nic víc než pouhý příkrov spadlé hlíny, takže se mohl pozvednout, a když se rozhlédl, užasl, že ještě není noc. Zdálo se mu, že kolem šustí déšť, ale obloha byla jasná. A pak si uvědomil, že Francouzi střílí z barbakánu a ze zpola zbořených hradeb z kuší. Nestříleli na něj, ale na muže, kteří vystrkovali hlavy z anglických okopů a kolem okrajů krytu ústí chodby.

Stále byl po pás v hlíně, a když se chtěl vyhrabat celý, nahmatl vedle pravé nohy kožený kabátec Roberta Perrilla. Hlína kolem byla sypká, a tak se mu po chvíli podařilo dostat ven i zpola udušeného

lučištníka. Pak ale strnul, když se kousek od něj zabodla do hlíny šipka.

Ležel v jakémisi korytě, které se podobalo hrubě vykopanému příkopu, a valy hlíny kolem ho před francouzskými šipkami chránily. Slyšel, jak obránci na hradbách jásají. Viděli, že se podzemní chodba propadla a že se Angličané snaží zachránit ty, kteří katastrofu přežili. Proto je zasypali deštěm šipek, aby je zahnali do úkrytů.

„Panebože...!“ vydechl Robert Perrill.

„Jsi živý,“ řekl Hook.

„To jsi ty, Nicku?“

„Musíme čekat.“

Perrill se zakuckal a vyplivl hlínu. „Na co?“

„Střílejí po nás,“ odpověděl Hook. „Musíme to vydržet do setmění.“

„Co je s mým bratrem?“

„Utekl,“ řekl Hook. Uvažoval, co se stalo se sirem Edwardem. Zřítíl se strop i v hlubším úseku chodby, nebo tam Francouzi stačili všechny pobít? Teď už mu bylo jasné, co se stalo. Nepřátelé vedli svou chodbu nad nimi a pak se do jejich tunelu propadli. Dovedl si představit, co následovalo – náhlý boj ve tmě a smrt v hrobě, který si umírající sami vykopali. „Chtěls mě zabít, co?“ řekl Robertu Perrillovi.

Perrill mlčel. Ležel na dně příkopu, ale nohy mu stále vězely v hlíně, v níž někde nechal i meč.

„Přiznej, žes mě chtěl zabít,“ ozval se Hook znovu. „Tom to chtěl udělat.“

„Ale tys na mě šel s mečem.“

Perrill si utřel hlínu z úst. „Omlouvám se ti, Nicku,“ hlesl po chvíli. Hook jen pohrdlivě odfrkl.

„Sir Martin řekl, že nám za to zaplatí,“ přiznal Perrill pravdu.

„Váš otec, že?“ ušklíbl se Hook.

Perrill zaváhal, ale pak přikývl. „Ano.“

„Vím, že mě nenávidí. Ale proč?“

„Protože ho tvoje matka odmítla,“ odpověděl Perrill.

Hook se zasmál. „Zato tvoje matka se s ním kurvila ochotně.“

„Řekl jí, že se dostane do nebe..., že každá žena, která to dělá s knězem, se tam dostane.“

„Je to blázen, tos musel poznat sám. Naprostý pomatenec.“

„Dal jí peníze – dává jí je pořád. A nám je slíbil taky.“

„Za to, že mě zabijete?“ zeptal se Hook, přestože se Francouzi snažili, seč mohli, aby siru Martinovi ušetřili problémy. Do hlíny na dně příkopu po propadlé chodbě se stále zabodávaly šipky z jejich kuší.

„Chce tvou ženu,“ řekl Perrill.

„Kolik vám slíbil?“

„Marku každému,“ odpověděl ochotně Perrill, jako by si chtěl Hooka udobřit.

Marku každému, uvažoval Hook. Takže sto šedesát pencí nebo tři sta dvacet, pokud by zaplatil oběma. To byl lučištníkův žold za třiapadesát dní – cena za jeho život a Melisandino neštěstí. „Takže mě máte zabít a odvést si Melisandu?“ zeptal se.

„Ano, tak to chce.“

„Je to blázen, zlý jako ďábel!“

„Ale dovede být i hodný,“ namítl Perrill žalostně. „Pamatuješ si na dceru Johna Luttocka?“

„Samozřejmě.“

„Svedl ji, ale nakonec Johnovi zaplatil. Dal mu pro ni věno a John byl spokojený.“

Světla rychle ubývalo. Francouzi čekali s nabitými děly, až se jejich zbrojenci dostanou do podzemní chodby, a teď pálili z harfleurských hradeb jeden výstřel za druhým. Nad městem se vznášel kouř jako těžký bouřkový mrak a ještě víc ztemňoval večerní nebe. „Robert!“ zvolal kdosi z krytu u ústí tunelu.

„To je Tom!“ řekl radostně Robert Perrill, když poznal bratrův hlas. Nadechl se, aby mu odpověděl, ale Hook mu zacpal ústa dlaní.

„Bud' zticha!“ zavrčel. Vzápětí na něho spadla šipka, která zachytila za horní okraj příkopu, a chvíli nato se zajiskřilo, když hrot další šipky zasáhl kus křemene. „A jak to bude teď?“ zeptal se Hook.

„Co myslíš?“

„Budeš se znovu pokoušet mě zabít, když tě nechám naživu?“

„Ne!“ ozval se rychle Perrill. „Jen mě odtud dostaň, Nicku! Nemůžu se ani pohnout.“

„A jak to teda bude?“ opakoval Hook svou otázku. Šipky z kuší chrastily kolem nich jako kroupy na střeše při bouřce. „Už se tě nebudu pokoušet zabít,“ odpověděl Perrill prosebným hlasem. „Co mám udělat?“ zeptal se Hook. „Dostat mě odtud, Nicku!“

„Tebe se neptám. Tak co mám udělat?“

„Co asi?“ ozval se méně příjemný ze svatých bratrů. „Ale to by byla vražda,“ řekl Hook.

„Já tě nechci zabít,“ protestoval Perrill.

„Myslíš, že jsme to děvče zachránili, aby ho mohl kdokoliv znásilňovat?“ promluvil svatý Kryšpinián.

„Dostaň mě z té hlíny,“ žadonil Perrill, „prosím tě, Nicku!“

Hook se natáhl pro nejbližší šipku z kuše. Byla dlouhá jako jeho předloktí, silná jako dva palce a na konci měla místo peří tuhá kožená křídélka. Hrot byl rezavý, ale stále ostrý.

Zabil Perrilla nejsnáze, jak to šlo. Udeřil ho tvrdě přes hlavu, a zatímco se lučištník vzpamatovával, zabodl mu šipku do oka. Pronikla do hlavy překvapivě snadno, ale Hook vrážel rezavý hrot dál do mozku, až se zastavil o zadní stěnu lebky. Robert Perrill sebou několikrát škubl a pak se ještě chvíli chvěl, ale zemřel rychle.

„Roberte!“ zavolal znovu z krytu Tom Perrill.

Do zbytku komína nedalekého vypáleného domu narazila šipka ze springoltu, roztočila se a letěla dál až kamsi za anglické výkopy. Hook si utřel zakrvácenou ruku do Perrillova tabardu a opatrně vstal. Ještě nenastala úplná tma, ale to málo, co by možná bylo vidět, halil kouř. Překročil Perrillovo tělo a vratkým krokem zamířil ke krytu. Stále slyšel létat šipky z kuší, ale střelci už stříleli jen tak nazdařbůh a žádná ho nezasáhla. Takhle se dovedl ke krytu, zachytil se za okraj a pak už klesl do bezpečí výkopu. Muži, kteří tam seděli, na něj chvíli zírali jako na zjevení.

„Kolik z vás se z toho dostalo?“ zeptal se jeden z nich.

„Nevím,“ řekl Hook.

Kdosi mu podal džbáněk. Hook ho vzal a pil. Do té chvíle si neuvědomoval, jak je vyprahlý.

„Co Robert?“ zeptal se ho Thomas Perrill.

„Zabila ho šipka z kuše,“ odpověděl Hook a upřel tvrdý pohled do jeho protáhlé tváře. „Chytil to přímo do oka,“ dodal stejně tvrdě. Perrill na něho beze slova hleděl. Po chvíli se dovnitř protlačil sir John Cornewaille.

„Hooku!“ zvolal s úlevou.

„Jsem živý, sire Johnne.“

„Ale moc na to nevypadáš. Pojd’.“ Vzal ho za paži a vedl ho k táboru. „Co se stalo?“ zeptal se cestou.

„Propadli se shora do chodby,“ řekl Hook. „Zrovna jsem šel k východu, když se strop zřítil.“

„To spadl i na tebe?“

„Ano, sire Johnne.“

„Někdo nad tebou drží ochrannou ruku.“

„Svatý Kryšpinián,“ odpověděl Hook. Náhle uviděl ve světle táborového ohně Melisandu a rozběhl se, aby ji objal. A pak, když nastala noc, už ho děsil jen zlý sen.

Následující den ráno začali muži sira Johna umírat. Jeden zbrojenec a dva lučištníci, všichni tři postiženi nemocí, která změnila jejich útroby v odpornou stoku. Také Alice Godewynová zemřela. Ale nemocných bylo víc – dvanáct zbrojenců a nejméně dvacet lučištníků. Vojsko pustošila epidemie úplavice, nad celým táborem visel puch výkalů, Francouzi každou noc zvyšovali a zpevňovali nové zdi a dělostřelci sestupovali ráno do dělových okopů, kde pak jeden přes druhého zvraceli a vyprazdňovali už beztak prázdné útroby.

Také otec Christopher onemocněl. Melisanda ho našla v jeho stanu, kde ležel bledý uprostřed všeho svinstva, které z něj vycházelo, neschopný se zvednout. „Snědl jsem nějaké ořechy,“ řekl jí.

„Ořechy?“ sraštila čelo.

„*Les noix*,“ řekl francouzsky, ale tak slabě, že to znělo jako povzdech. „Nevěděl jsem...“

„Co?“

„Doktoři mi řekli, že bych neměl jíst ořechy ani kapustu, když jsem nemocný, ale já jsem je stejně snědl.“

Melisanda ho umyla. „Tím se mi ještě přitíží,“ stěžoval si, ale byl tak slabý, že jí v tom nemohl zabránit. Sehnala mu také příkrývku, i když ve dne bylo takové horko, že ji odkopl. Většina kotliny, v níž město Harfleur leželo, byla pořád zaplavená a v horku se z vody a bahna šířil těžký puch. Děla stále střílela, ale už ne tak často, protože epidemie zasáhla i holandské dělostřelce. Nikdo nebyl ušetřen. Také lidé z královny suity a služebnictva onemocněli a nad anglickým táborem se vznášeli andělé smrti.

Melisanda nasbírala ostružiny, od kuchařů sira Johna si vyprosila trochu ječmene a obojí povařila na kaši, kterou osladila medem a po lžičkách ji strkala otci Christopherovi do úst. „Stejně umřu,“ řekl jí slabým hlasem.

„Neumřeš,“ odpovídala pevně, jako by tomu opravdu věřila.

Otce Christophera navštívil i králův lékař mistr Colnet. Byl to mladý pobledlý muž vážného vzhledu a ze všeho nejdřív očichal výkaly nemocného. Neřekl, co z toho usoudil, a místo toho otevřel otci Christopherovi žílu a pořádně mu pustil krev. „To, jak o tebe to děvče pečuje, ti neublíží,“ prohlásil.

„Bůh jí žehnej,“ zašeptal otec Christopher.

„Král ti posílá víno,“ řekl Colnet, když mu zručně obvazoval ranku na paži, „i když biskupovi nepomohlo.“

„Bangor je mrtvý?“

„Bangor ne. Norwich. Včera zemřel.“

„Ach bože!“ povzdechl otec Christopher.

„I jemu jsem pustil žílou,“ řekl mistr Colnet. „Myslel jsem, že se uzdraví, ale Bůh rozhodl jinak. Zítra zase přijdu.“

Tělo biskupa z Norwiche rozřezali na čtvrtky a dali je vařit do velkého kotle, aby se oddělila tkáň od kostí. Odpornou tekutinu pak vyli-li, kosti zabalené v plátně upevnili v rakvi a tu odnesli na pobřeží a dopravili na loď, aby mohl být biskup pohřben v diecézi, které se po celý život tak úspěšně vyhýbal. Většinu zemřelých však ukládali do jam vykopaných v místech, kde ještě zbýval kousek vyvýšené půdy, aby se hrob nezaplavil vodou. Jenže jak mrtvých přibývalo, přestali je ukládat do jam a vozili je na pobřeží do mělkých zátok, kde zůstali

ležet napospas divokým psům, rackům a věčnosti. Tábor prostupoval pach smrti, který se mísil se zápachem z výkalů a doutnajících ohňů.

Dva dny po tom, co se Hook vypotácel z propadlé chodby, náhle zahřměla z obležených hradeb divoká palba z děl. Obránci děla nabili a pak vystřelili ze všech najednou, takže těžce zkoušené město zahalil věnec kouře. Přesto bylo vidět, jak posádka na hradbách jásá a mává praporci.

„Proplula k nim loď,“ řekl sir John.

„Jaká loď?“ nechápal Hook.

„Panebože, ty nevíš, co je to loď?“

„Ale jak je to možné?“

„Jednoduše, protože naše slavná flotila spala! Ted’ budou mít ti bastardi francouzští jídla habaděj. Aby je čert vzal!“ Vypadalo to, že se Bůh přiklonil na stranu nepřátel, neboť přes neustálé ostřelování stačili obránci města opevnění opravovat a ještě jeho pevnost posilovat novými valy a prohlubováním příkopu. Přitom střelba z kuší nijak nepolevovala, což byl důkaz, že město je buď dobře zásobené, nebo že loď, které se podařilo proklouznout bloádou, přivezla zásoby nové. Naproti tomu Angličané ničeho nedosáhli a stále víc jich umíralo ne v boji s nepřítelem, ale s nemocí. Sir John nakoukl do stanu otce Christophera a chvíli na nemocného hleděl. „Jak mu je?“ zeptal se Melisandy.

Dívka jen pokrčila rameny. Hookovi se zdálo, že kněz už je mrtvý, neboť ležel bez hnutí na zádech, byl sedavě bledý a ústa měl ochable pootevřená.

„Dýchá vůbec?“ naléhal sir John.

Melisanda přikývla.

„Pomáhej nám Bůh,“ povzdechl sir John a vycouval ze stanu. „Pomáhej nám Bůh,“ opakoval venku s pohledem upřeným na město. Mělo padnout už před čtrnácti dny, přesto se stále vzdorně drželo, navíc pobožené hradby a bašty chránily nové valy, postavené za nimi.

Ale přece jen byly i dobré zprávy. Sir Edward Derwent nezemřel, jenom ho odvěkli do Harfleuru jako zajatce. Stejně dopadl i Dafydd ap Traharn. Angličané se to dozvěděli od heroldů, kteří se vrátili z dalšího neúspěšného pokusu přesvědčit posádku, aby kapitulovala.

Zborcená podzemní chodba zůstala opuštěná, ale kopání dalších chodeb na východní straně obležení, kde velel králův bratr, pokračovalo. Nejlepší zprávou však bylo to, že se Francouzi nijak nesnaží město osvobodit. Anglické hlídky, které zajížděly hluboko do vnitrozemí, nenacházely žádné známky toho, že by k Harfleuru táhlo nepřátelské vojsko, aby udeřilo na Angličany sužované nemocemi. Francouzi se zřejmě rozhodli ponechat město jeho osudu, i když se nyní zdálo, že ten by mohl ještě předtím zničit obléhatele.

„Tolik vynaložených peněz a přitom jsme za celou dobu nedosáhli ničeho jiného, než že jsme postoupili pár mil od pobřeží a stali se pány kraje bažin, hrobů a páchnoucích latrín,“ povzdechl sir John.

„A proč tedy odtud neodejdeme?“ zeptal se Hook naléhavě. „Proč netáhneme dál?“

„Nic hloupějšího se zeptat neumíš?“ zabručel popuzeně sir John. „Už zítra se to zatracené město může vzdát, kromě toho nás sleduje celý křesťanský svět. Pokud odtud odejdeme a necháme Harfleur nedobytý, všichni budou vědět, že jsme slabí. Ostatně i kdybychom to udělali a táhli dál do vnitrozemí, ani pak bychom nemuseli na Francouze narazit. Naučili se mít z anglických vojsk strach a vědí, že nejrychlejší způsob, jak se nás zbavit, je ukrýt se před námi v pevnostech. Takže bychom jednoho obléhání nechali, a brzy zahájili další. Ne, musíme tohle zatracené město dobýt za každou cenu!“

„A proč na něj tedy nezaútočíme?“

„Protože bychom přitom ztratili příliš mnoho mužů,“ odpověděl sir John. „Jen si to zkus představit, Hooku. Děla, springolty, kuše, tím vším by do nás během útoku prali. Zabíjeli by nás jako bezbranné ovce, zatímco bychom se plahočili přes příkop a pak přes trosky hradeb, jen abychom stanuli před dalším valem a dalšími děly, katapulty a kušemi. Nemůžeme si dovolit zvítězit za cenu stovky mrtvých a čtyř stovek zmrzačených. Přišli jsme sem, abychom si podrobili Francii, ne umírali v páchnoucích dírách.“ Vztekle kopl do ztvrdlé hroudy vyschlého bláta a pak se zahleděl k moři, kde u vstupu do přístavu kotvilo šest anglických lodí. „Kdybych velel posádce Harfleuru, věděl bych, co udělat,“ poznamenal chmurně.

„A co?“

„Zaútočil bych,“ řekl sir John. „Udeřil bych právě teď, kdy polovina z nás sedí se zadkem nad dírou a pak je sotva schopná vstát. Mluvíme o rytířství, Hooku, a jsme rytířští, protože bojujeme příliš čestně. Ale tak se nevyhrává. Víš, jak se vyhrává boj?“

„Když se bojuje nečestně, sire Johně.“

„Nečestně a všemi prostředky, Hooku. Kdo chce vítězit, musí bojovat jako ďábel a poslat rytířskost do pekel. Raoul de Gaucourt není žádný hlupák.“

„Kdo je to?“

„Velitel posádky Harfleuru. Je to džentlmen, Hooku, ale taky bojovník. A žádný hlupák, jak jsem řekl. Kdybych byl na jeho místě, vlétl bych na obléhatele a vyrazil bych z nich duši.“

A následující den to Raoul de Gaucourt udělal.

„Vstávej, Nicku! Slyšíš?“ křičel centenar Thomas Evelgold a bouchl dlaní do střechy Hookova přístřešku tak, že Melisandě spadl na hlavu drn a trocha suchého listí. „Vstávej, k čertu!“

Hook otevřel oči, ale viděl jen tmou. „Co je, Tome?“ zvolal, ale Evelgold už běžel dál budit ostatní lučištníky.

Všude kolem se ozýval křik. „Vstávat! Navlékejte zbroj, berte zbraně a nástup! Hod'te sebou! Všichni ke mně!“

„Co se děje?“ zeptala se vylekaná Melisanda.

„Nevím,“ odpověděl Hook a zmateně tápal po kroužkové košili. Konečně ji našel a začal se do ní soukat. „Kde mám opasek s mečem?“

„Tady.“ Melisanda klečela a snažila se mu pomoci. Venku už rozdmýchali táborové ohně a jejich zář se jí odrážela v očích jako rudé jiskřičky.

Hook si navlékl krátký tabard se svatojiřským křížem, který musel nosit každý, kdo se podílel na obléhacích pracích. Nakonec si natáhl boty – měl je ze Soissons, ale už mu začínaly ve švech povolovat – zapnul opasek, vytáhl z pouzdra luk a vzal vak s šípy. Ještě uvázal k bitevní sekeře dlouhý kožený řemínek, hodil si ji na rameno a vyběhl do noci. „Vrátím se!“ křikl přes rameno na Melisandu.

„*Casque*,“ zavolala za ním, „*casque*!“ Vrátil se a vzal si od ní přilbu. Náhle měl chuť říct jí, že ji miluje, ale Melisanda už zmizela v přístřešku, a tak jí neřekl nic. Cítil, že noc pomalu končí. Pobledlé hvězdy věstily brzké svítání, ale stále byla tma, i když na několika

místech vyšlehly plameny a vrhaly na rozrytou zemi přízračné stíny, mezi nimiž se míhaly postavy.

„Ke mně! Ke mně!“ křičel sir John u největšího ohně. Lučištníci se seběhli rychle a až po nich se začali trousit první zbrojenci, kterým trvalo oblékání déle. Sir John se zřejmě rozhodl vzdát se své drahé plátové zbroje a podobně jako lučištníci měl jen kroužkovou košili a plátěný tabard. „Evelgolde, Hooku, Magote, Candelere, Brutte!“ zvolal. Walter Magot, Piers Candler a Thomas Brutte byli další tři ventenarové.

„Tady, sire John!“ odpověděl Evelgold.

„Ti bastardi vyrazili k výpadu,“ oznámil sir John vzrušeně. To vysvětlovalo výkřiky a řinkot zbraní, který doléhal z předních zákopů. Harfleurská posádka se tedy rozhodla podniknout útok na velký kryt a dělové okopy. „Musíme je pobít, bastardy!“ řekl sir John. „Povedeme útok přímo na kryt, ale jen někteří. Ty, Hooku, ne. Víš, kde je Barbar?“

„Ano, sire John,“ odpověděl Hook a upravil si přezku opasku s mečem. Barbar bylo velké dřevěné monstrum na pravém konci anglické linie, které vrhalo na Harileur balvany a stálo ze všech obléhacích strojů nejbliže moři.

„Začněte tam a odtud se snažte dostat ke krytu. Je ti to jasné?“

„Ano, sire John,“ přikývl znovu Hook. Opřel si luk jedním koncem o zem, ohnul ho a navlékl na horní zářez oko tětiny.

„Tak běž! Vezmi své muže a pobijte ty bastardy!“ řekl sir John a otočil se. „Kde je moje korouhev? Přineste mi mou korouhev, rychle!“

Hook nyní vedl šestnáct mužů. Původně jich měl třiadvacet, ale sedm zemřelo nebo bylo nemocných a teď horečně uvažoval, jak se dokáže probít s šestnácti muži podél zákopů a dělových okopů, v nichž se to jen hemží nepřáteli, kteří vyrazili z Leurské brány. Bylo zřejmé, že překvapivým nočním útokem se Francouzům podařilo ovládnout velký úsek obléhací linie, neboť v dělových okopech šlehaly plameny a před nimi se míhaly temné postavy. Přes cestu, po níž vedl Hook své muže k jihu, přebíhaly skupiny zbrojenců a lučištníků a všichni mířili tam, odkud doléhalo řinčení zbraní a výkřiky.

„Co máme dělat, Nicku?“ zeptal se Will Dale.

„Slyšels sira Johna, ne? Máme začít u Barbara a postupovat ke krytu,“ odpověděl Hook. Samotného ho překvapilo, s jakou samozřejmostí to řekl. Rozkaz sira Johna byl neurčitý a udělený ve spěchu, jenže on neměl na vybranou a musel poslechnout. Teprve teď ale horečně uvažoval, co má vlastně se svými muži dělat. Sir John si ponechal většinu lučištníků a spolu se zbrojenci s nimi chtěl zaútočit na kryt, který, jak se zdálo, padl do rukou nepřítele. Ale proč pověřil jeho lučištníky tímhle zvláštním úkolem? A vzápětí si odpověděl: protože chce, aby jeho útok kryli z boku. Náhle si uvědomil, jak je tenhle plán prostý. Sir John a jeho muži se budou v roli nadháněčů snažit vypudit Francouze z okopů a dostat je na volné prostranství, kde by je pak oni mohli sestřelovat jako štvanou zvěř. Pocítil nával hrlosti. Sir John mohl tímto úkolem pověřit centenara Torna Evelgolda nebo kohokoliv z ostatních ventenarů, kteří byli všichni starší, ale on si vybral jeho.

Kolem Barbara hořely ohně, ale ty nezaložili Francouzi. Byly to táborové ohně mužů střežících okop, v němž stál katapult, a jejich plameny vrhaly na zem bizarní stíny monstrózní konstrukce obléhacího stroje. Tucet lučištníků, kteří katapult střežili během noci, čekalo s luky připravenými ke střelbě, a když uviděli, že se k nim ze svahu blíží houf mužů, obrátili se proti nim. „Svatý Jiří!“ zvolal Hook. „Svatý Jiří!“

Napnuté luky se sklonily. Strážci byli zmatení a nervózní. „Co se děje?“ křikl jeden z nich na Hooka.

„Francouzi vyrazili ven.“

„To víme, ale co se děje teď?“

„Nevím,“ odpověděl Hook a otočil se, aby spočítal své muže. Dělal to starým způsobem, jak ho to naučil otec a jak odjakživa počítají pastevci ovce ve stádu. *Yain, tain, eddero*, říkal si v duchu a došel až k *bumfit*, což je patnáct, a hledal očima zbývajícího muže. Jenže místo jednoho uviděl dva. Takže *tain-o-bumfit*. Ten sedmnáctý byl malý, vypadal slabý a měl kuši. „Proboha, holka,“ vyhrkl zděšeně, „okamžitě se vrať!“ Vzápětí však na Melisandu zapomněl, neboť Tom Scarlet vyrazil varovný výkřik. Otočil se a uviděl, že širokým zákopem, který se táhl k Barbarovi, běží od nejbližšího dělového okopu houf mužů.

Někteří nesli pochodně, z nichž sršely jiskry, a v záři plamenů se leskly přilby, meče a sekery.

„Nemají kříže,“ zvolal Tom Scarlet, aby upozornil, že nemají tabardy v anglických barvách. Byli to Francouzi, a jakmile spatřili na pozadí ohňů kolem Barbara postavy lučištníků, spustili bojový pokřik. „Svatý Diviš! Harfleur!“

„Luky!“ zvolal Hook a jeho muži se okamžitě rozestoupili do střelecké řady. Nepřátelé byli blízko, sotva padesát kroků od nich, navíc omezení stěnami výkopu skýтали snadný cíl, takže lučištníkům stačilo natáhnout tětivy a vypustit šípy. Každý výstřel začínal ostrým brknutím uvolněné tětivy a kratičkým zasvištěním per. Bílá pera se ve tmě mihla jako šmouha a pak už se šíp zabodl do hrudi nebo do břicha některého z útočníků. To byly okamžiky, kdy měl Hook pocit, že se čas zpomalil. Vytáhl šíp z vaku, položil ho na lučiště, zvedl luk, napnul tětivu až k uchu a pustil ji. Necítil přitom žádné vzrušení, žádný strach ani euforii. Ještě předtím, než vytáhl šíp z vaku, věděl přesně, kam se zabodne. Mířil blížícím se mužům na břicho a pak ve světle ohňů sledoval, jak se po zásahu lámou v pase a hrouť k zemi.

Útok nepřátel se zastavil tak prudce, jako by narazili na kamennou zeď. Zákop byl dost široký, aby se v něm vedle sebe vešlo šest mužů, a všichni, kteří se hnali v první řadě, se váleli v krvi na zemi, svíjeli se s šípy trčícími z těla a ti za nimi o ně zakopávali a vzápětí zasahovaly další šípy i je. Některé střely se svezly po plátech zbroje, ale jiné prorážely plech a vnikaly do těl a i ty, které nedokázaly zbrojí proniknout, měly takovou sílu, že srazily zasaženého dozadu. Kdyby se Francouzi mohli roztáhnout, možná by se k Barbarovi dostali, ale stěny zákopu je svíraly a proti nim létal déšť šípů, jemuž nešlo uniknout. Stačilo pár okamžiků, aby si nepřátelé uvědomili, že je nečeká nic než smrt, a obrátili se na útěk. Za nimi zůstávali mrtví, ale i ranění, které smrt teprve čekala. „Dentone, Furnaysi, Cobbolde!“ volal Hook, „dobijte ty, co se ještě hýbou, a ostatní za mnou!“

Tri muži seskočili do zákopu, vytáhli meče a blížili se k raněným. Hook zůstal nahoře a s šípem na tětívě postupoval podél zákopu dál. Viděl, že kolem vzdáleného krytu a v širokém okopu, v němž sedělo největší z anglických děl, obrovský kus pojmenovaný Králova dcera,

se bojuje, ale tam on neměl jít. Jeho úkolem bylo držet se bokem od sira Johna.

Terén byl rozkopaný, plný děr a hromad hlíny, balvanů vrhaných katapulty z Harfleuru, ale také trosek domů vypálených na začátku obléhání. Naštěstí však už noční tma bledla a překážky se daly aspoň tušit. Kolem Hookovy hlavy zasvištěla šipka z kuše a on cítil, že vylétla z místa, kde stálo dělo pojmenované Spasitel. „Wille,“ křikl, „zaměstnej ty bastardy!“

„Které?“

„Ty, co dobyli Spasitele!“ odpověděl Hook, chytil Willa za paži a otočil ho k okopu, který se černal asi třicet kroků od nich. Okop chránil před harfleurskými děly a springolty důmyslný dřevěný kryt, ale tomu, aby se děla zmocnil útočící nepřítel, samozřejmě šikmá stěna zabránit nemohla. Hook určil šest mužů, kteří měli zůstat s Willem. „Střílejte, co budete moci, ale až se tam budeme blížit, přestaňte,“ řekl jim. „Teď budete poslouchat Willa. A ty dohlédneš na ni,“ dodal k Willovi a ukázal na Melisandu, která se stále držela s nimi. „Ostatní za mnou!“

Vzduchem zasvištěla další šipka z kuše. Will Dale se s šesti muži přesunul o kus k východu, aby mohli střílet na okop z nekryté zadní strany, zatímco Hook se blížil k Spasiteli z boku. Skočil do širokého zákopu a počkal, až bude mít za sebou všechny své muže. „Od téhle chvíle zapomeňte na luky,“ řekl jim.

„Jsme přece lučištníci,“ protestoval Will Sclate, který měl vždycky nějaké námitky. Netěšil se velké oblibě, protože byl morous a příliš pomalu mu to myslelo, aby se mohl připojit k žertům a tlachání lučištníků, ale byl vysoký a neobyčejně silný. Vyrostl na jednom statku sira Johna jako syn nádeníka a nebýt toho, že si sir John všiml, jak je chlapec silný, a řekl, že se bude učit střílet z velkého luku, strávil by celý život dřinou na polích. Jako lučištník si nyní vydělal mnohem víc peněz, než by kdy dostal za práci nádeníka, ale stále byl pomalý a natvrdlý jako jílovitá půda, kterou kdysi obdělával motykou.

„Jsi voják a teď budeš bojovat sekerou,“ vyšťekl na něho Hook.

„A co teda budeme dělat?“ zeptal se Geoffrey Horrocks, syn sokolníka a nejmladší z lučištníků sira Johna, jemuž bylo teprve sedmáct.

„Zabíjet bastardy, kteří chtějí zabíjet nás,“ řekl Hook. Pověsil si luk napříč přes tělo a chopil se bitevní sekery. „A teď sebou musíme hodit. Za mnou!“

Vyškrábal se ze zákopu a přelezl hradbu z proutěných košů naplněných hlínou. Viděl zář plamenů, které šlehaly v okopu Spasitele, a zleva, kde se vedle zbytku kamenného komínu vypáleného stavení seřadili muži Willa Dala, zaslechl ostré brnkání těliv. Sedm lučištníků doslova zasypalo okop šípy. Během chvíle dokázali všichni dohromady vystřelit šedesát až sedmdesát šípů, jež se míhaly v záři plamenů jako krupobití, zabíjely a ty, kteří salvu přežili, přinutily skrčit se za cokoliv, co by je chránilo.

Ale teď se k okopu blížil z boku Hook se svými muži. Francouzi ho neviděli, protože kolem nich svištěly a zabodávaly se šípy, takže se neodvažovali vystrčit z úkrytů ani nos. Masivní dřevěná stěna poskytovala Hookovým lučištníkům skvělou záštitu ze strany obrácené k Harfleuru, ale zezadu byl okop otevřený, a právě odtud létaly ze tmy šípy Willových střelců. Hook, připravený přeskočit val z proutěných košů na boku okopu, se modlil, aby Willovi muži zastavili střelbu včas.

A pak se už lučištníci vrhli s bojovým řevem přes koše a začalo zabíjení. Hook seskočil do okopu, a sotva dopadl, okamžitě máchl sekerou a rozpoltil nejbližšímu z Francouzů hlavu. Ani ho pořádně neviděl, jenom cítil, že těžká hlavice zatížená olovem prorazila přilbu i lebku. Z temnoty úkrytu se vynořil další z nepřátel, ale vzápětí ho jedinou ranou srazil Sclate a Hook se obrátil k dělu.

Vylezl na podstavec a přeskočil hlaveň. V okopu byla téměř tma, a tak se po dopadu zapotácel, ztratil rovnováhu a padl na záda. Polila ho hrůza z toho, že je bezbranný a možná si poškodil luk, ale když si na to později vzpomněl, uvědomil si, že v tu chvíli ho zároveň ovládla zvláštní euforie. Neurčitě si vybavoval výkřiky, blýskání zbraní a řinčení kovu o kov, ale z chaosu všech těch vjemů mu jasně vystupoval okamžik, kdy vstal a uviděl před sebou muže. Měl plátovou zbroj, na

ní tabard s rudým srdcem probodnutým planoucím kopím a v ruce třímal meč. Hledí přilby měl zdvižené a v očích mu svítily odlesky plamenů pochodní, ale Hook v nich postřehl strach. Žádný soucit to v něm však nevzbudilo. Byl to boj na život a na smrt. Zabíjej, nebo budeš zabit, říkal často sir John a Hook proti zbrojenci vyrazil bodcem sekery. Vedl ránu oběma rukama vši silou lučištníka, takže ji chabé máchnutí mečem jeho soka nemohlo odrazit. Bodec těžké hlavice sklouzl po spodním okraji prsního plátu a snadno pronikl koženou prošívanicí pod ním. Muž vytřeštil oči a vyrazil mečivý výkřik, ale to bylo poslední, co ještě v životě stihl, neboť bodec Hookovy sekery se mu zaryl hluboko do břicha a zastavil se až o páteř. Hook okamžitě škulbl ratištěm zpátky, aby zbraň vytrhl, ale hlavice uvízla v těle, a jak umírající padal, strhl ji s sebou, takže se Hook musel opřít botou o jeho prsní plát, aby ji ze změti krve a vnitřností vyrval. Okamžitě se otočil, připravený bránit se dalšímu nepříteli, ale už to nebylo třeba. Boj v okopu Spasitele skončil. Ukázalo se, že zde bylo jen osm mužů. Zřejmě šlo o součást větší skupiny, která zaútočila na Spasitele, dostali se až do okopu, ale zůstali tam zapomenuti, když jejich druhy zahaly zpátky šípy lučištníků. Měli za úkol dělo zničit a také se ho snažili rozbít sekerami pohozenými vedle rumpálu na naklápění ochranné dřevěné stěny. Rumpál se jim podařilo rozsekat, ale teď leželi všichni až na jednoho mrtví.

„Chtěli rozbít dělo sekerami, hlupáci!“ poznamenal pohrdlivě Tom Scarlet. Na zemi zasténal jediný Francouz, který ještě zůstal živý.

„Je někdo z nás raněn?“ zeptal se Hook.

„Já jsem si podvrtnul kotník,“ ozval se Horrocks. Ztěžka oddychoval a oči měl vytrěštěné úžasem, ale i strachem.

„Na to neumřeš,“ odbyl ho Hook. „Jsme tady všichni?“ Jeho muži byli všichni a zákopem už přibíhal Will Dale s šesti dalšími lučištníky a Melisandou. Raněný Francouz opět zasténal a pohnul nohou. Měl pouze prošívanici a Will Slate mu zaťal sekeru do hrudi, až mu z vy-cpaného kabátce vyhřezly zkrvavené plíce a zpřelámaná žebra. Ale i po téhle ráně stále ještě žil, neboť znovu zasténal, třebaže mu z úst bublala krev. „Tak už ho někdo, sakra, dorazte,“ řekl Hook, ale všichni

jen stáli a dívali se na něho. „Proboha,“ zakroutil Hook hlavou, přistoupil k umírajícímu a vrazil mu do krku bodec sekery.

Will Dale chvíli hleděl na krvavou spoušť v okopu. „To bylo naposledy, co to ti bastardi na nás zkusili,“ řekl. Snažil se napodobit sira Johna, ale hlas se mu zadrhl a v očích měl hrůzu.

Za Willem stála Melisanda. Chvíli němě zírala na mrtvé Francouze a na Hookovu sekeru, z níž kapala krev, a pak zvedla oči k němu. „Nemělas s námi chodit,“ řekl jí Hook tvrdě.

„Nemohla jsem zůstat v táboře,“ odpověděla. „Je tam ten kněz.“

„My na ni dáme pozor, Nicku,“ řekl Will Dale stále ještě příškrce-ným hlasem. Sehnul se a zvedl jednu z hořících pochodní, které se válely v okopu, třebaže už bylo pomalu vidět i bez nich. „Podívejte se, co udělali,“ ukázal.

Francouzům se přece jen podařilo dělo poškodit – teprve teď si Hook všiml, že přesekali železné obruče, jež obepínaly hlaveň Spasitele. To úplně stačilo, protože kdyby se nyní z děla vystřelilo, hlaveň by se roztrhla a všechny v okopu by zabila. Ale to už nebyla Hookova starost. „Prohleďte je!“ ukázal na mrtvé. Tři lučištníci, kteří předtím prohledali mrtvolu prvních padlých Francouzů, našli stříbrný řetěz, hrst mincí, ozdobnou sponu a dýku s jílcem vykládaným drahokamy. Všechny cennosti už měl Hook uložené ve vaku na šípy a teď k nim přibýly další. „Podělíme se později,“ prohlásil. „Připravte si luky a jdeme!“

Naštěstí si svůj luk při pádu nepoškodil. Bitevní sekeru si opět pověsil na záda, vzal luk do levé ruky, nasadil šíp na tětivu a vylezl z okopu. Tmu mezitím vystřídalo sedavé světlo zamlžené kouřem.

Kolem krytu u vchodu do zřícené podzemní chodby a v okolí okopu Královny dcery zuřil boj. Francouzům se podařilo obě tato místa překvapivým útokem obsadit, ale z tábora přibíhalo stále víc anglických bojovníků a početní převahou donutili nepřítele k ústupu. Z hradeb zazněly trubky, které dávaly Francouzům znamení, aby se stáhli zpátky do města. Mohutné kmeny krytu chodby i odklopného krytu okopu děla olizovaly plameny, v jejichž záři se blýskaly meče bojujících zbrojenců. Hook hledal pohledem korouhev sira Johna se vztyčeným lvem a po chvíli ji zahlédl nalevo. A taky uviděl, že muži sira

Johna bojují na druhé straně hlavního zákopu, kde hnali zpátky skupinu Francouzů, kteří nyní tvořili levé křídlo nepřátelského útoku. „Luky!“ zvolal.

Natáhl tětivu až k pravému uchu. Francouzi sice ustupovali, ale neodvažovali se otočit a bezhlavě prchat, protože Angličané byli blízko a sráželi by je zezadu, a tak se zoufalým bojem snažili zahnat muže sira Johna zpátky do zákopu. K Hookovi však byli zpola otočeni zády a neměli tušení, že se chystá zasadit jim ránu z boku. „Mířte na nepřítel!“ zvolal Hook, aby si lučištníci nespletli cíl a neohrozili své druhy.

Pustil tětivu, okamžitě sáhl po dalším šípu, a ještě ho ani nestačil vytáhnout z vaku, když už se ten první zabodl do zad jednoho z nepřátel. Nasadil nový šíp, znovu natáhl tětivu, a jakmile uviděl, že se jeden z Francouzů otáčí proti němu, vystřelil na něj a pak se díval, jak se šíp zabodl muži do tváře. Stačila chvíle, aby si Francouzi uvědomili, že proti šípům z boku se nemohou bránit, a obrátili se na útěk.

Kolem Hooka zasvištěla šipka z kuše a další, mnohem větší ze springoltu, se zabodla do země jen kousek od něho. Z hradeb už také zahřměl výstřel z děla a těsně za lučištníky dopadla kamenná koule. A kouřem svištěly další šipky z kuší, které vydávaly při letu zvláštní třepetavý zvuk; zřejmě je měli špatně uložené a kožené letky se přitom pokřivily. Možná i proto zatím nikoho nezasáhly, ale dopadaly čím dál blíže. Hook krátce pohlédl na barbakán, a když uviděl, že střelci z kuší stojí na jeho vrcholu, otočil se a vystřelil další šíp tam. „Přestaňte střílet! Do zákopu!“ křikl na své muže.

Francouzi nyní ustupovali rychle, ale toho, oč jim šlo – poškodit největší obléhací prostředky –, už dosáhli. Podařilo se jim vyřadit tři z velkých děl včetně Královny dcery, strhnout nebo zapálit kryty a parapety kolem zákopů a zabít nemálo mužů, a když prchající útočníci překonávali hluboký příkop před barbakánem, nesl se z pobořených valů k Angličanům posměch. Za Francouzi stále létaly šípy a někteří se už do bezpečí nedostali, ale přesto byl noční výpad obránců města úspěšný. Angličané utrpěli těžké škody a posměch a urážky je pálily hůř než zjitřená rána.

„Bastardi mizerní!“ opakoval už poněkolikáté sir John. „Přepadli nás ve spánku! Nachytali nás nepřipravené, bastardi!“

„Barbara nepoškodili,“ poznamenal Hook, „ale se Spasitelem je konec.“

„Stejně je zlomíme, bastardy zatracené!“ zavrčel sir John.

„A nikoho z nás nezabili ani nezranili,“ dodal Hook.

„Zato my pozabíjíme je!“ vedl sir John svou s tváří zkřivenou hněvem. Po tom, co zaplavili velkou část okolí města vodou, zasadili obránci obléhatelům další těžkou ránu. Sir John se málem chvěl vztekem, když sledoval, jak vedou zákopem zajatého nepřátelského zbrojence. Chvilí se dokonce zdálo, že k němu skočí a probodne ho mečem, ale pak uviděl Melisandu a vylil si hněv na ní. „Proboha živého, co ta tady dělá?“ zahřměl na Hooka. „Copak ses dočista zbláznil? To nemůžeš bez té své ženské vydržet ani minutu?“

„To není Nickova vina,“ ozvala se dotčeně Melisanda. Nesla kuši, i když z ní za celou dobu nevystřelila. „On za to nemůže. Poslal mě zpátky, ale já jsem ho neposlechla.“

Dvornost sira Johna vůči ženám přece jen jeho hněv přemohla. Zamumlal omluvu a Melisanda mu pak drmolivou francouzštinou cosi vysvětlovala a ukazovala přitom k táboru. Tvář sira Johna začala znovu brunátnět hněvem. „Proč jsi mi o tom nic neřekl?“ vyštěkl na Hooka.

„O čem, sire Johně?“

„O tom, že jí ten kněžský bastard vyhrožoval.“

„To je moje povinnost, postarat se o ni,“ odpověděl Hook.

„Ne!“ prohlásil sir John a udeřil ho rukou v železné rukavici po rameni. „Ty bojuješ za mě, Hooku, za to tě platím!“ Znovu ho udeřil po rameni. „Ale já se zase musím postarat o tebe a o tvé problémy, rozuměls? Jsme družina!“ Poslední dvě slova vyštěkl tak hlasitě, že se muži v zákopu padesát metrů od nich otočili a dívali se na něho. „Jsme družina a ten, kdo vyhrožuje některému z nás, vyhrožuje všem! Tvoje děvče patří k nám a nikdo se jí nedotkne, ani kdyby chodila po táboře nahá. Patří k naší družině, jako k ní patříš ty, a jestli na ni ten farizejský bastard vztáhne ruku, zabiju ho jako psa! Nikdo jí vyhrožovat nebude, rozumíš? Nikdo!“

Po tom, co mu Francouzi unikli do bezpečí za své hradby, se sir John rozhlížel po novém nepříteli, na kterém by si mohl vylít hněv. A nyní ho měl.

Hook se díval, jak Melisanda napichuje kousky medu a strká je otci Christopherovi do úst. Kněz, který seděl opřený zády o soudek se sledí, byl na kost vyhublý, bledý a slabý jako moucha, ale živý.

„Cobbett zemřel,“ řekl Hook. „A Robert Fletcher taky.“

„Chudák Robert,“ povzdechl otec Christopher. „A co jeho bratr?“

„Ten je naživu, ale i on je nemocný,“ odpověděl Hook.

„A kdo ještě zemřel?“

„Pearson, Hull, Borrow a John Taylor,“ vzpomínal Hook.

„Bůh jim buď milostiv,“ řekl kněz a pokřižoval se. „A zbrojenci?“

„John Gaffney, Peter Dance, sir Thomas Peters,“ jmenoval Hook další nešťastníky, „všichni mrtví.“

„Bůh od nás odvrátil svou tvář,“ řekl otec Christopher rezignovaně.

„A co tvůj svatý, pořád k tobě mluví?“

„Teď ne,“ odpověděl Hook.

Otec Christopher zavřel na chvíli oči. „Hřešili jsme,“ povzdechl znovu.

„Ale všichni jste nám říkali, že Bůh je na naší straně,“ namítl Hook.

„Ano, věřili jsme tomu,“ přikývl kněz. „Opravdu jsme tomu věřili a s touto vírou v srdci jsme sem přišli, ale stejně tak i Francouzi věří, že za nimi stojí Bůh. A teď nám sám Bůh vyjevuje, jaká je jeho vůle. Neměli jsme sem chodit.“

„Ano, neměli,“ řekla pevně Melisanda.

„Harfleur stejně padne,“ trval na svém Hook.

„Možná,“ připustil otec Christopher a odmlčel se, aby mu mohla Melisanda utřít kapku medu z brady. „Pokud mu francouzské vojsko nepřitáhne na pomoc. Ano, možná se Harfleuru zmocníme, ale co bude potom? Kolik nás zbývá?“

„Pořád dost,“ řekl Hook.

Kněz se unaveně usmál. „Dost na co? Na to, abychom táhli k Rouenu a zahájili další obléhání? Nebo dobyli Paříž? Vždyť bychom

byli stěží schopni se ubránit, kdyby sem přitáhlo francouzské vojsko. Tak co tedy budeme dělat po dobytí Harfleuru? Vtáhneme do města, opravíme jeho opevnění a potom odplujeme domů. Ničeho jsme nedosáhli a taky nedosáhneme, Hooku. Ničeho!“

Hook seděl a mlčel. Jedno ze zbývajících anglických děl vystřelilo a dunivá rána ještě dlouho doznívala. Někde v táboře kdosi zpíval. „Přece se nemůžeme jen tak sebrat a odejít,“ poznamenal Hook po chvíli.

„Můžeme,“ řekl otec Christopher, „a s největší pravděpodobností budeme muset. Těch vydaných peněz, a nic jsme za ně nezískali,“ zakroutil hlavou. „Možná tak Harfleur. Jenže kolik by stálo postavit znovu hradby, které jsme rozstříleli?“ Zmlkl a jenom pokrčil rameny.

„Možná by bylo lepší odtud odtáhnout,“ navrhl Hook.

„Ne,“ zavrtěl kněz hlavou, „to Jindřich neudělá. Musí zvítězit, aby dokázal, že mu je Bůh nakloněn. Navíc kdyby odtud odtáhl bez jakéhokoliv zisku, všichni by věděli, že je slabý a ničeho nedosáhne ani v budoucnu.“ Na chvíli se odmlčel a svažtil čelo. „Jeho otec se dostal na trůn silou a Jindřich se bojí, že by to mohli udělat i jiní, kdyby prokázal slabost.“

„Jez, otče, a nemluv,“ napomenula ho Melisanda.

„Už jsem toho snědl dost.“

„Měl bys jíst ještě.“

„Ano, budu jíst, ale až večer. *Merci*.“

„Bůh tě ušetřil, otče,“ řekl Hook.

„Vypadá to tak. Možná mě v nebi nechce,“ zažertoval otec Christopher a chabě se usmál. „Nebo mi ještě dává čas na to, abych se stal lepším knězem.“

„Vždyť jsi ten nejlepší kněz, jakého znám,“ řekl upřímně Hook.

„To musím povědět svatému Petrovi, až na mě spustí, jestli si zasloužím být v nebi. Odpovím mu, aby se zeptal Nicka Hooka. A když bude chtít vědět, kdo ten Nick Hook je, řeknu, že zloděj, darebák, a zřejmě i vrah.“

Hook se zazubil. „Ale teď sekám dobrotu, otče.“

„Nejsi daleko od království Božího, Hooku, ale doufejme, že uběhne ještě mnoho dní, než se tam setkáme. A konečně budeme ušetřeni společnosti sira Martina.“

„Je to zbabělec,“ vyhrkla Melisanda. „*Unpoltroni*“

„To bych mu tak moc nevyčítal,“ podotkl otec Christopher. „Z většiny mužů se stanou zbabělci, když se proti nim postaví sir John.“

„Nezmohl se ani na slovo,“ řekla Melisanda.

Narážela na návštěvu sira Johna v táboře mužů lorda Slaytona. Sir John s sebou vzal Hooka i Melisandu a vyzval ty, co chtějí Hooka zabít, aby to udělali hned teď. „Pojďte a vezměte si tu ženu!“ zahřměl na všechny kolem. „Kdo ji chce?“

Lučištníci a zbrojenci lorda Slaytona čistili zbraně a zbroj, chystali si jídlo nebo jen odpočívali, ale teď toho všichni nechali a mlčky sledovali, co se bude dít.

„No tak, neváhejte!“ křičel sir John. „Je vaše! Můžete se na ní střídat jako psi na feně. Nenechte se pobízet, je pěkná a celá vaše!“ Chvilí čekal, ale nikdo z mužů lorda Slaytona se ani nepohnul. Potom sir John ukázal na Hooka. „Všichni ji můžete mít, ale nejdřív musíte zabít mého ventenara!“

Stále se nikdo nepohnul, ani se neodvážil zvednout k siru Johnovi oči.

„Který z nich má slíbené peníze za to, že tě zabije?“ zeptal se sir John Hooka.

„Ten,“ ukázal Hook na Torna Perrilla.

„Tak pojd’,“ obrátil se sir John k Perrillovi, „pojd’ a zabij ho. Dám ti jeho ženu, jestli to uděláš.“ Perrill se nepohnul a dál seděl zpola skrytý za Williamem Snoballem. Ten jako správce lorda Slaytona používal jisté authority, ale ani on se neodvážil proti siru Johnu Cornewaillovi vystoupit. „Na něco jsem zapomněl,“ ozval se znovu sir John. „Aby sis mohl vzít tu ženu, budeš muset zabít Hooka a mě. Tak pojd’. Nejdřív budeš bojovat se mnou!“ Tasil meč a čekal.

Nikdo se nepohnul, nikdo neřekl jediné slovo. Sir Martin všemu přihlížel za zády několika zbrojenců. „To je ten kněz?“ zeptal se sir John Hooka.

„Ano, to je on.“

„Jmenuju se John Cornewaille,“ zvolal sir John, „a někteří z vás vědí, kdo jsem. A Hook je můj muž. Slyšíte? Je to můj muž! Je pod mou ochranou stejně jako ta dívka!“ Objal volnou rukou Melisandu kolem ramen a ukázal mečem na sira Martina. „Ty,“ vyštěkl, „pojď sem!“

Sir Martin stál jako socha.

„Pojď sem, nebo si pro tebe dojdou,“ řekl tiše sir John.

Sir Martin o krok ustoupil a rozhlédl se, jako by uvažoval, kam utéct, ale sir John na něj zavrčel, aby šel k němu, a on poslechl. „Je to kněz, takže bude svědkem téhle přísahy. Přísahám na svůj meč a na kosti svatého Credana, že pokud někdo zkřiví na Hookově hlavě vlas, pokud na něj někdo zaútočí, zraní ho nebo ho zabije, zabiju já toho, kdo to udělal.“

Sir Martin zíral na sira Johna jako na nejpodivnější atrakci na výročním trhu, jako na krávu s pěti nohama nebo ženu s vousy, ale náhle zvedl se zmateným výrazem obě nace k nebesům. „Odpusť mu, Pane,“ zvolal, „odpusť mu!“

„Knězi!“ začal sir John.

„Rytíři!“ odpověděl sir Martin s překvapivým důrazem. „Dábel jezdí na jednom koni a Kristus na druhém. Víš, co to znamená?“

„Ano, vím,“ řekl sir John a namířil na hrdlo sira Martina hrot meče. „Znamená to, že když se někdo z vás, parchantů zatracených, dotkne Hooka nebo jeho ženy, bude mít co dělat se mnou. A z tebe pak vymlátím tvou zatracenou duši a potom se budu dívat, jak doděláváš, jako když zdechává pes!“

Nastalo ticho. Sir John vrazil meč do pochvy tak prudce, že záštita jílce tvrdě bouchla do jejího hrdla. Hleděl na kněze, jako by ho vyzýval, ať jen zkusí vzepřít se mu, ale sir Martin se opět uchýlil do svých podivných dálav. „Pojďme,“ kývl sir John na Hooka a Melisandu, a když se dostali mimo doslech, nahlas se rozesmál. „A je to vyřešené,“ řekl.

Melisanda mu se zjevnou úlevou poděkovala.

„Za co, děvče?“ smál se. „Vždyť jsem si užil náramné zábavy.“

„Asi si to opravdu užíval,“ řekl otec Christopher, když mu to vyprávěli. „Ale ještě větší potěšení by mu dopřáli, kdyby někdo z nich jeho výzvy k boji přijal. Bojovat, to je jeho, to on miluje.“

„Kdo je svatý Credan?“ zeptal se Hook.

„Byl to Sas,“ odpověděl otec Christopher. „Když přišli Normané, nevěřili, že by mohl být světec, protože to byl stejný saský venkovan jako ty, Hooku, a tak jeho kosti spálili. Jenže ty se v ohni proměnily v zlato. Sir John ho má rád, i když nevím proč.“ Odmlčel se, jako by přemýšlel. „Sir John není tak jednoduchý, jak s oblibou předstírá,“ dodal potom.

„Ale je to skvělý muž,“ řekl Hook.

„Asi ano,“ souhlasil otec Christopher, „ale nepřej si, aby se doslech, že to říkáš.“

„A ty se uzdravuješ, otče.“

„Ano, zdá se, že už to se mnou vypadá líp – díky Bohu a tvému děvčeti.“ Natáhl se a vzal Melisandu za ruku. „Myslím, že je čas, abys ji udělal svou počestnou ženou, Hooku.“

„Ale já jsem počestná,“ namítla Melisanda.

„Chtěl jsem říct, že je čas, aby ses stala Hookovou ženou i před Bohem,“ řekl otec Christopher. Melisanda pohlédla na Hooka; výraz její tváře chvíli nic neprozrazoval, ale pak přikývla. „Možná proto mě Bůh ušetřil, abych vás dva oddal,“ pokračoval kněz. „Měli bychom k tomu přikročit ještě předtím, než opustíme Francii.“

A zdálo se, že to bude brzy, neboť město Harfleur stále odolávalo, anglické vojsko deptaly nemoce a čas neúprosně ubíhal. Bylo už září a dalo se čekat, že za několik týdnů přijdou podzimní deště a chlad, úroda bude bezpečně sklizená za zdmí pevností a doba vhodná pro vojenské tažení skončí.

Anglie se vypravila do války a jejím dalším nepřítelem začínal být čas.

Večer hodil Thomas Evelgold po Hookovi velký pytel. Hook uskočil, neboť si myslel, že ho pytel povalí, ale ukázalo se, že je překvapivě lehký. „Koudel,“ řekl Evelgold na vysvětlenou.

„Koudel?“

„Jo, koudel,“ přikývl centenar, „na zápalné šípy. Jeden svazek šípů na každého lučištníka. Sir John je chce mít hotové do půlnoci a před svítáním s nimi budeme v zákopu. Belly už pro nás vaří smolu.“ Belly byl Andrew Belcher, správce sira Johna, který dohlížel na kuchyňské sluhy a mezkaře. „Už jsi někdy dělal zápalné šípy?“ zeptal se Evelgold.

„Ne,“ zavrtěl Hook hlavou.

„Používej jen široké hroty,“ řekl centenar. „Uvaž kolem hrotu chomáč koudele, namoč ho do smoly a miř vysoko, to je celé. Potřebujeme dva tucty takových šípů na jednoho střelce.“ Evelgold se otočil a šel dát koudel zbývajícím skupinám. Hook sáhl do pytle a vytáhl chuchvalec nevyprané ovčí vlny plné blech.

Rozdělil koudel na sedmnáct dílů a ty si pak rozebrali jeho lučištníci, aby z nich každý udělal dva tucty zápalných šípů. Hook rozřezal několik náhradních tětív a rozdal kousky provazu svým mužům, kteří začali uvazovat k hrotům šípů chomáče koudele, chodili je namáčet do Bellyho kotle s vřící smolou a hotové šípy kladli na zem tak, aby byly o něco opřené a nasmlený chuchvalec mohl ztuhnout. „A co se bude dít ráno?“ zeptal se Hook Evelgolda.

„Dnes za úsvitu nás Francouzi nakopali do prdele, takže zítra za úsvitu zase nakopeme my je.“ Pokrčil rameny, jako by chtěl dodat, že si od toho moc neslibuje. „Přišels dnes o nějaké další muže?“

„Jo, o Cobbetta a Fletche. A Matson taky dlouho nevydrží.“

Evelgold zaklel. „Proč zrovna ti lepší?“ zakroutil hlavou a plívl směrem ,k ohni. „Až ten chuchvalec ztuhne, trochu ho rozcupujte, aby líp chytil.“

V táboře panoval celou noc ruch. Muži nosili k zákopu, který byl nejblíží barbakánu, svazky dřeva, takže bylo jasné, co se bude za úsvitu dít. Barbakán chránil zaplavený příkop, a aby se přes něj dal vést na baštu útok, bylo třeba ho vyplnit.

Zbrojenci sira Johna dostali rozkaz obléct se do plné zbroje. V den, kdy nad anglickou flotilou přeletěly labutě jako znamení toho, že výpravu bude provázet štěstí, jich vyplulo ze Southampton Water třicet, ale teď jich bylo schopno nastoupit do boje pouze devatenáct. Šest zemřelo a zbývajících pět sedělo na latríně, zvracelo nebo jen bezmoc-

ně leželo a chvělo se slabostí. Proto museli těch devatenáct posílit pážata a panoši. Všichni si tedy oblékli vycpané kožené kabátce pomazané tukem, aby se po nich plechové pláty snadněji pohybovaly, a na ně si připínali jednotlivé díly zbroje. Tabard si pak stáhli opaskem s mečem, i když většina zbrojenců dávala přednost bitevní sekeře nebo krátkému kopí. Kněz z družiny sira Williama Portera poslouchal zpo-
vědi a udílel požehnání. Sir William byl nejlepší přítel sira Johna a jeho druh v boji, což znamenalo nejen to, že bojovali bok po boku, ale také si vzájemně přísahali, že budou jeden druhého chránit, zaplatí výkupné, pokud by ten druhý padl do zajetí, a postarají se o vdovu, kdyby někdo z nich v boji zemřel. Sir William měl úzkou tvář, světlé oči a řídnoucí vlasy a vypadal spíš na učence, který je doma mezi knihami nebo v soudní síni, než na válečníka, ale to, že si ho sir John vybral za svého druha v boji, jasně vypovídalo o jeho válečnických kvalitách. Sir William si nasadil přilbu, zvedl hledí a kývl lučištníkům sira Johna na pozdrav.

Podobně jako Hook si většina z nich oblékla na kroužkovou košili brigantinu, vycpanou vestu pošítou kovovými plíšky. Téměř všichni také měli přilbu, ale jen někteří navíc ještě aventail, kroužkovou kápi se závěsem splývajícím až na ramena. Na předloktí ruky, která držela lučiště, si navlékali nátepník a k pasu připínali meč a tři vaky s šípy, z nichž ve dvou měli šípy zápalné. Někteří si brali do boje vedle luku ještě krátkou sekeru, ale stejně jako Hook dávala většina přednost dlouhé bitevní sekeře s kombinovanou hlavicí. A všichni, ať lordi, rytíři, zbrojenci či lučištníci, měli na tabardech rudý kříž svatého Jiří.

„Bůh s vámi,“ zvolal sir William směrem k lučištníkům a ti zamumlali odpověď.

„A Francouze vem d'ábel!“ dodal sir John. Byl ve skvělé náladě a vidinou boje mu svítily oči. „Ráno to bude jednoduchá práce,“ prohlásil. „Musíme je z toho barbakánu vyhnat, to je celé. A pak si dáme snídani.“

Melisanda uřízla Hookovi pořádný kus slaniny a pár krajíců chleba, a zatímco jedl, scházeli zbrojenci sira Johna v zástupu ze svahu k první linii obležení. Stále byla tma. Od východu vál čerstvý chladný vítr, takže těžký puch smrti, který se vznášel nad táborem, vystřídal

pach solných bažin. Za zbrojenci se vydali dolů lučištníci. V linii obležení plály ohně, stejně jako na hradbách, kde posádka města horečně opravovala škody z předchozího dne. „Bůh vám žehnej,“ kynul jim jeden z kněží, když ho lučištníci míjeli. „Bůh s vámi. Bůh vás chraň.“

Francouzi museli tušit, že se proti nim něco chystá, protože vrhli pomocí katapultů přes hradby dva zápalné granáty. Byly to velké proutěné koule nacpané hadry, které napustili smolou a sírou. Za letu z nich sršely do tmy jiskry a po dopadu vyšlehly gejzíry plamenů, jejichž zář se odrážela v přilbách mužů v anglických zákopech. To samozřejmě vyprovokovalo střelce z kuší na hradbách a vzduchem začaly svištět jejich šipky. Naštěstí létaly buď nad hlavami obléhatelů, nebo se zabodávaly do valu z proutěných košů. Z hradeb se také ozývaly urážky, ale zněly jaksi vlažně, jako by už na obránce padla únava nebo nejistota.

Anglické zákopy byly plné mužů. Lučištníci se zápalnými šípy stáli v řadě a za nimi čekali jejich druzi s připravenými svazky dřeva. Útoků velel králův synovec sir John Holland, i když ho, podobně jako na průzkumné hlídce před vyložením vojska, doprovázel jeho otčím sir John Cornewaille. „Až dám povel, začnou lučištníci střílet na barbakán zápalné šípy!“ zvolal mladší sir John. „Musíme ho zapálit.“

Podél zákopů stály vždy několik kroků od sebe železné koše plné žhnoucího kamenného uhlí, od nichž se táhl štiplavý kouř.

„Utopíme je v ohni,“ pokračoval sir John Holland k lučištníkům, „vykouříme je jako krysy! A až budou oslepeni kouřem, vrhneme se do příkopu a vezmeme barbakán útokem.“ Řekl to, jako by to byl jednoduchý úkol, o jehož úspěchu není třeba pochybovat.

Všechna anglická děla byla nabitá koulemi pomazanými smolou a holandsí dělostřelci čekali se zapálenými doutnáky. Čas se vlekl a všem se zdálo, že se snad svítání nedočkají. Po nějaké době přestalo obránce bavit střílet šipky i křičet urážky. Obě strany čekaly. Pak zakokrhál v táboře kohout a chvíli nato začali švitořit ptáci. Pážata stála připravena se svazky šípů v průkopech za zákopem, kde kněží pořád ještě odříkávali modlitby a zpovídali. Muži před nimi jeden po druhém poklekali a přijímali hostie spolu s Božím požehnáním. „Tvé hříchy jsou odpuštěny,“ zamumlal kněz k Hookovi a ten doufal, že je to prav-

da. Nepřiznal se k vraždě Roberta Perrilla a ve chvíli, kdy přijímal hostii, uvažoval, jestli se stane něco, co ho usvědčí z klamu. V jednu chvíli už to málem nevydržel a přiznal se, ale kněz dal mezitím pokyn dalšímu muži, a tak vstal a odešel. Hostie se mu přilepila na patro, a když si to uvědomil, rozhodl se odříkat v duchu modlitbu k svatému Kryšpiniánovi. Přemýšlel také, zda má i Harfleur svého svatého patrona, který nad ním drží ochrannou ruku, a pokud ano, jestli prosí Boha, aby všechny Angličany pobil.

Náhle se v zákopu zvedl rozruch, a když se Hook otočil, uviděl, že kolem řad namačkaných mužů prochází král. Na zbroji měl navlečený tabard s královským erbem, který však překrýval kříž svatého Jiří, a do boje šel s bitevní sekerou s širokou čepelí a také s mečem. Neměl štít, ale ten neměl žádný z rytířů ani dalších zbrojenců, protože je dostatečně chránila jejich plátová zbroj; ostatně štíty pobité železem se už považovaly za přežitek. Král přátelsky pokynul lučištníkům. „Jestliže dobudete barbakán, pak už se město určitě vzdá. Bůh s vámi,“ řekl a pokračoval dál. Opakoval ty dvě věty všem, kolem nichž procházel, následován panošem a dvěma zbrojenci. „Jdu do boje s vámi,“ řekl, když se přiblížil k Hookovi. „Jestliže Bůh chce, abych vládl Francii, bude nás chránit. Bůh s vámi! Následujte mě, chlapci, abychom si vzali zpět, co je podle práva naše.“

„Zavěste tětiny!“ zavelel sir John Holland, když král prošel, „už to nebude dlouho trvat!“ Hook si opřel jeden konec lučiště o pravou botu a ohnul je, aby mohl navléct smyčku tětiny na zářez horního končičku.

„Se zápalnými střilejte vysoko,“ dodal Thomas Evelgold. „A nenatahujte luk naplno, nebo si popálíte ruku. Takže miřte vysoko a ujistěte se, že smola dobře hoří, než šíp vypustíte.“

Sedavé světlo se pomalu jasnilo. Hook vykoukl mezi dvěma zákopovými koši rozstříleného parapetu a uviděl, že barbakán je téměř v troskách. Velké kmeny spojené železnými pásy, které dříve tvořily impozantní val, byly rozstříleny a vyvráceny dělovými koulemi. Obránci však díry vyspravili novými kmeny tak, že celé vnější opevnění připomínalo ošklivý kopec posetý kládami. Jeho vrchol, předtím téměř patnáct metrů vysoký, byl nyní poloviční, ale i tak představoval překážku, z níž šel strach. Svah stoupal strmě vzhůru, příkop byl hlu-

boký a nahoře se mohlo směstnat čtyřicet až padesát střelců z kuší. Z pobořeného čelního valu visely vlajky s erby francouzských pánů a obrazy světců a občas se nad jeho kmeny objevila hlava v přilbě, jak muži vykukovali, aby včas zpozorovali, kdy začne očekávaný útok.

„Až se ozve dělová rána, začnete střílet!“ připomněl sir John Cornewaille svým mužům. „To je smluvený signál. Pak střílejte jeden šíp za druhým. A jestli uvidíte někoho, kdo se tam snaží hasit, zabte ho!“

Uhlí v nejbližším koši se sesulo, z výhně vyšlehla zář a rozprskly se jiskry. Jedno páže přistoupilo k železnému koši s hrstí třísek připravené hodit je na uhlí, aby si od nich mohli lučištníci zapalovat smolné šípy. Nad solnými bažinami, kam se do struh házela těla mrtvých, aby je odnesl odliv, poletovali racci. Normandští racci tloustli na mrtvých Angličanech. Hook cítil, že má hostii stále přilepenou na patře vyprahlých úst.

„Už to každou chvíli začne,“ řekl sir William Porter, jako by si myslel, že to někoho uklidní.

Náhle se ozvaly skřípavé zvuky. Hook se podíval vlevo a uviděl muže, kteří zvedali pomocí rumpálu naklápěcí kryt před nejbližším dělem. Také Francouzi to viděli a z ochozu hradeb vzápětí vylétla šípka ze springoltu a zabodla se do zvedajícího se krytu. Jeden z dělostřelců odtáhl zákopový koš před ústím děla.

A dělo vystřelilo.

Od exploze střelného prachu chytla smola, již byla koule pomazaná, a jakmile vyletěla z kouře a mihla se nad rozrytou zemí, vypálila na temné obloze šmouhu bílého světla.

„Ted!“ zvolal sir John Holland. Páže hodilo třísky na uhlí a v koši vyšlehly jasné plameny. „Dávejte pozor, aby se šípy nedotýkaly,“ radil Evelgold lučištníkům, kteří už strkali hroty šípů obalené koudelí nad plameny. Mezitím střílela další děla. Jeden z kmenů ve stěně barbakánu se otrásl a na strmý svah se vysypala hlína. Hook nechal smolnou hlavici pořádně rozhořet a pak nasadil šíp na tětivu. Měl strach, aby mu od plamenů nechytlo lučiště, proto napnul tětivu rychle, a jakmile ucítil na levé ruce žár, namířil do výšky a vystřelil. To už létaly vysokými oblouky k barbakánu další ohnivé šípy a v dešti jisker se tříštily

o kmeny opevnění. Mezi lučištníky a jejich cílem se válel kouř z palby děl.

„Střílejte, pořád střílejte!“ křičel sir John Holland.

Hook vytáhl hadr, který používal na voskování lučiště, a omotal si ho kolem levé ruky jako ochranu před zapálenou hlavicí. Vystřelil druhý šíp a viděl, že narazil do polámaných kmenů barbakánu. Seda-
vým světlem svítání svištěly obloukem další a další ohnivé střely a už
teď hořelo na barbakánu množství malých ohníčků. Hook stačil za-
hlédnout, že po provizorním ochozu barbakánu pobíhají obránci a sna-
ží se hasit počínající požár vodou nebo hlínou, a tak rychle vyslal na
jednoho z nich šíp s širokým hrotem. Potom vypustil poslední zápalný
šíp a chvíli pozoroval, jak se ohně šíří a z desítek míst na barbakánu se
valí kouř. Náhle vzplála jasným plamenem jedna z vyvěšených ko-
rouhví. Hook ještě stačil vystřelit tři další šípy s širokým hrotem a pak
už zazněla pár kroků před ním trubka a ze zákopu vyskočili muži se
svazky dřeva a hnali se k příkopu.

„Za nimi!“ zvolal sir John Holland, „a lučištníci, střílejte! Ať po-
znají, jaké mají anglické šípy ostré hroty!“

Lučištníci se spolu se zbrojenci vyškrábali ze zákopu. Teď mohl
Hook střílet přes hlavy mužů před sebou a mířil na Francouze s kuše-
mi, kteří se naráz vyrojili na parapetu bašty, i když je bylo pro kouř
stěží vidět. „Šípy!“ křikl za sebe a vzápětí přiskočilo páže a podalo mu
nový vak. Střílel teď jeden šíp s tenkým hrotem za druhým tam, kde
tušil v kouři největší shluk obránců. Z okraje příkopu se ozývaly vý-
křiky těch, které zasáhla šipka z kuše, ale hluboký příkop se už plnil
svazky dřeva.

„Za krále a za svatého Jiří!“ zvolal sir John Cornewaille. „Kde je
korouhevník!“

„Tady, pane!“ ozval se panoš, jenž měl za úkol nést zástavu sira
Johna. „Vpřed!“

Zbrojenci vyrazili za sirem Johnem na rozrytou a spálenou pláň a
hned za nimi šli lučištníci. Vpředu stále vřeštěly trubky a nalevo i na-
pravo postupovaly další oddíly mužů. Lučištníci, kteří vyplňovali pří-
kop, se rozběhli do stran a začali střílet na ochoz opevnění, zatímco
shora létaly šipky z kuší. Jeden z mužů sira Johna náhle otevřel ústa,

jako by chtěl vykřiknout, chytil se za břicho, a aniž ze sebe vyrazil sebemenší zvuk, zhroutil se k zemi. Další zbrojenec, syn hraběte, se zapotácel a padl na kolena. Hook uviděl, že mu z přilby kape krev a z odklopeného hledí trčí šipka. Přiskočil k němu a chtěl mu pomoci, ale muž mávl rukou, zvedl se a znovu se rozběhl vpřed.

„Křičte, bastardi! Křičte, co můžete!“ volal sir John a z hrdel útočících mužů se ozval nesourodý pokřik. „Hlasitěji!“ hulákal sir John.

Z hradeb vlevo vyšlehl kouř a napříč přes pláň, po níž se hnal anglický útok, proletěla koule. Jednomu ze zbrojenců zachytila nohu a utrhl mu ji, pak srazila plným zásahem do břicha panoše a zkrvavená letěla dál, až zmizela kdesi v bažinách. Lučištník nedaleko Hooka zaklel a vztekle odhodil luk, který se mu těsně před výstřelem zlomil. „Nenechte ty bastardy vydechnout!“ křičel sir John Cornewaille, když skočil na svazky klestí, které vyplňovaly příkop, „perte to do nich, zabíjejte je!“

První útočníci vstoupili do příkopu a začali vrávorat na nerovných svazcích. Teď už řvali, aniž je musel sir John pobízet. Shora je zasahovaly šipky z kuší, ale také kameny a trámy vrhané obránci z ochozu barbakánu. Z hradeb zahřměly další dva výstřely, ale koule proletěly za zády útočníků a nikoho nezasáhly. Ti, co se dostali do těsné blízkosti barbakánu, už byli před střelbou z městských hradeb bezpeční, ale někteří se pokoušeli lézt vzhůru po rozstřílených bocích bašty, a tam na ně obránci z hradeb viděli.

Hook vystřelil na vrchol barbakánu poslední šíp a ohlédl se, aby zavolal o další vak. Žádné páže však neviděl. „Horrocku!“ křikl na nejmladšího ze svých mužů, „přines další šípy!“ Pak uviděl raněného lučištníka, který seděl na zemi pár kroků od něj, a i když nepatřil k jeho lidem, přiskočil k němu, vzal si z jeho vaku hrst šípů a okamžitě jeden nasadil na tětivu. Anglické praporce se už třepetaly na úpatí barbakánu a většina zbrojenců se snažila lézt po spodní části svahu mezi ohni, jež tam hořely a oslepovaly obránce kouřem. Bylo to jako pokoušet se lézt po drolící se skále, na níž zuří oheň a kolem se převaluje dým. Francouzi křičeli shora nadávky a posměšky. Jejich nejúčinnější zbraní teď byly kameny, které vrhali na útočníky, a Hook viděl, jak se jeden ze zbrojenců na svahu zvrátil dozadu s přilbou rozdrčenou vel-

kým balvanem. Soudě podle korouhve, jež se tam v kouři míhala, měl právě v těch místech být král a Hooka napadlo, jestli tím nešťastníkem s rozdrčenou přilbou nebyl právě on. Co by se dělo, kdyby král zemřel? Ale aspoň se nikde neschovává, pomyslel si a pocítil hrdost, že Anglie má krále, který bojuje, a ne nějakého pološíleného monarchu, jenž si omotává tělo pruhy látek, neboť si myslí, že je ze skla.

Korouhev sira Johna se teď třepetala vpravo, kde se k ní připojila zástava sira Williama Portera s třemi zvony. Hook křikl na své muže, aby ho následovali, a rozběhl se k okraji příkopu. Skočil do něj a dopadl na mrtvolu muže v plátové zbroji, jemuž šipka z kuše prorazila aventail. Z hrdla stále ještě prýštila krev, přesto mu už někdo stačil vzít meč a přilbu. Hook se dostal přes vratké svazky dřeva a vyškrábal se na protější břeh, kde se už převaloval hustý kouř. Vystřelil tři šípy a chystal se nasadit na třetí čtvrtý, poslední. Oheň, který zachvátil rozlámané kmeny barbakánu, burácel čím dál zuřivěji, a i když byl založen proto, aby oslepoval obránce, vadil nyní víc útočnickům. Hook si uvědomil, že mu nad hlavou pořád sviští šípy, takže pážata přece jen donesla lučištníkům nové zásoby. Jenže on už byl příliš daleko a příliš stržený útokem, aby se vracel, a tak se rozběhl doprava, kličkoval mezi mrtvými a nedbal na šipky, jež létaly kolem něho. Náhle uviděl sira Johna, který balancoval na několika spadlých kmenech a díval se nahoru, odkud se obránci vysmívali útočnickům. Jeden z nich se na okamžik objevil s kamenem nad hlavou a chystal se ho na sira Johna svrhnout. Hook se zastavil, natáhl luk a vystřelil. Muž, zasažený do podpaží, se pomalu otočil, pak se sesul a zmizel za okrajem valu.

Náhlý závan východního větru odvál kouř z pravé strany barbakánu a Hook v těch místech zahlédl díru. Ve zpola zřícené věži, která měla bránit stranu od moře, zela prohlubeň po zásazích dělovými koulemi. Hook svěsil ze zad sekeru, místo ní si tam pověsil luk a pak se s řevem vrhl proti barbakánu a škrábal se do strmého svahu plného trossek. Dostal se až na pravý okraj pobožené bašty, odkud se otevíral výhled na jižní část města s přístavem, ale tam také dohlédli obránci z hradby a do zdi barbakánu kolem něj začaly vrážet šipky. To už však dolezl k prohlubni a rychle se vmáčkl dovnitř. Byla to dutina jen o trochu větší než doupě divokého psa, kterou kryly zpola zřícené kme-

ny, a když se do ní vtěsnal, mohl se sotva pohnout. Ztěžka oddychoval a uvažoval, co dál. Těsně kolem jeho mělké skrýše hvízdaly šipky z kuší. Slyšel řev bojujících mužů a zdálo se mu, že ten francouzský je hlasitější, jako by byli obránci přesvědčeni, že vítězí. Trochu se vyklonil, jestli uvidí sira Johna, ale právě v tu chvíli zahalil poryv větru jeho skrýš hustým chuchvalcem kouře.

Přesto stačil zahlédnout, že o kousek dál vpravo vyčnívají z čelní zdi barbakánu tři mohutné kmeny stažené železnými pásy, a okamžitě ho napadlo, že by po nich mohl vylézt jako po žebří. Chvíli se odhodlával, ale když ho zahalil další chuchvalec kouře, okamžitě se rozhodl. Vysunul se ze skrýše, zachytil se levou rukou kmenů a nohou našel železný pás. Pak zvedl sekeru, zahákl ji za horní pás a začal se vytahovat nahoru. Obránci ho neviděli, protože ho stále halil kouř, navíc byli soustředěni na řvoucí masu útočníků, kteří se snažili vylézt nahoru středem barbakánu, kde byl svah méně strmý. Zasypávali je šipkami z kuší, balvany a kusy dřev a naopak proti nim zase létaly anglické šipy.

„Hooku!“ ozvalo se náhle pod ním. „Pomoz mi, k čertu! Vytáhni mě!“

Okamžitě poznal hlas sira Johna Cornewailla. Napráhl dolů sekeru, a když se sir John chytil hlavice, pomalu ho vytáhl přes zpřelámaná břevna o kus výš.

„Nesmíš mě předbíhat, Hooku,“ zavrčel sir John. „Ostatně co tady, u čerta, děláš? Jsi lučištník, tak máš střílet.“

„Chtěl jsem se podívat, jak to tu vypadá – jestli by se tudy nedalo dostat nahoru,“ odpověděl Hook. Viděl, že dole, pod sirem Johnem, hoří oheň.

„Myslíš, že by šlo...,“ začal sir John, ale pak se náhle zasmál. „K čertu, začínají se mi připékat nohy. Vytáhni mě o trochu výš.“ Hook mu znovu podal sekeru a pomohl siru Johnovi, aby se dostal až k němu. Byli jen kousek pod nouzově opraveným parapetem, ale přesto skryti před zraky obránců. „Hrome, tohle je místo jako stvořené k tomu, aby tu člověk zemřel,“ řekl sir John a sundal si ze zad bitevní sekeru. „Jsi připravený zemřít se mnou, Hooku?“

„Zdá se, že mi nic jiného nezbývá, sire Johne.“

„Výborně, chlapče. Takže teď mi pomoz nahoru a pak vylez za mnou. Tak odejdeme ze světa řádně, Hooku, jako bojovníci.“

Hook sepnul ruce, sir John si na ně stoupl, a když mu dal znamení, zvedl ho Hook nahoru. Sir John se převalil přes vrchol a vyrazil bojový řev. „Za Jindřicha, za svatého Jiří!“ A Hook šel za ním.

Za Jindřicha, za svatého Jiří a za svatého Kryšpiniána!

„Nezemřeš tady,“ řekl svatý Kryšpinián.

Hook to sotva zaslechl, protože se vrhl proti nepříteli s řevem, v němž zněl strach i euforie z boje.

Následoval sira Johna na vrchol barbakánu a vzápětí oba vtrhli na zbytky ochozu. Anglické ostřelování těžce poškodilo čelní stěnu bašty, takže výplňová hlína a kamení se vysypaly a z ochozu zbyly jen trosky. Zadní část valu, obrácená k Leurské bráně, však zůstala téměř netknutá a obránci na harfleurských hradbách přes ni neviděli, co se děje na pobořeném vrcholu barbakánu, kde se mezi hromadami hlíny, kamení a hořících dřev tísnili francouzští střelci z kuší a zbrojenci. A tam, do jejich levého křídla, vrazili sir John s Hookem.

Sir John se vrhl proti nepříteli jako anděl pomsty. Pověst nejobávanějšího bojovníka všech rytířských klání v křesťanském světě si vysloužil především tím, že byl rychlý. Než se běžný zbrojenec rozmáchl a zasadil ránu, stihl sir John vést rány dvě. Hook to viděl na vlastní oči – stačil to postřehnout, neboť se mu opět zdálo, že se čas zpomalil. Právě ve chvíli, kdy vyrážel po boku sira Johna vpřed, zaslechl, že svatý Kryšpinián konečně přerušil mlčení, a pocítil obrovskou úlevu. Zaútočil na nejbližšího nepřítele bodcem bitevní sekery, zatímco sir John už divoce máchal sekerou s oboustranným ostřím. První ranou rozdrtil nejbližšímu zbrojenci nákolenu, druhou, vedenou zdola, rozsekl břicho lučištníkovi a třetí ranou dorazil seknutím do krku muže, kterého předtím zchromil. To už na něj zaútočil mečem další

zbrojenec, ale vzduchem švihla Hookova sekera, prorazila Francouzi okraj prsního plátu a odhodila ho dozadu tak, že povalil dalšího muže za sebou. Hook řval, i když to nevnímal, vší silou, jaké je schopen lučištník, tlačil Francouze před sebou a srážel jeho tělem další nepřátele, zatímco sir John využíval jejich zmatku a přesnými ranami je zraňoval nebo zabíjel.

Hook chtěl sekera vytrhnout, ale nešlo to, protože ostří stále vězelo ve Francouzově zbroji. „Vezmi si tohle!“ vyštěkl sir John a vrazil mu svou sekera. Později, když už bylo po všem, si na to Hook vzpomněl a znovu musel obdivovat, jaký naprostý klid si dokázal sir John zachovat uprostřed vřavy boje. Postřehl, že se jeho druh ocitl v tísní, a okamžitě ji vyřešil, i když se v tu chvíli musel sám bránit. Podal Hookovi svou sekera, a než ji Hook stačil uchopit, už vytahoval meč. Byl těžší než většina běžných mečů, navíc vyrobený z nejkvalitnější oceli, takže vydržel tvrdé úder do nejlepší plátové zbroje. Sir John jím vyváděl nepřátele z rovnováhy a nechal Hooka, aby nyní zabíjel on. Hook první ranou zaťal sekera do přilby nejbližšího soka tak, že mu urazil hledí, které zůstalo viset na jednom kovovém pásku. „Levná ocel!“ křikl sir John, aniž přestal šlehat mečem proti nepřítelům. „Korouhev!“ zvolal náhle. „Chci svou korouhev!“

Hook stál rozkročený a sekal těžkou sekera do mužů, kteří se mu s vypětím všech sil bránili a nebyli schopni ho ohrozit. Překážela jim také těla padlých, jež se válela na zemi, navíc poznali, že v siru Johnovi mají před sebou soka, s jehož bojovým uměním se nemohou měřit. Proto měli spíš snahu ustupovat než útočit proti jeho meči nebo Hookově sekeře, i když je ti za nimi tlačili dopředu. „Trois!“ odpočítával sir John nepřátele, které zranil nebo zabil, „quatre! Tak pojďte, bastardi! Další na řadu, nenechávejte mě čekat!“ Hookova sekera byla nyní nebezpečnější zbraň, protože její těžká hlavice prorážela pláty zbroje, jako by byly z pergamenu, a sekala do těl jako řeznický sekáček. Hook se šklebil, když jí máchal proti nepřítelům, třebaže se ve skutečnosti smál a děsil tím úsměvem Francouze stejně jako divokostí ran, jež rozdával. Tlačení obránců na malém prostoru prakticky vyřadila z boje střelce z kuší, kteří byli na vrcholu barbakánu, zatímco zadní zed' a převalující se kouř zakrývaly boj před střelci na věžích

Leurské brány. Hook se teď nesnažil zabíjet, pouze dačil nepřátele zpátky a srážel je k zemi, aby z jejich těl vytvořil bariéru. Jeden ze zbrojenců se po něm pokusil ze země seknout mečem, ale Hook to postřehl, stačil uskočit a těžkým úderem přímo do hledí mu rozdrtil lebku.

„Korouhev! Moji korouhev!“ zvolal znovu sir John. „Chci, aby ti bastardi věděli, kdo je posílá do pekel!“

A jeho korouhevník se náhle převalil přes zadní zeď a s ním další zbrojenci se lvem sira Johna. „Zabíjejte ty bastardy!“ řval na ně sir John, ale bastardi už měli dost mrtvých, a tak ustupovali k mezeře v zadní zdi, aby mohli slézt po žebří dolů, nebo rovnou skákali na strmý svah plný suti a prchali kouřem k městské bráně. Angličané vtrhli na vrchol barbakánu jako smečka vyjících vlků a nemilosrdně pobíjeli všechny, kteří nestačili včas uniknout. Jeden z nich zvedl rukavici na znamení, že se vzdává, ale nejbližší lučištník ho srazil k zemi palicí s dlouhým toporem a další ho probodl bodcem bitevní sekery.

„Dost!“ zazněl náhle jakýsi hlas. „Dost!“

„Zastavte boj!“ zvolal sir John. „Řekl jsem zastavit boj!“ opakoval, když viděl, že někteří v zápalu boje neposlechli nebo ho neslyšeli.

„Vzdejme Bohu dík!“ zvolal muž, který dal první pokyn k zastavení boje, a teprve teď uviděl Hook, že je to král. Jindřich, s mečem v ruce, poklekl a pokřižoval se. Tabard s královským znakem, překrytým rudým křížem svatého Jiří, měl ožehnutý ohněm. Do jednoho z kmenů na straně k hradbám se zabodla těžká šipka ze springoltu a celá zeď se zachvěla. Král vstal. „Uhaste ohně!“ zvolal a sejmul si přilbu. Po tváři se mu lil pot a mokré, nakrátko ostříhané vlasy mu zůstaly zježené. „A někdo se slitujte nad tímto mužem,“ ukázal na Francouze, který se chtěl vzdát, ale nyní ležel v krvi a sténal. Jeden ze zbrojenců vytáhl nůž, našel v zbroji umírajícího mezeru a vrazil mu čepel do hrdla. Francouz sebou prudce škubl a z děr v hledí přilby se mu vyřinula krev. Ještě několikrát se křečovitě zachvěl a pak zůstal ležet bez hnutí. „Buď Bohu dík,“ zvolal znovu král, teď už klidnějším hlasem. Jeden z lučištníků padl na kolena. Hook si myslel, že se chce modlit, ale lučištník začal zvracet. Do zadní zdi barbakánu bušily šipky z kuší – znělo to jako údery cepů do mlatu. Na vrcholu už vlála korouhev

anglického krále a její plátno sebou trhlo pod zásahy šípek. „Díky, sire Johně,“ řekl Jindřich. „Díky.“

„Konal jsem svou povinnost,“ odpověděl sir John, když poklekl na koleno. „A taky mi pomohl tento muž,“ dodal a ukázal na Hooka.

Také Hook klesl na koleno. Král na něho pohlédl, ale nedal najevo, že ho poznává. „Můj dík patří vám všem!“ zvolal a otočil se. „Vyšlete heroldy a řekněte jim, aby žádali kapitulaci města!“ poručil jednomu z mužů svého doprovodu. „A přineste vodu na hašení ohňů!“

Muži nosili vodu a zalévali plameny, ale oheň už prohořel tak hluboko, že zasažená místa stále doutnala a kolem dobyté bašty se válely chuchvalce dusivého kouře. Nyní ji obsadili jako posádka lučištníci, a tu noc dokonce vytáhli na její vrchol Posla, jedno z nejmenších anglických děl, které pak hned prvním výstřelem zasáhlo těžká vrata Leurské brány.

K ní také po dobytí barbakánu dojeli heroldi a trpělivě se snažili vysvětlit zástupcům obránců města, že teď už je pád města nevyhnutelný a bylo by rozumné, a dokonce čestné, kdyby posádka kapitulovala a ušetřila tak obě strany dalšího krveprolití. Pokud ale kapitulaci odmítnou, bude na základě Božího zákona se všemi muži, ženami i dětmi v Harfleuru naloženo podle vůle Angličanů. „Myslete na své krásné dcery a už kvůli nim se vzdejte!“ zvolal jeden z heroldů.

Avšak posádka města i tuto výzvu ke kapitulaci odmítla, a tak začali Angličané kopat nové dělové okopy, teď už blíž k hradbám, a znovu ostřelovali Leurskou bránu a bořili obě její věže a kamenný oblouk mezi nimi. Přesto jim obránci odpovídali odporem.

Čas tedy dál ubíhal a chladné větry konce léta přinesly deště.

Nemocných neubývalo a Jindřichovo vojsko zmíralo v krvi, zvrátcích a průjmech.

A Harfleur zůstával francouzský.

Všechno se mělo opakovat. Angličané podnikli nový útok, tentokrát na trosky Leurské brány, a aby obránci nemohli soustředit síly na tento jihozápadní kout opevnění, zaútočil vévoda z Clarence zároveň na Montivillierskou bránu na opačné straně hradeb.

„Ted' už ale půjdeme do města,“ prohlásil sir John. „Ti zatracení bastardi se nechtějí vzdát, takže víte, co máte dělat. Ty s pind'ourem zabijete, ty s ceckama poskácete a všechno, na co ve městě přijdete, je vaše! Šperky, peníze, ženy, prostě všechno. A teď pojd'me na to!“

A tak přes příkop naplněný svazky dřeva vyrazily dva útoky a z nebe znovu pršely šípy, znovu vřeštěly trubky a znovu začalo zabíjení. A znovu vedl útok sir John Holland, a to znamenalo, že v jeho čele šli muži sira Johna Cornewailla. Útok rychle dobyl ruiny Leurské brány, ale tam se zastavil, jako by narazil na zeď.

Za bránou bývala ulička domů nalepených těsně na sebe, ale ty posádka v době obležení strhla, aby se útočníci dostali po dobytí brány do volného prostoru, v němž by je obránci mohli ostřelovat z nově postavené barikády, chráněné před koulemi z anglických děl zbytky staré zdi. Střelbou z Posla, umístěného na vrcholu barbakánu, se sice podařilo tuto bariéru zasáhnout, ale dělo stihlo vystřelit jenom třikrát za den a Francouzi vždy mezi každým výstřelem škody opravili. Z velkých balvanů, trámů ze stržených střech a košů naplněných suť postavili nový val, za nímž stáli střelci s kušemi, a jakmile se angličtí zbrojenci dostali troskami Leurské brány dovnitř, zasypal je déšť šipek.

Samozřejmě že lučištníci odpovídali střelbou šípů, ale Francouzi byli chytrí. Udělali v barikádě otvory, jimiž se dalo střílet z kuší, ale byly tak malé, že bezpečně chránily střelce téměř před všemi šípy. Hook, který se krčil v troskách staré brány, dospěl k závěru, že za každým střelcem s kuší jsou připraveni další tři nebo čtyři muži s nataženými záložními kušemi, neboť ze střílen v novém valu létaly šipky mnohem častěji, než kdyby si každý střelec natahoval svou zbraň sám. Navíc další střelci museli být ve zpola zbořených domech za hradební zdí. Takhle se měl bránit Soissons, pomyslel si.

„Budeme muset nasadit dělo,“ prohlásil sir John, když obhlédl situaci z jiného místa v pobořené zdi, ale místo toho vedl útok proti barikádě a křičel na své lučištníky, aby ji zasypali šípy. Snažili se o to, ale šipky z kuší létaly dál, a přestože nedokázaly proniknout zbrojí, srazily pouhou silou úderu zasaženého muže k zemi. A když se nakonec přece jen několika zbrojencům podařilo dostat k valu a pokoušeli

se z něj strhávat dřeva a kameny, vylili na ně obránci shora kotel vřícího rybího oleje. Nešťastníkům nezbylo než utéct, zasažení řvali bolestí a sir John, se zbrojí lesklou od oleje, se vrátil s nimi, posadil se na balvan a chrлил ze sebe ty nejhorší kletby, jaké znal. Naopak z francouzské strany zněl bujarý řev a posměch a v horkém vzduchu, který stoupal z kotlů, vlály nad novou bariérou praporce. Obsluhy anglických katapultů se snažily prokletý val rozmetat, ale většina vrhaných balvanů dopadala mezi pobožené domy, kde už větší škody udělat nemohly.

Slunce stoupalo. Přestože se léto klonilo k podzimu, opět se vrátila horka a bojovníci se v zbroji doslova pekli a koupali v potu a pážata jim nestačila nosit vodu a pivo. Zbrojenci, kteří odpočívali v skrytu ruin Leurské brány, si sundávali přilby, aby jim uschly zpocené vlasy přilepené na hlavu. Také lučištníci se krčili ve stínu trosek, občas někdo z nich vystřelil, když zahlédl nad barikádou neopatrného obránce, ale většinou se nic nedělo; vzduchem nelétaly ani šípy, ani šipky a obě strany čekaly, co bude dál.

„Bastardi!“ ulevil si sir John.

Hook si všiml, že v jednom úseku nového valu se obránci snaží od táhnout proutěný koš s hlínou. Pozvedl se a vystřelil a současně s ním udělalo totéž asi deset dalších lučištníků. Dva zasažení Francouzi se zvrátili dozadu a s nimi i těžký koš a Hook zahlédl v mezeře hlaveň děla. Věděl, co bude následovat, a sotva se skrčil k zemi, ozvala se rána, v kouři zasvištěly úlomky kamenů a jeden z mužů vyrazil strašlivý dlouhý výkřik, který přešel v zoufalé sténání, zatímco prostor před bariérou zahalil hustý kouř. „Do prdele!“ zaklel Will Dale.

„Co je, Wille?“ zeptal se Hook. „Dostals to?“

„Ne. Jen už mě to tady sere.“

Francouzi nabili dělo množstvím malých kamenů a ty vychrlili na obléhatele. Jeden zbrojenec zemřel, když mu kámen prorazil přilbu, a jeden lučištník se potácel zpátky k barbakánu se zpola utrženou rukou.

„Nakonec tady zdechneme všichni,“ řekl Will.

„Ne!“ vyhrkl Hook, i když ho napadlo totéž. Kouř z výstřelu se pomalu rozplýval a Hook uviděl, že koš naplněný hlínou je opět na svém místě.

„Bastardi zatracený!“ zaklel znovu sir John.

„Nevzdáme to!“ zvolal král. Snažil se shromáždit co nejvíc zbrojenců a dobýt val početní přesilou. Velitelé křičeli rozkazy a svolávali muže roztroušené mezi troskami staré zdi. „Lučištníci na křídla!“ ozvalo se.

Francouzští trubači začali troubit krátkou melodii složenou ze tří tónů, které opakovaně stoupaly a klesaly, a Hookovi připadlo, že v nich zní výsměch.

„Pobijme ty bastardy, všechny do jednoho!“ vykřikl vztekle sir John. Jenže ti, které chtěl pobít, byli bezpečně ukrytí za pevnou bariérou. „Vpřed!“ zvolal král.

Hook se zhluboka nadechl a vyrazil doprava. Z obranného valu nezasvištěla jediná šipka. Čekají, pomyslel si, nebo už jim docházejí šipky a schovávají si poslední na to, aby odrazili útok. Ukryl se za zbytek pobořené zdi a právě v tu chvíli se na novém valu vztyčil francouzský trubač a zvedl k ústům trubku. Hook vyskočil, vmžiku natáhl tětivu až k uchu, konopný provaz brnkl, šlehl ho přes nátepník a opeřený šíp letěl neomylně k cíli. Ostrý hrot prorazil trubači hrdlo a šíp mu probodl krk skrz naskrz. Nešťastník ještě stačil zadout, ale trubka jen podivně kvikla a pak už se trubač skácel mrtvý k zemi. Vzápětí proletělo nad tím místem několik dalších šípů, ale po trubači zbyl jen proud krve a ozvěna zdušeného tónu trubky.

„Výborně!“ zajásal sir John.

Hook čekal. Slunce na obloze stínily jen šmouhy kouře, které se táhly nad obléhaným městem, a horko vzrůstalo. Francouzi zcela zastavili jakoukoliv střelbu, což jen potvrdilo Hookův dojem, že si šetří šipky na očekávaný útok Angličanů. Mezi troskami staré zdi procházeli kněží, dávali rozhřešení umírajícím a očišťovali od hříchů mrtvé, zatímco za zdí, v prostoru mezi strženou Leurskou bránou a pobořeným barbakánem, se pod korouhvemi svých pánů shromažďovali zbrojenci. Musela jich být nejméně stovka a obránci je viděli, přesto na ně nevystřelili jedinou šipku.

Jedno z pážat sira Johna, asi desetiletý chlapec s kšticí zářivě světlých vlasů, pod nimiž se modraly velké oči, přinesl lučištníkům měch s vodou. „Potřebujeme šipy, chlapče,“ řekl mu Hook.

„Nějaké vám přinesu.“

Hook si naklonil meč k ústům. „Proč se ještě nepohnuli?“ řekl s pohledem upřeným na zbrojence. Král už je shromáždil, lučištníci stáli připraveni na křídlech, ale zdálo se, jako by se všech zmocnila podivná apatie.

„Přišel posel,“ řeklo páže nervózně. Byl to chlapec z urozeného rodu, kterého poslali do družiny sira Johna, aby se učil způsobům válečníka. Byl předurčený k tomu stát se v budoucnu rytířem v skvělé zbroji na bohatě vyzdobeném koni, ale v přítomnosti drsných lučištníků, jimž měl jednou velet, byl celý nespůj.

„Jaký posel?“

„Od vévody z Clarence,“ odpověděl chlapec a vzal si od něho meč.

Vévoda, který rozbil tábor na druhé straně Harfleuru, také na město útočil, i když nic nenasvědčilo o tom, že by se tam bojovalo. „A jakou zprávu přinesl?“ zeptal se Hook.

„Že jeho útok skončil neúspěšně,“ řekl chlapec.

Hook znechuceně zakroutil hlavou. Takže král zřejmě čekal, až bude jeho bratr připravený k novému útoku, aby mohli vyrazit z obou stran, z východu i ze západu, k poslednímu pokusu zdolat zarputilou obranu města. Proto se nic nedělo. To však znamenalo, že pokud král vyslal svému bratru nové příkazy, bude nějakou dobu trvat, než mu je posel doručí, protože musí objet celou severní stranu města a pak v člunu překonat rozvodněnou řeku.

„Co se děje?“ zeptal se Sclate, silák s pomalým myšlením.

„Nevím,“ pokrčil rameny Hook. Vzal luk a vyvěsil tětivu, aby šetřil lučiště. Po čele mu stékal pot a pátil ho v očích a z prachu, který vířil ve vzduchu, měl vyprahlo v hrdle. Byl unavený. Rozvalené zdi z křídlových bloků v slunci oslnivě zářily.

„Půjdem znovu do útoku?“ zajímal se Sclate.

„Myslím, že půjdem, ale až zaútočí vévoda na druhé straně,“ odpověděl Hook. „Ale na to si podle mě ještě počkáme.“

„Takže na nás budou připravený,“ poznamenal Sclate sklesle.

Ano, pomyslel si Hook, budou na nás připraveni – s děly, springolty, kušemi a kotli s vřícím olejem. Tohle bude čekat na muže s rudým

křížem na tabardu. Zbrojenci seděli a odpočívali, pestré praporce zplihle visely a Harfleur obklopovalo podivné ticho. Všechno čekalo.

„Poslouchejte mě!“ prolomil ticho sir John. Obcházel lučištníky, ukryté před nepřítelem i před sluncem, a pranic se nestaral, že je plně vystaven francouzským střelcům z kuší. Jenže ti na něj nedbali. Teď už bylo jisté, že šetří šípky na chvíle, kdy je budou potřebovat víc. „Až vyrazíme k útoku, vydáte se vpřed i vy,“ pokračoval sir John. „Budete střílet, ale pořád půjdete vpřed, a až dobudeme tu barikádu, půjdete s námi dál. Chci, abyste viděli, jak ty bastardy poženeme uličkami jejich zatraceného města! Všichni s námi půjdete, všichni se toho honu zúčastníte a bude to hon, jak se patří! Tohle je den předurčený k tomu, abychom pobili nepřátele našeho krále, tak je pobijeme! Nezůstane ani jeden!“

Hooka napadlo, kolik asi zůstane Angličanů, až to zabíjení skončí. Už vojsko, které vyplulo ze Southampton Water, nebylo nijak velké. A teď? Uvažoval, že až se francouzské vojsko konečně odhodlá bojovat a přitáhne sem, bude jich v ruinách Harfleuru možná polovina původního počtu, navíc nemálo z nich nemocných. Říkalo se, že nepřátelské vojsko je obrovské a nemůže se dočkat, až připraví nenáviděným anglickým vetřelcům drtivou porážku, i když se nyní zdálo, že o totéž se už snaží Bůh epidemií, kterou na ně seslal.

„Jasně, už to skončíme,“ zamumlal Will Dale.

„Anebo jim tohle zatracený město nechrne,“ nadhodil Tom Scarlet. „Stejně už je to jen hromada hoven.“

A co když ani dalším útokem ničeho nedosáhneme? uvažoval Hook. Co když Harfleur nepadne? Pak se zbytek Jindřichova vojska vrátí do Anglie poražený. Tažení začalo tak skvěle, se smělými nadějemi a pompou vlajkoslávy, přičemž ze všeho nyní zbývala jen krev, fekálie a beznaděj.

Z města se ozval další trubač a také on troubil ony tři posměšné tóny. „Až toho bastarda dopadnu, rozsekám ho na kusy!“ zavrčel sir John. „Rozčtvrtím ho jako dobytče!“ zařval směrem k obráncům tak hlasitě, aby ho slyšeli i oni.

Náhle vylezl na vrchol valu jakýsi muž. Nebyl to trubač, který stále vytruboval svůj posměch odkudsi za zdí, neměl zbraň, jen stál a oběma rukama na Angličany mával.

Lučištníci vstali a zvedli luky.

„Ne!“ zvolal sir John. „Nestřílet! Luky dolů!“

Tóny trubky zakolísaly a ztichly. Muž na zdi držel ruce nad hlavou.

A náhle, jako když zasáhne vyšší moc z nebes, bylo po všem.

Obránci Harfleuru se nechtěli vzdát, ale obyvatelé města už trpěli příliš. Ve městě panoval hlad. Většina domů byla pobořená, šířily se nemoci a lidé věděli, že jednou město tak jako tak padne. A věděli také, že čím později k tomu dojde, tím hůř budou dobyvatelé řídit, plnit a znásilňovat ženy a dívky. Proto městská rada naléhala, aby město kapitulovalo, a bez harfleurských mužů, kteří stříleli z hradeb z kuší, a žen, jež připravovaly jídlo, nemohla posádka pokračovat v odporu.

Její velitel sire de Gaucourt tedy požádal o třídní příměří, aby mohl vyslat posla k francouzskému králi a dozvědět se, zda už městu táhne na pomoc vojsko. A pokud ne, byl ochoten kapitulovat za podmínky, že Angličané nebudou drancovat a znásilňovat. Jindřich souhlasil, a tak se u průlomu u Leurské brány shromáždili angličtí kněží a šlechtici a z druhé strany zástupci města a vzájemně si přísahali, že dodrží podmínky příměří. Když potom král Jindřich převzal rukojmí jako záruku toho, že posádka dodrží slovo, přijel k hradbám herold a oslovil francouzsky obyvatele města, kteří ceremonii přihlíželi. „Nemusíte se ničeho bát!“ zvolal. „Anglický král sem nepřitáhl proto, aby vás zdrtil. Jste dobří křesťané a Harfleur není Soissons. Opakuji, nemusíte se ničeho bát!“

Z města stoupal kouř a vytvářel nad ním mlžný příkrov. Nastalo podivné ticho, neboť nestřílela děla, neozývaly se rány obléhacích praků a ustaly jakékoliv boje. Jen umírání pokračovalo. Mrtví se stále nosili do mořských zátocin nebo jen tak pohazovali jako potrava rakům a zdálo se, že toho nebude nikdy konec.

A žádné posily na pomoc obráncům k městu netáhly.

Francouzské vojsko se shromažďovalo na východě, ale posel přinesl zprávu, že na pomoc Harfleuru se nechystá. A tak následující neděli, ve svátek svatého Vincenta, město kapitulovalo.

Na svahu za anglickým táborem byl vztyčen velký stan a v něm umístěn trůn s baldachýnem, ověšený brokátem protkávaným zlatem. Před stanem plným šlechticů v nejlepších oděvech vlály anglické korymbie a praporce. Jeden z mužů držel vysoko zvednutou královu přilbu se zlatou korunou a dlouhou cestu, která vedla přes hromady hlíny a obléhací zákopy k pobožené Leurské bráně, lemovali lučištníci. Za nimi stáli zbrojenci zbytku Jindřichova vojska a další přihlížející.

Na trůnu mlčky seděl anglický král, na hlavě měl jednoduchý zlatý kruh a na jeho tabardu se skvěl francouzský královský znak. Sir John, v dokonale vycíděné a naleštěné plátové zbroji, seděl na Luciferovi, svém mohutném válečném koni, ověšeném čabakou s erbem svého pána, a stejný lev, jaký byl na erbu, ale vyřezaný ze dřeva, se siru Johnovi vzpínal na vrcholu přilby. Také zbrojenci byli v plné zbroji, kdežto lučištníci pouze v kožených kabátcích a špinavých kalhotách a všichni drželi v rukou kus hrubého provazu, na jakém vodí vesničané krávy na trh. „Chovejte se k nim s úctou,“ řekl sir John svým lučištníkům. „Jsou to bojovníci a bojovali dobře.“

„Já jsem myslel, že jsou to všichni bastardi zatracení,“ poznamenal tiše Will Dale, i když zase ne úplně tiše.

Sir John se v sedle otočil. „To jsou,“ řekl, „ale bojovali jako Angličané, tak se k nim chovejte jako k Angličanům!“

Část nově postavené barikády byla odstraněna a právě tam se nyní objevily asi tři desítky mužů. Dostali rozkaz přistoupit k anglickému králi bosí, v prosté plátěné košili a v plátěných kalhotách, a tak se nyní, nejistí a ve strachu opatrně blížili k čekajícím lučištníkům.

„Smyčky,“ poručil sir John.

Hook a ostatní lučištníci uvázali na provazech smyčky. Sir John kývl na panoše, podal mu uzdu a seskočil z koně. Ještě pohladil Lucifera po nose a pak vykročil vstříc blížícím se Francouzům.

V jejich čele šel vysoký muž s orlím nosem a krátkým černým vousem. Byl bledý a zdál se nemocný, přesto se přiměl k tomu, aby vyvedl obránce z města a držel se přitom vzpřímeně. Ukázal svým

druhům, aby se zastavili, a sám se vydal naproti siru Johnovi. Oba zůstali stát několik kroků od sebe: Angličan v zářící zbroji ozdobený erbem a Francouz, jak nařídil král Jindřich, v obyčejném oděvu z hrubého plátna. Sir John něco řekl, ale Hook z toho nic nezaslechl. Pak se oba muži objali.

Sir John nechal paži na Francouzově rameni a tak ho vedl k lučištníkům. „Pan z Gaucourtu,“ oznámil jim, „vůdce nepřátel, který proti nám v uplynulých pěti týdnech bojoval, a bojoval statečně. Zaslouží si lepší zacházení, ale náš král poručil a my musíme poslechnout. Hooku, podej mi smyčku!“

Hook zvedl provaz. Francouz si ho změřil pohledem a Hook uctivě sklonil hlavu v náznaku úklony. „Omlouvám se,“ řekl sir John Francouzovi. „Musí se to stát,“ odpověděl Raoul de Gaucourt. „Myslíš?“

„Musíme být poníženi, aby všichni Francouzi věděli, jaký osud je čeká, když budou klást odpor vašemu králi,“ řekl Gaucourt. Chabě se usmál a rozhlédl se po shromážděném anglickém vojsku, které se těšilo, až uvidí, jak se vůdce Francouzů vydá na ponižující cestu ke královskému trůnu. „I když pochybuji, že váš král má takovou moc, aby ještě někdy mohl Francii zastrašit,“ pokračoval. „Tomuhle říkáš vítěství, sire Johne?“ ukázal na pobořené hradby, které tak statečně bránil. Sir John místo odpovědi zvedl provaz se smyčkou, aby ji Gaucourtovi navlékl na krk. Francouz mu ji však vzal z rukou. „Dovol, já sám,“ řekl a přetáhl si provaz přes hlavu.

Za chvíli měli smyčky na krku i ostatní a sir John znovu nasedl na Lucifera. Kývl Gaucourtovi a pobídl koně podél stezky obstoupené anglickými zbrojenci.

Francouzi po ní kráčeli mlčky. Bylo mezi nimi několik starších mužů, zřejmě kupců, ale většinu tvořili mladší a silní vojáci. Byli to rytíři a měšťané, lidé, kteří se stavěli anglickému králi na odpor, a smyčky kolem jejich krku znamenaly, že jejich životy jsou nyní v Jindřichově moci. Stoupali do kopce, a když došli před trůn s baldachýnem a zlatým brokát, poníženi poklekli. Jindřich na ně dlouho shlížel. Vítr rozevlával hedvábné vlajky a unášel k nim kouř z ruin města. Shromáždění angličtí šlechtici čekali, až král oznámí nad klečícími

rozsudek smrti. „Jsem právoplatný vládce tohoto království a tím, že jste mi kladli odpor, jste se dopustili zrady,“ řekl Jindřich.

Na Gaucourtově tváři se krátce mihl bolestný výraz. Neodpověděl na obvinění ze zrady, pouze zvedl těžký svazek klíčů. „Klíče od Harfleuru, sire,“ řekl, „jsou tvoje.“

Král neudělal sebemenší pohyb, aby je přijal. „Váš odpor byl v rozporu se zákony lidskými i Božími,“ řekl stroze. Někteří starší muži se viditelně třáslí strachem, a jednomu dokonce tekly po tvářích slzy. „Ale Bůh je milosrdný,“ pokračoval Jindřich povzneseným tónem a teprve teď natáhl ruku pro klíče, „a tak i my chceme být milosrdní. Vaše životy nebudou utraceny.“

Nad dobytým městem byla za jásotu anglického vojska vztyčena vlajka svatého Jiří. Druhý den přišel Jindřich Anglický bosý ke kostelu svatého Martina a vstoupil do něj, aby vzdal Bohu dík za vítězství, i když mnozí z těch, kteří jeho pokorné pouti přihlíželi, považovali jeho triumf spíš za porážku. Ztratil před harfleurskými hradbami příliš mnoho času, jeho vojsko těžce poznamenala epidemie úplavice a doba vhodná pro vojenské tažení pomalu končila.

Anglické vojsko se přesunulo do dobytého města, když předtím spálilo tábor a vtáhlo děla a katapulty pobořenou bránou dovnitř. Muži sira Johna se ubytovali v domcích, krčmách a docích v blízkosti přístavu obehnaného zdí, kde si Hook našel komůrku v staré krčmě s názvem *Le Paon*. „*Le paon je pták*,“ vysvětlila mu Melisanda, „s takhle velkým ocasem,“ dodala a rozpráhla ruce.

„Takový ocas žádný pták nemá,“ namítl Hook.

„*Le paon* má,“ trvala na svém.

„Pak to musí být francouzský pták, ne anglický,“ řekl Hook.

Na pahýlu zřícené věže kostela svatého Martina zavlála vlajka svatého Jiří a Harfleur byl nyní anglický. Tím ovšem utrpení prostých občanů, kteří tak strádali během obléhání, neskončilo. Naopak.

Král Jindřich prohlásil, že podobně jako Calais bude město osídleno Angličany, a aby pro ně bylo místo, musely víc než dva tisíce mužů, žen a dětí opustit své domovy. Nemocní byli naloženi na káry, ostatní šli pěšky a tohle žalostné procesí zoufalých lidí, které se vleklo po severním břehu Seiny, doprovázely dvě stovky anglických jezdců,

jejichž úkolem bylo dbát na to, aby vyhnance nepřepadli a neokradli jejich krajané. Vpředu jeli zbrojenci a po stranách lučištníci.

Hook byl jedním z nich. Znovu se shledal se svým černým valachem Rakerem, popudlivým koněm, jehož bylo třeba neustále držet na uzdě. Hookův tabard už byl čistý, ale rudý kříž svatého Jiří práním vybledl a změnil se v bledě růžový. Pod plátěným tabardem měl oblečenou novou kroužkovou košili, kterou stáhl na bojišti z mrtvého Francouze, hlavu a krk mu kryl aventail, dar od sira Johna, a starou přilbu vyměnil za nový basinet. U boku se mu houpal meč, přes rameno měl pověšené pouzdro s lučištěm a na zadní rozsoše sedla vak s šípy. Vpravo za procesím vyhnanců se v slunci třpytila hladina řeky, zatímco vlevo se táhly pastviny se stádečky dobytka, sehnaneho Angličany z širokého okolí. Dál se už zvedaly nízké kopce porostlé listnatými lesy, stále ještě v plné zeleni. Melisanda zůstala v Harfleuru, ale otec Christopher jel s nimi. Trval na tom, že chce vyhnance doprovázet, aby jim mohl být v případě potřeby nápomocný, a jel na Lucifero-vi. Sir John chtěl, aby se jeho válečný kůň po dlouhém pobytu na místě pořádně projel, a kněz se toho úkolu ochotně zhostil. „Podle mě by ses ještě neměl vydávat na takovou cestu, otče,“ řekl mu Hook.

„Ty jsi doktor, že tomu rozumíš, Hooku?“

„Myslím, že bys měl raději odpočívat, otče.“

„Odpočinku si užiju dost v nebi,“ odpověděl kněz. Byl stále bledý, ale už se mu vrátila chuť k jídlu. Oblékl si kněžskou kutnu, což od chvíle, kdy vstal z lůžka, dělal mnohem častěji než dřív. „Ale něco během té nemoci jsem si uvědomil,“ řekl s vážným výrazem, „něco důležitého.“

„A co?“

„Že v nebi se nesere.“

Hook se zasmál. „Ale ženy tam jsou, ne, otče?“

„Těch tam je hojnost, Hooku, i když možná jen těch ctnostných.“

„Chceš říct, že ty, co nejsou ctnostné, skončí všechny v hlubinách pekelných?“

„Ano, to je ten problém,“ odpověděl s úsměvem otec Christopher. „Ale myslím, že to tam má Bůh nějak zařízené, aby byli všichni spokojeni.“ Zazubil se, šťastný z toho, že je živý a může jet pod příjem-

ným zářijovým sluncem podél keřů plných zrajících ostružin. Z kopců k nim doléhalo skřehotání chřástala a chvíli po rozednění, kdy průvod protestujících a plačících vyhnanců opustil město, se na rouenské cestě objevil jelen, jako by se chtěl pochlubit novými parohy. Hook to považoval za dobré znamení, ale později otec Christopher při pohledu na tmavé větve uschlého jilmu objevil znamení jiné, méně dobré. „Už se houfují vlaštovky,“ poznamenal. „To je brzy.“

„Takže bude zlá zima?“

„Spíš to znamená, že léto končí, Hooku. A s ním i naše naděje,“ dodal. „Budeme muset odtáhnout jako ty vlaštovky.“

„Vrátit se do Anglie?“

„Ano. Vrátit se domů s neúspěchem a zklamáním,“ řekl smutně kněz. „Král je zatížen dluhy, které nemá z čeho splácet. Kdyby se vrátil vítězně, tak by na tom nezáleželo, ale takhle...“

„Ale vždyť jsme zvítězili,“ namítl Hook, „dobyli jsme Harfleur.“

„Uštvali jsme zajíce smečkou honících psů,“ řekl otec Christopher. „A zatím se tam,“ ukázal k východu, „shlukuje mnohem větší smečka, než je ta naše.“

Kolem poledne se jedna větší smečka objevila. Čelo dlouhé kolony vyhnanců se v lukách vedle řeky zastavilo a ti zadní se začali tlačit dopředu. Na cestě, která vedla k bráně opevněného města, se objevil houf nepřátelských jezdců s velkou bílou korouhví, na níž se vypínal rudý dvouhlavý orel s dlouhými roztaženými pařáty. Jezdci byli v plné zbroji, ale jen někteří měli prilby, navíc se zvednutým hledím, jako by nepředpokládali, že dojde k boji. Hook odhadl, že jich může být asi sto a vyjíždějí jim vstříc na základě příměří, aby přijali krajany vyhnané z Harfleuru, kteří měli být v člunech, uvázaných u severního břehu řeky, převezeni do Rouenu. „Bože,“ povzdechl otec Christopher při pohledu na korouhev s dvouhlavým orlem, jež povlávala v poryvech větru od řeky, a pokřižoval se, „vždyť je to maršálek.“

„Jaký maršálek?“

„Jean de Maingre, řečený Boucicault, maršálek Francie,“ řekl kněz a tón jeho slov prozrazoval, že k muži, jenž měl ve znaku dvouhlavého orla, chová velký obdiv.

„Nikdy jsem o nikom takovém neslyšel,“ prohlásil Hook.

„Francii vládne šílenec a královští vévodové jsou mladí a nemají zkušenosti,“ vysvětloval mu otec Christopher. „Naštěstí mají naši nepřátelé tohoto muže, před nímž je třeba mít respekt.“

Z kolony vyjel vpřed její vůdce sir William Porter, bojový druh sir Johna Cornewaila. Byl prostovlasý a francouzský maršálek se mu rozjel vstříc. Byl to mohutný muž na vysokém koni, a když se oba velitelé setkali, tyčil se Francouz nad sirem Williamem jako věž. Hook je pozoroval a takhle zdálky se mu zdálo, že se při hovoru smějí. Potom sir William vybídl dvorným gestem Francouze, aby ho následoval, a oba zamířili k anglické koloně. Francouzský maršálek o své krajany ani nezavadil pohledem a pomalu projížděl podél neuspořádané řady zbrojenců a lučištníků.

Podobně jako sir William byl bez přilby, takže mu bylo dobře vidět do tváře rámované tmavě hnědými, nakrátko ostříhanými vlasy, které mu na spáncích prokvétaly šedinami. A byla to tvář tak zvláštní, že na ni Hook zůstal chvíli v úžasu civět – hranatá, ostře řezaná, s neúprosným výrazem, umocněným četnými jizvami; tvrdá tvář válečníka poznamenaná boji a životem, jejíž tmavé oči si prohlížely muže i koně, jako by odhadovaly, v jakém jsou stavu. Rty měl pevně sevřené, ale když uviděl otce Christophera, náhle je uvolnil a usmál se a Hook si uvědomil, že je to úsměv, jaký dokáže inspirovat bojovníky k bezmezné loajalitě a víře ve vítězství. „To jsou věci, kněz na takovém koni,“ zvolal maršálek pobaveně. „My naše kněze posazujeme na staré kobyly určené k porážce, ne na válečné oře!“

„My Angličané, pane, máme válečných ořů tolik, že jich zbude dost i na sluhy Boží,“ odpověděl otec Christopher.

Maršálek si znalecky prohlédl Lucifera. „Dobrý kůň,“ řekl. „Komu patří?“

„Siru Johnu Cornewaillovi,“ odpověděl kněz.

„Aha,“ pokýval hlavou maršálek. „Vyřid’ siru Johnovi můj uctivý pozdrav. Jsem rád, že navštívil Francii, a doufám, že si z ní odnese zpátky do Anglie hodně krásných vzpomínek. A hlavně brzy!“ Maršálek se na kněze usmál a potom pohlédl se zjevným zájmem na Hooka, nebo spíš na jeho luk. Chvíli si ho prohlížel a pak natáhl k Hookovi ruku. „Prokaž mi tu čest a půjč mi svou zbraň,“ řekl.

Otec Christopher to rychle přeložil, i když Hook hned věděl, co Francouz chce. Váhal však a uvažoval, jestli mu má vyhovět. „Půjč mu ho, Hooku,“ řekl otec Christopher, „ale nejdřív zavěs tětivu.“

Hook vytáhl luk z pouzdra, opřel si jeden konec o levý třmen a zavěsil smyčku tětivy na zářez na horním konci. Znovu s uspokojením pocítil sílu ohnutého lučiště a opět, jako už mnohokrát, se mu zdálo, že když napnul tětivu, dřevo ožilo, jako by se chvělo nedočkavostí. Maršálek měl stále nataženou ruku a Hook mu luk podal.

„To je skutečně velký luk,“ řekl Boucicault pečlivě vyslovovanou angličtinou.

„Jeden z největších, jaký jsem kdy viděl,“ poznamenal otec Christopher, „a patří jednomu z nejsilnějších lučištníků.“

Asi deset francouzských zbrojenců, kteří maršálka doprovázeli, ho se zájmem sledovalo. Boucicault uchopil lučiště levou rukou a pravou zkusmo zatáhl za tětivu. Bylo zřejmé, že takový odpor nečekal. Zvedl luk, jako by se chystal vystřelit, nadechl se a znovu zatáhl za tětivu.

Angličané kolem se usmívali. Věděli, že jen vycvičený lučištník, který střílí od dětství, dokáže napnout tětivu naplno. Francouz ji napnul do poloviny a pak se mu ruka zastavila. Zaťal však zuby a znovu zabral, až napnul tětivu k ústům. Všechny svaly ve tváři měl stažené námahou, ale bylo zřejmé, že ještě neskončil. Opět zabral, až se mu nakonec podařilo stáhnout tětivu až k uchu. Chvilí ji tam podržel a vrhl na Hooka pohled se zdviženým obočím.

Hook se neubránil úsměvu a náhle všichni angličtí lučištníci začali Francouzi tleskat a ozvaly se uznalé výkřiky. Maršálek pomalu tětivu uvolnil a tvář stažená úsilím se mu rozzářila radostí. Podal luk Hookovi. Ten ho přijal a v sedle se uklonil. „Chytej, Angličane!“ řekl Boucicault, sáhl do váčku a hodil mu minci. Pak pobídl koně a s úsměvem na tváři pokračoval podél aplaudujících lučištníků.

„Říkal jsem ti, že je to skvělý muž,“ ozval se otec Christopher.

„A štědrý,“ dodal Hook a užasle si prohlížel minci, kterou dostal. Byla zlatá, velká jako šilink a zřejmě měla stejnou hodnotu jako jeho žold za celý rok. Schoval ji do váčku, v němž měl několik hrotů k šípům a tři náhradní tětivy.

„Ano,“ souhlasil otec Christopher, „jenom škoda, že je náš nepřítel. Nechtěl bych se s ním setkat v boji.“

„Ani já ne,“ řekl kdosi. Hook se otočil a uviděl, že jedním ze zbrojenců, kteří maršálka doprovázeli, je pan z Lanferellu. Seděl opřený rukama o hrušku sedla a upřeně se na Hooka díval. Pak sklouzl pohledem k chybějícímu malíčku na Hookově pravé ruce a na tváři mu zahrál úsměv. „Tak co, stal ses už mým zetěm?“ zeptal se.

„Ne, pane,“ odpověděl Hook a představil Lanferella otci Christopherovi.

Francouz si kněze zkoumavě prohlédl. „Tys byl nemocný, otče,“ řekl.

„Ano, byl,“ přikývl kněz.

„Nemyslíš, že to byla vůle Boží, kterou vás Nejvyšší potrestal za všechnu hříšnost vašeho krále?“

„Hříšnost?“ opakoval otec Christopher.

„Za to, že přitáhl do Francie,“ řekl Lanferelle a napřímil se v sedle. Černé naolejované vlasy mu leskle splývaly až k pasu, kde se mu blýskal opasek na meč pobitý stříbrnými plíšky. Jeho nápadně hezká tvář byla na konci léta ještě temnější a oči v ní se mu až nepřírozeně leskly. „Přesto doufám, že ve Francii zůstaneš, otče.“

„Je to snad pozvání?“

„Ano, je,“ usmál se Lanferelle, až mu zasvítily bílé zuby. „Kolik mužů teď máte?“

„Tolik, jako je zrněk písku na pobřeží,“ odpověděl kněz rovněž s úsměvem, „nebo jako nesčetných hvězd na noční obloze. Anebo, chceš-li, jako blech v klíně francouzské děvky.“

„A stejně tak jsou nebezpeční, že?“ nenechal se Lanferelle vyvést z míry. „Takže kolik? Méně než deset tisíc? Slyšel jsem, že váš král posílá nemocné domů.“

„Posílá muže domů, protože jich máme dost, abychom dosáhli svého cíle,“ odpověděl otec Christopher.

Hook uvažoval, jak může Lanferelle vědět, že posílají nemocné domů. Nakonec usoudil, že v kopcích kolem Harfleuru se zřejmě pohybují francouzští zvědové, kteří viděli, jak jsou do přístavu odnášena nosítka s nemocnými a raněnými.

„A z Anglie naopak povolává posily,“ řekl Lanferelle. „Ale kolik mužů bude muset nechat v Harfleuru, aby udrželi město s pobořenými hradbami? Tisíc?“ znovu se usmál. „Ne, otče. Na to, čeho chcete dosáhnout, máte příliš malé vojsko.“

„Ale aspoň bojuje,“ opáčil otec Christopher, „zatímco to vaše se povaluje v Rouenu.“

„Ale my máme opravdu tolik mužů, kolik je blech v klíně francouzské děvky!“ odpověděl Lanferelle o poznání tvrdším hlasem. „A já doufám, otče, že v naší zemi zůstanete a dojdete až tam, kde se francouzská blecha dosyta napije anglické krve.“ Obrátil se k Hookovi a kývl mu. „Vyřid' Melisandě můj pozdrav a něco jí ode mě předej.“ Otočil se v sedle. „Jeane! Venez!“ Zezadu popojel vpřed týž panoš, který tehdy v lese nad Harfleurem tak přihloupě civěl na Melisandu, a na rozkaz svého pána si stáhl přes hlavu tabard se sluncem a sokolí hlavou. Lanferelle ho vzal a hodil Hookovi. „Jestli dojde k boji, řekni Melisandě, ať si to oblékne. To by ji mělo ochránit. Nechtěl bych, aby zemřela. Bůh s vámi oběma.“ S těmi slovy se obrátil a rozjel se za maršálkem.

Následující den se začaly nad mořem kupit mraky a pomalu se přesouvaly nad Harfleur. Lučištníci pracovali na nejnutnějších opravách poškozeného opevnění a stavěli palisády z kmenů, jež měly nahradit pevné valy do doby, než z Anglie připlují zedníci a kameníci, aby postavili pořádné zdi. Nemocí neubývalo a v pobořených uličkách města se vznášel puch splašků. Naštěstí už říčka Lézarde opět volně protékala kamenným kanálem, který protínal město a ústil do uzavřeného přístavu páchnoucího jako jedna velká žumpa.

Král Jindřich vyslal posla k francouzskému korunnímu princi s výzvou k vzájemnému boji, jehož vítěz by převzal francouzskou korunu po šíleném králi Karlu. „Nepřijme to,“ prohlásil sir John Cornewaille, když přišel zkontrolovat, jak lučištníci zarážejí do země kůly pro novou palisádu. „Dauphin je tlustý a líný bastard, kdežto náš Jindřich je válečník. Byl by to boj vlka s podsvinčetem, kdyby se tihle dva utkali.“

„A co bude dál, když dauphin boj nepřijme, sire Johne?“ zeptal se Thomas Evelgold.

„Vrátíme se domů, co jiného?“ povzdechl sir John. To si myslela většina vojska. Dny se krátily, rána začínala být chladná a dal se čekat brzký příchod podzimních dešťů, čímž by definitivně skončilo období vhodné pro vedení války. A i kdyby v ní Jindřich přesto chtěl pokračovat, jeho vojsko bylo v porovnání s francouzským příliš malé a zkušenější a rozumnější muži prohlašovali, že za těchto okolností by bylo čiré bláznovství táhnout dál. „Mít tak o šest nebo sedm tisíc mužů víc, troufám si říct, že bychom jim dokázali napráskat,“ dodal sir John. „Ale takhle ne. Necháme tady posádku, aby tuhle smrdutou díru udržela, a my zbývající odplujeme domů.“

Stále sice přicházely posily, ale bylo jich málo, takže stěží stačily nahrazovat ty, co zemřeli nebo onemocněli. Muži připlouvali do páchnoucího přístavu, scházeli po lodních lávkách na břeh a nejisté hleděli na pobožené město plné ohořelých trosek. „Většina nás zamíří brzy domů a Harfleur budou bránit ti noví, co teď přicházejí,“ prohlašoval sir John před svými muži. V jeho hlase bylo patrné zklamání. Harfleur nepředstavoval odpovídající zisk za vynaložené peníze a ztracené životy. Sir John chtěl víc, a stejně tak král, jak se proslýchalo, ale všichni ostatní, kteří měli v anglickém vojsku nějaké slovo, radili Jindřichovi, aby se vrátil domů.

„Nemáme na vybranou,“ řekl jednou večer Thomas Evelgold Hookovi. Král svolal válečnou radu, aby se pokusil přimět svou ctižádostivou hlavu k střízlivému uvažování, a vojsko čekalo, jaké rozhodnutí z toho vzejde. Byl krásný večer a zapadající slunce vrhlo v přístavu dlouhé stíny. Hook seděl s Evelgoldem před krčmou *Le Paon* a pil pivo dovezené z Anglie, protože všechny harfleurské pivovary byly zničeny. „Musíme se vrátit domů,“ pokračoval Evelgold, zjevně duchem v budově radnice vedle kostela svatého Martina, kde se válečná rada sešla.

„Možná tady zůstaneme jako posádka,“ nadhodil Hook.

„Panebože, ne!“ zvolal centenar a pokřížoval se. „Víš, jaké mají ti zatracení Francouzi vojsko? Kdyby chtěli, dobudou tohle město zpátky posádka neposádka. Na ty naše palisády by jim stačily tři dny a pak by nás pobili jako chycené krysy.“

Hook na to nic neřekl. Pozoroval úzký vstup do přístavu, do něhož vplouvala loď poháněná dlouhými vesly, neboť vítr téměř ustal. Nad jejím jediným stěžněm kroužili raci a sedali na vysoké, bohatě zlatěné nástavby. „*Duch svatý*,“ řekl Evelgold.

Duch svatý byla nová loď postavená za královské peníze a měla sloužit k podpoře jeho invazního vojska, jenže teď se využívala hlavně k tomu, aby dopravovala do Anglie nemocné a raněné. Hook sledoval, jak se každým rázem vesel blíží k přístavní hrázi, a už také rozeznával muže na palubě. Ale nebylo jich zdaleka tolik, kolik jich přivezl *Duch svatý* při předchozí plavbě, navíc to mohly být posily poslední.

„Nás sem dopravilo patnáct set lodí, ale tolik jich k návratu potřebovat nebudeme,“ poznamenal Evelgold a zasmál se. „A k čemu to všechno bylo? K ničemu,“ dodal trpce.

V slunci se oslnivě zalesklo zlatění dvou nástaveb *Ducha svatého*. Pasažéři stáli u zábradlí a dívali se na pobřeží. „Vítejte v Normandii,“ řekl Evelgold a obrátil se k Hookovi. „Vrátí se tvá žena do Anglie?“ zeptal se.

„Vrátí.“

„Hodláte se vzít?“

„Asi ano.“

„Radím ti, udělejte to až v Anglii, Hooku.“

„Proč?“

„Protože to je Boží země, ne jako tahle zatracená Francie.“

K přístavní hrázi přišli centenaři a zbrojenci, aby zjistili, jestli někdo z nově příchozích nepatří do jejich družiny. Jedním z nich byl centenar lorda Slaytona William Snoball, a když uviděl Hooka, kývl mu na pozdrav. „Překvapilo mě, že tu jsi i ty, pane Snoballe,“ řekl Hook.

„Proč?“

„Kdo za tebe správcuje, když jsi tady?“

„John Willets. Zvládne to v pohodě a jeho lordstvo mě chtělo mít tady.“

„Protože jsi zkušený,“ poznamenal Evelgold.

„Ano,“ přikývl Snoball, „ale lord Slayton chtěl, abych dohlédl..., však ty víš na koho,“ dodal po krátkém zaváhání směrem k Hookovi.

„Na sira Martina, co?“ řekl Hook. „A proč, proboha, sem poslal jeho?“

„Proč myslíš?“ Snoball na něho významně pohlédl.

Hook si přejel dvěma prsty napříč přes hrdlo. „Doufá, že ho někdo...?“

„Doufá, že se sir Martin bude starat o naše duše,“ řekl Snoball, a jako by si uvědomil, že prozradil příliš moc, poodešel dolů na hráz.

Hook sledoval, jak se *Duch svatý* pomalu blíží k úvazišti. „Čekáme my nějaké nové muže?“ zeptal se.

„O žádných nevím, sir John mi nic neřekl.“

„Tomu se nelíbí, jak to teď s námi vypadá, že?“ nadhodil Hook.

„Líbí, nelíbí..., je to blázen, naprostý cvok.“ Evelgold se odmlčel a chvíli přemýšlel. „Nejradši by táhl dál, do nitra Francie. Úplně se zbláznil. Chce, aby nás všechny pobili! Ale jemu by to vyhovovalo.“

„Jak to?“

„Jeho nezabijí. Šlechtici se nezabíjejí, Hooku, ti se berou do zajetí. Ale za mě nebo za tebe nikdo výkupné nezaplatí. Nás raději odkrouhnou, Hooku, to je pro ně lepší, zatímco jejich lordstva odvezou do nějakého hradu a tam je krmí a obstarávají jim děvky. Siru Johnovi je jedno, co se s námi stane. Jemu jde jen o to, aby bojoval. Měl by taky myslet na nás. Dobře ví, že on má mnohem větší naději boj přežít.“ Evelgold zvedl korbel a dopil pivo. Jenže k žádnému boji stejně nedojde. Na svatého Martina už budeme všichni doma.“

„Ale král chce taky táhnout dál,“ poznamenal Hook.

„Tomu nevěřím,“ řekl Evelgold. „Umí počítat stejně dobře jako ty a já. Neodvází se toho.“

Z *Ducha svatého* vrhli uvazovací lana, muži na břehu je chytili a pomalu a namáhavě přitahovali loď k hrázi. Pak spustili lodní lávky a po nich začali sestupovat noví muži, všichni nezvykle čistí a upravení. Bylo mezi nimi asi šedesát lučištníků, každý s lukem v plátěném pouzdru přes rameno a se svazkem šípů u pasu. Kříže svatého Jiří na jejich tabardech byly jasně červené. Po nejbližší lávce sestoupil kněz, a jakmile se ocitl na pevné zemi, padl na kolena a pokřížoval se. Za ním vystoupili na hráz čtyři lučištníci v barvách lorda Slaytona a Hook si všiml, že jednomu z nich trčí zpod okraje prilby ježaté světlé vlasy.

Chvíli na něho zíral, jako by tomu nemohl uvěřit, ale pak vyskočil a zvolal: „Michaeli! Michaeli!“

Michael ho uviděl a radostně mu zamával. „To je můj bratr,“ řekl Hook Evelgoldovi a rozběhl se Michaela přivítat. „Můj bože, opravdu jsi to ty!“ zvolal, když se objali.

Pak se obrátil k Willovi Snobalovi, který svolával lučištníky lorda Slaytona k sobě. „Michael přijde později, pane Snoballe!“ křikl. „Kde jste ubytovaní?“

Snoball zaváhal, ale nakonec mu to řekl a Hook mu slíbil, že tam bratra přivede. Pak vzal Michaela za paži, zavedl ho ke stolu a nalil mu pivo. Thomas Evelgold je nechal o samotě. „Proboha, co tady děláš?“ spustil Hook na bratra, sotva se posadili.

„Lord Slayton poslal své poslední lučištníky,“ řekl Michael a zazubil se. „Věděl, že melete z posledního a potřebujete pomoc. Vůbec jsem netušil, že tady jsi.“

Pak si začali vzájemně sdělovat noviny. Hook řekl, že Robert Perrill byl zabit při obléhání, i když si nechal pro sebe, jak k tomu došlo. Michael mu zase pověděl, že zemřela jejich babička. S Hookem to ani v nejmenším nehnulo. „Byla to protivná stará ježibaba,“ prohlásil.

„Ale starala se o nás,“ namítl Michael.

„O tebe možná, ale o mě ne.“

Z krčmy vyšla Melisanda a Hook ji hned Michaelovi představil. Pocítil přitom náhlé a dosud neznámé štěstí – byli s ním dva lidé, které miloval ze všech nejvíc, ve váčku měl peníze a zdálo se mu, že svět je v nejlepším pořádku. Tažení ve Francii možná skončí bez velkého vítězství, ale on byl šťastný. „Zeptám se sira Johna, jestli bys nemohl přejít k nám,“ řekl Michaelovi.

„To by asi lord Slayton nedovolil,“ mínil Michael.

„Uvidíme, zeptat se můžu.“

„A co se teď vlastně bude dít?“ zajímal se Michael.

„Počítám, že tady nechají pár chudáků, aby bránili město, a nás zbývající pošlou domů,“ odpověděl Hook.

„Domů?“ zamračil se Michael. „Vždyť jsme sotva připruli.“

„Aspoň my si myslíme, že to tak bude. Zrovna teď o tom páni rozhodují, ale na to, abychom táhli do vnitrozemí, je už pozdě, navíc

francouzské vojsko je mnohem silnější než naše. Podle mě nám nezbyvá, než se vrátit do Anglie.“

„Já doufám, že potáhneme dál,“ prohlásil Michael odhodlaně. „Přece jsem neplul takovou dálku, abych se tady otočil a vrátil se domů. Chci bojovat.“

„To bych ti nepřál,“ řekl Hook a samotného ho to překvapilo. Také Melisanda na něho překvapeně pohlédla. „Proč?“ zeptal se Michael.

„Nevíš, co to boj je. Všude mrtví, samá krev a křik raněných a bastardi celí v železe se tě snaží zabít.“

Michael se zatvářil zaraženě. „Řekli nám, že my na ně budeme jen střílet šípy.“

„Ano, ale nakonec k nim musíš blíž, tak blízko, abys jim viděl do očí – abys je mohl zabíjet, i když ti dojdou šípy.“

„A to Nicholas umí,“ prohlásila Melisanda klidně.

„Ne každý se k tomu hodí,“ poznamenal Hook. Pochyboval, že jeho důvěřivý a dobrácky založený bratr v sobě najde dost krutosti, aby v řezi muže proti muži obstál.

„Ale aspoň jednu bitvu, třeba nějakou menší, bych chtěl zažít,“ řekl Michael.

Hook s ním za soumraku prošel město a nakonec ho zavedl do domu jednoho obchodníka nedaleko Montivillierské brány, kde našli střechu nad hlavou lučištníci lorda Slaytona. Jeho staří druhové ztichli, když se tam objevil s Michaellem. Sir Martin tam nebyl, ale Tom Perrill ano. Seděl zamračený u zdi a díval se na oba Hooky, jako by je viděl poprvé v životě. William Snoball tušil problémy a vstal.

„Michael bude patřit k vám,“ oznámil Hook hlasitě, „ale sir John Cornewaille chce, abyste věděli, že je pod jeho ochranou.“ Sir John nic takového neřekl, ale to nemohl nikdo z mužů lorda Slaytona vědět.

Tom Perrill se posměšně uchechtl, ale mlčel. „Žádné problémy nebudou,“ prohlásil William Snoball.

„To mohu potvrdit,“ řekl kdosi. Hook se otočil a uviděl, že ve vchodu do dvora stojí sir Edward Derwent, kapitán lorda Slaytona, který byl zajat při útoku Francouzů na podzemní chodbu. Po kapitulaci města se sir Edward dostal na svobodu a zdálo se, že právě přišel z válečné rady, protože byl ve svém nejlepším oblečení. Došel do středu

dvora. „Žádné problémy nebudou,“ opakoval. „Nepřipustím, abyste bojovali navzájem proti sobě, protože vaším úkolem je bojovat proti Francouzům!“

„Myslel jsem, že se budeme vracet domů,“ řekl zmateně Snoball.

„Nebudete,“ odpověděl sir Edward. „Král chce víc. A co král chce, to taky dostane.“

„Takže zůstaneme tady, v Harfleuru?“ zeptal se Hook užasle.

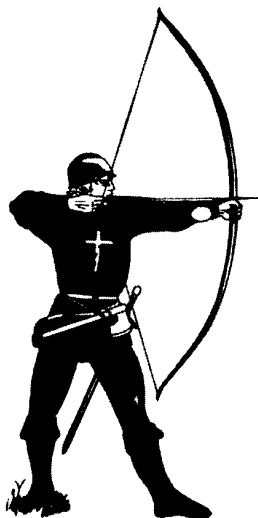
„Ne, potáhneme dál,“ řekl sir Edward zamračeně, jako by s tím ne-souhlasil. Ale Jindřich byl král, a jak řekl sir Edward, co král chce, to taky dostane.

A Jindřich Anglický chtěl pokračovat ve válce.

A tak se anglické vojsko vydalo na pochod do nitra Francie.

ČÁST TŘETÍ

Řeka mečů

Na další pochod s sebou nevzali žádné těžké vozy, pouze lehké káry a vše potřebné nesli muži a soumaři na zádech. „Musíme se pohybovat rychle,“ vysvětlil sir John.

„Je za tím pýcha,“ prohlásil otec Christopher Hookovi později, „nic než pýcha.“

„Jaká pýcha?“

„Král se nemůže vrátit do Anglie s tak ubohou kořistí, jako je Harfleur. To je za vynaložené peníze málo. Musí udělat víc, než jen odkopnout francouzského psa. Potřebuje ukázat, že ho ještě donutil stáhnout ocas.“

Opravdu se zdálo, že francouzský pes leží se staženým ocasem. Zprávy říkaly, že nepřátelské vojsko shromážděné v okolí Rouenu je čím dál početnější, ale nic nenasvědčovalo tomu, že by se k něčemu chystalo. A tak se anglický král rozhodl dokázat křesťanskému světu, že je schopen táhnout z Harfleuru do Calais, aniž by ho kdokoliv ohrozil. „Není to tak daleko, možná týden pochodu,“ řekl sir John svým mužům.

„A co tím získáme, když se týden povlečeme napříč Francií?“ zeptal se Hook otce Christopfera.

„Nic,“ odpověděl kněz bez obalu.

„A proč to tedy děláme?“

„Abychom ukázali, že jsme toho schopni a že je Francie bezmocná.“

„A to s sebou nebudeme mít žádné vozy?“

Otec Christopher se zazubil. „Přece nechceme, aby nás bezmocní Francouzi dostihli. To by byla katastrofa, chlapče. Proto se nemůžeme táhnout s dvěma stovkami těžkých žebříňáků, které by nás zpomalovaly. Pojedeme na koních a ty, co nebudou stačit, ať vezme čert.“

Sir John vrazil do výčepu krčmy *Le Paon* a bouchl do jednoho ze sudů jílcem meče. „Jste vzhůru? Posloucháte mě?“ houkl na své muže. „Vezmete si jídlo na osm dní a tolik šípů, kolik unesete. Takže budete mít zbraně, zbroj, šípy a jídlo, nic jiného! Jestli někoho přistihnu, že s sebou táhne ještě něco kromě těchhle čtyř věcí, vražím mu to do krku a vytáhnu to z něj zadkem. Musíme se pohybovat rychle, to je nejdůležitější!“

„Tohle všechno už tu bylo,“ řekl otec Christopher druhý den ráno Hookovi.

„Jak to?“

„Ty neznáš vlastní historii, Hooku?“

„Vím, že můj dědeček byl vrah a otec taky, otče.“

„Opravdu šťastná rodinka, jen co je pravda,“ pokýval hlavou kněz, „ale já mluvím o době tvých pradědečků, kdy byl králem Eduard. Eduard Třetí. Ten se taky v Normandii rozhodl pro rychlý pochod do Calais, jenže Francouzi ho vpůli cesty dostihli.“

„A zabili ho?“

„Panebože, ne! Porazil je, na hlavu je porazil. Copak jsi nikdy neslyšel o Kresčaku?“

„Samozřejmě že slyšel,“ řekl Hook. Každý lučištník slyšel o bitvě u Kresčaku, kde déšť anglických šípů smetl z bojiště celou francouzskou šlechtu v těžké zbroji.

„Víš tedy, že to byla slavná bitva, ve které stál Bůh na straně Anglie. Ale Boží přízeň je vrtkavá.“

„To znamená, že dnes Bůh není na naší straně, otče?“

„To znamená, že Bůh je vždycky na straně vítěze.“

Hook, který právě ostřil o kámen hroty šípů, o tom chvíli uvažoval. Přemýšlel, jak jako malý chlapec slýchal vyprávět staré muže o krupobití šípů u Kresčaku a Poitiersu, a pak ukázal otci Christopherovi čerstvě naostřený úzký hrot. „Jestli se utkáme v boji s Francouzi, do-

padne to stejně jako tenkrát,“ řekl. „Tyhle šípy prorazí každou zbroj, každý krunýř, otče.“

„Mám silné podezření, že totéž si myslí i král,“ poznamenal kněz. „Je přesvědčený, že Bůh je na naší straně. Ale jeho bratr je zřejmě jiného mínění.“

„Který?“ zeptal se Hook, protože ve vojsku byli oba královi bratři, vévoda z Clarence i vévoda z Gloucesteru.

„Clarence,“ odpověděl otec Christopher. „Rozhodl se odplout domů.“

Hook věděl, že to není dobrá zpráva, neboť vévoda byl podle mnohých lepší válečník než jeho starší královský bratr. Znovu obrátil pozornost k hrotu. Většina těch úzkých byla ztmavlá rzí, ale ten, který právě nabrousil, se zlověstně leskl. Zkusil jeho špičku o břicho palce, pak si naslinil prsty a uhladil opeření. „A proč se chce vévoda vrátit?“ zeptal se.

„Podle mě proto, že nesouhlasí s bratrovým rozhodnutím,“ řekl otec Christopher. „Oficiálně to zdůvodnil tím, že je nemocný, ale jak jsem ho viděl, vůbec na to nevypadal. A samozřejmě kdyby Jindřich v boji zemřel, stal by se Clarence, nedej bože, králem Thomasem.“

„Náš Jindřich nezemře,“ namítl Hook živě.

„Proč ne? Jestli nás Francouzi dostihnou, může se to klidně stát,“ opáčil kněz. „Ale ani Jindřich neprosadil svou. Chtěl táhnout na Paříž, a když se většina přikláněla k návratu domů, prosadil aspoň Calais. Takže teď se musíme spoléhat, že tam s Boží pomocí dojdeme dřív, než nás Francouzi cestou dostihnou.“

„Když tě tak poslouchám, otče, zdá se mi, jako bychom utíkali.“

„Ne tak docela, ale skoro ano,“ řekl kněz. „Představ si tělo své rozkošné Melisandy.“

„Cože?“ vytřeštil na něho Hook zmateně oči.

„Francouzi se shromažďují na jejím pupku, zatímco my jsme na pravé bradavce a chystáme se přemístit na levou. Přitom se modlíme, aby se Francouzi nedostali do mezery mezi nadry dřív než my.“

„A jestli se tam dostanou před námi?“

„Pak to pro nás bude údolí stínů smrti,“ řekl otec Christopher. „Takže se modli, abychom pochodovali rychle a aby Francouzi dál spali.“

„S šípy to musíme udělat jednoduše,“ řekl sir John lučištníkům ve výčepu. „Nemůžeme je ukládat do sudů, protože bychom je neměli na čem vézt, a stejně tak se nedají použít kotouče, takže je svažte do pevných svazků, aby se cestou nerozsypaly. To musí stačit.“

Vázat šípy do svazků nebylo nejvhodnější, protože se přitom mačkalo opeření a střelba šípem s poškozeným opeřením pak byla nepřesná. Teď však neměli lučištníci na vybranou a museli šípy svázat do svazků, aby si je mohli zavěsit na sedlo nebo je naložit na mezky. Dělal to dva dny, neboť král trval na tom, že s sebou musejí vzít všechny šípy, které mají. Pokud to šlo, naložili je na lehké dvoukolové káry, ale těch neměli moc, a tak dostali i zbrojenci rozkaz přivázat si pár svazků k sedlu. Do Calais táhlo na pět tisíc lučištníků, kteří byli schopni vystřelit během chvíle desítky tisíc šípů. Jenže žádnou bitvu nelze vyhrát během chvíle. „Když vezmeme všechny šípy, co máme, stejně jich nebude dost,“ brblal Thomas Evelgold. „Takže až nám dojdou, budeme po nich házet kameny.“

V Harfleuru byla ponechána posádka v síle tří tisíc zbrojenců a téměř tisíce lučištníků, i když jim zůstalo málo koní. Král trval na tom, že si mohou nechat jenom rytířské válečné koně cvičené pro boj, a na všechny ostatní naložili svazky šípů. Novým obráncům Harfleuru také ponechali málo šípů – až povážlivě málo, pokud by došlo k boji. Každým dnem však měla připlout loď s novou zásilkou a v Anglii se hořečně vyráběly další a další tisíce.

„Potáhneme rychle!“ volal jeden z králových kněží hřímavým hlasem. Bylo to den předtím, než vyrazili na pochod, a kněz procházel všechny harfleurské ulice s pergamenem, na němž měl napsané královské rozkazy, aby byla jistota, že se je všichni muži dozvědí a porozumí jim. „Nebude se trpět žádné loudání! A hlavně majetek církve je posvátný a každý, kdo na něj vztáhne ruku, bude pověšen! Bůh je s námi a my se vydáváme na pochod, abychom ukázali, že jsme z Boží milosti pány Francie!“

„Slyšeli jste!“ zvolal sir John, když kněz přešel o ulici dál. „Hlídejte své zlodějské ruce a držte je od majetku církve co nejdál. A neznásilňujte jeptišky! Bohu se to nelíbí a mně taky ne!“

Ten večer požehnal otec Christopher v kostele svatého Martina Hookovi a Melisandě a prohlásil je za manžele. Melisanda plakala a Hook, když klečel a díval se na blikající svíce na oltáři, si přál, aby k němu pro mluvil svatý Kryšpinián. Světec se však nezval. Hook chtěl pozvat do kostela i Michaela, ale nepodařilo se mu ho najít. Otec Christopher trval na tom, že je čas, aby si vzal Melisandu za řádnou ženu, a tak je přivedl do kostela s pobořenou věží a oddal je. „Bůh buď s vámi,“ pravil kněz na konci krátkého obřadu.

„Zatím s námi byl,“ odpověděla Melisanda.

„Tak se modlete, aby s vámi zůstal i nadále, protože teď budeme Boží pomoc potřebovat,“ řekl kněz, otočil se a uklonil se směrem k oltáři. „Na mou duši, že ji budeme potřebovat,“ dodal zlověstně, „neboť Burgund'ané se dali na pochod.“

„Aby nám pomohli?“ zeptal se Hook. Zdálo se mu to tak dávno, co měl rudý burgundský kříž na livreji a sledoval, jak francouzští vojáci vraždí a pustoší Soissons.

„Ne,“ zavrtěl otec Christopher hlavou, „aby pomohli Francouzům.“

„Ale vždyť přece...“

„Došlo k rodinné hádce, a tak se obrátili proti nám,“ řekl otec Christopher.

„A přesto se vydáme na pochod?“

„Ano,“ přikývl kněz, „král na tom trvá. Jsme malé vojsko na okraji velké země, ale vy dva jste teď konečně navždy spojeni a ani smrt vás nemůže rozdělit.“

„Bud' Bohu dík,“ řekla Melisanda a pokřižovala se.

Následující den, osmý den měsíce října, v úterý na svátek svatého Benedikta, se anglické vojsko vydalo pod jasnou oblohou na pochod.

Vyrazili podél pobřeží k severu a Hook cítil, že jakmile za sebou nechali město, páchnoucí výkaly a smrtí, nálada v celém vojsku se zvedla. Muži se usmívali, i když k tomu nebyl důvod, přátelé se vzá-

jemně dobírali a žertovali a někteří pobídlí koně a jen tak z prosté radosti, že jsou opět ve volné krajině, se cvalem rozjeli vpřed.

Sir John Cornewaille velel předvoji a jeho vlastní muži jeli na samém čele kolony. Korouhev sira Johna vlála mezi křížem svatého Jiří a korouhví Nejsvětější Trojice. Všechny tři zástavy střežili zbrojenci sira Johna, za nimiž následovali bubeníci, kteří neustále udávali pochodu rytmus. Lučištníci jeli před kolonou jako předvoj a vyhlíželi nepřítele. A ten se objevil, aniž tomu muži sira Johna mohli zabránit. Francouzi počkali, až dobře ozbrojený a ostražitý předvoj přejede, a pak vyrazili k výpadu z Montivilliersu, opevněného města ležícího blízko cesty. Z lesa začaly létat šípky z kuší a na kolonu zaútočila skupina asi padesáti zbrojenců. Nastal krátký boj, a než byli útočníci odrazeni, podařilo se jim dva Angličany zabít a půl tuctu jich odvléct do zajetí.

K šarvátce došlo první den pochodu, ale pak už se nic nedělo, a tak angličtí zbrojenci svlékli zbroj a naložili ji na koně, kteří nyní sloužili jako soumaři. Různé barvy kabátců dodávaly koloně sváteční vzhled, jež navíc umocňovaly korouhve nesené v čele každé družiny. Za zbrojenci jelo služebnictvo, pážata a ženy a ti všichni vedli soumary naložené zbrojí, potravinami a velkými svazky šípů. Družina sira Johna měla dva lehké dvoukolové vozíky, z nichž v jednom vezli potraviny a v druhém svazky šípů. Když se Hook v sedle otočil a ohlédl se, uviděl nad nízkými kopci a hustými lesy mlžný oblak prachu, který se táhl za kolonou jako dlouhá vlečka. Vzbuzovalo to dojem, že jsou velké vojsko, ale ve skutečnosti měli méně než deset tisíc ozbrojených mužů a zdání velkého vojska způsobovalo víc než dvacet tisíc koní.

Cesta se klikatila malými údolími a vedla směrem k řece Sommě, ale v neděli vyjeli z nízkých sevřených kopců do otevřenější a plošší krajiny. Sir John prohlásil, že ještě ten den by měli dorazit k Sommě, a dodal, že je to na jejich cestě jediná velká překážka. Jakmile ji překonají, budou pouhé tři dny pochodu od Calais. „Takže žádná bitva se bojovat nebude?“ zeptal se Michael Hook bratra. Také muži lorda Slaytona jeli v předvoji kolony, i když sir Martin a Thomas Perrill se drželi od družiny sira Johna dál.

„Vypadá to, že ne, ale kdo ví,“ odpověděl Hook a ukázal na pustý kraj před nimi. Spolu se zbývajícými lučištníky sir Johna jeli v tu chvíli asi půl míle před kolonou. „Možná jsou Francouzi rádi, že míříme ke Calais, a nechají nás být,“ dodal.

„Ty jsi už v Calais byl?“ zeptal se Michael. Věděl, že za dobu, co se neviděli, toho jeho starší bratr hodně prožil a viděl mnoho cizích krajů, a proto k němu vzhlížel s obdivem.

„Ano,“ přikývl Hook. „Je to takové zvláštní malé městečko. Pár domů, jeden velký hrad a kolem obrovské hradby. Ale je to cesta domů, Michaeli. Cesta domů!“

„Jenže já jsem sotva přijel,“ namítl smutně Michael.

„Třeba se sem vrátíme příští rok a dokončíme své dílo,“ řekl Hook. „Podívej,“ ukázal dopředu, kde se mezi žlutnoucími korunami stromů cosi zalesklo, „to už možná je ta řeka.“

„Nebo nějaké jezero,“ mínil Michael.

„Prý míříme k místu, které se jmenuje Blanchetaque.“

„To jsou všechno tak divná jména,“ zakroutil hlavou Michael.

„Na jméně nezáleží, hlavně aby tam byl brod,“ řekl Hook. „Překročíme řeku a už budeme skoro doma.“

Náhle za sebou zaslechl dusot kopyt, a když se otočil, uviděl, že k nim cválá sir John s pultuctem zbrojenců. Sir John, prostovlasý a pouze v kroužkové košili, přijel blíž, zpomalil a pohlédl vlevo, kde se mezi nízkými vrchy objevovalo moře. „Viděls to, Hooku?“ zeptal se rozjařeně.

„Co?“

Sir John ukázal na maličkou světlou skvrnu, patrnou v dálce na mořském obzoru. „To je Gris-Nez, Šedý nos.“

„Co je to, sire Johne?“

„Mys. Leží jen půl dne jízdy od Calais. Hádej, jak blízko už jsme?“

„Tři dny jízdy?“

„Na koni, jako je Lucifer, dva dny,“ řekl sir John a pohladil svého válečného oře po hřívě. Pak se rozhlédl po krajině. „To je řeka?“ ukázal dopředu.

„Asi ano.“

„Blanchetaque už nemůže být daleko. Tam překročil Eduard Třetí Sommu na cestě ke Kresčaku. Možná s ním byl i tvůj pradědeček, Hooku.“

„Můj pradědeček byl pastýř, sire Johne. V životě nevystřelil jediný šíp.“

„Náš pradědeček střílel prakem,“ ozval se Michael nesměle.

„Jako David po Goliášovi, co?“ zasmál se sir John, stále s pohledem upřeným k vzdálenému mysu. „Slyšel jsem, že ses nechal oddat, Hooku,“ nadhodil.

„Ano, sire Johne.“

„Ženy to mají rády,“ řekl sir John zamyšleně, ale náhle se rozzářil. „A my zase máme rádi ženy. Melisanda je skvělé děvče, Hooku.“ Znovu se zadíval do kraje, který se táhl před nimi. „Nic,“ zabručel po chvíli. „Po těch zatracených Francouzích ani stopy.“

„Tamhle jede nějaký jezdec,“ odvážil se poznamenat Michael.

„Kde?“

„Tam,“ ukázal Michael na menší lesík asi míli před nimi.

Sir John se tam zadíval, ale zřejmě nikoho neviděl. Zato Hook ano. Jezdec stál nehybně ve stínu stromů. „Ano, je tam, sire Johne,“ potvrdil.

„Bastard, pozoruje nás,“ zamumlal sir John. „Co kdybys ho odtamtud vyhnal, Hooku? Mohl by vědět, jestli nejsou u brodu Francouzi. Nadezeň nám ho, abychom ho mohli chytit.“

Hook se podíval doprava a uvažoval, jak se nepozorovaně dostat za jezdce. „Možná by to šlo, sire Johne,“ řekl.

„Tak se dej do toho.“

Hook si vybral Michaela, Londýňana Scoyla a Torna Scarleta a v jejich čele se rozjel zpět k blížící se koloně vojska. Ještě před ní však odbočili pod mírný svah, a když se dostali mimo jezdceův dohled, obrátil se Hook k východu, pobídl Rakera do cvalu přes travnatou pláň a pokračovali dál, stále skryti před zraky jezdce u lesíka. Před sebou měli nízký lesní porost a houští a jediné překážky, malé potůčky, koně snadno přeskočili. Krajina byla mírně zvlněná, takže mohli jet pořád v skrytu. Potom Hook znovu odbočil, tentokrát k severu. Vpravo od nichoral nějaký muž pole; dva volci se namáhavě vlekli, protože ozim je

třeba sít hluboko do země. „Potřeboval by, aby zapršelo,“ zvolal Michael.

„Jo, potreboval,“ odpověděl Hook.

Terén začal téměř neznatelně stoupat. Po chvíli se objevil výhled na místo, kde spatřili skrytého jezdce, ale oni pokračovali dál k severu, aby se dostali mezi skupinu stromů a řeku a odřízli jezdci možnost prchat k brodu. Hook uvažoval, jestli tam neznámý jezdec stále ještě je. Zřejmě to byl nějaký místní pán, který se dozvěděl, že se blíží nepřátelské vojsko, a vyjel se na něj podívat. Takoví lidé však vědí lépe, co se v kraji děje, než obyčejní venkované, a proto ho chtěl sir John chytit a vyzpovídat ho.

Raker začal únavou frkat a jankovatět a Hook ho na chvíli zastavil. „Připravte si luky,“ řekl a sám vytáhl z pouzdra lučště a zavěsil třetivu.

„Ale vždyť ho nemáme zabít,“ připomněl mu Tom Scarlet.

„Jestli je to pán, umí zacházet s mečem,“ řekl Hook. „Kdybychom na něj šli s meči, mohl by některého z nás připravit o hlavu, ale proti lučištníkům ještě nestál.“

Připravil si šíp a znovu pobídl koně. Nyní přijížděli k lesíku z opačné strany, než z jaké se blížila kolona vojska, a Hook už také uviděl sira Johna. Stál s koněm na nízkém návrší a díval se jinam, aby jezdce nevyplašil, ale ten zřejmě přesto vycítil, že se něco děje, neboť náhle vyjel z úkrytu a zamířil k řece. Hook zaklel.

Sir John už také postřehl, že se jezdec snaží prchat, a okamžitě vyrazil v čele svých zbrojenců za ním. Francouz měl však čerstvého koně, kdežto koně Angličanů byli dlouhou cestou a strádáním unavení. „Nechytí ho,“ řekl Scoyle.

Hook pobídl Rakera a vyrazil vpřed. Francouz jel po cestě, která se stáčela vpravo, a Hook odbočil, aby se mu pokusil nadjet. Věděl, že nemá šanci ho dostihnout, ale chtěl se k němu přiblížit aspoň tak, aby za ním mohl poslat šíp. Francouz se otočil, a když uviděl, že se za ním ženou čtyři jezdci, pobídl koně ostruhami a zrychlil. Také Hook kopl Rakera do slabin, ale pak si uvědomil, že Francouz za chvíli zajede za les, rychle přitáhl koni uzdu, a ještě než Raker zastavil, sklouzl ze sedla. Zapotácel se, padl na koleno, ale vzápětí už zvedl levou rukou luk s připraveným šípem a nasadil šíp na třetivu.

„Je moc daleko,“ křikl na něho Scoyle, který zastavoval o kus dál, „jenom přijdeš o šíp.“

„Nedostřelíš na něj,“ přidal se Michael.

Ale luk byl dlouhý a Hook nepřemýšlel nad vzdáleností. Viděl jezdce a myslel jen na to, co chce zasáhnout. Natáhl tětivu až k uchu a pustil ji. Konopný provaz ho šlehl přes nechráněné zápěstí a pak už šíp zasvištěl vzduchem a letěl k cíli.

„Sázím dvoupenci, že nedoletí ani na dvacet kroků,“ řekl Scarlet.

Bílé peří stoupalo obloukem k jasné podzimní obloze, zatímco jezdec cválal dál, aniž tušil, že brzy začne šíp s širokým hrotem klesat přesně tam, kam on za chvíli dojede. Jezdec se znovu ohlédl, aby zjistil, jak daleko jsou jeho pronásledovatelé, a přesně v tu chvíli se hrot šípu zaryl hluboko do břicha jeho koně. Zvíře prudce uskočilo, nepřipravený jezdec zamával rukama a sletěl ze sedla. „Panebože...!“ vydechl užasle Michael.

„Jdeme!“ zvolal Hook, chytil uzdu, vyšvihl se na koně a kopl ho patami ještě předtím, než stačil najít třmeny. V první chvíli myslel, že spadne, když Raker vyrazil, ale pak se mu přece jen podařilo najít pravou nohou třmen. To se už Francouz zvedl ze země a nasedal, raněný kůň však střechoval bolestí a těžce krvácel.

Jezdec se snažil zmizet v lesíku, ale také Hook už vjížděl mezi stromy. Francouz byl asi sto kroků před ním a jeho zkrvavený kůň se sotva vlekl. Náhle Francouz pochopil, že se s koněm dál nedostane, sklouzl ze sedla a rozběhl se do hustého křoví. „Non!“ křikl za ním Hook. „Non!“

Přitáhl Rakerovi uzdu, zastavil a zvedl luk. Na tětivě už měl další šíp a mířil jím na prchajícího. Ten se ohlédl a rezignovaně se zastavil. Měl meč, ale žádnou zbroj a Hook podle oblečení viděl, že to není obyčejný venkovan. Bylo mu asi třicet let, měl širokou tvář, pečlivě zastřižený vous a světle zelené oči, které v hrůze zíraly na hrot Hookova šípu. „Zůstaň, kde jsi!“ zvolal na něho Hook. Francouz možná neuměl anglicky, ale řeči napnutého luku a ostrého hrotu šípu porozuměl a poslechl. Raněný kůň žalostně zařičel, přední nohy se pod ním podlomily a pak už se zhroutil k zemi. Muž se vrátil, dřep si k umírajícímu zvířeti a tiše k němu mluvil.

„Málem ti unikl, Hooku!“ zvolal příjízďející sir John.

„Málem, sire Johnne. Ale neunikl.“

„Tak uvidíme, co ten bastard ví,“ řekl sir John a seskočil z koně.

„Dorazte někdo to zvíře, ať se netrápí,“ dodal, než se obrátil k zajatci.

Oslovil ho s veškerou zdvořilostí a Francouz spustil vodopád slov. Hook mu samozřejmě nerozuměl, ale všiml si, že se na tváři sira Johna objevil ohromený výraz. „Koně pro sira Julese!“ zvolal sir John náhle. „Musím ho okamžitě zavést ke králi.“

Sir John zavedl Francouze ke králi a anglické vojsko se zastavilo.

Jeho předvoj zůstal stát pět mil od brodu u Blanchetaque a po osmi dnech pochodu z Harfleuru jim zbývaly do cíle tři dny – pouhé tři dny chyběly k tomu, aby prošli branami Calais a Jindřich mohl tvrdit, že i když nedosáhl vítězství, alespoň Francouze ponížil. To by však musel překonat široký brod přes řeku Sommu u Blanchetaque.

A tam už byli Francouzi. Konetábl Charles d'Albret čekal na severním břehu Sommy a zajatec vypověděl, že do brodu jsou zaraženy naostřené kůly a na protějším břehu čeká šest tisíc bojovníků, aby zabránili Angličanům řeku překročit.

„Nemůžeme přejít,“ řekl sir John pochmurně ten večer. „Ti bastardi už brod obsadili.“

Bastardi obsadili brod, a když se setmělo, odrážela se v nízkých mracích na severní obloze zář francouzských táborových ohňů. „Brod se dá přejít jen za odlivu,“ vysvětloval sir John, „a i pak přes něj může postupovat jen dvacet mužů vedle sebe. A těch dvacet nemůže bojovat s šesti tisíci.“

Nastalo ticho a potom otec Christopher vyslovil otázku, kterou měli na jazyku všichni muži družiny sira Johna, i když se odpovědi hrozili. „Tak co budeme dělat?“

„Hledat jiný brod, co jiného?“

„A kde?“

„Ve vnitrozemí,“ odpověděl sir John.

„Takže potáhneme k pupku,“ řekl otec Christopher.

„Kam?“ zeptal se sir John a pohlédl na kněze, jako by ho měl za pomateného.

„To nic, sire Johnne, to jen tak,“ mávl rukou otec Christopher.

Jestliže tedy chtěli Angličané překročit řeku, museli se vydat do nitra Francie, třebaže měli zásoby pouze na tři dny. Pokud by se přes řeku nedostali, byl by to jejich konec. Ale i kdyby Sommu přebrodivili, stále by neměli vyhráno, neboť pochodem do vnitrozemí by ztráceli čas a poskytli tím Francouzům příležitost, aby se konečně probrali z letargie a vytáhli proti nim. Rychlý přesun podél mořského pobřeží tedy skončil neúspěchem a Jindřich byl nucen vydat se se svým malým vojskem do nitra francouzské země.

A druhý den ráno zamířili pod těžkou šedou oblohou na východ.

Naděje zůstávala, ale pomalu do ní začínalo pronikat zoufalství. Navíc znovu propukly nemoci. Muži neustále sesedali, odbíhali na jednu či druhou stranu a stahovali kalhoty, takže zadní voj už projížděl mračny much a zápachu. Konvoj postupoval mlčky, každý jel uzavřený do sebe. Od moře přicházely krátké, ale vydatné přeháňky a ukrýt se před nimi nebylo kde.

Všechny brody přes Sommu byly zahrazené kůly a střežené, mosty pobořené a francouzské vojsko táhlo Angličanům v patách. Nebylo velké, nemohlo se počtem rovnat množství zbrojenců a střelců z kuší, které se shromáždilo u Rouenu, ale bohatě stačilo na to, aby znemožnilo jakýkoliv pokus nepřátel dostat se přes zahrazený brod. Každý den bylo vidět zbrojence a střelce z kuší, jak jedou po severním břehu a drží se anglického vojska jako stín. Nejednou vyrazil sir John se svými muži prudkým cvalem vpřed, aby dojeli k nejbližšímu brodu dřív, než tam budou Francouzi. Jenže tam už vždy čekali jiní a postupně začínalo být zřejmé, že obsazené jsou všechny brody.

Jídla ubývalo, třebaže jim menší neopevňená městečka ze strachu dávala koše chleba, sýra a uzených ryb, aby se vyhnula drancování. Přesto bylo anglické vojsko každým dnem hladovější a nořilo se stále hlouběji do nepřátelské země.

„Proč se neobrátime zpátky do Harfleuru?“ brblal Thomas Evelgold.

„Protože by to byl útěk,“ odpověděl Hook.

„Podle mě je lepší utéct než zemřít,“ zabručel Evelgold.

Jenže nepřátelé byli i na jižním břehu řeky, kde francouzští jezdci sledovali táhnoucí anglickou kolonu z vrcholů nízkých kopců. Byly to

malé skupinky šesti nebo sedmi mužů, ale jakmile se proti nim rozjel houf anglických rytířů, vždy se stáhli pryč, třebaže občas někdo z nich zvedl kopí na znamení, že vyzývá nepřítele k boji muže proti muži. Když potom někdo z Angličanů odpověděl, oba bojovníci se rozjeli cvalem proti sobě, kovové hroty kopí třeskly o zbroj a jeden ze soků se pomalu skácel k zemi. Jednou se však srazili z koně navzájem a zemřeli oba, každý napíchnutý na kopí svého soka. Někdy však zaútočila horda čtyřiceti až padesáti Francouzů na slabé místo kolony, zabili několik mužů a zase odcválali pryč.

Jiné francouzské oddíly zase působily před kolonou. Vybíraly stodoly a sýpky, aby si vetřelci nemohli doplňovat zásoby, a všechno odvážely do Amiensu, města, které Angličané obešli v den, kdy měli dorazit do Calais. Pytle s potravinami byly nyní prázdné. Hook, který jel v drobném mženi vpředu, upřeně hleděl na vzdálenou bílou siluetu amienské katedrály, jež se tyčila nad městem, a myslel jen na to, kolik je tam za hradbami jídla. Měl hlad. Všichni měli hlad.

Následující den rozbili tábor v blízkosti hradu, jenž se vypínal na vrcholu bílé křídové stěny. Zbrojencům sira Johna se podařilo zajmout dva nepřátelské rytíře, kteří se neopatrně zatoulali do blízkosti anglického předvoje, a zajatci se holedbali tím, že Francouzi roznesou malé Jindřichovo vojsko na kopytech. Opakovali to dokonce samotnému králi a sir John pak tlumočil svým lučištníkům Jindřichovy rozkazy. „Zítř ráno,“ zvolal rozkročený mezi táborovými ohni, „si každý opatří kůl dlouhý jako lučiště, i když může být ještě delší, silný jako paže a na obou koncích zaostřený do špice.“

Ohně v drobném mženi syčely a kouřily. Hookovi lučištníci obírali zbytky zajíce, kterého ulovil šípem Tom Scarlet a Melisanda pak upekla. Na plochých kamenech nakladených kolem ohniště také upekla placky ze směsi ovsa a rozdrčených žaludů a k tomu měli ještě pár hrstí ořechů a několik tvrdých zelených jablek. Pivo už nezbylo žádné, stejně jako víno, takže pili vodu z potoka. Melisanda si navlékla Hookovu kroužkovou košili a seděla přitisknutá k svému manželovi.

„A k čemu nám ty kůly budou?“ zeptal se opatrně Thomas Evelgold.

„Francouzi, aby je všechny čert vzal, se rozhodli, že vás zlikvidují. Vás, lučištníky! Mají z vás strach. Posloucháte mě všichni?“

Lučištníci na něho mlčky hleděli. Sir John měl na sobě kožený kabátec, na hlavě koženou kuklu a v ruce držel zkrácené kopí, jakým může bojovat pěší zbrojenec. „Ano, sire Johne, všichni posloucháme,“ zabručel Evelgold.

„Z Rouenu jim poslali pokyny,“ oznámil sir John. „Francouzský maršálek má plán, který říká, že nejdřív je třeba pozabíjet vás lučištníky, a teprve pak nás ostatní.“

„Chtěl říct brát bohaté rytíře do zajetí,“ zamumlal Evelgold tiše, aby to sir John nezaslechl.

„Shromažďují rytíře na dobře pokrytých válečných koních,“ pokračoval sir John, „a jezdci budou mít tu nejlepší zbroj, jakou si mohou opatřit. Milánskou! Předpokládám, že všichni víte, co je milánská zbroj.“

Hook to věděl. Kdekoliv se ocitl, všude považovali zbroj vyrobenou v Miláně za nejlepší v křesťanském světě a říkalo se, že milánské pláty odolají i těm nejostřejším hrotům. Naštěstí byla milánská zbroj drahá, a proto vzácná. Kdosi jednou Hookovi řekl, že kompletní železné oděnění z těchto dílen stojí až sto liber, tedy víc než desetiletý žold lučištníka, a to byl velký výdaj i pro většinu zbrojenců, kteří se považovali za bohaté.

„Takže se rozhodli ověsit koně prošívanými čabrakami a sebe zbrojí od milánských platněřů a takhle se chystají na lučištníky,“ vysvětloval sir John. „Chtějí se dostat mezi vás s meči a palcáty.“ Ted' už poslouchali lučištníci napjatě. Představovali si, jak se v jejich řadách, zachvácených panikou, točí a vzpínají těžcí koně s plechovými náhlavníky a vycpanými čabrakami na bocích. „Jestli se proti vám rozjede tisíc takových jezdců, budete rádi, když zastavíte stovku z nich, a zbývající vás rozsekají na kusy. Ale já říkám, že vás nerozsekají, protože budete mít kůly.“ Zvedl zkrácené kopí, zarazil ho tupým koncem do země a kovový hrot namířil tak, aby trčel ve výši hrudi šikmo vpřed. „Na tohle ty kůly budete mít,“ odpověděl na Evelgoldovu otázku. „Zarazíte je do země a namíříte špice dopředu, aby se na ně jejich koně nabodli. Takhle zastavíte jezdce v milánské zbroji! Takže zítra ráno si

všichni useknete pěknou dubovou větev, přitesáte ji na obou koncích do špice a budete mít kůl. Každý z vás si takhle pořídí jeden.“

„Zítřa, sire Johne?“ ozval se znovu Evelgold. „To už jsou tak blízko?“

„Ať jsou kde jsou, od zítřka pojedete v kůži, v kroužkových košilích a v přilbách, budete mít připravené luky s navěšenými třetivami a poneseáte naostřené kůly,“ odpověděl sir John.

Druhý den ráno tedy usekl Hook silnou dubovou větev a sekerou ji na obou koncích přitesal do špice. „Když jsme vyplouvali, říkali nám, že jsme nejlepší vojsko, jaké se kdy v Anglii shromáždilo,“ poznamenal smutně Will Dale. „A teď jsme vojsko odkázané na vlhké třetivy, kaštanové placky a kůly. Na pitomé dřevěné kůly!“

Bylo nepohodlné nést při jízdě dlouhý dubový kůl, navíc to představovalo pro unavené a hladové koně další zátěž, a ke všemu jim ještě šlehalo do zad neustávající prudké přeháňky, jež se za nimi táhly se stejnou neúprosností jako Francouzi po protějším břehu.

A pak vydal král nový rozkaz, po němž se předvoj kolony odklonil od řeky a vydal se do dlouhého rozmoklého svahu, který stoupal k široké pusté pláni s rozmáčenou půdou. „Kam vlastně teď jdeme?“ zeptal se Hook, když jim řeka zmizela z dohledu.

„Bůh ví,“ povzdechl otec Christopher.

„On ti to neřekl, otče?“

„A ten tvůj svatý ti něco řekl?“

„Ani slovo.“

„Takže vidíš, jen sám Bůh ví, kde jsme a kam jdeme, jenom on,“ odpověděl kněz. Plán tvořila těžká jílovitá půda a cesta se brzy změnila v kluzkou bahnitou brázdu, do níž bez ustání šlehalo další přívaly vody. S deštěm a vlhkem také nastala větší zima, a protože široko daleko nebyl žádný les, měli málo dřeva na ohně. Několik lučištníků z jiné družiny, kteří se chtěli v noci trochu zahřát, dokonce spálilo své kůly, a vojsko se zastavilo, aby všichni viděli, jak je bičují. Jejich venčenar přišel za trest o ucho.

Francouzi cítili, že do duší Angličanů se vkrádá zoufalství. Jejich jezdci teď zamířili k jihu a dál sledovali Jindřichovo vojsko. Angličtí zbrojenci na hladových koních už byli příliš unavení, aby přijímali

výzvy vztyčeným kopím k boji, a tak se Francouzi osmělovali a přijížděli čím dál blíž.

„Neplývejte šípy!“ řekl sir John lučištníkům.

„Každý mrtvý Francouz je dobrý,“ namítl Hook, „o to méně jich budeme muset zabít v bitvě.“

Sir John se unaveně usmál. „Tohle je věc cti, Hooku,“ ukázal na francouzského jezdce, který cválal ani ne čtvrt míle od nich. Byl zcela sám a jel se vztyčeným kopím, aby vyprovokoval některého z Angličanů k boji. „Jeho čest ho zavazuje k tomu, aby vykonal nějaký udatný čin. Proto se snaží vyzvat nepřátelské rytíře k boji a některého z nich zabít.“

„A to ho chrání před mým šípem?“ zeptal se popuzeně Hook.

„Ano. Nestřílejte po něm, je to statečný muž.“

To odpoledne se k nim přiblížilo víc statečných mužů, a když na jejich výzvy k boji stále nikdo z Angličanů neodpovídal, odvážili se tak blízko, že poznávali rytíře, s nimiž se utkávali na turnajích po celé Evropě. Stávalo se, že se takhle v blízkosti kolony objevilo třeba i deset rytířů zároveň, a pak si to jeden z nich na velkém černém koni, jenž bujně pohazoval hlavou a poskakoval, až mu od kopyt odletovaly drny a kusy hlíny, namířil přímo k čelu předvoje. „Sire John!“ zvolal. Měl dlouhé vlasy zplihlé deštěm a Hook ho okamžitě poznal.

„Lanferelle!“ odpověděl sir John.

„Utkáš se se mnou, když ti dám oves?“

„Když mi dáš oves, budou mí lučištníci mít co jíst!“

Lanferelle se zasmál. Sir John odbočil z cesty, dojel k Francouzovi a potom pokračovali dál bok po boku v živém rozhovoru. „Vypadají jako dva přátelé,“ řekla Melisanda.

„Možná jsou přátelé,“ pokrčil rameny Hook.

„A potom se potkají v bitvě a budou dělat všechno, aby jeden druhého zabil.“

„Angličane!“ zvolal náhle Lanferelle a Hook věděl, že volá na něho. Francouz se rozjel k němu. „Sir John říká, že ses s mou dcerou oženil.“

„Ano,“ přikývl Hook.

„Takže bez mého požehnání,“ poznamenal Lanferelle pobaveně. Pak pohlédl na Melisandu. „Máš tabard, který jsem ti dal?“

„Oui,“ odpověděla.

„Jestli dojde k bitvě, obleč si ho,“ řekl, jako by poroučel vojákovvi.

„Myslíš, že mě ochrání? V Soissonsu mi nepomohlo ani roucho novicky.“

„Zapomeň na Soissons, děvče. To, co se stane tady, se stane těmto lidem,“ máchl Lanferelle rukou přes celou kolonu. „A ti jsou odsouzeni k záhubě. Všichni zatracená jsou odsouzeni k záhubě. Bude mi potěšením zachránit tě před osudem, který je čeká.“

„Proč ti na mně záleží?“

„Protože jsi moje dcera a mám s tebou jiné plány. Okusilas svobodu a podívej se, kam tě to dovedlo,“ zasmál se a v temné tváři mu zasvítily bílé zuby. „Chceš jít se mnou hned? Odvedu tě pryč, než tenhle ubohý houf pobijeme.“

„Zůstanu s Nicholasem,“ odpověděla bez váhání.

„Pak zůstaň se zatracenci,“ řekl tvrdě. „A až bude Nicholas mrtvý, odvedu tě pryč!“ Otočil koně, řekl pár slov siru Johnovi a odjel k jihu.

„Zatracenci?“ opakoval Hook. „Koho tím míníš?“

„Tak nazývají Francouzi Angličany, protože pořád říkáte zatraceně,“ odpověděla a obrátila se k siru Johnovi. „Opravdu jsme odsouzeni k záhubě?“

Sir John se smutně usmál. „Záleží na tom, jestli nás jejich vojsko dostihne a přinutí k boji, a pokud ano, jestli nás v tom boji dokáže porazit. Teď jsme stále ještě živí.“

„A dostihnou nás?“

Sir John ukázal k severu. „Tam, na severním břehu řeky, je malé francouzské vojsko, které se nás drží,“ řekl. „Jejich úkolem je nedovolit nám, abychom se dostali přes Sommu, a tím nás ženou směrem k svému většímu vojsku. Ale tady se řeka stáčí k severu a opisuje velký oblouk. My přes něj potáhneme napříč, ale Francouzi na druhém břehu ho budou muset celý objet. To jim potrvá tři nebo čtyři dny, kdežto my už budeme zítra znovu u řeky, a pokud najdeme brod nebo dá-li Bůh most, nemůže nám nikdo v přechodu Sommy zabránit. Pak už se budeme moct těšit na krčmy v Calais a na cestu domů.“

Každý další den dlouhého pochodu z Harfleuru však byl těžší a těžší a urazili v něm menší kus cesty. Nebylo dost pastvy pro koně, neměli oves a stále víc jezdců sesedalo a zesláblé a unavené koně jen tak vedli. V prvním týdnu jim obyvatelé malých měst a vesnic dávali jídlo, aby se vyhnuli drancování, ale teď minuli několik měst, kde před nimi zavřeli brány a odmítli jim jakkoli pomoci. Věděli, že Angličané nebudou ztrácet čas dobýváním jejich opevnění, i když mnohdy chabého, a pouze sledovali, jak zdecimovaná kolona vojska táhne kolem, a modlili se, aby Bůh oslabené vetřelce definitivně zničil. A Boží nelibost bylo to poslední, co by se Jindřich odvážil riskovat, a tak když si poslední den na náhorní pláni, než měli znovu sjet do údolí Sommy, jakýsi místní kněz přišel stěžovat, že mu někdo z Angličanů ukradl schránku na hostie, poručil král celou kolonu zastavit a ventenaři a centenaři museli všechny své muže prohledat. Ztracená schránka zřejmě neměla valnou cenu, ale král trval na tom, že se musí najít. „Někdo ji nejspíš vzal kvůli těm pár oplatkům,“ mínil Tom Scarlet. „Snědl je a skříňku zahodil.“

„Tak co, Hooku?“ zeptal se sir John.

„Nikdo z našich to nebyl, sire Johne.“

„Jedna pitomá skříňka,“ bručel sir John, „aby ji čert vzal, otče!“

„Když myslíš, sire Johne,“ pokrčil otec Christopher ramený. „Kvůli nějaké pitomé krabici dáváme Francouzům šanci, aby nás dostihli!“

„Bůh nás odmění, jestliže ji najdeme,“ řekl kněz. „Uvidíš. Už dokonce zastavil déšť.“ Skutečně. Ve chvíli, kdy začali hledat, déšť ustal a mezi mraky se nesměle ukázalo slunce.

A schránka na hostie se našla.

Byla ukrytá v náhradní haleně jednoho lučištníka, který ji takhle zabalenou zřejmě přivázal k hrušce sedla, i když on sám se dušoval, že halenu ani skříňku v životě neviděl. „Každý zloděj tvrdí, že nic neukradl, sire,“ prohlásil královský kaplan. „Dej ho pověsit a bude to vyřízené.“

„Samozřejmě že dám,“ souhlasil živě král, „a všichni se budou dívat, jak se houpá, aby si pamatovali, co čeká toho, kdo hřeší proti Bohu. Pověste ho!“

„Ne!“ zvolal Hook.

Protože ten, koho táhli ke stromu, aby ho pověsili, byl jeho bratr Michael.

Královi muži přivlekli Michaela pod jilm. Tam už čekal v sedle Jindřich se svým doprovodem a místním knězem, který si stěžoval na ztrátu ciboria. Kolem se na rozkaz velitelů shromáždilo v širokém kruhu téměř celé vojsko, i když jen ti vpředu viděli, co se děje. Dva muži v kroužkových košilích s královským erbem na tabardu svázali Michaelovi ruce a zpola ho dovlekli, zpola dostrkali před krále, i když moc práce s ním neměli, protože Michael se téměř nevzpíral. Zdálo se, že je zcela zmatený a neví, co se vlastně stalo.

„Ne!“ protestoval zoufale Hook.

„Mlč, k čertu!“ okřikl ho Thomas Evelgold.

Těžko říct, jestli král slyšel Hookovy protesty, v každém případě na ně nijak nereagoval. Na jeho pečlivě oholené tvrdé tváři byl chladný, neúprosný výraz.

„Je nevin – ,“ pokusil se zvolat Hook, aby všem řekl, že jeho bratr žádnou skříňku neukradl, že to nemohl být on, ale Evelgold se otočil a udeřil ho pěstí do břicha.

„Ještě jednou cekneš a přerazím ti čelist!“ zavrčel.

„Ale můj bratr to nebyl!“ podařilo se Hookovi zaskuhrat, když konečně popadl dech.

„Mlč!“ vyštěkl sir John v čele své družiny.

„Urazils Boha, a tím jsi nás všechny vystavil jeho hněvu,“ řekl král tvrdým hlasem, v němž nezazněl ani náznak ochoty dát se obměkčit. „Jak můžeme čekat, že bude na naší straně, když ho sami urážíme? Tvou vinou se ocitla v ohrožení celá Anglie!“

„Nic jsem neukradl!“ hájil se žalostně Michael.

„Z které družiny je?“ zeptal se král mužů kolem.

Sir Edward Derwent vystoupil o krok vpřed. „Patří k lučištníkům lorda Slaytona, sire,“ řekl a sklonil před králem šedivějící hlavu. „A mohu-li vyslovit své mínění, sire, velmi pochybuji, že je zloděj.“

„Takže to ciborium bylo u něho v úschově?“

„Našlo se mezi jeho věcmi, sire,“ odpověděl sir Edward opatrně.

„Ta halena není moje, pane,“ ozval se Michael.

„Je jisté, že ciborium bylo mezi jeho věcmi?“ zeptal se král siru Edwarda, aniž si všiml světlolvasého mladíka, který před ním padl na kolena.

„Ano, pane, i když nemohu říct, jak se tam dostalo.“

„Kdo ho našel?“

„Já, sire,“ ozval se kdosi a z davu přihlížejících vystoupil sir Martin ve špinavém kněžském oděvu. „Já jsem to byl,“ opakoval a poklekl před králem na koleno. „A musím potvrdit, že je to dobrý křesťanský chlapec, sire.“

Sir Edward mohl za Michaela orodovat třeba celý den a stejně by krále nepohnul ani jen k pochybnosti o jeho vině, ale slova kněze měla mnohem větší váhu. Jindřich se naklonil v sedle dolů. „Chceš říct, že on to ciborium nevzal?“

Hook se pokusil ozvat, aby řekl, kdo kněz je, ale Evelgold ho okamžitě umlčel další ranou do břicha.

„Našli jsme ciborium mezi jeho věcmi,“ odpověděl sir Martin.

„Jak to s ním tedy je?“ zeptal se zjevně zmatený král. V jednu chvíli se kněz přimlouval za Michaelovu nevinu, a vzápětí potvrdzoval jeho obvinění.

„Je nevyvratitelné, sire, že se ciborium našlo mezi jeho věcmi,“ řekl sir Martin zkormouceným hlasem. „Bohužel je to tak, třebaže to ve mně vyvolává smutek.“

„Zato ve mně to vyvolává hněv!“ vykřikl král. „A stejně tak se hněvá Bůh. Kvůli té mředěné skříňce se od nás může odvrátit a seslat na nás trest. Pověste toho zloděje!“

„Sire!“ zvolal zoufale Michael, ale z králova výrazu bylo zřejmé, že v žádnou milost doufat nemůže. Na silné spodní větvi už visel provaz se smyčkou. Dva muži Michaela zvedli, navlékli mu smyčku na hlavu, utáhli ji kolem krku a pustili ho.

Z hrdla Hookova bratra se vydral přiškrcený zvuk, tělo sebou křečovitě škubalo a nohy kopaly do prázdna, ale postupně se zoufalé pohyby měnily v křeče a pouhé chvění, chrčivé zvuky slábly, až nakonec zcela ustaly. Michael byl mrtvý. Trvalo to dlouho a král napjatě sledoval každý pohyb, každý záchvěv umírajícího těla a odvrátil oči až tehdy, když si byl jistý, že trest byl vykonán. Potom sesedl a před zraky

svého vojska poklekl před užaslým místním knězem na koleno. „Prosíme tě o odpuštění,“ řekl hlasitě anglicky, takže mu kněz nerozuměl, „stejně jako prosíme o odpuštění Všemohoucího Boha.“ Zvedl ciborium oběma rukama do výše a kněz, zděšený vším tím, čeho byl svědkem, je třesoucíma rukama přijal. A pak úžas na jeho tváři ještě vzrostl, když mu ruce klesly, neboť malá schránka na hostie nebyla prázdná. Teprve později však zjistil, že ji anglický král naplnil mincemi.

„Nechte ho tam, kde je,“ ukázal král na oběšeného a vstal. „A teď znovu na pochod! Musíme dál!“ Vzal si od panoše uzdu, svižně se vyhoupl do sedla a následován svou suitou odjel. Hook se pohnul ke stromu, na němž visel jeho mrtvý bratr.

„Kam k čertu jdeš?“ zvolal ostře sir John. „Chci ho pohřbít,“ odpověděl Hook.

„Jsi zatracený hlupák, Hooku!“ zařval vztekle sir John a udeřil ho rukou v železné rukavici. „Řekni, co jsi!“

„On to neukradl!“ protestoval Hook.

Sir John ho udeřil znovu, ještě silněji, a na Hookově tváři naskočily krvavé šrámy. „Na tom čerta starého záleží, jestli to udělal nebo neudělal!“ vyštěkl sir John. „Bůh potřeboval oběť a teď ji dostal. Možná zůstaneme naživu právě proto, že tvůj bratr zemřel.“

„Michael byl poctivý, nikdy nic neukradl!“

Sir John ho udeřil přes druhou tvář. „Možná, ale ty se nebudeš protivit rozhodnutí svého krále,“ řekl. „A nepohřbíš bratra, protože si to král nepřaje. Máš štěstí, Hooku, že nevisíš vedle něho a netečou ti po nohách chcanky. A teď vsedni na koně a jed’!“

„Ten kněz lhal!“

„To je tvoje věc, ne moje,“ zavrčel sir John. „A už vůbec ne králova. Říkám, vsedni na koně, nebo ti uřežu ty tvoje zatracené uši!“

Hook tedy vsedl na koně. Ostatní lučištníci se od něj drželi dál, jen Melisanda jela s ním.

Družina sira Johna vyjela jako první. Hook, zdrcený bezprávím a smutkem, nevnímal, že míjejí muže lorda Slaytona, a svých bývalých druhů lučištníků si všiml, teprve když na něho Melisanda sykla. Thomas Perrill se vítězoslavně šklebil a ukazoval na oko, aby mu připomněl smrt svého bratra, z níž ho právem podezíral, zatímco sir Martin

civěl na Melisandu. Pak krátce pohlédl na Hooka, a když viděl jeho slzy, neubránil se úsměvu.

„Všechny je zabiješ,“ řekla Melisanda svému muži.

„Pokud to za mě neudělají Francouzi,“ pomyslel si Hook. Sjížděli z kopce do údolí Sommy, aby našli to, co bylo jejich jedinou nadějí: brod nestřežený nepřítelem.

A znovu začalo pršet.

Nenašli jeden brod, ale hned dva, a oba nestřežené. Vojsko, jež je sledovalo po severním břehu, ještě nestačilo obejít celý oblouk velkého zákrutu řeky, a když se Angličané vrátili do močálů podél toku Sommy, neviděli za vodou nic než prázdnou krajinu.

První zvědové, kteří jeli brody prozkoumat, hlásili, že je řeka po vytrvalých deštích rozvodněná, ale ne do té míry, aby se nedala přejít. K oběma brodům se však museli dostávat po dvou vyvýšených stezkách, jež procházely močálem rovně jako šíp. Obě se táhly víc než míli daleko, ale horší bylo, že je Francouzi stačili poškodit, takže zhruba uprostřed byly přerušené zrádným bažinatým úsekem. Zvědové je sice překonali, ale hlásili, že se v těch místech jejich koně bořili až po kolena a že tam žádný, ani ten nejlehčí vůz, nemá naději projet. „Musíme ty úseky opravit,“ prohlásil král.

Trvalo to skoro celý den. Téměř všichni vtrhli na králův rozkaz do nejbližší vesnice, zbourali většinu stavení a trámy a prkna použili jako základ pro opravu přerušovaných cest. Na ně nakladli svazky došků a drobného kletší, vše pak zahrnuli hlínou a tu nakonec udusali, přitom zadní voj vojska vytvořil bitevní linii, která chránila práce před nenadálým útokem od jihu. K žádnému však nedošlo. Zdálky je sice pozorovali francouzští jezdci, ale bylo jich příliš málo, aby se něčeho odvážili.

Hook se prací nezúčastnil, neboť přední voj dostal rozkaz přebrodit řeku ještě předtím, než byly opravy stezek dokončeny. Šli pěšky, aby

snáz překonali bažinatý úsek, a pak přebrodivili řeku s luky a vaky s šípy nad hlavou. Hook se chvěl strachem, když mu voda sahala k pasu a potom až k hrudi – neuměl plavat a každým krokem s hrůzou čekal, že ho vodní živel pohltí. Nakláněl se proti proudu, aby odolal jeho síle, a oddechl si, teprve až se dno začalo opět zvedat. Naštěstí bylo vcelku pevné, přesto několik mužů uklouzlo a jednoho zbrojence proud strhl. Nešťastník ještě stačil vykřiknout, ale vzápětí ho těžká kroužková košile stáhla pod hladinu a voda se nad ním zavřela. Strach z Hooka spadl, až když se začal brodit mělčinou zarostlou rákosím, a pak už se škrábali na bahnitý břeh. První muži anglického vojska překročili Sommu.

Sir John poručil lučištníkům, aby pokračovali dál a prozkoumali pás keřů mezi dvěma pastvinami, který se táhl asi půl míle od břehu. „Jestli se tam ukáže nějaký zatracený Francouz, zabijte ho,“ řekl.

„Jako že by tam už mohlo být jejich vojsko, sire Johnne?“ zeptal se Thomas Evelgold.

„Myslíš to, které nás sledovalo celou cestu podél řeky? Ano, to taďy bude co nevidět, ale kde je jejich větší vojsko, to ví Bůh. Doufejme, že předpokládají, že jsme pořád na jižním břehu.“

Hook si pomyslel, že i kdyby se objevili jen ti, co je tak dlouho sledovali, nemohlo by je pár lučištníků předvoje zastavit. Seděl u zaplavené strouhy pod uschlou olší, hleděl k severu a v hlavě se mu honily myšlenky. Usoudil, že byl pro Michaela špatný bratr. Nikdy se o něho pořádně nestaral, navíc si musel přiznat, že ho Michaelova důvěřivá povaha a jeho věčný optimismus popuzovaly. Náhle ho z chmurných myšlenek vyrušil Thomas Scarlet. Hook mu kývl na pozdrav. „Je mi líto, co se stalo s Michaelem,“ řekl Tom, kterého před nějakou dobou připravil o bratra Lanferellův meč. „Byl to dobrý kluk.“

„To byl,“ přikývl Hook.

„A Matt taky.“

„Ano. A dobrý lučištník.“

Oba chvíli mlčky hleděli k severu. Sir John řekl, že z francouzského vojska se nejdřív objeví jízdní zvědové, ale kam oko dohlédlo, žádného jezdce neviděli.

„Michael neuměl natahovat tětivu plynule,“ řekl Hook. „Snažil jsem se ho to odnaučit, ale dělal to pořád. Takhle se nedá střílet přesně.“

„To nedá,“ souhlasil Scarlet.

„Nikdy se to nenaučil,“ pokračoval Hook. „Ale taky nikdy nekradl. Tu prokletou skříňku nevzal on.“

„Nezdál se mi jako zloděj.“ :

„Nebyl to zloděj! Ale já vím, kdo to udělal, a přísahám, že mu podřizu krk.“

„Jen aby tě za to taky nepověsili, Nicku.“

Hook se zašklebil. „Jestli nás Francouzi chytí, tak už na tom stejně nebude záležet. Je jedno, jestli budu viset, nebo mě rozsekají na kusy.“ Náhle si vybavil, jak umírali zmučení lučištníci před kostelíkem v Soissons, a zachvěl se.

„Ale už jsme se dostali přes řeku, takže by nás nemuseli chytit,“ řekl Scarlet. „Jak daleko to ještě je?“

„Otec Christopher říká, že možná týden pochodu, nebo nanejvýš o jeden dva dny víc.“

„To tvrdili už před dvěma týdny,“ povzdechl Scarlet, „ale na tom nezáleží. Týden hladovění ještě vydržíme.“

Nejmladší z lučištníků Geoffrey Horrocks přinesl prilbu plnou lískových oříšků. „Našel jsem je tam v tom křoví,“ řekl. „Mám je rozdělit mezi všechny, seržante?“ zeptal se Hooka.

„Jo, rozděl,“ přikývl Hook. „A řekni jim, že je to večere.“

„A taky zítřejší snídaneč,“ dodal Scarlet.

„Mít sít, mohli bychom chytit pár vrabců,“ uvažoval Hook.

„To bych si dal, trochu masíčka,“ povzdechl toužebně Scarlet.

Oba zmlkli. Přestalo pršet, ale foukal studený vítr a lučištníci se v provlhlém oblečení chvěli zimou. V dálce se zvedlo hejno špačků, přeletělo jako černý mrak o kus dál a zase se sneslo k zemi. Na druhém břehu řeky stále pracovali na opravě stezky přes močál.

„Byl to dospělý muž.“

„Co říkáš, Tome?“ zeptal se Hook, znovu ponořený do svých myšlenek.

„Já? Nic. Usínal jsem a tys mě vzbudil.“

„A taky dobrý člověk,“ ozval se znovu tichý hlas. „Ale teď už je v nebi.“

Svatý Kryšpinián, uvědomil si Hook a do očí mu vstoupily slzy.

„V nebi žádné slzy nejsou,“ pokračoval světec, „ani žádné nemoci. V nebi se neumírá a nejsou tam žádní páni. A není tam hlad. Michael je ve světě věčné radosti.“

„Co je s tebou, Nicku?“ zeptal se Tom Scarlet.

„Ale nic,“ mávl rukou Hook a pomyslel si, že svatý Kryšpinián ví vše o tom, jak to mezi bratry chodí. Spolu s Kryšpínem trpěl, spolu pak zemřeli a teď jsou v nebi s Michaelem. Náhle měl pocit, že je vše, jak má být, a že je to tak dobře.

Trvalo skoro celý den, než opravili obě stezky, aby je mohli použít. Potom se vojsko rozdělilo na dva dlouhé proudy mužů, žen, sluhů, koní a to málo lehkých vozů, co s sebou měli, a přechod přes Sommu začal. Král, v plném lesku zbroje, s korunou na hlavě, přecválal kolem strouhy, u níž seděl Hook. Následovalo ho na dvacet šlechticů a všichni se zastavili a napjatě pohlíželi k severu. Nic však neviděli. Francouzi pořád ještě nestačili obejít dlouhý oblouk, kterým se tok odchýlil k severu, a po nepřátelích tak stále nebylo vidu ani slechu. Anglické vojsko však konečně překročilo řeku a vstoupilo na území, které prohlašoval za své vévoda burgundský, třebaže to pořád byla Francie. Avšak teď už nestály Jindřichovým mužům v cestě žádné velké překážky – žádné, kromě francouzského vojska, pokud by se odhodlalo k boji.

„Potáhneme dál,“ řekl Jindřich svým velitelům.

A tak znovu pokračovali na sever, přesněji na severozápad. Mířili ke Calais, k Anglii, do bezpečí.

Nechali široký tok Sommy za sebou, ale protože byli všichni unavení a hladoví a mnozí nemocní, poručil král následující den zastavit. Déšť opět ustal, mraky se protrhaly a vysvitlo slunce. Teď už bylo kolem plno lesů, takže měli dost dřeva na ohně, a když si kolem nich začali všichni rozvěšovat oděvy, aby je usušili, zavládla v táboře téměř sváteční nálada. Velitelé rozestavili stráže, ale všem se zdálo, že jsou ve francouzských pustinách zcela sami a nikdo je nemůže ohrozit.

Muži hledali v lesích ořechy, houby a ostružiny a nikdo z nich přitom nezahlédl jediného Francouze. Hook doufal, že se mu podaří ulovit nějakého srnce nebo divoké prase, ale se zvěří to bylo jako s lidmi, všude pusto a prázdno.

„Zdá se, že bychom opravdu mohli uniknout,“ řekl otec Christopher, když se Hook vrátil z neúspěšného lovu.

„Král si to určitě myslí,“ odpověděl Hook.

„Z čeho tak soudíš?“

„Z toho, že nám dopřál den odpočinku.“

„To je od něho laskavé, ale podle mě spíš doufá, že tak umožní Francouzům, aby nás dostihli,“ prohlásil kněz. „Takový je to blázen.“

„Jako francouzský král?“

„Ne,“ zavrtěl kněz hlavou, „ten je doopravdy blázen. Náš král je pouze přesvědčen, že Bůh stojí při nás.“

„A to máš za bláznovství, otče?“

Kněz se odmlčel, protože se objevila Melisanda. Přitiskla se k Hookovi, ale nic neřekla. Byla hubená, hubenější než kdy předtím, jenže takoví teď byli všichni: hubení, hladoví a nemocní. Naštěstí Hooka i Melisandu epidemie úplavice ušetřila, ale nemocných bylo stále dost a tábor páchl jako jedna velká latrína. Hook svou ženu objal kolem ramen, přitiskl si ji k sobě a znovu si uvědomil, že Melisanda je to nejdražší, co na světě má. „Doufám, že jsme z toho opravdu venku,“ povzdechl.

„V to doufá i král,“ řekl otec Christopher, „a pevně věří, že mu Bůh svou přízeň potvrdí.“

„A v čem tedy spočívá jeho bláznovství?“

„Je ošidné být si něčím jistý, zvláště když se to týká Boha. I ve francouzském vojsku je dost těch, kteří jsou přesvědčeni, že Bůh je na jejich straně. A také oni jsou dobří křesťané. Modlí se, dávají almužny, přiznávají se k hříchům a přísahají, že už se žádných dalších nedopusť, zkrátka jsou to velmi bohabojní muži. A myslíš, že se ve svém přesvědčení mýlí?“

„To mi pověz ty, otče,“ řekl Hook.

Kněz povzdechl. „Kdybych rozuměl Bohu, chlapče, rozuměl bych všemu, neboť Bůh je všechno. Je písek, hvězdy, vítr i bezvětrí, prostě

všechno. A taky zná všechno. Zná můj osud stejně jako tvůj a všech lidí na světě, a kdybych tomu všemu rozuměl, co bych byl?“

„Samotný Bůh,“ odpověděla Melisanda.

„Ano, a to být nemůžu,“ řekl otec Christopher, „protože my lidé nemůžeme všechno znát a všemu rozumět. Tu výsadu má jen Bůh, a proto si dávej pozor před člověkem, který říká, že zná Boží vůli. To je, jako by si kuň myslel, že ovládá jezdce.“

„A náš král si to myslí?“

„Je přesvědčený, že je oblíbenec Boha,“ řekl kněz, „a možná je to pravda. Koneckonců je král, pomazaný a Bohem požehnaný k vládě nad námi.“

„Takže ho králem udělal Bůh?“ zeptala se Melisanda.

„Králem ho udělal meč jeho otce,“ odpověděl otec Christopher sarkasticky, „ale ten meč vedl samozřejmě Bůh,“ dodal a pokřižoval se. „Přesto se najdou tací, kteří tvrdí, že jeho otec neměl právo na trůn. A hříchy otců přecházejí na syny.“

„Chceš snad říct...,“ začal Hook, ale zarazil se, neboť si uvědomil, že řeči, které vedou, nemají daleko ke zradě.

„Chci říct, že se modlím, abychom se dostali domů do Anglie dřív, než nás Francouzi objeví,“ prohlásil klidně kněz.

„Už nás ztratili, otče,“ řekl Hook a přál si, aby to byla pravda.

Otec Christopher se usmál. „Možná nevědí, kde jsme, Hooku, ale dobře vědí, kam jdeme, takže nás nemusí moc hledat. Stačí, aby se dostali před nás a počkali si, až my najdeme je.“

„A my tady celý den odpočíváme.“

„Ano,“ přikývl kněz, „proto se musíme modlit, aby naši nepřátelé byli nejméně dva dny pochozu za námi.“

Druhý den se znovu vydali dál. Hook byl jedním ze zvěďů, kteří je-li dvě míle před předvojem a vyhlíželi nepřitele. Tohle dělal rád, protože mohl odložit naostřený kůl na vůz a jet volně před celou kolonou. Mraků na obloze opět přibývalo, stále foukal chladný vítr, a když se ráno probudili, bělala se dokonce tráva lehkou námrazou. Naštěstí brzy zmizela. Koruny buků zářily rudými a zlatavými odstíny, duby se zase zbarvily dobronzo a z některých stromů už listů téměř opadalo. Nízko položené pastviny byly po nedávných deštích zpola zaplavené a

také v brázdách zoraných polí se leskla voda. Hookovi muži jeli po cestě obchodníků s dobyt看, která vedla kolem vesnic, ale ty byly prázdné, bez lidí, bez domácích zvířat i bez sklizené úrody. Někdo zřejmě věděl, že tudy potáhnou Angličané, a zařídil, aby všichni naložili, co se dá, a odvezli to někam pryč. Jenže ten, kdo to zosnoval, zmizel. Po nepříteli stále nebylo ani stopy.

Kolem poledne se znovu spustil déšť. Bylo to jen drobné mžení, ale voda stačila proniknout Hookovi až na holé tělo. Jeho kůň se sotva vlekl. Celé vojsko postupovalo pomalu, protože na rychlejší pochod nemělo síly. Minuli menší město a Hook, únavou otupělý ke všemu kolem, sotva pohlédl na jeho hradby, ověšené pestrobarevnými praporci. Jeli dál a nechali opevněné město za sebou, až pak náhle poznali, že všem nadějším je konec.

Hook vyjel v čele svých mužů na nízké návrší. Před ním se otevřelo široké travnaté údolí a protějščí svah stoupal k pásu stromů, nad nimiž vyčnívala věž kostela. Údolí bylo pusté a prázdné, ale přesto tam Hook uviděl něco, co mu vzalo dech.

Zastavil Rakera a chvíli jen zíral.

Neboť přímo před ním se přes pastviny táhl od východu k západu široký pás hnědé země. Bylo nad slunce jasnější, že údolím prošlo vojsko. Velké vojsko! Hook se rozjel k okraji pásu zdupaného nescetnými koňskými kopyty, jejichž stopy byly tak ostré, že na některých viděl zřetelné otisky hřebů podkov. Pohlédl k západu, ale neviděl nic, jen pokračování zdupaného pásu, který se na konci údolí stáčil k severu.

„Panebože!“ povzdechl vedle něho užasle Tom Scarlet, „těch musely být tisíce.“

„Jed’ zpátky a pověz to siru Johnovi,“ řekl Hook Peteru Scoylovi.

„Co?“ zeptal se Scoyle.

Hook si vzpomněl, že Scoyle je Londýňan. „Co myslíš, že to je?“ ukázal na zdupanou zem.

„Bláto.“

„Tak pověz siru Johnovi, že tudy během včerejšího dne prošlo nepřátelské vojsko.“

„Vážně?“

„Jed’ už, k čertu!“ vyštěkl netrpělivě Hook a znovu pohlédl na tisíce a tisíce otisků kopyt. Bylo jich tolik, že po nich nezůstalo jediné stéblo trávy. Hook viděl v Anglii cesty, po nichž hnávali obchodníci dobytek do Londýna na porážku, a jako chlapec vždy žasl nad tím, jak velká stáda to byla. Jenže tenhle pás zdupané země vypadal mnohem širší. V první chvíli si pomyslel, že tudy museli projet snad všichni muži z celé Francie a možná i z celého Burgundska a že k tomu došlo v průběhu včerejšího dne. Takže někde na severozápadě, kam pás mířil, někde mezi tímto místem a Calais čekalo obrovské vojsko.

„Museli nás sledovat a vědí o nás všechno,“ řekl.

„Panebože,“ opakoval Tom Scarlet a pokřižoval se. Oba lučištníci pohlédli k vzdáleným lesům, ale žádné odlesky, jež by prozrazovaly, že se tam skrývají muži v zbroji, neviděli. Přesto si byl Hook jistý, že nepřítel má zvědy, kteří unavené anglické vojsko sledují.

Po nějaké době přijel sir John s tuctem zbrojenců. Mlčky si prohlédl stopy a pak, stejně jako Hook, se zadíval k severozápadu, kam vedly. „Takže jsou tady,“ řekl rezignovaně.

„Ale ne to malé vojsko, které nás sledovalo podél řeky,“ poznamenal Hook.

„To vím,“ odpověděl stroze sir John a znovu pohlédl na zdupanou a rozrytou zem. „Tudy prošla celá francouzská válečná moc, Hooku.“

„A vědí o nás, sire Johne.“

„Měl by ses oholit,“ řekl sir John. „Vypadáš jako pobuda.“

„Ano, sire Johne.“

„Samozřejmě že o nás ti bastardi zatracení vědí!“ vyštěkl sir John. „Takže nám nezbývá než rozvinout korouhve a pobít je. Pobít, pobít, pobít!“ zařval, až sebou Lucifer trhl a zastříhal ušima.

Opravdu jim nic jiného nezbývalo. A následující den, když francouzské vojsko stále ani nezahlédli, získali přesvědčivý důkaz o tom, že nepřítel ví přesně, kde jsou. Na cestě na ně čekali tři heroldi. Měli livreje jasných barev a nesli dlouhé bílé heroldské hole. Hook je ve vši zdvořilosti pozdravil a znovu poslal pro sira Johna, který je pak odvedl ke králi.

„Co ti nastrojení bastardi chtějí?“ zeptal se Will Dale.

„Přijeli nás pozvat na snídani,“ odpověděl Hook. „Říkali, že bude slanina s fazolemi a chlebem, pečená husí játra a pivo.“

Will se zazubil. „Mám dojem, že bych teď kvůli misce fazolí uškrtil vlastní mámu. Jenom kvůli pitomým fazolím!“

„Fazole, slanina a chleba...,“ povzdechl Hook.

„A co tak upečené selátko, z kterého by ještě kapal omastek?“ dodal Will roztouženě.

„Mně by stačil kousek chleba,“ řekl Hook. Věděl, že ti tři Francouzi se o nich během návštěvy hodně dozvědí. Heroldi jsou považováni za nestranné osoby, pouhé pozorovatele a posly, ale nebylo pochyb, že řeknou francouzským velitelům vše, co viděli – že jim povědí o tom, jak z anglické kolony co chvíli odbíhají muži stranou, stahují si kalhoty a vyprazdňují útroby, a stejně tak je budou informovat o jejich hubených koních a o celém unaveném vojsku, které se sotva vleče.

„Vyzvali nás k boji,“ oznámil otec Christopher, když heroldi odjeli. „Všechno proběhlo navýsost zdvořile,“ řekl Hookovi a jeho lučištníkům. „Všichni se vzájemně ukláněli, vyměňovali si komplimenty, shodli se, že počasí je hrozné, a potom naši hosté přednesli svou výzvu.“

„To od nich bylo pěkné,“ poznamenal Hook.

„Zdvořilost a vybrané chování jsou důležité věci,“ řekl kněz. „Nemůžeš tančit s ženou, aniž bys ji o to předtím požádal, aspoň ne ve slušné společnosti, takže teď nás vyzývají k tanci konetábl Francie spolu s vévodou bourbonským a vévodou orleánským.“

„Co jsou to zač?“ zeptal se Tom Scarlet.

„Konetábl je Charles d’Albret a modlí se, Tome, aby ses v tom tanci nepřimotal do jeho blízkosti. A ti druzí dva jsou velmožové. Mimo chodem vévoda z Bourbonu je tvůj starý známý, Hooku.“

„Můj známý?“

„Ano. On vedl vojsko, které zničilo Soissons.“

„Panebože!“ vydechl Hook a znovu pomyslel na oslepené lučištníky, kteří v tom městě vykrváceli na dlažbě před kostelem.

„A každý z těchto vévodů,“ pokračoval otec Christopher, „vede kontingent větší než celé naše vojsko. Aspoň to tak vypadá.“

„A král jejich výzvu přijal?“ zeptal se Hook.

„Samozřejmě,“ přikývl otec Christopher, „a s velkou ochotou. Jindřich miluje tanec, i když odmítl místo, kde by se ta zábava měla konat. Řekl, že Francouzům jistě nebude dělat potíží, aby nás našli.“

A když nyní král věděl, že s tím Francouzi opravdu nebudou mít potíží, takže jeho vojsko by mohlo být nuceno bojovat kdykoliv, poručil, že od této chvíle musejí jet všichni muži v plné zbroji, třebaže téměř všichni ji měli rezavou a tabardy tak špinavé a potrhané, že tím mohli stěží udělat na nepřítele dojem, a už vůbec ne vzbudit v něm strach. Avšak stále se žádný nepřítel neobjevoval.

A neobjevil se ani v den svaté Korduly, britské panny, kterou zabili barbaři, ani následujícího dne ve svátek svatého Felixe, jenž byl upálen za to, že odmítl vydat Písmo svaté úřadům ke zničení. Anglické vojsko už táhlo déle než dva týdny a na další den připadal svátek svatého Rafaela, o němž otec Christopher řekl, že je jedním ze sedmi archandělů, kteří stojí před trůnem Boha Otce. „A víš, jaký den bude zítra?“ zeptal se kněz Hooka v den svatého Rafaela.

Hook chvíli přemýšlel, ale ani pak si tím nebyl jistý. „Středa?“

„Ne,“ zavrtěl otec Christopher hlavou a usmál se, „zítra je pátek.“

„Ano, zítra je pátek a ty nám předložíš k jídlu rybu, otče. Doufám, že to bude pěkný tlustý pstruh. Nebo snad úhoř?“

„Zítra je den svatého Kryšpína a svatého Kryšpiniána,“ řekl kněz.

„Ach bože!“ vyhrkl Hook a zachvěl se, jako by na něj dýchl mrazivý závan, i když si nebyl jistý, zda v něm ten pocit vyvolal strach, nebo náhlá jistota, že v takový den musí dojít k něčemu hroznému.

„Možná je to den vhodný k tomu, aby ses modlil,“ dodal kněz, jako by mu četl myšlenky.

„Ano, budu se modlit, otče,“ slíbil Hook a začal hned. Zaříd', abychom dospěli k tvému dni, aniž narazíme na Francouze, prosil svatého Kryšpiniána. A zaříd' také, abychom jim unikli, a pak nás doved' bezpečně domů. A zahal Francouzům zrak, aby nás neviděli, prosil dál, a o totéž žádal i svatého Rafaela, patrona slepců. Doved' nás v bezpečí domů, modlil se a slíbil svatému Kryšpiniánovi, že vykoná pouť do Soissonsu, když mu světec umožní vrátit se domů, a vloží do nádoby v katedrále peníze, dost peněz na to, aby zaplatil oltářní přikrývku, z které kdysi John Wilkinson kus vytrhl. Jenom nás doved' domů, pro sil

pořád dokola, všechny nás doved' domů a drž nad námi ochrannou ruku, ať se nám nic nestane.

A v ten den, ve čtvrtek, v den svatého Rafaela, dvacátého čtvrtého října roku čtrnáct set patnáct, dostal Hook na své modlitby odpověď.

Jeli právě krajem nízkých, ale strmých kopců a prudkých bystrin, vedeni místním člověkem, valchářem, který znal zdejší spletné stezky, v nichž bylo těžké se vyznat. Vedl Hooka a zvědy předvoje po vozové cestě, jež se vinula mezi stromy. Cesta do Calais byla dál na západ, ale po ní jít nemohli, protože vedla do Hesdinu, opevněného města na břehu menší říčky, a most přes ni střežil barbakán, takže z ní museli sejít a hledat jiný přechod. „Za řekou musíte jít na sever,“ řekl valchář, „pořád na sever a pak se znovu napojíte na hlavní cestu. Rozumíš?“ Měl z lučištníků strach a ještě větší ze zbrojenců v královské livreji, kteří jeli hned za nimi a rozhodovali o tom, zda mu mohou věřit.

„Rozumím,“ odpověděl Hook.

„Pořád na sever,“ opakoval Francouz. Cesta klesala do údolí, v němž se podél jižního břehu řeky táhla vesnice. „*La rivière Ternoise*“, řekl muž a ukázal na protější břeh, kde se strmě zvedaly kopce. „Musíte jít tam a najdete cestu do Saint-Omeru.“

„Do Saint-Omeru?“

„*Oui!*“ přikývl muž. Hook si vzpomněl na svou pout' s Melisandou ze Soissons, kdy také mířili do Saint-Omeru, a uvědomil si, že odtud už to není do Calais daleko. Tak blízko cíle, pomyslel si. Nervózní valchář řekl ještě něco, ale Hook byl v myšlenkách jinde a musel ho požádat, aby to zopakoval. „Místní lidé nazývají Ternoise Řekou mečů.“

„Proč?“ zeptal se Hook.

Muž pokrčil rameny. „Jsou to blázni,“ řekl, „vždyť je to jen řeka.“

Navzdory nedávným deštům nebylo v Ternoise moc vody a rytíř, který velel zbrojencům, poručil Hookovi, aby ji s lučištníky přebrodil a vystoupil do protějšího svahu. „Počkejte tam nahoře,“ dodal a Hook poslušně pobídl Rakera a vjel do Řeky mečů. Jeho lučištníci ho následovali a společně se brodili tokem, který sahal koním sotva po břicho. Hned ze břehu se začínal zvedat strmý svah a na unavených koních do něj vystupovali pomalu. Nepršelo, jen občas se spustilo drobné mžení,

ale nízko nad jejich hlavami pluly temné mraky a nad východním obzorem bylo téměř černo. „Myslím, že chytíme další chlístanec,“ prohodil Hook směrem k Willu Dalovi.

„Vypadá to tak,“ řekl Will stísněně, jako by se nebál deště, ale nějaké temné hrozby, kterou s sebou mraky přinášejí.

Nebyli ještě ani v polovině svahu, když do řeky vjeli zbrojenci a začali stoupat za nimi. Hook se otočil a uviděl, že k řece se už blíží celá kolona vojska, jako by všechny ovládl náhlý spěch. Brzy se kolem Hooka přehnal sir John s korouhevníkem za zády a o chvíli později cválal vzhůru také král na koni barvy noci. „Co se stalo?“ zeptal se Tom Scarlet.

„Nevím,“ pokrčil rameny Hook. Král, jeho doprovod a všichni ostatní zbrojenci nahoře zastavili a hleděli k severu.

Chvíli po nich dorazil na vrchol svahu i Hook a také on beze slova zíral.

Terén před nimi klesal do mělkého údolí, v němž ležela vesnice. Z ní vedla cesta k rozlehlému zoranému poli, které se pod zamračenou oblohou černalo čerstvě rozoranou rozmoklou hlínou. Pole ohraničoval ze dvou stran pás lesů a nad vrcholky stromů na západě vyčnívalo cimbuří malého hradu, nad jehož věží vlála vlajka. Bylo to však daleko a Hook nerozeznal, jaký znak na ní je.

Náhle si uvědomil, že mu ta krajina připadá povědomá. A pak si vzpomněl. „Tady jsem už jednou byl,“ řekl nahlas, i když spíš jen sám pro sebe, „s Melisandou. Ano, tudy jsme šli.“

Tom Scarlet se na něj podíval, ale mlčel.

„A tamhle jsme se setkali s nějakým jezdcem,“ ukázal Hook. „Řekl nám, jak se to tady jmenuje, ale už jsem to zapomněl.“

„Jasně že se to tady musí nějak jmenovat,“ poznamenal Scarlet příškrčeným hlasem.

Na vrchol svahu dojížděli další muži, zastavovali koně a hleděli k severu. Téměř všichni mlčeli a mnozí se křížovali.

Nebylo divu, neboť před nimi stálo nepřátelské vojsko. A zdálo se, že jeho mužů je tolik, jako zrněk písku na pobřeží nebo hvězd na obloze. Na vzdáleném konci zoraného pole se táhly nedohledné zástupy

Francouzů a Burgundů a nad jejich hlavami vlál bezpočet korouhví a praporců.

Cestu do Calais zatarasila veškerá vojenská síla Francie a Angličané byli v pasti.

Avšak Jindřich, hrabě z Chesteru, vévoda akvitánský, pán Irska a král anglický, v sobě při pohledu na nepřitele našel novou nezkrotnou energii. „Vytvořte bojový šik!“ zvolal a pak přecválal napříč před shromažďujícím se vojskem. „Poslouchejte své vůdce, ti vědí, kde máte být!“ hřimal. „Rad'te se pod jejich korouhvemi! Nadešel den, kdy budeme z vůle Boží bojovat. Vytvořte šik!“

Francouzské vojsko se stále ještě shromažďovalo a řadilo pod korouhvemi a praporci hustými jako les. „K čertu!“ zaklel Thomas Evelgold. „Kolik jich může být, když každá korouhev znamená jednoho pána a každý přivedl aspoň deset mužů?“

„Tisíce,“ odpověděl Hook.

„A to těch deset je ještě málo,“ pokračoval centenar, „zatraceně málo. Podle mě je pod každou korouhví víc než stovka mužů, možná i dvě stovky!“

Hook se snažil nepřátelské korouhve spočítat, ale bylo jich příliš moc. Jedno však bylo jisté – že francouzské vojsko je obrovské a anglické malé a vyčerpané strastmi. „Pomáhej nám Bůh,“ povzdechl a znovu mu v mysli vyvstala vzpomínka na krev a děsivý křik mučených a umírajících v Soissons.

„Někdo nám musí pomoci,“ zamumlal Evelgold a obrátil se k lučištníkům. „Sesednout!“ zvolal. „Jsme na pravém křídle! Připravte si luky a kůly! A hod'te sebou! Chlapci ať se postarají o koně! Hněte sebou, nelelkujte, čeká nás boj!“

Koně nechali na louce u vesnice a celé vojsko se pak pěšky vydalo do mírného svahu. Nepřítel nebyl z vesnice vidět, ale když Hook vystoupil na okraj rozorané pláně a znovu se před ním objevily nekonečné řady nepřátel, přeběhl mu po zádech mráz. Nebyl to houf uprchlíků zdecimovaných nemocmi, hladem a únavou, ale obrovské hrdé vojsko připravené ztrestat vetřelce, kteří se odvážili vtrhnout do jeho země.

Anglický předvoj byl teď na pravém křídle a jeho lučištníci postupovali ještě dál vpravo, kde se spojili s polovinou lučištníků, kteří předtím tvořili střed kolony. Druhá polovina se spojila se zadním vojem, jenž se nyní přesunul doleva. Na obou křídlech tedy byla velká síla lučištníků a mezi nimi se zformovala bojová linie zbrojenců.

„Panebože, co proti nim zmůžem?“ povzdechl Tom Scarlet. „Na koňském trhu jsem viděl víc lidí.“

Mluvil o anglických zbrojencích. Nebylo jich ani tisíc a proti obrovskému francouzskému vojsku vypadali jako ubohý houfec. To lučištníků bylo mnohem víc, na každém křídle přes dva tisíce. „Kůly!“ zvolal rytíř v zeleném tabardu, který přecválal napříč před linií lučištníků, „zarazte do země kůly, mládenci!“

Sir John, jenž zaujal se svými zbrojenci místo ve středu bojové řady, přišel k lučištníkům a dohlížel na to, jak připravují kúlovou hradbu. „Počkáme, jestli zaútočí,“ křikl na ně, „a pokud ne, přinutíme je k boji ráno!“

„A proč za tmy neutečeme?“ zeptal se kdosi.

„Neslyšel jsem, nic jsem neslyšel!“ odpověděl sir John, pak prošel podél řady a všem opakoval, že musí být připraveni na francouzský útok.

Lučištníci nebyli tak těsně sevřeni jako zbrojenci, kteří stáli rame-no vedle ramene ve čtyřech řadách za sebou. Střelci z luků musí mít kolem sebe místo, aby mohli natáhnout dlouhá lučiště, a na rozkaz svých velitelů se vysunuli o několik kroků před úroveň linie zbrojenců a tam se rozestoupili, aby si každý našel dost místa. Hook se ocitl se zbývajícími muži sira Johna na samém čele. V řadě s ním mohlo být tak dvě stě lučištníků, ostatní stáli za nimi v několika volných řadách a každý zarážel kůl do země tak, aby mířil špicí proti Francouzům. „Stůjte každý před svým kúlem, aby ho nepřítel neviděl!“ zvolal rytíř v zeleném tabardu.

„Přece nejsou slepí,“ zabručel Will Dale, „musí vidět, co děláme.“

Francouzi je pozorovali. Byli asi půl míle od nich a pořád jich přibývalo, takže pod stále temnější oblohou, jak mraky houstly, se kupilo nepřehledné množství barev praporců a čabrak na koňských hřbetech.

Většina francouzských jezdců se točila na obzoru, kde byly vztyčeny stany, ale spousta jich vyjížděla k jihu, aby obhlédli anglické vojsko.

„Vsadím se, že se nám ti bastardi smějí,“ řekl Tom Scarlet. „Ucvrkávají si smíchy do kalhot.“

Nejbližší nepřátelští jezdci byli jen čtvrt míle daleko, stáli nebo volně pojížděli po zoraném poli a pozorovali přípravy Angličanů. Lesy nalevo i napravo od pole vypadaly v slábnoucím podvečerním světle podivně temné. Někteří lučištníci, kteří už měli kůly zatlučené, odbíhali do lesa, aby si v hustém houští hlohů a lískových keřů vyprázdnili útroby, ale většina jen zírala na nepřítele a Hook si pomyslel, že Tom Scarlet má pravdu. Francouzi se musí při pohledu na ně smát. Už teď jich bylo čtyřikrát nebo pětkrát víc než Angličanů a k severnímu konci pole stále přijížděli další. Hook klesl na koleno, pokřižoval se a modlil se k svatému Kryšpiniánovi. A nebyl z lučištníků sám, nejméně tucet jich klečelo jako on a stejně tak i někteří zbrojenci. Vojskem procházeli kněží a udělovali požehnání, zatímco Francouzi pojížděli s koňmi po oraništi a Hook si představil, jak se smějí tomu ubohému vojsku, které jim svým provokativním pochodem chtělo vyjádřit pohrdání, a když se mu nepodařilo uniknout, ocitlo se chycené v pasti. „Zachraň nás,“ modlil se k svatému Kryšpiniánovi, ale světec neodpovídal a Hook si pomyslel, že se jeho prosby musely někde v té velké temné prázdnotě za zlověstnými mračny ztratit.

Teď už přšlo pořádně. Byla zima, a když začalo lít jako z konve, lučištníci rychle svésili tětiny, smotali je a schovali pod přilby, aby nenavlhly. Z řady vyjeli angličtí heroldi, aby se setkali s heroldy francouzskými, a Hook viděl, jak se vzájemně v sedlech uklánějí. Po chvíli se ti angličtí, na sedácích zastříkaných až po břicho blátem, vraceli zpátky.

„Dnes se už bojovat nebude, mládenci,“ oznámil sir John lučištníkům. „Ale zůstaneme, kde jsme. Žádné ohně a budete tiše. Nepřítel nám prokázal čest, že s námi bude bojovat zítra, takže se snažte spát. Opakuju, dnes se bojovat nebude!“ Jel podél linie lučištníků a za chvíli jeho hlas zanikl v šumění deště.

Hook stále klečel na jednom koleni. „Budu bojovat v den tvého svátku,“ říkal světci. „Drž nad námi ochrannou ruku, nad všemi. A

postarej se o Melisandu, aby se jí nic nestalo. Prosím tě o to. Ve jménu Boha Otce tě prosím, zaveď nás v bezpečí domů.“

Žádná odpověď, pouze pleskání deště a vzdálené brumlání hromu.

„Modlíš se, Hooku?“ ozval se nad ním posměšný hlas Toma Perrilla.

Hook vstal a obrátil se proti němu, ale to už mezi oba lučištníky vstoupil Tom Evelgold. „Něco Hookovi chceš?“ zeptal se vyzývavě.

„Doufám, že to zítra přežiješ, Hooku,“ řekl Perrill, aniž na Evelgolda pohlédl.

„Já doufám, že to přežijeme všichni,“ odpověděl Hook. Cítil vůči Perrillovi takovou nenávist, že se téměř chvěl, ale neměl sílu s ním v tento deštivý podvečer jakkoli bojovat.

„Protože my dva jsme spolu ještě neskončili,“ prohlásil Perrill.

„Ano, neskončili,“ přikývl Hook.

„Zabils mého bratra,“ pokračoval Perrill. „Řekls, žeš ho nezabil, ale udělals to ty a smrt tvého bratra to nesrovnala. Něco jsem slíbil své matce a ty víš, co to je.“ Z okraje přílby mu kapala dešťová voda.

„Měli byste si vzájemně odpustit,“ řekl Evelgold. „Zítra nás čeká boj a do něj byste měli jít jako přátelé. Nepřátel je proti nám víc než dost.“

„Něco jsem slíbil a to splním!“ odpověděl tvrdě Perrill.

„Říkáš, žeš to slíbil své matce?“ zeptal se Hook. „Má slib děvce nějakou váhu?“

Perrill se však nedal vyvést z míry. „Moje matka nenávidí tvou rodinu a chce, abyste všichni zhebli. A ty jsi poslední.“

„Přání tvé matky splní nejspíš Francouzi,“ poznamenal Evelgold.

„Buď já, nebo oni,“ kývl Perrill směrem k nepříteli, i když stále hleděl na Hooka, „ale během boje s Francouzi tě zabíjet nebudu,“ dodal. „To jsem ti přišel říct. Už tak máš plný gatě strachu, tak aby ses nebál ještě mě.“

„Dobrá, už jsi mu to řekl a teď běž,“ zabručel Evelgold.

„Takže ti navrhuju příměří, dokud to tady neskončí.“

„Ani já tě během boje s Francouzi nezabiju,“ souhlasil Hook.

„Ani dnes v noci,“ dodal Perrill.

„Ani dnes v noci,“ opakoval Hook.

„Tak spi dobře, Hooku. Možná je to tvá poslední noc na zemi,“ řekl Perrill, otočil se a odešel.

„Proč se vy dva tak nenávidíte?“ zeptal se Evelgold.

„To je stará záležitost, táhne se to už od mého dědečka. Prostě se nenávidíme, celé naše rodiny se nenávidí, odjakživa.“

„Zítra touhle dobou už možná budete mrtví oba,“ řekl Evelgold, „nebo spíš my všichni. Takže uděláš nejlíp, když se před bojem vyzpovídáš a zúčastníš se mše. A tvoji lučištníci mají dnes v noci stráž. První hlídku budou držet Walterovi lidé a po nich nastoupíte vy. Vyjdete do poloviny toho pole,“ ukázal k oraništi, „ale tiše, aby vás nebylo slyšet. Takže žádné výkřiky ani hlasitý hovor, a už vůbec ne zpěv. Rozuměls?“

„Proč nás nesmí být slyšet?“

„Jak to mám, k čertu, vědět? Když budou dělat hluk páni, vezme jim král koně, a když někdo z lučištníků jenom kvikne, uřízne mu uši. To je králův rozkaz. Takže budete držet stráž a Bůh vám pomáhej, jestli se dají Francouzi do pohybu.“

„To snad ne? Přece nebudou bojovat v noci.“

„Sir John si to taky myslí, ale stejně chce, aby tam byla stráž.“ Evelgold pokrčil rameny, jako by chtěl říct, že podle něho je to zbytečné opatření, ale už nic nedodal a odešel.

Ještě než se snesla tma, přijížděli blíž další Francouzi, aby si prohlédli nepřátelské vojsko. Do černých brázd pole pleskal déšť a překrýval jejich smích a posměšné výkřiky. Zítra měl být den svatých Kryspína a Kryšpiniána a Hook se smířoval s tím, že to bude poslední den jeho života.

Pršelo celou noc. Sir John Cornewaille jel hustým studeným deštěm do Maisancelles, ale v malé zakouřené místnůstce stavení, v němž se Jindřich ubytoval, našel jen králova nejmladšího bratra Humphreye, vévodu z Gloucesteru, a Edwarda, vévodu z Yorku. Ani jeden z nich nevěděl, kam anglický král zmizel.

„Zřejmě se někde modlí, sire Johne,“ mínil vévoda z Yorku.

„Dnes v noci budou Boha od všech těch modliteb brnět uši, Milosti,“ zabručel sir John.

„Tak k té kakofonii přidej i svůj hlas, sire Johnne,“ řekl vévoda. Byl vnukem krále Jindřicha toho jména třetího a bratranec Richarda Druhého, jehož trůnu se zmocnil otec současného krále, přesto prokazoval uzurpátorovu synu věrnost, a protože byl stejně zbožný jako král, těšil se naprosté Jindřichově důvěře. „Myslím, že Jeho Veličenstvo se chtělo přesvědčit, jaká je ve vojsku nálada,“ dodal vévoda z Yorku.

„Není třeba si dělat starost,“ řekl sir John. Necítil se v Yorkově přítomnosti dobře, neboť vévoda byl na jeho vkus příliš vzdělaný a zbožný, a proto jeho rezervovanost vnímal jako projev povýšenosti. „Všichni jsou promoklí, prochladlí, hladoví, nemocní a unavení, ale zítra budou bojovat jako vztekli psi,“ dodal. „Nechtěl bych jít proti nim.“

„Radil bys...,“ začal vévoda z Gloucesteru, ale pak se zarazil a zřejmě se rozhodl, že bude lepší, když svou myšlenku nedokončí. Sir John však věděl, na co se chtěl Humphrey zeptat: jestli by Jindřichovi radil, aby pod rouškou noci uprchl. Ne, neradil, pomyslel si, ale nevslovil to. Ostatně král by to neudělal, v této situaci by své vojsko neopustil. Pevně věřil, že Bůh je na jeho straně a že to zítra ráno dokáže nějakým zázrakem.

„Jestli dovolíš, Milosti, rád bych odešel,“ řekl sir John. „Musím se připravit.“

„Chtěl jsi králi něco sdělit?“ zeptal se vévoda z Yorku.

„Chtěl jsem mu jen popřát Boží požehnání,“ odpověděl sir John. Ve skutečnosti přišel, aby zjistil, jak se král cítí před rozhodujícím bojem, i když o Jindřichově odhodlání nepochyboval. Rozloučil se s oběma vévody a vrátil se do chléva, v němž se ubytoval on. Byl to ubohý páchnoucí přístřešek, ale přesto mohl mluvit o štěstí, že našel aspoň to, když většina mužů stráví noc vystavena dešti, chladu a zřejmě i bouři.

Do chatrné střechy bušil déšť, voda protékala došky dovnitř a oheň spíš kouřil než hřál. Zde tedy čekal na sira Johna jeho zbrojř Richard Cartwright, muž vážného důstojného zjevu a odpovídajícího chování, takže působil kněžsky víc než mnohý kněz. „Jsi připraven, sire Johnne?“ zeptal se zbrojř.

„Ano,“ přikývl sir John a hodil promoklý plášť vedle ohně.

Už předtím si svlékl zbroj, kterou měl na sobě celý den, a Cartwright mu ji vysušil, vycídil rezavé skvrny a vše pak vyleštil. Nyní vzal kožené kalhoty a kožený kabátec, vytřel je kusem suchého hadru a nakonec pečlivě promazal lanolinem. Oba kusy oděvu byly z měkké vláčné jelenice a ušil je krejčí v Londýně, takže siru Johnovi padly jako druhá kůže.

Celou dobu Cartwright mlčel a také sir John zůstával ponořen do svých myšlenek; ostatně takhle to probíhalo téměř vždy, když stál s rozpřaženýma rukama, zatímco mu zbrojář natíral rukávy a nohavice olejem, aby se na ně dala snadno navléknout zbroj. Myslel na všechny tur naje a bitvy, kterých se kdy účastnil, na zvláštní vzrušení spojené s očekáváním boje, i když dnes žádné vzrušení necítil. Do střechy bubnoval déšť, vítr stříkal kapky dveřmi dovnitř a sir John si představil, že stejně jako on si nyní o pár set metrů dál připravují zbroj tisíce Francouzů. Desítky tisíc...

„Říkal jsi něco, sire John?“

„Já?“

„Asi se mi to jen zdálo. Zvedni ruku, prosím.“ Cartwright mu navlékl přes hlavu haubergeon. Hustě tkaná kroužková košile bez rukávů mu sahala přes boky a otvory pro ruce v ní byly široké, aby nepřekážely v pohybu. „Promiň, sire John“, zamumlal zbrojář jako vždy, když si před ním klekl a provlékal mu přední a zadní lem haubergeonu mezi nohama. Sir John na to nic neřekl.

Také Cartwright mlčel a připnul siru Johnovi stehenní pláty. Přední díl trochu překrýval zadní a sir John ohnul jednu a pak druhou nohu, aby měl jistotu, že se železné pláty po sobě pohybují bez zadrhávání. Nemusel si říkat o úpravy, neboť Cartwright znal své řemeslo a věděl, co dělá. Po stehenních plátech přišly na řadu holenní, jež kryly lýtko, pak nákolanky a nakonec plátové boty, které se připínaly k holenním plátům.

Cartwright vstal a připnul siru Johnovi suknici. Byla kožená, pokrytá kroužkovou tkaninou s železnými pásky, jež kryly slabiny. Sir John myslel na své lučištníky, kteří se snaží usnout venku v dešti. Ráno budou mokří, prochladlí a unavení, ale nepochyboval, že dají do

boje vše. Slyšel skřípání brusných kamenů a věděl, že všichni ostří hroty šípů a čepele mečů a seker.

Na řadu přišly prsní a zádové pláty, nejtěžší kusy zbroje. Cartwright siru Johnovi zručně připnul prsní pláty vyrobené, stejně jako ostatní části, z bordeauxské oceli, po nich pláty na ochranu horní části paží, předloktí a takzvané myšky na lokty. Nakonec nabídl siru Johnovi s úklonou plátové rukavice s vyříznutou kůží v dlaních, neboť sir John chtěl držet jílec meče holou rukou, aby měl pro zbraň lepší cit. Zranitelné místo, kde se stýkal prsní a zádový plát, kryly nárameníky. A pak Cartwright upevnil řemínky kolem krku sira Johna nákrčník. Někteří těžkooděnci používali ke krytí mezery mezi přilbou a prsním plátem aventail, ale sir John byl přesvědčen, že dobře tvarovaný nákrčník je lepší než jakákoliv ochrana kroužkovým pletivem, třebaže se nedůtklivě zamračil, když se pokusil otočit hlavu.

„Nemám to trochu povolit, sire John?“ zeptal se rychle Cartwright.

„Ne, ne.“

„Ruce, sire John,“ řekl zbrojář, a když mu sir John vyhověl, přetáhl mu přes hlavu tabard, pomohl mu vstrčit ruce do širokých rukávů a pak mu urovnal znak se lvem překrytý křížem svatého Jiří. Nakonec připnul svému pánu opasek, na nějž zavěsil pochvu s Drahouškem, jak sir John nazýval svůj oblíbený těžký meč. „Svěříš mi ráno pochvu, sire John?“ zeptal se Cartwright.

„Samozřejmě,“ přikývl sir John. Měl ve zvyku pochvu před bitvou odkládat, protože by mu jenom překážela, a když se schylovalo k začátku boje, zavěsil si na kožené poutko u opasku holý meč.

Na hlavě měl navlečenou koženou kuklu a teď si na ni nasadil přilbu. Hned ji však sejmul a podal zpátky Cartwrightovi. „Sejmi hleď!“ poručil mu.

„Ale...“

„Řekl jsem, abys ho sejmul!“

Kdysi, na jednom rytířském turnaji v Lyonu, se siru Johnovi podařilo zasáhnout soupeřovo hledí tak, že se sklopilo, a potom už soka, který toho mnoho neviděl, snadno porazil. Ted' si na to vzpomněl a

pomyslel si, že zítra budou Angličané potřebovat každou, i tu sebe-menší výhodu.

„Francouzi přece budou mít střelce z kuší,“ pokusil se znovu, i když se vši pokorou, namítnout Cartwright.

„Sejmi ho!“

Zbrojír tedy poslechl a s lehkou úklonou mu podal přilbu zpátky. Tu si však sir John nasadí až později, takže pro tuto chvíli byl připraven.

Stále přšelo. Venku ve tmě zařehotal kuň a po chvíli zaburácel hrom. Sir John zvedl hedvábný šátek od své ženy, políbil ho a pak si ho zastrčil do mezery mezi nákrčníkem a prsním plátem. Někteří muži si darované šátky uvazovali kolem krku, ale siru Johnovi se jednou stalo, že když v boji na chvíli ztratil v sedle rovnováhu, chytil svého soka mimoděk za šátek uvázaný kolem krku, tak ho strhl z koně a pak ho zabil. Kdyby zítra někdo z nepřátel chytil jeho hedvábný šátek, jen by mu ho vyškubl, ale nestrl by ho za něj k zemi. Někdy v boji rozhoduje i sebemenší drobnost. Nakonec sir John ohnul paže, a když se přesvědčil, že mu žádná část zbroje nebrání v pohybu, kývl spokojeně hlavou. „Díky, Cartwrighte,“ řekl.

Zbrojír sklonil hlavu a odpověděl stejně jako vždy: „Jsi oblečený na to, abys zabíjel, sire Johně.“

Podobně jako třicet tisíc Francouzů na druhé straně zoraného pole.

„Měla bys jít pryč,“ řekl Hook Melisandě. „Už teď, v noci. Vezmi si peníze, všechno, co uneseš, a běž.“

„Kam?“ zeptala se.

„Pokus se najít svého otce.“ Hovořili spolu v anglickém táboře, v dolíku jižně od zoraného pole. Vesnické chýše pro sebe zabrali páni a šlechtici a Hook slyšel zvonění kladiv, jak jejich zbrojíři prováděli poslední úpravy drahé plátové zbroje. Ostré kovové zvuky překrývalo neustávající šumění deště. Ve východní části vesnice zůstaly vozy Angličanů osvětlené několika málo ohníčky, jež se podařilo v dešti udržet. Francouzské vojsko nebylo z dolíku vidět, ale jeho přítomnost prozrazovala matná zář ohňů, která se odrážela od nízkých mraků. Z

nich náhle nad lesy na východě vyšlehl klikatý blesk a po chvíli zaráchotilo dunění hromu, jako když vystřelí obrovské dělo.

„Nikam nepůjdu,“ prohlásila Melisanda. „Jsem tvoje žena a zůstanu s tebou.“

„Ale my zemřeme.“

„Nezemřete,“ řekla, i když to neznělo moc přesvědčivě.

„Slyšelas přece otce Christophera,“ snažil se ji dál přesvědčovat. „Mluvil s heroldy. Francouzů je třicet tisíc, zatímco nás jen šest tisíc.“

Místo odpovědi se k němu ještě těsněji přitiskla, aby se celá schovala pod jeho pláštěm. Seděli pod rozložitým dubem, ale ani jeho koruna je neochránila před deštěm. Náhle na něho Melisanda pohlédla. „Melisanda byla žena krále Jeruzaléma,“ řekla. Hook mlčel a čekal. „Pak ten král zemřel a všichni muži tvrdili, že musí jít do kláštera a tam se modlit. Ale ona je neposlechla a stala se královnou. Slavnou a velkou královnou!“

„A ty jsi moje královna,“ řekl Hook.

„V klášteře v Soissonsu jsem měla přítelkyni, sestru Beatrici,“ pokračovala Melisanda. „Byla starší, mnohem starší a radila mi, abych odešla. Řekla mi, že si musím najít vlastní život, ale já jsem nevěděla, kam mám jít a kde ho hledat. A pak ses v mém životě objevil ty a já se zachovám jako Melisanda. Budu dělat, co chci já, takže zůstanu s tebou.“

„Ale já jsem lučištník,“ namítl Hook, „pouhý lučištník.“

„Ne, jsi ventenar a už zítra se možná staneš centenarem. A jednou budeš mít svou půdu – spolu ji budeme mít.“

„Zítra je den svatého Kryšpiniána,“ řekl Hook ve zmatku, neboť si nedovedl představit, že by on mohl někdy mít vlastní půdu.

„Jistě na tebe nezapomněl a bude zítra s tebou.“

Hook doufal, že má Melisanda pravdu. „Ale aspoň v něčem mi vyhov,“ prosil ji. „Obleč si tabard, který ti dal otec.“

Chvíli váhala a pak přikývla. „Obleču si ho,“ slíbila.

„Hooku!“ vyštěkl ze tmy hlas Torna Evelgolda. „Je čas na vaši hlídku!“

Hook cítil, že ho Melisanda sevřela rukama, jako by ho nechtěla pustit. „Hooku!“ ozval se znovu Evelgold.

„Už jdu!“

„Ještě se uvidíme,“ hlesla Melisanda, „předtím...“

„Ano, uvidíme,“ odpověděl, naposledy ji přitiskl k sobě a vroucně ji políbil. Pak vstal a zahalil ji svým pláštěm. „Už jdu!“ zvolal znovu na Evelgolda.

Žádný z jeho lučištníků nespál, protože v chladu, dešti a burácení hromu nešlo usnout. Brblali, chvěli se zimou a únavou, ale poslušně vyrazili za Hookem do mírného svahu směrem k černému zoranému poli, kde pak dlouho klopýtali a potáceli se, než objevili hlídku, kterou měli vystřídat. Hook nakonec našel Waltera Magota a jeho muže asi sto kroků vpředu před zaraženými špičatými kůly. „Řekni, že jste nám nechali v táboře velký oheň a kotel silného vývaru,“ přivítal ho Magot.

„Silného a pěkně hustého, Waltere, s kousky masa a spoustou zeleniny,“ odpověděl Hook.

„Budete slyšet Francouze,“ řekl Magot. „Provádějí koně. Když se dostanou moc blízko, zavolejte na ně a oni se zase vzdálí.“

Hook se zahleděl do tmy k severu. Navzdory dešti plály ve francouzském táboře jasné ohně a na pozadí jejich záře se rýsovaly postavy mužů, kteří prováděli po poli koně. „Zahřívají je na ráno,“ poznamenal Hook.

„Jo. Chystají útok, a zase tím svým způsobem, těžkou jízdou.“

„Takže se modleme, aby přestalo pršet,“ poznamenal Hook.

„Za to se modlím celou dobu,“ přikývl Magot. Každý lučištník věděl, že v dešti tětivy luků navlhají a oslabují se a střelba je pak chabá a nepřesná. „Tak ať tady nezmrzneš,“ popřál Hookovi Magot a obrátil se v čele svých mužů k táboru.

Hook se přikrčil v marné snaze uniknout dešti a studenému větru. Občas šlehl tmou blesk, ozářil bezpočet stanů a vlajek ve francouzském táboře a zmizel kdesi v údolí za ním. Tolik stanů, tolik vlajek, tolik skvěle ozbrojených bojovníků, a všichni zítra vytáhnou proti nim. Ve tmě vpředu zarehtal kůň. Francouzi vodili po poli desítky koní, a když se dostali blíž, slyšel Hook, jak čvachtají v rozmoklých brázdách. Asi dvakrát se několik francouzských podkoní dostalo příliš blízko, ale stačilo, aby na ně Hook zavolal, a zase se obrátili pryč. Čas od času déšť ustával a jeho šumění zesláblo, takže k Hookovi dolehl z fran-

couzského tábora smích a zpěv. Naproti tomu anglický tábor tonul ve tmě a tichu. Přesto Hook pochyboval, že by tam někdo spal. A nebylo to pouze deštěm a chladem. Muži na obou stranách věděli, co je druhý den čeká, a to jim nedoprávalo klid ke spánku. Zbrojíři budou naposledy ostřit zbraně... Hook pomyslel na to, co přinese ráno, a zachvěl se. „Bud’ s námi,“ prosil svatého Kryšpiniána a pak si vzpomněl na radu kněze v soissonske katedrále, že nebesa vyslyší ochotněji ty, kteří prosí o ochranu pro jiné, a začal se modlit za Melisandu a za otce Christopfera, aby zítřejší den přežili ve zdraví.

Z temné oblohy sjel oslepující blesk. Vše se otráslo duněním hromu a dešť jako na povel zhoustl tak, že se v jeho proudech téměř ztratila světla ohňů ve francouzském táboře. „Kdo je to?“ zvolal náhle Tom Scarlet, když zaslechl čvachtavé kroky.

„Přítel,“ odpověděl muž.

Další blesk ukázal, že k nim přichází z anglického tábora zbrojenec v kroužkové košili a plátové zbroji na nohou. Hook si ve světle záblesku stačil všimnout, že nemá tabard a hlavu mu chrání před deštěm kožený klobouk s širokou střechou. „Kdo jsi?“ křikl na něho.

„Swan,“ odpověděl muž, „John Swan. Ke komu patříte?“

„K siru Johnu Cornewaillovi,“ odpověděl Hook.

„Kdyby byli všichni v našem vojsku jako sir John, radil bych Francouzům, aby včas uprchli,“ řekl Swan. Musel skoro křičet, aby ho bylo v hukotu deště slyšet. „Máte navěšené tětiny?“ zeptal se.

„V tomhle počasí, pane?“ podivil se Hook. „Ne, pane.“

„A co když bude takhle lít i ráno?“

Hook pokrčil rameny. „Zkrátíme tětiny a budeme střílet. Ale i ty zkrácené se zase natáhnou.“

„A nakonec prasknou,“ poznamenal Will Dale.

„Jako že se rozpletou,“ dodal na vysvětlenou Tom Scarlet.

„Tak jak to tedy ráno bude?“ zeptal se Swan a dřepl si vedle lučištníků, kteří stále nevěděli, co si o podivném muži myslet.

„To nám pověz ty,“ odpověděl Hook.

„Chci znát váš názor,“ řekl Swan. Nastalo rozpačité ticho, neboť nikdo z lučištníků nechtěl prozradit, že má strach. Z francouzského

tábora znovu dolehl smích a jásot. „Většina Francouzů bude ráno opilá, kdežto my budeme střízliví,“ poznamenal Swan.

„Ale jen proto, že už nemáme pivo,“ ozval se Tom Scarlet.

„Tak co si myslíte, že se bude dít?“ naléhal Swan.

Znovu nastalo ticho. „Zaútočí na nás,“ řekl Tom Scarlet.

„A kdo tedy bitvu vyhraje?“ ptal se dál Swan.

Opět se nikdo neměl k odpovědi. Hook uvažoval, proč za nimi tenhle zbrojenec přišel a co svými otázkami sleduje. „To je na Bohu, pane, jen on to ví,“ řekl nakonec, když všichni mlčeli.

„Ale Bůh je na naší straně,“ prohlásil Swan s důrazem.

„Snad..., aspoň v to doufáme, pane,“ poznamenal Tom Scarlet nejistě.

„Ano, Bůh je na naší straně,“ řekl Swan ještě důrazněji, „protože věc našeho krále je spravedlivá. I kdyby se zítra otevřely brány pekla a vyrazily z nich proti nám legie samotného Satana, přesto zvítězíme. Bůh je s námi.“

Hook si náhle vzpomněl na slunečný den v Southampton Water, kdy nad čekající flotilou přeletěly dvě labutě, a také, že labuť je i na jednom ze znaků Jindřicha, anglického krále.

„Věříte tomu, že věc našeho krále je spravedlivá?“ naléhal dál zbrojenec.

Opět nikdo z lučištníků neodpověděl a Hook cítil, že muž, jenž se představil jako Swan, popuzeně ztuhl. „Proč by neměla být spravedlivá?“ zeptal se a jeho hlas náhle ochladl.

„Protože předtím, než jsme překročili Sommu, dal pověsit nevinného, kterého obvinil ze zlodějství,“ řekl Hook.

„Ten muž kradl v kostele, takže musel být oběšen,“ namítl Swan.

„Ale on tu skříňku neukradl,“ opáčil Hook.

„Ano, neukradl,“ přidal se Tom Scarlet.

„Žádnou skříňku neukradl, a přesto ho dal král pověsit,“ řekl tvrdě Hook. „A všet nevinného je hřích, tak proč by měl být Bůh na straně hříšníka? Pověz mi to, pane. Pověz mi, proč by měl prokazovat přízeň králi, který dává zabíjet nevinné?“

Znovu nastalo ticho. Děšť se trochu zmírnil a z francouzského tábora opět zazněl zpěv a smích. Ve stanech museli mít lampy, protože

plátno žlutavě zářilo. Swan poposedl a pláty na jeho nohou zaskřípaly. „Jestliže byl ten muž opravdu nevinný, pak se král dopustil chyby,“ řekl tiše.

„Byl nevinný,“ prohlásil Hook neústupně, „vsadil bych na to svůj život.“ Odmlčel se a uvažoval, jestli má zajít ještě dál, a pak se rozhodl, že se toho odváží. „A nejen svůj, i život krále bych na to vsadil!“

Swan se prudce nadechl, jako by chtěl vybuchnout, ale zarazil se a neřekl nic.

„Byl to dobrý chlapec,“ ozval se Will Dale.

„A nemohl se ani hájit,“ dodal rozhořčeně Tom Scarlet. „Když nás za něco soudí náš pán doma, aspoň se k tomu můžeme vyslovit, než nás pověsí!“

„Ano!“ přidal se Will Dale. „Jsme Angličané a máme svá práva!“

„Víte, jak se ten muž jmenoval?“ zeptal se Swan po chvíli mlčení.

„Michael Hook,“ odpověděl Hook.

„Jestli byl opravdu nevinný,“ řekl Swan pomalu, jako by stále uvažoval, co odpovědět, „pak dá král sloužit za jeho duši mši, založí pro něho zádušní nadaci a sám se bude každý den za jeho duši modlit.“

Z oblohy sjel k zemi další klikatý blesk a Hook v jeho světle uviděl na tváři muže temnou jizvu – přesně v místě, kam kdysi u Shrewsbury zasáhl krále Jindřicha šíp. „Byl nevinný, sire,“ řekl, „a kněz, který tvrdil opak, lhal. Byla to rodinná pře.“

„Opakuji, že král dá sloužit mši, založí pro něho zádušní nadaci a Michael Hook vstoupí do nebe provázen královskými modlitbami,“ slíbil znovu král. „A zítra, z milosti Boží, porazíme Francouze a naučíme je, že z Boha a Angličanů si nemohou tropit posměch. Zvítězíme! Tohle si vezměte,“ dodal a vrazil Hookovi cosi do ruky. Byl to kožený měch. „Vino,“ řekl král, „aby vás po zbytek noci zahřálo.“ Pak vstal a odešel a ve tmě ještě chvíli doznívaly jeho čvachtavé kroky.

„Co to bylo za divného chlápka?“ zeptal se Geoffrey Horrocks, když se muž vzdálil mimo doslech.

„Já jen doufám, že měl pravdu,“ poznamenal Tom Scarlet.

„Zatracený déšť,“ zabručel Will Dále. „Panebože, jak já tohle počasí nenávidím!“

„Jenom nevím, jaký zázrak by se musel stát, abychom zítra zvítězili,“ řekl Scarlet.

„Takový, že budeš dobře střílet, Tome, a doufat, že tě má Pánbůh rád,“ odpověděl Hook. Úpěnlivě si přál, aby svatý Kryšpinián konečně promluvil, ale světec stále mlčel.

„Jestli se ti zatracení Francouzi dostanou zítra mezi nás...,“ řekl Tom Scarlet, ale pak zaváhal.

„Tak co, Tome?“ zeptal se Hook.

„Ale nic.“

„Jen to dopověz.“

„Chtěl jsem říct, že pak zabiju já tebe a ty zase mě, aby nás nezajali a nemučili, jenže to by se dalo těžko provést, co? Kdybych tě já zabil, tak už bys nestihl zabít ty mě.“ Řekl to vážně, ale pak se začal smát a najednou se smáli všichni jako blázni, i když nikdo z nich pořádně nevěděl čemu. Jsou už napůl mrtví a smějí se, pomyslel si Hook. Ale bylo to lepší než plakat.

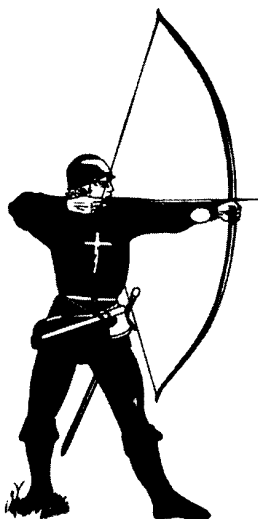
Rozdělili se o víno, které je vůbec neohřálo, a potom sledovali, jak se tma pomalu mění v sedavé světlo. Hook si odskočil do lesa na východní straně pole, aby si vyprázdnil útroby, a hned za lesem uviděl malou vesničku. V jejích chýších se zřejmě ubytovali francouzští zbrojenci, neboť nyní nasedali na koně a vyjížděli směrem k hlavnímu táboru. Když se vrátil k ostatním, uviděl, že Francouzi se už pod svými zmoklými zástavami řadí k boji.

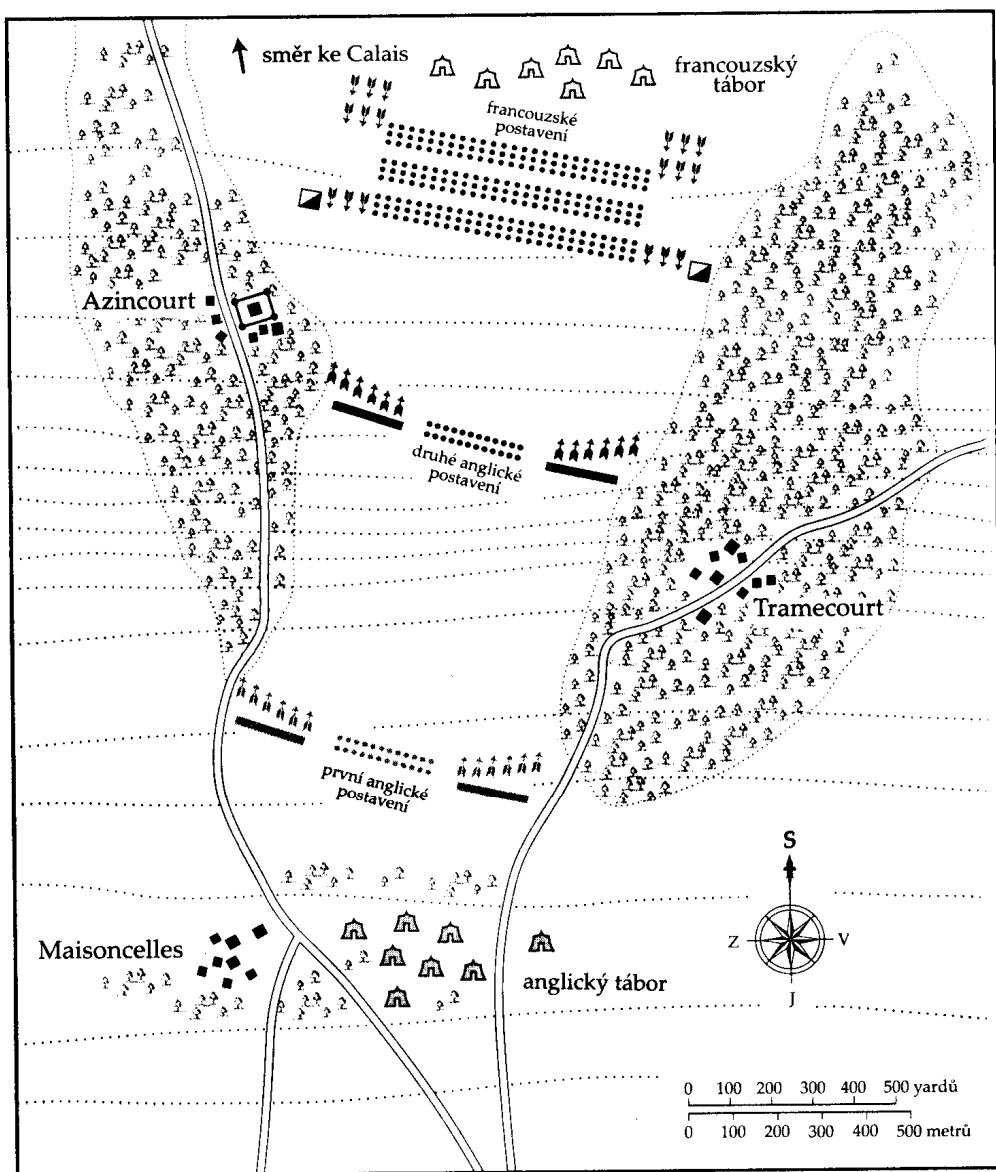
A totéž dělali Angličané. K poli u vesnice Azincourt se za úsvitu blížilo devět set zbrojenců a pět tisíc lučištníků, zatímco na druhé straně rozmoklých brázd, zoraných hluboko pro setí ozimu, čekalo třicet tisíc Francouzů.

Aby spolu na den svatého Kryspína svedli boj.

ČÁST ČTVRTÁ

Den svatého Kryšpína

Azincourt

Ráno bylo šedivé, chladné a nad brázdami nasáklými vodou se válely chuchvalce mlh. Sem tam ještě stříklo z mraků pár spršek vody, jako by se déšť nechtěl jen tak rozloučit, ale bylo zřejmé, že noční lijáky už skončily.

Bubeníci, kteří stáli za střední částí anglického vojska, bubnovali rychlý rytmus, do nějž v pravidelných intervalech vstupovaly vřeštivé zvuky trubek. Hudebníci se shromáždili kolem královské korouhve, největší z celého vojska, vedle níž vyčnívaly nad jiné další tři zástavy: svatojiřská s rudým křížem, korouhev Nejsvětější Trojice a korouhev krále Eduarda III. Vyznavače. Všechny čtyři zástavy vlály na zvlášť dlouhých žerdích ve středovém šiku, zatímco šikům na křídlech a zadnímu a přednímu voji dominovaly korouhve jejich vůdců. Ve vlhkém větru se však nad hlavami Jindřichových zbrojenců třepetalo nejméně padesát dalších praporců, ale stále to nebylo nic proti záplavě hedvábí a plátna, kterou vystavovali na odív Francouzi. „Spočítejte korouhve a představte si pod každou nejméně dvacet mužů,“ řekl Thomas Evelgold. Někteří páni přivedli do boje méně než dvacet bojovníků, ale většina mnohem víc. Přesto to byl dobrý způsob, jak aspoň odhadnout velikost francouzského vojska. Ani Hook se svým skvělým zrakem však nedokázal jednotlivé vlajky rozlišit. Bylo jich moc, hotová záplava. „Jsou jich tisíce a tisíce,“ povzdechl Evelgold, „a podívejte se na ty jejich bastardy s kušemi!“ Francouzští střelci z kuší stáli na křídlech, ale poněkud vpředu před hlavním vojem zbrojenců.

„Čekejte!“ zvolal na lučištníky starší šedovlasý rytíř na valachovi zastříkaném blátem. „Čekejte, dokud nevyhodím tuhle hůl do vzduchu,“ řekl a potřásl krátkou silnou holí obalenou zeleným plátnem a zakončenou zlatou křížovou kytkou. „To bude znamení, abyste začali střílet. Předtím nikdo nevystřelí! Rozuměli jste? Dávejte pozor na mou hůl!“

„Kdo je to?“ zeptal se Hook Evelgolda.

„Sir Thomas Erpingham.“

„A to je kdo?“

„Muž, který vyhodí hůl,“ odpověděl Evelgold.

„Takhle ji vyhodím!“ zvolal znovu sir Thomas a hůl z jeho ruky vyletěla vysoko do vzduchu. Natáhl se po ní, ale nezachytil ji a hůl spadla o kus dál do oraniště. Hooka napadlo, že je to zlé znamení.

„Přines ji, Horrocks!“ vyštěkl Evelgold. „A hoď sebou!“ Horrocks sebou mohl těžko hodit, když se bořil po kotníky do rozmoklé půdy, ale sebral zelenou hůl a podal ji šedovlasému rytíři. Ten mu poděkoval a popojel dál, aby vysvětlil znamení všem lučištníkům. Hook se díval, jak se kůň sira Thomase ztěžka brodí blátivými brázdami. „Museli nastavit radlici pěkně na hluboko,“ poznamenal Evelgold.

„Budou sít ozim,“ řekl Hook.

„Co to s tím má co dělat?“

„Pro setí ozimu se musí orat hluboko.“

„Tomu nerozumím, nikdy jsem neoral,“ řekl Evelgold. Předtím, než ho sir John jmenoval ventenarem, si vydělával na živobytí jako jirchář.

„Na podzim se orá hluboko a na jaře mělko,“ dodal Hook na vysvětlenou.

„Počítám, že to těm bastardům ušetří práci, až nás budou pohřbívat,“ zabručel Evelgold chmurně. „Jednoduše nás naházejí do brázd a zahrnou hlínou.“

„Ale už se začíná jasnit,“ řekl Hook. A opravdu. Na západě, kde za lesem vyčnívalo cimbuří hradu Azincourt, se už obloha vyjasňovala.

„Aspoň nám vyschnou tětivy, takže možná přece jen pár těch bastardů postřílíme, než nás rozsekají na dřevu,“ poznamenal Evelgold.

Nepřítel měl nejen větší vojsko a víc korouhví a praporců, ale také víc hudebníků. Angličtí trubači zatroubili několik krátkých vyzývacích znělek a pak vždy nechali bubnovat bubeníky, ale francouzské trubky nezmlkly ani na chvíli a jejich vřeštivé tóny se trýznivě zarývaly do anglických uší. Podobně jako Angličané byla většina francouzského vojska pěší, ale na obou křídlech viděl Hook množství rytířů na koních pokrytých dlouhými čabakami s vyšitými erby. Jezdci se snažili, aby koně neprochladli, a pojížděli s nimi sem a tam. Proti obloze se ježil les kopí. „Nebude trvat dlouho a půjdou do toho,“ poznamenal Tom Scarlet.

„Možná,“ řekl Hook, „a možná ne.“ Vlastně ani nevěděl, co si přát. Na jednu stranu chtěl, aby se už něco stalo a toho mučivého čekání byl konec, ale pak mu vytanula v mysli slastná představa, že je doma v bezpečí teplé postele.

„Nenatahujte tětivy, dokud se nepohnou!“ zvolal Evelgold už nejméně pošesté na lučištníky sira Johna. Všichni se chvěli zimou a pozorovali nepřítele. „Zatraceně!“ zařval náhle Evelgold.

„Co je?“ vylekal se Hook.

„Nic, jenom jsem šlápl do hovna.“

„To by ti mělo přinést štěstí,“ řekl Hook.

„Kdyby to byla pravda, s radostí bych si zatančil v samých hovenech,“ zabručel Evelgold.

Mezi lučištníky procházeli kněží drmolící modlitby a muži k nim jeden po druhém přistupovali, přijímali chléb života a dostávali rozhřešení za své hříchy. Král nyní klečel prostovlasý v čele vojska před jedním ze svých kaplanů. Předtím přešel na malém bílém koni před zformovanou bojovou linií, sem tam někoho popohнал do řady a pak se vyklonil ze sedla a zkusil, jestli jsou kůly před lučištníky pevně vetknuté v zemi. Na hlavě měl krásný basinet se zlatou korunou, která zářila v ranním šeru téměř přízračným jasnem. „Bůh je s námi, přátelé moji!“ zvolal na lučištníky. Ti před ním začali v úctě poklekat, ale on jim dal znamení, aby vstali. „Bůh je na naší straně!“ opakoval. „Důvěřujte tomu!“

„Tak proč nám neposlal víc Angličanů?“ odvážil se kdosi vykřiknout.

„Protože to není třeba,“ odpověděl král téměř zvesela. „Je nás dost, abychom vykonali Boží dílo!“

Hook úpěnlivě doufal, že má pravdu. Poklekl před otcem Christopherem, který byl v černé kněžské kutně, na níž měl mešní roucho s bílými holubicemi, zelenými kříži a červeným cornewailským lvem, vše zastríkané blátem. „Hřešil jsem, otče,“ řekl Hook, když se poprvé v životě začal zpovídat z hříchů. „Zabil jsem Roberta Perrilla a chtěl jsem zabít taky Thomase Perrilla a sira Martina.“ Těžko se mu to říkalo, ale dohnalo ho k tomu tušení, nebo téměř jistota, že tento den je jeho posledním na zemi.

Ruce otce Christophera mu sevřely hlavu. „Proč ses dopustil hříchu vraždy?“ zeptal se.

„Protože Perrillové zabili mého dědečka, otce i bratra,“ odpověděl Hook.

„A ty jsi zase zabil jednoho z nich,“ prohlásil otec Christopher přísně. „To musí jednou skončit, Nicku!“

„Nenávidím je, otče.“

„Dnes svedeme bitvu. Myslím, že bys měl jít za svými nepřáteli, prosit je za odpuštění a smířit se s nimi,“ řekl kněz a odmlčel se, ale Hook taky mlčel. „Dělají to i jiní,“ pokračoval otec Christopher. „Chodí za svými nepřáteli a usmířují se s nimi. Udělej to taky.“

„Slíbil jsem, že ho během bitvy nezabiju,“ řekl Hook.

„To nestačí, Nicku. Cožpak chceš předstoupit před Boží soud s nenávisť v srdci?“

„Nemůžu se s ním usmířit,“ odpověděl Hook. „Po tom, co zabil Michaela, to nejde.“

„Kristus svým nepřítelům odpustil, Nicku, a my se musíme snažit být jako on.“

„Já nejsem Kristus, otče. Já jsem Nick Hook.“

„A Bůh tě takového miluje,“ povzdechl kněz a udělal na jeho hlavě znamení kříže. „Už nesmíš nikoho zavraždit, Nicku, rozumíš? To ti přikazuje Bůh. Nesmíš jít do bitvy s nenávisť v srdci, jen tak na tebe bude Bůh pohlížet s láskou. Slib mi, že nepomyšlíš na žádnou další vraždu, Nicku.“

Hook chvíli mlčel a bojoval svůj vnitřní boj. Pak náhle přikývl. „Nebudu je zabíjet, otče,“ řekl.

„Ani dnes, ani zítra, ani nikdy jindy. Přísahěj to!“

Opět nastalo ticho. Hook myslel na nenávist, kterou měl dlouhé roky usazenou v duši, na nenávist k siru Martinovi a k Tomu Perrillovi, a pak pomyslel na to, co ho dnes čeká, a uvědomil si, že pokud se má dostat do nebe, musí to otci Christopherovi slavnostně slíbit. Opět tedy přikývl. „Přísahám.“

Ruce otce Christophera mu znovu sevřely hlavu. „Tvým pokáním je, abys dnes dobře střílel, Nicholasi Hooku. Dobře střílej pro slávu Boží a pro svého krále. *Te absolvo*“ dodal. „Tvé hříchy jsou odpuštěny. A teď zvedni hlavu a podívej se na mě.“

Hook poslechl. Děšť konečně ustal. Kněz vzal kousek dřevěného uhlíku, a zatímco mu Hook upřeně hleděl do očí, pečlivě mu cosi napsal na čelo. „Tak,“ řekl, když skončil.

„Co je to, otče?“

Kněz se usmál. „Napsal jsem ti na čelo IHC Nazar. Někteří lidé věří, že to člověka chrání před náhlou smrtí.“

„A co to znamená, otče?“

„Je to jméno Krista Nazaretského.“

„Napiš to taky na čelo Melisandě, otče.“

„Napišu, Hooku, samozřejmě že napíšu. A teď se připrav přijmout tělo Kristovo.“ Hook přijal hostii a pak, stejně jako to udělal král a po něm všichni ostatní, vzal špetku mokré hlíny a spolkl ji spolu s oplátkem na znamení, že je smířen se smrtí – že je připraven přijmout zemi, stejně jako země bude muset přijmout jeho. „Bůh ti žehnej, Nicku,“ řekl otec Christopher.

„Doufám, že se znovu setkáme, až bude po všem,“ odpověděl Hook a nasadil si na aventail přilbu.

„I já se za to modlím,“ řekl kněz.

„Už to brzy začne,“ prohlásil Will Dale, když se Hook vrátil ke svým mužům. Přesto nebylo na francouzské straně vidět žádné známky toho, že by se tam chystali k útoku. Čekali a jejich řady se táhly téměř od jednoho lesa k druhému. Angličtí heroldi, kteří vyjeli v skvělých tabardech s dlouhými bílými holemi v rukou proti nepříteli, se v

půli vzdálenosti mezi oběma vojsky setkali s francouzskými a burgundskými heroldy a společně pak zůstali stát na kraji lesa vedle polorozpadlé chýše se střechou porostlou mechem. Byli připraveni sledovat bitvu společně, aby na jejím konci prohlásili jednu ze stran vítězem.

„Tak pojďte, bastardi zatracený!“ zvolal kdosi.

Ale bastardi zatracení se nehýbali. Jejich trubky vřeštily, ale dlouhé řady mužů v železném odění stály a nic nenaznačovalo, že by se v nejbližší době chtěly dát na pochod proti nepříteli. Francouzi čekali. Jezdci na koních v barevných čabrakách popojížděli a otáčeli se, aby za sebou skrývali střelce z kuší. Na střed francouzských řad padl na chvíli úzký pruh slunce a Hook spatřil oriflamu, červený plamenec, který přikazoval francouzským bojovníkům nebrat žádné zajatce a všechny nepřátele pobít.

„Evelgolde, Hooku, Magote, Candelere, všichni ke mně!“ zazněl hlas sira Johna.

Hook se připojil k ostatním třem seržantům. Bylo těžké brodit se oraništěm, neboť po každém kroku zůstával na botách přilepený nános mokré hlíny. A ještě těžší to bylo pro sira Johna, který měl na sobě plnou zbroj a při chůzi se potácel, jak vytahoval z bláta těžké železné boty. Takhle se dovlekl na místo vzdálené asi čtyřicet nebo padesát kroků před postavením lučištníků a tam čekal na své seržanty. „Vždycky se snažte dívat se na své vojsko očima nepřítele,“ přivítal je. „Tak se podívejte.“

Hook se otočil a viděl otrhané a zablácené muže v rezivějící zbroji. Střed bitevní linie tvořily tři šiky zbrojenců, každý o síle kolem tří set mužů. Prostřední vedl sám král, pravému od něho velel lord Camoys a levému vévoda z Yorku. Mezi těmito třemi šiky stály dvě malé skupinky lučištníků, zatímco mnohem větší množství mužů s luky se sešlupilo na obou křídlech, kde se seřadili šikmo ke středové řadě, aby mohli střílet na celou nepřátelskou linii. „Tak co Francouzi udělají?“ zeptal se sir John.

„Zaútočí,“ odpověděl Evelgold.

„Na co a proč?“ naléhal dál sir John. Seržanti mlčeli a s pohledem na malé anglické vojsko uvažovali, co chce jejich velitel slyšet. „Pře-

mýšlejte,“ nedal jim sir John pokoj a těkal jasně modrýma očima z jednoho na druhého. „Jste Francouzi a žijete v nějakém mizerném studeném hradu nebo panském sídle prolezlém krysy. O co vám půjde především?“

„O peníze,“ vyhrkl Hook.

„Tak na co tedy zaútočíte?“

„Na křídla,“ řekl Thomas Evelgold.

„Samozřejmě, protože tam jsou hory peněz,“ ušklíbl se sir John. „Pro boha uvažujte – přišli sice s oriflamou, ale to nic neznamená. Chtějí zajatce, bohaté zajatce! Chtějí zajmout krále, vévodu z Yorku, vévodu z Gloucesteru, mě a další. Chtějí výkupné, o to jim jde! Z toho, že pobijí lučištníky, nic nemají, proto budou útočit na muže ve zbroji. Ale ti na křídlech půjdou i proti vám, jenže vyje zaženete do středu, aby se tam tlačili a překáželi si. Tak to uděláte, poženete je šípy do středu bitevní řady, protože tam je budu moct pobít.“

„Jen jestli těch šípů budeme mít dost,“ zapochyboval Evelgold.

„Tak jimi musíte šetřit!“ prohlásil sir John důrazně. „Když vám dojdou, budete muset jít do boje zblízka muže proti muži, a v tom nejste na rozdíl od nich cvičení.“

„Ale tys nás v boji zblízka cvičil, sire Johne,“ namítl Hook a připomněl si, jak s nimi v zimě bojoval mečem a sekerou.

„Vy jste tak zpola cvičení, ale co druzí lučištníci?“ odpověděl pohrdlivě sir John a Hook si při pohledu na své čekající druhy uvědomil, že se opravdu nemohou s francouzskými zbrojenci měřit. Angličtí lučištníci byli krejčí, ševci, jircháři, tesaři, mlynáři a řezníci, zkrátka lidé, kteří se živí všemi možnými způsoby a od obyčejných řemeslníků se liší tím, že dokáží napnout tětivu dlouhého luku až k uchu a vystřelit šíp přesně tam, kam chtějí. Uměli zabíjet, ale neměli a nemohli mít takové bojové zkušenosti jako ti, co spolu neustále válčí na rytířských kláních a od útlého mládí se cvičí v boji muže proti muži. Navíc mnozí z nich neměli jinou zbroj než prošívanici, a někteří ani tu ne. „Bůh chraň, aby se Francouzi dostali mezi ně!“ prohlásil sir John.

Žádný ze seržantů na to nic neřekl. Všichni mysleli na to, co by se dělo, kdyby se francouzští zbrojenci v železném odění dostali do jejich blízkosti a začali kolem sebe sekat a šířit smrt. Hook se při té předsta-

vě zachvěl, ale pak jeho pozornost upoutalo pět jezdců, kteří se rozjeli pod anglickou královskou vlajkou k čekajícímu francouzskému vojsku. „Co to má znamenat, sire Johne?“ zeptal se Evelgold.

„Král je vyslal, aby vyzvali nepřátele k míru,“ odpověděl sir John. „Žádá, aby mu postoupili královskou korunu, a když se tak stane, nebude je pobíjet.“

Evelgold na něho zíral, jako by nevěřil svým uším. Hook musel podařit smích a sir John pokrčil rameny. „Samozřejmě to odmítnou, takže se bude bojovat, ale to neznamená, že na nás zaútočí.“

„Ne?“ podivil se Magot.

„Oni nikam nechtějí. To my se chceme dostat do Calais a možná to dopadne tak, že si budeme muset cestu dál probojovat přes ně.“

„Panebože...“ zamumlal Evelgold.

„Takže budou čekat, až na ně zaútočíme my?“ zeptal se Magot.

„Kdybych byl na jejich místě, nic jiného bych si nepřál,“ řekl sir John a zadíval se na řady nepřátel. „Nechce se jim do toho oraniště o nic víc než nám, jenže oni do něj nemusejí, zatímco my ano. Potřebujeme se dostat do Calais, jinak zemřeme hladu, takže pokud nezaútočí oni, budeme to muset udělat my.“

„Panebože...“, povzdechl znovu Evelgold a Hook si představil, kolik námahy je bude stát pochod přes oraniště nasáklé vodou, v němž musí člověk po každém kroku vytahovat nohy obalené blátem. Náhle se prudce rozklepal a nemohl se uklidnit. Byla mu zima, měl hlad a cítil zoufalou únavu, ale věděl, že se chvěje strachem. Zmocňoval se ho ve vlnách a plnil mu útroby vodnatým svinstvem, které se neustále dralo ven. A nebyl sám, spousta dalších mužů odbíhala ze svého stanoviště do lesa, aby si ulevila.

„Musím do lesa,“ vyhrkl nešťastně.

„Jestli se potřebuješ vysrat, udělej to tady,“ řekl sir John a obrátil se k řadám lučištníků. „Nikdo nebude běhat do lesa!“ houkl na ně. „Budete srát tam, kde jste!“ Báł se, že by se mnozí z těch, kteří ztratili odvahu k boji, mohli někde v lese schovat.

„Srát a umírat,“ dodal Tom Evelgold.

„A odcházet do pekel s podělanými kalhotami,“ zavrčel sir John. „Co na tom záleží?“ Pak postupně pohlédl na každého ze svých čtyř

seržantů. „Tahle bitva není prohraná, rozumíte?“ řekl tiše, ale naléhavě. „Pamatujte, že my máme lučištníky.“

„Ale nemáme dost šípů,“ namítl znovu Evelgold.

„Tak se snažte, abyste každým někoho zabili,“ odpověděl sir John, popuzen malověrností svého centenara, a obrátil se k dřepícímu Hoo-kovi. „Panebože, nemůžeš to dělat někde po větru?“ zabručel.

„Promiň, sire Johne.“

„A až to na tebe přijde během boje, pusť to do kalhot. Nejsme tu proto, abychom voněli jako lilie, ale abychom bojovali a zvítězili. Na tom jediném záleží!“ Pohlédl k nepřátelským řadám a hledal oriflamu. „A ještě poslední věc vám chci říct. Nikdo nebude brát zajatce, dokud nedostaneme rozkaz, že je to bezpečné. Do té doby budeme jen zabíjet.“

„Copak k tomu budeme mít příležitost, brát zajatce?“ zeptal se užasle Evelgold.

„Když se začnou brát zajatci příliš brzy, oslabuje to bojovou linii,“ řekl sir John, aniž odpověděl na Evelgoldovu otázku. „Musíte bojovat a zabíjet, dokud nám ti bastardi budou klást odpor. Teprve až se položí, můžete se začít starat, jak přijít k výkupnému,“ dodal a poklepal Evelgolda po rameni. „Řekni mládencům, že dnes večer budeme hodovat na ukořistěných francouzských pochoutkách.“

Buď tak, nebo budou na našich mrtvolách hodovat krkavci, pomyslel si Hook, když se plahočil zpátky ke svým mužům, kteří stáli každý za svým kulem. Byla to celá hradba, přes dva tisíce ostrých bodců namířených proti nepříteli. Pěší lučištníci se kolem nich mohli protáhnout, ale jezdec na válečném koni by mezi nimi neprojel.

„Co vám sir John chtěl?“ zeptal se Will Dale.

„Máme vám říct, že dnes večer budeme hodovat na francouzských pochoutkách.“

„To si myslí, že nějaké Francouze zajmeme?“

„Ne, myslí si, že vyhraje bitvu.“

Někdo se trpce zasmál, někdo jen cosi zamumlal. Hook si toho nevšímal a pozoroval nepřítel. Přední řada pěších zbrojenců se táhla přes celý obzor mezi lesy jako hradba trčících hrotů kopí. Stále se nehýbala a Angličané stále čekali. Francouzští jezdci projížděli své vá-

lečné oře, a protože ani koním se nechtělo do těžkých brázd oraniště, mířili s nimi mnozí až na travnatou pláň za lesem. Slunce stoupalo a občas vykouklo z řídnoucích mraků, jako by bylo zvědavé na to, co podivného se tady děje. Královští emisáři, vyslaní s nabídkou na mír, se už setkali s podobnou skupinou Francouzů a nyní se vraceli zpátky. Chvíli po tom, co dorazili ke králi, se rozšířila zvěst, že Francouzi nabídku přijali, ale naděje na to se při dalším čekání opět rozplývala. „Když nechtějí bojovat, můžou tam klidně stát celý den,“ řekl Tom Scarlet.

„Jenže my se přes ně musíme dostat, Tome.“

„A nemůžem se v noci zdejchnout a třeba se vrátit do Harfleuru?“

„Král to nechce.“

„A proč, proboha? To tady chce zemřít?“

„Věří, že Bůh je na naší straně,“ řekl Hook.

Tom se zimomřivě zachvěl. „Kdyby nám tak poslal pořádnou snídani, když je na naší straně.“

Ženy přinesly to málo, co se jim do dnešního dne podařilo uchovat, a Melisanda předložila Hookovi misku ovesné kaše. „Jez taky,“ řekl jí. „Rozdělíme se.“

„To je všechno pro tebe,“ odpověděla. Kaše byla cítit plesnivinou, ale nic jiného k jídlu nebylo. Hook snědl polovinu a tu druhou nechal Melisandě. Pivo už samozřejmě nezbylo žádné, takže pil vodu, kterou mu Melisanda přinesla z potoka ve starém vinném měchu. Zatímco jedl, stála vedle něho a dívala se na francouzské vojsko. „Je jich hrozně moc,“ povzdechla po chvíli tiše.

„Ale nehýbají se,“ řekl Hook.

„Co se tedy bude dít?“

„Asi na ně budeme muset zaútočit my.“

Melisanda se zachvěla. „Myslíš, že je tam můj otec?“

„Určitě.“

Nic na to neřekla. Čekali, stále jen čekali. Trubači a bubeníci dál troubili a bubnovali, třebaže už zdaleka ne s takovou horlivostí, s jakou začali. Z lesa, v němž už byly mnohé stromy holé, se ozývalo štěbetání ptáků a také nad lesklými brázdami zoraného pole poletovali drozdi a hledali žízaly. Hook myslel na domov, na to, jak se dojí krá-

vy, na troubící jeleny v lesích, na krátící se dny a hřejivé ohně v chýších.

Pak ho vytrhl z myšlenek nějaký ruch. Uviděl, že král, kterého doprovázel pouze korouhevník, vyjíždí na malém bělouši před vojsko. Mířil k lučištníkům na pravém křídle a jeho kůň zvedal v oranici vysokou nohu, jako by se nejisté půdy pod sebou bál. Král si sejmul přilbu s korunou a lehký větrík mu čechral krátké hnědé vlasy. Vypadal mladší než na osmadvacet let. Zastavil několik kroků před prvními kůly a centenar křikl na své muže, aby sňali přilby a poklekli. Tentokrát Jindřich jejich projev úcty přijal a počkal, až bylo všech dva a půl tisíce lučištníků na kolenou.

„Angličtí lučištníci!“ zvolal potom a znovu se odmlčel, protože ti nejvzdálenější se začali posouvat blíž, aby ho slyšeli. Na zádech měli zavěšená pouzdra s luky a bitevní sekery. Někteří šli do boje jen s obyčejnou dřevorubeckou sekerou a dřevěnou palicí s hlavicí zatíženou olovem, ale většina byla ozbrojená mečem, i když pár jich mělo pouze luk a lovecký nůž. Ti, kteří měli přilbu, ji sňali, ostatní si jen stáhli kroužkové kukly a všichni hleděli na prostovlasého krále.

„Angličtí lučištníci!“ zvolal znovu Jindřich, ale hlas se mu zadrhl a opět se na chvíli odmlčel. Vítr povlával hřívou jeho koně. „Budeme dnes bojovat kvůli mému sporu!“ pokračoval král, teď už jistým a sebevědomým hlasem. „Naši nepřátelé mi upírají korunu, jíž mě obdařil Bůh. A dnes stojí proti nám a myslí si, že nás pokoří – že mě zajmou a přivlečou jako zajatce před pařížskou lůzu!“ Znovu se odmlčel, protože ze stovek řad lučištníků se zvedl šum a mumlání na protest. „Nepřítel hrozí,“ pokračoval král, „že každému Angličanovi, který kdy napsal luk, usekne prsty.“ Mezi klečícími muži se znovu zvedl hluk, teď už silnější a hněvivější, a Hook si vzpomněl na náměstí v Soissonsu, kde sekáním prstů začala hrůza muk a potupné smrti lučištníků. „A stejně tak každému Walesanovi,“ dodal král a z řad mužů se ozval jásot.

„V tohle vše naši nepřátelé věří,“ pokračoval král, „ale zapomněli na Boží vůli. Nevidí svatého Jiří a svatého Eduarda, kteří nás chrání. Navíc máme na své straně i jiné světce. Dnes je den svatých Kryšpína a Kryšpiniána a tito světci touží po pomstě za všechno, čeho se vůči

nim dopustili Francouzi v Soissonsu.“ Znovu se odmlčel, ale tentokrát následovalo ticho. Většině lučištníků jméno Soissons nic neříkalo, stále však napjatě poslouchali. „Připadlo na nás, abychom tuto pomstu naplnili,“ mluvil dál král, „a vy víte stejně dobře jako já, že v tento den jsme nástrojem Božím! Bůh je ve vašich lucích, ve vašich šípech i ve všech dalších zbraních a stejně tak je i ve vašich srdcích a duších. Bůh nás chrání a Bůh zničí naše nepřátele!“ V řadách lučištníků se ozvalo tiché mumlání a král znovu zmlkl. „S vaší pomocí,“ zvolal potom, „s vaší silou a bojovým uměním dnes zvítězíme!“ Jeho hlas dozněl a po kratičké chvíli ticha se ozval jásot. Král čekal, až se lučištníci utiší. „Nabídl jsem našim nepřátelům mír. Uznejte má práva, řekl jsem jim, a rozejdeme se v míru. V jejich srdcích však není ani mír ani soucit, a proto jsme sem, na toto místo rozhodnutí přišli.“ Zde král poprvé odvrátil oči od klečících mužů, otočil se a pohlédl na mokré brázdy pole, které se táhly mezi oběma vojsky.

A znovu se obrátil ke svým lučištníkům. „Přivedl jsem vás na toto místo,“ pokračoval již tišším, ale stále naléhavým hlasem, „na toto francouzské pole a budu zde s vámi až do konce. Jsem z Boží milosti váš král,“ jeho hlas zesílil, „ale v tento den nejsem víc než kterýkoliv z vás. V tento den budu bojovat za vás, jako vy budete bojovat za mě, a zavazuji se, že vás neopustím, ani kdyby mě to mělo stát život!“ Jásot lučištníků ho opět přinutil zmlknout. Zvedl ruku v železné rukavici a čekal na ticho. „Jestli tady zemřete vy, zemřu s vámi i já. Nedopustím, aby mě nepřátelé zajali!“ Znovu ho přerušil jásot lučištníků a znovu král zvedl ruku a čekal, až se řady před ním utiší. „Ale přesto nepředpokládám, že zemřu ani že budu zajat, neboť vás žádám, abyste bojovali za mě, a já zase budu bojovat za vás!“ Napřáhl k lučištníkům pravou ruku, jako by je chtěl všechny obejmout. Jeho kůň uskočil v oranžici stranou, ale král ho zkušenou rukou zklidnil. „Dnes budu bojovat za vaše domovy, za vaše matky, otce a děti, za vaše životy, za Anglii!“ zvolal a jeho slova pozdravil takový jásot, že ho museli slyšet i Francouzi na druhé straně rozlehlého pole, kteří pořád stáli pod svými praporky bez hnutí. „Dnes jsme všichni vzájemně bratři!“ pokračoval král. „Narodili jsme se v Anglii nebo ve Walesu k nové slávě našich jmen! Bojujte jako Angličané a Walesané, to jediné od vás žádám a slibuji

vám, že já budu bojovat po vašem boku a za vás! Jsem váš král, ale dnes jsem váš bratr a přísahám na svou nesmrtelnou duši, že vás, své bratry, neopustím! Bůh vás chraň, bratři moji!“ Po těchto slovech otočil koně a provázen jásotem lučištníků se vracel zpátky, aby stejnou řečí povzbudil zbrojence ve středu bojové linie.

„Panebože, on si opravdu myslí, že vyhrajeme!“ vyhrkl užasle Will Dale.

A na vzdáleném konci pole vlála nad lesem nepřátelských kopí rudá oriflama. Žádní zajatci!

Ale Francouzi se stále nehýbali. Lučištníci si bez ohledu na mokro sedli na zem, někteří dokonce spali a v blátě chrápali, jako by byli doma v posteli. Kněží pořád chodili mezi bojovníky a nabízeli jim rozehřešení. Otec Christopher už splnil slib, který dal Hookovi, a napsal kouskem uhlu Melisandě na čelo magické Kristovo jméno. „Zůstaň u vozů,“ řekl jí. „Ano, otče.“

„A měj svého koně osedlaného,“ nabádal ji. „Abych mohla utéct?“ zeptala se. „Ano,“ přikývl.

„A obleč si otcův tabard,“ dodal Hook.

„Obleču,“ řekla a vytáhla kabátec z jemné tkaniny z vaku, v němž měla své věci. „Půjč mi nůž, Nicku.“

Hook jí půjčil lučištnický nůž a ona jím uřízla ze spodního lemu pruh a podala mu ho. „Vezmi si to,“ řekla.

Hook se rozpačitě podíval na otce Christophera, jako by nevěděl, co s tím.

„Tak to dělá bojovník, obléká si barvy dámy svého srdce,“ řekl kněz a kývl směrem k zbrojencům. Skutečně, mnozí z nich měli kolem krku hedvábné šátky a Hook si stejně tak uvázal Melisandin dar kolem krku. Potom ji objal.

„Slyšelas krále,“ zašeptal jí. „Bůh je na naší straně.“

„Jen doufám, že to Bůh ví,“ odpověděla.

„Já se za to modlím,“ řekl otec Christopher.

A pak se přece jen něco stalo. Francouzské vojsko se stále nepohnulo z místa a nic nenaznačovalo, že by se chystalo zaútočit, zato na druhé straně nasedla skupina anglických zbrojenců na koně a vyjela

před bojovou řadu. „Posuneme se vpřed!“ zvolal muž, který přijel k lučištníkům na pravém křídle. „Vytáhněte kůly, jdeme dopředu!“

Ted' už vyjel vpřed sám král, postavil se v třmenech a mávl rukou na celé své vojsko. „Pojďme, chlapci!“

„Ach Bože!“ vydechla Melisanda úzkostně. „Ach Bože!“

„Vrať se k vozům,“ řekl jí Hook a začal vytažovat ze země pracně zatlučený kůl. „Běž, drahá moje. Zase se uvidíme, mě žádný Francouz zabít nedokáže.“ Nevěřil tomu, ale kvůli ní se přinutil k úsměvu, i když se mu svíral žaludek. Návalem strachu se zimomřivě zachvěl. Cítil se slabý a roztřesený, ale přece jen se mu podařilo vytáhnout kůl ze země a naložit si ho na rameno.

Už se za Melisandou nepodíval a stejně jako celá anglická linie vykročil vpřed. Postupovali zoufale pomalu, ztěžka vytažovali nohy z rozmoklé půdy, ale přesto se krok po kroku blížili k Francouzům.

A ti je pozorovali. Jen to, nic víc. „Kdyby měli jen trochu rozumu, tak by ted' zaútočili,“ řekl Evelgold.

„Možná to udělají,“ odpověděl Hook. Šel a stále vzdáleného nepřítele pozoroval. Část jezdců, kteří prováděli koně mimo bojovou linii, se s nimi začala vracet, ale celkem beze spěchu, a trubači troubili stále stejně. Francouzi byli zjevně spokojeni, že se jim jejich pasivitou podařilo Angličany vyprovokovat a vytáhnout je do oraniště. Hookovy myšlenky poskakovaly jako zajíci v jarní trávě. Uvažoval, jestli ten muž, který za nimi v noci přišel na hlídku, byl skutečně král. Pak si uvědomil, že zapomněl ovinout střední část jedné z náhradních třetiv! Znovu se vrátil ke králi – bude se opravdu za Michaela modlit? A jak to bude, až mě zabijí, napadlo ho. Zemřu rychle? Piers Candeler náhle zaklel, stáhl si boty a pokračoval dál bosý. Hook si vzpomněl na lučištníka, kterého pověsili v Londýně, a uvažoval, jestli měl také takový strach, když se díval, jak se k nim u Homildon Hillu blíží skotské vojsko. A pak pomyslel na všechny ostatní anglické lučištníky, kteří kdy s dlouhým lukem bojovali za svého krále. Šli proti Skotům, Walesanům i sami proti sobě a vždy, vždy proti Francouzům. Znovu pohlédl dopředu. Francouzi, proti nimž šel dnes bojovat on, se stále nehýbali. Začínalo ho to děsit. Věděl, že nepřátelé jsou s vývojem situace spoko-

jeni, a proto čekají. A budou čekat tak dlouho, až se malé anglické vojsko doplahočí k nim a vydá se na milost a nemilost jejich zbraním.

Levá bota mu zapadla tak hluboko, že ji nemohl vytáhnout. Chvilí se o to pokoušel, ale pak udělal to, co ostatní – nechal ji v blátě a pokračoval dál bosý. Šlo se mu mnohem lehčeji. „Jestli se pohnou,“ zvolal Evelgold, „zastavíme se, navěšíme tětiny a zarazíme do země kůly!“

Jenže Francouzi se stále nehýbali, ale do jejich bojové Unie přicházeli další a další muži, většinou z východní strany. Z obou křídel pozorovali Angličany jezdci na válečných koních pokrytých vycpanými čabrakami, s plechovými šafrony na hlavách. Dlouhá kopí s kovovými hroty, z nichž na některých vlály plamence, drželi namířená vzhůru. Také oni stáli a čekali. Hledí přileb měli odklopená a teď už Hook viděl strnulé tváře orámované plechem. I když mu byla zima, cítil, že mu stéká po těle pot. Měl na sobě prošívaný kabátec a pod ním kroužkovou košili podšitou kůží. Tato zbroj by ho možná uchránila před ranou mečem, ale hrot kopí by jí snadno pronikl. Snažil se představit si, jak by v téhle blátivé kaši, v níž se s obtížemi vlekl vpřed, uhýbal před ranou kopím, a věděl, že to není možné.

„Zpomalit!“ zavelel kdosi. Lučištníci se dostali příliš daleko před anglické zbrojence, kterým se šlo v těžké zbroji ještě mnohem hůř. Přesto krok za krokem postupovali vpřed. Okraje obou lesů na stranách se lehce sbíhaly, takže teď už anglická linie vyplňovala celou šíři pole mezi nimi. Také skupina francouzských, anglických a burgundských heroldů se dala do pohybu – vedli koně blíž k francouzskému postavení, aby si udržovali výhled do prostoru mezi oběma vojsky.

„K čertu,“ ozval se opět Evelgold, „kam až nás chtějí dostat?“

Chvilí nato zazněl povel znovu zarazit kůly. Nyní stál nepřítel asi dvě stě kroků od nich, ne dál, než bývají terče na lučištnických soutěžích, a Hook si vzpomněl na ony krásné letní dny se všemi kejklíři, tancujícími medvědy, množstvím piva zadarmo a davem, jenž po každém výstřelu odměnil soutěžícího pochvalnými výkřiky. „Zarazit kůly!“ opakoval muž, který vyhlášoval rozkaz. „Pevně je zatlouct!“

Hook s tím neměl moc práce, do mokré rozorané půdy to šlo snadno. Pak rychle pohlédl k nepříteli, ale Francouzi se pořád nehýbali,

jako by tam chtěli stát do skonání věků. Střed jejich bojové linie tvořilo několik řad pěších zbrojenců, zatímco na křídlech viděl Hook spoustu jezdců ozbrojených kopími. Na pozadí sedavé oblohy vlál les praporců a v samém středu se ve větru třepetala rudá oriflama jako jasná výstraha nepříteli, že s nimi Francouzi nebudou mít žádné slito-vání.

Hook se snažil najít očima Lanferelia, ale nikde ho neviděl. Zato viděl zbraně, spoustu zbraní: meče, kopí, bojové sekery, kladiva se sokolími zobáky, palice a palcáty s hlavicemi pobitými hřeby. Vytáhl šíp s širokým hrotem, položil ho napříč přes silné mádlo lučiště, ale náhle se mu opět přihlásily útroby. Zavřel na okamžik oči, v duchu odříkal další úpěnlivou modlitbu k svatému Kryšpiniánovi, pak zaťal zuby a snažil se nutkání potlačit.

„Bože...“, ozval se Thomas Scarlet.

„Ach Bože“, zamumlal Will Dale, „ach Bože.“

Sedovlasý sir Thomas Erpingham, stále ještě bez přilby, nasedl na malého koně a vyjel pár kroků před anglickou bojovou linií. Za ním čekali zbrojená. Devět set jich stálo ve čtyřech řadách za sebou a v jejich středu král v plném lesku zářivé zbroje, s přilbou, na níž se skvě-la zlatá koruna posázená drahokamy. Sir Thomas, v zeleném tabardu ozdobeném rudým křížem svatého Jiří, otočil koně a zůstal stát čelem k anglickému vojsku. Chvilí čekal.

„Buď se mnou, buď se mnou,“ modlil se Hook nahlas k svatému Kryšpiniánovi.

Úpěnlivě si přál, aby k němu světec promluvil, ale Kryšpinián stále mlčel.

„Natáhnout!“ poručil polohlasně Thomas Evelgold.

Hook zvedl luk. Plynulým pohybem napnul konopnou tětivu až k uchu a v levé ruce ucítil sílu ohnutého lučiště. Zamířil na jednoho z koní přímo před sebou, ale věděl, že pokud ho zasáhne, bude to spíš dílo štěstí než lučištnického umění. Kdyby stáli Francouzi o padesát kroků blíž, vybral by si cíl a nepochyboval by, že ho zasáhne, ale takhle, na hranici dostřelu, bylo pravděpodobnější, že mine. Držel těti-vu nataženou a pravá ruka se mu chvěla.

Takhle drželo natažené luky pět tisíc lučištníků – pět tisíc šípů na napnutých tětivách mířilo do řad nepřátel.

Nad lesem na tramecourtské straně se s náhlým hlukem třepetajících se křídel vzneslo hejno vyplašených špačků. Připomínalo vířící oblak tmavého kouře, ale stejně náhle, jako se objevilo, zase o kus dál zapadlo. Zbrojená v celé francouzské linii si sklopili hledí. Teď už Hook neviděl tváře, ale jen plechové masky.

„Bože, buď s námi!“ zamumlal kdosi z lučištníků, když se sir Thomas Erpingham v sedle postavil.

Sir Thomas vyhodil vysoko do vzduchu zelenou hůl. Nad azincourtským polem leželo ticho a v něm se proti sedavé obloze zablýskla zlatá křížová kytká. „Teď!“ zvolal sir Thomas. „Udeřte!“

Zelená hůl padla na zem.

Hook pustil tětivu.

A šípy letěly.

Nejdřív se ozvalo brnkání pěti tisíc uvolněných tětiv, zvuk zlověstný jako tón d'áblový harfy, a po něm následoval svistot šípů, zprvu děsivý jako prudký nápor větru, ale postupně slábnoucí, jak se dva mraky opeřených střel, hustší než jakékoliv hejno špačků, vznesly k šedému nebi a letěly k nepříteli. Hook už sáhl po dalším šípu, ale přesto nemohl odtrhnout pohled od toho, co viděl poprvé v životě – pět tisíc šípů ve dvou tak obrovských houfech, že zastínily mdlé světlo oblohy, dvě smrtící bouře, jež stoupaly k nejvyššímu bodu své dráhy, aby za ním začaly klesat.

Byl den svatého Kryšpína.

Na okamžik nastalo ticho.

A pak zasáhl první šíp cíl a po něm další.

Kovové hroty střel narážely na plechové pláty zbroje a rachot a řinčení znělo jako krupobití seslané Satanem.

Ozvaly se první výkřiky raněných a umírajících. Slavnost zabíjení a smrti začala. Hook viděl, jak se jeden z koní vzepjal s šípem v boku a vyrazil vpřed a vzápětí ho jako na povel následovali další, až se do oraniště rozjelo jako utržená lavina celé francouzské jezdectvo. „*Saint Denis! Montjoie!*“ křičeli zbrojenci a rytíři. Útok začal.

„Svatý Jiří!“ zvolal kdosi v anglických řadách a hned nato se rozezněl bojový pokřik ze všech hrdel. „Svatý Jiří!“ křičeli lučištníci i zbrojenci a hluk sílil a provázen vřeštěním trubek letěl vstříc nepříteli.

Stejně jako druhý Hookův šíp s širokým hrotem.

Ghillebert, pan z Lanferelle, stál v čelní řadě francouzského vojska jako jeden z více než osmi tisíc pěších zbrojenců, kteří tvořili první tři francouzské šiky. Pod tabardem se sluncem a sokolí hlavou se mu blýskala zbroj, i když pláty na nohou už měl zastříkané blátem. U pasu mu visel dlouhý bitevní meč, na zádech měl zavěšenou palici zatěžkanou olovem a pobitou hřeby a v ruce třímal kopí zkrácené na sedm stop, s kovovým hrotem na konci. Na hlavě měl koženou kuklu staženou pod bradou tkanicí, na ní aventail z hustého kroužkového pletiva, který mu splýval z hlavy přes krk a ramena, a teprve na tuto železnou kápi si nasadil italskou přilbici. Hledí měl zatím zvednuté, takže viděl, jak směšně malé je nepřátelské vojsko.

Málokdo z Francouzů pochyboval o tom, že jim dnešní den přinese vítězství. Jindřich Anglický se odvážil vést své ubohé vojsko z Normandie do Pikardie v domnění, že když potáhne pod svými zpupnými korouhvemi napříč francouzským územím, dokáže svého nepřítele zesměšnit a zdeptat. A teď se ocitl v pasti. Lanferelle pozoroval nepřítele od samého svítání a odhadoval, že v jeho řadách je jen asi tisíc zbrojenců. To se mu zdálo tak málo, že se znovu a znovu pokoušel o nový odhad. Vydělil z jejich řad čtvrtinu, v ní spočítal hlavy a pak je násobil čtyřmi, ale pokaždé došel přibližně k stejnému číslu. Takže asi tisíc anglických zbrojenců stálo proti třem francouzským šikům, z nichž každý sestával z nejméně osmi tisíc mužů. Avšak Angličané měli kromě zbrojenců ještě něco navíc.

Měli lučištníky.

Tisíce lučištníků! Bylo jich příliš mnoho, aby je dokázal spočítat. Francouzští zvědové sice přišli s nějakými počty, ale čísla se lišila od čtyř do osmi tisíc a Lanferelle věděl, že angličtí lučištníci s dlouhými luky z tisového dřeva a vaky šípů s kovovými hroty dokáží na kratší vzdálenost prostřelit i tu nejlepší zbroj, jakou si lze v křesťanském světě opatřit. Proto si nechal veškerou svou zbroj uzpůsobit tvarem

tak, aby se po ní šípy svezly stranou. Přesto si uvědomoval, že proti nim není nezranitelný. A tak Ghillebert, pan z Lanferellu, alias pán z pekla, nesdílel lehkomyšlný optimismus svých druhů. Ani na okamžik nezapochyboval, že francouzští zbrojenci dokáží své anglické protějšky pobít do posledního muže, ale než se dostanou k jejich ubohé bitevní linii, budou muset přečkat smršť šípů.

Večer, když ostatní popíjeli, navštívil slavného astrologa z Paříže, kterého předcházela pověst, že je schopen dohlédnout do budoucnosti. Nebyl sám, musel se zařadit do dlouhé fronty před stanem jasnovidce. Vousatý muž vážného zjevu v černém plášti lemovaném kožešinou přijal jeho zlato a pak, po velkém úpění a vzdychání, prohlásil, že v jeho budoucnosti nevidí nic než zářivý lesk slávy. „Budeš zabíjet a zabíjet, pane,“ řekl. „Pobiješ spoustu nepřátel a získáš slávu i bohatství.“ To znělo skvěle, ale když Lanferelle vyšel z astrologova stanu do studeného deště, cítil místo radosti prázdnotu.

Bude zabíjet a zabíjet, tím si byl jistý, jenže jeho cílem nebylo posílat Angličany na onen svět, ale brát je do zajetí. A nyní viděl, že v samém středu nepřátelské řady stojí pod nejvyšší korouhví anglický král. Kdyby se mu podařilo zajmout Jindřicha, trvalo by anglickému národu dlouhá léta, než by shromáždil výkupné. To by byl skvělý čin, jímž by získal nejen bohatství, ale také slávu po celé Francii. V řadách anglického vojska však byli další významní muži, královští vévodové a velcí páni, přičemž zajetím kteréhokoliv z nich by zbohatl tak, že se mu o tom nezdálo ani v nejbujnějších snech.

Jenže mezi sny a skutečností stáli lučištníci.

A Ghillebert, seigneur de Lanferelle, věděl, jaká síla se v jejich zbraních z tisového dřeva skrývá.

Proto když se Angličané vydali na dlouhý a namáhavý pochod přes rozorané pole mezi Tramecourtem a Azincourtem, zavolal na konetábla, že je nejvyšší čas k útoku. Angličané ztratili při pohybu těžkým terénem soudržnost a místo bojovníků v bitevní formaci se proti nim rozmoklými brázdami vlekla horda zablácených zoufalců. Lanferelle viděl, že i řady lučištníků jsou rozvráceny a ve zmatku, a znovu tedy zavolal na maršálka Boucicaulta a konetábla dAlbreta, aby dali povel k útoku.

Ten měli zahájit jezdci, kteří nyní stáli na obou křídlech francouzské linie. Byli to mohutní muži na mohutných hřebcích, chráněných plechovými šafrony na hlavách a tlustými vycpávkami na hrudích, a jejich úkolem bylo vjet mezi lučištníky na křídlech nepřítele a nemilosrdně je pobít. Mnozí však při dlouhém čekání odjeli na louky za oběma lesíky, kde své válečné koně projížděli, aby nevychladli, a ti, co zůstali, jen pozorovali, jak nepřítel postupuje.

„Já o tom nerozhoduju,“ odpověděl Lanferellovi maršálek Boucicault.

„Tak kdo?“

„Já ne!“ odsekl stroze maršálek a Lanferelle pochopil, že i Boucicault si je vědom, čeho jsou lučištníci schopni, a má z nich strach.

Čekal tedy, ale když viděl, že stále žádný rozkaz k útoku nepřichází a jezdci jen stojí a nepřítele nečinně sledují, podrážděně zaklel.

„Tak kdo nás tedy, proboha, vede!“ zvolal. „Kdo nám velí?“ Zároveň si uvědomil, že nikdo nepředstoupil před francouzské bojovníky s povzbuzující řečí, kterou by pozvedl jejich bojového ducha, zatímco anglický král, jak bylo vidět, jel podél své bitevní linie, zastavoval se a nepochybně se obracel ke svým mužům s plamenným proslovem.

Kdo tedy měl promluvit k Francouzům? Jejich velké vojsko nevedl ani konetábl, ani maršálek. Vypadalo to, že pocta velet tedy připadla vévodovi z Brabantu, nebo možná mladému vévodovi z Orleansu, který přijel na bojiště teprve teď, a když sledoval postup anglického vojska, zřejmě už počítal, kolik peněz vydělá na výkupném. Zdálo se, že ho iniciativa nepřátel neznepokojuje a naopak je rád, že si přicházejí přes rozblácené pole pro smrt sami. Proto nevydal jezcům na křídlech rozkaz k útoku.

A tak Lanferelle nevěřícně sledoval, jak se Angličané blíží a už se dostávají na dostřel svých obávaných luků. Francouzi měli střelce z kuší, dokonce i hrstku mužů, kteří byli schopni vystřelit z dlouhého luku, a také několik malých děl, nabitých a připravených k palbě, ale před všemi těmito dalekonosnými zbraněmi stáli čekající jezdci. Kuše dokázaly dostřelit dál než tisový luk, kvůli jezcům však střílet nemohly, a tak angličtí lučištníci začali v novém postavení nikým neo-
hrožováni znovu zatloukat kůly. Panebože, kroutil Lanferelle hlavou.

Nechápal, co se to děje. Kdyby velel on, byli už lučištníci dávno rozprášeni a pobiti. Jenže místo toho se bez jakéhokoliv ohrožení přemísťtili do nové pozice na dostřel svých luků od francouzské linie, a ještě si klidně zatloukli do země hradbu špičatých kůlů proti jezdcům. A také už zakládali šípy na tětiny a zvedali luky. „Panebože,“ zakroutil Lanferelle znovu hlavou, „sama přišla, sama si lehla na postel, roztáhla nohy, a my nic.“

„Co, prosím, sire?“ zeptal se jeho panoš.

Lanferelle mu neodpověděl. „Sklopit hledí!“ zvolal místo toho na své muže. Otočil se, aby se přesvědčil, že jeho šestnáct zbrojenců poslechlo, a teprve pak sklopil hledí své přilby.

V první chvíli ho obklopila tma, i když nějaké světlo otvory v hledí přece jen pronikalo. Ještě před okamžikem viděl nepřítele zřetelně, dokonce i to, jak se třpytí zlatá koruna na Jindřichově přilbě, ale teď měl před očima plech s dvaceti otvory, které byly tak malé, aby jimi nepronikl ani ten nejužší hrot šípu, a když se chtěl aspoň trochu zorientovat, musel neustále kroutit hlavou. Jenže ani potom toho kolem sebe moc neviděl.

Přesto stačil postřehnout, že ze středu anglické bojové řady vyjel vpřed osamocený jezdec. A uviděl i to, že jezdec vyhodil do vzduchu hůl. A potom zaslechl zvolání: „Teď! Udeřte!“

Sklonil hlavu, jako by se bránil prudkému náporu větru, napjal celé tělo a s křečovitě zaťatými zuby čekal. Slyšel zlověstný svistot šípů a pak...

Nastal strašlivý hluk. Šípy zasahovaly. Tisíce kovových hrotů narážely do plechových plátů jako to nejhroznější krupobití a za děsivého rachotu zazněly první výkřiky. Lanferelle ucítil tvrdou ránu do ramene, a přestože šíp sklouzl stranou, byl náraz tak prudký, jako by ho zasáhl úder meče. Další šíp se mu zasekl do kopí. Nějaký hlupák v přední řadě ve zmatku zvedl hledí a teď chrčel a chrлил krev a s šípem, který mu trčel z úst, pomalu klesal na kolena. Mnoho šípů se jen zabodlo do země nebo sklouzlo po plátech zbroje, aniž zasaženého zranily. Vlevo od Lanferella zařičel kůň a vzepjal se na zadní.

„*Saint Denis! Montjoie!*“ ozvalo se z francouzských hrdel, a když Lanferelle otočil hlavu, aby uviděl to málo, co mu otvory v hledí

umožňovaly, postřehl, že jezdci konečně vyrazili vpřed. Pak se ozval další bojový pokřik, tentokrát ze středu francouzské linie, nad nímž vlála oriflama, a celý první šik se pohnul proti nepříteli.

„*Montjoie!*“ křičeli všichni, až je jejich vlastní hlasy, dunící v přilbách, ohlušovaly. Lanferelle v první chvíli nemohl vytáhnout boty zabořené v hlíně, ale pak přece jen pravou nohu uvolnil a nemotorně vykročil proti čekajícím Angličanům, kteří vyli jako ďábli při pronásledování křesťanských duší.

To se už na Francouze snášela druhá smršť šípů.

A znovu rachotilo ďábelské krupobití a zněly výkřiky.

Avšak teď už Francouzi konečně útočili.

Jako první vyrazili jezdci. Hook zahlédl, jak se jeden z válečných koní vzepjal, jezdec se zvrátil dozadu a jeho kopí, ozdobené plamenem, vyletělo do výše, ale pak už kůň i jezdec zmizeli za těmi, kteří se hnali vpřed. Rytíři bodali koně ostruhami, skláněli kopí a řvali bojový pokřik a Hook viděl, jak od kopyt těžkých hřebců odletují kusy hlíny. Koně pohazovali hlavami zatíženými šafrony a štvání ostruhami pomalu nabírali rychlost.

Umění jízdního útoku spočívá v tom, že se začíná pomalu, jezdci jedou koleno vedle kolena a v této těsné formaci postupují vpřed tak, aby udeřili do řad nepřítele všichni zároveň. Teprve v posledních okamžicích pobídnou válečné oře do cvalu. Avšak zde, v měkké půdě a pod prudkou smrští šípů pobízeli jezdci koně od samého počátku. Byl to útok, k němuž nikdo nezavelel, neboť ho rozpoutala první salva anglických lukostřelců, a teď jeli jezdci na obou křídlech tak rychle, jak jen to v rozbahněném zoraném poli šlo. Na anglické pravé křídlo jich útočily pouhé tři stovky a na levé ještě méně, přičemž na každém z křídel mělo být na tisíc jezdců. Nebyli tam, protože většina stále ještě projížděla své válečné koně na louce za lesem.

A lučištníci napínali luky a stříleli jeden šíp za druhým.

Hook si vybíral široké hroty. Proti kovovým pancířům nebyly účinné, ale dokázaly probodnout prošívané na hrudích koní, a jak se vzdálenost cíle zkracovala, létaly šípy po stále nižších drahách, na nichž tolik neztrácely počáteční rychlost a zasahovaly tvrději. Hook si

chvíli myslel, že jejich střelba nemá žádný účinek, ale pak náhle jeden z koní klopýtl a zřítíl se k zemi, až z chaosu těžkého těla, bijících nohou, jezdce v plné zbroji a zlomeného kopí létaly vysoko kusy bláta. Kůň divoce řičel a jezdec, uvězněný pod ním, se zoufale snažil vyprostit, jenže vzápětí do chumlu těl, strojů a zbroje najel další jezdec a přeletěl přes hlavu svého koně. Hook znovu natáhl luk, vybral si za cíl velkého koně s chlupatými chomáči nad kopyty a poslal mu šíp do boku těsně před podbřišníkem. Kůň prudce uhnul stranou, vrazil do jiného koně a další Hookův šíp se mu zabodl až po opeření do vycpaného plastronu na hrudi. To už se válelo v blátě na tucet koní. Někteří se pokoušeli vstát, jiní tloukli kopyty do hlíny a jejich život unikal s krví, která jim stříkala z proseknutých tepen. Will Dale proklál šípem hrdlo jednoho z jezdců. Náraz vrhl muže na vysokou zadní rozsochu sedla, od ní se tělo odrazilo dopředu, a když se kopí, jež umírající stále svíral, zabořilo hrotem do brázdy, vyhodilo bezvládné tělo ze sedla. Kůň však cválal dál a vlácel jezdce za nohu uvízlou v třmeni, až nakonec, zasažen dalším šípem do oka, znovu uskočil stranou a srazil další dva koně.

Lučištníci stříleli rychle. Francouzi neútočili na dlouhou vzdálenost, ale těžká půda oraniště zpomalila koně natolik, že než se tři stovky jezdců dostaly do blízkosti lučištníků na pravém křídle, staly se terčem nejméně čtyř tisíc šípů. Na koně stříleli jen lučištníci v prvních dvou řadách, ostatní, kteří měli výhled na útok zakrytý, stále mířili do výšky, aby jejich šípy padaly mezi pěší zbrojence.

Vtom se jeden z koní, jemuž crčela z roztrženého břicha krev, otočil a šílený bolestí vyrazil proti francouzským zbrojencům ve středu pole. A vzápětí ho následovali další. Někteří jezdci před chumlem zmítajících se raněných nebo mrtvých koní prudce zastavovali a otáčeli se, ale právě tím se stali snadným terčem dalších šípů, které se zabodávaly do boků jejich koní po dvou i po třech.

Přesto se některým podařilo dojet až k anglické linii.

„Zpátky!“ zvolali centenaři. „Zpátky!“

Lučištníci v předních řadách ustoupili a nechali proti nepříteli trčet kůly. Stále však stříleli. Hook vzal hrst šípů s úzkým hrotem a první z nich vystřelil na jezdce, který byl v tu chvíli od něho sotva dvacet kro-

ků. Ostrý hrot zatížený dubovým dřevem sklouzl po prsním plátu, ale Hook vzápětí napnul tětivu znovu a poslal další šíp do hrudi jezdce koně.

A pak už útok francouzské jízdy vrazil do anglické linie.

Jenže jezdci se sklopeným hledím malými otvory nebo úzkými štěrbinami pořádně nic neviděli a stejně tak byli poloslepí i koně v plechových šafronech na hlavách. Útok udeřil do anglické linie, ale najel do kúlů a první z koní se začali vzpínat, uhýbat a střechkovat. Jeden z nich projel, ale s kulem zabodnutým v hrudi, a jezdec máchl kopím do prázdna. Jiný hřebec proletěl přes první kůly, ale když uviděl druhou řadu, prudce uhnul stranou, uklouzl a vzápětí se s řinčením zbroje své i jezdcovy válel v blátě. „Ten je můj!“ zvolal Thomas Evelgold a vyrazil vpřed s bitevní sekerou. Máchl jí, plochou stranou hlavice zatížené olovem zasadil zbrojenci ránu do přílby, pak poklekl, zvedl omráčenému muži hledí a vrazil mu nůž do oka. Zbrojenec sebou křečovitě škubl a zůstal ležet bez hnutí. Jeho kůň se pokoušel zvednout, ale Evelgold i jeho omráčil úderem do hlavy, pak sekeru obrátil a ranou ostřím prorazil zvířeti šafron i lebku.

„Zaženeme je, bastardy!“ zvolal. „Pošleme je zpátky!“

Železná jízda skončila na dřevěných kulech a celý první útok Francouzů ztroskotal. Úkolem jezdců bylo rozehnat lučištníky, ale šípy vykonaly své smrtící dílo a ty, co ho přežili, nepustily do řad lučištníků špičaté kůly. Někteří zbrojenci už otočili a pronásledování šípy ujížděli pryč, zatímco ranění koně bez jezdců zbláznění bolestí pádili zpátky k francouzské linii. Jeden z jezdců, nejstatečnější ze statečných, odhodil kopí, tasil meč a pokusil se projet mezi kůly, ale do hrudi jeho koně se zabodlo hned několik šípů. Zvíře kleslo na kolena a vzápětí další šíp s tenkým hrotem, vystřelený z deseti kroků, prorazil jezdcův prsní plát a zabil ho.

Hook si s překvapením uvědomil, že ho už nesvírá strach a místo toho mu všemi žilami proudí vzrušení. Vrátil se k svému kůlu a připravil si další šíp s tenkým hrotem. Jezdci byli pryč, zahnáni na útěk šípy, ale hlavní voj francouzského útoku stále postupoval vpřed. To už byli pěší zbrojenci a Hook věděl, že ti jsou méně zranitelní než koně. Blížili se pod pestrobarevnými korouhvemi, ale jejich sevřené řady

rozvrátili v chaos splašení koně bez jezdců, kteří proti nim pádili v slepé panice a ty, co nestačili uhnout, srazili a zdupali těžkými kopyty. Ostatní se hned snažili řadu srovnat a vlekli se dál kaší rozdupanou předchozím útokem jízdy. A Hook střílel. Natahoval luk, jako by vůbec necítil jeho sílu, a vypouštěl jeden šíp za druhým, stejně jako jeho druhové, kteří se drali dopředu, aby mohli zasypávat nepřitele opeřenou smrtí.

Ale Francouzi se nezastavili. Jejich řada byla stále rozbitá úprkem koní bez jezdců a co chvíli některý z mužů padl skolen šípem, přesto postupovali dál. V prvním šiku šli pod svými hrdými korouhvemi všichni významní francouzští šlechtici; osm tisíc pěších zbrojenců útočilo na pouhých devět set na anglické straně.

A pak vystřelilo francouzské dělo.

Melisanda se modlila. Neodfríkávala slova, pouze vzhlížela vzhůru a v zoufalých myšlenkách prosila Boha o pomoc. Z šedé oblohy však žádná útěcha nepřicházela.

Vozy se zásobami měly následovat vojsko na bojiště, ale většina z nich zůstala v okolí vesnice Maisonnelles, kde strávil král noc. Tam také stály vozy s královými věcmi, střezené deseti zbrojenci a dvaceti lučištníky, kteří nemohli bojovat v hlavní bitevní linii, protože byli nemocní nebo ranění. A právě k nim zavedl otec Christopher Melisandu v naději, že tam bude ve větším bezpečí než u soumarů, s nimiž už vodiči postoupili těsně za vojsko. Kněz jí také napsal uhlem na čelo tajemná písmena IHC Nazar. „To ochrání tvůj život,“ slíbil jí.

„Tak si to napiš na čelo i ty,“ řekla mu.

Otec Christopher se usmál. „Bůh mě má ve své dlani, drahá,“ odpověděl a udělal znamení kříže, „a teď bude chránit i tebe. Musíš však zůstat tady. Zde je to bezpečnější.“ Zavedl ji spolu s dalšími ženami lučištníků mezi dva prázdné vozy, které předtím vezly náklad šípů, a zajistil, aby byla nablízku její osedlaná klisna. Sám pak nasedl na jednoho z koní sira Johna a vyjel do svahu směrem k vojsku. Melisanda se za ním dívala, dokud nezmizel za vrcholem kopce, a pak se začala modlit. Také ostatní ženy lučištníků sira Johna se modlily.

Zpočátku se Melisanda obracela k Panně Marii nesouvislými nářky a prosbami o pomoc, ale pak se přiměla vybírat slova pečlivěji. Nick je dobrý člověk, říkala Kristově matce, dobrý a silný, ale dokáže se i hněvat a být zlý. Pomoz mu tedy, aby byl nyní silný a zůstal naživu, a zachovej ho při životě. Takhle Melisanda prosila o život svého muže.

„Co budeme dělat, když přijdou Francouzi?“ zeptala se úzkostně Matylda Cobboldová.

„Utečeme,“ odpověděla jedna z žen, a právě v tu chvíli se ozval z pole za obzorem řev. Angličané spustili bojový pokřik ve jménu svatého Jiří, ale bylo to příliš daleko, aby ženy rozeznaly jméno svätce, a tak k nim dolehl pouze nezřetelný hluk, z něhož bylo zřejmé jen to, že se na bojišti něco děje.

„Bože, ochraňuj nás!“ vydechla Matylda.

Melisanda otevřela vak se svými věcmi, aby z něj vzala otcův tabard, ale měla v něm také kuši, kterou jí dal Nick před dvěma měsíci. Chvíli uvažovala a pak ji vytáhla.

„To s nimi chceš bojovat?“ zeptala se jí Matylda.

Melisanda jen zavrtěla hlavou. Měla hrdlo sevřené strachem, neboť věděla, že tam za obzorem se rozhoduje o jejím dalším životě a ona to nemůže nijak ovlivnit. Zbývalo jí jen se modlit.

„Běž tam, děvče, a zastřel pár těch bastardů,“ zavolal na ni Nell Candeler, když ji uviděl s kuší v rukou.

„Je pořád natažená,“ řekla Melisanda udiveně.

„Co to je?“ zeptala se Matylda.

„Kuše,“ odpověděla. Pohlédla na zlověstnou zbraň a připomněla si den, kdy před jejíma očima zemřel Matt Scarlet a kdy tuhle kuši namířila na svého otce. Od té doby tedy zůstala natažená a ona si toho nikdy nevšimla. Málem nyní stiskla spouštěcí páku, aby napjatý oblouk uvolnila, ale potom v náhlém popudu schovala zbraň do vaku tak, jak byla, a vytáhla tabard. Už si ho chtěla přetáhnout přes hlavu, vtom si však uvědomila, že v době, kdy Nick bojuje, si přece nemůže obléct barvy nepřítele. A pak ji napadlo něco jiného – zmocnila se jí podivná jistota, že když bude v pokušení obléknout si otcův tabard, už nikdy se s Nickem neshledá. Rozhodla se, že ho musí zahodit. „Jdu jen k řece,“ řekla.

„Klidně si můžeš ulevit tady,“ zasmál se Nell Candeler.

„Chci se projít,“ odpověděla mu. Zvedla vak, prošla kolem soumarů, kteří se pásli na podzimní trávě, a zamířila na druhou stranu od svahu, za nímž stála vojska. Nejdříve chtěla hodit tabard do Ternoise a dívat se, jak ho proud odnáší pryč, ale Řeka mečů byla příliš daleko, a tak se spokojila s potokem rozvodněným po nočním dešti, který protékal mezi políčky a skupinami stromů jižně od vesnice. Složila vak do listí spadaneho z olší a vrb, jimiž byl břeh potoka porostlý, pak zavřela oči a chvíli držela tabard v rukou, jako by se chystala obětovat.

„Postarej se o Nicka, aby zůstal naživu,“ řekla, potom hodila plátěný kabátec do potoka a chvíli sledovala, jak plyne pryč. Čím dál ho proud odnese, tím líp pro Nicka, pomyslela si.

Pak vystřelilo francouzské dělo a údolím se rozletělo dunění. Melisanda se otočila a strnula.

Ne leknutím z výstřelu, ale protože pár kroků za ní stál sir Martin se splihlými šedivými vlasy přilepenými na úzkou lebku.

„Tak jak se daří, maličká?“ zeptal se s úšklebkem.

Melisanda se rozhlédla, ale kolem nebyl nikdo, koho by mohla zavolat na pomoc.

Byla sama.

Nad svahem na severu se zvedl oblak kouře – tam někde padl výstřel. „Ano, jsme tu sami,“ řekl sir Martin, když viděl její vylekaný pohled, „jen ty a já.“ Zasmál se, zvedl si kutnu a blížil se k ní.

Dělo vystřelilo a nad levým křídlem francouzského vojska se zvedl oblak kouře.

Hook spatřil kamennou kouli, ale nerozeznal, co to je. Oblouhou se mihlo něco temného, co zprvu stoupalo a pak začalo klesat, a Hook viděl, že se to řítí přímo na něj. Teprve pak roztřásla nebe i zem hromová rána, po níž se s křikem vznesli z korun stromů vyplašení ptáci, a pár kroků od Hooka urazila dělová koule jednomu z lučištníků hlavu.

Ubožák neměl do poslední chvíle tušení, že k němu letí smrt, až se jeho lebka rozletěla do všech stran ve spršce krve a úlomků kostí, zatímco koule se zaryla o kus dál do země a rozstříkla na všechny strany gejzír mokré hlíny.

„Panebože!“ vykřikl Tom Scarlet a zíral zděšeně na svůj luk, z něhož stékal rozstříknutý mozek.

„Nevšímej si toho a střílej,“ řekl Hook.

„Viděls to?“ zakroutil Scarlet užasle hlavou.

Hook viděl nejen to, jak jeden z jeho druhů přišel o hlavu, ale také všechno ostatní: mrtvé koně i jezdce a za nimi řady a řady pěších zbrojenců, kteří se blížili k němu. Sem tam zasvištěla šipka z kuše, ale francouzští střelci stáli až za posledním šikem a většina z nich na Angličany vůbec neviděla. A když potom první francouzský šik při postupu vpřed vyplnil prostor mezi oběma lesy, ztratili střelci s kušemi výhled zcela a šipky létat přestaly.

První francouzský šik se blížil roztažený přes celou šířku pole, ale protože se kraje obou lesů směrem k anglické linii poněkud sbíhaly,

museli se postupující zbrojenci stahovat ke středu. Jejich řady byly roztrhané, jak jimi proletěly houfy koní bez jezdců, ale teď se začínali všichni strkat a hledat si místo, aby se do zúženého prostoru vešli, a přitom do nich po celou dobu bušily šípy.

Hook střílel jeden šíp za druhým a ani na chvíli se nezastavil. Už také vystřílel celý jeden svazek a křikl dozadu o další. Mezi lučištníky je neustále roznášeli mladí chlapci, ale mnohdy nestačili, protože šípů byly třeba stovky. Pět tisíc lučištníků dokázalo vystřelit během chvíle spoustu šípů, zvláště při útoku francouzské jízdy. Někteří se i teď snažili střílet, jak nejrychleji to šlo, ale Hook už zpomalil. Věděl, že čím blíží se nepřátelé dostanou, tím větší bude naděje, že dobře mířená střela některého z nich zabije, takže zatím se spokojil s šípy s širokými hroty.

Ty sice nedokázaly prorazit plátovou zbroj, ale pouhý zásah takovým šípem stačil srazit muže dozadu, a to vždy způsobilo v postupující řadě vlnu zmatku. Nepřítel tedy musel zápolit nejen s těžkým blátem, ale i s neustálou smrtí střel. Hook slyšel, jak hroty šípů bijí do pancířů, a skoro to vypadalo, jako by se francouzští zbrojenci, stále ještě dobrých sto padesát kroků daleko, prodírali proti vichřici, která do nich šlehá ocelovým krupobitím.

Thomas Brutte náhle zaklel, protože mu praskla tětíva. Okamžitě vytáhl z vaku novou a zkušenými pohyby ji zavěsil na lučiště. Hook viděl, že téměř na všech nepřátelských praporecích visí několik šípů zabodnutých do tkaniny. Zamířil na zbrojence v jasně žlutém tabardu, pustil tětívu a za několik okamžiků šíp srazil muže dozadu. Před postupujícími Francouzi ležel na boku kůň, který sebou stále zmítal a bil kopyty, takže řada se musela znovu rozdělit a obcházet ho. Kolem Hooka se ozývalo neustávající brnkání tětív a obloha před ním se černala šípy. Většina lučištníků střílela na zbrojence na křídlech, protože jim byli nejbližší, a tím je nutila tlačit se do středu. K tomu ještě přispívala další okolnost: lučištníci v zadních řadách, kteří nemohli kvůli svým druhům vpředu pořádně mířit, se uchýlili do hustého podrostu v lese na tramecourtské straně a odtud posílali střely do boku francouzské linie.

Nejstatečnější z Francouzů se snažili dostat k Angličanům rychle, zatímco ti opatrnější se drželi vzadu. Po další chvíli si Hook uvědomil, že z dlouhé útočné řady francouzských zbrojenců se začínají vytvářet tři klíny, které míří ke korouhvím ve středu každého ze tří anglických šiků. Francouzi zřejmě chtěli prorazit v anglické linii tři krvavé průlomy v naději, že jakmile se jim to podaří, nastane mezi devíti sty anglickými zbrojenci zmatek, jenž jev boji počátkem rozvratu a smrti. Hook rychle pohlédl k severu v obavě, že po tom, co se francouzský šik stáhl do středu, se uvolní prostor pro jejich střelce z kuší. Nikde je však neviděl, jako by se z bojiště vytratili.

Vytáhl nový šíp s tenkým hrotem a znovu našel muže v žlutém tabardu. Napnul tětivu, vystřelil a už sahal po dalším šípu, když uviděl, že žlutě oděný zbrojenec padl na kolena. Ted' už tedy ostrý hrot dokázal prorazit zbroj a Hook posílal do postupující masy mužů v železe další a další střely. Mířil na muže v první řadě, a i když některé šípy po jejich plátové zbroji pouze sklouzly, ty, které zasáhly prsní plát kolmo, ho dokázaly probodnout a vniknout do těla. Francouzi padali, ale přesto jejich velká obrněná masa postupovala jako zvláštní válečný stroj vpřed.

„Šípy!“ zvolal jeden z lučištníků.

„Další šípy!“ houkl jiný.

Hookovi jich zbývalo asi tucet. Nepřítel už byl blízko, sotva sto kroků od anglické linie, ale smršť šípů proti němu slábla, jak stále většímu počtu lučištníků šípy docházely. Hook znovu natáhl luk, vybral si za cíl zbrojence v černém tabardu a vystřelil. Chvíli nato uviděl, že Francouz vrávorá a s šípem, jenž mu trčel z lebky, se zmateně točí, takže než padl na kolena a roztáhl se jak široký tak dlouhý do bláta, stačil kopím srazit jednoho ze svých druhů. To už Hook poslal další šíp do hrudi zbrojence, který byl natolik blízko, že rozeznal znaky na jeho livreji. Pak uviděl muže v zelenomodrých barvách, na jehož přílbě se blýskala zlacená šlechtická korunka, a vystřelil na něj. Vzápětí se v duchu proklel, že zbytečně zmařil šíp, neboť takový rytíř si mohl dopřát tu nejlepší zbroj, kterou žádný hrot neprorazí, ale muž se zapotácel a od pádu ho zachránil pouze jeho korouhevník, jenž postupoval za ním. Další střelou zasáhl Hook jednoho z Francouzů do steh-

na, a když sáhl do vaku, zjistil, že už mu zbývá poslední šíp. Položil ho na lučiště a rozhlédl se po nepříteli. Zdálo se mu, že ty tisíce vystřelených šípů způsobily v nepřátelských řadách překvapivě malé škody. Viděl sice, že mnoho nepřátel leží v blátě a jejich těla překázejí zbývajícím v postupu, avšak oraniště bylo stále plné živých Francouzů, obalených blátem, ale v plné zbroji, kteří dál pomalu a neúprosně postupovali s kopími, meči, sekerami a palcáty proti chatrné řadě anglických zbrojenců. Každým krokem se k ní blížili a Hook si nyní vybral vysokého muže, jenž se hnál vpřed dychtivěji než ostatní, a poslal poslední šíp do jeho hrudi. Ostrý hrot prorazil kyrys, zabodl se hluboko do těla a z otvorů v mužově hledi se vyřinula krev.

„Šípy!“ zvolal Hook. Jenže žádné už nebyly, jenom pár zbývajících u pasu lučištníků v posledních řadách, a ti, když viděli, jaká je situace, jimi začali šetřit. Hook se bezradně rozhlédl a spolu s mnohými svými druhy si zděšeně uvědomil, že teď už mohou pouze přihlížet. Stáli za kůly a bezmocně sledovali nejbližší francouzský klín, který v tu chvíli dělilo od čela anglické linie jen několik kroků.

Úloha lučištníků skončila. Nyní museli bojovat angličtí zbrojenci.

A Francouzi, kteří se konečně zbavili prokletých šípů, se s řevem vrhli vpřed.

Pan z Lanferellu dokázal nasednout na koně i v plné plátové zbroji, a jednou v ní dokonce tančil, i když ne proto, že by ženy zbožňovaly muže oblečeného k zabíjení, ale aby ukázal, že je elegantnější a svižnější v železném odění než většina mužů v oděvu z jemných látek. Teď se však sotva vlekl. Při každém kroku musel vynaložit značnou námahu, aby vůbec vytáhl nohy z těžké hlíny nasáklé vodou, a někde se zabořil až do půli lýtek. Přesto se dostával krok po kroku vpřed, i když se někdy musel opřít o svého souseda, aby byl vůbec schopen vyprostit železnou botu z blátivé kaše, která na ní ulpěla. V jednu chvíli zkusil jít v brázdách, v nichž stála voda, protože jejich dno bylo pevnější, ale kvůli sklopenému hledi stěží viděl, kam stoupá. A zvednout hledi se neodvážil, neboť kolem sebe slyšel a také sám na sobě cítil, jak prokleté anglické šípy narážejí do plátů zbroje. Jeden ho zasáhl do přilby v úrovni čela, a kdyby ho někdo z jeho mužů nepode-

přel, zřejmě by ho síla úderu srazila k zemi. Další šíp ho zasáhl do prsního plátu, roztrhl mu tabard a se zlověstným zaskřípěním sklouzl stranou. V obou případech jeho zbroj odolala, ale mnozí jiní takové štěstí neměli. Každou chvíli uprostřed kovového rachotu dopadajících šípů někdo prudce hekl, vykřikl nebo volal o pomoc. Lanferelle nikoho neviděl padat, pouze to slyšel a uvědomoval si, že útok ztratil soudržnost, neboť zleva, odkud létala většina šípů, se tlačili muži do středu. Pláty zbroje na sebe narážely a skřípaly. Lanferelle cítil, že i on je masou mužů v řadě tlačěn na souseda po pravé straně, takže nemohl ani pořádně pohnout rukou, v níž držel kopí. Nakonec vykřikl na protest, a když si uvědomil, že tím nic nezmůže, snažil se dostat o krok před ostatní, aby získal místo. Kroutil hlavou ze strany na stranu a zoufale se snažil zorientovat, ale před sebou viděl jen šedivé šmouhy. Přesto stačil postřehnout, že Angličané mají hledí přileb zvednutá. Mohli si to dovolit, je žádný déšť šípů neohrožoval. On se toho však neodvážil, protože lučištníci byli nejen na křídlech, ale dva jejich houfce stály také mezi anglickými šiky přímo vpředu a střelci by jistě děkovali Bohu za každou odkrytou francouzskou tvář, jež by se jim nabídl za cíl.

Lanferelle se vždy považoval za silného a odolného muže, přesto nyní sotva popadal dech, který zněl v uzavřené přilbě jako chraptivé sténání. Cítil také, že mu po tvářích stékají stružky potu. Náhle mu uklouzla levá noha a padl na pravé koleno, ale znovu se namáhavě zvedl a potácel se dál. Po chvíli zakopl o cosi před sebou a teď už se roztáhl jak široký tak dlouhý vedle mrtvolý jezdce sraženého ze sedla. Naštěstí mu dva jeho muži hned pomohli na nohy. Z toho, jak mu ztěžkla zbroj, poznal, že je celý olepený mazlavou hlinou, a také některé otvory v hledí měl zalepené blátem. Snažil se je levou rukou očistit, ale železnou rukavicí to nešlo. Jenom se dostat co nejbliž k nepříteli, opakoval si – dostat se k němu a začít bojovat. V tom si Lanferelle věřil, o svém bojovém umění nepochyboval. Byl rytíř vycvičený k boji, ne k tomu, aby se brodil rozmoklým polem. Opět tedy vykročil a snažil se prodrat v tlačenci dopředu, aby získal místo a konečně mohl bojovat. Několika nezalepenými otvory v hledí zahlédl přímo před sebou velkou korouhev s an glickým královským erbem,

včetně nestoudně přivlastněné francouzské lilie. Erb však překrývaly tři bílé pruhy s třemi červenými koulemi na každém z nich. Lanferelle věděl, že je to znak Edwarda, vévody z Yorku. Toho bych se měl pokusit dostat, pomyslel si. Výkupné za vévodu z anglického královského rodu by z něho udělalo boháče a tato vidina mu vlila do unavených nohou novou sílu. Teď už nesípal, ale vrčel jako rozdrážděná šelma, třebaže si to neuvědomoval. Anglická bojová linie byla blízko. „Jsi za mnou, Jeane?“ zvolal a jeho panoš odpověděl, že je. Lanferelle hodlal udeřit na nepřítele kopím a pak, až srazí prvního z nich, pustí těžkopádnou zbraň a použije palcát, který měl zavěšený na zádech. Kdyby palcát zlomil, mohl si vzít od panoše jednu z náhradních zbraní. Ucítil nával radostného vzrušení. Přežil smršť šípů a blížil se s napřaženým kopím k nepříteli, ale pak ho cosi prudce udeřilo do hledí a vzápětí ucítil na rtech krev. Uvědomil si, že ho zasáhl šíp s ostrým tenkým hrotem přímo do jednoho z otvorů v hledí, a třebaže okraje otvoru hrot částečně zachytily, přesto mu rozsekl nos a kůži na čelisti a zůstal vězet v přilbě.

Lanferelle šíp prudkým pohybem vytrhl a proraženým otvorem uviděl, že vévoda z Yorku je jen pár kroků před ním. Pozvedl tedy kopí, vyrazil bojový výkřik a vrhl se blátivou kaší vpřed. V tom výkřiku byl obsažen hněv i radost – hněv bojovníka vůči nenáviděnému nepříteli a radost z toho, že přežil smršť anglických šípů.

Konečně nastával boj.

Také v siru Johnu Cornewaillovi vřel hněv.

Od chvíle, kdy se anglické vojsko vylodilo na francouzském pobřeží, byl jedním z velitelů jeho předvoje. Vedl krátký pochod do Harfleuru, bojoval v prvních řadách útoku na sveřepě odolávající město a jel také v čele tažení z Harfleuru na sever až na toto blátivé pole v Pikardii, a přesto nyní svěřil král velení nad předvojem svému příbuznému, vévodovi z Yorku. Přitom pobožnůstkářský vévoda nebyl podle mínění sira Johna schopen nadchnout muže k boji.

Velel však Edward a sir John, jenž stál se svou družinou po vévodově pravici, se mohl pouze podvolovat jeho rozhodnutím. Na druhou stranu to neznamenalalo, že nemůže říkat svým mužům v pravém šiku,

co mají dělat, až k nim Francouzi dojdou. Sledoval blížící se nepřátelské zbrojence, viděl, jak se ztěžka brodí rozdupanou promoklou oranicí, a žasl nad smrštěnými šípů, která do nich šlehala z pravého i levého křídla, zraňovala je a zabíjela. Žádný z Francouzů neměl odklopené hledí, takže postupovali vpřed zpola oslepeni plechovým krytem na tváři a ochromeni bahnem, a sir John je očekával s kopím, s bitevní sekerou a s mečem. „Poslouchejte mě!“ zvolal. Obrátil se pouze k svým zbrojencům, ale jen hlupák by nedbal na to, co řekne sir John Cornewaille, když se blíží skutečný boj. „Poslouchejte!“ zvolal znovu spod své přilby bez hledí. „Až budou blízko, pokusí se v posledních krocích rozběhnout, aby nás zasáhli se vší tvrdostí. Budou nás chtít přemoci prvním nápoem, takže až zavelím, všichni ustoupíte o tři kroky zpátky. Slyšeli jste? Ustoupíte o tři kroky zpátky!“

Věděl, že jeho muži ho poslechnou a stejně tak zbrojenci sira Williama Portera. Nebylo to pro ně nic neobvyklého, protože sir John se svými muži tyto krátké manévry cvičil. Nepřítel se v posledních krocích vrhne vpřed v očekávání, že vzápětí bude zasahovat protivníky zkrácenými kopími do slabin nebo do nekrytých tváří, ale když ti ustoupí, vyjde všechna energie jejich prvního úderu vniveč. A ve chvíli, kdy bude nepřítel vyveden z rovnováhy, chtěl sir John zavelet k protiútok. „Budete čekat na můj povel!“ zvolal a na okamžik se ho zmocnila obava. Uvažoval, jestli není příliš nebezpečné ustupovat na tak zrádné půdě, ale přece jen se mu zdálo pravděpodobnější, že spíš uklouznou a spadnou útočníci než jeho muži. Ti byli seřazeni ve třech řadách, ale v místě, kde stála velká družina vévody z Yorku, to bylo až šest řad. Samotný vévoda se ani nepodíval k místu, kde sir John uděloval rozkazy. Stál s taseným mečem z nejlepší bordeauxské oceli a strnule hleděl před sebe. „Takže ještě jednou,“ zvolal sir John a počku sledoval vévodu, „až zaútočí, couvnete a uniknete jejich prvnímu výpadu. A až zakolísají, zaútočíte vy!“ Vévoda ani teď nijak nereagoval a stále jen hleděl na Francouze, jejichž řady se nyní měnily v chaotický houf. Ti na křídlech se tlačili do středu, aby unikli šípům lučištníků, a vůdčí muži zase odchylovali zbytky původní francouzské formace tam, kde viděli v anglické linii korouhve významných šlechticů, za něž mohli očekávat vysoké výkupné, pokud by se jim podařilo je

zajmout. Jakkoli však byl první francouzský šik dezorganizovaný, přesto stále čítal osmkrát víc mužů, než kolik bylo anglických zbrojenců; byl to dav, v němž se to jen ježilo kopími, valící se vlna železa, která, jak se zdálo, ze sebe setřásala déšť šípů, jako když se býk zbavuje dotěrných ovádů. Někteří z Francouzů samozřejmě padali a každý takto zasažený poslal k zemi dalšího za sebou, jenž o něj zakopl, a sir John viděl, jak se dav útočníků tlačí a strká. Ti nejctížádostivější se všemožně snažili dostat se do čela, aby si vydobyli pověst skvělých bojovníků, jiní se naopak do prvního úderu nehrnuli, a přesto šli všichni vpřed v pevné víře, že v tento den získají výkupné, kořist a slávu.

„Bůh s tebou, Johně,“ řekl nervózně sir William Porter, když se přesunul po bok svého přítele.

„Myslím, že nám Bůh dopřeje vítězství,“ prohlásil sir John hlasitě, aby ho slyšeli všichni kolem.

„Kdyby nám tak seslal dalších tisíc zbrojenců,“ povzdechl sir William.

„Slyšels přece, co řekl král,“ odpověděl sir John stále hlasitě, „nepotřebujeme víc mužů. Proč se dělit o vítězství s božími bojovníky? Jsme Angličané! Na to, abychom ty smradlavé syny páchnoucích děvek rozsekali na kusy, by nás stačila polovina.“

„Bůh nás chraň,“ povzdechl znovu sir William.

„Udělej, co jsem řekl, Williame,“ naklonil se sir John k příteli. „Nechte je přijít na pár kroků, pak ustupte a teprve potom udeřte. Jakmile srazíte prvního muže, vytvoříte překážku pro toho, který jde za ním, chápeš?“

Sir William přikývl. Obě strany byly nyní tak blízko, že se vzájemně poznávaly podle erbů, i když Francouzi měli tabardy zastříkané blátem, navíc téměř ve všech vězel nejméně jeden šíp.

„Pak zabijete druhého,“ pokračoval sir John. „Nepoužívejte meče, v takovém boji nejsou k ničemu, srážejte ty bastardy sekerami. Stačí, když je budete omračovat, lámat jim nohy a rozbíjet lebky. A když srazíte druhého, bude se muset třetí dostávat přes dvě mrtvoly, zatímco vy dopředu nemusíte.“

„Já bych radši použil kopí,“ namítl sir William nesměle.

„Pak je bodejte do hledí,“ řekl sir John. „To je nejzranitelnější místo jejich zbroje. Kopí do tváře, ať ti bastardi trpí!“ Francouzi byli nyní necelých padesát kroků od nich. Šípy už téměř přestaly létat a lučištníci, kteří stáli mezi šiky, se chystali zařadit mezi zbrojence, aby byla anglická řada souvislá. Mnohým ještě několik šípů zbývalo, takže se je snažili na poslední chvíli vystřelit a z bezprostřední blízkosti zabíjeli další nepřátele. Jeden z Francouzů padl na kolena s šípem zabodnutým hluboko v břiše, odklopil si hledí a zvracel krev, ale vzápětí ho sami jeho druhové srazili do zdupaných brázd.

„My jsme ve třech řadách, zatímco oni jich mají nejméně dvacet,“ řekl sir John. „Je jasné, že ty zadní budou tlačit na přední a hnát je na naše čepele.“ Náhle se zašklebil. „A taky jsme střízliví, protože nám víno dávno došlo. Vsadil bych se, že polovina z nich je vínem nasáklá. Bůh je s námi, Williame.“

„Ty tomu věříš?“

„Jestli věřím?“ zasmál se sir John. „Vím to! A teď už se připrav!“

Nepřítel se blížil a jeho bojový pokřik sílil. Nalevo od sira Johna směřoval velký houf Francouzů ke královské vlajce. Už také viděl zlověstně rudou oriflamu, ale vzápětí na ni zapomněl, neboť Francouzi se chystali k závěrečnému náporu a někteří se dokonce snažili rozběhnout, přesvědčení, že spějí k vítězství.

Kopí měli napřažená k úderu, křičeli „*Saini Denis! Montjoie! Montjoie!*“ a Angličané vyli, jako když se lovci blíží ke kořisti.

„Teď!“ zvolal sir John. „Teď!“

Sir Martin do Melisandy strčil a povalil ji ke kořenům stromů na břehu potoka. „Zůstaň tak!“ řekl jí. „Říkám zůstaň!“ vyštěkl na ni, když se pokoušela vstát. V jeho hlase zazněla ostrá hrozba a Melisanda strnula strachem. „Tak je to správné, jako malá holčička,“ usmál se kněz a ukázal řídké žluté zuby. „Někde tu mám nůž,“ zamumlal, „neboj se, najdu ho.“ Zalovil ve vaku zavěšeném u pasu. „Pěkný nůž, tak akorát... Aha, tady je!“ Znovu se usmál a ukázal jí krátkou lesklou čepel. „Nasadíš si nůž na hrdlo, budeš-li nenasytný, říká se v Písmu. A já jsem nenasytný.“

Ale neboj se, děvče, neboj, nechci tě podříznout, to by se všechno pokazilo, kdyby ses tady válela v krvi. Tak jen buď pěkně hodná a za chvíli to bude hotové.“ Zasmál se tomu, pak se rozkročil a poklekl nad ní. „Ale myslím, že to půjde líp, když tě zbavím oděvu. Nahota je požehnaná, v nahotě je pravda – i to jsou slova našeho Pána a Spasitele, děvče.“ Tenhle citát si už vymyslel, neboť měl ve zvyku přeručovat biblické pravdy, jak se mu hodilo. Položil jí levou ruku na ňadra. Melisanda se otrásla odporem. Zašklebil se na ni a v hluboko posazených očích mu zasvítíl lesk šílenství. Melisanda se neodvažovala pohnout, protože nůž sira Martina se blížil k jejímu hrdlu, ale přesto se jí podařilo nahmatat vak s jejími věcmi a pomalu ho přitáhnout k sobě.

„A co nás odloučí od lásky Kristovy? Pověz mi to, hm?“ pokračoval kněz chraptivým hlasem, zatímco ji levou rukou uchopil za límec halen. „Na to se nás ptá Písmo svaté, děvče. Chce vědět, co nás odloučí od lásky Kristovy. Co od ní odloučí tebe a mě? Snad soužení nebo úzkost, pronásledování nebo hlad a bída? Posloucháš mě?“

Melisanda přikývla. Hledala hmatem hrdlo vaku.

„To jsou slova samotného Boha, děvče,“ pokračoval sir Martin a tentokrát si nemusel vymýšlet, „slova napsaná pro naši útěchu samotným svatým Pavlem. Ani nebezpečí nebo meč nás neodloučí od lásky Kristovy. A ani nahota, říká apoštol!“ Po těchto slovech rozřízl límec halen a s grimasou a cukáním ve tváři jí prudkým trhnutím odhalil ňadra.

„No ne, to je krása!“ vydechl. „Nahota nás neodloučí od lásky Kristovy, mé dítě, tak slibuje Písmo. Měla bys být šťastná, že jsem za tebou přišel. Měla by ses z toho radovat.“ Klekl si vedle ní, roztrhl jí šaty odshora dolů a vytrěštěnýma očima zíral na její bílé tělo. Melisanda ležela klidně. Pravou ruku už měla ve vaku, ale nehýbala se.

„Předtím, než žena přinesla na svět hřích, jsme chodili nazí, děvče,“ řekl dál kněz. „A bylo to správné. Proto musí být žena za ten prvotní hřích potrestána. Souhlasíš?“ V náhlém závanu větru k nim dolehl ze severu křik tisíců hlasů. Kněz se otočil a na okamžik pohlédl k vzdálenému svahu. Melisanda toho využila, vsunula ruku hlouběji do vaku a nahmatala jednu z krátkých šipek. Znovu však strnula, když se sir Martin otočil zpátky k ní. „Zdá se, že už to tam začalo,“ řekl.

„Mají rádi boj, moc rádi, ale v tom dnešním vyhraji Francouzi. Těch bastardů jsou tam tisíce, spousty tisíc! A tvůj Nick se ti už nevrátí, srazí ho francouzský meč. Mám dojem, že ty jsi taky Francouzka, co? Pěkná malá Francouzka. Je mi líto, že se tvůj Nick nikdy nedozví, jak jsem tě ztrestal za tvé provinění. Žena přinesla na svět hřích a žena za to musí být potrestána. Chtěl bych, aby tvůj Nick umíral a věděl, že jsem tě potrestal, ale už se to nedozví. S tím se nedá nic dělat – o všem rozhoduje Bůh. Můj Thomas zřejmě zemře taky, ale já mám ještě jiné syny. A možná mi dáš jednoho i ty.“ Usmál se nad tou myšlenkou a začal si vytahovat kutnu. „Já nezemřu. Ani Francouzi nezabíjejí kněze, protože se nechtějí dostat do pekla. A když ke mně budeš milá, děvče, taky nemusíš zemřít. Budeš moct žít a mít mé dítě. Mohli bychom mu dát jméno Thomas, co říkáš? Tak už roztáhni ty své rozkošné nožky.“

Melisanda se nepohnula. Kněz chvíli čekal, a když viděl, že se nedočká, rozevřel jí nohy násilím a vklínil se mezi její stehna. „Náš Jindřich zavedl své muže do ďáblovy pasti a teď v ní všichni zemřou,“ pokračoval v samomluvě. „Všichni budou ležet mrtví a zůstaneme jen my dva, děvče, jenom já a ty, takže buď ke mně milá. Ostatně nic jiného ti nezbývá.“ Vytáhl si kutnu až k pasu a zašklebil se na ni. „Líbí se ti? Tak ho pojd' přivítat, maličká.“

Sklonil se k ní a ještě víc jí rozevřel stehna.

„Už jsem na to měl chuť dávno, děvče, od první chvíle, co jsem tě uviděl,“ pokračoval rozechvělým hlasem. Opřel se levou rukou o zem, zatímco pravou jí stále držel nůž přitisknutý na hrdlo. Na krku měl pověšený další váček přivázaný koženým řemínkem k dřevěnému kříži a obojí se náhle uvolnilo a zhouplo dolů. „To teď nepotřebujeme, že?“ řekl. „Jenom se nám to tady plete.“ Rukou, v které držel nůž, si řemínek s váčkem a křížem přetáhl přes hlavu a hodil je na zem vedle sebe. Ve váčku to zacinkalo a kněz se usmál. „Francouzské zlato, děvče. Mám ho z Harfleuru, a jestli ke mně budeš milá, mohl bych ti nějakou tu minci dát. A ty budeš milá, že? Tichá milá hodná holčička.“

Melisanda vstrčila ruku ještě hlouběji do vaku a konečně nahmátla to, co hledala.

„Budu milá,“ hlesla roztřeseným hlasem.

„Já vím, že budeš, já vím,“ řekl sir Martin a znovu jí přiložil nůž ke krku.

Sir John couvl. Dva kroky dozadu stačily. V první chvíli si pomyslel, že vydal rozkaz příliš brzy, a vzápětí zase že moc pozdě, neboť mu nohy vězely hluboko v bahně. Naštěstí je včas vytrhl a udělal ty dva kroky. Francouzi vyrazili vítězoslavný řev v domnění, že se nepřítel obrací na útěk, ale když jejich kopí bodla do prázdna, zavrávali dopředu a mnozí měli co dělat, aby nepadli do bláta. A to byla chvíle pro sira Johna. „Teď!“ zvolal. „Udeřte na ně!“ A sám vyrazil vpřed a bodl kopím nejbližšího nepřítele do slabin. Také Angličané měli zkrácená kopí, ale ne tak zkrácená jako Francouzi, takže jimi dosáhli dál než nepřítel. Sir John se do úderu opřel celou silou, a když se Francouz zlomil v pase, vytrhl zbraň z jeho těla, nechal ho padnout a znovu vyrazil vpřed.

Francouzi se zmateně potáceli, vyvedeni z rovnováhy prvním náporom do prázdna, navíc je namáhavý pochod přes pole vyčerpával, takže jen ztěžka vytahovali nohy uvězněné v těžké hlíně a náhle nebyli schopni bránit se výpadům anglických kopí, jež je srážela do rozdupaných brázd. Stačila chvíle a už bylo jisté, že útok Francouzů, který měl chabého nepřítele zdrtit, skončil dřív, než začal. Sir John bodl kopím do hledí muže v druhé útočné řadě, srazil ho dozadu, vzápětí kopí odhodil a natáhl ruku za sebe. „Sekeru!“ křikl.

Jeho panoš mu okamžitě podal novou zbraň.

A zabíjení mohlo začít.

Hlavu sira Johna zasáhl hrot kopí. Jeden z Francouzů si všiml, že Angličan nemá hledí, a pokusil se ho bodnout do tváře, ale netrefil se, rána sklouzla po přilbě a sir John máchl bitevní sekerou a krátkým švihem rozdrtil útočníkovi přilbu. Další nepřítel v blátě, pomyslel si. Viděl, jak se Francouzi potácejí, a využíval jejich zmatku. Máchal divoce sekerou s hlavicí zatíženou olovem, drtil jí přilby nepřátel a srážel je k zemi. Muž, kterého bodl do slabin, se pokoušel zvednout, ale sir John mu zasadil těžkou ránu do zádového plátu a křikl na svého panoše, aby ho dorazil. „Odklop mu hledí a zabij ho!“ zvolal a rozhlédl se po novém soku.

Francouzi v dalších řadách měli před sebou změt' těl a odhozených kopí a ti, kteří se přes ně dostali, museli vzápětí čelit čepelím seker, hlavicím palců a hrotům kopí. Možná by to pro ně nebylo tak těžké, kdyby se mohli překážkám vyhýbat, ale na to neměli čas, protože se na ně zezadu tlačily další a další řady a nutily je klopýtat přímo pod údery anglických zbraní. „Bijte je, bastardy!“ řval sir John. „Všechny je pobijte, všechny do jednoho!“ To byla chvíle, kdy ho ovládla euforie boje, opojná radost z toho, že je válečník, že rozdává rány na všechny strany a je nepřemožitelný. Bil do nepřátel plochou stranou bitevní sekery, a i když neprorazil jejich zbroj, srážel je pouhou vahou úderů a obvykle stačil jen jeden, aby muže před sebou zabil nebo ho zmrzačil a tím vyřadil z boje.

V některých chvílích se mu zdálo, že se Francouzi pohybují zoufale pomalu, zatímco on je rychlý jako blesk. Usmíval se přes zaťaté zuby a stačil pohledem sledovat tři až čtyři nepřátelské zbrojence současně, takže si vybíral, na kterého zaútočí dřív, a zároveň už věděl, jak srazí druhého a třetího. Útočili na něj, ale on cítil jejich paniku. Muži v zadních francouzských řadách měli krátké zbraně, sekery, meče a palcáty, ale neměli čas je použít, protože byli tlačeni na těla padlých. Zakopávali o ně, potáceli se pod ranami sira Johna a jeho mužů a umíralo jich tolik, jako by měl sir John smlouvu se samotnou smrtí. Teď převzali iniciativu Angličané. Devět set mužů útočilo na osm tisíc, ale těch devět set nikdo netlačil, takže mohli manévrovat volně podle situace, v níž se právě ocitli.

Proti siru Johnovi vyrazil mečem Francouz v pečlivě vycílené zbroji, i když nyní zastříkané blátem, ale jeho rána se svezla po stehenním plátu na levé noze a vzápětí mu zbrojenec nalevo od sira Johna rozdrtil naleštěnou přilbu těžkým úderem sekery. Francouz padl jako poražené dobytče a zároveň sir John vrazil hrot bitevní sekery do tváře muže v livreji se znakem obilného snopu. Špice prorazila muži hledí a rozdrtila mu čelist. Pak už ho sir John nechal zbrojenci vedle sebe, který ho dorazil, zatímco sám vedl další ránu sekerou do přilby ozdobené chocholem z peří. „Tak pojďte, bastardi!“ zařval a smál se přitom. „Čekám na vás!“ Neuvědomoval si, že někteří z útočníků vědí, kdo je, a dychtí po tom, aby zabili nebo zajali sira Johna Cornewaila a

získali si tím slávu. Nemusel je tedy pobízet – útočili na něho, ale jeden po druhém padali, protože se potáceli mezi dalšími padlými a přes sklopená hledí téměř nic neviděli.

„Držte sevřenou řadu!“ zvolal sir John a přesvědčil se, že muž po levé straně je těsně vedle něho, stejně jako sir William po pravé straně. Dobře věděl, jak důležité je bojovat v sevřené řadě, která nedává nepříteli prostor, aby ji prorazil, stejně jako to věděli jeho zbrojenci, neboť to s ním nesčetněkrát cvičili. Překročili první padlé Francouze a muži v druhé řadě jim pak zvedali hledí a bodali raněné noži do úst nebo do očí, aby se žádný z nich nemohl pozvednout a zasadit jim ránu ze země. Francouzi řvali hrůzou, když je viděli, zmítali sebou v zoufalé snaze uniknout smrtící čepeli, ale pak stejně v křečích umírali. A pro smrt si přicházeli stále další a další. Když někteří viděli, že už je neohrožují šípy, zvedli si hledí a sir John vrazil do tváře jednoho z nich hrot sekery a pak sledoval, jak muž v strašlivé bolesti slepě seká kolem sebe mečem a ohrožuje své druhy. Sir William Porter stále bodal útočníky do tváře kopím. Obvykle stačil jediný úder, aby jím nepřítel vyvedl z rovnováhy, a někdo po jeho boku ho pak dorazil sekerou. Sir William, jinak tichý a vážný muž, vrčel jako rozdrážděná šelma a s nemenší zuřivostí se také bil. „Ach Bože, Williame,“ křikl na něho sir John, „to je radost zabíjet ty bastardy!“

Bojová vřava, v níž se slévalo třeskání zbraní, údery do plátů zbroje, výkřiky, bojový řev a hekání, ani na okamžik neustávala. Padlých Francouzů už bylo tolik, že hromady jejich těl, která se válela křížem krážem přes sebe, těžkopádný a dezorganizovaný útok zastavily, protože ti z dalších řad je museli přelézat a tím se vystavovali anglickým kopím. Blátivá kaše pod jejich nohama už byla zrudlá krví. Sir John dupl v zápalu boje na hlavu jednoho z raněných Francouzů a v domnění, že šlápl na kámen, mu zatlačil hledí přilby do hlíny, až blátivá kaše pronikla otvory dovnitř. A zatímco se Francouz dusil a zoufale bojoval o dech, sir John se vysmíval jeho druhům, vyzýval je, aby s ním šli bojovat, a pak opět postoupil vpřed, dychtivý srazit dalšího nepřítele. „Bijte je!“ řval na své muže. „Všechny je pobijte!“ Cítil v sobě obrovské vzedmutí energie a s ní se vrhl proti francouzské řadě, aby ji rozrazil a otevřel cestu pro své zbrojence, kteří šli za ním. Bil

kolem sebe se zuřivostí a uměním nejobávanějšího bojovníka všech rytířských klání v křesťanském světě. Vrážel bodec sekery nepřátelům do špatně krytých slabin, a když se s řevem a strašlivou bolestí zlomili, drtil jim přilby sekerou a pak je nechával mužům za sebou, aby jim dopřáli milosrdenství smrti. Takhle se mu, spolu s jeho zbrojenci, podařilo prosekát ve valu tlačících se nepřátel hluboký průlom a v něm se bil dál a zabíjel, jako by kolem sebe chtěl navršit hradbu mrtvol.

A zatím o kus dál vlevo padl pod ranami nepřátel vévoda z Yorku.

Útok zasáhl nejdříve anglický předvoj. Snad stovka Francouzů našla smrt v blátě, než se oriflama dostala k šiku krále Jindřicha, a v čele tohoto útoku byl Ghillebert, pan z Lanferellu. Postřehl, že nepřátelská řada nalevo těsně před střetem couvla, ale vévoda z Yorku a jeho muži stáli pevně s napřaženými kopími. Lanferelle uhnul stranou, takže mu hrot kopí sklouzl po prsním plátu, a vzápětí vrazil své kopí do nekryté tváře muže před sebou. „Lanferelle! Lanferelle!“ zvolal, aby Angličané věděli, s kým bojují. Odrazil ratištěm kopí několik ran, ale pak dlouhou zbraň odhodil a sáhl po palcátu pověšeném na zádech. Dobře věděl, že tady není místo na elegantní zdvořilosti bojišť rytířských klání ani na ukázky dovedností s mečem. Tohle bylo skutečné bojiště, kde se sekalo, bodalo a zabíjelo, kde bylo třeba šířit v řadách nepřátel strach, a Lanferelle máchl palcátem po muži ve vévodově livreji, vytrhl hřeby z rozdrcené přilby a srazil těžkou zbraní dalšího zbrojence. A pak už zahlédl pár kroků od sebe vpravo samotného vévodu. Nejdříve však musel zabít muže vlevo a udělal to jedinou ranou těžkého palcátu. „Vzdej se!“ zvolal na vévodu, který si sklopil hledí. Jenže Edward se místo toho rozmáchl mečem. Čepel udeřila do Lanferellova kyrsu, ale Francouz zároveň zachytil ježatým palcátem za vévodovo rameno a trhl jím tak, že vysoký Angličan zavrával dopředu, ztratil rovnováhu a padl do bláta. „Je můj, ten je můj!“ zvolal Lanferelle a v tu chvíli ho naplnila radost, jakou zažívá jen skvělý rytíř – radost bojovníka, jenž triumfuje nad nepřítelem.

Stál nad ním s jednou nohou na jeho zádech a spolu s čtyřmi svými zbrojenci pobíjel muže, kteří se pokoušeli vévodu zachránit. „Chci jeho korouhev!“ zvolal a představil si, jakou skvělou ozdobou by byla vévodova korouhev ve velké síni jeho sídla, zavěšená na trámech

zčernalých kouřem pod galerií pro hudebníky, aby ji byl Edward nucen jako vězeň každý den vídat. „Tak pojd', pojd' si pro smrt,“ houkl na muže, který ji nesl, ale angličtí zbrojenci strhli korouhevníka dozadu a vyrazili vpřed místo něj. Lanferelle odrážel jejich výpady tvrdými ranami těžkého palcátu a celou dobu křičel na své čtyři muže se sekerami, aby mu chránili záda. A to byl těžký úkol, neboť museli bránit svého pána nejen před nepřáteli, ale také před nápořem vlastních zbrojenců, kteří se tlačili zezadu. Lanferellovi se zdála anglická bojová linie neuvěřitelně řídká a v jednu chvíli ho napadlo, že se ji pokusí prorazit a povede své muže zezadu do jejího středu. Proč by nemohl zajmout samotného krále, když to dokázal s vévodou? „Za mnou!“ houkl za sebe. „Vpřed!“ Jenže když postoupil dopředu, začal klopýtat o těla, která padla napříč přes vévodovy nohy. Snažil se je odkopnout z cesty, ale jeden z Angličanů ho úderem kopí do prsního plátu srazil zpátky. „Bastarde!“ zařval Lanferelle vztekle a máchl zkrvavenými hřeby palcátu proti šklebící se tváři. Ale pak ho varovný výkřik přinutil pohlédnout vlevo. Uviděl, že se skupina Angličanů vklíníla do francouzské řady a hrozí nebezpečí, že by se mu mohli dostat do zad. Přesto usoudil, že mu stále ještě zbývá čas na to, aby se pokusil prorazit nepřátelskou linii, ale znovu měl před sebou spoustu mrtvol, navíc se proti němu zvedl náhlý nápor Angličanů, takže neměl jinou možnost než ustoupit. Naděje, k níž se upnul, byla pro tuto chvíli ztracená.

Nechal tedy vévodu ležet zabořeného tváří v blátě a začal ustupovat, i když musel dál krátkými tvrdými údery držet v šachu dotírající Angličany, kteří šli po jeho korouhvi se sluncem a sokolí hlavou. V tu chvíli nevěděl, že vévoda z Yorku je už mrtvý, že se udusil v krvi, blátě a zvracích, a bylo mu líto, že přišel o tak vzácného zajatce. Ale pak zahlédl vlevo, hluboko ve francouzských řadách, jinou korouhev, na níž se na zadních nohou vzpínal lev s korunkou na hlavě, a uvědomil si, že i výkupné za sira Johna Cornewaiilla by z něj udělalo boháče. „Za mnou!“ zvolal a začal si probíjet cestu k siru Johnovi.

Daleko vpravo od Lanferella zuřil boj kolem čtyř královských korouhví. O čest zajmout anglického krále tam usilovaly desítky Francouzů, ale i tito ctižádostiví válečníci museli čelit hrůzám, jež se staly osudnými i ostatním francouzským útočníkům. Jejich čelní řada, vy-

čerpaná namáhavým pochodem a narušená smrští šípů, byla osobními strážci krále Jindřicha rychle pobita, takže útočníci museli klopýtat přes těla mrtvých a ještě čelit mečům, kopím a sekerám Angličanů. Přesto se zásluhou mnohonásobné početní převahy drali vpřed a francouzské kopí už poslalo v krvi a bolestech do blátivých brázd králova mladšího bratra Humphreyho. Francouzi se tam okamžitě vrhli, aby padlého šlechtice zajali, ale nad raněným bratrem stál Jindřich a mečem v obou rukou do nich sekal jako šílený. Bojoval mečem, protože ho považoval za královskou zbraň, a nepřipouštěl si, že ho to proti bojovníkům s bitevními sekerami a palcáty znevýhodňuje, neboť byl přesvědčen, že Bůh je na jeho straně. Měl Boha v srdci, cítil, že mu dává sílu, a i když ho v jednu chvíli zasáhla tvrdá rána sekerou do korunované přilby, Bůh ho stále chránil a rána se svezla stranou. Čepel urazila zlatý květ a zanechala na přilbě hluboký šrám, ale díky koženému vyložení krále neomráčila a Jindřich vzápětí ztrestal útočníka bodnou ranou do podpaží. „Svatý Jiří!“ zvolal vítězoslavně.

Jindřich Anglický byl prodchnut vírou ve vítězství, kterou mu vnukl Bůh. Nikdy v životě neměl pocit, že je Bohu blíž, než v tuto chvíli, a skoro mu bylo Francouzů líto, neboť věděl, že si přicházejí pro smrt a že je nezabijí on, ale Bůh. Král měl kolem sebe neustále osobní strážce a ti postupně zabili osmnáct Francouzů, kteří si večer před bitvou slavnostně přísahali, že anglického krále zabijí nebo zajmou. Spřísahanci postupovali vpřed spolu, bojovali spolu a spolu také zemřeli. Jejich těla se teď válela jedno přes druhé a překážela dalším z množství těch, kteří toužili zajmout krále a získat tak bohatství a slávu. Jeden z nich přeskočil ležící mrtvolu a rozmáchl se proti králi palcátem, ale Jindřichovi se podařilo bodnout ho hrotem meče do škvíry v hledí a Francouzův palcát zasáhl muže vedle krále. Vzápětí jiný anglický bojovník vrazil bodec bitevní sekery do útočnickova hrdla, až vystříkl proud krve a zbarvil násadu zbraně doruda. Francouz klesl k zemi, ale to už král vytrhl meč a kryl jím další útok vedený kopím. „Svatý Jiří!“ zvolal znovu a cítil, že mu žilami proudí božská síla. Útočník s kopím měl odklopené hledí a Jindřich postřehl v jeho očích strach a pak, když kdosi z královvy družiny vyrval Francouzi kopí z rukou, i němou prosbu o milost. Avšak Bůh neměl s nepřáteli anglic-

kého krále žádný soucit, a tak Jindřich jedinou ranou meče muže oslepil a jiný z králových strážců mu vzápětí rozdrtil těžkou palicí přílbu i lebku a přidal další tělo na hromadu francouzských mrtvých, která chránila anglickou linii.

A ta se stále držela. Na některých místech byla nápořem množství útočníků zatlačena o pár kroků zpět, ale ani na chvíli se neroztrhla, naopak, chráněná valem mrtvých a raněných Francouzů se místy vysouvala vpřed ke krátkým protiútokům. A když nepřítel viděl, že středem neprorazí, začal se stahovat na křídla.

Tam, kde stáli lučištníci s luky, ale bez šípů.

„Můžeš zemřít, nebo můžeš bojovat,“ ozval se vzdálený, téměř pobavený hlas, jako by tomu, kdo to řekl, bylo jedno, co Nicholase Hooka čeká.

„Do prdele, Nicku, už jdou k nám!“ zvolal Tom Scarlet. Lučištníci se stáhli za čelní hradbu kůlů a odtud sledovali, jak francouzští zbrojenci udeřili na anglickou linii. Samozřejmě jásali, když řídká řada zbrojenců nepřátelskou přesilu odrazila, ale teď se Francouzi obraceli proti nim.

„Budeme bojovat, nebo zemřeme,“ řekl Hook a odhodil luk, protože bez šípů mu nebyl k ničemu.

„Tak bojuj,“ ozval se znovu hlas a Hook věděl, že k němu promlouvá Kryšpín, hrubší a neomalenější z obou svatých bratří.

„Takže přece jsi tady,“ řekl Hook nahlas s úžasem, ale i s úlevou.

„To víš, že jsem, Nicku,“ odpověděl Tom Scarlet, „i když bych tu hrozně rád nebyl.“

„Samozřejmě že jsem,“ řekl svatý Kryšpín. „Jsme tady všichni, abychom se pomstili. Tak se do toho dejte a pobijte je, na co čekáte?“

Hook mlčel a pozoroval Francouze. Zdálo se mu, že se v tuto chvíli spíš snaží uniknout z bojové vřavy uprostřed, než že by měli v úmyslu obejít anglické zbrojence z boku. Ale brzy může některé z nich napadnout, že by mohli zabít dvě mouchy jednou ranou, kdyby zaútočili na lehce ozbrojené lučištníky a přes ně se dostali ke královskému šiku zezadu.

„Tak na co čekáte?“ ozval se podrážděně světec. „Říkám, dejte se do toho a konejte dílo Boží! Pobijte ty zatracené bastardy, ať je od nich pokoj!“

Hook si uvědomil, že se chvěje strachem. Jeden z raněných Francouzů se dopotácel tak blízko, že na něho dobře viděli. Nárameník na levé paži měl rozdrčený a zalitý krví a samotná paže mu visela bezvládně dolů.

„Co budeme dělat, Nicku?“ zeptal se úzkostně Tom Scarlet.

Hook si svěřil ze zad bitevní sekeru. „Zabíjet je, co jiného?“ odpověděl a obrátil se k ostatním. „Do nich!“ zvolal. „Do boje! Bijte ty bastardy!“

Bylo to, jako by lučištníky probudil. Všichni vyrazili bojový pokřik a vyběhli mezi kůly proti francouzskému křídlu. Měli sekery, meče a palice, ale jen hrstka z nich si mohla dovolit kyrys a nohy neměl chráněné nikdo, dokonce většina jich byla bosá. Avšak právě proto se v těžké oranici pohybovali lehčeji než francouzští těžkooděnci. „Do nich! Bijte je!“ křičel Evelgold a stále víc lučištníků se jimi nechávalo strhnout, jako by se v nich náhle vzedmula divoká touha pobít nepřátele, kteří jim slibovali, že jim budou sekát prsty. A angličtí a waleští chasníci, s pažemi posílenými dlouhými roky střelby z luků, vyrazili pobíjet francouzské uroence.

Hook minul raněného Francouze a zaútočil na obra v jasně červeném tabardu. K prvnímu útoku vyrazil bezhlavě, a kdyby ho viděl sir John, určitě by se mu vysmál. Francouz uhnul a zvedl kopí, ale Hook se už ve svém divokém výpadu dostal za něj, a když se vysoký Francouz otočil, srazil, ho Will Dale ranou palice do přilby. Vzápětí k němu přiskočil Geoffrey Horrocks, zvedl mu hleď a bodl ho do oka nožem s dlouhou tenkou čepelí. To už Hook zaútočil na muže v černobíle pruhovaném tabardu a úderem vedeným vší silou do prsního plátu ho srazil dozadu. Pak odněkud zasvištěla sekera, zasáhla Francouze do ruky, v níž svíral meč, a jiný lučištník mu těžkou palicí zatíženou olovem rozdrtil přilbu a rozbil lebku. Francouzi v těžké zbroji, s nohama uvězněnými v blátě, nebyli schopni unikat útokům, zatímco jejich rány často padaly do prázdna, protože jim hbití lučištníci stačili uhýbat. Ted' už bojovali Francouzi se zvednutým hleďm a Hook si uvě-

domil, jak snadné je bodat je hrotem bitevní sekery do tváře, a když se někomu podařilo ráně uniknout, vzápětí ho jiný lučištník srazil palicí nebo sekerou. To byly nyní zbraně lučištníků, bitevní sekery a palice s hlavicemi zatíženými olovem, které v jejich silných rukou drtily přilby a přerážely kosti pod železnými pláty. Také ostatní už poznali, že mají proti těžkooděncům šanci, a hrnuli se mezi kůly vpřed, aby se i oni podíleli na jejich pobíjení.

Bylo to spíš jako hospodská rvačka než boj, jen místo pěstmi, korbeli a židlemi se rozdávaly rány mnohem těžšími a smrtelnějšími zbraněmi. Vždy dva nebo tři lučištníci zaútočili na jednoho francouzského zbrojence, podtrhli mu nohy nebo ho srazili palicí a pak ho některý dobil na zemi ranou nože do tváře. Nejrychlejší bylo bodnout ho do oka. Francouzi křičeli a prosili o milost, jakmile uviděli v jejich rukou nůž, ale pak už jen stačili vyrazit divoký skřek hrůzy a bolesti, který vzápětí zmlkl, jen tělo sebou křečovitě škublo, když čepel nože vnikla do mozku. A po celou dobu vřeštěly anglické trubky ve středu bojiště, zněly řinčivé údery zbraní a z křídel se ozýval řev lučištníků.

Byla to odplata za Soissons, na to Hook myslel při každé ráně. Bojoval s vědomím, že oba svatí jsou s ním. Byl jejich svátek, den, kdy se mohli Francouzům pomstít za hrůzy, které spáchali v jejich městě. Hook bodal špicí sekery do tváří nepřátel, a těm, již stačili uhnout, zahákl čepel za rameno, trhl jí, a když s nohama uvízlýma v blátě klopytali dopředu, další ranou jim rozdrtil přilbu. Stejně tak se bily stovky ostatních lučištníků a brázdy nasáklé vodou se barvily krví.

Kolem se už válelo tolik mrtvých a raněných Francouzů, že Hook musel jejich těla přelézat, aby se dostal k nepříteli. Hned za ním šli Tom Scarlet, mohutný Will Sclate, Will Dale a další lučištníci a všichni řvali a vyli jako zběsilí. Hooka zasáhla rána mečem, ale naštěstí nebyla těžká, takže ji stačila zachytit prošívanice spolu s kroužkovou košilí, a vzápětí mohutný Sclate srazil Francouze sekerou. Další z Francouzů, kterému zlomili nohu, klečel na zemi a křičel, že se vzdává a může zaplatit výkupné, ale nikdo ho neslyšel nebo mu nerozuměl, a tak vzápětí zemřel ranou nožem do oka. Hook řval a bojoval jako rozzuřená šelma, stejně jako ostatní lučištníci. Jejich strach se teď změnil

v zuřivost a pokrytí blátem a zastříkaní krví skákali mezi těžkooděnci a zabíjeli je.

Jeden francouzský rytíř ve skvělém tabardu z brokátu protkávaného zlatem kryl žerdí palcátu ránu Toma Scarleta, ale když se rozmáchl, aby lučištníkovi rozdrtil lebku, zasáhla ho do týlu Hookova sekera, prorazila železný nákrčník a muž padl. Hook okamžitě zbraň vytrhl a zároveň s tím, jak bodl špicí jiného zbrojence zezadu do pasu, zaťal pár kroků od něho Sclate čepel sekery Francouzi do rozkroku a nad azincourtským zkrvaveným polem zazněl děsivý skřek.

Jiný Francouz v lesklé zbroji zastříkané blátem, s modrým hedvábným šátkem kolem krku a stříbrným lvem na temeni přilby před Hookem klesl na koleno, stáhl si železnou rukavici na pravé ruce a napřáhl ji směrem k němu. Hook byl čtyři nebo pět kroků od něho a rozmáchl se, aby zasadil lesklému lvu na Francouzově přilbě ránu plochou stranou sekery, ale náhle pochopil, co Francouz nabízí. „Sundej přilbu!“ vyštěkl na něho a vytrhl mu železnou rukavici. Zatím nezazněl rozkaz k zajímání zajatců, přitom sir John před bojem zdůraznil, že nikdo nesmí brát zajatce dřív, než král uzná bitvu za vyhranou. Ale Hook na to nedbal, Francouzi se vzdávali už teď.

Stále víc si jich stahovalo rukavice a nabízelo je nepřátelům na znamení, že kapitulují, a když je Angličané odvlékali stranou z ohně boje, zanechávali za sebou v blátě přilby. „Co s nimi máme dělat?“ zeptal se Will Dale.

„Svazovat jim ruce,“ odpověděl Hook. „Třeba náhradními tětivami.“

První francouzský šik už ustupoval. Příliš mnoho jeho mužů padlo a ostatní ztratili chuť i odvahu bojovat v rozdupaných brázdách zmáčených krví. Hook se na chvíli opřel o sekeru a sledoval lučištníka v modrém tabardu ztmavlém krví, který chodil mezi raněnými a dobíjel je podivnou zbraní s čepelí podobnou dravčímu zobáku, jejímž zahnutým klínovitým bodcem probíjel plech přileb i lebeční kosti a vrážel ho nešťastníkům do mozku. „Jako když se rozkrápne vejce!“ zvolal lučištník a stejným způsobem zabil jiného Francouze. „Bastardi!“ vyrážel přitom ze sebe, „bastardi zatracený!“ Chodil od jednoho raněného k druhému a zabíjel. Někteří se pokoušeli prosit o milost, ale jeho

dravčí zobák jim drtil lebky dál. Zdálo se, že lučištníka nezajímá nic jiného než zabíjení nebo spíš vrážení zbraně do těl, protože do nich bodal i potom, co už ležela bez hnutí a bez života. O kus dál stál nad svým raněným pánem pes a štěkal, ale lučištník zabil oba, nejdřív psa a pak pána. „Tys mně chtěl useknout prsty a já ti teď uříznu ocas!“ zavrčel vztekle a znovu sekl zobákem do rozdrcené Francouzovy přílby. Pak zvedl ruku s dvěma prsty, kterými se napíná tětíva, a zacvičil jimi. „Tak mně je usekni, bastarde!“

„Panebože!“ vydechl Tom Scarlet. Obličej, stejně jako kroužkovou košili, měl zastříkaný krví a bosé nohy obalené hlínou. „Panebože!“ opakoval.

Nejzazší místo, kam až se francouzský útok dostal, označovala dlouhá hromada mrtvol. První nepřátelský šik z té hrůzy ustupoval a Angličané je nepronásledovali. Většina jich oddychovala vyčerpáním a další odváděli zajatce za bitevní linii, ale všichni, Angličané a Walesané, na sebe hleděli, jako by nemohli uvěřit, že zůstali naživu.

Ale ještě nebyl konec. Opět se ozvaly trubky. Hook pohlédl k severu a uviděl, že se blíží druhý francouzský šik, stejně velký jako ten první.

A boj začínal znovu.

„Všichni tam nahoře umřou,“ řekl sir Martin, „všichni, co tam jsou. Možná jsi už teď vdova,“ dodal a vycenil na ni zažloutlé zuby. „Slyšel jsem, že ses vdala. Proč, děvče? Manželství je pro úctyhodné lidi, ne pro obyčejné nuzáky, jako je Hook. Ale na tom už teď nezáleží. Jsi vdova, děvče, a moc pěkná vdova, jen co je pravda. Lež klidně! Pánem každé ženy je muž, stojí v Písmu, takže mě musíš poslouchat.“ Náhle se zamračil. „Co to máš za ohavnost na čele?“

„Požehnaní,“ hlesla Melisanda. Už nahmatala šipku a snažila se ji vložit do drážky v těle kuše, ale protože pořádně neznala mechanismus zbraně, nebyla si jistá, jestli ji dává na správné místo. Sir Martin klečel mezi jejíma nohama, levou rukou se opíral o zem a pravou jí hmatl mezi stehny. Z pootevřených úst mu vytékala tenká stružka slin.

„To se mi nelíbí,“ řekl a snažil se jí písmena z čela smazat. „Vůbec se mi to nelíbí. A proč neležíš klidně, děvče? Chceš, abych tě uhodil?“

„Ležím klidně,“ řekla, i když se posouvala a nazvedávala v zoufalé snaze vysmeknout se z jeho tlaku. Sir Martin jí přestal třít čelo a znovu se vrátil rukou mezi její stehna. Vykřikla odporem, ale kněz se jen zašklebil.

„Žena je ozdobou muže, to jsou slova Všemohoucího,“ řekl. „Tak pojďme na to, děvče, ať si tu ozdobu můžu užít.“

Melisanda doufala, že šipka už je na správném místě, ale stále si tím nebyla jistá. Na druhou stranu dál čekat nemohla, a tak když se sir Martin pozvedl, aby do ní mohl vniknout, kuši s celým vakem otočila. „*Ave Maria*,“ řekl kněz, „*ave Maria*.“ V tu chvíli vsunula Melisanda vak pod jeho břicho a stiskla páku spouště.

Nic se nestalo.

Natažená kuše ležela ve vaku mrtvá. Spouštěcí mechanismus se zřejmě zadřel rzí. Melisanda zoufale vykřikla, znovu stiskla spoušť a tentokrát západka napnutou třetiv uvolnila a tkaninu vaku protrhla krátká silná šipka.

V prvním okamžiku se zdálo, jako by se nad ní sir Martin zvedl. Chvíli na ni vytřeštěně civěl s ústy staženými do křečovitě grimasy, a teprve pak zaječel jako kleštěný kanec. Ze slabin se mu vyvalila krev a zalila Melisandina stehna. Z břicha mu trčela patka šipky s koženými letkami, zatímco mezi nohama mu vyčníval zkrvavený rezivý hrot. Melisanda se otočila a snažila se zpod něho dostat, ale sir Martin jí zaťal prsty do roztržené košile, jako by to byla jeho záchrana, a křičel a křičel. Přesto se mu vytrhla, i když mu košile zůstala v rukou, a odvalila se. To už kněz klesl na zem, kňučel a lapal po dechu a tiskl si její košili k rozervaným slabinám.

„Teď budeš umírat,“ zasyčela Melisanda nenávistně. „Budeš krvácet, až vykrvácíš k smrti.“ Sklonila se nad ním a dívala se mu do vytřeštěných očí. „A já se ti budu smát,“ dodala.

Náhle zazněly jiné výkřiky. Melisanda zvedla hlavu a zahlédla, že mezi vozy se míhají cizí muži. A pak uviděla, že tam přibíhají podél potoka další lidé, zřejmě vesničané, protože měli srpy, motyky a sekyry. Drancíři, napadlo ji. Vtom ji jeden z nich uviděl a rozběhl se k ní.

Teprve teď si uvědomila, že je nahá.

A pak si vzpomněla na otcův tabard.

Vrhla poslední pohled na sira Martina, který v bolestech umíral, chytla vak a kožený váček s mincemi a skočila do potoka.

Pan z Lanferellu klel, zatímco muž u jeho nohou sténal a lapal po dechu. Spodní část pravé nohy měl u kotníku useknutou a z pahýlu pulzovala na mrtvolu pod ním hustá rudá krev. „Kněze,“ vydechl nešťastník, „proboha přiveď mi kněze!“

„Žádný tady není,“ odsekl Lanferelle podrážděně a odhodil palcát, neboť usoudil, že bitevní sekera je účinnější zbraň. V tuhle chvíli bylo třeba využít všeho, aby ještě měli naději, že obrátí hrozící katastrofu ve vítězství. Už pochopil, že anglickým zbrojencům nedalo velkou práci odrazit a porazit útok Francouzů vyčerpaných pochodem těžkou oranicí a zpola oslepených sklopenými hledími, ale zároveň si uvědomil, že řídká bitevní linie Angličanů není schopná vyplnit celý prostor mezi lesy. Na obou jejích koncích stáli lučištníci a těm, pokud dobře postřehl, došly šípy. Odklopil hledí a ukázal doleva. „Tam,“ zvolal, „tam teď zaútočíme!“

Nikdo z jeho mužů neodpověděl. První francouzský šik se stáhl o dvacet kroků zpátky a Angličané je nepronásledovali. Stejně jako Francouzi měli pro tuto chvíli boje dost. Stáli, opírali se o zbraně a zhluboka oddychovali. Mezi oběma vojsky se táhla dlouhá hromada železa a lidských těl ležících křížem krážem přes sebe, přičemž nemálo z nich ještě nebylo mrtvých. Jejich zbroj, večer před bitvou pečlivě naleštěná, byla nyní rozbitá, rozsekaná, olepená blátem a postříkaná krví. Mezi mrtvými se válely korouhve a praporce, s nimiž šli Francouzi hrdě do boje, a někteří Angličané je vytahovali a odnášeli doza-

du, kde už stáli shromáždění francouzští zajatci. Ale oriflama, symbol neporazitelnosti a neústupnosti Francouzů, mezi nimi nebyla.

Lanferelle viděl, že si Angličané mezi sebou posílají měchy s vodou nebo vínem, a náhle pocítil palčivou žízeň. „Kde je víno?“ zeptal se svého panoše.

„Žádné nemám, pane. Neřekl jsi, abych nějaké vzal.“

„Musím ti snad poroučet, aby sis rozeplnul kalhoty a vymočil se? Panebože, ty páchneš jako hnojiště. Snad ses nepodělal?“

Panoš s žalostným výrazem přikývl. Nebyl jediný, kdo při vši té hrůze neudržel vládu nad útroby, ale přesto cítil při posměchu svého pána bezmeznou hanbu. „Půjďme doleva!“ zvolal Lanferelle. Během boje se marně snažil dostat se k siru Johnovi a teď chtěl místo toho vést své muže do útoku proti lehce oděným lučištníkům. Viděl, že jsou ozbrojeni palcáty a bitevními sekerami, ale bylo to stále lepší, než když měli luky a šípy. Takhle si troufal prosekat se přes ně a provést Francouze hradbou kůlů, aby se pak mohli obrátit doprava a napadnout anglické zbrojence z boku. „Ještě nejsme poraženi!“ zvolal znovu na ty, kteří šli za ním. „Boj teprve začíná! Už nemají žádné šípy, takže je můžeme pobít! Slyšíte mě? Pobijeme je!“

Ze severního konce pole zazněly trubky. Druhý francouzský šik, celý v zářivě lesklé zbroji, s vlajkami neproděravělými a nepotrhanými šípy, se vydal do pole rozdupaného jízdou a osmi tisíci pěšími bojovníky předchozího útoku. Druhý šik minul skupinku heroldů, Angličanů, Francouzů a Burgundů, kteří společně sledovali bitvu z okraje tramecourtského lesa, a blížil se k místu střetu, aby se do boje zapojilo dalších osm tisíc francouzských zbrojenců. Lanferelle však nechtěl čekat, až k němu všichni dojdou a znovu se ocitne v tlačenci, a vedl svou malou družinu na levé křídlo. Měl jedenáct mužů a věřil, že je jich dost, aby se probili přes lučištníky, a jestli to dokáží, pohrnou se za nimi další. „Lučištníci nejsou cvičeni na boj zblízka,“ řekl svým mužům. „Jsou to jen řemeslníci jako třeba krejčí a těmi sekerami umějí jen sekat. Tak je nechte, ať po vás seknou, kryjte úder a pak je zabijte. Rozuměli jste?“

Muži přikývli. Rozuměli, ale pole kolem nich páchlo krví, oriflama byla pryč a tucet velkých francouzských šlechticů leželo v blátě mrtvých.

Lanferelle však věděl, že vítězství lze dosáhnout jen s těmi, kteří v ně věří. Proto jim tu víru musel dát. Prorazí anglickou linii a dovede Francouze k triumfu.

Angličané viděli, že se blíží nový útok, a znovu se chopili zbraní, zatímco druhý francouzský šik došel za mohutného volání „*Saint Denis! Montjoie! Montjoie!*“ k prvnímu, poraženému.

V odpovědi jim letělo „Svatý Jiří!“ a pak se znovu ozvalo ono posměšné anglické lovecké vytí, kterým se vyhání kořist z úkrytu.

Jenže zbrojencům druhého francouzského šiku stáli v cestě ti, co přežili první, neúspěšný útok, a aby se dostali k Angličanům, museli je tlačit před sebou. A tak se brodili s napřaženými kopími bahnem a znovu strkali své vyčerpané druhy na hromady mrtvol a na čepele anglických zbraní za nimi. Takhle se tedy osm tisíc nových francouzských zbrojenců blížilo k místu střetu a vřava řinčení železa, křiku umírajících a zoufalého vřeštění trubek opět vzrůstala.

A Lanferelle útočil na lučištníky.

Zatímco houf anglických žen a služebnictva prchal do svahu směrem k vojsku, vesničané se vrhli na vozy se zásobami a začali z nich vybírat snadnou kořist.

Melisanda se brodila potokem, jehož studený kalný proud se po deštích uplynulých dnů téměř vyléval z břehů, a rozhrnovala převislé větve vrbiček, až uviděla tabard, zachycený na jedné z nich. Strhla ho z ní, s námahou se mezi keři vyškrábala na břeh a konečně si přetáhla plátěný kabátec přes hlavu. Mokrý tkanina se jí lepila na tělo, ale bylo to lepší než být nahá. A pak uviděla jezdce.

Bylo jich asi padesát nebo šedesát, stáli západně od vesnice a pouze obhlíželi anglický tábor. Neměli žádné praporce, ale i kdyby měli, Melisanda by jen stěží poznala, co na nich je. Přesto jí bylo jasné, že při tak malém vojsku, jaké mají Angličané, nemůže jít o žádný záložní oddíl, který byl ponechán za bitevní linií. Museli to tedy být Francou-

zi, a třebaže i ona byla Francouzka, viděla v nich nepřátele. Proto se před nimi ukryla v keřích.

A pak ji ovládlo nové znepokojení. Otcův tabard sice zakrýval její nahotu, ale zároveň v ní vyvolával trýznivou úzkost. „Odpusť mi, že jsem si ho oblékla,“ modlila se k Panně Marii. „Odpusť mi to a zachovej Nicka naživu.“

Žádnou odpověď však nezaslechla. V hlavě jí znělo jen ticho.

Přisahala, že si otcův tabard neoblékne, neboť byla přesvědčená, že by to způsobilo Nickovu smrt, ale teď tu přísahu porušila. Měla na sobě otcovy barvy, znak se sluncem a sokolí hlavou, a Panna Maria na její prosby neodpovídala. Celá prochladlá se zachvěla a roztřásla se tak, že se nemohla uklidnit.

Byla si jistá, že Nick v boji zemře a bude to její vina.

Ještě chvíli váhala a pak si otcův tabard svlékla, aby mohl Nick žít.

Nahá a roztřesená zimou a strachem se modlila. A od severu, z místa kdesi za vesnicí i za obzorem, znovu dolehl hluk bojové vřavy.

„Už jsme jich zabili mraky, tak teď pozabíjíme zbytek!“ zvolal Thomas Evelgold. „Za Anglii!“

„Za Wales!“ ozvalo se z davu lučištníků. /

„Za svatého Jiří!“ vykřikl kdosi jiný.

„Za svatého Davida!“ přidal se někdo z Walesanů a s tím se lučištníci vrhli proti novému nepříteli. Už předtím rozsekali a obrátili na útěk první francouzský šik a někteří už v duchu uvažovali, jak moc zbohatnou ze zajatců, které se jim podařilo zajmout. Odvedli je bez přileb a se svázanýma rukama za kůly, kde je hlídali ranění lučištníci, a teď se vrátili, aby znovu zabíjeli a brali další zajatce.

Hnali se do útoku s novým nadšením, protože teď už věděli, jak bojovat se zbrojenci, kteří se v hustém bahně boří a ztěžka pohybují. Takhle tedy udeřili na francouzské křídlo a znovu nepřátele sráželi ranami palic a bitevních seker a pak je bodali do očí lučištníckými noži. Před sebou měli stovky a stovky těžkooděnců olepených blátem, kteří se ztěžka vlekli proti nim, tlačeni řadami za sebou. Francouzi zakopávali o padlé, padali sráženi ranami do přileb a pak umírali pod noži, a přesto se hrnuli další a další. Někteří měli kolem krku zlaté či

stříbrné řetězy a také samotná zbroj prozrazovala jejich bohatství či vysoké postavení a tyto rytíře se lučištníci snažili brát do zajetí. Muže z jejich družiny zabíjeli a rytíře pak obklopili jako lovečtí psi jelena zahnaného do úzkých, vysmívali se mu a hrozili mu, až si stáhl železnou rukavici a vzdal se.

„Tak pojď, bastarde!“ křičel Tom Scarlet na zbrojence, jehož tabard zdobil znak s červenou labutí. „Jen pojď!“ Za zdviženým hledím ho sledovaly modré Francouzovy oči. Přilbu měl vyzdobenou stříbrnými rytinami a jeho opasek na meč z červeného sametu byl posázený zlatými kosočtverci. Pokročil vpřed mezi mrtvolami a zaútočil kopím na Scarletovo břicho. Scarlet odrazil ránu sekerou, jenže vzápětí sekl po jeho zbrani další Francouz mečem s širokou čepelí, ale zasáhl jen kovovou část ratiště. Scarlet bodl nového soka špicí sekery do břicha a muž se zapotácel, hned však zaútočil znovu a Scarletovi se v poslední chvíli podařilo krýt ránu ratištěm zbraně. To už byl vedle něho Will Sclate, s heknutím se rozmáchl a jedinou ranou rozdrtil Francouzi přilbu, jako by byla z pergamenu, až z prasklin v plechu vystříkla krev a kousky mozku. A mohutný Sclate se rozmáchl podruhé.

„Toho ne, Wille! To je boháč!“ zvolal Tom Scarlet a znovu muže se sametovým opaskem udeřil. Francouz se pokusil o výpad, ale Scarletovi se podařilo chytit ratiště jeho kopí a prudce jím trhnout, až se rytíř zapotácel. Pak už mu nedalo moc námahy muže odzbrojit a odtahnout mimo boj, zatímco Will Sclate, spolu s tuctem lučištníků sira Johna, srážel další Francouze. Scarlet svého vězně strhl k zemi, pak se k němu sklonil a zašklebil se mu do tváře. „Bohatej panáček, co?“

Rytíř na něj upíral nenávidný pohled. Scarlet vytáhl nůž a podržel mu špičku čepele těsně před levým okem. „Jestli jsi boháč, nechám tě naživu, ale jestli nemáš ani vindru, zemřeš.“

„*Je suis le comte de Pavilly*,“ řekl muž. „*Je me rends! Je me rends!*“

„To jako znamená, že jsi boháč?“ zeptal se Scarlet.

„Za tebou, Tome!“ vykřikl náhle Hook. Scarlet se otočil a uviděl, že se k němu blíží Francouzi. Byl to jen okamžik, ale hrabě z Pavilly ho využil, bleskově vytáhl nůž a bodl jím Scarleta do slabin. Scarlet zařval, hrabě se zvedl z bláta a bodl znovu, tentokrát do břicha, ale pak

už švihla sekera Willa Selata, jako když se kosí tráva, a těžká hlavice zasáhla hraběte do tváře, rozdrtila mu zuby a vrazila mu úlomky hluboko do lebky. Padl jako podřátý a jeho krev se smísila s krví Toma Scarleta. Sclate vytrhl sekeru ze změti železa a začal ustupovat před náhlým náporem nepřitele. A stejně tak musel ustupovat i Hook.

Mezi lučištníky vrazila klínová formace Francouzů. Do té chvíle lučištníci vítězili, protože byli pohyblivější než jejich nepřítel, ale Francouzi konečně našli způsob, jak na ně. Postupovali v sevřené formaci, muž vedle muže, na útoky neodpovídali, pouze je odráželi, a jakmile někdo z lučištníků uklouzl nebo udeřil příliš velkou silou a nedokázal udržet rovnováhu, švihla čepel a Angličan skončil v blátě, kde byl vzápětí ubit palcáty. „Pobíjejte je!“ křičel pan z Lanferellu, který bojový klín vedl. „Jednoho po druhém, až je nakonec dostaneme všechny! *Saint Denis! Montjoie!*“ Začínal cítit vítězství. Do této chvíle bojovali Francouzi jako zmatený houf, ale Lanferelle byl klidný, pevný jako skála a vyzařovala z něho neochvějná sebedůvěra. Proto za ním jeho muži šli a proto je následovalo stále víc Francouzů, kteří cítili, že se velení konečně ujal muž, jenž je dokáže dovést k vítězství.

A to byla chvíle, kdy Hook uviděl na skvělé zbroji vůdce francouzského náporu slunce a sokola.

„Za tebou, Tome,“ křikl na Scarleta a pak už stačil jen postřehnout, že se Francouz, kterého Tom srazil k zemi, náhle zvedl. Na víc neměl čas, neboť Lanferelle už byl před ním a zaútočil na něj bitevní sekerou. Výpad nebyl míněn jako smrtící rána, spíš ho měl jen vyvést z rovnováhy, ale Hook musel uskočit, aby unikl bodci, a málem by upadl, kdyby zády nenarazil na jeden z kůlů vetknutých do země. Máchl po Lanferellově zbrani sekerou, ale tomu se podařilo ránu odrazit a znovu zaútočil. Hook se prosmýkl kolem kůlu, zachytil však prošívaným kabátkem za špičatý konec a náhle nemohl dál. Ovládla ho panika. „Tak neutíkej,“ řekl svatý Kryšpín. Hook poslechl a místo ústupu vyrazil sekerou proti Francouzovi. Překvapil ho, ale i když rána vedená téměř naslepo sklouzla po Lanferellově zbroji, přesto se tím pohybem uvolnil a mohl uskočit před úderem jednoho z Francouzů, který by mu nejspíš rozdrtil ruku na ratišti sekery.

„Doufal jsem, že se střetneme,“ křikl na něho Lanferelle.

„Chceš zemřít?“ zavrčel Hook, stále ještě rozechvělý, i když ho trochu uklidnilo, že se z kritické situace dostal. Vzápětí musel zoufale odrážet dva údery na nechráněné nohy, ale pak už mu přispěchali na pomoc Tom Evelgold a Will Dale.

„Tom Scarlet je mrtvý,“ stačil mu říct Will během boje.

„Co je s Melisandou?“ zvolal Lanferelle.

„Pokud vím, je živá,“ odpověděl Hook. Opět zaútočil bodcem sekery, ale nevložit do výpadu všechnu sílu, takže i když jeho sok ránu odrazil, mohl vzápětí udeřit znovu a podařilo se mu zasáhnout Lanferella do paže. I teď to však byla lehčí rána, takže ji Francouz sotva zaznamenal.

Lanferelle se usmál. „Je živá, ale ty zemřeš,“ řekl a začal na něho dorážet krátkými výpady v rychlém sledu za sebou, které vedl jednou dolů, jednou nahoru. Hook je sice stačil krýt, ale nezbyval mu čas na protiútok, takže musel dál ustupovat. Lanferelle měl pod jedním okem zaschlou krev, přesto se tvářil až neuvěřitelně klidně a z toho šel na Hooka strach. Francouz se mu celou dobu díval upřeně do očí a Hook věděl, že opravdu zemře, pokud té hrozná bodající zbrani neunikne. Naštěstí mu přišel na pomoc Tom Evelgold. Protáhl se mezi kůly, aby měl Lanferella po pravé straně, a vyrazil bodcem sekery proti Francouzovým slabinám. Bodec by zřejmě našel špatně kryté místo a pronikl kroužkovou košilí i koženou podšívkou do Lanferellova břicha, ale Francouz v posledním okamžiku zvedl konec ratiště bitevní sekery, odchýlil centenarův útok nahoru a pak už úder zachytil prsní plát. Milánská ocel vydržela. Vzápětí Lanferelle trhl hlavou dopředu a vrazil zvednuté hledí Evelgoldovi do tváře, zatímco další Francouz bodl centenara mečem do stehna. Evelgold zavrával a z rány na noze, stejně jako z rozbitého nosu se mu vyvalila krev. Úder do nosu ho na chvíli oslepil, takže neviděl bodec bitevní sekery, který mu mířil do tváře, ale zřejmě tušil, co bude následovat, protože vyrazil ostrý výkřik. A křičel, ještě když padal, a umlčela ho až další rána sekerou, jejíž čepel mu rozsekla prošívavý kabátec, kroužkovou košili i břicho. A pak už byli Francouzi za ním a hrnuli se přes kůlovou hradbu směrem k týlu anglických zbrojenců.

„K němu! Na tělo!“ křikl na Hooka svatý Kryšpín.

„Nemůžu,“ odpověděl Hook.

Tom Evelgold sebou na zemi křečovitě škubal. Francouzský zbrojenec mu nasadil hrot meče na hrdlo a nalehl na něj. Z centenarových úst vytryskl hustý proud krve, tělo sebou ještě jednou trhlo a pak zůstalo ležet bez hnutí. V tu chvíli se už za Lanferellem dralo stále víc Francouzů, takže jeho útočný klín mohutněl, a i když se lučištníci pořád snažili bojovat, s chabou zbrojí, jakou měla většina z nich, nemohli vycvičeným těžkooděncům čelit a ustupovali. Nebyli poraženi, aspoň ještě ne, přesila nepřátel je však tlačila stále dál. Dokonce i jejich kůly teď pomáhaly spíš Francouzům, protože se o ně mohli na zrádné půdě opřít.

Hook se zoufale snažil vzdorovat. Vyměňoval si s Lanferellem údery, ale dobře věděl, že ho nemůže porazit. Francouz byl příliš zkušený a rychlý na to, aby se nechal překvapit. Neměl takovou sílu jako Hook, ale se zbraní byl mnohem rychlejší. „Je mi líto Melisandy, bude pro tebe truchlit,“ řekl v jednu chvíli.

„Bastarde!“ zavřel Hook. Znovu proti němu vyrazil sekerou, ale když Lanferelle jeho výpad kryl, Hook prudce trhl zbraní zpátky a podařilo se mu zachytit hlavici Lanferellovy sekery. Vší silou jí škubal a poprvé postřehl ve Francouzově tváři překvapení, jenže vzápětí ho zase překvapil Lanferelle, když zbraň pustil a Hook měl co dělat, aby se udržel na nohou.

„Ale ženy se ze smutku rychle vzpamatují,“ pokračoval Lanferelle, „zvláště když si najdou jiného muže.“ Náhle se sehnul a zvedl spadlou sekeru tak rychle, že ho přitom Hook nestačil ani ohrozit. „Nebo ji možná dám zpátky do kláštera a udělám z ní řádnou nevěstu Kristovu.“ Zašklebil se na Hooka a znovu se s ním pustil do boje.

„Běž od něj!“ vyštěkl svatý Kryšpín.

„Chci s ním bojovat,“ odpověděl vztekle Hook. Najednou Lanferella nenáviděl a toužil ho zabít. „Zabiju ho!“ vykřikl a pokusil se postoupit vpřed, ale Francouzova bleskurychlá čepel ho zastavila.

„Uhni, k čertu!“ zařval znovu hlas a teprve teď, když ho hrubě odstrčil stranou sir John Cornewaille, si Hook uvědomil, že to nebyl svatý Kryšpín. A za sirem Johnem už šli zbrojenci s kopími. Hook se odpotácel a málem vrazil do Willa Selata. Lanferelle zařval výzvu k boji,

zaútočil na sira Johna a také další Francouzi se vyhrnuli vpřed. Na Hookovu přilbu dopadla sekera, a protože v tu chvíli nestál pevně, srazila ho k zemi. Nebyl to úder plnou silou, ale přesto ho téměř omráčil, navíc mu po přilbě sklouzl dolů, prosekl prošívavý kabátec a málem i kroužkovou košili na rameni. Hook stačil postřehnout, že ho chce Francouz bodnout do břicha, zoufale máchl sekerou a zasáhl zbrojence do slabin. Podobně jako rána, která srazila jeho, ani tahle nebyla vedená vší silou, ale stačila, aby se Francouz zlomil v pase bolestí. To umožnilo Willu Dalovi, aby pomohl Hookovi na nohy, a sotva se postavil, znovu Francouze bodl. Tentokrát hrot prorazil aventail a sklouzl pod horní okraj prsního plátu a Hook nalehl na ratiště a vrážel bodec i čepel sekery hlouběji do nepřítelova hrudního koše. Z otvorů v mužově hledí se vyřinula krev. Vzápětí Hooka zasáhla zprava rána mečem, ale jeho kroužková košile to vydržela, a protože měl zbraň stále uvězněnou v těle své poslední oběti, vrhl proti útočnickově meči umírajícího Francouze.

Použil ho jako beranidla, rozrážel jeho tělem řady nepřátel a Sclate a Will Dale ho s pokřikem „Svatý Jiří“ následovali.

„Svatý Kryspín!“ křičel Hook a dál vrážel bezvládným tělem do nohou dotírajících nepřátel, protože se mu stále nedařilo zbraň uvolnit. Jeden z Francouzů se toho pokusil využít a zaútočil na něj kopím, ale než ho stačil bodnout, srazil ho Geoffrey Horrocks úderem palice do přilby. Muž padl jako podťatý do bláta. Hook konečně tělo Francouze setřásl, a jako by s uvolněnou zbraní pocítil novou sílu, divoce vykřikl a začal sekerou máchat ze strany na stranu, jako když se kosí tráva. „Bijte ty bastardy!“ křičel. „Bijte je, všechny je pobijte!“ A lučištníci, povzbuzeni příchodem sira Johna a jeho zbrojenců, ho následovali.

Sir John bojoval s Lanferellem. Oba skvělí válečníci střídali v rychlém sledu útočné údery s obrannými a zatím ostatní angličtí zbrojenci útočili po obou stranách s takovou divokostí, že Lanferellova družina musela ustoupit, aby se ubránila náporu nových nepřátel. Mnozí přitom klopýtali o těla, která ležela na zemi za nimi, padali přes ně a Angličané se na ně vrhali, bodali je kopími a čepelemi seker jim drtili pláty zbroje, až přitom hekali námahou. Náhlý zvrát vzal Francouzům odvahu, ale když se snažili uniknout, vrhli se na ně z boku

lučištníci. Francouzští zbrojenci si začali strhávat železné rukavice a v zoufalé panice volali, že se vzdávají. „Pozdě,“ ušklíbl se Will Dale na jednoho z nich, těžkým úderem mu rozsekl nárameník a zaťal mu čepel sekery hluboko do těla. Jiný Francouz lezl po kolenou a z úst mu kapala krev. Motal se v blátě tak dlouho, až ho jeden z lučištníků skopl k zemi a pak mu vrazil do křičících úst nůž. Mladý Horrocks ubíjel k smrti jakéhosi šlechtice, křičel na něho ty nejhorší urážky a znovu a znovu do něho sekal, až mu čepelí rozsekl zádový plát a roztříštil páteř.

Lanferelle zůstal sám. Stále bojoval se sirem Johnem, a jako by zbrojenci sira Johna věděli, že jejich pán žádnou pomoc nepotřebuje, nikdo z nich do souboje nezasáhl. Oba rytíři bojovali mlčky a jen hekali námahou. Byli stejně zkušení a stejně skvělí bojovníci, a zřejmě proto se ani jednomu nedařilo svého soka natolik překvapit a získat nad ním výhodu, aby mohl boj rozhodnout. Byli to šampióni turnajů po celém křesťanském světě, zvyklí na lichotnou slávu spojenou s rytířskými kolbišti, na obdivné pohledy žen, pestrobarevné vlajky a všechny zdvořilosti rytířství, ale nyní bojovali uprostřed mrtvol, vzdechů a úpění umírajících na rozbláceném poli, nad nímž se vznášel pach výkalů a krve.

Souboj nakonec rozhodla nešťastná náhoda. V jednu chvíli Lanferelle naznačil výpad do levé strany, ale pak se stáhl a neuvěřitelně rychle sekl znovu. Tím donutil svého soka ukročit doprava, přitom sir John šlápl na kopyto mrtvého koně, zavrával, padl na koleno a Lanferelle, rychlý jako blesk, máchl sekerou a udeřil ho do přílby. Byl to těžký úder, jímž srazil soka na břicho mrtvého koně, a zatímco se sir John převalil a pokusil se rychle vstát, Lanferelle pozvedl sekeru k smrtící ráně.

A pak jí máchl.

Druhý francouzský šik zatlačil zbytky neúspěšného prvního šiku zpátky na bojiště, ale tam na ně čekali Angličané za hradbou jejich mrtvých a umírajících druhů. V bitvě už zemřelo tolik příslušníků vysoké francouzské šlechty a nyní leželi v krvi a blátě s polámanými kostmi, vyhrzlými vnitřnostmi, roztříštěnými lebkami nebo vypíchnu-

týma očima. Ti, co toho ještě byli schopni, naříkali a volali Boha, své ženy nebo matky, ale nikdo jim už nemohl pomoci. Za této situace se anglický král rozhodl postoupit vpřed. Stáhl jednu z mrtvol na hromadě, aby si uvolnil cestu, a s mečem v ruce vyšel vstříc nepříteli, který se odvážil vzepřít vůli Boha, jež říkala, že francouzský trůn patří králi Anglie. Jeho zbrojenci šli s ním, bodali meči, sekali sekerami a tloukli palcáty do zmatených nepřátel unavených pachtěním v blátě, vršili nové hromady zkrvavených mrtvol a sráželi k zemi další zmrzačené, na jejichž nářek a volání o pomoc nikdo neodpovídal. A navzdory varovným hlasům kolem sebe, aby se nevystavoval nebezpečí, šel Jindřich v jejich čele. Přílbu měl už poznamenanou četnými ranami, z nichž jedna urazila z koruny zlatou stylizovanou květinu, ale přesto ho naplňovala posvátná radost, neboť viděl v utrpení nepřítele důkaz Boží prozřetelnosti. Brázdy oranice se změnilly v rozdupané bahno zbarvené krví. Muži se brodili v řídké kaši bláta, krve a výkalů, bojovali a umírali a Jindřichova duše se vznášela. Bůh byl na jeho straně a v této jistotě našel novou sílu pokračovat v boji a završit ho vítězstvím.

Lanferelle máchl sekerou, aby svému soku zasadil smrtící ránu, avšak právě v tu chvíli se mu zahákla čepel čísi bitevní sekery za levý nárameník a strhla ho dozadu. Úder tak na sira Johna nedosáhl, ale Lanferelle se jako zázrakem udržel na nohou, otočil se k novému soku a strnul.

Sekeru, která mu zabránila, aby ukončil souboj se sirem Johnem, a jejíž bodec mu teď drtil ret o zuby, nedržel zbrojenec, ale lučištník. Lanferelle zíral do Hookovy tváře.

„Kdysi, když jste spolu bojovali, jsi uklouzl ty, ale on tě nechal vstát,“ řekl Hook. „Teď jsi měl příležitost mu to oplatit.“

„Tehdy to byl turnaj, tohle je bitva,“ zamumlal Lanferelle.

„Když je tohle bitva, tak proč bych tě neměl zabít?“

Sir John vstal, ale do nového duelu nezasáhl.

„Protože by ti to Melisanda nikdy neodpustila,“ řekl Lanferelle. Poznal, že Hook stále váhá, co udělat, a napjal se, připravený zvednout sekeru k ráně. Ale pak se mu hrot Hookovy sekery vklínil až do úst a zaryl se do horního patra.

„Můžeš to zkusit,“ řekl Hook.

Sir John stále jen přihlížel.

„Říkám, že to můžeš zkusit,“ opakoval Hook. Upřeně hleděl Lanferellovi do tváře. „Chceš ho, sire Johnne?“

„Je tvůj, Hooku.“

„Takže jsi můj,“ obrátil se Hook k Lanferellovi. „*Je me rends*,“ zamumlal Francouz chmurně. Pustil sekeru a zbraň padla do bláta.

„Sundej si přilbu,“ poručil mu Hook a odtáhl zkrvavený bodec sekery.

Lanferelle sundal přilbu, pak kroužkový aventail i koženou kuklu pod ním a roztrásl si dlouhé černé vlasy. Podal Hookovi pravou rukavici a ten ho triumfálně odvedl dozadu k ostatním strážným zajatcům. Tam na něho pan z Lanferellu pohlédl. V jeho očích byla náhle únava a zmatek. „Nesvazuj mi ruce,“ požádal.

„Proč?“

„Protože mám čest, Nicholasi Hooku. Vzdal jsem se ti a máš mé slovo, že se už nepokusím dál bojovat ani uprchnout.“

„Pak zůstaneš tady,“ řekl Hook. „Zůstanu,“ slíbil Francouz.

Hook křikl na jedno z pážat, řekl chlapci, aby přinesl zajatému rytíři vodu, a sám se vrátil do bitvy. Boj však už ustával, neboť druhý francouzský šik nebyl o nic úspěšnější než první a ti, co přežili, se brodili blátem zpátky a zanechávali za sebou mrtvé, raněné a zajaté. Stovky zajatých vévodů, hrabat, pánů i neurozených zbrojenců. Všichni stáli v tabardech zastříkaných blátem a prosáklých krví za anglickou bojovou linií a nevěřícně zírali, jak se zbytky poražených francouzských šiků vlečou blátem pryč.

Ještě však zbýval třetí – třetí francouzský šik. Nad celou jeho řadou vlály korouhve, muži nasedali na koně a volali na své panoše, aby jim podali dlouhá kopí. „Šípy,“ ozval se náhle v Hookově hlavě svatý Kryšpinián, „potřebujete šípy.“

Protože stále ještě nebyl konec.

Melisanda se jen dívala.

Většina toho, co s sebou anglické vojsko vezlo, zůstala ve vozech ve vesnici Maisoncelles a na promáčených loukách kolem, ale souma-

ry odvedla pážata a sluhové do půli cesty ke svahu, aby byli pod ochranou anglického vojska za obzorem, pokud ještě nějaké existovalo. Tím si samozřejmě Melisanda nebyla jistá. Viděla jen, že zpoza obzoru přešla do údolí vesnice Maisonnelles skupina mužů, ale bylo jich jen pár a podle toho, jak se vlekli, usoudila, že to jsou ranění z boje. Po chvíli je následovali další, šli však pomalu a organizovaně, v žádném případě neprchali v panice, ale v tuto chvíli mohla Melisanda těžko předpokládat, že to jsou zajatci. To, že nikde nepozorovala paniku, ji naplňovalo nadějí, přesto s hrůzou čekala, kdy uvidí, jak se Angličané ženou v zoufalém úprku dolů, pronásledováni vítěznými Francouzi, kteří s nimi nebudou mít slitování.

Místo toho se však francouzští jezdci objevili na západě a nyní pobídlí koně, rozjeli se do vesnice a Melisanda sledovala, jak srážejí pážata a začínají rabovat ve vozech se zásobami.

Jezdci tak vyhnali vesničany, kteří se vrhli na povozy předtím. V táboře zůstala na stráži hrstka anglických zbrojenců a raněných lučištníků, ale těch bylo jen asi třicet, a protože vystříleli všechny šípy na nevolníky, ustupovali nyní do kopce. Ženy, které patřily k anglickému vojsku, šly s nimi. To už francouzští jezdci objevili dům, v němž se ubytoval anglický král. S královským majetkem zůstali jeden kněz a dvě pážata – všichni tři byli během chvíle mrtví a plnění začalo.

Melisanda se na to dívala a viděla muže, který se k pobavení svých druhů předváděl v červeném plášti lemovaném kožešinou a s korunou na hlavě. Neměla tušení, co se děje. Mohla jen doufat, že Nick žije, a tak zavřela oči, ještě víc se přikrčila k zemi a modlila se.

Hook žil.

První dva francouzské šiky ustupovaly. Vlekly se přes bahniště rozdupaného pole a za sebou nechávaly pláň posetou mrtvolami olopenými blátem. Jezdci třetího šiku už čekali v sedlech. Byl to nejmenší ze tří francouzských šiků, ale i tak počtem převyšoval celé anglické vojsko. Zněly trubky, jezdci drželi vztyčená kopí a někteří nesli hrde plamence. Zatím se nemohli rozjet do útoku, protože před nimi bylo příliš mnoho pěších Francouzů, přesto popojeli o několik kroků vpřed a opět se zastavili.

„Šípy!“ zvolal Hook.

„Žádné nemáme!“ odpověděl Will Dale.

„Ale máme,“ řekl Hook. Našel odhozený luk, pověsil si ho na rameno a vedl své muže do pole, kde leželi mrtví Francouzi a také spousta vystřílených šípů. Některé měly po nárazu na pláty zbroje zdeformované hroty, ale spousta dalších šlo použít znovu. Hook také našel několik zlomených šípů s nepoškozenými hroty, které strhl dolů a nasadil na dobré dřívky šípů se špatnými hroty. Přitom stačil prohlédnout pár mrtvol, a když objevil u jedné na krku stříbrný řetěz, schoval ho do vaku na šípy. Mezi navršenými těly Francouzů také procházeli zbrojenci, odtahovali mrtvé od živých, raněné, jejichž rány neskýtaly naději, že se uzdraví, nebo vypadali chudě, dobýjeli a ty, od nichž se dalo čekat výkupné, zachraňovali. Hook se sklonil nad jedním tělem, aby vyprostil šíp s šedým opeřením zachycený v jeho tabardu, ale Francouz, kterého považoval za mrtvého, se náhle pohnul, zasténal a obrátil k němu hlavu. Měl sklopené hledí, a když ho Hook zvedl, spatřil oči plné strachu. „*Aidez moi*,“ vyrazil ze sebe muž. Nebylo vidět, že by měl někde zbroj proraženou ani že by byl raněn, ale když se ho Hook pokusil zvednout, vykřikl Francouz bolestí, a dokonce ztratil vědomí. Hook ho tedy znovu položil na zem, vzal šíp a chystal se jít dál. Vtom na něho zaštěkal pes, který stál nad jiným ležícím tělem s tabardem nasáklým krví. Nechal psa štěkat a znovu začal sbírat šípy.

„Nicku!“ zavolal na něho náhle Will Dale. Hook zvedl hlavu a uviděl osamoceného francouzského jezdce, jenž si razil cestu mezi ustupujícími z prvních dvou šiků. Zdál se malý a postavou drobný a jedinou jeho zbraní byl meč schovaný v pochvě. Měl plátovou zbroj, nejel však na pokrytém válečném koni, ale na malé strakaté klisně. Bílý tabard mu zdobil znak v podobě dvou zkřížených červených seker a na krku se mu třpytil těžký zlatý řetěz. Hledí přilby měl zvednuté a rozhlížel se, jako by mezi padlými někoho hledal, ale když uviděl, že ho pozorují lučištníci, zarazil koně a zůstal stát.

„Bastard, chce dělat problémy,“ řekl Will.

„Ne, jenom se na nás dívá,“ odpověděl Hook. „Nechte ho být. Takový papěra nám nemůže ublížit.“ Strhl ze zlomeného šípu široký hrot, pak z dalšího hrot úzký a znovu pohlédl na jezdce. Ten náhle tasil

meč a pobídl koně vpřed. „Zdá se, že opravdu chce dělat problémy,“ řekl Hook. Sundal z ramene luk, opřel jeden konec o hrudní pancíř mrtvého u svých nohou a navěsil na horní končík smyčku tětivy.

Jezdec se znovu zastavil a upřeně hleděl na změř' těl ve zbroji. Ležela jedno přes druhé a drobný Francouz se na ně díval, jako by ho ten pohled fascinoval. Stál teď sotva dvacet kroků od lučištníků. Náhle vyrazil ostrý vysoký výkřik, kopl strakatou klisnu do slabin a rozjel se přímo proti Hookovi.

„Zatracený hlupák!“ zaklel Hook, nasadil na tětivu šíp s ostrým hrotem a zvedl luk. Také několik dalších lučištníků zvedlo luky s připravenými šípy. Hook předpokládal, že jezdec strhne koně stranou, ale ten místo toho namířil meč jako kopí a řtil se dál. Hook napnul tětivu až k uchu. Neuvažoval, co dělá, vše řídil instinkt. Viděl, jak se jezdec s pohybem koně zvedá a klesá, viděl také odklopené hledí a v něm neobyčejně jasné oči, a pak pustil tětivu.

Šíp zasvištěl vzduchem a zabodl se jezdcí do pravého oka. Hlava se mu zvrátila dozadu, ruka s mečem klesla a neřízená klisna zpomalila a zastavila na délku kopí od Hooka. Nikdo z dalších lučištníků nevystřelil.

Teprve teď se jezdec naklonil na stranu a za řinčení zbroje spadl na zem. Z anglické řady se ozval jásot. „Vezmi koně,“ křikl Hook na Horrockse a přistoupil k mrtvému. Vytrhl mu šíp z oka, protože mu chtěl stáhnout přes hlavu zlatý řetěz, ale když vzal řetěz do ruky, uviděl, že je na něm přívěsek – velký přívěsek z bílé slonoviny, v němž byla zasazená řezba antilopy z gagátu.

„Zatracený hlupák!“ opakoval Hook, když viděl, že rysy mrtvého odpovídají spíš chlapci než muži. Sejmul mu přilbu a náhle si s úžasem uvědomil, že se dívá do zkrvavené tváře sira Philippa de Rouelles.

„Vždyť je to jen kluk,“ řekl překvapeně Horrocks.

„Jo,“ přikývl Hook. „Zatracený hloupý kluk.“

„O co mu sakra šlo?“

„O to, aby předvedl, jak je statečný,“ odpověděl Hook. Sejmul mu těžký zlatý řetěz a poodešel pár kroků k místu, na které chlapec předtím tak upřeně hleděl. Na dvou jiných mrtvolách tam ležel muž, jehož tabard byl tak nasáklý krví, že Hook v první chvíli nemohl rozpoznat

jeho znak. Teprve potom uviděl dvě zkřížené rudé sekery. Spadlá přilba mrtvého odhalila hrdlo proříznuté až na páteř. „A taky aby našel svého otce,“ dodal Hook k Horrocksovi.

„Jak to víš?“

„Protože toho kluka znám. Hledal svého otce, nic víc.“ Hodil přívěsek do vaku na šípy, našel další úzký hrot a otočil se zpátky k anglické linii.

Král, v tabardu potrhaném čepelemi nepřátelských zbraní, právě nasedal na malého bílého koně, aby si lépe prohlédl, v jakém stavu je francouzské vojsko. Viděl, že ti, co přežili krvavou řež, se pachtí blátem k severu a za nimi stojí třetí šik jezdců se zvednutými kopími. Jindřich věděl, že některým jeho lučištníkům zbývá pár šípů, ale větší na už nemá vůbec žádné.

A pak přijel posel se zprávou, že v táboře jsou Francouzi a rabují. Král se v sedle otočil a uvědomil si, že stovky jeho mužů nyní střeží francouzské zajatce, a těch bylo mnohem víc, než kolik mu zbývalo mužů v zbroji. Rozhlédl se kolem. Bitvu zahájil s devíti sty zbrojenci, avšak teď byly jejich řady mnohem řidší, a nejen o padlé, ale i o ty, kteří střežili příliš velké množství zajatců. A totéž platilo o lučištnících. Pár jich viděl v poli, jak sbírají šípy. S tím souhlasil, i když mu bylo jasné, že jich nenasbírají tolik, aby jimi mohli odrazit jezdce francouzského třetího šiku. Zahlédl také, že nějaký pošetilý Francouz na lučištníky zaútočil, a ušklíbl se, když jezdec zasažený šípem sletěl z koně. Pak se král opět rozhlédl po svém vojsku.

V tuto chvíli bylo rozhárané a ve zmatku. Jindřich věděl, že až se třetí nepřátelský šik rozjede k útoku, všichni se znovu zformují k obraně. Jenže teď už budou mít za sebou stovky zajatců schopných bojovat. Neměli sice přilby ani zbraně, ale přesto existovalo nebezpečí, že by mohli v nejnevhodnější chvíli vpadnout jeho mužům do zad. Většina měla spoutané ruce, ale ne všichni a ti, co byli volní, mohli část spoutaných osvobodit a vrhnout se na chabou anglickou řadu. Navíc se objevil problém s drancováním anglického tábora, i když ten zatím mohl počkat. Král uvažoval, že teď bude nejdůležitější odrazit třetí francouzský útok, a dobře věděl, že při tak malém vojsku, jaké má nyní k dispozici, k tomu potřebuje každého muže. Útočící jízdě budou

samozřejmě překážet stovky mrtvol, ale nějak se přes ně dostanou a pak začnou jejich dlouhá kopí bodat do jeho chabých řad. Potřeboval muže.

A muži vzhlíželi k němu. Měl zavřené oči a oni věděli, že se modlí k svému přísnému Bohu, který dosud držel nad jeho vojskem ochrannou ruku. Jindřich se modlil, aby mu Bůh i nadále zachovával přízeň, a jak se jeho rty pohybovaly, dostal odpověď. Chvíli na ni nereagoval, jak byla překvapující, ale pak si řekl, že je to Boží vůle a on ji musí splnit.

„Zabijte zajatce!“ poručil.

Jeden ze zbrojenců jeho družiny na něj nechápavě pohlédl. „Prosím?“ zeptal se, protože si nebyl jistý, jestli dobře slyšel. „Zabijte zajatce!“ opakoval král.

Byl to jediný způsob, jak zajistit, aby se proti nim zajatci neobrátili, a jak vrátit muže, kteří je střežili, zpátky do bojové řady.

„Zabijte je!“ zvolal Jindřich a ukázal na zástup zajatců. Jeden z jeho mužů předtím odhadl jejich počet a vyšlo mu, že zajali víc než dva tisíce Francouzů. A Jindřichovo gesto rukou v železné rukavici je obsáhlo všechny. „Zabijte je!“ opakoval s velitelskou rozhodností.

Francouzi šli do boje s oriflamou a tím vyhlášovali, že nebudou mít s poraženým nepřítelem slitování. Takže teď jim Angličané odpoví stejným způsobem.

Žádné slitování. Zajatci zemřou.

Pan z Lanferellu přecházel za anglickou linií. Viděl anglického krále na malém bílém koni a pak si se zděšením všiml, že mezi zajatci je i synovec francouzského krále vévoda z Orleansu. Byl to okouzlující duchaplný mladíček, přesto ho nyní viděl v tabardu postříkaném krví a vedle lučištníka v královských barvách, který mu svíral paži, vypadal zmateně a bezmocně. „Sire,“ řekl Lanferelle a klesl na koleno.

„Jak se to mohlo stát?“ zeptal se Orleans.

„To tím blátem,“ odpověděl Lanferelle a vstal.

„Můj Bože,“ zakroutil hlavou vévoda a zkřivil tvář – ne bolestí, protože snad ani nebyl raněn, ale hanbou. „Alencon je mrtev,“ povzdechl, „a taky Bar a Brabant. A Sens.“

„Arcibiskup?“ zeptal se Lanferelle, jako by ho to šokovalo víc než zpráva o smrti tří z nejurozenějších francouzských šlechticů.

„Rozpárali mu břicho, Lanferelle, jako dobytčeti. A d'Albret je také mrtvý.“

„Konetábl?“

„Ano,“ přikývl Orleans, „a Bourbon je v zajetí.“

„Panebože,“ povzdechl Lanferelle. Ne proto, že je francouzský konetábl mrtvý nebo že do zajetí padl i vévoda bourbonský, vítěz ze Soissons, ale protože uviděl, jak k vévodovi z Orleansu přivádějí maršálka Boucicaulta, považovaného za nejtvrdšího muže Francie.

Boucicault pohlédl na Lanferella, pak na vévodu a zakroutil prošedivělou hlavou. „Zdá se, že jsme všichni odsouzeni na milost a nemilost anglické pohostinnosti,“ prohlásil zdrceně.

„Když jsem byl minule v zajetí, chovali se ke mně slušně,“ řekl Lanferelle.

„Panebože, to budeš muset dávat dohromady výkupné už podruhé?“ užasl Boucicault. Bílý tabard s červeným dvouhlavým orlem měl roztržený a potřísněný krví a zbroj, kterou mu večer před bojem vycítili do zářivého lesku, zablácenou a poznamenanou čepelemi nepřátel. Vrhł trpký pohled na ostatní zajatce. „Tak jak to u nich chodí?“ zeptal se.

„Mají kyselé víno a dobré pivo,“ řekl Lanferelle, „a prší tam. V jednom kuse tam prší.“

„Děšť,“ opakoval trpce Boucicault, „to byl dnes začátek našeho konce.“ Avšak i bez ohledu na děšť varoval všechny bojechtivce na francouzské straně před střetem s Jindřichovým vojskem. Věděl, co dokáží jeho lučištníci, a bál se toho. Radil, že lepší bude nechat je, aby se dověkli do Calais, a soustředit francouzské síly na znovudobytí Harfleuru. Jenže horké hlavy královských vévodů, k nimž patřila i Orléansova, trvaly na tom, že je třeba svést s Jindřichem boj. Boucicault cítil nával hořkosti a měl sto chutí vmést vévodovi do tváře obvinění za to, v jaké situaci se ocitli, ale ovládl se. „Vlhká Anglie,“ řekl místo toho. „Pověz mi, jsou i jejich ženy vlhké?“

„Ach ano, to jsou,“ odpověděl Lanferelle.

„Aspoň to,“ řekl francouzský maršálek s pohledem upřeným na šedivou oblohu. „Pochybuji, že Francie dá dohromady tolik peněz, aby nás vůbec kdy vykoupila, takže zřejmě strávíme zbytek života v Anglii. A v tom případě budeme potřebovat něco, co by nám pomohlo ukrátit čas.“

Lanferelle uvažoval, kde je asi teď Melisanda. Náhle měl chuť vidět ji, mluvit s ní, ale v dohledu bylo pouze pár žen, jež nosily vodu raněným. U některých raněných klečeli ranhojiči a pokoušeli se je ošetřit, zatímco nad umírajícími se skláněli kněží a poskytovali jim poslední pomazání. Ranhojiči odepínali mužům zbroj, snažili se jim zastavit krváčení a drželi je, když se zmítali v bolestech. Náhle Lanferelle uviděl na zemi jednoho ze svých zbrojenců, nechal maršálka a vévodu z Orleansu jejich strážcům, přistoupil k raněnému a sklonil se nad ním. Muž měl zpola useknutou levou nohu a Lanferelle při pohledu na živé zkrvavené maso zkřivil tvář. Kdosi stáhl raněnému stehno lučištnickou třetivou, ale z rány stále pulzovala hustá krev. „Promiň, Julesi,“ řekl mu.

Jules neodpověděl, protože zatínal zuby do spodního rtu, až mu z něj stékala krev na bradu, a v nesnesitelných bolestech zmítal hlavou ze strany na stranu.

„Dostaneš se z toho, Julesi,“ snažil se ho Lanferelle ukonejšit, i když mu bylo jasné, že zemře. Pak zaslechl výkřiky a otočil se.

Chvilí jen zíral, jako by se tomu, co vidí, zdráhal uvěřit. Angličtí lučištníci zabíjeli zajatce. V první chvíli ho napadlo, že je to pár zběsilců, kteří se pomátli z hrůz boje, ale pak uviděl, že jim velí zbrojenci v královské livreji. Francouzští zajatci se svázanýma rukama se pokoušeli uprchnout, ale lučištníkům nedalo práci je pochyty a pak jim vrazit nůž do hrdla. Z ran prýštila na šklebící se vrahy krev a přibíhali další lučištníci s noži, aby svým druhům pomohli v krvavém díle, zatímco někteří angličtí zbrojenci odvlékali zajatce pryč, aby si zachovali naději na jejich výkupné. Ti nejurozenější a nejceněnější, jako maršál Boucicault, vévoda z Orleansu nebo Bourbon, byli masakru uchráněni, ale zbývající zajatce lučištníci nemilosrdně pobíjeli. A pak to Lanferelle pochopil. Anglický král se zjevně bál, že ve chvíli, kdy bude odolávat útoku posledního francouzského šiku, by mohli zajatci napadnout

jeho bojovou linii zezadu. Proto je dal povraždit. Přesto nad tím Lanferelle žasl. Pak uviděl, že lučištníci přicházejí k němu, a položil Julesovi ruku na rameno.

„Dělej, že jsi mrtvý, Julesi,“ řekl mu. Jiný způsob, jak ho uchránit před okamžitou smrtí, neznal, když neměl zbraň a nemohl ho bránit. Zvedl se a spěchal pryč, aby vyhledal sira Johna. Nepochyboval, že ho sir John vezme pod svou ochranu, a když ho nenajde, bude se muset snažit nějak se dostat do tramecourtského lesa a tam se skrýt v křoví.

Mnozí zajatci se zoufale bránili, ale měli jen holé ruce, navíc svázané, a lučištníci, kteří se v blátě pohybovali s udivující hbitostí, je sráželi bitevními sekerami k zemi. Lanferelle viděl, jak se skupina zajatců snaží dostat k anglickým válečným koním na jižním konci pole. Bylo tam téměř tisíc osedlaných hřebců, ale pak se několik pázat, která koně střežila, vyhouplo do sedel a hnalo uprchlíky zpátky pod nože katů. Všude se ozýval křik a stříkala krev podřezávaných, zatímco lučištníci houfovali další oběti jako dobytek určený k porážce. Zajatci se zmateně potáceli v blátě v zoufalé snaze najít cestu k úniku, ale žádná neexistovala. A zdálo se, že neexistuje ani pro Lanferella. Dostal se na levé křídlo anglické linie, kde stála na kraji lesa malá chýše, ale ta teď začala hořet a z plamenů a kouře se ozýval křik zaživa upalovaných. Uhnul tedy k severu, jenže mezi ním a anglickou linií, kde zahlédl korouhev sira Johna, byli další lučištníci. A pak mezi nimi k velké úlevě poznal vysokého muže s tmavou tváří.

„Hooku!“ zavolal na něho, ale lučištník ho neslyšel. „Melisanda!“ vykřikl jméno své dcery v naději, že lépe pronikne vřavou, křikem umírajících a vřeštěním trubek, které svolávaly anglické bojovníky pod jejich korouhve. „Hooku!“ zvolal znovu zoufale.

„Co chceš Hookovi?“ křikl na něho kdosi. Lanferelle se otočil a uviděl čtyři lučištníky. Ten, který na něho zavolal, byl vysoký, hubený, měl dlouhou úzkou čelist a třímal zakrvácenou bitevní sekeru. „Ty znáš Hooka?“ zeptal se znovu.

Lanferelle couvl.

„Něco jsem se tě ptal,“ řekl muž a pohnul se za ním. Zubil se a zjevně si vychutnával Francouzův strach. „Jsi bohatý? To by tě mohlo zachránit, protože pak by se nám vyplatilo nechat tě naživu. Ale to bys

musel být moc bohatý.“ Sekl Lanferellovi po nohou, aby ho srazil k zemi, ale tomu se podařilo uskočit, i když se v blátě smekl a zapotácel se.

„Jsem bohatý,“ zvolal, „dost bohatý.“

„Mluví anglicky,“ obrátil se lučištník ke svým druhům. „Je bohatý a mluví anglicky.“ Znovu se rozmáchl a udeřil bodcem sekery do Lanferellova levého stehna. Plát však odolal a hrot po něm sklouzl stranou. „Tak proč sháníš Hooka?“ vyštěkl hubený lučištník a chystal se k další ráně.

Lanferelle zvedl ruce. „Jsem jeho vězeň,“ řekl.

Lučištník se zasmál. „Že by se náš Nick dostal k bohatému zajatci? To se nestane.“ Znovu zaútočil sekerou a udeřil Francouze do hrudního pancíře. Lanferelle se zapotácel, ale i teď se udržel na nohou. Rozhlédl se zoufale kolem, jestli neuvidí nějakou odhozenou zbraň, a lučištník se při pohledu na strach v jeho zkrvavené tváři znovu potěšeně zazubil. Měl na sobě kroužkovou košili a na ní vycpaný kabátec, i když tak potrhaný ranami, že z něj visely kusy vlněné vycpávky se zaschlou krví. Rudá barva kříže svatého Jiří se v dešti rozpustila, takže jeho krátký tabard se znakem měsíce a hvězd vypadal jako zakrvácený. „To bych byl blázen, kdybych nechal Nicka zbohatnout,“ řekl lučištník a zvedl sekeru, připravený srazit Francouze ranou do nechráněné hlavy.

A v tu chvíli zahlédl Lanferelle meč. Byl krátký a letěl k němu. V prvním okamžiku si pomyslel, že ho někdo chce vrženou zbraní zasáhnout, ale pak si uvědomil, že meč letí obloukem, aby ho mohl chytit. Chňapl po něm a nějakým zázrakem se mu podařilo popadnout ho za jílec. Lučištník však už měl sekeru nad hlavou a Lanferelle nedržel zbraň tak pevně, aby jí mohl v dalším okamžiku krýt ránu těžkou zbraní, a tak se vrhl vpřed a celou svou vahou se zbrojí vrazil do lučištníka a odhodil ho dozadu. Ratiště sekery ho udeřilo do ramene, ale to bylo vše. Vzápětí postřehl, že se proti němu rozmáchl další z lučištníků, ale jeho ránu už stačil mečem krýt a ještě ho seknout špičkou meče přes tvář. Muž se zapotácel a z rány se mu vyvalila krev. Lanferelle uskočil zpátky s mečem připraveným na vysokého lučištníka.

Ted' už stál proti třem sokům, ale dva z nich neměli odvahy ani chuť bojovat, a tak zůstal dlouhán sám. Rozhlédl se, jako by váhal, co udělat, a uviděl, že se blíží Hook. „Bastarde,“ vyštěkl na něho, „tys mu hodil meč!“

„Je to můj zajatec!“ odpověděl Hook.

„Král poručil, že máme všechny zajatce zabít!“

„Tak to udělej, Tome,“ řekl Hook pobaveně, „zabij ho.“

Tom Perrill pohlédl na Lanferella, a když uviděl v jeho očích divoký svit a vzpomněl si, jak Francouz dokázal uniknout jeho ráně a ještě odrazit další útok, sklonil sekeru. „Zabij si ho sám, Hooku,“ ušklíbl se.

„Pane,“ obrátil se Hook k Lanferellovi, „tenhle muž dostal zaplacené, aby znásilnil tvou dceru. Nepodařilo se mu to, ale pokud zůstane naživu, bude Melisandě hrozit nebezpečí.“

„Pak ho zabij,“ řekl Lanferelle.

„Nemůžu. Slíbil jsem Bohu, že to neudělám.“

„Ale já jsem Bohu nic takového neslíbil,“ řekl Lanferelle a švihl mečem proti Perrillově tváři. Lučištník uskočil. V první chvíli vrhl krátký pohled plný úžasu a strachu na Hooka a pak se znovu obrátil k Lanferellovi. Francouz se usmíval. Jeho meč byl lehký, ze špatné oceli a Perrillově sekerě se nemohl rovnat, ale Lanferelle postoupil vpřed a z jeho pohybů bylo zřejmé, že si naprosto věří.

„Zabijte ho!“ vyštěkl Perrill na své druhy, ale nikdo z nich se nepohnul. Ted' už Perrill věděl, že je v tom sám. Zaútočil hrotem bitevní sekery na Lanferellovo břicho, ale Francouz jeho výpad téměř pohrdlivě kryl a vzápětí vedl ránu on. Stačila jediná.

Levná čepel se zabodla do Perrillova hrdla a do vzduchu vystříkl proud krve. Lučištník vyřeštěně zíral, jako by se zdráhal pochopit, co se stalo. Otevřenými ústy se mu přes vyplazený jazyk řinula temně rudá krev a stékala po meči až na Lanferellovu holou ruku. Krátkou chvíli stáli oba bez hnutí, ale pak se Perrill sesul k zemi. Lanferelle vytrhl meč z rány a podal ho Hookovi.

„Dost! Přestaňte je zabíjet!“ ozvalo se zdálky. Hook se ohlédl a uviděl, že za anglickou bitevní řadou projíždí zbrojenec v královské livreji. „Dost! Přestaňte je zabíjet!“ volal jezdec.

Hook zamířil zpátky k anglické řadě.

Nad zoraným podzimním polem u Azincourtu se táhly šedivé mra-
ky.

Před anglickou linií se v zdupaných brázdách váleli mrtví a umíra-
jící. Víc mrtvých, než kolik mužů král na toto rozblácené pole přivedl,
pomyslel si Hook. Mrtvoly ležely s rozhozenými údy jedna přes dru-
hou, posekané, pobodané, zkroucené v nepřírozených pozicích a zkr-
vavené.

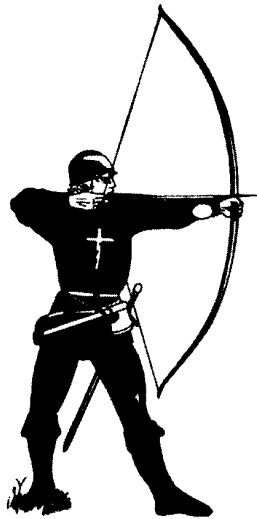
Bezpočet mrtvých zbrojenců, rytířů, hrabat i vévodů a mezi nimi
mrtví koně, odhozené zbraně a padlé praporce a korouhve. Mrtvé na-
děje. Pole oseté ozimem vydalo už teď krvavou žeň.

A na jeho konci, za všemi mrtvými, umírajícími a naříkajícími se
obracel pryč třetí francouzský šik.

Válečná moc Francie odcházela z bojiště, opouštěla Azincourt a
prchala k severu, aby unikla směšně malému anglickému vojsku, které
změnilo její svět v hrůzu.

Bylo po všem.

Epilog

Byl jasný, chladný listopadový den, městem hlaholily zvony a ozýval se jásot a zpěv.

Takový dav lidí Hook ještě neviděl. Londýn oslavoval svého krále a jeho vítězství. Nádrže na vodu byly naplněny vínem a sbory chlapců oblečených jako andělé, mužů v maskách proroků a dívek v panenských rouchách pěly zpěvy díky a vším tímhle mumrajem projížděl král v prostém oděvu, bez koruny a bez žezla. Za ním následovali nejurozenější z francouzských a burgundských zajatců: vévoda z Orlean-su, vévoda z Bourbonu, maršálek Francie a další vévodové a bezpočet hrabat, všichni vystaveni posměchu jásajícího davu. Podél průvodu lučištníků na koních, kteří střežili zajatce, běželi malí chlapci a natahovali se, aby si sáhli na pouzdra s luky a pochvy mečů. „Tys tam byl taky, pane?“ ptali se. „Tys tam taky bojoval?“

„Ano, byl jsem tam,“ odpověděl Hook, i když on se svými čtyřmi druhy už průvod, který procházel jásajícími davy, opustil.

Otec Christopher je vedl úzkými uličkami severně od Cheapside, až nakonec museli jet v zástupu za sebou a neustále sklánět hlavy pod vystouplými patry hrázděných domů. Hook měl na sobě kroužkovou košili, dvoje kalhoty a prošívanici, aby mu nebyla zima, vysoké boty, které vzal mrtvému vévodovi u Azincourtu, a nový tabard s hrdě vztyčeným lvem sira Johna. Kolem krku mu visel zlatý řetěz, symbol jeho nové hodnosti centenara sira Johna Cornewailla. Na hrušce sedla měl pověšenou přilbu z milánské oceli, jejíž lesklý povrch kazil lehký šrám

po úderu sekerou, a meč z dílen bordeauxských zbrojírů s jílcem ozdobeným řezbou koně, znakem šlechtice, jemuž původně zbraň i přilba patřily. „Byl jsem tam,“ řekl střapatému chlapci, „všichni jsme tam byli,“ dodal a zatočil kolem rohu za otcem Christopherem, sklonil hlavu pod visícím víchem, znamením hostince, a vjel na malé náměstí páchnoucí splašky. Na severní straně náměstí stál ubohý kostelík se zdmi z propletených větví omazaných hlínou a dřevěnou věží, v níž visel jediný zvon. Právě zvonil a přidával se tak svým puklým tónem k hlaholu ostatních londýnských zvonů oslavujících vítězství Anglie. „Tak tady to je,“ řekl otec Christopher a ukázal na kostelík.

Hook seskočil z koně, odehnal dalšího zvědavého kluka a pak pomohl sesednout Melisandě. Měla na sobě modré sametové šaty, které jí dala v Calais guvernérova žena lady Bardolfová, a na nich bílý plášť podšitý vlnou s lemem z liščí kožešiny. Od vchodu kostela se k ní dobelhal na dřevěných pahýlech žebrák. Melisanda vložila do natažené dlaně minci a potom následovala Hooka a otce Christophera dovnitř. „Tys tam byl taky, pane?“ zeptal se chlapec posledního muže, který před kostelem sesedl.

„Ano, byl,“ odpověděl Lanferelle. Francouz se před vchodem zastavil a dal minci Willu Dalovi, který zůstal venku, aby hlídal koně.

Kostel měl hliněnou podlahu pokrytou rákosovými rohožemi, pouze kněžiště bylo vydlážděné plochými kameny. Uvnitř panovala téměř tma, neboť okolní domy stály tak blízko, že okny pronikalo jen nepatrně světla. Kněz rozhoupával zvon, ale když uviděl, že do jeho malého svatostánku vstupují tři muži s bohatě oděnou ženou, přestal a neklidně na příchozí pohlédl. Pak ale poznal otce Christophera. „Ty jsi přišel zase, otče?“ zvolal překvapeně.

„Říkal jsem ti, že se vrátím,“ odpověděl otec Christopher vlídně.

Jako hlavní oltář sloužil obyčejný dřevěný stůl pokrytý zašlým plátnem, na kterém stál pozlacený krucifix a dva prázdné svícny. Za oltářem visel kožený závěs, na němž nějaký mizerný malíř zobrazil dva anděly klečící před Bohem. Všichni čtyři příchozí krátce poklekli a pokřižovali se a otec Christopher pak obrátil Hooka k východní straně kostela, kde stál druhý oltář. Ten byl ještě ubožejší než hlavní, protože ho tvořil otlučený stůl bez jakékoliv pokrývky, krucifix byl dře-

věný a svícny neměl žádné, navíc Kristovi na kříži chyběla jedna noha. Nad oltářem visel obraz ženy v bílém rouchu, i když bílá barva byla popraskaná a místy odloupená, stejně jako žlutá barva svatozáře kolem její hlavy.

Hook na tu ženu upřeně hleděl. I když bylo těžké rozeznat v temném šeru podrobnosti, viděl, že má podlouhlou tvář a smutný výraz. „Jak ses dozvěděl, že je to tady?“ zeptal se otce Christophera.

„Ptal jsem se,“ odpověděl s úsměvem kněz. „Vždycky je někdo, kdo ví o všelijakých zvláštностech Londýna. Tak jsem se dostal sem, k tomuto muži.“

„O čem to mluvíte?“ zeptal se pan z Lanferellu.

„Jsem přesvědčen, že tohle je jediná svatyně svaté Sárý v celém městě,“ řekl otec Christopher.

„Ano, je,“ potvrdil pastor. Tvář měl podobanou od neštovic, vypadal zpustle a v chatrné kutně se chvěl zimou.

Lanferelle se usmál. „Svaté Sárý, té francouzské svěťice?“

„Zřejmě,“ přikývl otec Christopher. „Jedni říkají, že byla služebnicí Marie Magdaleny, jiní zase, že našla útočiště v Magdalenině domě ve Francii. Nevím, co je pravda,“ pokrčil rameny.

„Byla to mučednice,“ ozval se ostře Hook. „Viděl jsem, jak zemřela. Zabil ji jeden odporný člověk. Byl jsem skoro u toho a nedokázal jsem ji zachránit,“ dodal a pokynul Melisandě. Ta přistoupila k oltáři, poklekla před ním, vytáhla zpod pláště kožený váček a položila ho na oltář.

„To je pro Sárú,“ řekla knězi.

Kněz váček vzal, a když ho rozvázal, rozšířily se mu oči úžasem. Pak pohlédl na Melisandu, jako by dostal strach, že by si to mohla rozmyslet a vzít si zlato zpátky.

„Vzala jsem ty peníze muži, který Sárú znásilnil,“ řekla.

Kněz padl na kolena a pokřičoval se. Jmenoval se Roger. Otec Christopher s ním mluvil den předtím a ujistil Hooka, že je to dobrý člověk. „Dobrý člověk a pošetilec,“ dodal.

„Proč pošetilec?“ zeptal se Hook.

„Protože věří, že nad světem zavládne pokora. Je přesvědčen, že úkolem církve je starat se o nemocné, sytit hladové a oblékat nahé. Víš, že jsem tvou ženu našel úplně nahou?“

„Tys měl vždycky štěstí, otče,“ řekl Hook. „Tak co je tedy úkolem církve?“

„Starat se o bohaté, sytit tlusté a oblékat biskupy do nádhery, co jiného? Jenže otec Roger se stále drží představy Krista Spasitele. Jak jsem řekl, je to pošetilec.“

Hook poklepal pošetilci po rameni. „Otče Rogere?“

„Ano, pane?“

„Já nejsem pán, jsem obyčejný lučištník,“ řekl Hook, „a tohle si vezmi taky.“ Podal mu těžký zlatý řetěz s přívěškem s vyřezanou antilopou. „Prodej ho a za utržené peníze dej zhotovit oltář svatému Kryšpínovi a svatému Kryšpiniánovi.“

„Ano,“ přikývl otec Roger a chtěl si řetěz vzít. Hook ho ale ještě nepustil.

„A každý den budeš sloužit mši za duši umučené Sary.“

„Ano,“ souhlasil opět kněz, ale Hook stále řetěz nepouštěl.

„A bude se modlit za tvého bratra,“ navrhla Melisanda.

„Za Michaela se už modlí král,“ řekl Hook. „To stačí. Takže každý den mši za Sárů, otče.“

„Ano, budu ji sloužit.“

„Ale patřila k lolardům,“ dodal Hook.

Otec Roger se krátce usmál. „Pak za ni budu sloužit mši dvakrát denně,“ řekl a teprve teď Hook řetěz pustil.

Zvony hlaholily a v městských kostelech, katedrálách a opatstvích se zpívalo Te Deum. Anglie děkovala Bohu, neboť Anglie odplula do Normandie, byla zahrnuta do kouta Pikardie a tam stála před téměř jistou smrtí svého krále i vojska.

Ale pak začaly létat šípy.

A Hook s Melisandou se vydali na západ. Cestou, která je vedla domů.

Historická poznámka

Bitva u Agincourtu (Azincourt byla a stále je francouzská podoba jména toho místa) se stala jednou z nejpozoruhodnějších událostí evropského středověku, i když její pověst daleko převyšuje její skutečný význam. V dlouhé historii anglicko-francouzské rivality se s jejím věhlasem mohou srovnávat pouze bitvy u Hastingsu, Waterloo, Trafalgaru a Kresčaku. Bitva u Poitiers byla možná důležitější, bitva u Verneuil stejně tak triumfální a bitvy u Hastingsu, Blenheimu, Vittorio, Trafalgaru a Waterloo měly na další vývoj historie nepochybně větší vliv, přesto si Agincourt udržuje i nadále zvláštní postavení mezi anglickými legendami. 25. října roku 1415 (k bitvě došlo dlouho předtím, než křesťanský svět přešel na nový kalendář, takže v dnešní době připadá toto datum na čtvrtý listopad) se stalo něco zcela mimořádného. A byla to tak mimořádná událost, že její věhlas trvá i dnes, téměř o šest set let později.

Z toho, co jsem uvedl, by leckdo soudil, že sláva bitvy u Agincourtu vznikla náhodně jako zvláštní manýra historie, podpořená Shakespearovým géniem, ale důkazy svědčí o tom, že to skutečně byla bitva, která vyvolala v celé Evropě velký rozruch. Ještě dlouho po ní nazývali Francouzi 25. říjen 1415 *La malheureuse journée*, tedy nešťastným dnem. Dokonce i po tom, co vypudili Angličany z Francie, vzpomínali na *La malheureuse journée* jako na národní tragédii. Skutečně, Agincourt pro ně byla katastrofa.

A přesto byl této katastrofě mnohem blíží Jindřich V. se svým malým, i když dobře vyzbrojeným vojskem. Vyplulo ze Southampton Water s velkými nadějemi a základem k jejich naplnění mělo být rychlé dobytí Harfleuru, po němž by následoval výpad do srdce francouzské země s cílem přinutit Francouze k bitvě. Vítězství v ní by pak prokázalo, alespoň v Jindřichově zbožné mysli, že ho Bůh v jeho nárocích na francouzský trůn podporuje, a dokonce by ho na něj mohlo vynést. Tyto naděje se nezdály liché, dokud byli Angličané v plné síle, ale obléhání Harfleuru trvalo mnohem déle, než si Jindřich představoval, a jeho vojsko téměř zničila epidemie úplavice.

Obléhání Harfleuru jsem ve své knize vylíčil vcelku pravdivě, i když jsem si dovolil přidat k němu jednu románovou epizodu. Byl jí propad podzemní chodby u Leurské brány. Nic takového se nestalo, ostatně žádná chodba se tam nerazila, protože to půda v daném místě neumožňovala. Ale část vojska pod velením vévody z Clarence, které stálo na východní straně města, skutečně podzemní chodby razila. Tam je Francouzi zlikvidovali, ale já jsem chtěl ve svém příběhu ukázat hrůzy, jimž museli čelit muži v boji pod zemí, a tak jsem tuto událost umístil před Leurskou bránu. Obrana Harfleuru byla skvělá, především zásluhou Raula de Gaucourt, jednoho z velitelů posádky, a jeho statečný a dlouhý odpor poskytl Francouzům možnost shromáždit mnohem větší vojsko, než s jakým by mohli proti Jindřichovi vytáhnout, kdyby obléhání skončilo třeba počátkem zří.

Harfleur nakonec padl a byl ušetřen plenění a hrůz, které následovaly po dobytí Soissons v roce 1414. To byla další událost, jež otrásla Evropou, i když v případě Soissons především zásluhou barbarství, kterého se tam Francouzi dopouštěli na civilním obyvatelstvu, než významem vlastního dobytí města. Existují dohady, že v Soissons se angličtí žoldnéři nechali podplatit, aby vydali město nepříteli, což vysvětluje jednání fiktivní postavy sira Rogera Pallaira, ale v kontextu agincourtského tažení měl Soissons význam především v jeho světcích Kryšpínovi a Kryšpiniánovi, jejichž den skutečně připadl na 25. říjen. Nebylo tedy divu, že mnozí lidé v celé Evropě vnímali to, co se stalo na den svatého Kryšpína roku 1415, jako pomstu nebes za hrůzy při drancování pokořeného Soissons v roce 1414.

Zdravý rozum velel, aby po dlouhém harfleurském obléhání Jindřich upustil od jakýchkoliv myšlenek na další tažení. Mohl nechat v dobytém městě posádku a se zbytkem vojska se vrátit do Anglie, ale to by se prakticky rovnalo porážce. Vynaložit tolik peněz a nezískat za to nic víc než jeden normandský přístav, to se sotva dalo prezentovat jako úspěch, a jakkoli se Jindřichovi podařilo poškodit dobytím Harfleuru francouzské zájmy, dosáhl tím jen málo. Ano, Harfleur byl sice nyní anglický (a zůstal tak po dalších dvacet let), ale jeho obléháním ztratil Jindřich spoustu drahocenného času, navíc nutnost obsadit poškozené město posádkou anglické vojsko citelně oslabila, takže když pod Jindřichovým vedením vyrazilo do nitra Francie, mohla se tažení zúčastnit jen asi polovina všech mužů. Přesto se k tomu Jindřich rozhodl. Odmítl rozumné rady, aby od riskantního podniku upustil, a vydal se s malým, nemocmi, hladem a strádáním zuboženým vojskem na pochod do Calais.

Na první pohled se to nezdálo jako něco neuskutečnitelného. Calais bylo vzdálené od Harfleuru asi sto dvacet mil, a protože všichni měli k dispozici koně, dalo se čekat, že cestu urazí asi za osm dní. Účelem nebylo dobývat a drancovat – Jindřich neměl prostředky ani čas na to, aby na vytýčené trase obléhal opevněná města a hrady (ostatně stejně by bylo před jeho příchodem všechno cenné odvezeno) – ani nešlo o klasické *chevauchée*, jedno z oněch ničivých tažení napříč Francií, při nichž anglická vojska pustošila, co jim přišlo do cesty, v naději, že tím přimějí Francouze k bitvě. Pochybuji, že je Jindřich v této situaci chtěl vyprovokovat k boji, neboť navzdory své zanícené víře v Boží podporu si musel uvědomovat, jak slabé je jeho vojsko. Kdyby chtěl bojovat, mělo by větší smysl zamířit přímo do vnitrozemí, ale on se rozhodl táhnout při pobřeží. Zdá se mi tedy, že hlavním smyslem celého tažení do Calais byla snaha udělat na Francouze dlouhý nos. Jindřich se patrně nedokázal smířit s tím, že by se měl vrátit po nevydařeném obléhání Harfleuru do Anglie, aniž by se mohl prezentovat nějakým velkým úspěchem, a chtěl tedy Francouze pouze zahanbit a ukázat světu i Anglii, že může beztréstně táhnout jejich zemí, jak se mu zachce.

Tato demonstrace by mu zřejmě vyšla, kdyby nebyly brody u Blanchetaque střežené. Aby dorazil do Calais v osmi dnech, potřebo-

val překročit Sommu rychle, jenže Francouzi brody blokovali, a tak ho donutili táhnout do vnitrozemí a hledat jinou možnost, jak řeku překročit. Proto se osmidenní pochod protáhl na osmnáct dnů (nebo šestnáct; kronikáři jsou zoufale neurčití v tom, kdy vlastně anglické vojsko vytáhlo z Harfleuru), což mělo za následek, že Angličanům došly zásoby potravin. Navíc Francouzi už konečně dali dohromady své síly a vytáhli, aby bezmocného nepřítele uzavřeli v pasti.

A tak došlo k tomu, že se směšně malé Jindřichovo vojsko střetlo v den svatého Kryšpína roku 1415 na zoraném poli u Agincourtu s vojskem francouzským, aniž vědělo, že s ním svede bitvu, která nejen vejde do dějin, ale stane se i legendou.

V roce 1976, kdy sir John Keegan vydal svou skvělou knihu *The face of Battle*, mohl napsat o Agincourtu, že „události agincourtského tažení jsou, z hlediska vojenského historika potěšitelně jasné... pokud jde o počty mužů, kteří se boje na každé straně zúčastnili, je tu méně než obvyklé množství velkých nejasností.“

Bohužel toto Keeganovo přesvědčení se později ukázalo jako mylné, aspoň v otázce těch počtů. V roce 2005 vydala profesorka Anne Curryová, jedna z nejrespektovanějších autorit v problematice Stoleté války, knihu *Agincourt, A New History*, v níž po podrobné argumentaci vyslovuje názor, že rozdíl ve velikosti anglického a francouzského vojska byl mnohem menší, než jak kdy historie připouštěla. Obvyklý konsensus historiků říkal, že u Agincourtu stálo kolem šesti tisíc Angličanů proti přibližně třiceti tisícům Francouzů, ale podle doktorky Curryové to bylo devět tisíc Angličanů proti dvanácti tisícům Francouzů. Pokud by měla pravdu, pak můžeme bitvu u Agincourtu chápat jako velký podvod, neboť celá její sláva je nepochybně založená na obrovském rozdílu ve velikosti obou vojsk. Shakespeare by tedy byl stěží oprávněn psát „je nás málo, je nás šťastně málo“, jestliže Francouzů bylo téměř stejně málo.

Avšak sir John Keegan má pravdu, když píše, že všechny pokusy stanovit počet zúčastněných v jakékoliv středověké bitvě jsou provázeny „značnými nejistotami“. Bitvu sice vylíčil velký počet očitých svědků a další zdroje nám poskytují kronikáři, kteří sepsali své zprávy krátce po události, ale jejich odhady počtu zúčastněných se velmi liší.

Ty, jež pocházejí z per anglických kronikářů, se pohybují od šedesátí do sto padesátí tisíc, zatímco francouzských od osmi do padesátí tisíc. Očití svědci zase prohlašovali, že Francouzů bylo třicet, třicet šest či padesát tisíc, čímž všichni přispěli k velké nejistotě, kterou doktorka Curryová ještě zvětšila. Nakonec jsem se rozhodl, že za správné budu považovat obecně uznávané počty, tedy že kolem šesti tisíc Angličanů stálo proti třiceti tisícům Francouzů. Musím však zdůraznit, že jsem to neudělal na základě podrobného vědeckého studia, ale instinktivním úsudkem, jenž vycházel z tehdejší reakce na bitvu jako na něco mimořádného a udivujícího, i když nejvíc udivující na všech zprávách o Agincourtu je velký rozdíl v počtu bojovníků. Jeden anglický kaplan, který se bitvy zúčastnil, odhadl, že na jednoho Angličana připadalo třicet Francouzů. I když tedy беру v úvahu obvyklý sklon k nadsazování, přesto je to silná podpora pro tradiční pohled, jenž vychází z toho, že mimořádnost Agincourtu spočívá v naprosté početní nerovnosti sil, které se tam střetly. Přesto opakuji, nejsem žádný vědec a to, že odmítám závěry doktorky Curryové, se jeví jako pošetilé.

Navíc v témže roce, kdy doktorka Curryová publikovala svou práci, vyšla kniha Juliet Barkerové s názvem *Agincourt*, v němž autorka předkládá sugestivní, úplný a přesvědčivý popis celého tažení a bitvy. Juliet Barkerová při psaní knihy znala závěry doktorky Curryové, přesto s nimi zdvořile, ale pevně nesouhlasí. A třebaže je skvělá badatelka i spisovatelka a stejně jako doktorka Curryová pečlivě studovala archivy v Anglii i ve Francii, přesto cítím, že mám právo nechat se vést svým instinktem. Každý čtenář, který se chce dozvědět o celém tažení i o bitvě samé víc, udělá dobře, když si přečte všechny tři knihy, jež jsem zmínil, tedy *The Face of Battle* od Johna Keegana, *Agincourt*, *A New History* od Anne Curryové a *Agincourt* od Juliet Barkerové. V této souvislosti musím poznamenat, že i když jsem při psaní této knihy použil mnoha pramenů, tím, k němuž jsem se neustále a s potěšením vracel, byl *Agincourt* Juliet Barkerové.

Skutečností, o níž není sporu, byl velký nepoměr uvnitř anglického vojska. V první řadě to bylo vojsko lučištníků, takže v době, kdy vyplouvalo z Anglie, připadali na každého zbrojence zhruba tři lučištníci.

Když se však blížil Kryšpínův den, převažovali už lučištníci nad zbrojenci v poměru téměř šesti ku jednomu. Mohou se vést další nekonečné spory o tom, jak byli během bitvy rozmístěni – zda stáli všichni na křídlech anglické bitevní linie nebo v řadě před zbrojenci. Já osobně nevěřím, že lučištníci byli vpředu, neboť se mi zdá, že by se pak bezprostředně před bojem muže proti muži obtížně stahovali na křídla. Jsem tedy přesvědčen, že velká většina jich stála nalevo a na-pravo od hlavní bojové sestavy. Podnětnou diskusi o problematice uplatnění lučištníků v boji lze najít ve skvělé knize Roberta Hardyho *Longbow, a Social and Military History*.

Pokud to bylo možné, snažil jsem se držet skutečných událostí, které se tehdy, v deštivý den svatého Kryšpína ve Francii odehrály. Zdá se jisté, že se Angličané pohnuli vpřed jako první (a že Jindřich opravdu zvolal „Pojďme, chlapi!“) a postoupili k francouzskému vojsku na dostřel luků, a stejně tak že Francouzi na tento manévr nijak nereagovali. To bylo velmi pošetilé a lučištníci pak salvou šípů vyprovokovali první francouzský útok vedený jízdními zbrojenci. Od nich se čekalo, že obávané lučištníky rozeženou a zlikvidují jejich sílu, ale útok skončil totálním neúspěchem, zčásti kvůli koním, kteří přes veškerou ochrannou zbroj byli stále pro šípy skvělým cílem, a zčásti díky hradbě špičatých kůlů, jež se ukázala jako dostatečná překážka k tomu, aby připravila útok francouzské jízdy o veškerou údernou sílu. Zdá se rovněž pravděpodobné, že část francouzských koní, kteří se, splašení šípy, obraceli zpátky, cválala přímo proti prvnímu postupujícímu francouzskému šiku a způsobila v jeho sevřených řadách zmatek.

Tento první šik, v němž bylo zřejmě kolem osmi tisíc zbrojenců, měl už předtím velké problémy. Pole, na kterém se boj odehrával, bylo nedávno zorané pro osetí ozimem a Nicholas Hook měl pravdu, když řekl, že pro ozim se oře hlouběji než pro jarní setbu. Navíc celou noc před bitvou hustě pršelo a Francouzi se tedy museli vléct promočenými brázdami, v nichž se jim lepily na nohy kusy mazlavé hlíny. Když si to člověk představí, muselo to být opravdu hrozné. Nikdo nemohl udělat rychlejší krok a po celou dobu se na útočící voj snášela mračna šípů. A čím blíž se Francouzi dostávali k anglické linii, tím větší spoušť šípy v jejich řadách způsobovaly. Zde by mohla začít další po-

lemika o účinnosti střelby šípy, když někteří vědci tvrdí, že ani šíp s nejostřejším hrotem vystřelený z nejsilnějšího luku nemohl prorazit plátovou zbroj. Pak se ale musím zeptat, co tedy vedlo Jindřicha k tomu, že měl ve svém vojsku tolik lučištníků? Já si myslím, že šíp mohl proniknout plátem zbroje, ale musel na něj narazit kolmo, přičemž je nepochybné, že ta nejlepší zbroj, jako například milánská, byla odolnější. Ale kdyby nic jiného, v každém případě bouře šípů přinutila Francouze postupovat vpřed se sklopenými hledími, a to jim podstatně omezovalo výhled.

Dobrá lučištník dokázal vystřelit patnáct přesných šípů za minutu (sledoval jsem tento výkon u luku, který měl tažnou sílu kolem sto deseti liber, tedy o dvacet až třicet liber menší než luky, jimiž se střílelo u Agincourtu, ale stále mnohem větší, než jakou mají dnešní luky, používané v lukostřeleckém sportu). Za předpokladu, že lučištníci u Agincourtu vystřelili průměrně jen dvanáct šípů za minutu a bylo jich pět tisíc, mi vychází, že za jedinou minutu zasáhlo postupující Francouze na šedesát tisíc šípů, tedy tisíc za vteřinu. Zároveň to znamená, že během deseti minut vystřelili lučištníci šest set tisíc šípů, a z toho vyplývá, že jim musely šípy dojet velmi rychle. Přesto svou bouří šípů dosáhli toho, že se křídla už tak narušené francouzské útočné formace začala tlačit do středu do míst, kde na ně čekali angličtí zbrojenci. To ale na druhou stranu odkrylo obě křídla anglické linie, složená především z lučištníků, francouzským střelcům z kuší. Neznám však žádné důkazy o tom, že by Francouzi této příležitosti využili. Zdá se, že kromě několika salv na samém počátku bitvy se jejich střelci na vývoji boje nijak nepodíleli. To byla fatální chyba, která svědčí o tom, že na francouzské straně zcela chybělo jakékoliv jednotné velení.

Bitva trvala něco mezi třemi a čtyřmi hodinami, přesto lze konstatovat, že se patrně rozhodla v prvních minutách boje muže proti muži. Francouzští zbrojenci byli po pochodu těžkým terénem oranice unaveni a zpola oslepeni a jejich útočná formace se rozpadla v chaos, v němž nemohli proti sevřené linii Angličanů uspět. Zbrojenci v čelní řadě byli zřejmě pobiti rychle, a tak se vytvořila bariéra těl, na niž byli zezadu tlačeni ti, co šli za nimi. Klopýtali tedy přímo pod čepele anglických zbraní a Angličané (a s nimi určitý počet Walesanů a něco

málo Gaskoňců) měli větší volnost k boji a zabíjení. V prvním francouzském šiku byla většina nejvyšší francouzské šlechty, proto tam padlo mnoho velkých jmen jako třeba vévoda z Alenconu, vévoda z Baru, vévoda z Brabantu, arcibiskup ze Sens, francouzský konetábl a nejméně osm hrabat. Další, jako vévoda orléanský, vévoda bourbonský a maršálek Francie byli zajati. Také Angličané však museli zaplatit svou daň: vévoda z Yorku byl zabit, stejně jako hrabě ze Suffolku (jeho otec zemřel na úplavici v Harfleuru), ale anglické ztráty se zdály v porovnání s francouzskými značně menší. Král Jindřich nepochybně bojoval v první řadě a všech osmnáct Francouzů, kteří si společně přísahali, že ho zabijí, bylo zabito místo něj. Jindřichův bratr Humphrey, vévoda z Gloucesteru, utrpěl v boji těžké zranění a traduje se, že nad ním Jindřich stál a odrážel Francouze, kteří se snažili raněného vévodu odtahnout pryč.

Prvnímu francouzskému šiku přišel na pomoc druhý, ale tou dobou už museli Francouzi překonávat val mrtvých a umírajících a bojovat také s anglickými lučištníky, kteří odhodili luky a bili se bitevními sekerami, meči a palicemi. Lučištníci měli velkou výhodu v tom, že je netížilo třicet kilogramů zbroje olepené blátem, takže se snadno pohybovali a byli rychlejší. Nemohu ovšem potvrdit, že typický britský pozdrav dvěma prsty vznikl u Agincourtu jako posměšek poraženému nepříteli, v němž lučištníci Francouzům ukazovali, že navzdory jejich hrozbě stále mají dva prsty, jimiž natahují tětivu.

Někdy po tom, co se dal do pohybu druhý francouzský šik, zaútočila na anglické vozy malá skupina jezdců vedená panem z Azincourtu. To, spolu se zjevnými přípravami zbývajících Francouzů na vstup do boje, vedlo Jindřicha k tomu, že vydal rozkaz k zabíjení zajatců. Přestože to v nás dodnes vyvolává zděšení, nikdo z tehdejších kronikářů to nijak neodsoudil. Došlo k tomu ve chvíli, kdy bylo zřejmé, že se chystá útok osmi tisíc mužů třetího francouzského šiku, přitom jen pár desítek kroků za anglickou linií se nacházelo kolem dvou tisíc francouzských zajatců. Jindřich si dobře uvědomil, že kdyby mu tito zajatci vpadli do zad, mohli by klidně bitvu zvrátit, a tak k pochopitelné nelibosti mnohých anglických zbrojenců (kteří tím přicházeli o své naděje na výkupné) vydal rozkaz k jejich pobíjení. Pověřil tím lučišt-

níky, ale když se ukázalo, že nájezd na vozy není předzvěstí útoku zezadu a že hrozba útoku třetího francouzského šiku pominula, zabíjení zajatců rychle zastavil. Francouzi už měli v tu chvíli boje dost. Ti, co přežili, začínali opouštět bojiště a bylo zjevné, že Jindřich dobyl u Agincourtu mimořádné vítězství. Velké nejistoty panují kolem počtu obětí, ale je nepochybné, že Francouzi utrpěli hrozná ztráty. Anglický očitý svědek, kněz, zaznamenal devadesát osm padlých z řad francouzské šlechty, přibližně půldruhého tisíce zabitých rytířů a mezi čtyřmi až pěti tisíci obyčejných zbrojenců. Francouzské ztráty byly v řádu tisíců a mohly dosahovat až pěti tisíc, zatímco na anglické straně padlo kolem dvou set mužů (včetně lučištníka Rogera Hunta, zabitého dělovou koulí). Bitva u Agincourtu skončila krveprolitím, které, podobně jako drancování Soissons, otřásl celým křesťanským světem, přestože tehdejší doba byla na násilí navyká. Jindřich věšel a páčil na hranici Iolardy, během tažení k Agincourtu dal pověsit lučištníka, který ukradl obyčejnou schránku na hostie, ale takové věci se považovaly za běžné. A přesto byly události v Soissons a Agincourtu, podivně spojené svatými Kryšpínem a Kryšpiniánem, vnímány jako něco mimořádného.

Kromě Thomase Perrilla pocházejí jména všech lučištníků, kteří bojovali u Agincourtu, ze skutečných seznamů Jindřichova vojska, jež se stále uchovávají v národních archivech (a lze je najít také v dodatku ke knize Anne Curryové). Nicholas Hook tedy opravdu existoval, i když nesloužil v družině sira Johna Comewailla. Mimochodem Cornewaille byl skutečně šampion evropských rytířských klání. Jeho jméno se také uvádí v podobě Cornwell, ale bohužel musím dodat, že mě k němu neváže žádný příbuzenský poměr.

Pole, na kterém se bojovalo u Agincourtu, je pozoruhodně nezměnné, pouze okolní lesy se trochu zmenšily a hrádek, jenž dal bitvě jméno, dávno zmizel. V malé vesnici je však krásné muzeum, památník a v nedalekém Maisonnelles, kde došlo k útoku na anglické vozy (většinu z ukradených Jindřichových cenností se později podařilo získat zpátky), lze vidět mapu bitvy. Kalvárie na někdejší bojišti označuje předpokládané místo jednoho z hromadných hrobů, kde Francouzi pohřbili své mrtvé. Harfleur zmizel, pohlcen dnešním velkým městem

Le Havre, i když pozůstatky tehdejšího středověkého města stále existují, a tam, kde přistála anglická flotila, jsou dnes petrochemická zařízení.

K vítězství, které za daných okolností mohl sotva kdo čekat, nepochybně přispěly vůdcovské schopnosti Jindřicha V. Přitáhl do Francie bojovat o své právo a nakonec Francouze přinutil, aby uznali, že je jejich právoplatným králem. Bylo dohodnuto, že se korunovace uskuteční po smrti šíleného krále Karla, ale k tomu už nedošlo, neboť Jindřich zemřel dřív a francouzským králem byl korunován jeho syn. Nakonec však Francouzi opět Angličany ze své země vypudili. Skvělému válečníkovi maršálku Boucicaultovi bylo souzeno, aby zemřel v anglickém zajetí, zatímco vévoda z Orleansu Karel strávil v zajetí pětadvacet let svého života a na svobodu se dostal až v roce 1440. Během dlouhých let zajetí napsal spoustu básní. Juliet Barkerová ve své knize *Agincourt* uvádí verše jedné z nich – verše, jež svým způsobem historii dávné bitvy uzavírají:

Nad mír víc v světě nemám
čeho si víc cenit.
Nenávidím válku,
vždyť ona mi tak dlouho brání
Francii, lásku svého srdce, opět zřít.